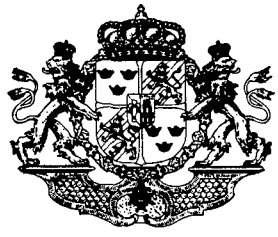
STATISTISKA MEDDELANDEN
Ser. F. Band 45

SOCIALA MEDDELANDEN

UTGIVNA AV

K. SOCIALSTYRELSEN

ÅRG. 1935

Nr 1-Nr 6

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNER

INLEDNING

TILL

Sociala meddelanden / utgifna af K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm, 1912-1967. Ingår 1912-1953 i: Statistiska meddelanden. Ser. F, Sociala meddelanden. – Fr. o. m. 1913 utgiven av Socialstyrelsen.
Kumulerade sakregister för 1903-1922, 1923-1932, 1933-1942 och 1943-1947.
1915-1944 även med innehållsförteckning på franska, 1945-1957 med sammanfattningar på franska och engelska, 1958 med sammanfattningar på engelska och 1959-1962 vissa nummer med sammanfattningar på engelska.
1959-1962: "Tidskriften Sociala meddelanden utges med åtta artikelnummer (Allmänna häftet) och tolv separata häften med statistiskt informationsmaterial (Statistisk information)".

Föregångare:

Meddelanden från K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm : 1903-1911.

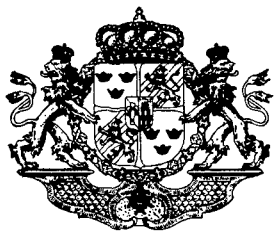
Efterföljare:

Socialnytt : sociala meddelanden / Socialstyrelsen. – Stockholm : Socialstyrelsen, 1968-1990.

Sociala meddelanden. 1935: 1-6.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2009.

urn:nbn:scb:se-socmed-19351

STATISTISKA MEDDELANDEN
Ser. F. Band 45

SOCIALA MEDDELANDEN

UTGIVNA AV

K. SOCIALSTYRELSEN

ÅRG. 1935

Nr 1-Nr 6

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNER

STOCKHOLM 1935
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
343922

INNEHÅLL — INDEX

Nr 1.

Arbetsmarknaden under december månad 1934	1	Le marché du travail en décembre 1934.
Hyresräkningen år 1933: I	3	Le recensement des loyers pour 1933: I.
Engelska arbetslösas levnadsbeskrivningar	23	Biographies de certains chômeurs anglais.
Författningar rörande sociala frågor	27	Lois concernant les questions sociales.
Internationella arbetsorganisationen	28	L'organisation internationale du travail.
Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i september 1934	28	Session du conseil d'administration du bureau international du travail en septembre 1934.
Kommittén för förebyggande av olycksfall	31	*Comité de correspondance pour la prévention des accidents.*
Den internationella arbetslagstiftningens framsteg under 1934	31	Les progrès de la législation internationale du travail en 1934.
Kortare meddelanden	34	Courtes notices.
Lönestatistisk årsbok för Sverige 1933	34	Annuaire des salaires de la Suède en 1933.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under november 1934	34	L'activité de la commission de chômage pendant le mois de novembre 1934.
Pensionsförsäkringen år 1933	35	L'assurance sur les retraites en 1933.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 30 november 1934	36	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 30 novembre 1934.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under december 1934	37	Les bureaux de placement publics en Suède en décembre 1934.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	42	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Levnadskostnader under fjärde kvartalet 1934	43	Coût de la vie pendant le 4e trimestre 1934.
Litteraturöversikt	59	Bibliographie.

Nr 2.

Arbetsmarknaden under januari månad 1935	65	Le marché du travail en janvier 1935.
Arbetstillgången under fjärde kvartalet 1934	67	L'offre et la demande du travail pendant le 4e trimestre 1934.
Arbetstillgång, arbetstid och arbetslön inom jordbruket år 1934	73	L'offre, la demande et la durée du travail et les salaires dans l'agriculture en 1934.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under år 1934	82	Les bureaux de placement publics en Suède en 1934.
Arbetstillgången inom sjömansyrket under år 1934	94	L'offre et la demande du travail dans la marine marchande en 1934.
Bostadsproduktionen i vissa större städer under år 1934	97	La production d'habitations dans certaines grandes villes en 1934.
De erkända centralsjukkassornas ekonomiska ställning år 1933	100	La situation financière en 1933 des caisses de maladie enregistrées.
Hyresräkningen år 1933: II	101	Le recensement des loyers pour 1933: II.
Fylleriförseelser och spritsmuggling under fjärde kvartalet 1934	114	Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 4e trimestre 1934.
Arbetsförhållandena på det husliga arbetets område	117	Enquête sur les conditions du travail ménager.
Utvandringen till främmande världsdelar under 1934	137	L'émigration intercontinentale en 1934.
Arbetsförhållandena inom Japans exportindustrier	139	Les conditions du travail dans l'industrie d'exportation au Japon.

Kortare meddelanden	141	Courtes notices.
Nationernas förbunds enquête om allmänna arbeten	141	Enquête de la Société des Nations sur les travaux publics.
De erkända arbetslöshetskassorna	142	Les caisses-chômage enregistrées.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under december 1934	142	L'activité de la commission de chômage pendant le mois de décembre 1934.
Institutet för svensk utlandstjänst	143	Le bureau d'information suédois sur les possibilités d'emploi à l'étranger.
Sysselsättningsstatistik i Norge	143	Statistique sur l'activité industrielle en Norvège.
Yrkesinspektionens verksamhet under fjärde kvartalet 1934	144	L'inspection du travail au cours du 4e trimestre 1934.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under januari 1935	145	Les bureaux de placement publics en Suède en janvier 1935.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 december 1934	150	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 décembre 1934.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	151	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Livsmedelspriser och levnadskostnader januari 1935	152	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie janvier 1935.
Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet	154	Les fluctuations du coût de la vie en Suède et à l'étranger.
Litteraturöversikt	155	Bibliographie.

Nr 3.

Arbetsmarknaden under februari månad 1935	161	Le marché du travail en février 1935.
Arbetslösheten under år 1934	163	Le chômage en 1934.
Sysselsättning och arbetstid inom näringslivet i november 1934	169	Occupation et heures du travail dans l'industrie en novembre 1934.
Utredning angående arbetarskyddslagens bestämmelser om minderårigas arbetstid	182	Enquête concernant les heures du travail des enfants et des jeunes gens selon la loi sur la protection du travail.
Författningar rörande sociala frågor	184	Lois concernant les questions sociales.
Den svenska folkkostens näringsvärde i städer och industriorter år 1933	185	Valeur nutritive de la nourriture ordinaire suédoise dans les villes et les endroits industriels en 1933.
Internationella arbetsorganisationen	195	L'organisation internationale du travail.
Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i januari 1935	195	Session du conseil d'administration du bureau international du travail en janvier 1935.
Kortare meddelanden	198	Courtes notices.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under januari 1935	198	L'activité de la commission de chômage en janvier 1935.
Temporärt upphävande av 1934 års understödsregler för arbetslösa i England	198	Abrogation temporaire des réglements de 1934 concernant les secours-chômage en Angleterre.
Ny dyrortsgruppering för de skattefria avdragen	200	Nouvelle classification des communes d'après les importances du coût de la vie.
De arbetslösas livsmedelsförsörjning i England	200	L'alimentation des chômeurs en Angleterre.
Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olyckstillbud	202	Rapports des inspecteurs du travail concernant les accidents graves du travail ou les dangers imminents.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 januari 1935	210	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 janvier 1935.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under februari 1935	211	Les bureaux de placement publics en Suède en février 1935.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	216	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Livsmedelspriser och levnadskostnader februari 1935	217	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie février 1935.
Litteraturöversikt	219	Bibliographie.

Nr 4.

Arbetsmarknaden under mars månad 1935 . .	225	Le marché du travail en mars 1935.
Kollektivavtalen under fjärde kvartalet 1934 och första kvartalet 1935	227	Les conventions collectives pendant le 4e trimestre 1934 et le 1er trimestre 1935.
Skogsarbetarnas löneförhållanden vintern 1934/1935	229	Les salaires des ouvriers forestiers pendant l'hiver 1934/1935.
Arbetslöshetsutredningens betänkande II . .	233	Rapport de la commission pour l'étude du chômage.
Ungdomsarbetslösheten	237	Le chômage des jeunes gens.
Arbetstiden vid s. k. familjebagerier	241	Les heures de travail dans les boulangeries »de famille».
Verkningarna av ett utvidgat förbud mot kvinnors nattarbete	246	Les conséquences d'une extension de la suppression du travail de nuit des femmes.
Semester för tjänstemän, anställda och arbetare i Sverige	248	Congés payés pour des fonctionnaires, des employés et des ouvriers en Suède.
Näringsvärde och pris å viktigare födoämnen år 1934	252	Valeur nutritive et prix des aliments principaux en 1934.
Hushållsförbrukningen av smör och margarin	256	La consommation ménagère de beurre et de margarine.
Kortare meddelanden	264	Courtes notices.
De erkända arbetslöshetskassorna	264	Les caisses-chômage enregistrées.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under februari 1935	264	L'activité de la commission de chômage en février 1935.
Några huvudresultat av bostadssociala utredningens bostadsstatistiska undersökning	264	Quelques résultats principaux de l'enquête statistique sur les habitations.
De erkända centralsjukkassornas medlemsantal år 1934	267	Nombres des membres dans les caisses-maladie enregistrées en 1934.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 28 februari 1935	268	*Le chômage parmi les membres des organisations* ouvrières le 28 février 1935.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under mars 1935	269	Les bureaux de placement publics en Suède en mars 1935.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet .	274	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Levnadskostnader under första kvartalet 1935	275	Coût de la vie pendant le 1er trimestre 1935.
Litteraturöversikt	288	Bibliographie.

Nr 5.

Arbetsmarknaden under april månad 1935 . .	295	Le marché du travail en avril 1935.
Arbetstillgången under första kvartalet 1935	297	L'offre et la demande du travail pendant le 1er trimestre 1935.
Bostadsproduktionen i vissa större städer under första kvartalet 1935	303	La production d'habitations dans certaines grandes villes pendant le 1er trimestre 1935.
Bostadsförsörjning för mindre bemedlade barnrika familjer	305	Fourniture de logements aux familles nombreuses peu aisées.
Industrien i Sverige år 1933	317	L'industrie en Suède en 1933.
Kvinnors och minderårigas användande inom industrien i Sverige år 1933	319	L'emploi des femmes et des enfants dans l'industrie en Suède en 1933.
Kvinnors användande nattetid i industriella företag till annat än industriellt arbete . .	323	Le travail de nuit des femmes aux travaux non-industriels dans l'industrie.
Fylleriförseelser och spritsmuggling under första kvartalet 1935	325	Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 1er trimestre 1935.
Löner och lönekontroll inom skogsbruket i Finland	328	Salaires et contrôle des salaires des ouvriers forestiers en Finlande.
Kortare meddelanden	330	Courtes notices.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under mars 1935	330	L'activité de la commission de chômage en mars 1935.
Den privata arbetsförmedlingen under år 1934 . .	331	Les bureaux de placement privés en 1934.
Sjuksköterskebyråernas verksamhet under år 1934 .	332	Les bureaux des gardes-malades en 1934.

Landsorganisationen i Sverige under år 1934 . . . 333 La confédération générale du travail en Suède en 1934.

Utvandringen till främmande världsdelar under första kvartalet 1935 . . . . . 333 L'émigration intercontinentale pendant le 1er trimestre 1935.

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 mars 1935 . . . . . 334 Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 mars 1935.

Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olycksstillbud . . . . . 335 Rapports des inspecteurs du travail concernant les accidents graves du travail ou les dangers imminents.

Yrkesinspektionens verksamhet under första kvartalet 1935 . . . . . 343 L'inspection du travail au cours du 1er trimestre 1935.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet . 344 Marché du travail et chômage à l'étranger.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under april 1935 . . . . . 345 Les bureaux de placement publics en Suède en avril 1935.

Livsmedelspriser och levnadskostnader april 1935 . . . . . 350 Prix des denrées alimentaires et coût de la vie avril 1935.

Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet . . . . . 352 Les fluctuations du coût de la vie en Suède et à l'étranger.

Litteraturöversikt . . . . . 353 Bibliographie.

Författningar rörande sociala frågor . . . . 358 Lois concernant les questions sociales.

Nr 6.

Arbetsmarknaden under maj månad 1935 . . 359 Le marché du travail en mai 1935.

Levnadsvillkor och hushållsvanor för arbetare på landsbygden omkring år 1934 . . . . 361 Conditions de la vie et habitudes ménagères à la campagne en 1934.

Lönenivån i Sverige år 1934 och arbetslönernas fluktuationer sedan år 1913 . . . . 372 Le niveau des salaires en Suède en 1934 et les fluctuations des salaires depuis 1913.

Byggnadsverksamheten år 1934 . . . . . 377 Activité dans l'industrie du bâtiment en 1934.

Arbetstillgång och arbetsförmedlingsåtgärder våren 1935 . . . . . 403 L'offre du travail et les mesures de placement au printemps 1935.

Moderskapsförsäkring och moderskapsunderstöd år 1934 . . . . . 408 L'assurance-maternité et les secours maternels en 1934.

Arbetarantalets utveckling vid vissa industriella företag 1932—1934 . . . . . 410 Nombre d'ouvriers dans certaines entreprises industrielles en 1932—1934.

Olycksfall vid lastning och lossning av fartyg år 1934 . . . . . 416 Accidents survenus au cours du chargement et du déchargement des navires en 1934.

Arbetslöshetsräkningen i Danmark den 30 juni 1934 . . . . . 420 Le recensement des chômeurs en Danemark le 30 juin 1934.

Ungdomsarbetslösheten i Finland . . . . . 424 Le chômage des jeunes gens en Finlande.

Internationella arbetsorganisationen . . . . 426 L'organisation internationale du travail.

Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i april 1935 . . . . . 426 Session du conseil d'administration du bureau international du travail en avril 1935.

Kortare meddelanden . . . . . 429 Courtes notices.

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under april 1935 . . . . . 429 Activité de la commission de chômage en avril 1935.

Bostadsproduktionen i städerna i Finland år 1934 430 La production d'habitations dans les villes de Finlande en 1934.

Hyresregleringen i Oslo upphävd . . . . . 431 Abolition de la législation sur les loyers à Oslo.

Svenska arbetsgivareföreningen år 1934 . . . . . 431 L'union des patrons suédois en 1934.

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 30 april 1935 . . . . . 432 Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 30 avril 1935.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under maj 1935 . . . . . 433 Les bureaux de placement publics en Suède en mai 1935.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet . 438 Marché du travail et chômage à l'étranger.

Livsmedelspriser och levnadskostnader maj 1935 . . . . . 439 Prix des denrées alimentaires et coût de la vie mai 1935.

Litteraturöversikt . . . . . 441 Bibliographie.

Författningar rörande sociala frågor . . . . 446 Lois concernant les questions sociales.

Nr 7.

Arbetsmarknaden under juni månad 1935 . .	447	Le marché du travail en juin 1935.
De offentliga arbetsförmedlingsanstalternas inkomster och utgifter år 1934	449	Recettes et dépenses des bureaux de placement publics en Suède en 1934.
Kooperativa förbundets verksamhet år 1934 .	452	L'union coopérative en 1934.
Socialstyrelsens utlåtande över rusdryckslagstiftningsrevisionens betänkande med förslag till spritdrycksförordning	456	Rapport de l'Administration du Travail concernant un projet par la commission pour la revision de la loi sur les boissons alcooliques etc.
Kortare meddelanden	483	Courtes notices.
De erkända arbetslöshetskassorna	483	Les caisses-chômage enregistrées.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under maj 1935	483	L'activité de la commission de chômage en mai 1935.
Författningar rörande sociala frågor	484	Lois concernant les questions sociales.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 maj 1935	485	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 mai 1935.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet .	486	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olycks-tillbud	487	Rapports des inspecteurs du travail concernant les accidents graves du travail ou les dangers imminents.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under juni 1935	495	Les bureaux de placement publics en Suède en juin 1935.
Levnadskostnader under andra kvartalet 1935	500	Coût de la vie pendant le 2e trimestre 1935.
Litteraturöversikt	514	Bibliographie.

Nr 8.

Arbetsmarknaden under juli månad 1935 . .	519	Le marché du travail en juillet 1935.
Arbetstillgången under andra kvartalet 1935	521	*L'offre et la demande du travail pendant le* 2e trimestre 1935.
Sociala frågor vid 1935 års riksdag	527	Questions sociales au Riksdag de 1935.
Bostadsproduktionen i vissa större städer under andra kvartalet 1935	543	La production d'habitations dans certaines grandes villes de la Suède pendant le 2e trimestre 1935.
Utredning angående privatanställda	546	Enquête sur les conditions de travail des employés d'entreprises privées.
Fylleriförseelser och spritsmuggling under andra kvartalet 1935	576	Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 2e trimestre 1935.
Kortare meddelanden	579	Courtes notices.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under juni 1935	579	L'activité de la commission de chômage en juin 1935.
Krisunderstöd åt exportindustrien i Schweiz . . .	580	Subvention aux industries d'exportation en Suisse.
Utvandringen till främmande världsdelar under andra kvartalet 1935	581	L'émigration intercontinentale pendant le 2e trimestre 1935.
Yrkesinspektionens verksamhet under andra kvartalet 1935	582	L'inspection du travail au cours du 2e trimestre 1935.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 30 juni 1935	583	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 30 juin 1935.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet .	584	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under juli 1935	585	Les bureaux de placement publics en Suède en juillet 1935.
Livsmedelspriser och levnadskostnader juli 1935	590	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie juillet 1935.
Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet	592	Les fluctuations du coût de la vie en Suède et à l'étranger.
Litteraturöversikt	593	Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor	598	Lois concernant les questions sociales.

Nr 9.

Arbetsmarknaden under augusti månad 1935 — 599 Le marché du travail en août 1935.
De hjälpsökande arbetslösas fördelning på ålders- och yrkesgrupper den 31 oktober 1934 — 601 Les chômeurs demandant de l'assistance selon âge et profession le 31 octobre 1934.
Den samhälleliga hjälpverksamhetens organisation . . . — 608 L'organisation du secours public.
Lagstiftningsförslag angående föreningsväsendet . . . — 620 Projet de loi sur les associations.
Olycksfall i arbete år 1932 . . . — 626 Les accidents du travail en 1932.
Franska regeringsåtgärder till arbetslöshetens bekämpande . . . — 629 Mesures du gouvernement français pour la lutte contre le chômage.
Kortare meddelanden . . . — 632 Courtes notices.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under juli 1935 . . . — 632 L'activité de la commission de chômage en juillet 1935.
Handbok för erkända arbetslöshetskassor . . . — 633 Manuel pour les caisses de chômage enregistrées.
Dispens från arbetstillstånd för utländska montörer . . . — 634 Dispense de permis de travail pour les monteurs de machine étrangers.
Arbetsböcker i Tyskland . . . — 634 Livrets de travail en Allemagne.
Ny lag om reglering av arbetstvister i Förenta staterna . . . — 635 Nouvelle loi sur les conflits de travail aux Etats-Unis.
Lag om socialförsäkring i Förenta staterna . . . — 636 Loi sur les assurances sociales aux Etats-Unis.
Ut- och invandringen under år 1934 . . . — 638 La migration en Suède en 1934.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet . — 640 Marché du travail et chômage à l'étranger.
Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olyckstillbud . . . — 641 Rapports des inspecteurs du travail concernant les accidents graves du travail ou les dangers imminents.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under augusti 1935 . . . — 649 Les bureaux de placement publics en Suède en août 1935.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 juli 1935 . . . — 654 Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 juillet 1935.
Livsmedelspriser och levnadskostnader augusti 1935 . . . — 655 Prix des denrées alimentaires et coût de la vie août 1935.
Litteraturöversikt . . . — 657 Bibliographie.

Nr 10.

Arbetsmarknaden under september månad 1935 — 663 Le marché du travail en septembre 1935.
Arbetstidsförhållandena vid yrkesbrandkårerna i Sveriges städer . . . — 665 Heures de travail pour les corps des sapeurs-pompiers professionels dans les villes de la Suède.
Arbetsförtjänster vid vägunderhållsarbete sommaren 1935 . . . — 690 Salaires des ouvriers dans les travaux pour l'entretien des routes en 1935.
Kollektivavtal i Sverige år 1934 . . . — 692 Conventions collectives en Suède en 1934.
Kollektivavtalen under andra och tredje kvartalen 1935 . . . — 697 Les conventions collectives pendant les 2e et 3e trimestres 1935.
1931 års företagsräkning . . . — 699 Le recensement des entreprises en 1931.
Kortare meddelanden . . . — 705 Courtes notices.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under augusti 1935 . . . — 705 L'activité de la commission de chômage en août 1935.
Utlänningars rätt till uppehåll i Tjeckoslovakien . — 706 Permis de séjours pour les étrangers en Tchécoslovaquie.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 augusti 1935 . . . — 708 Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 août 1935.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under september 1935 . . . — 709 Les bureaux de placement publics en Suède en septembre 1935.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet . — 714 Marché du travail et chômage à l'étranger.
Levnadskostnader under tredje kvartalet 1935 — 715 Coût de la vie pendant le 3e trimestre 1935.
Litteraturöversikt . . . — 728 Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor . . . — 734 Lois concernant les questions sociales.

Nr 11.

Arbetsmarknaden under oktober månad 1935	735	Le marché du travail en octobre 1935.
Arbetstillgången under tredje kvartalet 1935	737	L'offre et la demande du travail pendant le 3e trimestre 1935.
Bostadssociala utredningens förslag rörande ändrad bostadslagstiftning och förbättrad bostadsinspektion	744	Modifications proposées au sujet de la législation sur le logement et projets d'amélioration de l'inspection des habitations.
Bostadsmarknaden i rikets städer vid oktoberflyttningen 1935	754	La situation sur le marché des appartements à louer dans les villes le 1er octobre 1935.
Bostadsproduktionen i vissa större städer under tredje kvartalet 1935	759	La production d'habitations dans certaines grandes villes de la Suède pendant le 3e trimestre 1935.
Minderårigas användande till skiftarbete	761	Emploi de jeunes gens aux travaux d'équipes.
Fylleriförseelser och spritsmuggling under tredje kvartalet 1935	769	Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 3e trimestre 1935.
Olycksfall inom sjömansyrket år 1934	772	Accidents du travail parmi les marins en 1934.
Internationella arbetsorganisationen	775	L'organisation internationale du travail.
Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i oktober 1935	775	Session du conseil d'administration du bureau international du travail en octobre 1935.
Kortare meddelanden	778	Courtes notices.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under september 1935	778	Activité de la commission de chômage en septembre 1935.
Radioutsändning av riksvakanslistan	779	Diffusion par radio de la liste hebdomadaire de places vacantes établie par les bureaux de placement.
Utvandringen till främmande världsdelar under tredje kvartalet 1935	780	L'émigration aux pays extra-européens pendant le 3e trimestre 1935.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 30 september 1935	781	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 30 septembre 1935.
Yrkesinspektionens verksamhet under tredje kvartalet 1935	782	L'inspection du travail au cours du 3e trimestre 1935.
Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olyckstillbud	783	Rapports des inspecteurs du travail concernant les accidents graves du travail ou les dangers imminents.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under oktober 1935	791	Activité des bureaux de placement publics en octobre 1935.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	796	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Livsmedelspriser och levnadskostnader oktober 1935	797	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie octobre 1935.
Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet	799	Fluctuations du coût de la vie en Suède et à l'étranger.
Litteraturöversikt	800	Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor	806	Lois concernant les questions sociales.

Nr 12.

Arbetsmarknaden under november månad 1935	807	Le marché du travail en novembre 1935.
Arbetsperioder och kontantinkomster i skogsbygden	809	Périodes de travail et revenus en espèces dans les régions forestières.
Bostadskooperationens lägenhetsbestånd och bostadsstandard	818	Nombre et standard des habitations appartenant aux sociétés coopératives de logement.
Kooperativ verksamhet i Sverige år 1933	822	La coopération en Suède en 1933.
Arbetsinställelser i Sverige år 1934	826	Grèves et lockout en Suède en 1934.
Statens förlikningsmäns verksamhet år 1934	828	Les conciliateurs officiels en 1934.
Lag om arbetsavtal	830	Projet de lois sur les contrats de travail.
Kortare meddelanden	854	Courtes notices.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under oktober 1935	854	Activité de la commission de chômage en octobre 1935.
Ekonomiska hjälpåtgärder för vissa områden i Storbritannien	855	Secours économiques portés aux régions éprouvées de la Grande-Bretagne.
Barnantalet i norska äktenskap	857	Nombre d'enfants dans les mariages en Norvège.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under november 1935	859	Activité des bureau de placement publics en novembre 1935.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 oktober 1935	864	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 octobre 1935.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	865	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Livsmedelspriser och levnadskostnader november 1935	866	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie novembre 1935.
Litteraturöversikt	868	Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor	874	Lois concernant les questions sociales.

Sakregister till årgången 1935	875	Table des matières pour l'année 1935.

Arbetsmarknaden under december månad 1934.

Arbetsmarknadens läge under december undergick i det stora hela de förändringar, som pläga kännetecknа årets sista månad. Mot de efter vanligheten minskade sysselsättningsmöjligheterna vid flertalet utearbeten och inom vissa industrier svarade sålunda en för julmånaden karakteristisk förbättring av förhållandena inom affärslivet och det husliga arbetet, varjämte de mot slutet av månaden inträffade snöfallen beredde tillfälligt snöskottningsarbete åt ett stort antal personer i de största städerna, främst i huvudstaden, något som också återspeglade sig i den förbättrade relationssiffran för gruppen »annat arbete». Även om utvecklingen på skilda områden alltså gått i motsatta riktningar, har den genomsnittliga relationen mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft hållit sig oförändrad från närmast föregående månad, och antalet arbetsansökningar per 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen var i december liksom i november 446. Förra året var decembersiffran 644. Förbättringen av det allmänna konjunkturläget sedan föregående år kommer också till synes i arbetslöshetskommissionens siffra för antalet hjälpsökande arbetslösa vid början av december, som i år var 92 016 mot 170 702 föregående år. Den av fackföreningarna rapporterade arbetslösheten utgjorde vid månadsskiftet november/december 16·8 % mot 14·8 % en månad tidigare och 22·3 % motsvarande tid i fjol.

Inom *jordbruket* var efterfrågan på arbetskraft som vanligt denna årstid ringa, och siffran för lediga platser var icke ens hälften så hög som i november. Det oaktat mötte samma svårigheter som förut att anskaffa manlig och kvinnlig ladugårdspersonal. Till följd av det ihållande blidvädret och den över större delen av landet rådande snöbristen försvårades igångsättandet eller fullföljandet av vinterns timmerdrivningar, på grund varav de väntade arbetstillfällena för *skogsarbetarna* reducerades.

På den *industriella* marknaden noterades något försämrad arbetstillgång för yngre och mindre yrkeskunnig personal inom *metall- och maskinindustrien*, medan däremot å flera orter rådde brist på kompetenta yrkesarbetare, såsom svetsare, svarvare och filare. Även *byggnadsverksamheten* företedde i stort sett avmattning, ehuru på vissa håll rapportmånadens för hithörande fack gynnsamma väderleksbetingelser synas ha främjat arbetenas fortsättande. *Stenindustrien* har fått en välbehövlig uppryckning i Bohuslän, där enligt inkomna rapporter omkring 500 man nyanställts.

För *sjöfolket* var läget i stort sett oförändrat. Tillgången på kvinnlig personal var emellertid knapp, och en del ledigförklarade platser kunde icke besättas, beroende på de sökandes obenägenhet att gå till sjöss vid julhelgen. Sjömanshusen redovisade sammanlagt 2 625 påmönstringar och 4 311 avmönstringar. Motsvarande siffror för december 1933 voro resp. 2 223 och 4 653.

Som ovan antytts, uppvisade gruppen *handel och samfärdsel* ökad livaktighet. *Affärsbiträden* med branschvana rönte stark efterfrågan, och tiden när-

mast före jul förelåg brist på kvalificerade sökande, isynnerhet kvinnliga. Inom *restaurangfacket* konstaterades förbättrad arbetstillgång för servitriser, köksor och diskerskor.

I fråga om *husligt arbete* i stadssamhällena medförde december månad i första hand en stegrad efterfrågan å tillfällig hjälp för rengöringsarbete och uppassning. Beträffande omsättningen av fast tjänstepersonal karakteriserades månaden som vanligt av relativt lugn. Underskottet å kunniga ensamjungfrur framträdde mera markerat än förut. Knappheten på arbetskraft belyses därav, att antalet ansökningar om arbete för gruppen i dess helhet med omkring 600 understeg antalet lediga platser.

För *ungdom* under 18 år var arbetsmarknaden alltjämt förhållandevis god, med livlig efterfrågan på pojkar till affärslivets olika områden och passflickor i åldern 15—17 år. Lärlingar till industrier och hantverk hade svårare att få sysselsättning.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under december 1934 samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226	**198**
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	**201**
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	**198**
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	**192**
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	**169**
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	**178**
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	**236**
1932	368	412	343	341	339	351	370	366	351	395	661	689	**413**
1933	569	565	577	510	458	451	503	476	480	538	657	644	**536**
1934	*560*	*540*	*430*	*401*	*317*	*298*	*292*	*281*	*286*	*326*	*446*	*446*	**385**
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1932	320	255	210	190	209	201	193	204	253	285	566	914	**283**
1933	533	461	358	350	361	314	333	313	369	365	521	546	**402**
1934	*358*	*380*	*275*	*224*	*184*	*202*	*183*	*187*	*228*	*216*	*315*	*541*	**274**
Övriga näringsgrupper:													
1932	375	449	381	398	374	386	421	418	378	429	679	666	**445**
1933	575	585	642	559	479	480	539	520	510	591	683	659	**569**
1934	*602*	*568*	*468*	*461*	*351*	*318*	*319*	*307*	*303*	*367*	*478*	*435*	**415**

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1925	14·8	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5	**11·0**
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1	**12·2**
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	**12·0**
1928	14·3	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	**10·6**
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	**10·2**
1930	13·9	13·2	12·3	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	**11·9**
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	**16·8**
1932	24·2	23·8	24·1	20·8	19·0	19·3	19·4	20·0	20·6	22·1	24·1	31·0	**22·4**
1933	28·8	27·7	28·7	24·3	21·1	20·3	19·4	19·6	19·2	20·2	22·3	27·2	**23·3**
1934	*24·3*	*24·4*	*23·6*	*19·5*	*15·3*	*13·9*	*12·9*	*13·2*	*13·0*	*14·8*	*16·8*	—	—

Hyresräkningen år 1933.

I.

Undersökningens tillkomst och syfte. Grundvalen för kännedomen om bostadsförhållandena i riket utgöres av de allmänna bostadsräkningar, som i samband med mantalsskrivningar enligt särskilda Kungl. Maj:ts beslut anordnats under åren 1912/13, 1920, 1924, 1926 och 1928. Efter år 1920 ha emellertid dessa undersökningar alltmera begränsats. Detta gäller särskilt beträffande 1928 års hyresräkning, vid vilken bearbetningen av primärmaterialet enligt givna direktiv endast omfattade sådana hyresuppgifter, som voro erforderliga för 1929 års dyrortsgruppering ävensom för socialstyrelsens övriga prisstatistik, medan alla uppgifter rörande förekomsten av trångboddhet o. a. ur bostadssocial synpunkt betydelsefulla förhållanden av besparingsskäl uteslötos från bearbetningen.

Den 13 september 1933 ingick socialstyrelsen till Kungl. Maj:t med förslag till plan för ny dyrortsgruppering. Härvid hemställdes även, att för nämnda ändamål ny hyresräkning måtte få verkställas för vissa orter enligt grunder, som närmare angivits i »Utredning och förslag rörande grunder och förfaringssätt för dyrortsgrupperingsarbetet».[1] Med anledning härav utfärdades den 16 september 1933 kungl. kungörelse (S. F. 554: 1933), enligt vilken hyresräkning skulle anordnas å vissa orter i samband med mantalsskrivningen för år 1934.[2]

Den bearbetning av det sålunda insamlade materialet, som verkställts inom socialstyrelsen har, i likhet med vad fallet varit vid närmast föregående hyresräkning, i huvudsak endast avsett sådana hyresuppgifter, som varit erforderliga för dyrortsgrupperingsarbetet. I föreliggande redogörelse skall i första hand lämnas vissa upplysningar om undersökningens omfattning ävensom angående tillämpade undersökningsmetoder, varjämte meddelas en sammanställning avseende medelhyror för olika lägenhetskategorier m. m. inom olika orter. I en följande uppsats i denna tidskrift komma senare vissa mera allmänna undersökningsresultat att publiceras.

Vid sidan av denna bearbetning inom socialstyrelsen underkastas bostadsräkningsmaterialet f. n. även en bearbetning ur bostadssociala synpunkter, delvis i anslutning till »undersökning rörande behovet av en utvidgning av bostadsstatistiken m. m.» (Statens off. utredn. 1933: 14) samt socialstyrelsens däröver avgivna yttrande (Soc. Medd. årg. 1933, sid. 499). Vissa preliminära resultat av sistnämnda undersökning, vilken enligt Kungl. Maj:ts

[1] Statens offentliga utredningar 1933: 21. Utarbetad av K. Socialstyrelsen i samråd med särskilt tillkallade sakkunniga.

[2] Bland dessa orter ingick icke Stockholm, vilket motiveras av att man för denna stad kunde använda sig av resultaten av en samtidig kommunal hyresräkning (Statistisk månadsskrift årg. 1934, häfte 1).

beslut den 6 juli 1934 anförtrotts åt bostadssociala utredningen, komma att under den närmaste tiden publiceras i en särskild bilaga till ett av nämnda kommitté utarbetat betänkande.

Undersökningens omfattning. Allmänna hyresräkningen år 1933 omfattade tillhopa 243 orter. Bland dessa orter, av vilka 88 voro städer, 19 köpingar, 89 municipalsamhällen och 47 landskommuner (resp. »icke-municipala» delar av landskommuner),[1] funnos 94 med en folkmängd överstigande 5 000 invånare, medan återstående 149 orter hade ett färre antal invånare. En översikt av dessa samhällens numeriska betydelse i jämförelse med samtliga samhällen inom olika storlekskategorier erhålles av följande tablå:

Ortsgrupper	Samtliga orter i riket		Orter berörda av 1933 års hyresräkning		
	antal	folkmängd 31/12 1933	antal	folkmängd 31/12 1933	i % av gruppens totalbefolkning
Städer:					
med över 5 000 inv. (utom Stockholm) . . .	73	1 443 856	68	1 413 653	97·9
» under 5 000 inv.	40	114 722	20	63 051	55·0
Köpingar och municipalsamhällen:					
med över 5 000 inv.	6	50 178	6	50 178	100·0
» under 5 000 inv.	253	322 610	102	174 476	54·1
Samtliga stadssamhällen (utom Stockholm) .	**372**	**1 931 366**	**196**	**1 701 358**	**88·1**
Landskommuner[2]	**2 371**	**3 758 582**	**47**	**276 762**	**7·4**
Hela riket (utom Stockholm)	**2 743**	**5 689 948**	**243**	**1 978 120**	**34·8**

Av tablån framgår, att hyresräkningen omfattar nästan samtliga städer, köpingar och municipalsamhällen med över 5 000 invånare men däremot endast 2/5 av de mindre stadssamhällena. Av folkmängden inom sistnämnda orter tillhör dock närmare 55 % sådana orter, vilka beröras av hyresräkningen. Motsvarande siffra för landskommunernas »icke-municipala» delar stannar vid 7 %. Invånarantalet i samtliga områden, vilka beröras av hyresräkningen, utgör 34·8 % av rikets totala folkmängd (exkl. Stockholm). Vid 1928 års hyresräkning uppgick motsvarande jämförelsetal till 33·5 %.

Erinras må, att *Stockholm* enligt tidigare tillämpad praxis icke ingår i den av socialstyrelsen utförda hyresräkningen, beroende på att man för denna stad kunnat använda resultaten av en samtidig kommunal hyresräkning. Medräknas Stockholm bland hyresräkningsorterna, ökas folkmängden i dessa till 2 499 738, vilket motsvarar 40·2 % av rikets totala invånarantal.

Primärmaterialets beskaffenhet. De vid föreliggande hyresräkning använda frågeformulären ha varit något mera utförliga än de vid närmast föregående

[1] Därav två kapellförsamlingar, nämligen Grängesberg i Grangärde kommun med 5 748 inv. och Ljusne i Söderala kommun med 5 658 inv.
[2] Exkl. municipalsamhällen.

hyresräkningar använda. Uppgifterna ha sålunda inhämtats med användande av två olika frågeformulär, nämligen dels husuppgifter, dels lägenhetsuppgifter. Husuppgifterna ha haft formen av kuvert, vari lägenhetsblanketterna inlagts av fastighetsägarna, vilka liksom vid föregående bostadsräkningar ansvarat för uppgifternas avlämnande. Enligt givna direktiv skulle emellertid riktigheten av lägenhetsuppgifterna genom underskrift bekräftas av lägenhetsinnehavarna.

Å huskuverten meddelades bl. a., huruvida huset varit i bruk före den 1/1 1924. Å lägenhetsblanketterna efterfrågades bl. a. lägenhetsinnehavarens *yrke*, lägenhetens *upplåtelseform* (av ägaren begagnad, upplåten i samband med delägarskap i bostadsförening, fritt upplåten, förhyrd i arbetsgivarens hus, förhyrd i fria marknaden, outhyrd) och *storlek*. Denna angavs i första hand genom antalet boningsrum, kök eller kokvråar (eller kök med mindre än 6 kvm:s golvyta) samt affärs- o. d. lokaler. Med hänsyn till dyrortsgrupperingsarbetet begärdes emellertid bl. a. även upplysning om hur många av boningsrummen voro mindre än resp. minst 9 kvm. Vidare begärdes upplysning om lägenhetens *utrustning* med olika bekvämligheter och särskilda utrymmen (tambur, hall, jungfrualkov, badrum, duschrum, centraluppvärmning, varmvatten, kokgas, elektriskt ljus, vatten och avlopp, vattenklosett), samt om *hyresbeloppet* per år eller per månad med angivande av bl. a., huruvida kostnaden för centralvärme häri medräknats eller ej, samt i vad mån hyresbeloppet påverkats av släktskap mellan hyresgäst och fastighetsägare o. d. Slutligen lämnades vissa uppgifter angående antalet i lägenheten *boende* personer.

Materialets granskning och bearbetning. Innan primärmaterialet insändes till socialstyrelsen, hade detsamma underkastats en förberedande granskning av genom resp. ortsmyndigheter utsedda lokala kontrollkommittéer, vilka bedrevo sitt arbete i enlighet med vissa av socialstyrelsen utfärdade »Anvisningar för kontrollanter (granskningskommitté) vid 1933 års hyresräkning». På grund av den ortskännedom, varöver medlemmarna i dessa kommittéer förfogade, har detta granskningsarbete varit av betydande värde. Vid den eftergranskning, som företogs inom socialstyrelsen, befanns likväl att ett icke obetydligt antal fel och ofullständigheter fortfarande förefunnos i materialet, varför för flertalet orter ett antal formulär måste återsändas till granskningskommittéerna i och för ytterligare kontroll och komplettering.

Själva bearbetningen inom socialstyrelsen har såsom nämnts endast berört hyresprisen för bostäder. Härav följer, att endast sådana bostadslägenheter, som kunnat anses vara uthyrda å fria marknaden, medtagits i bearbetningen. Man har sålunda uteslutit samtliga affärslägenheter samt alla med affärslägenheter o. d. kombinerade bostadslägenheter (s. k. blandade lägenheter), vidare möblerade rum, av ägaren begagnade lägenheter, lägenheter upplåtna i samband med delägarskap i bostadsförening, av arbetsgivare (inkl. stat och kommun) till egna arbetstagare upplåtna eller uthyrda lägenheter (på grund av att i dessa fall fritt hyresavtal merendels icke föreligger),

(forts. å sid. 20.)

Antal hyreslägenheter och

Förklaring. För varje län redovisas först städer (s), köpingar (k) och municipalsamhällen meddelas först i form av sammanfattningstal för varje landskommun (lk), vilka uppgifter sålunda manfattningssiffror återges med mindre stil uppgifterna för vissa »icke-municipala» industri-, egna- (»landsbygdsomr.»), för vilka minst 25 hyreslägenheter redovisats. — Hyresmedeltal, som avse har räknats såsom kokvrå.

	Orter	Antal å fria marknaden uthyrda lägenheter			Medelhyra (kr.) per eldstad i läg.				Medelhyra (kr.) för värme			
		utan centralvärme	med centralvärme	Summa	utan centralvärme	med centralvärme exkl. värmekostn.	med centralvärme inkl. värmekostn.	Samtliga läg. exkl. värmekostn.	1 rum cl. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök
1	Stockholms stad	58 796	63 054	121 850	325	513	565	423	370	502	596	924
	Stockholms län.											
2	Södertälje (s.)	2 385	414	2 799	194	299	334	216	204	309	360	570
3	Sundbyberg (s.)	899	1 126	2 025	244	364	399	308	279	381	485	713
4	Lidingö (s.)	563	738	1 301	221	307	342	277	258	374	473	614
5	Vaxholm (s.)	337	14	351	152	188	233	154	166	232	293	445
6	Norrtälje (s.)	796	51	847	147	228	268	154	146	280	272	426
7	Stocksund (k.)	17	91	108	295	338	378	333	—	850	503	760
8	Nynäshamn (k.)	317	217	534	186	248	288	213	211	336	363	551
9	Rönninge (m:e)	91	29	120	160	190	230	169	206	—	281	486
10	Hagalund (m:e)	1 167	861	2 028	240	377	417	298	283	416	464	719
11	Nya Huvudsta (m:e)	615	64	679	231	286	326	237	280	387	452	694
12	Lilla Alby (m:e)	160	65	225	227	317	357	254	273	319	460	678
13	Råsunda (m:e)	525	431	956	286	358	398	323	322	456	534	867
14	Enebybergs vst. (m:e)	51	63	114	204	197	237	200	194	320	423	559
15	Täby (m:e)	80	16	96	151	168	203	154	220	290	301	450
16	*Norrviken (m:e)*	28	26	54	223	249	284	238	200	300	434	626
17	Duvbo (m:e)	122	148	270	212	243	278	229	300	375	439	624
18	Bromsten (m:e)	248	47	295	179	190	225	181	185	324	372	507
19	Solhem (m:e)	46	54	100	187	222	257	207	270	350	389	622
20	Flysta (m:e)	54	11	65	166	246	281	180	197	267	340	427
21	Stuvsta (m:e)	82	94	176	199	240	275	221	—	308	425	558
22	Hörningsnäs vst. (m:e)	28	3	31	177	175	210	177	—	—	359	530
23	Huddinge (m:e)	25	9	34	186	239	274	203	120	—	383	579
24	Fullersta (m:e)	86	47	133	184	205	240	192	216	392	382	507
25	Snättringe (m:e)	17	4	21	172	249	284	185	—	390	370	513
26	Segeltorp (m:e)	96	15	111	185	219	254	190	270	360	360	512
27	*Solna* (lk.)	853	106	959	209	282	322	219	239	381	432	597
28	Karlberg o. Tomteboda	25	—	25	186	—	—	186	168	278	418	520
29	Ulriksdals samh.	141	25	166	213	268	308	223	269	505	430	646
30	Landsbygdsområde	687	81	768	209	288	328	219	239	384	433	581
31	*Danderyd* (lk.)	99	152	251	208	273	313	251	238	393	417	531
32	*Täby* (lk.)	155	60	215	177	198	233	184	192	300	368	512
33	Roslags-Näsby	48	45	93	196	215	250	206	216	300	407	561
34	Viggbyholm[1]	60	9	69	183	162	197	179	174	300	365	540
35	Landsbygdsområde	47	6	53	156	163	198	157	190	300	313	454
36	*Sollentuna* (lk.)	437	252	689	183	228	263	201	203	308	367	524
37	Tureberg[2]	269	222	491	199	232	267	215	224	316	396	543
38	Rotebro, Gillbo[3]	164	30	194	159	205	240	168	186	263	316	493
39	*Järfälla* (lk.)	76	13	89	169	186	221	172	164	283	339	462
40	Jakobsberg	37	4	41	169	218	253	173	155	292	335	478
41	Landsbygdsområde	18	8	26	171	166	201	169	200	270	350	420

[1] Inkl. Hägernäs. — [2] Inkl. Helenelund. — [3] Inkl. Viby.

medelhyror inom olika orter.

(m:e) samt därefter »icke-municipala» delar av undersökta landskommuner. Sistnämnda uppgifter *icke* inbegripa inom resp. landskommuner ev. *befintliga municipalsamhällen*. Efter dessa samhems-, stations- o. d. samhällen (ind.-sh., st.-sh. etc.) samt återstående delar av resp. kommuner mindre än 10 lägenheter, äro angivna med medievalstil. — Kök med golvyta understigande 6 kvm

läg. utan centralom			Medelhyra, *inkl.* värmekostn. (kr.), för läg. med centralvärme om							Medelhyra, *exkl.* värmekostn. (kr.), för samtliga lägenheter om							
3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	
1 336	1 715	2 166	666	813	1 022	1 517	2 101	2 690	3 360	414	714	748	1 124	1 609	2 129	2 691	1
865	1 054	1 333	359	660	532	1 010	1 400	1 621	2 009	213	373	366	633	971	1 204	1 593	2
930	1 217	1 770	330	619	796	1 106	1 394	1 530	1 733	282	548	632	833	1 084	1 259	1 622	3
782	1 158	1 267	357	507	667	959	1 325	1 709	2 167	284	414	524	745	1 068	1 468	1 916	4
578	789	1 005	—	300	550	632	960	1 116	1 870	166	235	295	446	585	815	1 124	5
606	863	1 139	130	—	389	661	1 083	1 113	1 320	143	280	272	433	642	867	1 132	6
1 550	—	1 600	657	430	640	1 133	1 537	1 782	2 187	617	482	530	990	1 393	1 582	1 915	7
716	806	1 200	301	526	533	843	1 078	1 481	1 654	238	397	385	631	831	1 115	1 378	8
661	831	—	—	—	513	676	962	1 088	1 200	206	—	300	500	720	847	960	9
880	1 131	1 044	441	684	812	1 145	1 460	600	1 800	296	568	573	861	1 099	1 079	1 130	10
773	1 150	—	380	607	675	883	1 167	1 000	—	281	407	467	700	810	975	—	11
885	931	1 000	380	521	725	1 022	1 349	1 600	1 800	288	414	505	739	982	1 025	1 280	12
1 120	1 468	1 767	410	651	892	1 202	1 531	1 935	2 268	327	518	622	972	1 235	1 690	1 931	13
853	1 050	—	320	450	476	720	911	1 127	—	226	350	412	586	792	943	—	14
495	300	1 000	—	120	397	661	835	988	1 010	220	249	304	464	584	642	900	15
1 050	1 100	1 238	300	—	581	925	1 082	1 354	1 803	216	300	456	704	990	1 168	1 451	16
816	800	—	750	—	625	806	1 048	1 395	1 300	404	375	494	669	866	1 150	1 090	17
604	850	—	210	492	460	684	777	—	—	183	339	373	525	611	850	—	18
641	850	1 000	300	—	512	742	1 041	1 408	1 648	268	350	411	630	801	1 106	1 328	19
600	700	—	360	300	600	844	—	—	—	240	266	347	514	600	700	—	20
676	525	—	236	348	550	830	1 071	—	—	201	310	454	643	846	525	—	21
688	700	—	—	420	—	525	—	—	—	—	385	359	517	688	700	—	22
720	933	—	—	—	600	700	—	1 625	1 300	120	—	399	585	720	1 192	1 090	23
737	973	—	—	—	497	729	935	1 221	1 363	216	392	397	553	760	1 000	1 153	24
450	400	—	—	400	488	900	—	—	—	—	382	378	584	450	400	—	25
637	—	—	240	—	554	625	—	1 775	—	257	360	375	513	637	1 600	—	26
753	1 049	1 060	540	—	652	1 169	1 207	1 290	—	245	381	452	626	812	1 055	1 060	27
588	—	—	—	—	—	—	—	—	—	168	278	418	520	588	—	—	28
858	1 111	1 035	660	—	716	1 043	1 017	1 400	—	313	505	476	677	858	1 117	1 035	29
723	940	1 098	420	—	642	1 280	1 251	1 253	—	240	384	450	609	811	971	1 098	30
960	—	—	300	504	585	834	1 310	1 983	2 132	240	434	461	663	1 127	1 783	1 892	31
724	700	600	333	425	521	697	957	970	1 210	208	330	383	540	755	779	800	32
704	—	—	333	425	529	728	957	—	—	243	360	426	596	792	—	—	33
739	—	—	—	—	—	647	—	963	—	174	300	365	540	739	788	—	34
705	700	600	—	—	400	583	—	1 000	1 210	190	300	314	457	705	763	800	35
677	914	967	301	533	527	787	972	1 290	1 815	220	327	396	594	745	1 032	1 222	36
881	1 500	—	302	533	541	789	990	1 288	1 815	242	337	425	620	841	1 156	1 605	37
500	817	967	300	—	414	758	910	1 300	—	190	263	319	515	575	894	967	38
—	—	775	360	—	448	588	1 074	—	—	182	283	344	469	934	—	775	39
—	—	—	360	—	470	—	—	—	—	189	292	343	478	—	—	—	40
—	—	775	—	—	427	588	—	—	—	200	270	351	473	—	—	775	41

	Orter	Antal å fria marknaden uthyrda lägenheter			Medelhyra (kr.) per eldstad i läg.				Medelhyra (kr.) för värme			
		utan centralvärme	med centralvärme	Summa	utan centralvärme	med centralvärme exkl. värmekostn.	med centralvärme inkl. värmekostn.	Samtliga läg. exkl. värmekostn.	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök
1	*Spånga* (lk.)	133	56	189	166	226	261	184	185	318	360	481
2	Nälsta	27	17	44	165	183	218	172	150	245	360	472
3	Landsbygdsområde	106	39	145	166	246	281	187	192	390	361	484
4	*Nacka* (lk.)	624	219	843	191	269	304	215	227	333	380	551
5	*Huddinge* (lk.)	14	4	18	142	152	187	145	120	—	291	483
6	*Österhaninge* (lk.)	70	9	79	150	127	162	147	234	292	336	412
7	Handen	31	5	36	160	119	154	152	200	225	353	414
8	Vendelsö	30	3	33	149	140	175	148	420	450	332	413
	Uppsala län.											
9	Uppsala (s.)	4 819	1 394	6 213	228	349	389	265	225	326	397	684
10	Enköping (s.)	880	103	983	154	225	265	164	142	221	267	456
11	Grillby (m:e)	66	3	69	99	111	151	100	135	—	210	301
12	*Bondkyrka* (lk.)	336	47	383	163	178	218	165	161	264	341	444
13	Uppsala förstadsomr.[1]	162	34	196	181	185	225	182	178	273	370	516
14	Landsbygdsområde	174	13	187	148	154	194	148	140	247	312	391
15	*Gamla Uppsala* (lk.)	175	35	210	154	152	187	154	183	—	313	451
16	Gamla Uppsala by[2]	162	35	197	158	152	187	157	188	—	322	464
	Södermanlands län.											
17	Nyköping (s.)	2 008	413	2 421	191	272	317	209	181	271	352	591
18	Katrineholm (s.)	1 115	164	1 279	195	246	286	204	187	268	376	597
19	Eskilstuna (s.)	4 706	1 362	6 068	176	288	328	209	172	250	334	563
20	Strängnäs (s.)	538	232	770	183	232	267	201	164	228	336	573
21	Mariefred (s.)	224	18	242	129	201	241	138	133	190	234	382
22	Oxelösund (m:e)	459	42	501	170	196	241	173	173	267	334	493
23	Sparreholm (m:e)	91	4	95	125	120	160	124	128	250	250	373
24	Flen (m:e)	345	17	362	139	206	246	143	136	209	268	417
25	*Stora Malm* (lk.)	158	13	171	129	126	166	129	114	—	259	390
26	Stora Malms utomplansområde vid Katrineholm	89	9	98	159	135	175	156	137	—	321	480
27	Åndebol	41	—	41	80	—	—	80	89	—	162	220
28	Landsbygdsområde	28	—	28	103	—	—	103	103	—	200	341
	Östergötlands län.											
29	Linköping (s.)	4 872	1 724	6 596	190	309	354	230	175	287	346	574
30	Norrköping (s.)	11 146	2 190	13 336	201	302	347	225	207	276	374	634
31	Motala (s.)	1 010	100	1 110	152	213	253	160	125	183	249	444
32	Vadstena (s.)	466	62	528	123	160	205	129	119	191	221	363
33	Mjölby (s.)	618	86	704	147	216	261	158	133	211	269	442
34	Borgs villastad (m:e)	229	123	352	211	238	283	223	212	250	418	640
35	Åtvidaberg (m:e)	256	44	300	152	184	224	159	140	—	293	484
36	Borensberg (m:e)	63	13	76	122	132	177	124	129	—	232	369
37	Ödeshög (m:e)	132	18	150	100	93	138	99	97	130	184	301
38	Boxholm (m:e)	142	9	151	101	89	139	100	103	132	186	325
39	*Kvillinge* (lk.)	365	27	392	108	148	198	113	110	171	210	334
40	Graversfors st.-sh.[3]	42	—	42	93	—	—	93	106	—	192	248
41	Åby st.-sh. o. ind.-sh.	242	22	264	111	140	190	114	107	177	213	343
42	Jursla villaområde	28	2	30	114	93	143	112	143	—	239	304
43	Landsbygdsområde	52	2	54	107	143	198	112	125	125	193	353

[1] Inkl. Ultuna. — [2] Inkl. Tunabergs egnahemsområde samt Nyby och Myrby förorter. —

läg. utan centralvärme om			Medelhyra, *inkl.* värmekostn. (kr.), för läg. med centralvärme om							Medelhyra, *exkl.* värmekostn. (kr.), för samtliga lägenheter om							
3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	
500	500	500	—	532	574	687	1 140	—	—	185	395	401	518	563	500	500	1
300	—	—	—	480	467	608	—	—	—	150	312	371	488	300	—	—	2
534	500	500	—	559	603	748	1 140	—	—	192	457	408	532	600	500	500	3
711	936	1 429	329	459	572	795	1 096	1 281	1 858	244	364	399	582	791	1 003	1 575	4
460	—	—	—	—	490	655	—	—	—	120	—	306	510	460	—	—	5
484	700	600	—	—	353	517	—	713	—	234	292	331	412	484	592	600	6
490	—	—	—	—	300	550	—	713	—	200	225	347	418	490	538	—	7
558	700	600	—	—	400	500	—	—	—	420	450	331	410	558	700	600	8
982	1 312	1 509	396	598	645	1 098	1 502	1 993	2 345	240	405	406	752	1 098	1 533	1 779	9
671	1 002	1 276	288	370	396	724	934	1 274	1 713	148	227	269	479	682	1 015	1 396	10
313	550	575	—	—	—	550	420	—	—	135	—	210	310	302	550	575	11
710	738	800	—	296	430	602	605	1 250	—	161	262	341	450	662	842	800	12
754	500	—	—	328	443	636	605	1 250	—	178	278	370	516	666	867	—	13
656	817	800	—	200	394	524	—	—	—	140	225	312	393	656	817	800	14
563	700	—	306	360	400	514	649	—	—	196	325	315	443	540	700	—	15
563	700	—	306	360	400	514	649	—	—	198	325	323	453	540	700	—	16
856	1 104	1 327	366	443	553	965	1 238	1 558	1 885	187	337	360	647	921	1 217	1 491	17
843	1 046	1 085	224	375	472	824	1 172	1 559	1 855	187	280	377	612	899	1 166	1 297	18
809	1 135	1 472	322	485	613	918	1 308	1 759	2 216	177	302	364	652	986	1 455	1 897	19
741	929	1 127	296	295	459	787	1 064	1 333	1 662	184	234	344	603	809	1 065	1 346	20
583	682	713	175	—	—	613	965	1 200	1 610	133	190	234	391	623	722	1 151	21
723	600	1 300	225	—	435	693	1 040	—	—	174	267	335	504	740	600	1 300	22
450	640	625	—	—	310	540	600	—	—	128	250	249	375	447	640	625	23
556	752	866	—	800	331	707	650	1 400	1 740	136	287	267	425	554	842	972	24
540	—	—	—	—	377	497	500	—	900	114	—	262	388	490	—	660	25
630	—	—	—	—	455	531	500	—	900	137	—	323	465	533	—	660	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89	—	162	220	—	—	—	27
360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103	—	200	341	360	—	—	28
842	1 071	1 408	367	562	696	1 025	1 376	1 693	2 173	187	411	385	658	967	1 305	1 766	29
909	1 145	1 401	353	573	661	1 006	1 386	1 708	2 012	212	375	393	691	1 006	1 338	1 649	30
686	915	1 188	212	339	415	684	1 058	1 245	1 598	128	190	251	453	721	955	1 246	31
547	675	751	175	350	332	614	779	1 073	1 355	119	196	222	373	556	748	964	32
679	814	938	219	—	461	681	999	1 370	1 788	136	211	276	449	719	949	1 357	33
810	1 217	1 000	308	—	530	859	1 139	1 453	1 590	217	250	421	668	910	1 225	1 240	34
688	1 000	—	300	—	418	638	713	1 350	1 000	142	—	296	495	651	1 100	760	35
—	528	1 000	—	—	300	604	600	700	—	129	—	229	395	420	502	1 000	36
412	558	700	—	—	237	378	367	688	1 350	97	130	179	298	382	537	953	37
491	—	—	—	—	266	393	720	660	—	103	132	185	318	496	410	—	38
482	539	—	200	—	363	566	720	1 000	—	110	171	212	343	490	569	—	39
400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106	—	192	248	400	—	—	40
506	539	—	200	—	371	566	800	1 000	—	108	177	217	354	525	569	—	41
—	—	—	—	—	300	—	560	—	—	143	—	237	304	360	—	—	42
450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125	125	193	353	450	—	—	43

[3] Inkl. Sten, bruk.

	Orter	Antal å fria marknaden uthyrda lägenheter			Medelhyra (kr.) per eldstad i läg.				Medelhyra (kr.) för värme			
		utan centralvärme	med centralvärme	Summa	utan centralvärme	med centralvärme exkl. värmekostn.	med centralvärme inkl. värmekostn.	Samtliga läg. exkl. värmekostn.	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök
1	*Kimstad* (lk.)	74	5	79	88	142	187	94	140	150	185	235
2	Landsbygdsområde	59	2	61	75	148	193	79	100	150	156	199
3	*Vreta kloster* (lk.)	167	21	188	112	115	155	112	147	—	200	325
4	Malfors fabr.-sh.	101	11	112	121	140	180	123	145	—	215	330
5	Landsbygdsområde	66	10	76	101	96	136	100	159	—	186	320
6	*Ljung* (lk.)	32	—	32	84	—	—	84	235	50	167	182
7	*Motala* (lk.)	684	49	733	98	158	198	104	85	123	190	308
8	Holmsbruk	295	26	321	120	148	188	123	109	170	232	361
9	Motala verkstad	357	18	375	82	182	222	89	75	98	158	251
10	Landsbygdsområde	32	5	37	68	109	149	73	84	—	165	180
11	*Ekeby* (lk.)	51	—	51	67	—	—	67	97	124	133	175
	Jönköpings län.											
12	Jönköping (s.)	4 154	1 160	5 314	166	263	303	195	182	236	294	505
13	Huskvarna (s.)	885	87	972	123	154	194	127	109	245	240	374
14	Nässjö (s.)	1 211	291	1 502	161	214	249	174	156	211	288	488
15	Värnamo (s.)	481	178	659	122	162	202	135	117	195	232	356
16	Vetlanda (s.)	476	87	563	119	161	201	126	112	178	228	339
17	Eksjö (s.)	848	184	1 032	135	191	231	149	120	187	233	399
18	Gränna (s.)	194	5	199	98	151	191	100	88	132	144	253
19	Bodafors (k.)	194	10	204	89	89	124	89	180	153	174	260
20	Aneby (m:e)	111	16	127	99	100	140	99	97	—	207	288
21	Forserum (m:e)	198	9	207	79	88	128	79	72	117	152	232
22	Gislaved (m:e)	86	90	176	119	134	169	126	206	260	228	347
23	Vaggeryd (m:e)	180	20	200	99	104	144	100	132	—	195	297
24	*Månsarp* (lk.)	130	24	154	95	98	133	96	114	240	177	286
25	Smålands Taberg	93	23	116	101	99	134	100	119	240	194	299
26	Landsbygdsområde	37	1	38	78	55	90	78	84	—	153	245
27	*Anderstorp* (lk.)	109	36	145	90	90	130	90	125	242	191	259
28	Anderstorps st.-sh.	41	1	42	77	68	108	77	60	—	148	238
29	Gyllenfors fabr.-sh.	62	34	96	103	90	130	98	129	242	215	279
30	*Reftele*[1] (lk.)	38	5	43	74	68	108	73	99	—	151	219
	Kronobergs län.											
31	Växjö (s.)	1 550	296	1 846	148	228	268	165	123	193	233	393
32	Älmhult (k.)	260	27	287	105	129	169	108	117	206	186	311
33	Markaryd (k.)	109	4	113	86	113	153	88	81	143	163	255
34	Alvesta (m:e)	189	10	199	119	169	209	123	131	158	207	351
35	Strömsnäs bruk (m:e)	102	12	114	95	114	154	97	107	—	182	275
36	Växjö Östregård (m:e)	251	50	301	142	175	215	148	94	155	233	419
37	*Ekeberga* (lk.)	47	1	48	67	100	155	68	90	—	125	205
38	*Växjö* (lk.)	125	26	151	123	132	172	125	114	224	238	367
39	Östra Grannhället[2]	51	10	61	125	154	194	130	—	176	267	371
40	Landsbygdsområde	74	16	90	121	116	156	120	114	320	232	863
	Kalmar län.											
41	Kalmar (s.)	3 354	701	4 055	181	258	293	197	161	275	344	527
42	Nybro (s.)	669	39	708	115	151	186	118	112	199	205	334
43	Oskarshamn (s.)	1 379	72	1 451	142	189	219	146	119	204	270	413
44	Västervik (s.)	1 819	247	2 066	139	211	251	151	123	195	258	425

[1] Avser endast stations- o. fabrikssamhället Reftele med Ölmestad. För övriga delar av lk ha

läg. utan centralvärme om			Medelhyra, *inkl.* värmekostn. (kr.), för läg. med centralvärme om							Medelhyra, *exkl.* värmekostn. (kr.), för samtliga lägenheter om							
3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	
252	600	—	—	—	—	450	776	—	—	140	150	185	239	482	600	—	1
252	600	—	—	—	—	—	773	—	—	100	150	156	199	422	600	—	2
392	450	—	218	—	329	402	630	650	—	149	—	205	316	423	450	—	3
—	—	—	171	—	348	600	760	—	—	144	—	223	844	600	—	—	4
392	450	—	360	—	292	353	500	650	—	173	—	188	295	379	450	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	235	50	167	182	—	—	—	6
471	469	—	260	360	305	602	963	1 075	1 120	87	128	191	325	546	672	880	7
587	563	—	260	—	326	607	750	900	1 120	114	170	232	376	587	608	880	8
427	375	—	—	360	279	633	1 124	1 133	—	75	107	159	268	580	710	—	9
192	—	—	—	—	299	440	—	—	—	84	—	177	197	192	—	—	10
350	200	—	—	—	—	—	—	—	—	97	124	133	175	350	200	—	11
722	939	1 202	344	498	583	878	1 190	1 505	1 790	192	320	313	567	823	1 153	1 419	12
518	570	875	160	—	365	573	804	983	1 300	111	245	242	381	576	686	937	13
683	865	1 064	258	297	468	766	921	1 279	1 467	167	224	295	514	710	1 031	1 215	14
523	623	757	136	372	335	559	795	993	1 300	111	271	234	376	567	697	971	15
489	673	801	338	240	289	608	818	958	1 219	149	181	227	358	524	708	866	16
599	716	812	244	250	384	594	905	1 222	1 422	127	188	237	410	632	857	1 041	17
410	573	745	—	—	330	—	730	1 000	—	88	132	146	253	418	586	745	18
386	337	720	240	—	—	363	563	350	—	193	153	174	260	390	297	720	19
388	513	—	—	—	270	396	600	700	—	97	—	207	286	400	511	—	20
336	—	575	129	—	—	360	560	—	—	78	117	152	232	345	—	575	21
405	569	775	210	390	307	461	682	1 300	—	185	298	230	352	480	754	775	22
396	440	650	170	—	338	407	582	—	840	132	—	196	296	404	440	633	23
401	550	575	210	350	268	351	534	675	710	127	278	179	280	399	525	550	24
409	550	575	210	350	268	362	534	675	710	133	278	195	292	405	525	550	25
310	—	—	—	—	—	270	—	—	—	84	—	153	238	310	—	—	26
280	415	—	177	—	248	387	485	—	—	129	242	187	261	301	415	—	27
279	415	—	108	—	—	—	—	—	—	64	—	148	238	279	415	—	28
300	—	—	188	—	248	385	485	—	—	134	242	203	273	321	—	—	29
300	240	—	220	—	240	300	340	—	—	115	—	152	216	276	240	—	30
634	908	1 105	290	480	402	647	1 053	1 394	1 565	144	201	239	406	676	1 001	1 183	31
431	565	551	—	—	—	477	681	813	990	117	206	186	315	443	578	601	32
363	420	690	—	—	—	360	680	720	—	81	143	163	255	375	445	690	33
511	667	808	360	—	—	540	800	1 100	1 200	158	158	207	351	515	737	858	34
419	420	—	215	—	242	410	643	780	1 040	116	—	181	276	434	452	800	35
615	809	888	—	200	350	618	885	1 096	1 377	94	156	235	431	637	845	1 054	36
250	—	—	—	—	—	465	—	—	—	90	—	125	211	250	—	—	37
493	650	—	—	—	334	492	593	—	—	114	224	240	368	478	650	—	38
486	650	—	—	—	360	503	643	—	—	—	176	271	373	485	650	—	39
522	—	—	—	—	308	489	518	—	—	114	320	232	364	456	—	—	40
746	960	1 190	297	505	567	834	1 129	1 459	1 848	169	328	362	555	790	1 114	1 371	41
463	592	703	122	—	345	453	769	1 023	1 117	111	199	207	334	472	667	839	42
597	707	1 021	300	—	454	640	994	1 062	1 236	123	204	271	421	612	730	1 033	43
626	858	1 078	304	363	397	681	1 047	1 346	1 677	129	211	261	446	698	954	1 227	44

inga hyreslägenheter redovisats. — [2] Inkl. Hov-Ödesgård.

	Orter	Antal å fria marknaden uthyrda lägenheter			Medelhyra (kr.) per eldstad i läg.				Medelhyra (kr.) för värme			
		utan centralvärme	med centralvärme	Summa	utan centralvärme	med centralvärme		Samtliga läg.	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök
						exkl. värmekostn.	inkl. värmekostn.	exkl. värmekostn.				
1	Vimmerby (s.)	435	50	485	110	172	217	120	87	155	195	319
2	Mönsterås (k.)	216	10	226	95	121	161	96	80	115	162	259
	Gotlands län.											
3	Visby (s.)	1 072	298	1 370	154	219	259	171	151	229	261	421
4	*Othem* (lk.)	79	17	96	108	130	165	112	128	121	180	276
5	Slite industriort	68	15	83	113	131	166	116	128	121	179	292
	Blekinge län.											
6	Karlskrona (s.)	4 354	525	4 879	193	272	307	205	177	291	355	527
7	Karlshamn (s.)	1 359	113	1 472	131	183	213	136	121	183	221	358
8	*Asarum* (lk.)	383	20	403	74	82	117	75	78	132	145	221
9	Asarum industriort[1]	126	9	135	75	80	115	75	84	146	147	219
10	Karlshamns förstäder	162	9	171	79	87	122	80	43	128	144	238
11	Marieberg (Halda)[2]	40	—	40	73	—	—	73	90	—	171	216
12	Landsbygdsområde	55	2	57	57	60	95	57	72	108	111	171
	Kristianstads län.											
13	Kristianstad (s.)	2 101	657	2 758	169	281	316	201	170	234	281	457
14	Simrishamn (s.)	265	44	309	133	209	249	146	131	193	246	380
15	Tomelilla (k.)	305	74	379	105	144	174	115	149	182	212	303
16	Vilan (m:e)	331	28	359	116	168	203	120	137	234	227	334
17	Knisslinge (m:e)	74	3	77	81	149	184	85	115	—	181	241
18	Glimåkra (m:e)	64	15	79	82	102	137	86	101	120	166	246
19	Bjärnum (m:e)	145	4	149	76	104	139	77	79	159	148	227
20	Tyringe (m:e)	158	29	187	99	137	177	105	91	132	189	297
21	Vinslöv (m:e)[3]	108	7	115	87	92	127	87	110	116	144	256
	Malmöhus län.											
22	Malmö (s.)	19 260	7 897	27 157	207	328	363	250	209	285	394	601
23	Lund (s.)	3 532	2 010	5 542	172	274	304	217	169	221	306	486
24	Landskrona (s.)	2 912	741	3 653	139	236	271	163	125	178	261	394
25	Hälsingborg (s.)	6 245	4 880	11 125	171	261	296	213	173	265	330	494
26	Eslöv (s.)	867	241	1 108	133	213	243	155	124	180	259	377
27	Ystad (s.)	1 614	417	2 031	127	198	233	146	127	171	224	374
28	Trälleborg (s.)	1 261	372	1 633	162	257	292	188	175	235	317	470
29	Svedala (k.)	247	29	276	111	155	190	117	185	183	214	309
30	Höganäs (m:e)	254	60	314	101	177	212	119	108	186	185	280
31	Teckomatorp (m:e)	106	13	119	115	134	169	118	135	201	197	337
32	Kävlinge (m:e)	299	14	313	128	190	225	132	143	188	229	370
33	Furulund (m:e)	84	7	91	94	93	128	94	105	131	178	278
34	Lomma (m:e)	231	26	257	122	163	193	128	116	163	235	355
35	Åkarp (m:e)	128	26	154	127	177	207	139	145	186	230	348
36	Arlöv (m:e)	558	68	626	138	175	210	144	134	188	264	413
37	Anderslöv (m:e)	61	4	65	107	123	158	108	162	180	221	257
38	Höör (m:e)	135	28	163	109	140	175	115	125	123	180	328
39	*Svalöv* (lk.)	80	24	104	87	137	172	104	111	—	213	247
40	Svalöv industriort	60	23	83	92	140	175	111	107	—	213	271
41	*Husie* (lk.)	229	32	261	134	148	178	136	160	194	283	383
42	Östra Skrävlinge	125	15	140	136	155	185	138	210	144	279	400
43	Landsbygdsområde	104	17	121	131	142	172	133	110	202	288	358

[1] Inkl. Froarp. — [2] Inkl. Svängsta. — [3] Köping fr. o. m. 1 jan. 1934.

läg. utan centralvärme om			Medelhyra, *inkl.* värmekostn. (kr.), för läg. med centralvärme om							Medelhyra, *exkl.* värmekostn. (kr.), för samtliga lägenheter om							
3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	
477	639	722	—	300	336	587	809	1 129	1 218	87	164	197	325	506	733	835	1
437	669	590	180	—	—	555	595	700	—	89	115	162	266	437	650	590	2
634	847	1 097	252	340	423	688	1 016	1 471	1 765	169	236	270	456	695	988	1 342	3
491	593	675	—	275	210	471	782	860	—	128	151	176	302	532	611	675	4
491	593	675	—	—	240	471	782	860	—	128	121	179	316	532	611	675	5
747	1 003	1 338	483	501	472	790	1 151	1 566	1 918	189	297	356	541	782	1 150	1 493	6
539	689	981	248	267	373	531	777	1 054	1 286	127	185	225	362	552	715	996	7
268	346	480	—	—	238	373	528	—	—	78	132	146	223	287	346	480	8
267	356	480	—	—	250	283	524	—	—	84	146	148	216	296	356	480	9
307	450	—	—	—	275	462	536	—	—	43	128	146	244	319	450	—	10
214	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	—	171	216	214	—	—	11
150	192	—	—	—	190	285	—	—	—	72	108	111	172	150	192	—	12
700	908	1 214	335	427	631	923	1 177	1 565	2 034	191	258	350	541	773	1 095	1 500	13
525	794	964	400	—	438	658	1 088	1 384	1 341	172	193	264	395	602	924	1 014	14
440	556	800	280	453	262	447	731	866	1 187	157	254	211	310	508	663	956	15
488	524	—	258	—	346	598	838	955	—	144	234	229	347	533	652	—	16
303	386	540	—	—	—	500	806	—	1 080	115	—	181	245	329	386	705	17
300	384	—	144	180	—	453	498	675	—	102	133	166	266	319	407	—	18
298	363	—	—	—	—	473	340	799	—	79	159	148	231	294	396	—	19
392	501	—	220	233	290	509	723	600	1 040	125	172	191	303	435	490	800	20
352	403	480	—	—	—	375	420	600	—	110	116	144	257	344	405	480	21
860	1 154	1 474	450	645	712	1 012	1 373	1 704	2 178	260	382	434	682	1 023	1 388	1 840	22
769	1 019	1 265	350	545	582	859	1 224	1 453	1 720	209	307	355	571	941	1 217	1 442	23
607	834	1 059	338	542	548	769	1 010	1 338	1 487	142	288	279	445	679	969	1 171	24
690	915	1 157	324	528	570	822	1 105	1 474	1 838	210	404	401	576	812	1 200	1 546	25
594	774	1 150	295	293	413	658	952	1 240	1 551	148	205	267	404	669	993	1 332	26
535	675	815	305	328	427	649	922	1 140	1 488	158	190	235	401	602	837	1 164	27
674	938	1 075	288	407	569	836	1 149	1 450	1 894	188	257	343	527	776	1 125	1 516	28
491	628	900	—	—	—	521	782	991	1 147	185	183	214	317	538	736	919	29
472	561	715	231	—	450	479	835	1 081	1 640	139	186	203	290	540	703	1 072	30
500	780	—	—	—	—	453	637	1 000	1 410	135	201	197	338	499	803	1 200	31
580	660	1 170	—	—	—	498	886	1 276	—	143	188	229	370	603	836	1 170	32
360	—	—	120	—	370	390	448	—	—	103	131	183	279	334	—	—	33
510	833	720	210	—	330	535	743	1 074	1 280	122	163	236	365	533	890	973	34
510	903	967	—	246	720	600	817	960	1 173	145	201	257	357	552	847	980	35
592	690	660	—	300	413	616	811	1 070	1 437	134	191	267	420	624	858	1 146	36
466	563	—	—	—	385	—	405	850	—	162	180	229	257	441	585	—	37
440	533	747	390	—	330	508	601	981	—	144	123	187	340	444	669	747	38
352	—	375	224	—	300	595	813	—	1 063	137	—	214	264	473	—	693	39
352	—	375	224	—	300	595	813	—	1 063	138	—	215	293	473	—	693	40
461	750	—	180	575	344	542	630	—	—	158	238	283	390	475	750	—	41
528	780	—	—	575	344	552	660	—	—	210	345	279	404	531	780	—	42
360	660	—	180	—	344	535	600	—	—	123	202	287	370	400	660	—	43

	Orter	Antal å fria marknaden uthyrda lägenheter			Medelhyra (kr.) per eldstad i läg.				Medelhyra (kr.) för värme			
		utan centralvärme	med centralvärme	Summa	utan centralvärme	med centralvärme exkl. värmekostn.	med centralvärme inkl. värmekostn.	Samtliga läg. exkl. värmekostn.	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök
1	*Bunkeflo* (lk.)	78	3	81	111	119	154	111	126	180	240	303
2	Bunkeflo strandmark	41	2	43	119	99	134	117	—	180	248	326
	Hallands län.											
3	Halmstad (s.)	3 431	1 033	4 464	156	251	286	185	141	218	285	453
4	Varberg (s.)	1 208	380	1 588	158	212	247	174	159	243	292	468
5	Kungsbacka (s.)	204	162	366	166	225	260	198	151	254	300	516
6	Oskarsström (m:e)	249	19	268	83	89	124	83	94	135	158	241
	Göteborgs och Bohus län.											
7	Göteborg (s.)	34 537	18 761	53 298	248	373	413	299	267	318	441	769
8	Mölndal (s.)	1 255	441	1 696	166	218	253	182	174	268	327	486
9	Marstrand (s.)	157	6	163	140	160	200	141	163	210	251	412
10	Lysekil (s.)	559	206	765	146	198	238	163	120	213	284	431
11	Uddevalla (s.)	1 631	919	2 550	159	224	259	188	157	212	306	476
12	Strömstad (s.)	379	125	504	149	210	245	166	151	230	284	438
13	Älvsborg (m:e)	726	288	1 014	179	193	228	184	228	314	361	529
14	Tången (m:e)	16	—	16	89	—	—	89	240	—	207	240
15	Gravarne och Bäckevik (m:e)	45	15	60	108	119	154	111	—	180	210	304
16	Smögen (m:e)	37	—	37	83	—	—	83	—	180	167	246
17	Hasselösund (m:e)	4	—	4	120	—	—	120	300	—	180	—
18	Hunnebostrand (m:e)	69	13	82	103	175	210	114	211	162	213	231
19	Jonsered (m:e)	25	20	45	146	192	232	167	139	—	291	475
20	Partille (m:e)	124	61	185	170	242	282	202	138	300	332	501
21	Sävedalen (m:e)	118	148	266	184	197	237	191	200	330	371	528
22	*Partille* (lk.)	2	—	2	175	—	—	175	—	—	—	—
23	*Foss* (lk.)	103	30	133	89	124	164	98	68	130	177	272
24	Munkedal	87	29	116	93	127	167	103	68	130	182	284
	Älvsborgs län.											
25	Vänersborg (s.)	1 077	521	1 598	144	222	262	176	137	186	273	437
26	Trollhättan (s.)	1 617	335	1 952	142	229	264	162	138	208	267	426
27	Alingsås (s.)	1 267	359	1 626	157	225	260	175	153	225	288	471
28	Borås (s.)	3 156	3 388	6 544	197	265	300	237	220	285	371	607
29	Åmål (s.)	719	274	993	157	209	244	173	134	236	297	464
30	Lilla Edet (m:e)	75	19	94	113	209	249	134	170	226	175	324
31	Vårgårda (m:e)	76	40	116	119	143	178	128	127	188	264	343
32	Herrljunga (m:e)	86	39	125	128	148	183	135	160	—	238	387
33	Kinna (m:e)	170	82	252	122	174	214	142	112	240	212	407
34	*Örby* (lk.)	141	78	219	109	128	168	116	112	165	207	326
35	Skene, fabr.-sh.	77	57	134	126	145	185	135	124	180	254	365
36	Landsbygdsområde	64	21	85	85	79	119	84	100	120	166	251
	Skaraborgs län.											
37	Mariestad (s.)	678	227	905	134	210	245	160	122	171	230	387
38	Lidköping (s.)	1 171	265	1 436	156	230	270	175	143	207	285	466
39	Skara (s.)	938	256	1 194	141	198	233	158	116	185	243	414
40	Skövde (s.)	1 063	649	1 712	158	239	279	196	149	238	282	471
41	Hjo (s.)	348	90	438	104	161	196	119	93	168	186	303

läg. utan centralom			Medelhyra, *inkl.* värmekostn. (kr.), för läg. med centralvärme om							Medelhyra, *exkl.* värmekostn. (kr.), för samtliga lägenheter om							
3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	
560	—	450	—	—	—	402	—	895	—	126	180	240	303	560	720	450	1
—	—	—	—	—	—	402	—	—	—	—	180	248	322	—	—	—	2
676	949	1 240	296	396	444	776	1 068	1 586	1 824	159	235	290	507	776	1 226	1 509	3
651	887	1 068	230	345	444	715	1 033	1 240	1 517	168	262	300	499	738	993	1 195	4
634	840	1 400	252	468	464	775	1 013	1 397	1 632	155	353	320	586	794	1 118	1 420	5
364	—	380	108	—	180	353	388	818	—	94	135	156	242	335	643	380	6
1 139	1 503	1 849	495	664	757	1 166	1 620	2 074	2 609	313	508	502	879	1 294	1 737	2 175	7
677	863	1 350	279	375	507	747	975	1 254	1 607	180	282	351	537	761	1 033	1 381	8
539	718	994	—	—	—	560	860	—	1 207	163	210	251	414	545	718	986	9
622	780	717	270	442	382	637	1 022	1 292	1 589	159	265	286	459	710	974	1 223	10
675	851	1 143	243	342	463	745	1 025	1 364	1 708	169	237	323	550	789	1 094	1 468	11
616	830	1 085	236	324	435	697	983	1 452	1 392	164	240	297	478	682	1 137	1 114	12
651	890	880	273	345	449	660	911	1 159	1 406	230	312	364	536	710	956	1 109	13
125	—	—	—	—	—	—	—	—	—	240	—	207	240	125	—	—	14
540	—	—	220	—	310	422	840	—	—	185	180	215	309	593	—	—	15
309	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180	167	246	309	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	180	—	—	—	—	17
630	—	—	208	—	306	600	—	1 175	—	197	162	216	257	630	1 000	—	18
500	660	—	336	—	433	737	756	1 320	—	166	—	324	542	538	890	—	19
769	—	900	—	—	511	807	1 183	1 426	—	138	300	345	579	918	1 226	900	20
720	840	—	300	240	473	715	954	—	—	238	287	380	574	769	840	—	21
—	720	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	720	—	22
372	300	—	96	305	268	358	684	925	1 515	65	184	178	264	467	583	1 275	23
372	—	—	96	305	268	384	684	925	1 515	65	184	183	279	467	725	1 275	24
618	883	843	272	368	426	735	1 079	1 383	1 647	153	267	285	493	766	1 099	1 340	25
685	899	1 104	316	492	436	740	1 121	1 452	1 614	170	221	273	474	811	1 133	1 354	26
670	861	1 074	276	375	452	736	1 023	1 368	1 664	166	289	299	508	723	1 017	1 322	27
857	1 030	1 446	313	404	545	855	1 143	1 538	1 926	252	349	402	681	964	1 347	1 707	28
685	958	1 121	257	412	446	708	966	1 282	1 659	157	307	309	514	743	1 026	1 329	29
540	600	600	180	—	331	780	1 176	—	—	163	226	189	394	699	600	600	30
476	540	720	216	—	348	515	614	950	1 500	136	188	268	369	475	618	910	31
533	542	800	—	—	429	535	741	940	—	160	—	254	402	570	654	800	32
584	615	1 500	249	—	314	596	1 003	1 180	1 147	147	240	215	432	753	834	1 055	33
493	698	—	195	380	293	519	593	1 500	—	122	223	209	362	463	898	—	34
493	698	—	206	380	324	558	660	1 500	—	139	244	250	405	496	898	—	35
—	—	—	120	—	258	320	460	—	—	99	120	168	286	300	—	—	36
634	870	1 175	164	309	365	668	921	1 303	1 518	123	178	239	439	681	1 025	1 252	37
660	934	1 212	347	388	458	786	1 111	1 422	1 566	148	220	292	512	741	1 080	1 281	38
615	734	962	276	205	321	666	883	1 212	1 485	123	184	243	434	656	858	1 132	39
675	850	1 113	285	447	494	772	1 126	1 433	1 672	171	284	311	524	820	1 115	1 389	40
470	564	818	300	377	310	553	804	883	1 238	99	188	190	326	555	657	935	41

	Orter	Antal å fria marknaden uthyrda lägenheter			Medelhyra (kr.) per eldstad i läg.				Medelhyra (kr.) för värmc			
		utan centralvärme	med centralvärme	Summa	utan centralvärme	med centralvärme		Samtliga läg.	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök
						exkl. värmekostn.	inkl. värmekostn.	exkl. värmekostn.				
1	Tidaholm (s.)	520	100	620	93	154	194	107	93	132	175	286
2	Falköping (s.)	860	295	1 155	157	210	245	174	142	224	282	485
3	Vara (k.)	140	76	216	147	188	223	162	164	160	287	439
4	Töreboda (k.)	148	48	196	114	144	179	124	109	147	215	341
5	Götene (m:e)	67	45	112	108	117	152	112	150	183	225	308
	Värmlands län.											
6	Karlstad (s.) [1]	3 013	1 336	4 349	202	276	316	231	193	330	373	589
7	Kristinehamn (s.)	1 659	229	1 888	187	244	279	197	163	286	348	573
8	Arvika (s.)	1 092	281	1 373	147	175	215	154	146	248	289	425
9	Sunne (k.)	220	28	248	127	173	213	135	119	168	229	382
10	Forshaga (m:e)	146	21	167	107	102	142	106	109	—	213	304
11	Torsby (m:e)	95	13	108	133	174	214	140	113	—	244	381
	Örebro län.											
12	Örebro (s.)	6 030	2 485	8 515	224	337	377	262	226	310	430	668
13	Askersund (s.)	255	40	295	122	193	233	135	140	158	216	358
14	Nora (s.)	435	66	501	129	173	213	136	113	230	227	382
15	Hallsberg (k.)	288	31	319	144	190	230	150	164	153	275	436
16	Almby (m:e)	383	44	427	159	177	212	161	185	255	330	437
17	Kumla (m:e)	319	72	391	145	204	244	159	144	275	293	424
18	Fjugesta (m:e)	86	11	97	109	126	166	112	114	—	207	325
19	Karlskoga (m:e)	194	125	319	154	210	250	182	154	294	282	472
20	*Längbro* (lk.)	477	98	575	170	173	213	170	207	267	337	497
21	s. Örebro förstadsområde	452	98	550	173	173	213	173	210	288	343	507
22	Landsbygdsområde	25	—	25	109	—	—	109	100	160	230	248
23	*Karlskoga* (lk.)	387	242	629	123	165	205	141	138	180	238	385
24	Bofors, Björkborn	18	27	45	102	145	185	130	164	—	182	183
25	Landsbygdsområde	369	215	584	124	167	207	142	134	180	240	393
	Västmanlands län.											
26	Västerås (s.)	3 956	1 428	5 384	223	311	351	252	216	332	410	690
27	Sala (s.)	920	163	1 083	147	197	237	157	139	242	266	464
28	Köping (s.)	823	159	982	140	208	248	154	126	230	249	433
29	Heby (m:e)	109	8	117	105	136	176	107	97	—	200	321
30	*Vittinge* (lk.)	81	4	85	84	93	133	84	95	—	164	246
31	Morgongåva, fabr.-sh.	41	3	44	94	90	130	94	111	—	184	285
32	Landsbygdsområde	25	—	25	59	—	—	59	58	—	113	185
	Kopparbergs län.											
33	Falun (s.)	1 397	575	1 972	186	269	314	219	184	323	334	567
34	Hedemora (s.)	511	144	655	139	176	216	149	131	242	262	406
35	Avesta (s.)	325	78	403	125	183	223	139	117	190	235	414
36	Ludvika (s.)	294	227	521	189	232	272	211	178	256	368	584
37	Krylbo (k.)	269	51	320	164	162	207	164	143	—	311	504
38	Borlänge (k.)	258	161	419	175	221	261	196	174	273	318	527
39	Morastrand (k.)	152	38	190	162	202	247	173	149	257	284	466
40	Vansbro (m:e)	90	25	115	142	180	225	153	142	180	269	406
41	Malung (m:e)	32	14	46	155	186	231	166	133	120	286	496
42	Rättvik (m:e)	45	38	83	124	151	191	139	131	—	246	360

[1] Inkl. de områden av Karlstads och Grava landskommuner, vilka fr. o. m. den 1 jan. 1934

läg. utan centralom			Medelhyra, *inkl.* värmekostn. (kr.), för läg. med centralvärme om							Medelhyra, *exkl.* värmekostn. (kr.), för samtliga lägenheter om							
3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	
422	617	540	168	—	303	534	750	1 026	1 070	94	132	179	312	519	777	714	1
684	761	1 071	240	390	420	675	1 007	1 267	1 507	146	255	289	505	766	971	1 218	2
588	749	720	254	—	386	641	934	1 071	1 440	186	160	292	481	661	806	1 157	3
482	615	—	300	—	436	516	732	843	—	133	147	222	353	539	656	—	4
401	420	900	168	220	287	442	605	653	1 000	140	183	224	320	438	449	845	5
913	1 186	1 513	356	506	560	886	1 236	1 555	1 972	210	403	391	653	991	1 291	1 683	6
820	1 085	1 312	290	690	472	811	1 171	1 491	1 681	165	409	351	602	851	1 160	1 358	7
607	796	1 020	208	323	379	604	881	1 167	1 539	149	262	290	442	640	866	1 137	8
516	730	902	—	—	359	527	797	1 093	1 240	119	168	231	384	560	784	914	9
463	521	—	80	—	293	434	561	720	—	104	—	213	306	435	521	—	10
573	696	864	300	—	420	491	774	1 140	1 260	126	—	246	380	580	757	942	11
943	1 260	1 469	410	575	699	1 093	1 516	1 894	2 269	254	467	461	761	1 120	1 475	1 853	12
531	615	823	227	458	—	660	972	1 222	1 298	144	288	216	384	594	750	964	13
585	735	892	310	265	366	616	905	1 002	1 504	122	229	231	399	617	770	1 061	14
586	850	834	—	—	378	632	1 134	1 129	1 575	164	153	276	443	655	884	1 001	15
489	500	—	285	—	446	588	—	—	—	189	255	334	445	489	500	—	16
576	1 000	1 075	207	360	390	738	861	1 339	1 886	148	290	295	457	613	1 129	1 531	17
497	500	—	—	—	330	471	678	900	—	114	—	208	329	505	600	—	18
667	875	—	231	300	427	708	959	1 201	1 414	163	289	292	523	755	981	1 174	19
693	510	800	210	343	445	598	855	1 000	—	205	274	341	492	694	703	800	20
693	—	—	210	343	445	598	855	1 000	—	208	292	346	501	694	800	—	21
—	510	800	—	—	—	—	—	—	—	100	160	230	248	—	510	800	22
543	—	—	278	260	350	651	914	1 227	1 800	160	210	248	474	690	1 027	1 560	23
—	—	—	285	—	326	637	—	—	—	193	—	225	422	—	—	—	24
543	—	—	275	260	355	652	914	1 227	1 800	152	210	249	477	690	1 027	1 560	25
1 047	1 312	1 586	371	515	637	1 007	1 435	1 820	2 136	232	390	433	760	1 142	1 498	1 754	26
680	902	1 134	228	367	432	689	960	1 222	1 349	146	258	272	481	711	951	1 117	27
659	915	1 059	267	650	471	721	1 004	1 268	1 396	130	252	264	477	710	966	1 100	28
555	450	763	183	—	390	505	660	—	—	104	—	203	325	544	450	763	29
300	600	—	—	—	216	415	—	—	—	95	—	164	253	300	600	—	30
350	—	—	—	—	216	410	—	—	—	111	—	182	286	350	—	—	31
250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	—	113	185	250	—	—	32
813	1 083	1 262	361	406	505	853	1 184	1 520	2 064	205	336	340	606	900	1 235	1 667	33
591	896	981	219	—	375	642	767	1 157	1 338	136	242	266	442	595	926	1 055	34
581	504	830	268	360	354	597	1 069	1 191	1 240	132	209	239	436	770	910	887	35
702	985	1 183	299	480	528	795	1 087	1 406	1 606	202	287	385	625	862	1 140	1 332	36
739	795	920	174	300	383	625	884	—	1 400	142	255	309	501	728	795	1 025	37
777	1 019	844	299	360	514	765	1 058	1 324	1 573	203	297	339	573	840	1 093	1 211	38
702	949	—	374	545	406	639	938	1 273	1 816	161	379	286	472	714	993	1 546	39
767	—	—	330	—	416	655	—	1 038	1 468	160	180	275	461	767	813	1 198	40
412	—	1 190	220	—	484	643	—	1 025	1 400	157	120	300	500	412	800	1170	41
524	640	—	240	—	347	576	773	1 000	1 000	139	—	252	423	595	720	760	42

inkorporerades med Karlstad (s.).

	Orter	Antal å fria marknaden uthyrda lägenheter			Medelhyra (kr.) per eldstad i läg.				Medelhyra (kr.) för värme			
		utan centralvärme	med centralvärme	Summa	utan centralvärme	med centralvärme		Samtliga läg. exkl. värmekostn.	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök
						exkl. värmekostn.	inkl. värmekostn.					
1	*Domnarvet* (lk.) . . .	500	139	639	125	147	187	131	127	270	244	388
2	Grängesbergs kapellförs.	256	30	286	115	134	179	118	110	188	222	359
	Gävleborgs län.											
3	Gävle (s.)	5 148	1 517	6 665	198	293	333	228	195	320	364	635
4	Söderhamn (s.)	1 148	187	1 335	152	209	249	164	143	334	276	462
5	Hudiksvall (s.)	767	157	924	178	243	288	193	162	313	328	538
6	Sandviken (k.)	703	279	982	162	166	206	163	168	318	306	507
7	Bollnäs (k.)	181	84	265	211	236	276	220	160	372	379	632
8	Björkhamre (k.)	294	40	334	147	167	207	150	144	240	283	452
9	Arbrå (m:e)	111	3	114	81	120	160	83	75	120	151	272
10	*Valbo* (lk.)	557	82	639	118	140	180	121	127	245	228	367
11	Forsbacka	32	1	33	97	56	96	96	100	—	178	425
12	Hagaström	46	12	58	138	149	189	141	141	240	268	430
13	Harnäs	48	1	49	79	98	138	79	81	—	154	213
14	Hemlingby	138	31	169	163	178	218	166	191	250	315	496
15	Landsbygdsområde . .	256	35	291	102	110	150	103	114	—	201	293
16	Ljusne kapellförsaml.[1] .	42	18	60	108	110	156	109	99	—	212	333
	Västernorrlands län.											
17	Härnösand (s.)	1 655	387	2 042	190	275	315	212	178	289	335	552
18	Sundsvall (s.)	1 916	1 227	3 143	208	299	344	256	201	310	394	651
19	Sollefteå (s.)	186	103	289	217	266	311	240	247	243	374	635
20	Örnsköldsvik (s.) . . .	362	532	894	182	231	276	217	187	291	355	549
21	Gångviken (m:e) . . .	70	6	76	100	71	116	97	106	240	187	312
22	Skönsberg (m:e)	612	130	742	144	158	198	147	150	270	285	425
23	Skönsmon (m:e)	424	28	452	138	128	168	137	148	240	270	415
24	Kramfors (m:e)	87	66	153	132	170	210	152	141	240	251	364
25	*Torp* (lk.)	72	9	81	83	148	193	92	106	36	171	228
26	Landsbygdsområde . .	27	—	27	68	—	—	68	111	36	183	170
27	*Njurunda* (lk.) . . .	361	29	390	96	103	143	97	109	151	186	290
28	Essvik[2]	45	—	45	86	—	—	86	88	—	174	200
29	Landsbygdsområde . .	298	29	327	98	103	143	98	113	151	188	292
30	*Skön* (lk.)	127	15	142	102	96	141	101	106	—	206	288
31	Landsbygdsområde . .	124	15	139	103	96	141	102	106	—	206	288
32	*Gudmundrå* (lk.) . .	648	101	749	96	92	132	96	117	143	182	255
33	Kramfors ind.-ort. . .	219	23	242	104	70	110	100	128	—	197	253
34	Frånö fabr.-sh.	134	15	149	87	65	105	85	104	—	172	244
35	Svanö o. Strömnäs . .	71	14	85	90	78	118	87	107	110	173	225
36	Sprängsviken	35	5	40	71	59	99	69	102	120	128	210
37	Dynäs	45	21	66	96	76	116	88	111	—	174	263
38	Landsbygdsområde . .	144	23	167	105	145	185	112	115	200	195	288
39	*Själevad* (lk.)	184	160	344	107	88	136	97	129	150	212	305
40	Domsjöområdet . . .	134	81	215	102	71	121	89	122	—	209	288
41	Gullänget	11	26	37	135	136	181	136	140	—	246	501
42	Landsbygdsområde . .	32	50	82	117	92	137	101	161	150	223	320
	Jämtlands län.											
43	Östersund (s.)	1 548	782	2 330	251	308	368	275	251	501	481	759
44	Järpen (m:e)	78	5	83	99	103	163	99	96	—	189	347
45	Hornsbergs vst (m:e) .	209	43	252	198	245	305	210	222	375	386	591

[1] Av de här redovisade 60 lägenheterna tillhöra 57 Ljusne bruk (med Ala). — [2] Inkl. Klam-

läg. utan centralom			Medelhyra, *inkl.* värmekostn. (kr.), för läg. med centralvärme om							Medelhyra, *exkl.* värmekostn. (kr.), för samtliga lägenheter om							
3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	
546	724	—	131	300	299	578	946	—	1 340	124	267	240	419	698	724	1 100	1
539	838	—	155	—	320	587	791	915	—	110	188	222	379	561	789	—	2
912	1 213	1 415	309	435	558	942	1 338	1 775	2 158	201	349	378	700	1 043	1 446	1 774	3
725	874	1 351	242	540	379	723	1 002	1 318	1 804	147	349	277	496	763	1 039	1 479	4
712	1 059	1 232	338	510	514	817	1 168	1 408	1 622	173	357	336	558	809	1 103	1 290	5
744	1 145	—	219	550	377	632	981	1 383	1 500	169	433	304	509	788	1 150	1 260	6
866	1 173	1 400	197	400	485	839	1 092	1 497	1 660	159	364	384	655	892	1 224	1 413	7
576	675	1 100	210	—	393	617	933	1 028	—	146	240	285	459	609	741	1 100	8
362	300	—	—	—	—	360	—	920	960	75	120	151	271	362	510	720	9
468	—	—	148	—	347	561	680	620	—	126	245	232	389	478	420	—	10
540	—	—	96	—	—	—	—	—	—	96	—	178	425	540	—	—	11
300	—	—	—	—	295	631	580	—	—	141	240	264	464	380	—	—	12
438	—	—	—	—	275	—	—	—	—	81	—	156	213	438	—	—	13
663	—	—	—	—	438	636	880	—	—	191	250	321	504	675	—	—	14
318	—	—	200	—	299	439	—	740	—	115	—	203	299	318	540	—	15
—	—	—	214	—	327	420	530	—	—	114	—	219	317	350	—	—	16
854	1 124	1 450	277	415	508	866	1 241	1 570	1 994	183	329	341	592	935	1 225	1 628	17
918	1 244	1 515	350	507	638	966	1 352	1 722	2 178	216	425	424	752	1 108	1 447	1 867	18
948	1 230	1 518	356	—	532	967	1 276	1 607	1 837	267	243	383	666	1 014	1 314	1 546	19
708	1 710	—	286	435	486	788	1 105	1 425	1 755	207	347	368	631	899	1 209	1 485	20
400	—	—	100	—	236	350	—	—	—	104	240	183	302	400	—	—	21
580	—	—	149	385	359	621	827	1 100	1 050	149	315	284	455	625	900	810	22
413	650	—	250	—	344	539	558	—	—	149	240	270	416	402	650	—	23
574	905	—	232	—	394	606	844	1 147	1 255	153	240	267	422	653	939	1 015	24
302	384	—	—	—	235	441	1 150	1 580	—	106	36	162	248	414	870	—	25
200	384	—	—	—	—	—	—	—	—	111	36	133	170	200	384	—	26
312	—	—	138	300	259	394	—	1 050	740	109	164	185	287	312	1 050	500	27
250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88	—	174	200	250	—	—	28
327	—	—	138	300	259	394	—	1 050	740	113	166	187	289	327	850	500	29
337	—	—	255	—	232	424	500	—	—	108	—	201	288	333	—	—	30
—	—	—	255	—	232	424	500	—	—	108	—	201	288	320	—	—	31
520	650	610	160	—	231	329	571	—	1 340	117	143	178	244	486	650	855	32
455	—	—	200	—	212	269	585	—	—	129	—	190	234	448	—	—	33
366	—	—	144	—	246	234	—	—	—	104	—	171	218	366	—	—	34
350	—	—	—	—	224	367	500	—	—	107	110	168	232	343	—	—	35
—	—	—	—	—	198	—	—	—	—	102	120	126	210	—	—	—	36
—	600	—	141	—	224	333	—	—	—	109	—	163	233	—	600	—	37
744	700	610	135	—	273	411	700	—	1 340	114	200	194	289	693	700	855	38
295	650	1 001	203	288	287	379	541	—	820	134	210	204	259	339	650	776	39
295	—	—	184	250	259	335	511	—	—	124	200	195	222	305	—	—	40
—	650	—	200	325	418	497	708	—	—	146	280	298	373	528	650	—	41
—	—	1 001	252	—	288	380	481	—	—	174	150	207	275	301	—	1 001	42
1 019	1 282	1 623	380	569	680	1 086	1 457	1 839	2 217	266	505	492	812	1 123	1 439	1 813	43
420	475	—	240	—	240	360	720	—	—	99	—	188	330	460	475	—	44
880	840	1 200	290	300	613	915	1 224	1 525	1 767	222	330	389	623	954	1 170	1 324	45

penborg o. Nyhamn.

	Orter	Antal å fria marknaden uthyrda lägenheter			Medelhyra (kr.) per eldstad i läg.				Medelhyra (kr.) för värme			
		utan centralvärme	med centralvärme	Summa	utan centralvärme	med centralvärme exkl. värmekostn.	med centralvärme inkl. värmekostn.	Samtliga läg. exkl. värmekostn.	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök
1	*Frösö* (lk.)	39	10	49	162	214	274	175	240	—	303	542
2	Frösö sjukhus [1]	38	10	48	165	214	274	178	240	—	303	602
	Västerbottens län.											
3	Umeå (s.)	998	618	1 616	237	307	357	270	251	404	428	720
4	Skellefteå (s.)	435	361	796	222	262	312	243	221	392	425	637
5	Vindeln (m:e)	26	7	33	128	143	188	132	165	251	270	361
6	Byske (m:e)	25	1	26	122	118	168	122	121	—	216	380
7	Vilhelmina (m:e)	38	10	48	124	155	205	131	101	240	169	414
8	Åsele (m:e)	39	13	52	87	139	189	105	168	—	153	266
9	Nordmaling (m:e)	32	16	48	116	136	191	124	107	—	265	331
10	*Nordmaling* (lk.)	41	4	45	95	31	91	86	115	240	197	267
11	*Skellefteå* (lk.)	457	232	689	140	165	225	150	173	—	279	385
12	Morön [2]	62	27	89	157	179	239	165	184	—	313	450
13	Ursviken [3]	213	43	256	143	144	204	143	182	—	285	380
14	Boliden [4]	82	140	222	150	179	239	169	184	—	302	391
15	Landsbygdsområde	74	20	94	120	108	168	117	124	—	230	393
	Norrbottens län.											
16	Luleå (s.)	1 184	757	1 941	214	285	335	248	225	392	388	666
17	Boden (s.)	547	242	789	218	244	299	228	228	350	419	662
18	Gällivare (m:e)	128	50	178	166	205	255	180	174	240	303	547
19	Malmberget (m:e)	504	152	656	147	179	234	156	176	280	275	372
20	Kiruna (m:e)	863	342	1 205	161	185	245	170	187	250	305	476
21	Kalix (m:e)	64	16	80	148	172	217	155	144	—	285	500
22	*Nederkalix* (lk.)	60	8	68	107	88	133	104	128	—	190	294
23	Landsbygdsområde	30	2	32	94	66	111	92	139	—	189	270
24	**Samtl. orter exkl. Sthlm**	**223 565**	**83 346**	**306 911**	**187**	**292**	**331**	**221**	**190**	**263**	**357**	**538**
25	**Samtl. orter inkl. Sthlm**	**282 361**	**146 400**	**428 761**	**218**	**378**	**422**	**280**	**225**	**307**	**402**	**623**

lägenheter, vid vilkas uthyrning ett understödsmoment varit förknippat, lägenheter i av kommun ägda fastigheter, av hälsovårdsmyndighet utdömda lägenheter samt lediga lägenheter. Att samtliga kommunala lägenheter uteslutits, betingas av att sådana lägenheter endast sällan kunna betecknas såsom typiska för de å fria marknaden uthyrda bostäderna. Huvudmassan av de kommunala lägenheterna brukar nämligen utgöras av bostäder för arbetstagare hos kommunen, av lägenheter i gatureglerings fastigheter, vilka äro avsedda att snart rivas och vanligen äro jämförelsevis undermåliga, eller av bostäder, som i understödssyfte upplåtas mot tämligen ringa hyresersättning. — Framhållas må slutligen, att bostadsuppgifter enligt kungörelsen endast avlämnats för »annan fastighet än jordbruksfastighet». Härav följer, att sådana hyreslägenheter, som eventuellt kunna finnas i jordbruksfastigheter, icke ingå i redovisningen.

[1] Inkl. delar av byarna Mällbyn, Mjälle och Östberg. — [2] Inkl. Sörböle och Sunnanå. — [3] Inkl. Klemensnäs, Sävenäs och Nyhamn. — [4] Inkl. Bjurliden och Strömfors.

läg. utan central-om			Medelhyra, *inkl.* värmekostn. (kr.), för läg. med centralvärme om							Medelhyra, *exkl.* värmekostn. (kr.), för samtliga lägenheter om							
3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kok-vrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kok-vrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	
780	—	—	—	—	514	727	—	—	—	240	—	319	544	780	—	—	1
780	—	—	—	—	514	727	—	—	—	240	—	319	582	780	—	—	2
1 013	1 257	1 604	392	588	581	951	1 431	1 877	2 316	270	502	436	754	1 141	1 512	1 926	3
893	1 217	1 576	351	395	568	874	1 231	1 611	1 954	251	366	436	686	967	1 311	1 635	4
410	800	—	—	—	315	447	1 020	1 000	—	165	251	259	352	518	788	—	5
—	550	750	—	—	—	—	—	—	—	121	—	216	380	—	550	750	6
605	450	—	300	—	387	662	800	—	—	130	240	195	430	604	450	—	7
550	800	—	300	—	500	553	550	979	1 400	195	—	163	294	430	747	1 100	8
350	—	—	234	—	333	418	839	1 100	1 300	123	—	256	317	565	825	970	9
300	335	—	—	—	—	250	390	—	—	115	240	197	201	225	335	—	10
375	—	600	246	—	446	674	878	1 260	1 800	175	—	294	440	602	960	1 020	11
450	—	—	—	—	497	741	830	—	—	184	—	325	512	562	—	—	12
300	—	—	180	—	421	592	800	1 020	—	181	—	288	390	430	720	—	13
—	—	—	276	—	457	720	1 095	1 500	1 800	197	—	324	503	855	1 200	1 440	14
—	—	—	171	—	367	428	720	—	—	121	—	233	352	480	—	—	15
951	1 231	1 560	375	518	578	927	1 423	1 764	2 180	245	428	410	726	1 124	1 461	1 825	16
903	1 257	1 200	320	—	576	888	1 194	1 499	1 752	238	350	425	682	952	1 233	1 406	17
697	930	—	291	—	527	719	899	1 440	1 920	186	240	322	557	698	1 125	1 620	18
630	1 020	1 000	252	345	407	731	1 031	1 172	—	180	283	279	457	747	928	1 000	19
696	1 800	—	262	340	449	693	940	1 320	2 038	189	267	309	498	699	1 107	1 678	20
600	825	750	120	—	420	480	834	—	1 770	134	—	288	469	633	825	1 125	21
368	490	1 000	—	—	217	446	—	—	—	126	—	184	302	368	490	1 000	22
312	—	—	—	—	240	315	—	—	—	139	—	187	240	312	—	—	23
783	**1 072**	**1 372**	**360**	**554**	**643**	**917**	**1 265**	**1 652**	**2 054**	**209**	**358**	**393**	**613**	**911**	**1 297**	**1 662**	24
918	**1 281**	**1 695**	**434**	**750**	**825**	**1 132**	**1 525**	**1 976**	**2 512**	**250**	**559**	**485**	**748**	**1 100**	**1 561**	**2 045**	25

Däremot har man icke ansett sig kunna utmönstra sådana lägenheter, vilka av resp. lokala granskningskommittéer betecknats såsom i ett eller annat avseende undermåliga, trots att de icke varit utdömda såsom bostäder. Visserligen ha ifrågavarande omdömen säkerligen i allmänhet haft större eller mindre fog för sig, men bedömningen kan med all sannolikhet antagas ha skett efter tämligen olika grunder å olika orter.

Totalantalet å fria marknaden uthyrda lägenheter enligt denna definition utgör inom samtliga undersökta orter 306 911. Medräknas Stockholm, där emellertid även lägenheter tillhörande kommunen, vissa stiftelser o. d. ingå i hyresräkningen, blir siffran 428 761.

Beräkningen av hyresmedeltal. De genomsnittliga hyresprisen för det sålunda avgränsade beståndet av hyreslägenheter återgivas i föregående huvudtabell. Som synes meddelas särskilda uppgifter för lägenheter utan centralvärme liksom för sådana med denna bekvämlighet ävensom för båda grupperna tillsam-

mantagna. Ifråga om lägenheter med centralvärme har härvid värmekostnaden medräknats i hyresbeloppen. I regel ha även uppgiftslämnarna förfarit på samma sätt. I de fall, då värmekostnaden av dessa icke medräknats i hyresbeloppen, har man givetvis måst öka den uppgivna hyran med en uppskattad värmekostnad. Vid beräkningen av denna har man utgått från vissa uppgifter om värmekostnaderna, som lämnades vid närmast föregående hyresräkning, samt i första hand justerat dessa tal efter bränslepriserna förändringar under mellanåren. De på så sätt erhållna värmekostnadstalen ha slutligen något modifierats efter de uppgifter om kokspriserna inom olika orter, vilka inhämtats i och för det nyligen avslutade dyrortsgrupperingsarbetet. — Vid beräkning av genomsnittstal för samtliga hyreslägenheter återigen ha värmekostnaderna i förekommande fall uteslutits, varvid man ävenledes använt sig av de på nyssnämnda sätt beräknade värmekostnadstalen.

Av utrymmesskäl har man underlåtit att i tabellen redovisa medelhyrorna för vissa inom flertalet orter tämligen sparsamt förekommande lägenhetskategorier, nämligen lägenheter om 2 eller flera rum utan kök (men ev. med kokvrå) samt lägenheter om 6 eller flera rum och kök. Ifrågavarande lägenheter ingå däremot i beräkningen av eldstadshyrorna, vilka erhållits på så sätt, att hyressummorna dividerats med antalet boningsrum och kök; däremot ha icke kokvråar (resp. kök med mindre än 6 kvm) eller hallar räknats såsom eldstad.

Det förtjänar understrykas, att de i huvudtabellen meddelade hyressiffrorna ingalunda äro identiska med dem, som använts vid 1934 års dyrortsgruppering. För sistnämnda ändamål har nämligen en alldeles särskild beräkningsmetod använts. Nämnas må, att man härvid tagit hänsyn till eldstadshyrorna inom vissa lägenhetskategorier (enkelrum, enkelkök, lägenheter om ett rum med kokvrå, samt lägenheter om ett, två och tre rum och kök) samt vid beräkningen av dessa uteslutit alla lägenheter, vilka innehålla något boningsrum med mindre än 9 kvm:s golvyta. Dessa lägenheter ha däremot medräknats i den här meddelade huvudtabellen. Vidare har man vid dyrortsgrupperingen sökt i någon mån minska den brist på jämförbarhet mellan de allmänna hyresmedeltalen för olika orter, som betingas av att de relativt dyra centralvärmelägenheterna utgöra en mycket varierande andel av bostadsbeståndet å olika orter. Man har sålunda sökt framräkna de hyresmedeltal, som skulle varit gällande, därest förekomsten av lägenheter med centralvärme varit relativt lika stor å samtliga orter. Några dylika omräkningar ha däremot icke företagits ifråga om de uppgifter, som här meddelas.

Engelska arbetslösas levnadsbeskrivningar.

En av engelska arbetsministeriet för ett par år sedan utförd undersökning angående frekvensen av mera långvarig arbetslöshet i England utvisade, att av de 1 955 000 arbetslöshetsförsäkrade män och 311 000 kvinnor, vilka den 28 nov. 1932 voro anmälda som arbetslösa, sammanlagt 538 000 män och 33 000 kvinnor varit utan arbete under minst 48 av de föregående 52 veckorna, och att 333 000 män och 17 000 kvinnor varit utan arbete under minst ett års tid; av ifrågavarande 333 000 män hade 98 000 varit arbetslösa två år eller längre tid. Denna undersökning gav sålunda vid handen, att de mera långvarigt arbetslösa visserligen endast representerade ett mindretal bland dem, som drabbats av arbetslöshet, men dock måste anses utgöra en även kvantitativt sett betydande grupp, vars levnadsförhållanden redan på denna grund måste påkalla ett avsevärt allmänt intresse.

Under hänvisning bland annat till detta statistiskt påvisade förhållande har nyligen i England en stickprovsundersökning blivit utförd med syfte att utröna, hur de arbetslösas liv under en mera långvarig arbetslöshetsperiod kunnat gestalta sig, varvid hänsyn tagits såväl till arbetslöshetens psykologiska och moraliska verkningar som till dess konsekvenser med avseende på själva de materiella livsvillkoren och det fysiska välbefinnandet. Undersökningen, vars resultat i första hand publicerades i den engelska radioinstitutionens organ »The Listener», har letts av H. L. Beales och R. S. Lambert. Den har tillgått så, att ett antal arbetslösa individer av bägge könen, från skilda trakter av landet och representerande olika åldrar och yrkesklasser, anmodats att själva nedskriva sina erfarenheter. (I några enstaka fall ha de fått lämna muntliga redogörelser till en kompetent nedskrivare.) Uppslaget var hämtat från ett par liknande individuella undersökningar av arbetslösas förhållanden, som förut verkställts och offentliggjorts i Polen och Österrike. Vid utseendet av lämpliga undersökningsobjekt anlitades ett flertal socialt kunniga och var på sitt håll erfarna personers medverkan. De arbetslösas anonymitet har givetvis bevarats.

De sammanlagt 25 självbiografiska skildringar från arbetslösa, som sålunda införskaffats, ha nu utgivits i en särskild publikation,[1] med en inledande orientering samt två bilagor, av vilka den ena innehåller en detaljerad specialundersökning av fem arbetslösa personers hushållsbudget samt den andra en av en läkare författad och med kliniska fall ur hans erfarenhet belyst medicinsk-psykologisk studie över mentala rubbningar i samband med arbetslöshet.

Med ledning av denna publikation lämnas här ett referat av undersökningen,

[1] Memoirs of the unemployed. First hand accounts, by the workless themselves, of the physical and mental effects of prolonged unemployment. Collected and edited by H. L. Beales and R. S. Lambert. (Finnes på socialstyrelsens bibliotek.)

vilken även för svensk publik synes äga ett intresse både med hänsyn till sitt ämne och genom sin metod.

De för meddelandet av sina egna erfarenheter utsedda arbetslösa hade av undersökningsledarna fått vissa i ett skriftligt memorandum sammanfattade direktiv för sina redogörelser. De skulle sålunda i dessa ge upplysningar i följande särskilda hänseenden: 1) ålder och familjeförhållanden samt egna och familjemedlemmarnas inkomster och nuvarande eller förutvarande sysselsättningar; 2) omständigheterna vid och tidpunkten för den sista arbetsanställningens upphörande samt de utvägar till försörjning, som därefter av den arbetslöse själv och av familjen försökts, med upplysningar jämväl om arbetslöshetsunderstöd, fackföreningshjälp, gåvor o. s. v.; 3) arbetslöshetens inverkan på hushållet och på familjens hälsotillstånd samt huruvida den nödvändiggjort skuldsättning, realisation av bohag o. s. v.; 4) arbetslöshetens psykologiska följder, bl. a. med avseende på intresset för politik, för fackföreningsväsen och för den kooperativa rörelsen samt med avseende på lusten för bokliga studier, och vidare dess inverkan på familjelivet och med avseende på sällskapliga förhållanden i allmänhet; 5) huruvida den arbetslöse gjort något för att uppehålla sin fysiska kondition och sin arbetsförmåga; 6) hur framtidsperspektiven kommit att te sig: väntar man sig en återgång till sitt förra arbete, har man något nytt i sikte eller ställer man sig blott avvaktande utan särskilda förhoppningar?

I sin helhet ge de nu framlagda berättelserna en bild av hur den långvarigt arbetslöses syn på tillvaron nästan med nödvändighet passerar stadierna från en relativ optimism till pessimism och fatalism. Man finner här på sina håll uttryck för yttersta missmod och förtvivlan men därjämte också vittnesbörd om en stor uthållighet i motgången. Man får konkreta skildringar av från början välställda hems fortskridande ödeläggelse, med försäljning och pantsättning av tillhörigheter och till sist även försäljning av pantsedlar, o. s. v. Oftast lämnas ganska noggranna uppgifter om inkomster och utgifter i hushållet.

I det följande anföras blott som prov några kortfattade utdrag ur en del av de arbetslösas skildringar.

Den förste i serien är en 47-årig f. d. annonsagent i London, gift, med tre vuxna barn, dessa samtliga gifta och försörjda men med obetydliga ekonomiska tillgångar. Han hade förut en utmärkt ställning med goda vitsord. Sitt avsked från den firma, där han haft plats, tillskriver han själv vissa angivna personliga förhållanden. I medvetandet om sin erkända duglighet var han till att börja med säker på att kunna få en ny anställning inom sin bransch men lyckades aldrig härmed, och han fick en ringa framgång med sina försök att provisoriskt på diverse håll utnyttja sin i yrket förvärvade färdighet som tecknare och skriftställare. Tiderna voro dåliga. De växande ekonomiska bekymren tvungo honom att anlita pantbanken; han och hans hustru fingo nu, säger han, lära sig att leva på några shillings i veckan; de satte sig icke i skuld i butiker. Sedan hemmets bohag försålts, leva de nu i ett möblerat rum och äro för sin existens helt beroende av den hjälp, de kunna få av sina barn. Till arbetslöshetsunderstöd har mannen icke varit berättigad. Efter två års arbetslöshet går han alltjämt på biblioteken för att få tillfälle att i tidningar leta rätt på annonser om platser. Han var förr en aktiv och ivrig

socialist, särskilt intresserad av ungdomens fostran, men är nu politiskt fullkomligt likgiltig och säger sig vara beredd att torgföra vilka åsikter som helst, om det blott kan ge honom en inkomst. Han har haft ett nervsammanbrott och fruktar en upprepning av detta. Ljuspunkten i hans liv som arbetslös har varit det goda kamratskapet med hustrun.

En 49-årig kolgruvearbetare i södra Wales, med hustru och fyra barn, av vilka två äro vuxna och ha arbete. Han har varit arbetslös sedan lockouten 1926. »Tre gånger i veckan under två år» gjorde han försök att få arbete. Ett halvt löfte om anställning togs tillbaka, när man erfor, att han redan länge varit arbetslös. Han kunde skaffa sig små förtjänster genom tillfälliga arbeten med husreparationer o. d. Från år 1927 åtnjöt han arbetslöshetsunderstöd, men detta har upphört från och med år 1933, med tillämpning av bestämmelsen om behovsprövning (the Means Test); hela familjen försörjes nu av de två söner, som ha arbete. Detta har haft en svårt deprimerande inverkan på husfadern. Han säger sig trots allt ännu inte helt ha förlorat hoppet, att någon ändring till det bättre skall komma. Familjesammanhållningen har varit god. Mannen har hållit modet uppe bl. a. genom deltagande i populärvetenskapliga studiekurser.

En 47-årig högkvalificerad mekanisk arbetare i norra Midlands, gift; har en son i ynglingaåldern. Hade i många år anställning med god lön och levde ett lyckligt hemliv samt åtnjöt förtroendeuppdrag i fackföreningen. De försämrade konjunkturerna medförde hans avsked från arbetet; han fick arbetslöshetsunderstöd och hjälp från sin organisation. Efter ett års fruktlösa försök att få arbete i sitt yrke beslöt han söka sig utom detta, vilket innebar uppgivandet av den ställning han förvärvat i sin gamla fackförening. Han hade redan märkt, att man där såg honom med mera ringaktande ögon, efter det han blivit arbetslös, ehuru samma öde drabbat en mängd kvalificerade arbetare. Emellertid lyckades han ej få annat arbete; hustrun kunde skaffa sig inkomster som försäljerska i husen. Han kände sig som en börda för familjen. Man fick svårt att tillgodose näringsbehovet; sonen skulle i första hand ha tillräcklig föda; modern ådrog sig gastrisk feber och låg en tid på sjukhus. Varor fingo köpas på kredit; så småningom blev stämningen i hemmet nervös; för att icke bli berövad sitt arbetslöshetsunderstöd underlät mannen att göra anmälan om fruns inkomster men blev, då detta upptäcktes, suspenderad från understöd i sex veckor; han blev nu anklagad för att vara en onyttig familjemedlem av hustrun och även av sonen, vilken hade börjat att kunna förtjäna en smula på diverse arbeten. Mannen lämnade då hemmet och hyrde in sig hos en annan arbetslös. Han har numera inga allmänna intressen och tror endast på egoismen hos sig själv och hos andra; säger att han varit frestad att stjäla. För att icke fysiskt förfalla tar han så mycket motion han orkar med. Han tror sig ännu några månader kunna utstå sin »helvetiska existens».

En 18-årig yngling. Bor med sin fader på ett inackorderingsställe i London. Har haft diverse arbeten från sitt 15:e år men lever nu på arbetslöshetsunderstöd liksom fadern. Går på utbildningskurser och tar gymnastik varje morgon. Ynglingen har blivit intresserad kommunist och säger detsamma vara förhållandet med många andra unga arbetslösa. Han tänker emellertid emigrera till Kanada och är besluten att där slå sig fram. Hemlandets förhållanden anser han hopplösa under klass-samhällets system. Han säger sig ha märkt, att arbetslösa i åldrar över 40 år i regel mera envist än de yngre hänga fast vid hoppet att kunna få en anställning.

En yrkeskunnig gjuteriarbetare i Derby, 49 år, gift; med en hemmaboende vuxen dotter, som är ofärdig. Han har varit arbetslös i nio år med undantag för ett kortare vägarbete och har åtnjutit visst arbetslöshetsunderstöd. En gift dotter har med sin familj sedan ett år inackorderat sig i hans hem, vilket ger hjälp till hyran men medför trångboddhet och otrevnad. Han har sökt undvika skuldsättning; avstår från ägg, skinka och fisk, minskar mjölkkonsumtionen till hälften mot

förut och nöjer sig i övrigt med bröd, smör och ost, jämte från en trädgård skördad potatis, som räcker halva vintern. Både mannen och hans hustru ha lidit av nervösa åkommor. Han tror sig kunna åter komma i god arbetsform med fjorton dagars träning, om han finge arbete; alltjämt påkostar han papper och frimärken för ansökningar på olika håll. Han försöker få sysselsättning hemma genom att reparera skor, kläder och möbler samt lånar hem böcker men känner, att »det finns ingenting som kan ersätta arbete».

Mekanisk arbetare, 28 år, ogift. Förlorade en plats sju år tidigare efter en strejk och har sedan lidit av ett »mindervärdighetskomplex». Han har efteråt haft andra anställningar men gjorde flera gånger nervösa misstag i arbetet av rädsla för att inte motsvara fordringarna; från år 1930 har han icke haft arbete inom sitt yrke. Han har observerat demoralisationstecken hos sig själv. Erkänner, att han vid vissa tillfällen givit myndigheterna vilseledande uppgifter för att ej få minskat arbetslöshetsunderstöd.

En yrkesutbildad metallarbetare i Ambergate, 32 år gammal, gift, arbetslös sedan tre år, har blivit angripen av en egendomlig dövhet, som av läkaren förklaras vara helt och hållet av nervöst ursprung. Han hör utmärkt i en bullersam lokal men är nästan stendöv hemma; om han finge komma tillbaka till sin verkstad, skulle hans tillstånd förbättras. Han förklarar, att det är arbetet en arbetslös är i behov av lika mycket som inkomsten; och »så länge det finns slumkvarter att iordningställa och hus behöva byggas, är det svårt att förstå, hur allmänna arbeten kunna anses som ett oförnuftigt program».

En timmerman, 45 år, lever med hustru och två vuxna söner, vilka liksom han få arbetslöshetsunderstöd, i en avsides belägen lantby. Han känner sig fara illa både fysiskt och psykiskt av den enformiga tillvaron och bristen på arbete. Fick ett tillfälligt arbete för ett jaktpartis räkning men »tar aldrig mera sådant arbete». Är oförmögen att distrahera sig med läsning: »jag skulle läsa mera, om jag hade mindre tid ledig». Han har blivit bitter mot de privilegierade i samhället. Att fattiga stjäla, anser han för orätt, men den välgörenhet, som övas av de rika, finner han vara ett större ont; den förödmjukar de oförskyllt arbetslösa. (Avogheten mot den enskilda välgörenhetens hjälpaktioner tar sig i flera av de arbetslösas berättelser uttryck.) Men han röjer också bekymmer för den äldste av sina söner, vilken visat böjelser att beträda ohederliga vägar, ehuru han fått en god uppfostran och utbildning. Sonen i fråga har skrivit sin egen berättelse och visar där onekligen prov på en mindre välartad läggning, ganska skild från flertalet karaktärstyper i denna samling. Den yngre sonen, vilken i faderns berättelse fått vitsord för sin goda vilja och duglighet, har likaså själv nedskrivit sina erfarenheter. Hans största sorg är, att han icke kan vara föräldrarna till hjälp. Tre aktstycken från medlemmar av samma familj föreligga sålunda här som bidrag till belysningen av de arbetslösas psykologi.

En 62-årig arbetslös gruvarbetares maka har nedskrivit sina erfarenheter. Hon och hennes man äro i huvudsak hänvisade till att leva på en vuxen sons arbetsinkomst, men denne har icke rätt uppfattat föräldrarnas verkliga svårigheter, och de vilja icke inkräkta på hans möjligheter till nöjen och förströelser. De känna sig mycket nedtryckta av sitt beroende av sonens hjälpsamhet. Fadern fruktar, att han icke skall ha fullgjort nödiga prestanda för att bli berättigad till ålderdomspension vid 65 år.

En svarvare, 27 år, bor hemma hos sina föräldrar; modern har en veckoinkomst som städerska, men fadern och sonen få understöd. Sonen förmäler, att ängslan för att understöden skola minskas undergräver de gamlas hälsa. Hans berättelse innehåller i övrigt åtskilliga sociala betraktelser och ger uttryck av bitterhet mot samhället, som han anser icke i nödig mån ha behjärtat och förstått de arbetslösas krav.

En f. d. elektrisk montör illustrerar med sin levnadsbeskrivning ett fall, där ar-

betslösheten slutat i kriminalitet. En asocial karaktärstyp träder här tämligen tydligt fram.

I utgivarnas inledande orientering anföres ett allmänt uttalande om arbetslöshetens verkningar av det engelska hälsovårdsministeriets högsta medicinska tjänsteman, sir George Newman, i dennes rapport för år 1932. Han förklarar där, att statistiska undersökningar angående befolkningens hälsotillstånd i stort sett ännu ej givit fog för antagandet, att detta menligt påverkats av massarbetslösheten, men framhåller tillika, att farhågor dock kunna hysas för att denna arbetslöshet efter hand skall visa sig ha varit en alltför stor nervös påfrestning för männen och ha haft menliga följder särskilt för kvinnornas och barnens fysiska välbefinnande. I den särskilda undersökning av några arbetslösas hushåll, som relateras i en av de ovan nämnda bilagorna i boken, konstateras otillräckliga födomängder, och särskilt brist på mjölk; en liknande iakttagelse kan göras med avseende på flera hushåll, som de arbetslösa skildrat i sina berättelser. I den andra bilagan, författad av en läkare, bekräftas ur dennes erfarenhet, vad de arbetslösas berättelser ävenledes exemplifiera, nämligen att arbetslöshet kan framkalla nervösa sjukdomstillstånd; den särskilda dispositionen har väl här i allmänhet varit för handen, men den skulle icke ha gjort sig märkbar på samma sätt, om ej arbetslösheten tillkommit. Bokens utgivare åberopa också i sin orienterande inledning en i tidskriften Political Quarterly offentliggjord statistisk undersökning, vilken utvisar en stark korrelation mellan kriminalitetens och arbetslöshetens kurvor; hos vissa individer slumrande anlag kunna antagas ha blivit väckta till liv under arbetslöshetens psykiska påfrestningar.

De två utgivarna anse emellertid, att sådana skildringar av individuella levnadsöden som de nu utgivna i flera hänseenden äro mera ägnade än statistiska undersökningar att belysa arbetslöshetens psykiska och fysiska verkningar. Det nu publicerade materialet är kvantitativt obetydligt, men det borde enligt utgivarnas mening kompletteras med andra liknande, av i ämnet erfarna personer ledda undersökningar i olika delar av landet.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 11 december 1934—10 januari 1935 bl. a. publicerats:

Nr		Daterad
581.	K. kung. med föreskrifter rör. tillämpning av tjänstepensionsreglementet för arbetare	7 dec.
585.	K. kung. med föreskrifter ang. pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst	7 »
623.	K. kung. om ändrad lydelse av 36, 40 och 42 §§ kung. den 11 november 1927 (nr 411) med vissa föreskrifter i anledning av lagen om utlännings rätt att här i riket vistas	21 »
624.	K. kung. om ändrad lydelse av 7 § kung. den 11 november 1927 (nr 412) ang. verkställighet av utvisning och förpassning ur riket m. m.	21 »
625.	K. cirkulär till länsstyrelserna ang. vissa åtgärder avseende kontrollen över utlänningars vistelse i riket	21 »
638.	K. kung. om ändring i vissa delar av kung. den 8 november 1912 (nr 304) ang. tillsyn å understödsföreningar m. m.	21 »

Internationella arbetsorganisationen.

Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i september 1934.

Internationella arbetsbyråns vid 1934 års arbetskonferens nyvalda och därvid från 24 till 32 ledamöter utökade styrelse sammanträdde för första gången i Genève under dagarna 26—28 september 1934.

Vid öppnandet av mötet erinrade den avgående presidenten, nationalbankdirektör Bramsnæs (Danmark), om att internationella arbetsorganisationen sedan föregående styrelsemöte fått ett tillskott av två nya medlemsstater: Amerikas förenta stater och Socialistiska sovjetrepublikernas förbund. Han riktade ett varmt välkommen till dessa nya medlemmar och framhöll, att deras deltagande i samarbetet säkerligen skulle få stor betydelse för den utveckling av socialpolitiken hela världen över som organisationen eftersträvar.

Till herr Bramsnæs' efterträdare valdes för nästa arbetsår den italienske regeringsrepresentanten senator Giuseppe de Michelis.

Efter att ha avgjort vissa administrativa frågor och bl. a. fastställt datum för den nittonde internationella arbetskonferensens öppnande till den 4 juni 1935 (som bekant skall den följas av en särskild sjöfartssession), övergick styrelsen till att behandla en rapport, som utarbetats av en av arbetsbyråns underdirektörer fransmannen Maurette, angående en i tjänsten företagen studieresa till Japan i april 1934. Under den livliga diskussion, som utspann sig rörande denna rapport, vitsordade bl. a. den japanske regeringsrepresentanten Yoshisaka den ifrågavarande rapportens värde och objektivitet och anslöt sig till ett framfört förslag om dess publicering. Efter att ha betonat, att Maurettes rapport tydligt visade att talet om »social dumping» från Japan saknade allt fog, slutade han med att uttrycka den förhoppningen, att arbetsbyrån skulle gå vidare på den inslagna vägen och låta verkställa liknande undersökningar av förhållandena i alla organisationens medlemsstater, därvid — såsom skett i detta fall — tagande i betraktande varje lands ekonomiska, geografiska, etnografiska, demografiska etc. förhållanden. Från arbetarsidan framhöll holländaren Kupers, supplerad av fransmannen Jouhaux, att den framlagda rapporten var av mycket stort intresse, icke minst dess konstaterande av att den japanska industrien ur utrustnings- och organisationssynpunkt numera icke står tillbaka i effektivitet för den europeiska eller amerikanska. Därför borde Japan för framtiden icke tillerkännas någon särställning med hänsyn till internationella arbetskonventioner, vilket hittills i viss mån varit fallet. Det vore möjligt, att det från japanskt håll icke gjorts några medvetna ansträngningar åsyftande en systematisk dumping av varor, vilkas tillverkningskostnad nedbringats genom försämring av arbetsvillkoren, men faktiskt utgjorde de nuvarande förhållandena inom den japanska industrien ett hot mot arbetarna i andra länder, där en högre standard nätts. Dessa kunde därför icke nöja sig med att konstatera sakläget objektivt utan måste söka göra klart för Japans regering, att det ej vore nog med att icke försämra de japanska arbetarnas levnadsstandard utan att denna måste höjas. Den indiske arbetarrepresentanten Joshi ansåg, att den diskuterade rapporten var av stor betydelse för förbättrandet av förbindelserna mellan internationella arbetsorganisationen och länderna i Fjärran östern. Det var av största vikt, att organisationen skulle komma till en klarare förståelse av arbetsförhållandena i Asien. De asiatiska arbetarna önskade icke att deras arbets- och levnadsförhållanden skulle utgöra en fara för arbetarna i andra länder, utan

de strävade efter att nå samma villkor som de vilka rådde i de mest framskridna länderna. Förbättringen av arbetsförhållandena i Östern borde vara en av internationella arbetsorganisationens huvuduppgifter.

Den japanske regeringsrepresentanten besvarade de anmärkningar som framförts från arbetargruppen i anledning av prof. Maurettes rapport. Han betonade, att han också ansåg att de japanska arbetarnas villkor måste förbättras, men detta kunde endast ske samtidigt med en förbättring av hela befolkningens levnadsstandard. Sociala framsteg avhängde av ekonomiska framsteg. För övrigt ville han fästa uppmärksamheten på det förhållandet, att endast de å den första internationella arbetskonferensen i Washington 1919 antagna konventionerna och icke de därefter beslutade innehålla undantagsbestämmelser för Japan.

På förslag av den engelske regeringsrepresentanten Leggett beslöt styrelsen därefter, att prof. Maurettes rapport skulle publiceras av byrån under författarens namn.

Den viktigaste punkten på detta styrelsemötes dagordning var tvivelsutan frågan om 40-timmarsveckan. Styrelsen hade att besluta vilka åtgärder som skulle vidtagas i anslutning till den resolution i ämnet, som antogs av den internationella arbetskonferensen i juni 1934. Som man erinrar sig, fastslogs i denna resolution att frågan om en förkortning av arbetstiden — vare sig denna reform betraktades som ett medel i kampen mot arbetslösheten eller som en åtgärd för att göra arbetarna delaktiga av teknikens framsteg — alltjämt stode såsom en huvuduppgift för internationella arbetsorganisationen. I resolutionen konstaterades, att arbetskonferensen ställt sig välvillig gentemot principen om 40-timmarsreformen men att det icke varit möjligt att vid detta sammanträde uppnå beslutsmässighet vid omröstning om de framlagda förslagen; internationella arbetsbyrån anmodades att införskaffa kompletterande upplysningar, och arbetsbyråns styrelse inbjöds att upptaga ärendet på nytt på dagordningen för nästa konferenssammanträde för antagandet av ett eller flera konventionsförslag.

Debatten inleddes av den engelske arbetarrepresentanten Hayday, som erinrade om de omständigheter under vilka arbetskonferensen voterat denna resolution sedan det visat sig omöjligt att nå fram till antagandet av en konvention i ämnet. Han ansåg, att det vid nästa konferens, i vilken Förenta staternas ombud skulle deltaga och med sin erfarenhet på området lägga sitt inflytande i vågskålen, borde vara möjligt att nå fram till en konvention som så livligt åstundades på arbetarhåll. Efter att ha vänt sig mot idén om att genomföra den åsyftade reformen industrivis, föreslog Hayday att styrelsen skulle på dagordningen för 1935 års arbetskonferens inskriva frågan om arbetstidens reducering för antagandet av en konvention med generell tillämpning. Den franske arbetarrepresentanten Jouhaux utvecklade ytterligare arbetargruppens synpunkter på frågan. Han erkände, att idén om en principkonvention avsedd att successivt genomföras på näringslivets olika områden — vilken framfördes av den italienske regeringsrepresentanten de Michelis vid förra konferensen, sedan förhandlingarna om en konvention med allmän tillämpning strandat — framkastats såsom ett positivt bidrag till 40-timmarsveckans uppnående, men han betvivlade att de förhoppningar, som satts till denna reform såsom ett medel för avhjälpande av arbetslösheten, skulle komma att infrias. Han trodde icke heller att förslaget läte sig genomföra i de olika ländernas nationella lagstiftning.

Dir. Ørsted, som talade på arbetsgivargruppens vägnar (med undantag av italienska arbetsgivarna), bekämpade förslaget om uppförande på dagordningen för 1935 års arbetskonferens av frågan om arbetstidens reducering. Arbetsgivargruppen hade från början ställt sig avvisande till tanken på antagandet av en internationell konvention om en 40-timmars arbetsvecka. Sedan arbetskonferensens avslutning hade gruppen icke ändrat sin ställning till denna fråga, och den

kunde icke inse, hur en partiell realisering av 40-timmarsveckan skulle kunna få gynnsammare verkningar än det allmänna genomförande, som tidigare hade föreslagits men som icke nått konferensens godkännande. Efter att ha erinrat om de argument av ekonomisk och social art, som framförts mot arbetstidens reducering genom en internationell reglementering, slutade Ørsted med att förklara, att det icke är på denna väg, som man bör söka att avhjälpa krisen, utan genom en sundare ekonomisk politik. Under den fortsatta debatten bemöttes han bl. a. av sin landsman Chr. Jensen, vice-ordförande i de samvirkende fagforbund (adj. ledamot av styrelsens arbetargrupp), som under hänvisning särskilt till den oroande ungdomsarbetslösheten, vilken absolut fordrade vidtagandet av energiska åtgärder, beklagade arbetsgivargruppens negativa ståndpunkt i arbetstidsspörsmålet. Jensen beklagade också den ståndpunkt, som intagits av den finska regeringens representant, kanslichefen i socialministeriet Mannio, som uttalat sig för ett uppskov med frågans behandling.

Bland de många regeringsrepresentanter, som i övrigt deltogo i diskussionen, vilken varade en hel dag, märktes framför allt den engelske representanten Leggett. Han vände sig mot förslaget om att uppföra frågan på dagordningen för 1935 års arbetskonferens för att få till stånd en principkonvention avsedd att successivt tillämpas på näringslivets olika grenar. Principiellt kan den engelska regeringen icke godtaga en konvention som utelämnar lönespörsmålet. Och vad beträffar den föreslagna tillämpningsmetoden, så torde denna knappast kunna leda till några effektiva resultat. Den engelska regeringen önskar, att internationella arbetsorganisationen fortsätter att utreda spörsmålet, då styrelsen f. n. icke har tillgång till de upplysningar den skulle behöva för att redan nu besluta om problemets upptagande ånyo inför internationella arbetskonferensen.

Sedan den holländske arbetarrepresentanten Kupers framhållit, att man på arbetarhåll överallt hade klart för sig nödvändigheten utav lönernas bibehållande vid genomförandet av en arbetstidsförkortning men däremot icke var ense om att kräva att denna fråga nödvändigtvis skulle knytas till en konvention om arbetstidens begränsning, framförde Frankrikes representant Picquenard ett av en rad regeringsrepresentanter undertecknat förslag till resolution, som av styrelsen antogs med 22 röster mot 7 och som var av följande lydelse:

»Styrelsen beslutar:

1. att uppföra frågan om arbetstidens reducering på dagordningen för internationella arbetskonferensens nittonde sammanträde (1935);
2. att anmoda arbetsbyrån att utarbeta ett förslag till en enda konvention ang. arbetstidens reducering inom hela näringslivet. Konferensen har vid det ifrågavarande sammanträdet samt vid senare sammanträden att bestämma vilka kategorier av företag som skola omfattas av arbetstidsförkortningen och den tillämpningsmetod som i varje fall skall komma till användning;
3. att reservera till nästa styrelsemöte — vid vilket rapporter från arbetsbyrån, omfattande från regeringarna under tiden inkomna upplysningar, komma att föreligga — det slutliga urvalet av de kategorier på vilka arbetstidsförkortningen skall äga tillämpning».

Vid det nu hållna mötet granskade styrelsen och godkände utan debatt de av internationella arbetsbyrån utarbetade »grey reports» angående ungdomsarbetslösheten och rekrytering av arbetare i kolonialområden etc., två frågor som skola bliva föremål för en första diskussion vid 1935 års arbetskonferens.

Styrelsen hade också framför sig vissa förslag från den italienske regeringsrepresentanten, som gingo ut på att tillförsäkra alla de arbetare som icke hittills omfattats av det internationella arbetarskyddet — antingen därför att de tillhöra kategorier, som uteslutits från tillämpningen av de internationella konventionerna,

eller tillhöra länder med svagt utvecklad sociallagstiftning — åtminstone ett minimum av skydd, t. ex. genom antagandet av en internationell lag av allmän karaktär, genom vilken alla stater förbinda sig att på samtliga arbetare utan undantag tillämpa åtminstone de viktigaste principerna för sociallagstiftning, som fastslagits i fredsfördragets del XIII och som alla medlemsstater en gång antagit. På grund av bristande tid uppsköts emellertid diskussionen av dessa förslag till nästkommande styrelsesammanträde, vilket kommer att öppnas i Genève den 31 januari 1935.

Internationella arbetsbyråns kommitté för förebyggande av olycksfall.

Den 22—24 november 1934 voro ledamöterna i byråns kommitté för förebyggande av olycksfall kallade till sammanträde i Genève. Som representant för Sverige deltog i mötet byråchefen i socialstyrelsen Erik V. Gabrielson.

En av ingenjör Winkel, Holland, utarbetad monografi över bestämmelser om skydd vid byggnadsarbete i vissa länder föranledde en livlig diskussion. Man enades om att ett stort behov förelåg av såvitt möjligt enhetliga föreskrifter på området, men att det på grund av olikartade förhållanden i skilda länder vore nödvändigt begränsa de ifrågavarande bestämmelserna att avse endast vissa inom byggnadsbranschen förekommande arbeten och maskiner. Kommittén beslöt föreslå arbetsbyrån att på konferensen 1936 skulle upptagas frågan om internationella bestämmelser till skydd mot olycksfall i byggnadsarbete.

En av ingenjör Mosarelli, Italien, utarbetad monografi angående säkerhetsföreskrifter vid konstruktion och användning av hissar blev efter granskning och justering godkänd för tryckning.

Ingenjör Stevenson-Taylor, England, framlade ett preliminärt förslag till anvisningar angående skydd vid smärgelskivor, vilket godkändes efter vissa jämkningar.

Vidare beslöts att genom byråns försorg monografier borde utarbetas över olika typer av stegar samt rörande användning av olika anordningar till skyddande av ansikte och ögon (med undantag av glasögon).

Slutligen överenskoms, att i de rapporter, som för nästkommande år lämnas från yrkesinspektionen i de till byrån anslutna staterna, skulle redogöras för arbetarskyddet inom skogshanteringen.

Den internationella arbetslagstiftningens framsteg under 1934.

Den 1 januari 1934 hade inregistrerats 578 ratifikationer av internationella arbetskonventioner (häri ej inräknat den s. k. Bernkonventionen angående vit fosfor, vilken hittills ratificerats av 31 stater). Vid årsskiftet 1934—1935 hade antalet stigit till 636 — därav 11 s. k. villkorliga — och antalet ratifikationer ökades sålunda under det gångna året med 58 (mot 88 nästföregående år).

För att belysa ratifikationsarbetets fortskridande meddelas här några jämförande uppgifter om antalet verkställda, beslutade eller föreslagna ratifikationer vid slutet av de nio senaste åren:

Vid slutet av år	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
Verkställda ratifikationer .	185	215	248	333	384	415	449	490	578	636
Beslutade » .	37	38	32	26	21	23	56	51	32	27
Föreslagna » .	123	146	170	148	143	165	121	115	97	91

En närmare överblick av ratifikationsarbetets fortgång i olika stater lämnas i tabellen å sid. 32—33.

Ratifikationsarbetets fortgång

(R betyder, att ratifikation verkställts. — V = villkorlig ratifikation —

Konferensår	Konventioner	Albanien	Argentina	Australien	Belgien	Brasilien	Bulgarien	Chile	Colombia	Danmark	Dominik. rep.	Estland	Finland	Frankrike	Grekland	Indien	Irland	Italien
1919	1) Arbetstidens begränsning	—	R	—	R	f	R	R	R	—	R	—	—	V	R	R	—	V
	2) Arbetslösheten	—	R	—	R	f	R	R	R	R	—	R	R	R	R	R	R	R
	3) Kvinnors arb. före o. efter barnsbörd	—	R	—	—	R	R	R	R	—	—	—	—	f	R	—	—	b
	4) Kvinnors nattarbete	R	R	—	R	R	R	R	R	—	—	R	—	R	R	R	R	R
	5) Minimiålder för minderåriga	R	R	—	R	R	R	R	R	R	R	R	b	—	R	—	R	b
	6) Minderårigas nattarbete	R	R	—	R	R	R	R	b	R	—	R	b	R	R	R	R	R
	7) Vit fosfor (Bernkonventionen)	—	—	R	R	—	R	—	—	[1]R	—	R	R	[1]R	—	R	[1]R	[1]R
1920	8) Minimiålder för arbete å fartyg	—	R	—	R	—	R	f	R	R	R	R	R	—	R	—	R	R
	9) Arbetslöshetsersättning	—	R	—	R	—	R	f	R	—	—	R	—	R	R	—	R	R
	10) Arbetsförmedling för sjömän	—	R	R	R	—	R	f	R	—	—	R	R	R	R	—	—	R
1921	11) Minderårigas användande i jordbruket	—	f	—	R	—	R	f	b	f	R	R	—	—	—	—	R	R
	12) Jordbruksarbetarnas föreningsrätt	—	f	—	R	—	R	R	R	R	—	R	R	R	—	R	R	R
	13) Socialförsäkring inom jordbruket	—	f	—	R	—	R	R	R	R	—	R	—	R	—	—	R	R
	14) Användandet av blyvitt vid målning	—	f	—	R	—	R	R	R	—	—	R	R	R	R	—	—	b
	15) Veckovila i industriella företag	—	f	—	R	—	R	R	R	f	—	R	R	R	R	R	R	R
	16) Minimiålder för eldare o. kollämpare	—	f	—	R	—	R	f	R	R	—	R	R	R	R	R	R	R
	17) Läkarbesiktn. av unga pers. å fartyg	—	f	—	R	—	R	f	R	—	—	R	R	R	R	R	R	R
1925	18) Ersättning för olycksfall i arbete	—	—	—	R	—	R	R	R	—	—	f	—	f	—	—	—	—
	19) » vid yrkessjukdomar	—	—	—	R	—	R	R	R	R	—	f	R	R	—	R	R	R
	20) Lika behandl. av in- o. utländska arb.	—	—	—	R	—	R	R	R	R	—	R	R	R	—	R	R	R
	21) Nattarbete i bagerier	—	—	—	—	—	R	R	R	—	—	R	R	f	—	—	—	—
1926	22) Inspektionen av emigranter	R	—	R	R	—	R	—	R	—	—	—	R	V	—	R	R	—
	23) Sjömäns anställningsavtal	—	—	—	R	—	R	—	R	—	—	R	b	R	—	R	R	R
	24) Hemförskaffning av sjömän	—	—	—	R	—	R	—	R	—	—	R	—	R	—	—	R	R
1927	25) Sjukförsäkring för industriarbetare	—	—	-	—	—	R	R	R	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	26) » » jordbruksarbetare	—	—	—	—	—	R	R	R	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	27) Metoder för fastst. av minimilöner	—	—	R	f	—	b	R	R	—	—	—	—	R	—	—	R	R
1929	28) Vikten å tyngre kollin vid sjötransp.	—	—	R	R	—	b	R	—	V	—	R	R	f	—	R	R	R
	29) Skydd mot olycksfall v. lastn. el. lossn.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	R	—
1930	30) Tvångs- eller obligatoriskt arbete	—	—	R	—	—	R	R	—	R	—	—	f	—	—	—	R	R
	31) Arbetstiden för affärsanställda	—	—	—	—	—	R	—	—	—	—	—	f	—	—	—	—	—
1931	32) » i kolgruvor	f	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f	f	—	—	—	—
1932	33) Skydd mot olycksfall vid lastn. (*rev.*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f	—	—	—	—	R
	34) Minimiålder i icke-industriellt arb.	—	—	—	R	—	—	—	—	—	—	—	f	—	—	—	—	—
1933	35) Avgiftskrävande arbetsförmedling	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f	—	—	—	—	—
	Antal ratifikationer (utom nr 7)	4	9	5	23	4	27	19	24	11	4	19	13	18	13	13	21	21

[1] Bernkonventionen ratificerad redan före 1919 års arbetskonferens.

intill 1935 års början.

b = beslut föreligger om ratifikation. — f = förslag föreligger om ratifikation.)

Japan	Jugoslavien	Kanada	Kina	Kuba	Lettland	Liberia	Litauen	Luxemburg	Mexiko	Nederländerna	Nicaragua	Norge	Nya Zeeland	Paraguay	Persien	Polen	Portugal	Rumänien	Schweiz	Spanien	Storbritannien	*Sverige*	Sydafrika	Tjeckoslovakien	Turkiet	Tyskland	Ungern	Uruguay	Venezuela	Österrike	Antal ratifikationer (R + V)	
—	—	—	—	R	V	—	R	R	—	f	R	—	—	f	—	—	R	R	—	R	—	—	—	R	—	f	—	R	—	V	21	1
R	R	—	—	f	f	—	—	R	—	R	R	R	—	f	—	R	—	R	R	R	R	R	R	f	—	R	R	R	—	R	30	2
—	R	—	f	R	R	—	—	R	—	—	R	—	—	f	—	—	—	R	—	R	—	—	—	f	—	R	R	R	—	—	16	3
—	R	—	f	R	f	—	R	R	—	R	R	—	—	f	—	—	R	R	R	R	R	—	R	R	—	—	R	R	R	R	30	4
R	R	—	—	R	R	—	f	R	—	R	R	—	—	f	—	R	—	R	R	R	R	—	—	R	—	f	—	R	—	b	26	5
—	R	—	—	R	R	—	R	R	—	R	R	—	—	f	—	R	R	R	R	R	R	—	—	f	—	f	R	R	R	R	30	6
R	R	[1]R	R	—	—	—	—	[1]R	—	[1]R	—	[1]R	[1]R	—	R	R	—	R	[1]R	[1]R	[1]R	R	[1]R	R	R	[1]R	R	—	—	R	(31)	7
R	R	R	—	R	R	—	—	R	—	R	R	R	—	—	—	R	—	R	—	R	R	R	—	—	—	R	R	R	—	—	28	8
—	R	R	—	R	R	—	—	R	—	b	R	—	—	—	—	R	—	R	—	R	R	—	—	—	—	R	—	R	—	—	21	9
R	R	—	—	R	R	—	—	R	—	b	R	R	—	—	—	R	—	R	—	R	—	R	—	—	—	R	—	R	—	—	23	10
R	—	—	—	f	f	—	—	R	—	b	R	—	—	—	—	R	—	R	—	R	—	R	—	R	—	f	R	R	—	R	17	11
—	R	—	R	f	R	—	—	R	—	R	R	R	—	—	—	R	—	R	—	R	R	R	—	R	—	R	—	R	—	R	27	12
—	—	—	—	f	R	—	—	R	—	R	R	—	—	—	—	R	—	—	—	R	R	R	—	—	—	R	b	R	—	—	19	13
—	R	—	—	R	R	—	—	R	—	b	R	R	—	—	—	R	—	R	—	R	—	R	—	R	—	—	V	R	R	R	23	14
—	R	—	R	b	R	—	R	R	—	b	R	—	—	—	—	R	R	R	—	R	—	R	—	R	—	f	b	R	—	—	24	15
R	R	R	—	R	R	—	—	R	—	R	R	R	—	—	—	R	—	R	—	R	R	R	—	—	—	R	R	R	—	—	28	16
R	R	R	—	R	R	—	—	R	—	R	R	—	—	—	—	R	—	R	—	R	R	R	—	—	—	R	R	R	—	—	26	17
—	R	—	—	R	R	—	—	R	R	R	R	—	—	—	—	f	R	f	—	R	—	R	—	—	—	—	R	R	—	—	16	18
R	R	—	—	R	R	—	—	R	—	R	R	R	—	—	—	f	R	f	R	R	R	R	—	R	—	R	R	R	—	R	28	19
R	R	—	R	R	R	—	R	R	R	R	R	R	—	—	—	R	R	f	R	R	R	R	R	R	—	R	R	R	—	R	34	20
—	—	—	—	R	f	—	—	R	—	—	R	—	—	—	—	f	—	f	—	R	—	—	—	f	—	f	—	R	—	—	10	21
R	—	—	—	b	f	—	—	R	—	R	R	—	—	—	—	—	—	—	—	f	V	V	—	R	—	f	R	R	—	R	19	22
—	R	—	—	R	f	—	—	R	R	b	R	—	—	—	—	R	—	—	—	R	R	—	—	—	—	R	—	R	—	—	18	23
—	R	—	—	R	f	—	—	R	R	b	R	—	—	—	—	R	—	—	—	R	—	—	—	—	—	R	—	R	—	—	16	24
—	R	—	—	f	R	—	R	R	—	—	R	—	—	—	—	—	—	R	—	R	R	—	—	R	—	R	R	R	—	R	16	25
—	—	—	—	f	f	—	—	R	—	—	R	—	—	—	—	—	—	—	—	R	R	—	—	R	—	R	—	R	—	R	11	26
—	—	—	R	f	—	—	—	—	R	b	R	R	—	—	—	—	—	—	—	R	R	—	R	f	—	R	R	R	—	—	16	27
R	R	—	R	f	—	—	R	R	R	R	R	R	—	—	—	R	R	R	R	R	—	R	V	R	—	R	b	R	R	—	29	28
—	—	—	—	f	—	—	—	R	—	—	R	—	—	—	—	—	—	—	—	R	—	—	—	f	—	—	—	—	—	—	4	29
R	R	—	—	—	—	R	—	f	R	R	R	R	—	—	—	—	—	f	—	R	R	R	—	—	—	—	—	—	—	—	16	30
—	—	—	—	—	—	—	—	f	R	—	R	—	—	—	—	f	—	f	—	R	—	—	—	—	—	—	—	R	—	V	6	31
—	—	—	—	—	—	—	—	f	—	f	—	—	—	—	—	f	—	—	—	R	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	32
—	—	—	—	—	—	—	—	—	R	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	R	f	b	—	—	—	—	—	R	—	—	4	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	b	—	—	—	—	—	f	—	f	—	R	—	—	—	—	—	—	—	R	—	b	3	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
12	21	4	5	17	17	1	7	27	9	15	30	11	—	—	—	17	8	17	7	32	18	16	5	13	—	17	15	30	4	13	636	

Kortare meddelanden.

— Arbetslön —

Lönestatistisk årsbok för Sverige 1933. En ny årgång av Lönestatistisk årsbok har i slutet av december månad utkommit från trycket. Årsboken, som innehåller den definitiva redogörelsen för arbetslönerna år 1933 inom Sveriges jordbruk och skogsbruk m. m. samt för löneförhållandena under samma år inom industri och hantverk, handel och transportväsen, allmän tjänst m. m., ansluter sig i fråga om uppställning och innehåll i allt väsentligt till föregående årgång.

Preliminära siffror rörande löneförhållandena inom jordbruket och inom industrien år 1933 ha tidigare publicerats i denna tidskrift (årg. 1934, sid. 89 o. f. samt 406 o. f.).

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under november 1934. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av november till 92 016. Yrkesfördelningen och minskningen (resp. ökningen) under månaden framgår av följande sammandrag:

	Antal arbetslösa	Minskn. (Ökning)		Antal arbetslösa	Minskn. (Ökning)
Jordbruk	7 728	+ 377	Grafisk industri	220	— 5
Skogshushållning	6 513	— 454	Industri och hantverk, ej spec.	1 440	+ 140
Gruvdrift och malmförädling	3 576	— 302	Sjöfart och fiske	1 702	+ 227
Jord-, sten- och glasindustri	9 647	+ 1 073	Kontors-, bank- o. d. personal	863	+ 63
Metall- och maskinindustri	4 962	+ 497	Butiks- och magasinspersonal	1 914	+ 155
Trävaruindustri	7 447	+ 772	Hotell-, kafé- o. restaurangrör.	535	+ 18
Byggnadsverksamhet	6 064	+ 1 375	Landtransport	3 470	+ 423
Läder-, hår- o. gummivaruind.	365	+ 40	Allmän o. litterär verksamhet	231	+ 24
Textilindustri	456	+ 93	Handel och samfärdsel, ej spec.	142	+ 24
Beklädnadsindustri	666	+ 50	Husligt arbete	132	+ 4
Närings- o. njutningsmedelsind.	1 265	+ 150	Arbete, ej hänf. till annan grupp	30 630	+ 2 260
Kemisk-tekn. o. belysningsind.	720	+ 70	**Summa**	**92 016**	**+ 7 205**
Trämasse- och pappersindustri	1 328	+ 131			

Antalet arbetslösa, som i en eller annan form erhöllo hjälp av stat eller kommun, utgjorde:

Sysselsatta i reservarbeten	statliga	20 045	Med kontant understöd	statligt	11 040
	statskommunala	13 005		kommunalt	4 135
	kommunala	4 444		Summa	**53 721**
Arbetselever (frivillig arbetstjänst)		1 052			

Antalet deltagare i den med statsbidrag anordnade kursverksamheten för arbetslösa utgjorde 1 141. Dessa uppburo samtliga tillika kontant understöd.

Statens bruttoutgifter för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under november till 6·2 miljoner kronor och under årets elva första månader till sammanlagt 83·5 miljoner kronor.

— Socialförsäkring —

Pensionsförsäkringen år 1933. Till belysning av den allmänna pensionsförsäkringens utveckling kunna meddelas följande uppgifter ur pensionsstyrelsens nu föreliggande berättelse för år 1933, sammanställda med motsvarande siffror för närmast föregående år.

	För år 1930	För år 1931	För år 1932[1]
Pensionsavgifter:			
I förteckningarna upptagna personer . . . . . miljoner	4·06	4·10	4·14
Avgiftspåförda personer . . . . . »	3·79	3·82	3·86
Påförda avgifter . . . . . milj. kr.	28·78	29·12	28·38
Av de försäkrade erlagda avgifter . . . . . » »	25·00	24·82	23·81
Av kommunerna erlagda avgifter[2] . . . . . » »	1·41	1·54	1·76
Pensioner:	*År 1931*	*År 1932*	*År 1933*
Inkomna ansökningar om pension då sådan förut icke utgår[3] (antal personer)	71 447	63 385	66 547
Ink. ansökn. om ändring av utgående pension[4] (antal personer)	21 542	24 558	27 889
Avslagna ansökningar (antal personer)	5 051	6 177	7 109
Ansökningar, som föranlett återbetalning av erlagda pensionsavgifter enligt 32 § pensionsförsäkringslagen	1 813	1 346	1 470
Antal nytillkomna pensionärer	66 131	61 203	62 986
varav med enbart avgiftspension	33 927	26 799	28 295
Antal utfärdade pensionstillägg för barn (ej antal barn) . .	2 970	2 809	3 244
Antal ändrade pensioner	17 495	22 252	24 523
varav nytillkomna pensionstillägg för personer, som förut uppburit enbart avgiftspension	6 088	8 502	10 074
Antal pensionärer och pensionsbelopp vid årets slut enligt samtliga före resp. års utgång utfärdade pensionsbrev:			
Antal personer med pensionstillägg eller understöd . .	386 612	351 351	367 555
Motsvarande medelbelopp, exkl. avgiftspension och pensionstillägg för barn . . . . . kr.	157·51	161·47	164·91
Antal pensionstillägg för barn (ej antal barn)	10 606	11 452	12 641
Motsvarande medelbelopp . . . . . kr.	216·52	218·31	221·03
Antal personer med enbart avgiftspension	146 233	157 606	168 377
Motsvarande medelbelopp . . . . . kr.	19·55	20·56	21·68
Under året utanordnade pensionstillägg och understöd, inkl. pensionstillägg för barn[5] . . . . . milj. kr.	59·0	63·3	67·1
Under året utanordnade avgiftspensioner . . . . . » »	5·6	6·5	7·2
Sjukvård:			
Ansökningar om sjukvård	5 396	5 516	5 626
Utan ansökan upptagna sjukvårdsärenden	377	326	477
Till förnyad prövning upptagna sjukvårdsärenden	3 637	4 026	4 082
Beslut om sjukvårdande åtgärder	6 156	6 223	6 427
Under året behandlade personer	6 410	6 800	6 656
Årets kostnader för sjukvård . . . . . kr.	2 077 070	2 117 470	1 960 117
Pensionsförsäkringsfonden:	*1931/1932*	*1932/1933*	*1933/1934*
Influtna obligatoriska pensionsavgifter efter avdrag av restituerade . . . . . milj. kr.	26·2	26·0	25·2
Allmänna fondens ökning . . . . . » »	40·0	46·5	45·2
Fondens avkastn. eft. avdrag av omkostnader för förvaltning %	4·73	4·71	4·67
Allmänna fonden vid redovisningsårets slut . . . . milj. kr.	560·4	606·9	652·0
Frivilliga försäkringens fond vid redovisningsårets slut » »	15·9	18·1	21·3

[1] Preliminära siffror. — [2] Utan hänsyn till vad kommunerna sedan återbekommit av de försäkrade. — [3] Häri äro inräknade ansökningar om återbetalning av erlagda pensionsavgifter enligt 32 § pensionsförsäkringslagen. — [4] Här inräknas även ansökningar om nybeviljande av pensionstillägg till personer, som förut åtnjutit enbart avgiftspension. — [5] Härav erlägga landsting och kommuner 1/4 samt staten övriga 3/4.

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 30 november 1934.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. . .	99	3 413	13 326	**16 739**	295	1 208	**1 503**	9·0	9·1
Bleck- o. plåtslagareförb. .	44	2 170	—	**2 170**	446	—	**446**	20·6	15·8
Bokbindareförbundet . . .	35	1 879	3 681	**5 560**	224	205	**429**	7·7	10·2
Bryggeriindustriarb.-förb. .	105	4 871	1 491	**6 362**	369	230	**599**	9·4	9·0
Byggnadsträarbetareförb. .	185	18 479	—	**18 479**	6 771	—	**6 771**	36·6	28·9
De förenade förbunden . .	47	4 467	1 633	**6 100**	379	145	**524**	8·6	8·4
Elektriska arbetareförb. . .	82	4 612	—	**4 612**	469	—	**469**	10·2	7·2
Gjutareförbundet	107	6 249	1	**6 250**	579	—	**579**	9·3	6·3
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	380	34 388	4 419	**38 807**	10 540	905	**11 445**	29 5	25 6
Gruvindustriarbetareförb. .	36	5 065	36	**5 101**	1 304	2	**1 306**	25·6	32·3
Handelsarbetareförb. . . .	236	16 079	8 169	**24 248**	2 081	538	**2 619**	10·8	9·8
Kommunalarbetareförb. . .	210	23 935	5 602	**29 537**	1 663	576	**2 239**	7·6	6·3
Litografförbundet	17	2 061	116	**2 177**	134	10	**144**	6·6	6·0
Livsmedelsarbetareförb. . .	133	15 459	6 423	**21 882**	2 524	707	**3 231**	14·8	14·5
Metallindustriarb.-förb. . .	238	101 073	4 968	**106 041**	10 900	314	**11 214**	10·6	9·6
Järnbruksarbetare . . .	54	24 293	69	**24 362**	1 111	20	**1 131**	4·6	4·7
Verkstadsarbetare . . .	184	76 780	4 899	**81 679**	9 789	294	**10 083**	12·3	11·2
Murareförbundet	74	6 233	—	**6 233**	2 319	—	**2 319**	37·2	31·8
Målareförbundet	132	8 858	1	**8 859**	3 489	—	**3 489**	39·4	17·4
Pappersindustriarb.-förb. .	133	25 468	1 106	**26 574**	2 712	162	**2 874**	10·8	10·2
Sadelm.- o. tapetseraref. .	38	1 693	284	**1 977**	144	10	**154**	7·8	6·9
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	52	6 269	3 736	**10 005**	784	210	**994**	9·9	9·0
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	247	11 297	2	**11 299**	6 460	—	**6 460**	57·2	59·5
Stenindustriarbetareförb. .	129	7 478	1	**7 479**	3 599	—	**3 599**	48·1	47·1
Sågverksindustriarb.-förb. .	183	17 203	6	**17 209**	7 047	5	**7 052**	41·0	36·0
Textilarbetareförbundet . .	98	10 611	16 788	**27 399**	631	676	**1 307**	4·8	4·5
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	538	1 878	**2 416**	7	195	**202**	8·4	7·5
Transportarbetareförb. . .	119	14 083	212	**14 295**	3 340	76	**3 416**	23·9	20·9
Träindustriarbetareförb. . .	184	12 053	173	**12 226**	2 199	30	**2 229**	18·2	16·2
Tunnbinderiarbetareförb. .	13	187	—	**187**	66	—	**66**	35·3	24·2
Typografförbundet	104	9 196	483	**9 679**	839	57	**896**	9·3	10·1
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	120	6 478	—	**6 478**	2 831	—	**2 831**	43·7	33·8
Summa	**3 590**	**381 845**	**74 535**	**456 380**	**75 145**	**6 261**	**81 406**	**17·8**	**15·9**
Utom skogs- o. flottn.-arb. .	**3 343**	**370 548**	**74 533**	**445 081**	**68 685**	**6 261**	**74 946**	**16·8**	**14·8**

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under november uppgivits till inalles 374 277, vilket i genomsnitt motsvarar 4·6 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under december 1934.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	19 590	8 186	7 228	239	Hallands län . .	1 162	179	149	649
Stockholms län .	4 378	1 017	779	430	Göteborgs o. Boh. l.	6 263	704	648	890
Uppsala län . . .	1 718	590	508	291	Göteborg	11 534	2 789	2 259	414
Södermanlands län	1 032	483	374	214	Älvsborgs län . .	2 532	512	467	495
Östergötlands län	2 585	748	630	346	Skaraborgs län .	1 772	454	287	390
Norrköping . . .	1 754	164	131	1 070	Värmlands län .	5 536	637	561	869
Jönköpings län .	1 896	528	468	359	Örebro län . . .	3 486	763	543	457
Kronobergs län .	1 660	172	133	965	Västmanlands län	1 921	429	360	448
Norra Kalmar län	990	202	194	490	Kopparbergs län .	3 954	635	593	623
Södra Kalmar län	2 312	302	254	766	Gävleborgs län .	4 247	515	490	825
Gotlands län . .	489	156	129	313	Västernorrlands l.	8 268	328	322	2 521
Blekinge län . .	3 678	650	529	566	Jämtlands län . .	1 856	469	467	396
Kristianstads län .	1 772	547	419	324	Västerbottens län	3 134	497	422	631
Malmöh. l.: Malmö	4 412	1 244	1 024	355	Norrbottens län .	5 419	793	793	683
Hälsingborg . .	2 320	369	346	629					
Övriga anstalter	4 035	875	739	462	Tillsammans	**115 705**	**25 935**	**22 246**	**446**

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	13 855	2 027	1 801	379	603	204	14 012	14 234	2 630	2 005	541
därav jordbruk .	8 811	1 143	918	379	603	204	8 973	9 190	1 746	1 122	526
skogshush.	5 044	884	883	—	—	—	5 039	5 044	884	883	571
Industri o. hantverk	41 725	1 444	1 402	960	451	358	41 658	42 685	1 895	1 760	2 253
Sjöfart och fiske .	6 690	1 212	1 184	166	71	56	6 820	6 856	1 283	1 240	534
Handel o. samfärdsel	10 501	1 558	1 441	2 459	2 040	1 523	12 251	12 960	3 598	2 964	560
Husligt arbete . .	19	—	—	6 572	7 170	4 973	4 630	6 591	7 170	4 973	92
Annat arbete . . .	31 765	9 345	9 292	614	14	12	30 406	32 379	9 359	9 304	346
därav reservarbete	—	4 146	4 112	—	1	1	—	—	4 147	4 113	—
Summa	**104 555**	**15 586**	**15 120**	**11 150**	**10 349**	**7 126**	**109 777**	**115 705**	**25 935**	**22 246**	**446**
Därav under 18 år	2 929	1 193	1 038	1 338	1 330	839	4 127	4 267	2 528	1 877	169
Summa nov. 1934	102 881	15 229	14 588	16 184	11 489	8 190	115 785	119 065	26 718	22 778	446
» dec. 1933	138 731	14 966	14 717	13 380	8 647	6 876	146 204	152 111	23 613	21 593	644
» » 1932	113 347	9 875	9 722	13 182	8 478	6 803	121 899	126 529	18 353	16 525	689
» » 1931	69 797	14 491	14 222	11 360	9 179	7 240	74 962	81 157	23 670	21 462	343

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 1 141 platser, varav 924 manliga och 217 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 819, 606 och 213 samt under nästlidna månad resp. 2 310, 1 910 och 400.

	Arbetsförmedlingsanstalter	Hela antalet			Jordbruk m. m.			Skogshushållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln.	104555	15 586	15 120	8 811	1 143	918	5 044	884	883	3 080	10	10	6 816	511	511
1	Stockholms stad	15 816	4 909	4 808	505	2	2	11	—	—	2	—	—	82	—	—
2	Stockholms län	4 114	628	616	813	132	122	34	22	21	3	—	—	83	1	1
3	Uppsala län	1 548	420	384	282	54	44	14	6	6	79	—	—	98	—	—
4	Södermanlands län	795	221	202	170	65	46	11	6	6	—	—	—	12	—	—
5	Östergötlands län	2 247	428	412	657	94	78	16	35	35	10	—	—	68	2	2
6	Norrköping	1 680	81	80	82	3	3	—	—	—	—	—	—	6	—	—
7	Jönköpings län	1 695	354	341	185	43	33	21	17	17	9	—	—	41	1	1
8	Kronobergs län	1 547	79	78	103	17	16	18	—	—	—	—	—	220	3	3
9	Kalmar län	3 160	376	360	306	42	30	81	4	4	6	—	—	174	4	4
10	Gotlands län	417	93	87	47	13	8	—	—	—	—	—	—	35	—	—
11	Blekinge län	3 415	371	351	392	32	20	5	—	—	—	—	—	798	100	100
12	Kristianstads län	1 513	260	248	373	126	116	11	8	8	25	—	—	160	1	1
13	Malmöhus län: Malmö	3 361	342	317	119	11	10	—	—	—	—	—	—	66	—	—
14	Hälsingborg	2 108	212	206	131	4	3	—	—	—	29	—	—	15	—	—
15	Övriga anstalter	3 795	617	590	488	169	143	—	—	—	218	—	—	249	—	—
16	Hallands län	1 090	120	114	98	18	12	21	—	—	2	—	—	139	1	1
17	Göteborgs o. Boh. län	6 101	587	576	275	33	25	13	2	2	6	—	—	3 886	394	394
18	Göteborgs stad	9 924	1 250	1 224	113	16	15	—	—	—	—	—	—	55	—	—
19	Älvsborgs län	2 448	440	424	216	14	10	1	—	—	60	—	—	73	1	1
20	Skaraborgs län	1 533	200	159	302	79	52	3	2	2	2	—	—	84	2	2
21	Värmlands län	5 421	471	469	577	11	9	1 132	37	37	96	—	—	225	—	—
22	Örebro län	3 175	393	358	343	73	38	199	10	10	524	2	2	51	—	—
23	Västmanlands län	1 679	200	192	277	50	42	47	5	5	79	6	6	48	—	—
24	Kopparbergs län	3 695	448	448	249	2	2	631	48	48	632	—	—	55	—	—
25	Gävleborgs län	4 075	409	409	552	7	7	977	58	58	42	—	—	35	—	—
26	Västernorrlands län	8 247	307	307	577	2	2	700	6	6	55	2	2	—	—	—
27	Jämtlands län	1 621	255	254	77	15	14	400	129	129	—	—	—	47	1	1
28	Västerbottens län	2 988	355	346	346	12	12	230	86	86	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	5 347	760	760	156	4	4	468	403	403	1 201	—	—	11	—	—
	Kvinnliga avdeln.	11 150	10 349	7 126	379	603	204	—	—	—	—	—	—	2	—	—
1	Stockholms stad	3 774	3 277	2 420	6	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
2	Stockholms län	264	389	163	12	15	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala län	170	170	124	19	17	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	237	262	172	29	42	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län	338	320	218	20	30	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	74	83	51	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län	201	174	127	24	20	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län	113	93	55	12	17	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	142	128	88	7	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	72	63	42	15	8	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	263	279	178	12	49	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	259	287	171	25	55	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	1 051	902	707	22	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Hälsingborg	212	157	140	5	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	240	256	149	24	54	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län	72	59	35	1	11	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	162	117	72	8	13	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	1 610	1 539	1 035	28	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län	84	72	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	239	254	128	11	58	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	115	166	92	12	24	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	311	370	185	38	104	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	242	229	168	15	31	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län	259	187	145	10	13	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	172	106	81	6	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län	21	21	15	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	235	214	213	4	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	146	142	76	12	12	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	72	33	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Metall- o. maskin-industri			Trävaru-industri			Byggnads-verksamhet			Läder-, här- o. gummi-industri			Textil-industri			Beklädnads-industri			Närings- o. njut-ningsmedels-industri			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T.p	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	
6 661	**269**	**243**	**6 967**	**78**	**76**	**10 697**	**389**	**388**	**373**	**15**	**14**	**477**	**2**	**2**	**1 018**	**6**	**6**	**1 474**	**18**	**17**	
2 092	71	61	258	6	6	3 619	14	13	79	7	6	31	—	—	195	4	4	245	1	1	1
374	27	27	113	2	1	668	91	91	10	1	1	6	—	—	28	—	—	52	2	2	2
48	—	—	197	—	—	79	—	—	4	—	—	—	—	—	17	—	—	44	—	—	3
109	30	30	82	2	2	25	4	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1	1	4
100	6	6	142	5	5	255	35	35	1	—	—	6	—	—	10	—	—	30	1	1	5
138	—	—	71	1	1	537	—	—	4	—	—	119	—	—	17	—	—	22	—	—	6
95	5	4	132	3	3	157	9	9	16	—	—	20	—	—	35	—	—	37	—	—	7
21	1	1	46	—	—	83	1	1	1	1	1	1	—	—	11	—	—	6	—	—	8
230	10	6	234	2	2	128	4	4	8	—	—	6	—	—	6	—	—	70	1	1	9
8	—	—	4	—	—	19	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	1	10
112	10	8	30	—	—	128	—	—	20	—	—	—	—	—	18	—	—	44	1	1	11
52	—	—	12	2	2	107	12	12	4	—	—	5	—	—	15	—	—	21	1	1	12
348	10	9	81	3	2	608	8	8	66	2	2	21	—	—	85	1	1	94	—	—	13
200	3	3	24	1	1	258	20	20	38	—	—	7	—	—	35	—	—	25	—	—	14
291	7	7	39	—	—	322	13	13	33	1	1	7	—	—	46	—	—	182	5	5	15
65	—	—	39	—	—	139	8	8	8	—	—	43	—	—	30	—	—	19	—	—	16
123	3	3	67	2	2	338	12	12	6	—	—	20	—	—	12	—	—	64	—	—	17
1 413	57	57	520	14	14	782	23	23	27	3	3	134	—	—	111	1	1	184	2	1	18
152	6	6	68	1	1	253	10	10	3	—	—	32	2	2	28	—	—	30	—	—	19
84	14	6	31	2	2	79	3	3	3	—	—	2	—	—	8	—	—	41	1	1	20
126	—	—	427	—	—	510	42	42	17	—	—	10	—	—	11	—	—	35	—	—	21
80	2	2	125	—	—	159	—	—	11	—	—	3	—	—	239	—	—	39	1	1	22
110	6	6	123	4	4	114	3	3	1	—	—	1	—	—	10	—	—	35	—	—	23
70	1	1	398	—	—	139	19	19	—	—	—	1	—	—	3	—	—	18	—	—	24
86	—	—	445	1	1	187	6	6	3	—	—	2	—	—	9	—	—	43	—	—	25
75	—	—	2 068	—	—	360	3	3	4	—	—	—	—	—	19	—	—	54	—	—	26
18	—	—	134	—	—	70	4	4	2	—	—	—	—	—	5	—	—	13	—	—	27
17	—	—	92	—	—	243	15	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	28
24	—	—	965	27	27	331	30	30	1	—	—	—	—	—	15	—	—	12	—	—	29
67	**23**	**16**	**4**	**2**	**2**	**—**	**—**	**—**	**45**	**12**	**11**	**95**	**8**	**5**	**413**	**171**	**127**	**193**	**98**	**78**	
55	17	11	1	2	2	—	—	—	6	12	11	11	1	1	160	100	74	64	47	38	1
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	2	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6	4	12	12	12	1	1	1	4
—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	3	—	—	1	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	1	3	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	12
9	3	3	1	—	—	—	—	—	34	—	—	21	—	—	79	24	20	27	9	5	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	3	—	—	5	6	5	2	—	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	3	3	2	21	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	17
2	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	1	—	134	16	7	58	21	20	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	5	3	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	6	1	—	—	1	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	1	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	4	3	3	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Kem.-tekn. o. belysningsindustri			Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln.	657	13	13	1195	52	52	823	9	8	1 987	72	62	6 690	1 212	1 184
1	Stockholms stad	23	—	—	42	1	1	139	4	4	610	39	34	490	166	147
2	Stockholms län	6	—	—	107	31	31	12	—	—	49	2	2	96	11	11
3	Uppsala län	2	—	—	5	—	—	5	—	—	12	—	—	15	—	—
4	Södermanlands län	3	—	—	1	—	—	1	—	—	6	—	—	82	34	34
5	Östergötlands län	—	—	—	7	—	—	5	—	—	48	—	—	18	2	2
6	Norrköping	2	1	1	50	1	1	5	—	—	28	—	—	77	48	48
7	Jönköpings län	147	—	—	7	—	—	4	—	—	47	—	—	7	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	31	—	—	—	—	—	7	—	—	2	—	—
9	Kalmar län	34	—	—	5	—	—	6	—	—	59	—	—	579	45	45
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	102	6	5
11	Blekinge län	4	—	—	2	—	—	3	—	—	28	4	2	380	60	60
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	2	—	—	7	1	1	51	12	12
13	Malmöhus län: Malmö	103	—	—	10	—	--	18	1	—	261	2	2	326	87	85
14	Hälsingborg	27	—	—	3	—	—	8	—	--	38	1	—	630	153	150
15	Övriga anstalter	8	11	11	3	—	—	4	—	—	57	—	—	291	45	45
16	Hallands län	1	—	—	18	--	--	2	—	—	9	1	1	74	7	7
17	Göteborgs o. Boh. län	91	—	—	1	—	—	2	—	—	17	—	—	194	8	8
18	Göteborgs stad	58	—	—	40	3	3	67	3	3	265	18	16	2 389	333	330
19	Älvsborgs län	130	—	—	112	7	7	4	1	1	38	4	4	34	1	1
20	Skaraborgs län	3	—	—	3	—	—	3	—	—	165	—	—	21	—	—
21	Värmlands län	—	—	—	22	—	—	6	—	—	50	—	—	45	13	13
22	Örebro län	4	—	—	8	—	—	8	--	—	30	—	—	27	—	—
23	Västmanlands län	—	—	—	3	—	—	2	—	—	12	—	—	31	5	5
24	Kopparbergs län	—	—	—	53	—	—	3	—	—	4	—	—	3	—	—
25	Gävleborgs län	—	—	—	20	—	—	1	—	—	67	—	—	299	59	59
26	Västernorrlands län	11	1	1	557	—	—	4	—	—	20	—	—	356	93	93
27	Jämtlands län	—	—	—	48	9	9	4	—	—	4	—	—	1	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	26	—	—	—	—	—	4	—	—	45	18	18
29	Norrbottens län	—	—	—	11	—	—	4	—	—	42	—	—	25	6	6
	Kvinnliga avdeln.	28	7	7	36	77	74	2	2	—	75	51	43	166	71	56
1	Stockholms stad	9	7	7	24	28	26	2	2	—	19	15	11	69	29	22
2	Stockholms län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
3	Uppsala län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
6	Norrköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1
7	Jönköpings län	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	1	1
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	4	—	—	4	30	30	—	—	—	38	26	23	9	3	3
14	Hälsingborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	10	1	1
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	2	1	1
16	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	4	—	—	8	19	18	—	—	—	2	6	5	48	28	20
19	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—
23	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—
24	Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	5	5
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	2
27	Jämtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kontors-, bank- o. d. personal			Butiks- o. magasinspersonal			Hotell- o. restaurangpersonal			Transportarbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
1295	**109**	**92**	**3 124**	**301**	**291**	**705**	**15**	**13**	**5 050**	**1 110**	**1 022**	**327**	**23**	**23**	**19**	—	—	**31 765**	**9 345**	**9 292**	
584	38	29	1 529	191	182	398	6	6	1 789	297	250	195	3	3	13	—	—	2 885	4 059	4 059	1
32	3	3	97	9	9	16	1	1	237	23	23	8	1	1	2	—	—	1 268	269	269	2
16	—	—	36	2	2	10	—	—	51	8	6	3	—	—	—	—	—	531	350	326	3
4	1	1	12	2	2	4	—	—	34	9	9	—	1	1	—	—	—	231	66	66	4
13	2	2	40	3	3	5	—	—	90	40	40	3	—	—	—	—	—	723	203	203	5
27	1	—	49	—	—	15	—	—	169	9	9	—	—	—	—	—	—	262	17	17	6
17	—	—	15	1	1	17	—	—	87	7	6	4	1	1	—	—	—	595	267	266	7
3	—	—	4	—	—	2	1	1	18	2	2	—	—	—	—	—	—	970	53	53	8
18	—	—	26	—	—	5	—	—	92	53	53	—	—	—	—	—	—	1 087	211	211	9
1	—	—	5	—	—	5	—	—	34	3	3	2	—	—	—	—	—	143	70	70	10
9	2	1	28	1	1	18	—	—	90	22	19	5	—	—	3	—	—	1 298	139	139	11
6	—	—	11	1	1	4	1	1	66	2	2	1	—	—	—	—	—	580	93	91	12
77	2	2	175	5	5	29	—	—	311	94	75	19	—	—	1	—	—	543	116	116	13
36	4	4	45	5	5	13	—	—	138	12	11	1	—	—	—	—	—	407	9	9	14
21	3	3	67	10	10	9	—	—	131	16	16	4	—	—	—	—	—	1 325	337	336	15
10	—	—	32	1	1	5	—	—	47	3	3	3	—	—	—	—	—	286	81	81	16
18	5	3	28	4	4	7	—	—	93	11	10	1	—	—	—	—	—	839	113	113	17
269	42	40	650	64	63	87	4	2	622	433	419	59	10	10	—	—	—	2 079	224	224	18
14	1	1	26	1	1	7	—	—	101	3	3	1	—	—	—	—	—	1 065	388	376	19
10	2	—	24	—	—	4	1	1	59	5	5	3	—	—	—	—	—	599	89	85	20
16	—	—	28	—	—	7	—	—	131	3	3	3	—	—	—	—	—	1 947	365	365	21
20	—	—	43	—	—	6	—	—	147	9	9	2	—	—	—	—	—	1 107	296	296	22
8	2	2	13	1	1	6	—	—	53	20	20	1	—	—	—	—	—	705	98	98	23
8	—	—	17	—	—	5	—	—	40	12	12	1	—	—	—	—	—	1 365	366	366	24
17	1	1	35	—	—	6	—	—	84	6	6	4	—	—	—	—	—	1 161	271	271	25
24	—	—	48	—	—	6	1	1	91	1	1	2	7	7	—	—	—	3 216	191	191	26
3	—	—	18	—	—	6	—	—	57	1	1	1	—	—	—	—	—	713	96	96	27
2	—	—	2	—	—	—	—	—	19	4	4	—	—	—	—	—	—	1 960	220	211	28
12	—	—	21	—	—	3	—	—	169	2	2	1	—	—	—	—	—	1 875	288	288	29
230	**72**	**57**	**441**	**435**	**286**	**1 456**	**968**	**787**	**87**	**339**	**284**	**245**	**226**	**159**	**6 572**	**7 170**	**4 978**	**614**	**14**	**12**	
90	31	24	236	219	132	666	335	284	44	185	140	124	75	54	1 932	2 166	1 578	254	6	5	1
2	—	—	7	6	3	25	21	12	1	2	1	11	12	4	199	330	134	2	—	—	2
—	—	—	5	5	4	7	2	2	—	1	1	1	2	2	129	141	104	9	—	—	3
1	1	1	1	1	1	16	17	14	—	9	6	4	2	2	142	166	111	29	5	4	4
—	—	—	5	4	4	18	25	22	2	3	3	7	7	6	255	249	176	27	—	—	5
—	—	—	—	1	—	2	9	3	—	—	—	1	2	2	46	69	45	5	—	—	6
1	7	7	1	6	6	16	20	17	—	—	—	1	4	3	142	115	82	8	—	—	7
—	—	—	—	—	—	10	13	8	2	2	2	—	—	—	88	60	36	—	—	—	8
—	—	—	1	—	—	9	9	8	1	2	2	—	2	2	118	108	74	5	—	—	9
—	—	—	2	2	2	3	3	2	3	—	—	1	—	—	38	48	30	—	—	—	10
—	—	—	4	3	3	13	14	11	2	5	2	2	2	2	229	206	140	—	—	—	11
—	—	—	1	—	—	35	45	24	2	6	6	—	—	—	186	181	123	9	—	—	12
31	7	5	57	59	49	121	57	48	—	35	13	4	10	8	560	632	499	30	—	—	13
1	—	—	3	6	6	23	14	13	3	—	—	1	1	—	132	127	113	8	—	—	14
1	—	—	4	4	2	7	16	11	3	7	6	1	—	—	153	171	115	10	—	—	15
—	—	—	1	—	—	10	4	3	—	—	—	—	3	1	55	39	29	4	—	—	16
—	—	—	—	1	—	22	14	11	1	—	—	1	2	1	113	87	53	15	—	—	17
93	23	18	79	81	41	169	109	84	13	57	31	50	61	46	733	1 109	743	153	—	—	18
—	—	—	3	1	1	9	8	4	—	—	—	—	—	—	71	63	38	1	—	—	19
1	1	—	7	14	13	15	10	8	—	—	—	6	7	4	161	159	90	24	—	—	20
—	—	—	—	3	—	6	7	5	1	1	1	3	6	5	93	124	71	—	—	—	21
1	—	—	5	4	4	35	22	16	4	5	2	9	10	2	206	219	134	6	—	—	22
3	1	1	8	6	6	17	24	20	—	11	10	6	9	8	173	143	106	12	3	3	23
—	—	—	4	4	4	39	28	24	2	1	1	4	1	1	200	139	107	—	—	—	24
2	—	—	2	4	4	13	7	4	1	3	3	6	5	3	131	78	60	3	—	—	25
—	—	—	—	—	—	2	4	4	—	1	1	—	—	—	16	12	8	—	—	—	26
—	—	—	1	1	1	124	117	117	1	2	2	1	3	3	100	84	83	—	—	—	27
3	1	1	3	—	—	18	13	7	1	1	1	1	—	—	107	113	59	—	—	—	28
—	—	—	1	—	—	6	1	1	—	—	—	—	—	—	64	32	32	—	—	—	29

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1933		1934										
	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	22·3	27·2	24·3	24·4	23·6	19·5	15·3	13 9	12·9	13·2	13·0	[1]14·8	16·8
Ansökn. per 100 lediga platser .	657	644	560	540	430	401	317	298	292	281	286	326	446
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	·	3·08	·	·	3·24	·	·	3·55	·	·	3·63	·	·
Sysselsättn.-index (1926–30 = 100)	·	89·7	·	·	91·0	·	·	99·1	·	·	100·8	·	·
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	29·7	33·7	35·6	33·8	30·8	29·0	25·6	23·4	23·4	24·6	23·1	23·7	24·7
Danmark. Arbetslöshet, i % .	25·7	37·5	34·4	31·3	28·4	21·6	16·8	15·5	15·3	15·5	16·4	18·3	22·7
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	100	138	135	127	114	96	77	74	72	75	79	85	—
Finland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	45	41	43	43	40	32	24	16	11	11	12	16	19
Ansökn. per 100 lediga platser .	520	530	431	500	493	356	271	330	383	328	271	285	271
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	·	·	84·4	·	·	87·7	·	·	101·2	·	·	99·0	·
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	17·9	17·5	18·6	18·1	17·2	16·6	16·2	16·4	16·7	16·5	16·1	16·4	16·4
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	2 342	2 287	2 457	2 384	2 264	2 209	2 148	2 150	2 185	2 195	2 144	2 182	2 185
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	104·5	105·1	103·7	104·4	105·6	106·5	107·0	106·8	106·5	106·9	107·5	107·1	—
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	83	79	94	99	101	98	94	90	90	98	110	117	124
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	29·6	40·0	40·1	31·8	28·5	26·6	29·1	29·1	30·9	[1]31·7	29·4	30·8	32·6
Arbetslöshetsindex	25·7	31·9	31·9	28·9	26·4	25·4	25·3	25·3	26·8	27·4	—	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	30·4	36·5	40·4	38·9	35·5	37·0	34·2	34·0	35·6	34·6	34·1	33·9	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	20·3	24·7	25·4	20·1	16·8	15·4	14·9	15·6	15·3	15·2	15·2	[2] —	[2] —
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	1 403	1 729	1 711	1 502	1 160	1 060	1 054	1 078	1 089	1 093	1 055	1 064	1 122
Sysselsatta löntagare (i miljoner)	14·0	13·8	13 5	14·0	14·7	15·3	15·6	15·5	15·5	15·6	15·6	15·6	15·5
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	300	336	357	352	326	296	274	264	257	248	244	249	275
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	16·7	23·2	23·7	22·3	17·3	14·3	12·9	12·4	12·3	12·8	13·3	13·7	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	·	86	·	·	84	·	·	88	·	·	84	·	·
Sysselsättn:index (1 kv. 1925 = 100)	·	82	·	·	83	·	·	85	·	·	84	·	·
Frankrike. Underst. arbetsl. (1 000)	252	313	332	351	346	335	318	311	320	325	326	340	362
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	279	343	367	384	379	369	352	345	350	358	353	382	408
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	1 006	1 132	1 158	1 104	1 057	996	941	831	887	867	887	905	970
Estland. Oplac. arbetssökande	10 375	9 214	7 720	6 149	6 005	3 062	1 990	903	493	838	1 016	1 796	—
Sysselsättn:index (1 jan. 1927 = 100)	97·3	95·1	100·2	104·8	108·6	112·6	121·4	120·9	116·9	113·4	112·3	111·7	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	10 209	10 605	10 485	11 041	10 480	7 265	1 831	1 019	904	949	999	1 796	5 012
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	12·5	16·1	18·8	19·2	18·3	16·8	15·5	14·4	13·9	13·6	13·6	13·9	15·0
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	15·3	17·1	19·4	20·9	19·5	17·8	15·8	15·8	15·8	16·3	16·1	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	691	780	839	844	790	704	625	583	569	572	576	599	672
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	25	27	27	27	25	25	24	23	22	22	21	20	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	301	373	427	390	278	308	301	337	346	311	338	329	—
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	20	26	28	28	27	16	13	14	13	13	12	—	—
Jugoslavien. Arbetslösa (1 000)	11	18	28	29	21	19	12	9	10	11	10	11	—
Bulgarien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	28	34	44	42	41	36	36	33	25	24	21	—	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	20·4	21·0	21·2	20·0	19·5	19·1	18·5	18·0	17·9	16·5	16·4	16·2	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	91·8	88·6	91·4	92·7	91·3	92·0	96·6	101·0	99·9	98·8	100·0	100·2	—
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. St. (1923—25 = 100)	76·2	74·4	73·3	77·7	80·8	82·3	82·4	81·0	78·6	79·5	75·8	—	—
Arbetslöshet, i %	22·0	22·8	22·6	22·0	21·3	20·7	20·0	19·6	20·8	[1]21·6	[1]20·3	21·0	21·0
Australien. Arbetslöshet, i % .	·	23·0	·	·	21·9	·	·	20·9	·	·	20·4	·	·
Nya Zeeland. Arbetslösa (1000-tal)	50	48	42	45	44	45	46	48	50	51	50	—	—

[1] Reviderade siffror. — [2] Uppgift saknas.

Levnadskostnader under fjärde kvartalet 1934.

Prisstatistik och indexberäkningar.

På grundval av från 49 ombudsorter inhämtade prisuppgifter har socialstyrelsen verkställt beräkningar rörande levnadskostnadernas förskjutningar sedan kvartalsskiftet september—oktober 1934 och därpå grundade indexberäkningar.

I indexberäkningen ingående huvudposter.

Livsmedel, bränsle och lyse. De prisuppgifter, som beträffande livsmedel, bränsle och lyse användas vid indexberäkningen, avse samtliga kvartalets sista månad. För livsmedel insamlas uppgifter varje vecka å färskvaror (smör, ägg, kött, fläsk och fisk), varefter medeltal tagas för samtliga veckor under månaden; övriga varor noteras en gång i månaden, omkring den 15. Vid sistnämnda tidpunkt inhämtas jämväl noteringar å bränsle- och lyseartiklar. Under hänvisning till sammandragstabellen för livsmedelspriserna (sid. 52—53) och tabellerna över kreaturs-, kött- och fiskpriser i vissa större städer (sid. 51 och 58) må följande anföras rörande de under kvartalet iakttagna prisväxlingarna å de särskilda varuslagen.

Medelpriset å *mjölk* har kvarstått på samma nivå under hela det gångna året, 21 öre per liter för oskummad och 7 öre för separerad vara. Tendensen har dock varit stigande, fast ej tillräckligt för att åstadkomma någon förändring av medelpriset. Under fjärde kvartalet har priset på oskummad mjölk höjts i Västerås med 3 öre per liter samt i Linköping, Norrköping och Sundsvalls sågverksdistrikt med vardera 1 öre. I Vilhelmina har den oskummade mjölken däremot sjunkit med 2 öre per liter. De högsta noterade priserna uppvisa för närvarande Sundsvall, Kramfors, Östersund, Luleå, Malmberget och Kiruna med 25 öre, de lägsta Växjö och Tidaholm med 16 öre. Till följd av mjölkregleringen ha *smörpriserna* i stort sett varit stillastående under 1934, om ock en mindre stegringstendens för landssmör kunnat skönjas.

Ostpriserna, som under sistförflutna kvartal tenderat något uppåt inom partihandeln men varit så gott som oförändrade i detalj, ha sedan förra årsskiftet stigit med c:a 10 %.

Färska ägg ha undergått den för årstiden vanliga prisutvecklingen. Lantbrukssällskapets partinotering, som vid förra kvartalsskiftet stod i 1·08 kr. per kg (1 tjog = 1·2 kg), steg till 1·78 kr. under november men sjönk i december till 1·30 kr. Medelpriserna utgjorde i detaljhandeln under resp. kvartalsmånader 2·19, 2·71 och 2·38 kr. per tjog mot 1·74 kr. i september. Decemberpriset ligger c:a 10 % högre än för ett år sedan, vilket delvis torde bero på de statliga åtgärderna för äggmarknadens stödjande.

Potatispriserna ha sjunkit med i medeltal 3 öre per 5 liter sedan förra kvartalsskiftet. Medelpriset för december utgjorde 38 öre mot 34 öre ett år tidigare. *Gula ärter* ha däremot ytterligare fördyrats och ligga för närvarande c:a 25 % över prisnivån för ett år sedan. Även *bruna bönor* ha fortsatt att stiga något i pris och äro c:a 15 % dyrare än i fjol.

Havregryn ha fördyrats med c:a 10 %, varemot *risgryn* visat en mindre sänkningstendens under det gångna året.

Mjölnoteringarna utvisa varken i parti eller detalj några nämnvärda förändringar under kvartalet eller i förhållande till prisnivån vid förra årsskiftet. I stort sett torde detta kunna sägas även om *brödpriserna*, om ock en svag sänkningstendens kan förmärkas. Av så mycket större intresse är att iaktta prisfördyringen å mjöl och bröd sedan förkrigstiden. Under det att sammalet rågmjöl är endast c:a 10 %, vetemjöl c:a 15 % och rågsiktmjöl c:a 25 % dyrare än 1914, utgör ökningen för mjukt vetebröd, bakat med mjölk, c:a 40 %, för grovt spisbröd c:a 45 %, sötlimpa och grovbröd (surlimpa, ankarstock) 50 %, mjukt vetebröd, bakat med vatten, c:a 60 % samt skorpor c:a 75 %. Prisfördyringen å bröd är alltså alltjämt högst betydande och utgör i genomsnitt c:a 54 % mot c:a 17 % för mjöl.

De under den gångna kvartalsperioden, ävensom under året i sin helhet inträffade prisfluktuationerna å *slaktdjur* samt å *kött* och *fläsk* framgå av följande sammanställning:

Genomsnittlig prisförändring i %	September 1934—december 1934				December 1933—december 1934			
	Nötkreatur	Kalvar	Får	Svin	Nötkreatur	Kalvar	Får	Svin
Slaktdjur, levande vikt	0	+7	−18	+3	+31	+28	−4	+40
Kött: partihandelspris	−7	+7	− 4	+3	+28	+24	+9	+42
detaljhandelspris	−1	0	− 6	−3	+17	+ 9	+8	+14

Som synes utvisar kvartalet i stort sett de för årstiden vanliga prisförskjutningarna, varemot prisnivån under loppet av det gångna året utmärkes av en nästan genomgående och delvis väsentlig uppgång. Denna uppgång har kraftigast berört priserna å slaktdjur samt å kött och fläsk i parti, med undantag endast för får och fårkött. Inom detaljhandeln har stegringen varit väsentligt mindre och belöper sig till högst 17 % för nötkött och 14 % för fläsk. Den ovan konstaterade förbättringen av kreaturs- och köttmarknaden under året, vilken i ej ringa grad minskat marginalen mellan producent- och konsumentpriserna, torde sammanhänga med de prisreglerande åtgärderna från statens sida.

Färsk fisk utvisar under kvartalet en del mindre förskjutningar i båda riktningarna; decemberpriserna äro av ungefär samma höjd som vid förra årsskiftet. Medelpriset å *salt sill* ligger något lägre än då.

Kaffepriserna ha icke undergått några nämnvärda förändringar inom detaljhandeln under den gångna kvartalsperioden. Medelpriset å rostad santosblandning utgjorde i december 3·02 kr. per kg mot 3·04 kr. i september och 2·94 kr. för ett år sedan.

Priserna å *frukt och grönsaker* utom bananer ha undergått de vid denna

årstid sedvanliga förskjutningarna. Äpplen ha sålunda stigit i pris med i medeltal 27 öre per kg till följd av minskad tillgång å inhemsk vara, och priset å apelsiner har sjunkit med i genomsnitt 22 öre per dussin, sedan ny skörd från medelhavsländerna kommit i marknaden. Decembernoteringarna å äpplen ligga c:a 15 % över fjolårets prisnivå, under det att apelsiner och bananer äro i genomsnitt c:a 10 % billigare än för ett år sedan.

Vad slutligen *bränsle och lyse* beträffar ha såväl ved som antracit och koks undergått smärre prisstegringar, vilket medfört, att indextalet för denna post, som varit oförändrat ända sedan kvartalsskiftet september—oktober 1933, höjts från 136 till 137. En jämförelse med prisnivån vid förra årsskiftet visar, att uppgången i främsta rummet berört kokspriserna, medan stegringen för övriga artiklar varit helt obetydlig.

Livsmedelskostnadernas (inkl. bränsle och lyse) förändringar 1931—december 1934.
Indextal (1931 = 100).

År	Mejeriprod. o. ägg (7 varuslag)	Mjöl (3 varuslag)	Bröd (8 varuslag)	Kött (8 varuslag)	Fisk (7 varuslag)	Rotsaker, frukt o. grönsaker (6 varuslag)	Specerier (7 varuslag)	Maltdrycker o. tobak (3 varuslag)	Samtliga livsmedel	Bränsle o. lyse (9 varuslag)	Livsmedel, bränsle och lyse[1]
1931	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	**100**
1932	93	93	99	90	87	106	109	101	97	95	**97**
1933	92	92	97	85	84	89	108	104	93	90	**93**
1934	98	90	95	85	85	87	109	105	95	89	**94**
1933 4:e kv. . .	96	90	96	81	86	81	108	105	93	88	**93**
1934 1:a kv. . .	95	89	96	80	85	86	108	105	93	89	**92**
2:a kv. . .	98	89	95	84	83	89	108	105	94	88	**94**
3:e kv. . .	98	91	94	88	87	89	109	105	96	89	**95**
4:e kv. . .	99	91	94	90	85	87	110	105	96	89	**96**
september .	98	90	94	91	85	87	110	105	96	89	**96**
oktober . .	99	90	94	90	86	86	110	105	96	89	**96**
november .	100	92	94	89	86	87	110	105	97	89	**96**
december .	99	92	94	90	84	87	110	105	96	89	**95**

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna (inberäknat bränsle och lyse) ägt rum i detaljhandeln från och med 1931 till och med december 1934, meddelas i tabellen här ovan en serie »vägda» indextal, vilka utarbetats med användande av samma kvantitetstal för de särskilda varuslagen som vid uträknandet av levnadskostnadsindex. Beträffande prisutvecklingen för tiden före 1931 hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 72 samt efterföljande serie av indextal för livsmedel, bränsle och lyse, som beräknats på liknande sätt som indextalen för samtliga levnadskostnader.

	Juli	Årsmedeltal								1934						
	1914	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	okt.	nov.	dec.
Indextal	100	153	154	150	140	131	127	123	124	122	124	126	126	126	126	126

[1] Beträffande grupperingen av de olika varuslagen hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 326. Livsmedelsposten har kompletterats på sätt som angivits i samma årg. sid. 320.

Jämför man indextalen för de olika varugrupperna under fjärde kvartalet med 1931 års prisnivå, befinnes det, att fisk samt rotsaker och frukt sjunkit med resp. 15 och 13 enheter, bränsle och lyse med 11, kött med 10, mjöl och bröd med resp. 9 och 6 enheter samt mejeriprodukter och ägg med 1 enhet. Specerier samt maltdrycker och tobak visa däremot uppgång med resp. 10 och 5 enheter.

Bostads- och skatteposterna ha vid detta tillfälle icke blivit föremål för omräkning.

Beklädnad. Uppgifterna avse de priser, som gällde omkring den 15 i kvartalets sista månad. I fråga om insamlingsförfarandet hänvisas till Soc. Medd. årg. 1920, sid. 549 och årg. 1922, sid. 155 samt årg. 1932, sid. 321.

Den nu slutförda undersökningen visar, att prisnivån inom detaljhandeln ytterligare stigit något sedan förra kvartalsskiftet, huvudsakligen beroende på höjda priser å herrkläder, en del skodon samt galoscher. Det särskilda indextalet för beklädnadsposten steg sålunda från 167 till 168; motsvarande tal för ett år sedan var 164.

Övriga utgifter. Beräkningarna grunda sig på dels priser omkring den 15 i kvartalets sista månad, dels taxor såvitt möjligt fr. o. m. kvartalsskiftet. Den nu avslutade undersökningen visar, att den genomsnittliga prisnivån icke undergått någon förändring sedan förra kvartalet, och indextalet för hela utgiftsposten kvarstår därför vid 174, vilket tal varit oförändrat sedan förra årsskiftet. Under det gångna året ha dock mindre prisförskjutningar ägt rum. Sjunkande tendens har sålunda konstaterats beträffande rengöringsmedel m. m. ävensom räntesatser, varemot särskilt vissa inventarier stigit något.

Sammanfattning. Levnadskostnadsindex.

Under det att de å sid. 45 angivna indextalen, vilka framräknas månatligen, endast gälla de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse, avser socialstyrelsens vid varje kvartalsskifte meddelade levnadskostnadsindex förutom nyssnämnda poster jämväl kostnaderna för bostad, beklädnad, skatter och »övriga utgifter» samt åsyftar närmast att belysa förhållandena inom städer och stadsliknande samhällen.

Den nu senast utförda beräkningen rörande levnadskostnadernas förskjutningar avser prisläget omkring den 1 januari 1935 och hänför sig närmast till förhållandena inom arbetar- och lägre tjänstemannafamiljer samt därmed jämställda samhällsklasser med en utgiftsstat före kriget av cirka 2 000 kr. och 1931 av omkring 3 500 kr. Beträffande tillvägagångssättet vid framräknandet av denna indexserie hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 318.

Resultatet av indexräkningen redovisas i tabellen å följande sida.

Utgår man till en början från medelprisnivån år 1931 = 100, finner man att jämförelsetalet sjunkit sedan förra kvartalsskiftet från 98 till 97. Anknytas vidare dessa beräkningar till den indexserie, som har juli 1914 till utgångspunkt, befinnes det, att indextalet vid senaste kvartalsskifte kvarstår vid 155. Motsvarande tal för ett år sedan var 153. Av de i beräkningarna ingå-

Socialstyrelsens levnadskostnadsindex 1914—1934.

	Livsmedel	Bostad	Bränsle och lyse	Beklädnad	Skatter	Övriga utg.	Summa utg.
1914 juli	100	100	100	100	100	100	**100**
1916 dec.	152	108	168	160	109	125	**139**
1917 maj	174	108	190	170	109	130	**152**
sept.	180	112	240	210	109	150	**166**
1918 1 jan.	214	112	275	250	109	175	**192**
1 april	229	112	280	270	114	185	**203**
1 juli	258	112	286	285	114	195	**219**
1 okt.	281	112	305	350	114	220	**242**
1919 1 jan.	323	120	381	350	114	225	**267**
1 april	327	120	367	320	160	215	**265**
1 juli	318	120	326	310	160	210	**257**
1 okt.	311	130	294	330	160	215	**257**
1920 1 jan.	307	130	307	345	160	220	**259**
1 april	287	130	333	370	290	230	**265**
1 juli	287	130	372	390	290	235	**270**
1 okt.	298	155	400	390	290	245	**281**
1921 1 jan.	286	155	380	355	290	245	**271**
1 april	247	155	316	295	372	235	**249**
1 juli	231	155	264	270	372	225	**236**
1 okt.	228	163	231	250	372	220	**231**
1922 1 jan.	202	163	207	240	372	210	**216**
1 april	184	163	196	225	264	200	**195**
1 juli	178	163	188	210	264	195	**190**
1 okt.	180	163	183	205	263	195	**190**
1923 1 jan.	166	163	188	203	263	190	**183**
1 april	164	163	188	199	211	188	**177**
1 juli	158	163	185	196	211	188	**174**
1 okt.	163	178	183	194	201	187	**177**
1924 1 jan.	162	178	181	192	201	187	**176**
1 april	160	178	183	192	173	185	**173**
1924 1 juli	155	178	182	192	173	183	**171**
1 okt.	164	178	180	191	170	183	**174**
1925 1 jan.	171	186	181	192	170	183	**178**
1 april	171	186	179	192	162	182	**177**
1 juli	168	186	177	191	162	181	**176**
1 okt.	167	186	172	190	168	180	**175**
1926 1 jan.	163	188	171	190	168	180	**174**
1 april	158	188	170	188	185	179	**178**
1 juli	156	188	168	187	185	180	**172**
1 okt.	156	188	166	184	183	180	**171**
1927 1 jan.	155	188	186	182	183	179	**171**
1 april	149	198	180	181	184	179	**170**
1 juli	148	198	176	180	184	179	**169**
1 okt.	154	198	171	181	184	180	**172**
1928 1 jan.	152	198	168	182	184	179	**171**
1 april	152	199	166	184	183	179	**171**
1 juli	156	199	164	185	183	179	**173**
1 okt.	154	199	162	186	184	179	**172**
1929 1 jan.	150	199	159	186	184	179	**170**
1 april	151	200	165	185	187	178	**171**
1 juli	148	200	161	184	187	178	**169**
1 okt.	150	200	160	183	183	178	**170**
1930 1 jan.	145	200	160	183	183	178	**167**
1 april	140	205	160	181	176	178	**165**
1 juli	138	205	159	180	176	178	**164**
1 okt.	137	205	156	178	176	176	**163**
1931 1 jan.	132	205	155	177	176	177	**161**
1 april	130	206	155	175	173	177	**160**
1 juli	127	206	153	173	173	176	**158**
1 okt.	128	206	150	170	173	175	**158**
1932 1 jan.	127	206	149	169	173	175	**157**

1931 = 100

1932 1 april	97	100	97	97	99	100	**98**
1 juli	96	100	95	97	99	101	**98**
1 okt.	97	100	94	96	98	100	**98**
1933 1 jan.	95	100	92	95	98	100	**97**
1 april	92	98	91	94	108	99	**96**
1 juli	93	98	90	93	108	99	**96**
1 okt.	95	98	89	94	109	99	**97**
1934 1 jan.	93	98	88	94	109	99	**96**
1 april	93	98	89	95	110	99	**96**
1 juli	95	98	88	95	110	99	**97**
1 okt.	96	98	89	96	109	99	**98**
1935 1 jan.	96	98	89	97	109	99	**97**

Juli 1914 = 100

1932 1 april	125	206	149	168	172	177	**157**
1 juli	124	206	146	168	172	177	**156**
1 okt.	125	206	144	167	171	177	**156**
1933 1 jan.	123	206	142	166	171	176	**154**
1 april	119	202	139	163	187	175	**153**
1 juli	120	202	138	162	187	175	**153**
1 okt.	123	202	136	163	189	175	**154**
1934 1 jan.	120	202	136	164	189	174	**153**
1 april	120	202	136	165	191	174	**153**
1 juli	123	201	136	166	191	174	**155**
1 okt.	125	201	136	167	189	174	**155**
1935 1 jan.	124	201	137	168	189	174	**155**

ende sex huvudposterna ha, som tidigare delvis nämnts, livsmedelsposten sjunkit med 1 enhet, varemot posterna bränsle och lyse samt beklädnad visa uppgång med vardera 1 enhet.

En jämförelse mellan parti- och minutprisernas utveckling lämnas i tabellen å omstående sida.

Indextal för levnadskostnader och partipriser i Sverige.

(1914=100)	Socialstyrelsens index för		Kommerskollegii partiprisindex											Sv. finanstidn. partiprisindex
	samtl. levnadskostnader	livsmedel, bränsle, lyse	Samtliga varor	Råvaror	Halvfabrikat	Helfabrikat	Produktionsförn.	Konsumtionsvaror	Vegetabiliska livsm.	Animaliska livsm.	Bränsle	Textilvaror	Lädervaror	
juni/juli 1920	270	294	375	385	363	375	415	341	271	285	664	471	311	366
» 1922	190	179	174	148	156	197	153	191	183	157	140	216	133	164
» 1924	171	158	158	141	144	174	144	170	138	146	136	227	126	149
» 1926	172	157	150	140	150	155	138	160	146	144	118	189	120	143
» 1928	173	157	151	146	155	150	143	157	148	140	111	185	146	149
» 1929	169	149	139	134	139	142	133	144	125	137	120	175	128	132
» 1930	164	140	123	116	128	123	121	124	108	122	112	140	114	113
» 1931	158	130	110	107	115	109	109	111	104	106	101	119	98	105
» 1932	156	127	108	109	107	108	104	111	107	99	96	119	86	100
» 1933	153	122	106	107	104	107	105	108	105	93	97	119	91	102
dec./jan. 1934	153	122	110	107	107	114	105	115	100	107	98	132	93	102
mars/apr. »	153	122	112	109	109	115	109	115	102	106	99	135	95	106
juni/juli »	155	125	114	111	113	115	111	116	106	109	98	133	94	107
sept./okt. »	155	126	114	109	114	116	110	117	102	115	99	134	94	107
okt./nov. »	·	126	114	111	114	116	110	117	103	116	98	133	95	106
nov./dec. »	·	126	115	112	115	116	111	118	104	119	98	132	95	107
dec./jan. 1935	155	126	115	113	115	116	111	118	104	118	101	132	95	107

Riksbankens konsumtionsprisindex.

Prisutvecklingen under det förflutna året för de olika konsumtionsgrupper, som ingå i riksbankens konsumtionsprisindex, framgår av tabellen å sid. 50, som utgör en fortsättning av de i Ekonomisk Tidskrift 1933, sid. 102—103, och Sociala Meddelanden 1934, sid. 65 och sid. 498, intagna tabellerna.

Såsom synes av den sista indexkolumnen, ligger den genomsnittliga konsumtionsprisnivån fortfarande något lägre än under basperioden (sept. 1931); efter eliminering av de säsongmässiga prisrörelserna visar generalindextalet ett fall från 100 till 99·5. Som tidigare påpekats, skulle indextalets sänkning antagligen ha blivit ännu större, om ej vissa prisstegringar hade åstadkommits genom statligt ingripande i form av dels höjda konsumtionsskatter och dels olika slags stödåtgärder för jordbruket. Sålunda har enbart prishöjningen för sprit- och maltdrycker, viner och tobak, som nästan uteslutande orsakats av en stegrad indirekt beskattning, medfört en uppgång av generalindextalet med 1·45 %. Härtill komma de prisstegringar, som orsakats av höjda tullar för kaffe m. m. samt av den höjda automobilbeskattningen, vilka medfört en ytterligare höjning av generalindextalet på 0·3 à 0·4 %. Stödåtgärderna för jordbruket ha endast beträffande mejeriprodukter medfört prishöjningar (på nästan 5 %) utöver läget sept. 1931, under det att de i övriga fall blott åstadkommit en retardering av prisfallet eller en mindre återhämtning från ett föregående bottenläge. Grupperna kött samt potatis, mjöl, bröd etc. ligga sålunda alltjämt lägst av alla (mer än 10 % under nivån sept. 1931). En beräkning av

jordbruksregleringens ungefärliga betydelse för den genomsnittliga prisnivåns höjd kan ske på olika sätt. Om man endast medtager de jordbruksprodukter, vilkas priser nu ligga högre än sept. 1931, och beräknar betydelsen av dessa prisstegringar för generalindextalet, får man siffran 0·66 %. Medtagas åter samtliga prisstegringar, som på grund av regleringen ägt rum från bottenläget under 1933 eller 1934, får man som resultat en höjning av generalindextalet med över 2 %. Tar man slutligen även hänsyn till de prisfall, som undvikits eller retarderats genom jordbruksregleringen, kommer man till en ännu högre siffra, som lättast låter sig bestämmas genom en jämförelse mellan prisutvecklingen i Sverige och å den fria internationella marknaden.

Om det nuvarande prisläget jämföres med prisläget för ett år sedan, kan man konstatera en höjning av generalindextalet med något över 1 %. Då prisnivån under året dessförinnan, alltså från dec. 1932 till dec. 1933 — trots statsingripanden i prishöjande riktning, vilkas effekt på generalindextalet kan uppskattas till över 1 % — sjönk med över 2 %, har alltså ett anmärkningsvärt omslag ägt rum inom prisutvecklingen.

Konsumtionsprisnivån nådde sitt bottenläge under slutet av år 1933, ungefär tre kvartal senare än partiprisnivån, och har sedan åter stigit i ett lugnt tempo. De viktigaste prisstegringarna under denna tid stå emellertid i samband med jordbruksregleringen. I övrigt företer endast textilgruppen någon större höjning, givetvis orsakad av den internationella utvecklingen. En mindre men dock anmärkningsvärd prisstegring föreligger för skodon, vilka äro mera utpräglade hemmamarknadsprodukter och därför ge ett mera känsligt uttryck för den inhemska köpkraftskonjunkturen. I övrigt ha flertalet indextal undergått smärre sänkningar, vilka dock i övervägande grad synas vara orsakade av internationella förhållanden. Det största prisfallet företer sålunda den utlandsbetonade gruppen övriga inventarier, vilken grupp till en början kraftigast påverkades av växelkursernas höjning omedelbart efter guldmyntfotens upphävande, men som alltsedan april 1933, då Förenta staternas nya politik medförde en sänkning av dollarkursen, har varit stadd i ett successivt sjunkande.

Vad slutligen gäller prisrörelserna under det sista kvartalet av 1934, ha de i stort sett gått i samma stigande riktning, som nyss angivits för hela året. Den viktigaste avvikelsen utgör det prisfall för kött och fläsk, som under inflytande från den engelska marknaden efterträtt den föregående prisstegringen. Bland övriga viktiga prisförändringar under denna tid kunna nämnas: prisfall för automobilgummi (12 %), tvättvål (15 %), fotogen (4½ %); däremot prisstegring för äpplen och tomater, vilken är avsevärt större än vad som kan anses för säsongnormalt, och vidare för bensin (3·7 %). Över huvud synes den uppåtgående tendensen hos detaljprisnivån ha varit mindre utpräglad under detta sista kvartal än under de tidigare kvartalen av 1934.

Riksbankens konsumtionsprisindex dec. 1933—dec. 1934 (sept. 1931 = 100).

	1933	1934											Förändring i %	
	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	dec. 1933—dec. 1934	sept. 1934—dec. 1934
Födo- och njutningsämnen	*99·5*	*100·0*	*100·0*	*99·9*	*101·2*	*101·5*	*102·3*	*101·8*	*101·7*	*100·8*	*100·9*	*101·9*	*102·4*	+ 2·9	+ 1·6
Mjölk, smör, ost, margarin	102·4	102·8	102·8	102·9	103·6	103·8	103·7	103·3	104·4	104·5	104·5	104·5	104·9	+ 2·4	+ 0·4
Kött	77·9	79·6	80·3	80·5	84·4	86·0	87·8	89·1	90·1	91·4	89·3	88·7	88·7	+ 13·9	— 3·0
Fläsk	87·5	88·9	86·7	85·2	89·8	90·1	89·5	89·1	90·2	101·1	97·4	97·4	95·9	+ 9·6	— 5·1
Ägg, fisk	93·9	89·5	89·8	81·7	81·7	76·7	82·1	83·3	90·0	87·5	97·3	99·6	95·5	+ 1·7	+ 9·1
Potatis, mjöl, bröd m. m.	89·6	89·8	89·2	89·2	89·3	88·8	90·4	90·0	88·4	89·5	87·9	88·7	88·7	— 1·0	— 0·9
Trädgårdsprodukter	86·3	96·3	100·4	103·9	112·8	127·3	132·7	120·9	102·4	65·6	69·0	79·3	90·5	+ 4·9	+ 38·0
Specerier, kolonialvaror	106·3	107·2	107·6	107·2	106·5	106·6	106·6	106·1	106·0	107·5	107·5	107·3	106·9	+ 0·6	— 0·6
Drycker, tobak m. m.	118·1	117·5	117·5	118·3	118·3	118·3	118 3	118·2	118·2	118·3	118·3	118·3	118·4	+ 0·3	+ 0·1
Bränsle och lyse	*94·4*	*94·0*	*94·1*	*94·1*	*93·9*	*93·7*	*92·3*	*92·7*	*92·9*	*94·0*	*93·9*	*94·1*	*94·1*	— 0·3	+ 0·1
Beklädnad	*96·6*	*97·2*	*97·4*	*98·0*	*98·3*	*98·3*	*98·4*	*98·4*	*98·7*	*98·9*	*99·4*	*99·5*	*99·6*	+ 3·1	+ 0·7
Kläder	99·3	100·1	100·4	101·2	101·6	101·7	101·7	101·7	102·1	102·3	102·9	103·1	103·3	+ 4·0	+ 1·0
Skodon	90·3	90·4	90·4	90·5	90·6	90·5	90·4	90·4	90·7	90·8	91·1	91·0	91·1	+ 0·9	+ 0·3
Inventarier	*99·1*	*99·1*	*99·1*	*99·2*	*99·1*	*98·9*	*98·7*	*98·4*	*98·5*	*98·8*	*98·5*	*98·5*	*98·5*	— 0·8	— 0·5
Möbler och husgeråd	95·7	95·8	95·7	96·0	96·0	96·1	95·6	95·5	95·7	96·2	96·1	96·1	96·0	+ 0·3	— 0·2
Övriga inventarier	105·2	105·1	105·3	104·9	104·9	104·2	104·3	103·6	103·6	103·5	102·4	102·4	102·5	— 2·6	— 1·0
Bostad	*(98·1)*	—	—	—	—	—	—	*97·6*	—	—	—	—	—	— 0·5	—
Övriga utgifter	*98·8*	*98·6*	*98·6*	*98·6*	*98·6*	*98·4*	*98·4*	*98·5*	*98·5*	*98·5*	*98·4*	*98·2*	*98·2*	— 0·6	— 0·3
Tvätt, hygien	99·0	98·9	98·9	98·9	98·9	98·4	98·3	98·3	98·3	98·3	97·8	96·9	96·7	— 2·3	— 1·6
Böcker, nöjen, resor	99·4	99·3	99·3	99·3	99·3	99·1	99·1	99·2	99·2	99·2	99·1	99·0	99·0	— 0·4	— 0·2
Offentliga tjänster	96·8	96·3	96·3	96·3	96·3	96·3	96·3	96·8	96·8	96·8	96·8	96·8	96·8	± 0	± 0
Generalindex	**98·5**	**98·8**	**98·8**	**98·8**	**99·4**	**99·4**	**99·6**	**99·4**	**99·4**	**99·2**	**99·2**	**99·6**	**99·8**	+ 1·3	+ 0·6
Generalindex efter eliminering av säsongrörelser	98·2	98·5	98·5	98·5	99·0	98·9	99·0	98·9	99·1	99·2	99·3	99·5	99·5	+ 1·3	+ 0·3

Kreaturs- och köttpriser för Stockholm, Linköping, Norrköping, Malmö och Göteborg 1913 samt 1931—december 1934.

Kreatursprisser [1] (öre per kg levande vikt).	1913	1931	1932	1933	1934	Dec. 1933	Juli 1934	Aug. 1934	Sept. 1934	Okt. 1934	Nov. 1934	Dec. 1934
Kor:												
Extra prima	61	55	43	40	51	42	52	55	54	55	53	55
Kl. 1	55	48	38	35	46	37	48	50	50	50	48	49
» 2	50	41	32	29	39	30	42	44	44	42	41	39
» 3	41	31	23	21	30	21	33	35	34	32	30	28
Kvigor (o. stutar):												
Extra prima	66	62	51	47	57	48	58	60	61	61	60	61
Kl. 1	60	56	45	42	52	44	53	56	56	56	54	54
» 2	50	46	37	34	43	35	46	47	47	46	45	44
Tjurar:												
Extra prima	65	54	41	38	52	42	53	55	56	60	59	59
Kl. 1	62	51	36	35	48	39	49	51	53	56	54	55
» 2	58	48	34	32	45	36	47	49	50	52	51	51
» 3	50	45	31	28	40	31	43	44	45	44	43	43
Oxar:												
Extra prima	63	55	43	40	50	42	53	54	53	55	54	55
Kl. 1	57	50	39	36	46	38	49	49	49	50	49	51
» 2	48	38	29	26	36	29	39	39	39	39	38	40
Kalvar:												
Sötmjölks-	70	73	63	58	67	58	61	66	66	64	65	70
Skummjölks-	57	52	42	39	47	39	42	47	46	44	47	52
Får:												
Yngre	58	66	61	54	53	45	56	52	50	48	47	46
Äldre, feta	53	41	35	33	35	29	37	34	34	32	31	31
Svin:												
Slakterisvin	82	59	61	59	56	47	51	60	64	61	64	66
Rena, större	81	54	57	56	54	45	49	59	62	60	63	65
Suggor	68	34	35	34	31	25	29	32	37	36	38	38
Köttpriser (öre per kg hel kropp).												
Ox-, kvig- och kokött:												
Kl. 1	·	99	80	74	91	77	93	97	97	97	95	95
» 2	·	82	64	59	77	63	81	85	85	82	79	77
» 3	·	64	44	41	60	40	68	70	69	65	60	58
Tjurkött:												
Kl. 1	·	91	68	64	83	68	87	90	91	91	89	87
» 2	·	83	57	53	72	57	78	81	80	79	77	75
Gödkalvkött:												
Sötmjölkskalvar Kl. 1	·	126	109	102	115	101	104	115	112	107	109	118
» 2	·	112	97	85	100	85	88	100	98	92	96	107
Skummjölkskalv. » 1	·	94	74	68	84	70	75	84	83	77	82	90
Lamm	·	133	140	133	138	111	143	135	132	—	—	—
Får: fullt feta	·	128	117	107	110	91	114	104	103	98	100	99
Svin (slakterifläsk):												
Kl. 1 (50— 75 kg)	·	85	86	84	80	68	73	86	90	87	91	94
» 2 (75—100 »)	·	79	83	80	76	64	69	82	86	83	87	89
Suggor, feta	·	48	51	50	46	38	42	47	55	53	56	55
» mindre feta	·	42	42	40	36	29	33	38	43	42	45	44

[1] För 1913 föreligga inga uppgifter från Linköping och Norrköping. För vissa varuslag saknas uppgifter tillfälligtvis eller under längre perioder för en eller flera av orterna.

	Varuslag	Kvantitet	1913	1914	1920	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
			öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre
1	Mjölk: oskummad	l	14	15	44	22	21	22	22	21	21	20	20	21
2	separerad	»	6	6	19	8	8	8	8	8	8	7	7	7
3	Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	239	657	337	339	351	339	284	255	235	244	276
4	mat- (lands-)	»	213	218	651	311	306	322	305	265	240	220	224	253
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	162	524	248	236	237	231	195	190	175	147	170
6	halvfet, » »	»	121	119	374	174	171	172	167	144	141	131	109	125
7	Margarin, växt-, ej smörblandat	»	135	144	376	166	148	140	133	138	129	125	127	141
8	Ägg, svenska, färska	tjog	159	171	578	247	232	241	241	211	193	170	161	168
9	Potatis: gammal	5 l	28	30	60	45	51	64	47	42	44	44	36	36
10	»	hl	.	.	963	672	783	1061	734	640	679	677	519	519
11	färsk, svensk	5 l	46	80	191	107	158	143	104	82	124	78	77	62
12	Gula ärter, svenska	kg	31	35	69	48	57	62	54	36	32	31	33	42
13	Bruna bönor, holländska	»	48	49	130	58	58	84	87	52	43	47	48	53
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	33	91	48	48	45	43	41	39	36	36	35
15	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	23	56	28	31	32	29	25	24	24	24	23
16	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	29	73	38	43	43	39	35	35	33	32	31
17	Gryn: havre-, ångpreparerade	»	36	42	101	46	47	51	46	38	36	39	32	34
18	ris-, burma- el. svenska prima	»	41	41	176	53	53	54	54	52	46	43	42	41
19	Rågbröd: hårt { grovt spisbröd	»	41	43	111	72	73	75	71	66	64	62	61	59
20	Rågbröd: hårt { knäckebröd	»	.	.	139	93	95	97	95	89	88	87	85	84
21	sötlimpa eller siktbröd	»	38	40	105	66	65	65	64	62	61	60	58	58
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	31	71	48	48	48	48	46	46	47	46	45
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	78	254	156	154	153	150	145	141	138	136	134
24	mjukt matbröd, { bakat med vatten	»	43	46	128	79	77	77	76	75	75	74	72	71
25	billigaste sort { » » mjölk	»	60	61	145	94	94	94	93	90	89	88	86	84
26	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	101	100	98
27	Nötkött, färskt: stek	»	122	116	398	210	197	190	189	189	181	163	148	156
28	soppkött	»	100	95	333	174	164	158	156	155	150	131	114	121
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	130	493	253	240	238	239	238	225	206	188	198
30	spädkalv	»	72	70	274	152	144	140	144	145	138	126	114	117
31	Fårkött, färskt, stek	»	133	130	431	238	225	225	230	231	218	201	187	192
32	Malet nötkött (köttfärs)	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	159	142	147
33	Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	133	129	449	238	191	205	226	210	147	141	142	136
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	137	470	248	199	210	232	217	153	147	148	141
35	» amerikanskt »	»	.	.	364	243	223	213	228	227	195	177	174	158
36	Fisk, färsk: abborre	»	75	76	191	129	124	122	127	127	121	115	109	107
37	gädda	»	108	110	312	191	185	179	191	190	182	171	157	152
38	sill	»	34	35	102	75	67	66	68	70	68	63	61	62
39	strömming	»	38	39	106	75	69	66	67	67	68	62	59	57
40	torsk	»	55	57	139	97	95	92	100	100	97	92	89	87
41	rödspotta (spätta)	»	79	81	219	154	151	152	157	155	154	150	148	143
42	kolja	»	.	.	152	116	118	117	126	124	124	122	116	113
43	Salt sill, prima islands-	»	45	45	120	66	66	57	61	68	56	38	40	49
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	58	156	105	96	95	96	96	85	73	68	63
45	Kaffe, rostat, santosblandning	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	322	313	301
46	Socker, bit-	»	67	65	168	71	72	64	54	45	42	47	47	46
47	Salt, matsalt	»	.	10	31	19	19	18	17	17	16	16	16	16
48	Äpplen, ät-	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	127	105	97
49	Apelsiner, medelstora	dussin	.	.	.	.	.	.	.	.	.	138	115	111
50	Bananer, prima	kg	.	.	.	.	.	.	.	.	.	164	166	161
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	108	107	106
52	Vitkål, svensk	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	30	23	24
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/3 l	.	.	.	.	.	.	.	.	.	22	24	24
54	Svagdricka	l	6	6	16	15	15	15	15	16	16	16	16	16
55	Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	.	.	.	.	.	.	.	.	.	36	35	35
56	Fotogen, Water White	l	20	21	60	31	31	29	29	29	24	23	24	22
57	Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	.	.	.	.	.	.	.	.	.	17	17	17
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	740	2895	1310	1330	1300	1260	1220	1165	1070	945	920
59	barr-, » »	»	575	595	2310	995	1010	980	945	920	890	820	725	715
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	411	2069	787	794	713	703	688	651	633	620	613
61	hushålls-(fyrkol), prima, »	»	234	242	1664	404	383	331	340	323	300	292	288	287
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	.	.	.	.	.	.	.	.	.	445	434	437
63	c:a 40–60 el. 60–80 mm, »	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	427	419	421

Dec. 1933	Jan. 1934	Febr. 1934	Mars 1934	April 1934	Maj 1934	Juni 1934	Juli 1934	Aug. 1934	Sept. 1934	Okt. 1934	Nov. 1934	Dec. 1934	Höjn. eller sänkn. i %		
öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	dec. 1913—dec. 1934	dec. 1933—dec. 1934	
21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	+ 50·0	0·0	1
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	+ 16·7	0·0	2
275	274	274	274	275	276	276	276	276	276	276	276	277	+ 14·9	+ 0·7	3
253	252	249	249	253	253	253	251	252	254	254	255	258	+ 17·3	+ 2·0	4
158	159	162	167	172	175	175	173	173	172	172	172	171	+ 3·6	+ 8·2	5
117	116	119	123	125	128	127	126	126	128	128	128	128	+ 4·1	+ 9·4	6
138	138	138	138	138	138	138	136	146	146	146	146	146	+ 5·8	+ 5·8	7
218	173	157	133	127	113	125	126	154	174	219	271	238	+ 9·7	+ 9·2	8
34	35	35	34	34	34	34	33	34	41	39	38	38	+ 46·2	+ 11·8	9
501	503	507	508	500	493	489	481	453	604	568	558	561		+ 12·0	10
—	—	—	—	—	—	—	75	49	—	—	—	—	—	—	11
39	40	40	40	40	41	41	41	41	42	45	47	48	+ 54·8	+ 23·1	12
51	51	51	50	50	50	51	52	54	54	57	58	58	+ 26·1	+ 13·7	13
35	35	34	34	34	34	35	35	35	35	35	36	36	+ 16·1	+ 2·9	14
23	23	23	23	23	23	23	24	24	23	23	23	23	+ 9·5	0·0	15
31	31	31	31	31	31	31	32	32	32	31	31	32	+ 23·1	+ 3·2	16
32	33	34	34	34	34	35	34	35	35	35	35	35	— 2·8	+ 9·4	17
41	41	41	41	41	41	42	41	42	42	42	42	40	— 2·4	— 2·4	18
60	60	60	60	60	60	59	59	59	59	59	59	59	+ 43·9	— 1·7	19
85	85	85	84	84	84	84	83	83	83	83	83	83	·	— 2·4	20
58	58	58	58	58	58	57	57	58	57	57	57	57	+ 50·0	— 1·7	21
45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	+ 50·0	0·0	22
134	134	134	134	134	134	134	134	134	133	133	133	132	+ 76·0	— 1·5	23
71	71	71	71	71	71	71	71	71	71	71	71	71	+ 61·4	0·0	24
85	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	85	84	+ 40·0	— 1·2	25
99	98	98	98	98	98	98	97	98	98	98	97	97	·	— 2·0	26
142	142	143	143	149	153	157	160	161	166	165	164	163	+ 34·7	+ 14·8	27
109	109	110	111	116	119	121	124	126	130	131	130	130	+ 30·0	+ 19·3	28
184	189	192	192	197	199	203	201	201	202	200	198	200	+ 52·7	+ 8·7	29
112	113	112	111	114	116	116	118	119	120	120	120	122	+ 64·9	+ 8·9	30
172	174	176	182	198	204	205	207	203	197	189	184	185	+ 44·5	+ 7·6	31
135	135	135	135	140	144	147	150	151	156	156	155	154	·	+ 14·1	32
128	128	127	124	130	133	133	133	136	151	148	146	146	+ 9·8	+ 14·1	33
135	135	133	130	137	138	138	137	139	156	151	150	150	+ 5·6	+ 11·1	34
162	159	156	158	157	157	157	158	157	156	159	161	160	·	— 1·2	35
107	109	115	115	109	94	98	106	107	105	109	109	112	+ 41·8	+ 4·7	36
152	154	157	164	145	135	149	159	159	153	152	150	150	+ 33·9	— 1·3	37
54	55	56	55	57	58	64	75	70	65	62	63	62	+ 72·2	+ 14·8	38
59	58	59	54	52	52	57	59	58	57	60	59	54	+ 28·6	— 8·5	39
85	88	88	88	86	84	86	87	88	89	89	89	87	+ 52·6	+ 2·4	40
141	144	148	147	142	140	141	142	143	140	142	142	141	+ 72·0	0·0	41
108	120	118	115	112	110	112	112	111	110	114	113	113	·	+ 4·6	42
50	50	50	50	51	51	51	50	47	46	46	47	47	+ 4·4	— 6·0	43
65	65	64	64	63	63	63	63	64	63	62	62	62	+ 8·8	— 4·6	44
294	293	293	299	301	303	303	303	302	304	303	303	302	·	+ 2·7	45
46	46	47	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	— 31·3	0·0	46
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	·	0·0	47
81	96	101	105	105	109	111	116	112	65	67	79	92	·	+ 13·6	48
108	94	96	100	100	100	100	114	122	122	144	140	100	·	— 7·4	49
169	169	169	164	166	169	169	156	154	154	154	154	154	·	— 8·9	50
107	107	106	106	106	106	106	106	106	106	106	106	104	·	— 2·8	51
21	22	22	23	26	28	32	33	25	21	19	20	20	·	— 4·8	52
24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	·	0·0	53
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	+ 166·7	0·0	54
35	35	35	35	35	35	35	35	35	35	35	35	35	·	0·0	55
22	22	22	22	22	22	22	22	21	21	21	21	21	0·0	— 4·5	56
17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	·	0·0	57
915	915	920	920	920	920	915	915	915	915	915	925	925	+ 26·7	+ 1·1	58
710	715	715	715	715	710	710	710	710	710	710	715	715	+ 22·2	+ 0·7	59
610	609	609	608	608	607	607	611	616	620	620	621	621	+ 56·8	+ 1·8	60
284	284	284	284	284	284	285	286	289	291	291	291	291	+ 27·6	+ 2·5	61
424	424	425	424	424	424	426	434	445	451	452	454	455	·	+ 7·3	62
408	409	409	407	407	407	409	418	430	437	436	439	440	·	+ 7·8	63

	Varuslag	Kvantitet	Stockholm	Södertälje	Uppsala	Nyköping	Eskilstuna	Linköping	Norrköping	Motala	Jönköping
1	Mjölk: oskummad	l	24	23	23	20	21	20	21	19	20
2	separerad	»	9	7	9	7	6	8	8	7	8
3	Smör: bords- (mejeri-)	kg	269	270	270	270	270	265	270	265	273
4	mat- (lands-)	»	243	257	257	265	267	255	250	253	249
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	170	179	168	182	172	178	188	170	167
6	halvfet, » »	»	132	130	135	132	123	128	140	137	125
7	Margarin, växt-, ej smörblandat	»	148	146	148	147	146	148	148	147	148
8	Ägg, svenska, färska	tjog	244	232	231	219	221	244	240	221	220
9	Potatis: gammal	5 l	38	39	46	38	48	40	42	35	29
10	»	hl	627	571	681	643	629	487	567	550	488
11	färsk, svensk	5 l	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Gula ärter, svenska	kg	45	44	42	45	41	49	45	43	45
13	Bruna bönor, holländska	»	55	57	54	58	55	59	60	60	60
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	35	34	35	36	35	36	34	35	35
15	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	21	24	21	24	24	24	24	24	23
16	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	32	31	30	31	32	31	29	31	31
17	Gryn: havre-, ångpreparerade	»	35	32	34	35	34	36	33	34	40
18	ris-, burma- el. svenska prima	»	42	42	38	39	36	45	39	41	40
19	Rågbröd: hårt, grovt spisbröd	»	55	50	55	54	54	64	50	63	64
20	Rågbröd: hårt, knäckebröd	»	89	86	78	73	78	93	75	86	88
21	sötlimpa eller siktbröd	»	63	66	69	62	67	62	57	55	57
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	51	41	48	46	37	48	44	45	43
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	146	110	138	136	141	133	121	132	131
24	mjukt matbröd, bakat med vatten	»	67	65	80	74	62	72	71	59	72
25	billigaste sort » » mjölk	»	111	100	82	84	94	88	96	77	84
26	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	116	86	89	107	94	88	99	89	89
27	Nötkött, färskt: stek	»	165	157	159	164	151	148	159	154	158
28	soppkött	»	125	122	109	147	123	130	133	141	131
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	210	192	194	198	204	198	220	186	198
30	spädkalv	»	—	130	94	—	—	—	—	120	107
31	Fårkött, färskt, stek	»	190	188	183	219	240	204	205	195	183
32	Malet nötkött (köttfärs)	»	164	161	158	150	147	139	149	141	159
33	Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	164	157	163	148	151	144	159	126	146
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	160	163	163	152	152	147	159	132	146
35	» amerikanskt »	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Fisk, färsk: abborre	»	126	104	100	87	124	118	103	100	125
37	gädda	»	160	150	158	135	145	150	127	149	151
38	sill	»	68	72	75	63	80	62	66	70	67
39	strömming	»	41	50	60	34	56	46	34	52	60
40	torsk	»	124	123	130	145	100	108	92	80	90
41	rödspotta (spätta)	»	145	140	140	150	150	133	156	126	135
42	kolja	»	130	121	128	125	132	129	111	103	113
43	Salt sill, prima islands-	»	48	42	39	41	40	45	40	42	40
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	53	53	57	78	53	77	64	66	70
45	Kaffe, rostat, santosblandning	»	344	310	304	315	304	338	318	322	299
46	Socker, bit-	»	43	44	45	44	44	45	45	44	46
47	Salt, matsalt	»	17	15	16	15	14	15	15	15	15
48	Äpplen, ät-	»	94	106	89	67	86	110	108	77	89
49	Apelsiner, medelstora	dussin	108	98	120	131	61	80	125	110	97
50	Bananer, prima	kg	145	145	145	155	155	150	145	155	155
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	104	102	108	113	106	99	108	100	117
52	Vitkål, svensk	»	16	23	14	20	31	20	13	23	18
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/3 l	22	23	25	22	22	27	25	22	22
54	Svagdricka	l	25	19	18	15	16	20	25	15	15
55	Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	25	35	23	38	30	34	36	33	39
56	Fotogen, Water White	l	20	19	19	18	18	19	18	19	20
57	Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	10	20	15	19	20	16	15	—	19
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	1060	1000	965	800	900	800	890	850	880
59	barr-, » »	»	740	650	615	600	700	640	740	640	670
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	625	640	637	650	585	650	575	550	525
61	hushålls- (fyrkol), prima,	»	280	325	304	300	260	325	275	275	325
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	453	460	495	529	441	555	480	490	412
63	c:a 40–60 el. 60–80 mm,	»	398	422	474	540	455	460	450	498	421

Värnamo	Växjö	Kalmar	Västervik	Visby	Karlskrona	Kristianstad	Malmö	Lund	Landskrona	Hälsingborg	Ystad	Halmstad	Varberg	Göteborg	Lysekil	
18	16	22	18	22	22	22	21	21	21	20	20	20	20	23	20	1
5	8	8	5	5	7	6	7	7	6	6	5	8	7	10	5	2
260	260	280	260	265	268	260	270	270	270	270	270	276	282	293	282	3
236	248	247	244	248	247	250	—	—	—	—	—	247	249	255	247	4
180	170	183	190	198	200	160	172	165	167	154	173	172	170	177	153	5
130	—	—	125	150	140	—	100	115	—	—	130	126	135	122	—	6
147	146	147	145	148	146	146	148	147	148	143	145	143	147	148	147	7
204	202	227	213	221	222	242	249	255	245	227	218	221	219	237	213	8
38	40	39	35	38	37	35	34	35	40	30	40	32	40	39	47	9
455	550	500	571	429	585	383	467	450	565	400	475	478	720	533	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
50	55	51	44	35	50	45	55	50	50	52	50	50	58	50	50	12
58	59	55	59	65	53	59	65	60	58	59	55	58	64	60	59	13
35	37	34	36	38	38	35	36	36	37	37	36	36	36	37	35	14
22	25	21	23	23	24	20	24	25	23	25	23	23	23	24	23	15
31	33	28	31	33	31	30	32	31	31	32	32	31	31	32	31	16
35	35	32	34	37	35	33	35	31	35	35	35	34	35	32	31	17
47	45	35	35	36	34	45	48	48	45	43	37	35	40	39	43	18
60	64	61	59	65	63	64	65	63	55	63	67	63	62	70	66	19
80	80	87	89	89	93	97	103	91	88	87	100	91	81	87	77	20
42	50	49	50	54	48	39	41	41	42	52	40	47	54	68	58	21
33	40	35	41	43	38	29	32	32	33	39	29	39	45	52	50	22
135	140	99	118	125	111	117	140	135	122	106	130	117	99	132	137	23
60	50	66	83	73	74	—	81	—	—	—	57	—	64	93	82	24
65	70	76	75	90	83	70	81	74	83	69	78	78	78	104	83	25
77	90	78	72	111	102	82	88	94	95	103	88	89	81	139	114	26
168	146	137	160	145	158	174	190	180	180	176	170	141	149	185	153	27
138	120	123	130	114	139	127	143	131	138	146	130	123	125	131	124	28
178	192	190	210	163	206	185	250	215	203	191	182	176	159	191	179	29
125	110	134	135	—	131	125	120	120	127	123	110	121	—	129	111	30
168	182	154	200	158	193	183	225	206	216	207	189	169	153	187	168	31
147	145	141	170	139	155	146	150	150	149	145	158	144	139	146	140	32
140	150	136	160	138	138	134	130	130	134	131	123	128	126	156	153	33
140	145	147	165	138	138	138	150	142	150	142	145	153	136	155	155	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
89	115	113	61	125	85	138	128	115	—	125	100	—	118	133	—	36
150	159	125	128	125	147	178	145	166	168	177	160	150	134	153	—	37
55	54	—	—	—	—	60	66	68	61	70	—	70	49	49	45	38
60	54	29	28	42	34	46	56	—	—	62	53	71	56	79	—	39
85	88	54	74	113	39	51	55	56	50	53	45	50	30	54	43	40
138	140	—	—	155	97	114	173	135	132	132	102	120	99	143	111	41
107	130	100	—	—	—	150	140	125	—	117	125	100	85	99	80	42
43	50	40	48	40	50	50	49	51	57	52	50	45	48	54	41	43
—	—	70	78	55	75	—	—	—	—	—	60	—	57	65	48	44
270	280	280	298	324	324	280	291	287	286	289	278	309	280	313	318	45
45	46	44	44	48	46	44	43	43	45	45	44	44	44	44	44	46
15	20	15	15	16	15	15	15	15	15	15	15	16	15	15	15	47
85	116	82	50	99	104	73	99	89	75	97	70	88	82	110	113	48
93	100	103	120	95	91	104	88	73	136	82	78	88	66	92	74	49
155	155	155	155	155	150	150	145	145	150	150	150	150	150	145	145	50
100	110	100	110	111	90	98	100	99	100	101	100	100	97	105	102	51
15	25	24	28	15	18	15	15	14	14	12	10	10	18	15	18	52
22	22	25	22	27	24	25	23	24	25	24	24	26	22	25	22	53
15	16	15	12	13	14	12	12	11	12	12	9	12	10	18	15	54
31	44	37	44	44	40	24	41	36	40	30	35	35	37	25	41	55
20	23	19	18	18	20	20	20	20	20	20	20	19	21	20	18	56
—	—	20	17	19	17	16	15	16	18	13	18	—	—	12	—	57
675	850	680	750	1090	850	1000	1695	1200	1265	1300	1300	1020	1000	1300	1250	58
475	650	465	650	665	625	800	1535	1000	1100	1200	1100	815	750	1095	1000	59
650	650	675	600	713	688	525	600	625	600	550	615	625	525	554	449	60
313	325	275	240	295	300	225	225	230	232	270	219	235	230	235	198	61
478	480	326	453	411	362	390	413	440	421	400	350	430	420	421	362	62
478	400	333	442	394	377	390	352	420	433	392	358	400	380	426	333	63

	Varuslag	Kvantitet	Vänersborg	Borås	Lidköping	Tidaholm	Karlstad	Filipstad	Arvika	Örebro	Västerås
1	Mjölk: oskummad	l	20	23	17	16	22	22	22	20	22
2	separerad	»	10	8	7	5	8	6	7	8	8
3	Smör: bords- (mejeri-)	kg	274	280	280	280	270	270	266	270	270
4	mat- (lands-)	»	247	253	255	247	261	258	256	250	265
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	165	162	166	160	183	170	158	178	166
6	halvfet, » »	»	—	127	100	—	140	130	—	131	—
7	Margarin, växt-, ej smörblandat	»	147	148	146	145	145	146	146	140	148
8	Ägg, svenska, färska	tjog	232	210	226	215	203	234	199	209	261
9	Potatis: gammal	5 l	39	34	34	38	40	36	35	30	38
10	»	hl	607	546	630	485	605	588	453	516	631
11	färsk, svensk	5 l	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Gula ärter, svenska	kg	54	46	42	50	50	47	49	45	47
13	Bruna bönor, holländska	»	58	55	60	59	60	60	55	60	58
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	38	35	36	35	36	36	36	36	35
15	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	24	23	22	23	22	23	21	24	25
16	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	33	30	31	31	31	31	31	32	31
17	*Gryn: havre-, ångpreparerade*	»	*35*	*32*	*35*	*35*	*35*	*37*	*35*	*36*	*34*
18	ris-, burma-el. svenska prima	»	45	45	40	39	40	37	45	32	43
19	Rågbröd: hårt grovt spisbröd	»	69	64	61	58	62	60	64	54	54
20	Rågbröd: hårt knäckebröd	»	91	82	84	77	87	78	89	77	82
21	sötlimpa eller siktbröd	»	59	66	71	70	65	55	68	57	54
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	54	49	50	47	52	40	54	45	45
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	140	131	121	139	148	160	150	121	117
24	mjukt matbröd, bakat med vatten	»	64	57	59	63	75	67	61	75	58
25	billigaste sort » » mjölk	»	71	78	71	78	97	77	84	97	63
26	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	85	89	80	83	91	80	101	100	107
27	Nötkött, färskt: stek	»	170	162	160	152	164	164	145	159	165
28	soppkött	»	135	132	137	121	127	142	125	133	120
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	200	183	190	172	192	194	189	208	178
30	spädkalv	»	113	—	100	120	140	—	129	—	—
31	Fårkött, färskt, stek	»	200	169	188	180	192	192	—	201	182
32	Malet nötkött (köttfärs)	»	155	138	150	152	141	140	144	160	160
33	Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	163	130	140	130	154	150	148	150	160
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	180	130	140	132	153	150	150	150	160
35	» amerikanskt »	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Fisk, färsk: abborre	»	100	118	99	—	126	—	150	105	100
37	gädda	»	145	160	118	144	147	160	176	131	142
38	sill	»	75	66	48	57	71	60	60	59	59
39	strömming	»	75	68	54	60	57	65	71	45	50
40	torsk	»	75	63	67	95	98	108	109	97	109
41	rödspotta (spätta)	»	155	125	144	120	149	156	—	143	149
42	kolja	»	123	108	114	100	113	102	129	118	129
43	Salt sill, prima islands-	»	48	45	50	44	53	45	50	45	40
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	57	60	60	55	65	57	55	60	59
45	Kaffe, rostat, santosblandning	»	310	289	304	290	303	299	306	300	296
46	Socker, bit-	»	45	46	44	46	49	47	47	44	45
47	Salt, matsalt	»	15	15	20	15	15	17	15	15	15
48	Äpplen, ät-	»	89	96	90	88	100	95	85	91	102
49	Apelsiner, medelstora	dussin	73	96	90	73	110	91	100	90	91
50	Bananer, prima	kg	145	150	154	155	155	155	155	155	155
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	104	99	110	100	100	106	108	96	99
52	Vitkål, svensk	»	25	18	18	22	20	20	20	10	20
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/3 l	28	25	22	22	25	22	22	22	22
54	Svagdricka	l	16	15	15	12	20	13	15	15	13
55	Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	35	33	25	35	39	39	29	34	34
56	Fotogen, Water White	l	20	19	20	19	22	21	22	19	18
57	Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	21	—	19	—	20	—	—	16	18
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	1025	1170	885	850	900	850	740	915	985
59	barr-, » »	»	725	885	685	585	750	650	565	750	680
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	500	609	550	600	550	525	625	506	625
61	hushålls- (fyrkol), prima, »	»	250	286	290	280	300	350	325	300	300
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	449	403	490	473	460	460	500	382	521
63	c:a 40–60 el. 60–80 mm, »	»	428	394	457	500	465	460	500	372	503

Falun	Ludvika	Avesta	Mora	Gävle	Söderhamn	Sundsvall: staden	Sundsvall: sågv.distr.	Kramfors	Östersund	Umeå	Vilhelmina	Luleå	Malmberget o. Gällivare	Kiruna	Samtliga orter	
22	21	20	22	23	22	25	24	25	25	22	23	25	25	25	**21**	1
6	—	6	6	10	8	10	10	9	8	10	10	7	—	—	**7**	2
284	284	283	283	274	287	291	288	280	289	296	297	303	292	300	**277**	3
265	247	267	260	264	280	281	275	271	270	276	250	286	268	290	**258**	4
167	160	158	177	159	150	173	172	176	179	173	183	175	155	165	**171**	5
117	127	127	120	—	135	128	128	—	130	125	133	133	110	—	**128**	6
147	143	145	143	140	138	146	142	146	148	147	147	148	141	140	**146**	7
232	228	249	275	254	259	298	291	270	256	249	274	287	285	293	**238**	8
41	33	37	30	40	40	41	34	35	38	34	—	47	46	57	**38**	9
726	607	630	429	513	643	655	527	533	650	571	533	783	685	—	**561**	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
45	45	43	49	49	50	49	50	49	49	50	45	50	50	50	**48**	12
58	58	56	58	62	60	60	59	60	65	60	53	60	57	48	**58**	13
37	36	35	37	35	38	35	35	36	38	38	36	35	37	40	**36**	14
22	21	24	23	22	23	25	24	23	24	25	25	25	25	26	**23**	15
31	30	31	32	31	31	32	33	32	33	33	33	33	34	36	**32**	16
35	34	35	35	33	37	35	35	35	35	37	36	35	36	35	**35**	17
40	35	34	35	49	35	45	44	39	34	30	36	40	40	50	**40**	18
55	50	50	55	50	57	52	52	56	59	58	61	61	47	65	**59**	19
70	72	70	67	69	81	75	74	78	81	78	76	82	73	85	**83**	20
60	60	58	57	60	59	67	66	50	65	59	68	60	49	74	**57**	21
48	45	—	—	49	54	57	—	—	53	54	60	50	45	—	**45**	22
120	125	141	174	147	115	126	124	113	147	150	150	170	144	162	**132**	23
80	72	61	77	84	66	78	78	76	73	70	70	80	62	102	**71**	24
97	—	—	—	94	101	96	94	89	101	—	—	—	—	—	**84**	25
104	113	84	111	96	125	114	111	100	96	98	110	133	84	114	**97**	26
168	178	169	162	174	175	161	151	170	170	190	140	178	155	169	**163**	27
125	138	135	130	139	140	127	125	140	140	134	108	139	100	130	**130**	28
188	215	190	195	198	185	243	225	212	238	230	—	250	221	225	**200**	29
110	—	101	115	135	130	145	126	139	139	142	110	130	115	115	**122**	30
180	180	199	165	165	155	207	185	174	168	173	160	182	150	150	**185**	31
160	160	150	160	166	180	160	158	160	202	160	140	177	152	168	**154**	32
150	160	150	155	149	160	158	144	140	154	156	140	167	136	140	**146**	33
150	160	150	160	145	160	160	145	141	174	160	135	167	135	150	**150**	34
—	—	—	155	—	145	175	156	150	169	170	144	171	152	170	**160**	35
150	125	116	125	84	—	150	125	107	144	75	—	100	—	63	**112**	36
175	172	157	152	179	150	175	154	156	169	150	—	125	120	111	**150**	37
—	60	55	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	**62**	38
66	48	58	52	59	51	50	42	45	70	65	—	60	53	60	**54**	39
125	134	125	100	125	125	125	—	109	104	100	—	75	50	61	**87**	40
200	175	155	145	175	150	175	—	161	159	—	—	150	103	100	**141**	41
125	125	125	98	140	125	125	—	115	98	—	—	75	54	65	**113**	42
41	38	48	50	40	43	52	50	51	50	58	60	58	55	60	**47**	43
49	62	72	—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**62**	44
307	290	300	300	306	300	297	299	290	302	290	318	326	305	327	**302**	45
44	45	46	48	45	47	47	48	49	48	50	50	48	48	52	**46**	46
14	14	15	15	15	15	17	16	15	15	15	17	20	18	15	**16**	47
70	75	116	88	96	91	89	96	111	105	95	87	121	97	81	**92**	48
92	100	66	90	104	125	147	133	95	96	110	89	151	120	158	**100**	49
155	155	155	160	155	155	155	157	160	165	160	167	160	170	170	**154**	50
98	98	103	103	100	110	109	104	113	110	110	113	105	110	110	**104**	51
17	17	30	15	20	18	25	24	25	35	25	40	23	20	20	**20**	52
23	23	23	23	23	23	23	24	26	23	25	30	25	29	28	**24**	53
13	15	15	18	15	14	18	18	20	20	16	25	20	20	18	**16**	54
30	39	35	40	39	35	40	40	33	27	34	55	35	28	28	**35**	55
19	18	20	21	18	20	23	21	25	27	20	25	30	28	33	**21**	56
17	—	—	—	18	—	21	—	—	18	—	—	—	—	—	**17**	57
900	765	750	800	780	750	800	700	700	770	600	600	750	800	1050	**925**	58
700	500	500	500	645	650	625	550	600	580	500	500	635	600	750	**715**	59
625	650	600	700	625	650	700	—	850	775	625	—	675	—	900	**621**	60
325	—	350	350	285	300	350	—	450	375	325	—	275	—	—	**291**	61
491	453	550	521	472	471	450	—	438	633	491	—	482	—	—	**455**	62
491	420	500	469	488	490	450	—	423	650	466	—	462	—	—	**440**	63

Fiskpriser i Stockholm och Göteborg oktober 1933—december 1934.

Partipriser (öre pr kg) för slaktad fisk av ordinär storlek (där ej annat uppgives).[1]

Slag	Okt. 1933	Nov. 1933	Dec. 1933	Jan. 1934	Febr 1934	Mars 1934	April 1934	Maj 1934	Juni 1934	Juli 1934	Aug. 1934	Sept. 1934	Okt. 1934	Nov. 1934	Dec. 1934
Stockholm.															
Abborre, stor	60	60	55	75	90	90	75	75	70	60	60	70	70	65	80
liten	30	35	30	60	65	65	60	60	50	45	45	55	55	55	65
Braxen	45	50	40	—	—	—	—	—	75	70	60	75	60	55	60
Gädda, levande	110	100	120	140	130	120	110	140	130	120	110	120	110	100	125
slaktad	100	95	100	120	115	115	100	100	90	85	85	100	95	80	105
Gös	140	130	130	125	135	125	115	105	115	105	110	115	120	120	125
Hälleflundra, stor	125	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
liten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Id	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolja, svensk	75	80	70	75	90	75	65	85	60	60	60	55	70	65	75
Kungsflundra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lake, stor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
insjö- liten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lax, färsk	350	375	400	350	350	350	400	375	275	275	250	225	225	325	350
Piggvar	175	150	175	125	140	150	135	140	125	120	125	120	125	140	120
Röding	185	160	150	175	185	175	150	150	140	125	130	125	150	160	175
Rödspotta, stor	80	75	70	105	95	85	75	85	80	70	80	70	80	90	95
liten	50	45	40	75	75	65	60	70	60	55	60	50	60	70	75
Sik, stor	115	95	100	100	110	100	90	80	90	75	85	75	100	95	100
liten	90	75	80	80	85	75	75	65	75	70	70	60	80	75	80
Siklöja	65	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sill, färsk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sjötunga, stor	130	125	115	170	155	140	150	140	125	135	125	145	150	140	145
liten	95	90	95	100	95	85	95	85	80	90	75	90	100	90	95
Slätvar	150	150	155	125	125	140	120	140	105	110	110	105	110	120	105
Strömming	40	30	35	20	25	25	20	20	35	35	35	30	35	30	30
Torsk, m huvud	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
svensk huvudlös	90	95	60	80	70	85	75	70	60	65	60	80	80	80	75
Vitling, stor	35	40	35	55	50	40	35	45	35	35	25	35	30	35	30
liten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ål, levande, stor	200	225	225	250	275	250	225	225	250	250	225	175	200	225	250
liten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborg.															
Sill, stor	30	23	20	32	36	36	38	30	—	47	38	32	28	34	36
blandad	21	12	11	19	18	13	17	—	—	55	19	16	20	18	22
liten	—	6	5	7	8	7	11	—	—	—	12	5	15	9	6
Kolja, stor	77	64	63	94	93	77	76	66	66	66	53	56	87	86	83
halvstor	48	40	45	90	74	56	64	58	51	51	39	36	57	60	72
liten	30	24	20	61	52	32	42	35	30	30	26	21	33	37	40
Vitling	27	23	17	40	33	21	27	33	28	24	26	22	29	28	32
Torsk, stor	66	45	36	47	49	46	36	40	34	31	39	46	65	47	46
liten	31	20	17	30	28	20	21	22	19	15	15	17	28	22	24
Långa	70	80	60	80	66	52	57	62	57	55	50	60	79	72	76
Gråsik	33	29	—	27	—	30	24	33	26	20	15	21	33	23	24
Tunga, röd	97	98	85	145	132	108	66	81	81	69	103	90	110	107	121
äkta	213	169	214	245	245	270	210	165	196	273	368	343	247	190	279
Piggvar	180	173	157	203	179	178	148	152	128	147	226	208	226	170	190
Slätvar	123	113	102	148	145	144	135	121	107	116	119	122	126	107	131
Rödspotta	100	91	84	133	125	106	81	106	92	83	80	74	88	84	94
Hälleflundra	128	123	117	148	158	154	154	141	129	126	130	125	131	136	146
Makrill	62	78	—	—	—	—	96	56	23	47	37	42	51	58	—
Tillförsel:															
Antal båtar	1 880	3 034	2804	3185	2 353	2 499	1 767	1856	2 634	1 855	2 313	2 269	3 058	3125	2803
» lådor	35 075	60 318	63121	63445	47 020	41 578	21 986	55216	62 642	38 978	51 278	50 787	46 810	55146	46766

[1] *Stockholms*-noteringarna avse de priser, som av partihandlare i fisk betingats vid försäljning till minuthandlare i Stockholm. Ifrågavarande noteringar avse sålunda vara, som oftast passerat en eller flera mellanhänder. De från *Göteborg* erhållna noteringarna åter avse de priser, som av fiskeriidkarna erhållits vid fiskhamnsauktionerna i Göteborgs stads fiskhamn. och äro sålunda att betrakta såsom förstahandspriser utan inräknande av några transport- eller distributionskostnader.

Litteraturöversikt.

(December 1934.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

Brauer, T. Volkstumspflege durch Sozialpolitik. Soziale Praxis 1934, nr 49—50.

Böök, K. Agrar och industriell konjunktur. Statsvetenskaplig tidskrift 1934, nr 5.

Ekelund, E. Inkomst- och förmögenhetsstatistikens metoder. Ekonomiska samfundets tidskrift, ny serie nr 31.

Hand, F. H. The theory and practice of industrial co-operation. Unity dec. 1934.

Kinberg, O. Socialarbetarens behov av insikter i psykologi. Tiden 1934, nr 12.

Klöne. Es gibt keine internationale Sozialpolitik. Arbeitertum 15 dec. 1934.

Neurath, O. Bildstatistik. Tidskrift för Göteborgs stads tjänstemän 1934, nr 9.

Nyström, B. Internationella statistiska institutets 22:a session i London 1934. Statsvetenskaplig tidskrift 1934, nr 5.

Odhe, Th. En krisförklaring och ett återhämtningsprogram. Kooperatören 1934, nr 21.

Schär, A. Die Gemeinwirtschaft im volkswirtschaftlichen System nach graphischen Darstellungen. Schweiz. Konsum-Verein 1934, nr 49—50.

Gustav Cassels socialekonomi. [Anm. av Cassel: Teoretisk socialekonomi.] Industritidningen 1934, nr 11.

La question sociale du temps présent. Revue du travail 1934, nr 11.

Socialpolitikens ekonomiska kris. Industria 1934, nr 26.

Sverige.

B[runju]s, A. Socialministerns generalinventering. Industria 1934, nr 26.

Källström, V. Den svenska företagsräkningen av 1931. Industria 1934, nr 25.

Amerikas förenta stater.

Barton, J. Blir Amerika fascistiskt? Fackföreningsrörelsen 1934, nr 49.

Hoover, C. B. & Richardson, J. H. The »new deal» in the United States. The economic journal dec. 1934.

Interessante sosiale eksperimenter i U. S. A. [Landsorganisasjonens] Meddelelsesblad 1934, nr 11.

Finland.

Socialstatistikkommitténs betänkande. Social tidskrift 1934, nr 12.

Italien.

Strand, S. G. Planhushållningen i Italien. Fackföreningsrörelsen 1934, nr 50.

Ryssland.

Hahn, B. Die Aufhebung der Brotkarte. Der deutsche Volkswirt 14 dec. 1934.

Nyorientering i Sovjetsamveldet? [Landsorganisasjonens] Meddelelsesblad 1934, nr 11.

Den ryska försörjningsreformen. Industria 1934, nr 26.

Tyskland.

Jacoby, H. Tysk sociallovgivning. Socialt Tidsskrift 1934, nr 10/11.

Aus der Entwicklung der Arbeitsordnungsgesetze. Soziale Praxis 1934, nr 51/52.

Tyskt näringsliv under den »nya planen». Industria 1934, nr 26.

Arbetarskydd.

Cale, W. C. The use of miniature voltages for *protable electric equipment*. Industrial safety survey 1934, nr 6.

Derdack. Das Zusammenarbeiten der Gewerbeaufsicht mit den neuen sozialpolitischen Organen. Soziale Praxis 1934, nr 51/52.

Gollasch, P. Aptitude tests as an aid to accident prevention in theory and practice, with special reference to the iron industry. Industrial safety survey 1934, nr 6.

Färger för signalering av varmgång. Verkstäderna 1934, nr 12.

Sverige.

Lindell, A. Olycksfall i skogsarbete. Skogen 1934, nr 24.

Wallner, O. Propaganda för gemensam mathållning å arbetsplatserna i skogarna. Skogsvännen 1934, nr 4.

Betänkande med förslag angående bemanning av svenska fartyg avgivet av 1933 års bemanningssakkunniga. Sveriges allmänna sjöfartsförenings tidskrift 1934, nr 9/12.

Amerikas förenta stater.

Status of relief, etc., workers under workmen's compensation laws. Monthly labor review sept. 1934.

Tyskland.

GRIDL. Die neuen einheitlichen Unfallverhütungsvorschriften der gewerblichen Berufsgenossenschaften. Reichsarbeitsblatt 1934, nr 33.

Arbetslön och arbetstid.

Die 40 Stundenwoche auf der Internationalen Arbeitskonferenz. Int. Zeitschrift für Sozialversicherung 1934, nr 6.

Amerikas förenta stater.

The proposed thirty hour week in manufacturing industry. Conference board service letter 30 nov. 1934.

Belgien.

Mise en application de la loi du 4 août 1930 relative aux allocations familiales. Revue du travail 1934, nr 11.

Danmark.

Arbejderferier i Danmark. Arbejderen 1 dec. 1934.

Norge.

GREEN, W. Foran 30-timersukens gjennemförelse. [Landsorganisasjonens] Meddelelsesblad 1934, nr 11.

Tyskland.

Compulsory deductions from the pay of a wage-earner in Germany. Conference board service letter 30 nov. 1934.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

KORKISCH, H. Alters-, Invaliden- und Witwenrenten im Dienste des Kampfes gegen die Arbeitslosigkeit. Int. Zeitschrift für Sozialversicherung 1934, nr 6.

VATER. Dansk og svensk arbejdslöshedslovgivning. Socialt Tidsskrift 1934, nr 10/11.

Pour moraliser l'allocation de chômage. Revue du travail 1934, nr 11.

Sverige.

C[ARELL], A. H. Allmänna arbeten för arbetslöshetens bekämpande i Sverige 1929—34. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1934, nr 12.

Amerikas förenta stater.

B[RUNIU]S, A. Förenta staternas väg. Industria 1934, nr 25.

Earnings and living standards of railway employees during the depression. Monthly labor review okt. 1934.

The federal government and unemployment relief [from January, 1933, to June, 1934]. Conference board bulletin 1934, nr 11.

First year's work of the United States employment service. Monthly labor review okt. 1934.

Belgien.

Änderung der belgischen Gesetzgebung über die Arbeitslosenversicherung. Reichsarbeitsblatt 1934, nr 33.

Danmark.

Arbejdslösheden og understöttelserne. Tidsskrift for Industri 1934, nr 23.

Arbejdslöshedsstatistiken. Arbejderen 1 dec. 1934.

Arbejdslöshedsunderstöttelsens udvidelse. Arbejdsgiveren 1934, nr 25.

Frankrike.

Arbetslösheten i Frankrike. Fackföreningsrörelsen 1934, nr 48.

Norge.

JAHN, G. Folketilvekst og beskjeftigelse. (Föredrag.) Statsökonomisk tidsskrift 1934, nr 5/6.

Storbritannien.

The depressed areas (development and improvement) bill. The Ministry of labour gazette 1934, nr 12.

Numbers of insured persons in employment. Analysis for the period June, 1923, to June, 1934. The Ministry of labour gazette 1934, nr 12.

Ny engelsk arbejdslöshedslov. Socialt Tidsskrift 1934, nr 10/11.

Unemployment assistance: draft regulations. The Ministry of labour gazette 1934, nr 12.

Tyskland.

ZSCHUCKE. Die Verordnung über verstärkte Kurzarbeiterunterstützung. Reichsarbeitsblatt 1934, nr 34.

Hilfsmassnahmen für Kurzarbeiter in Industrien mit Rohstoffbewirtschaftung. Soziale Praxis 1934, nr 50.

Befolkningsfrågan.

HJORT, J. Befolkning og miljö — en biologisk videnskap. Statsökonomisk tidsskrift 1934, nr 5/6.

Sverige.

STERNER, R. Om en positiv befolkningspolitik. Fackföreningsrörelsen 1934, nr 51/52.

Uppror bland nationalekonomerna. [Anm. av Myrdal: Kris i befolkningsfrågan.] Frihet 1934, nr 24.

Bostadsförhållanden.

Sverige.

CENTRALSTYRELSEN FÖR SVERIGES LÄKARFÖRBUND. Bostadsutredningens betänkande. (Yttrande.) Sv. läkartidningen 1934, nr 51.

MYHRMAN, G. En undersökning av underläkarnas bostadsförhållanden. Sv. läkartidningen 1934, nr 49.

SJ[ÖFÄLT], E. Förslaget om fortlöpande statsunderstödd bostadsförbättringsverksamhet på landet. Hushållningssällskapens tidskrift 1934, nr 8.

— Stora bostadsförbättringar och ökade bosättningsmöjligheter på landet genom ändamålsenliga statsåtgärder. Lantmannen 1934, nr 52.

Lantarbetarnas bostadsförhållanden. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1934, nr 12.

Tyskland.

BLECHSCHMIDT. Reichsbürgschaften für den Kleinwohnungsbau. Reichsarbeitsblatt 1934, nr 33.

MAHN, K. Tilgungsfonds für Althäuser. Der deutsche Volkswirt 30 nov. 1934.

Die Baukostenentwicklung in der Bauperiode 1934. Wirtschaft und Statistik 1934, nr 23.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

Les divers aspects du rôle de l'assistance sociale. Revue du travail 1934, nr 11.

Sverige.

GRÖNÉ, O. Barnbördsvården enligt statens sjukvårdskommittés förslag. (Föredrag.) Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1934, nr 6.

ST[EENHOFF], G. De utomäktenskapliga barnen. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1934, nr 6.

Föreningsväsen.

Sverige.

FAGERDAHL, H. Åttiotalsfrisinnet och fackföreningsrörelsen. Fackföreningsrörelsen 1934, nr 50.

Amerikas förenta stater.

SCHLEEF, CAROLINE. American federation of labor anpassar sig. Fackföreningsrörelsen 1934, nr 48.

Italien.

HANSSON, S.-Å. Italienska potemkinkulisser. Fackföreningsrörelsen 1934, nr 49.

L'ordre corporatif et le mouvement ouvrier. Revue du travail 1934, nr 11.

Norge.

CASPARSSON, R. Den norska kongressen. Fackföreningsrörelsen 1934, nr 50.

Hälso- och sjukvård.

LUXENBURGER, H. Psychiatrische Erbforschung und Volksgesundheitspflege. Archiv für Rassen- und Gesellschafts-Biologie B. 28, s. 308.

Définition et programme de la médecine sociale. Revue du travail 1934, nr 11.

Sverige.

BERGLUND, Å. Humanitärt eller socialt. Social-medicinsk tidskrift 1934, nr 11.

CLASON, S. Teser i abortfrågan. Social-medicinsk tidskrift 1934, nr 11—12.

EDLUND, E. Landsbygdens tjänsteläkares hälsovårdande arbete. Social-medicinsk tidskrift 1934, nr 12.

KJELLIN, INGEBORG. Sociala reflektioner till en statistisk studie över gonorré hos kvinnan. Social-medicinsk tidskrift 1934, nr 12.

NAESLUND, C. & TÖRNBLOM, Å. Erfarenheter och rön beträffande BCG-vaccinationen [mot tuberkulos enligt Calmette-metoden] i Norrbotten. Nordisk hygienisk tidskrift 1934, nr 9/10.

NEANDER, G. Översikt över 1934 års lagtima landstings viktigare beslut angående tuberkulosvården. Sv. nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift 1934, nr 4.

SVENSKA FATTIGVÅRDS- OCH BARNAVÅRDSFÖRBUNDET. Statens sjukvårdskommittés betänkande angående den slutna kroppssjukvården. (Yttrande.) Tidskrift för fattigvård 1934, nr 6.

Hälsotillståndet förbättrat under 1932. Assurans 1934, nr 23.

Finland.

ST[EENHOFF], G. Nya finska lagförslag rörande vissa socialhygieniska frågor. Tidskrift för fattigvård 1934, nr 6.

Jord- och egnahemsfrågan.

Sverige.

BJÖRKMAN, TH. Jordbrukets kreditfrågor. Hushållningssällskapens tidskrift 1934, nr 8.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

STYRMAN, G. Kollektivavtalsspörsmålet i utlandet. Verkstäderna 1934, nr 12.

Quelques aspects sociologiques des grèves générales. Revue du travail 1934, nr 11.

Sverige.

HANSSON, SIGFRID. Regeringen och tredjemansskyddet. Tiden 1934, nr 12.

Amerikas förenta stater.

Changes in handling labor complaints and disputes. Monthly labor review sept. 1934.

Italien.

Die Normen für die Beilegung der individuellen Arbeitsstreitigkeiten. Nachrichtenblatt über die faschistischen Korporationen 1934, nr 10.

Norge.

Lärdomar av norsk bojkottpraxis. Industria 1934, nr 25.

Portugal.

Prohibition of strikes and lockouts in Portugal. Monthly labor review sept. 1934.

Kooperation.

STOLPE, H. Kooperationen och politiken kring londonkonferensen. Fackföreningsrörelsen 1934, nr 48.

Internationella kooperativa alliansens 14:e kongress. Kooperatören 1934, nr 22/23.

Sverige

KÄLLSTRÖM, V. Den kooperativa detaljhandeln i ljuset av 1931 års företagsräkning. Kooperatören 1934, nr 21.

STOLPE, H. Den kooperativa gruppverksamheten. Kooperatören 1934, nr 21.

Danmark.

GROTKOPP, W. Dänemark, das Land der Bauerngenossenschaften. Schweiz. Konsum-Verein 1934, nr 49.

Jugoslavien.

TOTOMIANZ, V. Kooperationen i Jugoslavien. Kooperatören 1934, nr 22/23.

Schweiz.

FAUQUET, G. Constitution à Genève d'une société mixte entre la société coopérative de consommation et la fédération des coopératives laitières agricoles. Revue des études coopératives 4 kv. 1934.

Storbritannien.

Industrial co-operative societies in 1933. The Ministry of labour gazette 1934, nr 12.

Österrike.

Den österrikiska lantmannakooperationen. Kooperatören 1934, nr 22/23.

Levnadskostnader.

ODHE, TH. »Detaljhandelns kundtjänst». Kooperatören 1934, nr 22/23.

Sverige.

SVÄRDSTRÖM, K. F. Prisdifferentiering och ökad konsumtion av jordbruksprodukter. Lantmannen 1934, nr 52.

Nya dyrortsgrupperingen. Sv. trafiktidning 1934, nr 49.

Finland.

Den relativa dyrheten på olika orter. Social tidskrift 1934, nr 12.

Tyskland.

HESSEL. Die Preissenkung in Bayern. Der deutsche Volkswirt 7 dec. 1934.

Die ersten Massnahmen des Preiskommissars. Soziale Praxis 1934, nr 48.

Der reformierte Lebenshaltungsindex. Soziale Praxis 1934, nr 51/52.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

WIENERT, W. Die Berufsberatung auf dem VIII. internationalen Kongress für Psychotechnik in Prag. Soziale Praxis 1934, nr 50.

Sverige.

JUHLIN, V. »Nachwuchs» inom industrien. Verkstäderna 1934, nr 12.

Tyskland.

EKELÖF, G. Nationalsocialismen och yrkesutbildningen. Några reseintryck från Tyskland av i dag. Affärsekonomi 1934, nr 18.

Nykterhetsfrågan.

BANDEL. Der wirkliche Umfang der Alkoholsterblichkeit. Blätter für praktische Trinkerhilfe 1934, nr 5/6.

Sverige.

GAHN, H. Rusdrycks lagstiftningsrevisionens betänkande med förslag till spritdrycksförordning m. m. Sveriges landstings tidskrift 1934, nr 6.

ÅMAN, A. Det kommunala vetot enligt rusdrycks lagstiftningsrevisionens förslag. Tidskrift för systembolagen 1934, nr 12.

Ædruelighedslovgivningen i Sverige. Udenrigsministeriets Tidsskrift 13 dec. 1934.

Norge.

G[AH]N, H. Norsk alkoholstatistik. Tidskrift för systembolagen 1934, nr 12.

ROGNLIEN, B. Norsk kronikk for 1933. Tirfing 1934, nr 6.

Tyskland.

GEORGI. Die bleibende Bedeutung der Trinkerheilstätten in der Gegenwart. (Föredrag.) Blätter für praktische Trinkerhilfe 1934, nr 5/6.

STREICH. Was erwartet eine Trinkerheilstätte von den Trinkerfursorgestellen an Mithilfe? Blätter für praktische Trinkerhilfe 1934, nr 5/6.

Socialförsäkring.

FREDERKING, W. Die Beurteilung der Arbeitsfähigkeit als ein medizinisch-soziologisches Grundproblem. Die Reichsversicherung 1934, nr 10.

Sverige.

SVENSKA FATTIGVÅRDS- OCH BARNAVÅRDSFÖRBUNDET. Revisionen av den allmänna pensionsförsäkringen. (Yttrande.) Tidskrift för fattigvård 1934, nr 6.

SVENSKA LANDSKOMMUNERNAS FÖRBUND. Revisionen av den allmänna pensionsförsäkringen. (Yttrande.) Landskommunernas tidskrift 1934, nr 12.

WIKLUND, E. O. Landstingen och sjukvårdsförsäkringen i de erkända sjukkassorna. Sveriges landstings tidskrift 1934, nr 6.

Danmark.

GLAHN, H. E. Aandssvageforsorgen under socialreformen. Socialt Tidsskrift 1934, nr 10/11.

Finland.

Ny tariff för arbetarolycksfallförsäkring i Finland. Assurans 1934, nr 24.

Frankrike.

Operation of the French social insurance law. Monthly labor review sept. 1934.

Storbritannien.

STEWART, ESTELLE M. British health-insurance system. Monthly labor review okt. 1934.

Tyskland.

ECKERT. Neue Satzungsvorschriften der Reichsknappschaft. Die Reichsversicherung 1934, nr 10.

Das deutsche Gesetz über den Aufbau der Sozialversicherung. Int. Zeitschrift für Sozialversicherung 1934, nr 6.

Die Gesundheitsfürsorge und Wohlfahrtspflege in der Invalidenversicherung im Jahre 1933. Die Reichsversicherung 1934, nr 10.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AHLBERG, A. Tankelivets frigörelse. Sthlm 1934.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of labor. Bureau of labor statistics. Bulletin. Wash. 1934.

583. Proceedings of the National conference for labor legislation, held at Washington, D. C., Febr. 14 and 15, 1934.

598. Organisation and management of consumers' cooperative associations and clubs (with model bylaws).

602. Discussions of industrial accidents and diseases at the 1933 meeting of the International association of industrial accident boards and commissions, Chicago, Ill.

— — Women's bureau. Bulletin. Wash. 1934.

112. *Correll, Marie.* Standards of placement agencies for household employees.

ARBEITSLOSIGKEIT, Die, der Gegenwart. Hrsg. von *M. Saitzew.* T. 4. Die Arbeitslosigkeit in der Schweiz. Von *F. Mangold.* Münch. & Lpz. 1934. (Schriften des Vereins für Sozialpolitik. 185: 4.)

BUUS, M. Kampen om Saar. Saarspörgsmaalets Historie. Khvn 1934. (Studier fra Institutet for Historie og Samfundsökonomi. 3.)

DANMARK. Arbejdslöshedsraadet. Betænkning af 24. Martz 1934 vedrörende Nedsættelse af Arbejdstiden. Khvn 1934.

— Det statistiske Departement. Statistiske Meddelelser. Række 4. Khvn 1934. Bd 95: H. 2. Ansættelserne til Indkomst- og Formueskatten for Skatteaaret 1933/34. Afd. 2. Fordeling efter Indkomstens og Formuens Störrelse.

DOMME om Arbejderforhold. Ved *K. A. Hansen.* 1. Domme vedrörende kollektive Arbejdsforhold. Afd. 2. Kendelser angaaende Arbejdsfrihed. H. 5. Khvn 1934.

FINLAND. Riksdagen 1933. Handlingar. 1—5. Hfors 1934.

FINLAND. Socialministeriet. Årsberättelser. Ser. B. Yrkesinspektionen. 13 (1933). Helsinki 1934.

F. V. O. (Föreningen för välgörenhetens ordnande.) Styrelsens årsberättelse. 45 (1933/34). Sthlm 1934.

FÖRSÄKRINGS-ÅRSBOK, Svensk. Årg. 19 (1934). Sthlm 1934.

HALBWACHS, M. L'évolution des besoins dans les classes ouvrières. Paris 1933.

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN. Études et documents. Genève 1934.

Sér. D. (Salaires et durée du travail.)

21. La durée du travail dans les P. T. T. [postes, télégraphes, téléphones].

Studies and reports. Geneva 1934.

Ser. B. (Economic conditions.)

21. *Maurette, F.* Social aspects of industrial development in Japan.

Ser. F., 2nd section. (Safety.)

7. Safety in spray painting.

JUGOSLAVIEN. Opšta državna statistika. — Statistique générale d'État. Annuaire statistique. Livre 4 (1932). Beogr. 1934.

KRAV, Sjömennenes. Sammenligning mellem forskjellige sjöfartsnasjoners betingelser for sjömenns vilkår. En engelsk sjömannskomités innberetning og innstilling til »National union of seamen», sjömannslover og overenskomster. Drammen [1933].

KÖPENHAMN. Kommunalbestyrelsen. Staden Köbenhavns Regnskab og Beretning om Kommunens Anliggender for 1933/34. Khvn 1934.

LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE. Berättelse. 1933. Sthlm 1933.

LETTLAND. Valsts statistiskā pārvalde. — Bureau de statistique de l'État. Statistique des finances. Ed. 2 (1934). Riga 1934.

MYRDAL, Alva & G. Kris i befolkningsfrågan. Sthlm 1934.

NATIONERNAS FÖRBUND. Convention for limiting the manufacture and regulation the distribution of narcotic drugs of July 13th, 1931.
Estimated world requirements of dangerous drugs in 1935. Geneva 1934. (Publ. 1934: 11. 5.)
— Economic intelligence service.
Balances of payments 1933 including an analysis of capital movements up to September 1934. Geneva 1934. (Publ. 1934: 2. A. 19.)

NEDERLÄNDERNA. Centraal bureau voor de statistiek.
Statistisch zakboek 1934. 's-Gravenh. 1934.
— Departement van sociale zaken.
Centraal verslag der arbeidsinspectie. 1933. 's-Gravenh. 1934.

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 9. Oslo 1934.
44. Norges industri. Produksjonsstatistikk 1933.

PREISER, E. Grundzüge der Konjunkturtheorie. Tüb. 1933.

PREUSSEN. Preussisches statistisches Landesamt.
Statistisches Jahrbuch für Preussen. Bd 30. Berl. 1934.

RIKSDAG, Sveriges. Historisk och statsvetenskaplig framställning. Utg. enligt beslut av 1926 års riksdag. Sthlm 1934.
Avd. 2. Riksdagen från 1866.
Bd 13. Riksdagen och riksbanken efter 1809. Riksgäldskontoret 1789—1934.
» 14. Riksdagen och lagstiftningen.

SCHWEIZ. Schweizerische Unfallversicherungsanstalt.
Ergebnisse der Unfallstatistik der 3. fünfjährigen Beobachtungsperiode 1928—32. [Luzern 1934.]

STATISTIK, Stockholms stads. Sthlm 1934.
1. Årsbok.
Statistisk årsbok för Stockholms stad. Årg. 65 (1934). Ny följd 29. Utarb. av Stockholms stads statistiska kontor.
2. Kommunalförvaltning.
Berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning. Årg. 66 (1933). Ny följd 29. Utarb. av Stockholms stads statistiska kontor.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1934.
Fattigvården år 1932. Av Statistiska centralbyrån.
Försäkringsväsen.
Allmänna pensionsförsäkringen år 1933. Av K. pensionsstyrelsen.
Handel. Berättelse för år 1933 av Kommerskollegium.
Inkomst och förmögenhet.
Skattetaxeringarna år 1934. Av Statistiska centralbyrån.
Socialstatistik.
Arbetsinställelser och kollektivavtal samt förlikningsmännens verksamhet år 1933. Av K. socialstyrelsen.

STOCKHOLM. Stockholms stads byggnadsnämnd.
Årsberättelse. Årg. 18 (1933). Sthlm 1934.

STORBRITANNIEN. Home office.
Safety pamphlet. Lond. 1934.
9. Fencing and other safety precautions for power presses. 3rd ed.
— Ministry of labour.
Reports of investigations into the industrial conditions in certain depressed areas of 1) West Cumberland and Haltwhistle, 2) Durham and Tyneside, 3) South Wales and Monmouthshire, 4) Scotland. Lond. 1934.
— Royal economic society.
Memorandum. Issued by arrangement with the London and Cambridge economic service. Lond. 1934.
49. *Clark, C.* Investment in fixed capital in Great Britain.
50. Report on current economic conditions, Nov., 1934.

SVENSKA TRANSPORTARBETAREFÖRBUNDET.
Protokoll fört vid Sv. transportarbetareförbundets 14:e ordinarie kongress i Stockholm d. 19—25 aug. 1934. Sthlm 1934.

TYSKLAND. Reichsarbeitsministerium.
Jahresberichte der Gewerbeaufsichtsbeamten und Bergbehörden für das Jahr 1933. Amtliche Ausg. Berl. 1934.

UNDERSÖGELSER, Driftsstatistiske, over Detailhandelens Økonomi. Udg. af Institutet for Historie og Samfundsökonomi. Khvn 1934.
H. 1. *Lind C.* Kolonialbranchen i Hovedstaden.

UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1934. Sthlm 1934.
46. Statens organisationsnämnd. Betänkande med förslag rörande lotsverkets personalfråga och därmed sammanhängande förhållanden. [Avg. d. 23 nov. 1934.] (H.)
47. Betänkande och förslag angående statens övertagande av vissa kostnader för folkskoleväsendet m. m. Avg. [d. 27 nov. 1934].
48. Utredning rörande reguljär luftfart samt luftfartsmyndighetens organisation. Avlämnad d. 26 nov. 1934 av sakkunniga tillkallade inom kommunikationsdepartementet (Luftfartsutredningen). (K.)
49. 1934 års militärpensionssakkunniga. Betänkande med förslag till tjänstepensionsreglemente för befattningshavare vid försvarsväsendet. [Avg. d. 5 dec. 1934.]
50. Utredning angående revision av 18 kap. 13 § strafflagen. [Avg. d. 13 dec. 1934.] (Ju.)
51. Statskontorets utlåtande angående undantag från tillämpningen av tjänstepensionsreglementet för arbetare. Avg. d. 26 nov. 1934. (Fi.)
52. Betänkande med förslag till lag om ungdomsfängelse m. m. Avg [d. 19 dec. 1934].
53. Betänkande med utredning och förslag rörande den samhälleliga hjälpverksamhetens organisation m. m. Avg [d. 11 dec. 1934] av Organisationssakkunniga. (S.)
54. Betänkande angående tryckfrihetsprocessens ombildning. Avg. [d. 14 dec. 1934].

ÅBO. Åbo akademi.
Acta. Humaniora. 9. Åbo 1934.

Arbetsmarknaden under januari månad 1935.

Antalet arbetsansökningar per 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen i riket sjönk från 446 i december till 380 i januari. Motsvarande siffror voro 644 för december 1933 och 560 för januari 1934. Även i år blev alltså januarisiffran lägre än närmaste decembersiffra, ehuru den normala säsongrörelsen plägar medföra ett försämrat marknadsläge på nyåret efter julmånadens temporära förbättring särskilt inom de merkantila och transportyrkena. I hög grad ha väderleksförhållandena bidragit till att skapa ökade arbetstillfällen, i det att till följd av riklig snötillgång arbetet i skogarna kunnat forceras samt tillfällig sysselsättning med snöskottningsarbete beretts åt diverse arbetskraft — enbart i Stockholm fingo 6 276 personer dylikt arbete under ett större eller mindre antal dagar. Av statistiken å sid. 145 framgår, att förmedlingsverksamheten varit synnerligen livlig under januari, i det att antalet tillsatta platser med c:a 8 000 överstiger föregående månadssiffra. Förbättringen av det allmänna läget sedan motsvarande tidpunkt i fjol framgår bl. a. därav, att siffran för antalet arbetsansökningar sjunkit med cirka 35 000, under det att lediga platser visat ökning med 5 100.

Sedan förordningen om erkända arbetslöshetskassor från och med innevarande års början trätt i kraft, ha nyinskrivningarna inom gruppen textil- och beklädnadsindustri väsentligt ökats genom att personer tillhörande beklädnadsarbetarnas erkända arbetslöshetskassa låtit registrera sig å arbetsförmedlingen som arbetssökande.

Jordbruket företedde en för årstiden anmärkningsvärt stor efterfrågan på arbetskraft, såväl manlig som kvinnlig, men knappast mera än 50 % av de lediga platserna kunde besättas. Förutom ladugårdspersonal hade ogifta kördrängar goda arbetstillfällen, särskilt på sådana håll, där det erfordrades vana vid skogskörslor. I de egentliga skogsdistrikten i norra delarna av landet fingo avverkningarna under månaden en betydande omfattning, och i vissa socknar, bl. a. i Västerbotten, rådde brist på kompetenta skogsarbetare.

Inom gruppen industri och hantverk uppvisade *byggnadsverksamheten* helt naturligt på grund av säsongavmattningen ett relativt stort antal arbetssökande, men siffran har blivit högre än som svarar mot de faktiska förhållandena, på den grund att å en del orter såsom byggnadsarbetare åter inskrivits personer, vilka genom arbetsanställningarnas tillfälliga karaktär under de gångna åren så småningom med mindre rätt kommit att registreras på diversearbetargruppen. *Mekaniska verkstadsindustrien* har alltjämt icke lyckats erhålla erforderligt antal kompetenta yrkesarbetare, och socialstyrelsens riksvakanslista redovisar varje vecka sedan lång tid tillbaka uppgift om platser för olika yrkeskategorier. Det förefintliga överskottet å mindre kvalificerad arbetskraft gör emellertid att för gruppen i dess helhet antalet ansökningar blir mycket större än antalet lediga platser. Inom *trävaruindustrien* voro arbetstillfällena som förut knappa.

Sjöfarten, som på grund av den blida väderleken i december i stor utsträckning kunde uppehållas, har nu måst inskränkas, och en mängd uppläggningar förekommo, vilka hade till följd ökad arbetslöshet inom flertalet specialgrupper. Enligt rapport från Göteborg var dock arbetsmarknaden mycket god för maskinister med 1:a och 2:a klass examen. Sjömanshusen redovisade sammanlagt 2 487 påmönstringar och 4 208 avmönstringar. Motsvarande siffror för januari 1934 voro resp. 2 723 och 3 971.

Inom *handelsyrkena* ökades efter julsäsongens avslutning sökandefrekvensen särskilt bland butiks- och magasinspersonal. På kontorsområdet förmärktes stegrad efterfrågan på yngre arbetskraft. Inom *restaurangbranschen* var omsättningen något mindre än föregående månad. Antalet förmedlade platser för *transportarbetare* var ungefär detsamma som i december, men den höjda ansökningssiffran tyder på ett försämrat läge.

Platstillgången i *husligt arbete* var god, ehuru behovet av tillfällig hemhjälp helt naturligt gjorde sig mindre gällande än föregående månad.

Antalet till arbetslöshetskommissionen rapporterade *hjälpsökande* arbetslösa var vid början av januari i år 92 881 mot 171 065 i fjol.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under januari 1935 samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	**201**
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	**198**
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	**192**
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	**169**
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	**178**
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	**236**
1932	368	412	343	341	339	351	370	366	351	395	661	689	**413**
1933	569	565	577	510	458	451	503	476	480	538	657	644	**545**
1934	560	540	430	401	317	298	292	281	286	326	446	446	**392**
1935	*380*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1932	320	255	210	190	209	201	193	204	253	285	566	914	**283**
1933	533	461	358	350	361	314	333	313	369	365	521	546	**410**
1934	358	380	275	224	184	202	183	187	228	216	315	541	**269**
1935	*274*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:													
1932	375	449	381	398	374	386	421	418	378	429	679	666	**445**
1933	575	585	642	559	479	480	539	520	510	591	683	659	**576**
1934	602	568	468	461	351	318	319	307	303	367	478	435	**422**
1935	*399*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1	**12·2**
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	**12·0**
1928	14·3	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	**10·6**
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	**10·2**
1930	13·9	13·2	12·3	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	**11·9**
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	**16·8**
1932	24·2	23·8	24·1	20·8	19·0	19·3	19·4	20·0	20·6	22·1	24·1	31·0	**22·4**
1933	28·8	27·7	28·7	24·3	21·1	20·3	19·4	19·6	19·2	20·2	22·3	27·2	**23·3**
1934	*24·3*	*24·4*	*23·6*	*19·5*	*15·3*	*13·9*	*12·9*	*13·2*	*13·0*	*14·8*	*17·1*	*23·7*	**18·0**

Arbetstillgången under fjärde kvartalet 1934

enligt uppgifter från industriidkare m. fl.

Följande översikt över arbetstillgången m. m. inom olika yrken och näringsgrenar under fjärde kvartalet år 1934 är, på sedvanligt sätt, huvudsakligen grundad på uppgifter, som å särskilda frågeformulär inhämtats från arbetsgivare inom olika näringsgrenar.

För fjärde kvartalet ha besvarade formulär inkommit från 2 396 arbetsgivare med 308 756 arbetare inom industri och hantverk samt transportarbete, vartill kommer ett mindre antal uppgiftslämnare från jordbruk och andra näringsgrenar. En bearbetning av de inkomna svaren har givit vid handen, att arbetstillgången under fjärde kvartalet 1934, i jämförelse med samma kvartal föregående år, ansågs:

såsom *bättre* av 1 137 arbetsgivare med 171 049 arbetare (56 %),
såsom *oförändrad* av 1 109 arbetsgivare med 124 227 arbetare (40 %),
såsom *sämre* av 150 arbetsgivare med 13 480 arbetare (4 %).

Av de redovisade arbetarna ha 64 % varit anställda hos arbetsgivare, vilka angivit arbetstillgången såsom mer än medelgod, medan 25 % haft medelgod och 11 % mindre än medelgod arbetstillgång. Motsvarande siffror närmast föregående kvartal voro desamma som de nu framräknade samt för fjärde kvartalet 1933 resp. 40, 35 och 25.

Arbetstillgångens växlingar under senare år framgå av efterföljande tablå, i vilken mycket god arbetstillgång motsvarar poängsiffran 5 och siffrorna 4, 3, 2 och 1 i tur och ordning beteckna god, medelgod, mindre god och dålig arbetstillgång.

Kvartal	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
I	2·96	3·08	2·91	3·01	3·04	3·22	3·25	3·26	2·51	2·46	2·80	3·24
II	3·19	3·12	3·11	3·09	3·25	3·40	3·47	3·22	2·66	2·89	2·69	3·55
III	3·24	3·04	3·07	3·06	3·24	3·33	3·51	2·94	2·61	2·41	2·94	3·63
IV	3·17	2·98	3·08	3·07	3·21	3·28	3·43	2·77	2·65	2·88	3·08	3·59
Medeltal	**3·14**	**3·04**	**3·04**	**3·06**	**3·19**	**3·31**	**3·42**	**3·05**	**2·61**	**2·41**	**2·75**	**3·50**

Den för det gångna kvartalet framräknade konjunktursiffran 3·59 skiljer sig endast obetydligt från motsvarande genomsnittstal för årets tredje kvartal (3·63). Nedgången torde närmast vara att hänföra till säsongväxlingarna. Läget, som i stort sett alltså är oförändrat, kan fortfarande betecknas som gynnsamt, även om den konstaterade ökningen av affärsomsättningen på sista tiden visat tecken att stagnera. För vissa av våra exportindustrier ha avsättningsresultaten något försämrats och priserna försvagats. På den inhemska marknaden däremot har ställningen ytterligare förbättrats. Härtill ha bidragit goda skördeförhållanden under år 1934 i förening med skyddsåtgärderna för jordbruket, varigenom jordbrukarnas köpkraft stärkts. En jämfö-

relse mellan relationstalen nu och vid motsvarande tidpunkt i fjol ger vid handen, att icke blott den totala poängsiffran utan även siffrorna för de särskilda industrigrupperna genomgående stigit och nått en höjd, som klart markerar det uppsving, varåt svenskt näringsliv under det gångna året kunnat glädja sig.

Från och med första kvartalet 1932 har socialstyrelsen på grundval av uppgifterna om arbetarantalet vid de i denna statistik medtagna företagen uträknat en *sysselsättningsindex*.[1] Vid den nu verkställda beräkningen ha kunnat medtagas 1 350 företag, vilka sysselsatt tillsammans 227 837 arbetare, motsvarande 74 % av hela det i kvartalsredogörelsen redovisade arbetarantalet. Sysselsättningsindex för 1934 års fjärde kvartal har blivit 98·8 mot 100·8 ett kvartal tidigare och 89·7 för fjärde kvartalet 1933. Vid de av denna statistik berörda företagen, vilka samtliga varit i verksamhet och avgivit rapporter sedan 1926 eller dessförinnan, var sysselsättningen sålunda nu något mindre än i genomsnitt åren 1926—1930. Nedgången i förhållande till föregående kvartal är icke större än vad som motsvarar den inom en del industrier vanliga säsongmässiga inskränkningen av arbetsstyrkan.

På 100 *lediga platser* kommo å arbetsförmedlingskontoren i genomsnitt följande antal *ansökningar om arbete:*

	4:e kvartalet 1934			3:e kvartalet 1934			4:e kvartalet 1933		
	dec.	nov.	okt.	sept.	aug.	juli	dec.	nov.	okt.
Jordbruk och skogshushållning . . .	541	315	216	228	187	183	546	521	365
Övriga näringsgrenar	435	478	367	303	307	319	659	683	591
Samtliga »	**446**	**446**	**326**	**286**	**281**	**292**	**644**	**657**	**538**

Enligt den offentliga arbetsförmedlingens siffror var förhållandet mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft under redovisningskvartalet avsevärt gynnsammare än motsvarande period förra året. Förbättringen var mera framträdande i fråga om de under »övriga näringsgrenar» hörande industriella yrkena än inom jordbruk och skogshushållning, ehuru även här tendensen varit uppåtgående. Jordbruket har som vanligt lidit brist på manlig och kvinnlig ladugårdspersonal samt delvis även på yngre drängar, men i övrigt har såväl beträffande årsanställda som tillfällig arbetskraft, bl. a. i betodlingsdistrikten, behovet varit mindre än tidigare. På grund av det rådande blidvädret och frånvaron av snö i större delen av landet kunde timmeravverkningen ej få nämnvärd fart under kvartalet, varför arbetstillfällena för skogsarbetarna voro jämförelsevis begränsade, något som också tar sig uttryck i det höga relationstalet för gruppen jordbruk och skogshushållning under december månad och kommer denna siffra att närma sig den för motsvarande månad år 1933, vid vilken tidpunkt jämförelsetalets höga läge dock huvudsakligen berodde på förhållandena inom jordbruket.

För ett tydligare åskådliggörande av konjunkturväxlingarna inom de olika

[1] Den av socialstyrelsen här beräknade sysselsättningsindexen angiver antalet under rapportkvartalet sysselsatta arbetare i procent av det antal arbetare som, vad samma företag beträffar, voro i medeltal anställda under femårsperioden 1926—1930. Jfr Soc. Medd. årg. 1932, sid. 364 o. f. och 764.

industrigrenarna under senaste året ha i tabellen å sid. 70—71 angivits konjunktursiffrorna för redogörelsekvartalet ävensom jämförelsetal för närmast föregående kvartal och för fjärde kvartalet år 1933. Sammanföras de i tabellen återgivna siffrorna för vissa större industrigrupper, erhållas följande konjunktursiffror:

	Konjunktursiffror				
	4:e kvart. 1934	3:e kvart. 1934	2:a kvart. 1934	1:a kvart. 1934	4:e kvart. 1933
Malmbrytning och metallindustri	3·79	3·77	3·68	3·39	2·94
Jord- och stenindustri	3·28	3·30	3·15	2·47	2·15
Trävaruindustri	3·25	3·52	3·57	2·82	2·98
Pappers- och grafisk industri	3·50	3·49	3·48	3·25	3·24
Livsmedelsindustri	3·54	3·47	3·33	2·98	3·11
Textil- och beklädnadsindustri	3·80	3·89	3·94	3·79	3·62
Läder-, hår- och gummivaruindustri	3·56	3·73	3·39	3·06	3·48
Kemisk-teknisk industri	2·89	2·89	2·70	2·56	2·49

För gruppen *malmbrytning och metallindustri* har den genomsnittliga konjunktursiffran även detta kvartal stigit något, och flertalet delgrupper visade också uppgång. I jämförelse med föregående år var arbetstillgången avsevärt förbättrad, och samtliga grenar företedde höjda poängsiffror, i övervägande antalet fall med inemot en hel enhet. Malmgruvorna hade alltjämt den svagaste ställningen inom gruppen, och vid några företag hade även på senaste tiden förekommit permitteringar. Järnmalmsexporten företedde emellertid goda siffror, och de totala malmskeppningarna under året t. o. m. november överstego fjolårskvantiteterna för samma tid med c:a 180 %. Från järnverken rapporterades fortfarande god arbetstillgång och livlig omsättning. Under oktober klagades dock här och var över den rådande vattenbristen, som förorsakade rubbningar i den normala driften, olägenheter som sedermera försvunnit. Den särskilt i början av året starka stegringen av järnexporten har dämpats, under det att importen av järn visat ökning. Produktionen inom landet hade en betydligt större omfattning än i fjol, både i fråga om tackjärn och handelsfärdig vara. Inom gruppen järn- och stålmanufaktur samt vid mekaniska verkstäderna fortskred förbättringen sakta. Särskilt vid järnmanufakturverkstäderna hade den livligare byggnadsverksamheten i hög grad påverkat arbetstillgången. Såväl här som i ökad utsträckning vid mekaniska verkstäderna rådde brist på yrkesdugligt folk, och övertidsarbete nödvändiggjordes vid många företag. Permitteringar förekommo emellertid också. Exportsiffrorna för de viktigare industrialstren nådde högre än i fjol. Någon enhetlig tendens kunde ej iakttagas beträffande skeppsvarven, som dock i genomsnitt höllo sin ställning. Den elektromekaniska industrien stärkte sin ställning från föregående kvartal. Radiobranschen hade god avsättning, liksom också glödlampfabrikerna, under det att telefonindustriens läge var försvagat.

Den säsongmässiga försämring, som plägar träffa vissa industrigrenar inom gruppen *jord- och stenindustri* under fjärde kvartalet, har i år uteblivit. Sålunda redovisade såväl torvindustri som tegelbruk förbätt-

	Näringsgrenar	Hela antalet		Tillgång å arbete									
				Mycket god		God		Medelgod		Mindre god		Dålig	
		Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.
	Malmbrytn. o. metallind.												
1	Malmgruvor	32	6 527	1	71	11	2 171	8	604	5	1 428	7	2 253
2	Malmförädlingsverk	48	27 688	6	3 385	26	21 324	13	2 855	1	14	2	110
3	Järn- och stålmanufaktur	84	10 291	15	2 592	45	5 558	19	1 988	4	141	1	12
4	Mekaniska verkstäder	285	41 637	28	6 434	152	24 802	82	7 723	16	2 145	7	533
5	Skeppsvarv	21	6 891	—	—	9	5 157	4	1 309	4	178	4	247
6	Elektromekanisk industri	26	9 050	5	739	11	6 507	8	526	—	—	2	1 278
7	Annan metallindustri	64	5 388	13	1 053	39	3 403	10	888	1	28	1	16
	Jord- och stenindustri												
8	Kolgruvor	6	958	—	—	4	765	1	16	—	—	1	177
9	Torvindustri	18	212	—	—	5	84	9	99	3	27	1	2
10	Stenbrott o. -huggerier	42	3 728	1	93	10	601	14	1 111	10	983	7	940
11	Kakel- o. porslinsind.	11	2 927	1	320	6	1 046	3	1 545	1	16	—	—
12	Tegelbruk	67	2 226	2	251	13	1 084	21	574	20	256	11	61
13	Glasbruk	33	3 627	3	574	17	1 751	11	1 056	2	246	—	—
14	Cementfabriker, kalkbruk	36	3 445	1	18	10	1 850	7	818	12	531	6	228
	Trävaruindustri												
15	Sågverk	155	16 561	2	163	44	6 258	55	6 813	35	2 464	19	863
16	Snickeri- o. möbelfabr.	163	7 068	19	1 148	72	3 036	43	1 341	23	1 135	6	408
17	Annan trävarufabrikation	23	976	3	40	10	474	7	420	1	24	2	18
	Pappers- o. grafisk ind.												
18	Trämassefabriker	69	14 792	—	—	30	6 145	26	6 269	10	2 269	3	109
19	Pappersbruk	45	11 744	2	1 560	17	3 936	20	4 340	4	1 352	2	556
20	Bokbinderier m. m.	51	3 219	9	538	23	1 965	18	705	1	11	—	—
21	Boktryckerier o. graf. anst.	105	7 051	19	1 589	59	4 159	25	1 260	2	43	—	—
	Livsmedelsindustri												
22	Kvarnindustri	24	1 396	—	—	12	647	10	679	2	70	—	—
23	Bagerier	48	2 872	—	—	17	1 017	18	1 297	10	488	3	70
24	Sockerindustri	22	3 564	1	35	15	2 705	5	686	1	138	—	—
25	Choklad- o. konfektfabr.	26	3 246	1	508	17	2 397	5	283	3	58	—	—
26	Bryggerier och bränn erier	66	3 380	1	33	19	1 216	36	1 782	8	292	2	57
27	Tobaksfabriker	9	2 224	1	150	4	756	4	1 318	—	—	—	—
28	Annan livsmedelsindustri	67	3 782	2	246	34	1 974	22	1 287	7	240	2	35
	Textil- o. beklädnadsind.												
29	Bomullsindustri	44	17 146	6	3 097	23	8 518	13	5 122	1	40	1	369
30	Jute- och linneindustri	9	2 801	5	1 932	2	397	2	472	—	—	—	—
31	Ylleindustri	52	10 298	4	421	26	6 080	17	3 131	4	287	1	379
32	Trikåfabriker	38	7 150	5	464	20	5 823	9	596	3	212	1	55
33	Skrädderi- o. sömnadsyrket	106	12 525	16	1 523	52	8 065	33	2 426	5	511	—	—
34	Annan hithör. industri	66	4 661	5	368	33	2 125	20	1 928	6	200	2	40
	Läder-, hår- o. gummiind.												
35	Garverier o. läderfabriker	17	1 639	3	107	5	739	4	172	5	621	—	—
36	Skofabriker	63	7 014	4	365	19	2 340	24	2 333	15	1 972	1	4
37	Gummivarufabriker	7	5 701	1	277	5	5 314	1	110	—	—	—	—
38	Annan hithör. industri	39	2 061	6	524	19	1 134	8	224	4	118	2	61
	Kemisk-teknisk industri												
39	Ljus-, tvål- o. oljefabriker	36	2 152	3	214	17	1 226	15	701	1	11	—	—
40	Konstgödningsfabriker	5	515	—	—	3	478	2	37	—	—	—	—
41	Tändsticksfabriker	9	2 661	—	—	—	—	—	—	—	—	9	2 661
42	Annan hithör. industri	39	3 688	3	256	21	1 929	12	1 326	2	154	1	23
43	**Byggnadsverksamhet**	105	3 873	8	696	37	1 107	41	1 515	15	485	4	70
44	**Kraftv. o. kommunala v.**	45	7 015	1	20	14	1 703	18	3 346	7	926	5	1 020
45	**Handel och varulager**	40	3 952	3	210	27	2 538	4	864	6	340	—	—
46	**Land- och sjötransport**	30	7 434	2	553	11	1 922	13	3 676	2	1 082	2	201
47	*Summa* 4:e kv. 1934	**2 396**	**308 756**	**211**	**32 567**	**1065**	**164226**	**740**	**77 571**	**262**	**21 536**	**118**	**12 856**
48	» 3:e » »	2 423	314 890	254	42 860	1109	158937	722	79 773	232	19 854	106	13 466
49	» 2:a » »	2 361	291 217	216	33 159	1036	147356	714	71 494	269	24 526	126	14 682
50	» 1:a » »	2 332	278 124	112	24 423	734	107253	721	81 962	494	40 723	271	23 763
51	» 4:e » 1933	2 118	254 863	101	12 950	582	88 577	657	88 339	451	36 939	327	28 058

Arbetstillgången i jämförelse med samma kvartal föregående år						Tillgång å arbetskraft						Konjunktursiffror			Sysselsättningsindex		
Bättre		Oförändrad		Sämre		Brist		Normal tillgång		Överflöd		4 kv. 1934	3 kv. 1934	4 kv. 1933	4 kv. 1934	3 kv. 1934	
Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.						
20	3 744	11	2 252	1	531	—	—	15	1 345	17	5 182	2·45	2·49	1·66	70·7	71·0	1
37	25 945	11	1 743	—	—	—	—	29	11 693	19	15 995	4·01	4·13	3·51	122·0	117·6	2
65	9 323	19	968	—	—	4	195	59	6 558	21	3 538	4·03	4·00	3·15	112·5	110·9	3
181	32 141	97	9 072	7	424	22	5 018	195	26 537	68	10 082	3·83	3·82	2·85	104·0	103·6	4
6	3 825	12	2 823	3	243	1	56	11	6 169	9	666	3·65	3·56	2·97	87·4	89·8	5
16	7 058	10	1 992	—	—	1	3 102	18	1 904	7	4 044	3·60	3·41	2·57	99·7	98·7	6
54	4 832	10	556	—	—	4	382	49	3 727	11	1 279	4·01	3·67	2·91	109·3	102·9	7
5	942	1	16	—	—	—	—	1	369	5	589	3·43	3·42	2·70	71·8	70·5	8
8	115	10	97	—	—	—	—	14	178	4	34	3·25	3·11	2·10	60·6	76·0	9
21	2 212	21	1 516	—	—	—	—	17	941	25	2 787	2·44	2·59	1·72	53·0	58·8	10
5	1 496	6	1 431	—	—	—	—	6	1 039	5	1 888	3·57	3·52	2·02	115·9	110·6	11
34	1 636	32	582	1	8	—	—	30	687	37	1 539	3·54	3·44	1·70	68·9	95·3	12
25	2 847	7	731	1	49	—	—	20	2 571	13	1 056	3·73	3·55	2·94	84·8	86·6	13
16	2 635	17	785	3	25	—	—	14	1 695	22	1 750	3·26	3·50	2·10	89·1	100·7	14
37	3 804	93	11 308	25	1 449	1	176	79	7 347	75	9 038	3·14	3·53	3·07	78·5	91·9	15
95	3 943	54	2 279	14	846	1	45	125	4 963	37	2 060	3·48	3·53	2·81	91·0	91·4	16
11	555	10	403	2	18	—	—	18	830	5	146	3·51	3·20	2·78	83·0	89·3	17
26	5 885	39	8 197	4	710	—	—	29	6 696	40	8 096	3·25	3·44	3·05	89·5	92·8	18
15	3 535	29	8 011	1	198	—	—	21	4 682	24	7 062	3·39	3·39	3·21	103·0	102·1	19
18	1 065	32	1 994	1	160	2	90	36	2 322	13	807	3·94	3·74	3·49	99·8	94·5	20
38	3 289	62	3 618	5	144	4	799	81	4 957	20	1 295	4·03	3·64	3·64	101·1	100·9	21
3	54	20	1 282	1	60	—	—	14	662	10	734	3·41	3·19	3·09	106·1	102·4	22
12	922	28	1 478	8	472	1	31	24	1 210	23	1 631	3·14	3·26	2·74	103·6	104·6	23
5	1 509	13	1 821	4	234	1	56	8	1 620	13	1 888	3·74	3·85	3·72	123·3	135·6	24
14	2 649	10	569	2	28	—	—	22	2 857	4	389	4·03	3·61	3·12	106·2	108·0	25
20	1 444	45	1 917	1	19	—	—	41	1 803	25	1 577	3·26	3·03	2·40	88·4	89·9	26
2	1 247	6	955	1	22	—	—	7	999	2	1 225	3·47	3·26	3·25	84·2	84·5	27
15	1 022	46	2 550	6	210	—	—	42	2 114	25	1 668	3·57	3·73	3·48	95·8	99·3	28
21	6 926	21	10 019	2	201	1	131	39	16 630	4	385	3·81	3·86	3·36	112·6	113·7	29
7	2 443	2	358	—	—	1	173	5	2 061	3	567	4·52	4·28	3·65	95·7	96·7	30
16	2 631	24	4 841	12	2 826	1	189	39	7 737	12	2 372	3·57	3·82	4·25	117·0	119·9	31
10	4 405	18	1 927	10	818	2	113	33	6 785	3	252	3·90	4·03	3·93	120·9	123·3	32
56	6 052	47	6 150	3	323	8	1 012	81	9 829	17	1 684	3·85	3·93	3·38	102·5	103·5	33
28	2 095	33	2 311	5	255	2	249	57	3 629	7	783	3·55	3·64	3·19	102·9	102·4	34
8	639	8	563	1	437	—	—	11	997	6	642	3·20	3·47	2·88	106·0	104·9	35
19	1 617	32	3 330	12	2 067	1	197	52	5 195	10	1 622	3·16	3·52	3·05	103·2	105·7	36
2	1 314	5	4 387	—	—	—	—	4	2 014	3	3 687	4·03	4·04	4·04	109·0	114·8	37
22	1 186	13	724	4	151	4	432	28	1 294	7	335	3·94	3·85	3·47	111·1	104·3	38
12	1 076	23	1 051	1	25	—	—	21	1 383	15	769	3·76	3·58	3·34	106·2	110·3	39
—	—	5	515	—	—	—	—	3	132	2	383	3·93	3·95	3·74	111·5	93·8	40
—	—	9	2 661	—	—	—	—	—	—	9	2 661	1·00	1·00	1·00	48·8	48·7	41
9	707	28	2 921	2	60	—	—	20	1 367	19	2 321	3·61	3·62	3·20	102·2	107·7	42
71	2 439	31	1 406	3	28	1	22	63	2 784	41	1 067	3·48	3·99	1·97	80·9	102·6	43
16	2 082	28	4 748	1	185	—	—	11	788	34	6 227	2·83	2·91	2·44	100·9	106·7	44
22	2 112	17	1 719	1	121	—	—	28	2 949	12	1 003	3·66	3·36	3·50	121·6	111·7	45
14	3 651	14	3 650	2	133	—	—	17	5 135	13	2 299	3·21	3·21	2·84	97·8	98·0	46
1137	**171049**	**1109**	**124 227**	**150**	**13 480**	**63**	**12468**	**1537**	**179 184**	**796**	**117 104**	**3·59**	—	—	**98·8**	—	47
1238	182882	1026	113 665	159	18 343	98	17901	1574	177 792	751	119 197	3·63	—	—	100·8	—	48
1233	171472	942	105 201	186	14 544	89	14278	1402	150 388	870	126 551	3·55	—	—	99·1	—	49
937	151593	1073	101 353	322	25 178	28	3 063	1109	118 254	1 195	156 807	3·24	—	—	91·0	—	50
635	113106	1012	107 437	471	34 320	12	917	922	95 171	1 184	158 775	3·08	—	—	89·7	—	51

rade konjunktursiffror. I förra fallet nämnas såsom orsaker härtill bland annat ökad omsättning till följd av jordbrukets större köpkraft, i senare fallet en i förhållande till årstiden livlig byggnadsverksamhet. Stenindustriens ställning var något svagare än föregående kvartal, och detsamma gällde cement- och kalktillverkningen. Vid glasbruken var tendensen ej enhetlig; för en del yrkesgrupper var arbetstillgången bättre, för andra sämre. Medelsiffran visade dock uppgång.

Vad *trävaruindustrien* beträffar, noterades en säsongenlig tillbakagång vid sågverken. Sedan sågningarna avslutats, permitterades som vanligt en del arbetare, och i viss utsträckning tillämpades minskad arbetstid på grund av dagsljusets kortvarighet. För nästa år ha stora avslut gjorts på såväl Danmark och Tyskland som medelhavsländerna, under det att England ställt sig avvaktande. Möbelfabrikerna hade god sysselsättning och arbetade i många fall på övertid. Från en del företag inom denna bransch liksom också vid snickerifabriker klagades över bristen på yrkeskunnig arbetskraft. Lådfabriker m. fl. måste i många fall verkställa permitteringar.

Inom *pappers- och grafisk industri* ha vissa förskjutningar förekommit, ehuru konjunktursiffran för gruppen i dess helhet är oförändrad. Bokbinderier och tryckerier fingo som alltid under julkvartalet ökad sysselsättning; läget var betydligt gynnsammare i år än i fjol. För pappersmassa noterades någon tillbakagång i jämförelse med föregående kvartal. Såväl kvantitativt som i prishänseende voro avsättningsförhållandena bättre för sulfat- än för sulfitcellulosa. Tillverkningen av våt slipmassa var under hösten mycket stor, något som emellertid försvagade marknaden. Vid pappersbruken präglas läget av ovisshet. Beträffande tidningspapper har sista tiden medfört något ökad livaktighet i fråga om avsluten för nästa år, då många köpare anse sig ej vilja vänta längre med att teckna kontrakt. Sulfitpappersmarknaden är tryckt, och priserna anses otillfredsställande.

För *livsmedelsindustrien* var arbetstillgången i likhet med förut tillfredsställande. En markerad uppgång visade konfekt- och chokladfabrikationen inför julhelgen, medan sockerfabrikerna efter betkampanjens avslutande, i allmänhet i slutet på november, som vanligt reducerade arbetsstyrkan.

Inom *textil- och beklädnadsindustrien,* som alltjämt redovisar den högsta poängsiffran, ha detta kvartal samtliga grenar utom linneindustrien, vars siffra 4·52 är den gynnsammaste av alla, fått vidkännas någon minskning i arbetstillgången, vilken det oaktat måste anses synnerligen god. Det rådande blidvädret har enligt uppgift medfört, att mera vinterbetonade trikåvaror rönt mindre efterfrågan. Skilda yrkeskategorier inom skrädderifacket ha haft övertidsarbete, och här och var rådde brist på kompetent arbetskraft inom herr- och damkonfektion.

Beträffande *läder-, hår- och gummivaruindustrierna* konstaterades, att särskilt skofabrikernas siffra sjunkit. Frånvaron av kyla och snö förorsakade minskad efterfrågan å grovskor och vintersportartiklar. Gummivarufabrikerna höllo sin förmånliga position.

Arbetstillgång, arbetstid och arbetslön inom jordbruket år 1934.

På grundval av de från hushållningssällskapens högre underavdelningar eller häradsombud intill början av januari 1935 inkomna primäruppgifterna till den årliga lantarbetarstatistiken har utarbetats efterföljande redogörelse för arbetslösheten inom jordbruket i slutet av år 1934. Samtidigt meddelas resultaten av vissa preliminära beräkningar rörande arbetstidsförhållandena och arbetslönerna inom jordbruket under sagda år. En utförligare redogörelse för arbetstiden och löneläget inom jordbruket kommer att lämnas i den senare utkommande lönestatistiska årsboken för 1934.

Arbetslösheten inom jordbruket. Efter 1921/22 års industriella arbetslöshetskris har en genomgripande förändring gjort sig gällande på jordbrukets arbetsmarknad. Den tidigare framträdande bristen på arbetskraft har i huvudsak försvunnit, åtminstone vad beträffar manliga arbetare, och i stället har arbetslöshetsproblemet blivit av betydelse även för jordbruksarbetarnas vidkommande. För att närmare belysa detta spörsmål har sedan ett antal år tillbaka eftersports, huruvida arbetslöshet förekommit i större utsträckning bland manliga lantarbetare, som önskade årstjänst, samt om brist rådde på tillfälliga arbetsförtjänster inom lant- och skogsarbete. En sammanställning av de erhållna svaren härpå lämnas för särskilda län och hushållningssällskapsområden i tab. 1.

För att i möjligaste mån eliminera de ojämnheter, som föranledas av det växlande antalet uppgiftslämnare inom olika hushållningssällskapsområden, ha i efterföljande tablå uträknats procenttal för hela riket, vägda med antalet socknar inom resp. områden, varjämte i jämförelsesyfte meddelats motsvarande siffror för de fem närmast föregående åren:

År	Antal uppgiftslämnare (i %), som uppgivit, att arbetslöshet a) ej förekommit, b) förekommit i mindre och c) förekommit i större utsträckning för manliga arbetare, som önskat								
	årstjänst			tillfälligt arbete sommar			vinter		
	a	b	c	a	b	c	a	b	c
1929	97·8	1·4	0·8	95·2	2·9	1·9	75·8	12·9	11·3
1930	93·2	4·2	2·6	94·3	2·8	2·9	69·3	11·5	19·2
1931	82·6	3·3	14·1	84·1	3·5	12·4	43·9	11·9	44·2
1932	66·7	10·0	23·3	61·8	5·4	32·8	28·6	10·2	61·2
1933	66·5	7·3	26·2	56·9	5·6	37·5	31·1	9·6	59·3
1934	87·1	4·7	8·2	80·8	4·0	15·2	47·4	14·9	37·7

Av tablån framgår, att arbetslösheten, som under åren 1930—1933 uppvisade en oavbruten stegring, under år 1934 visserligen gått avsevärt tillbaka, men dock fortfarande synes vara rätt betydande. För egentliga jordbruksarbe-

Tab. 1. Uppgifter rörande arbetstillgången inom jordbruket år 1934.

Län och hushållningssällskapsområden	Antal uppgiftslämnare, som uppgivit, att *arbetslöshet* a) ej förekommit, b) förekommit i mindre och c) i större utsträckning bland manliga arbetare, som önskat									Antal uppgiftslämnare, som uppgivit, att *överskott på arbetskraft* å vissa brukningsdelar		
	årstjänst (tjänsteåret 1934/35)			tillfälligt lant- o. skogsarbete under								
				sommaren			vintern			ej förekommit	tidvis förekomm.	mera allm. förek.
	a	b	c	a	b	c	a	b	c			
Stockholms	13	3	1	9	1	6	6	1	9	9	1	5
Uppsala	10	1	1	7	1	3	6	2	3	7	1	3
Södermanlands	12	1	3	12	1	3	5	1	9	5	4	3
Östergötlands	10	1	3	10	1	3	5	1	8	9	2	2
Jönköpings	7	—	1	6	1	1	5	2	2	2	1	6
Kronobergs	5	—	1	5	—	1	3	—	3	4	—	2
Kalmar	9	2	—	8	1	2	8	1	2	8	—	3
n:a hush.-sällsk.	3	1	—	4	—	—	3	1	—	2	—	2
s:a » »	6	1	—	4	1	2	5	—	2	6	—	1
Gotlands	19	—	1	19	—	1	11	3	6	17	—	—
Blekinge	3	—	1	3	—	1	3	—	1	1	—	2
Kristianstads	6	—	—	6	—	—	1	3	2	2	1	2
Malmöhus	13	—	—	12	—	—	2	3	7	7	2	3
Hallands	7	—	1	7	—	1	2	4	2	4	1	3
Göteborgs o. Bohus	19	—	—	17	—	2	13	2	4	11	1	4
Älvsborgs	16	—	2	15	1	3	13	2	4	11	1	5
n:a hush.-sällsk.	9	—	1	8	—	2	4	2	4	5	1	5
s:a » »	7	—	1	7	1	1	9	—	—	6	—	—
Skaraborgs	18	2	—	18	—	1	13	1	5	12	1	6
Värmlands	12	3	1	9	—	5	6	1	7	6	1	7
Örebro	19	3	6	19	1	7	8	2	16	7	2	13
Västmanlands	8	—	1	8	—	1	5	2	2	6	—	2
Kopparbergs	7	—	—	5	3	2	6	1	3	2	—	5
Gävleborgs	9	—	4	4	1	8	2	1	10	2	—	13
Västernorrlands	10	—	2	9	—	2	5	—	6	5	3	4
Jämtlands	23	—	—	17	2	2	12	3	6	13	2	7
Västerbottens	23	2	4	21	1	7	16	2	10	10	4	14
Norrbottens	71	2	3	66	1	9	55	3	18	28	6	38
Hela riket	**349**	**20**	**36**	**312**	**16**	**71**	**211**	**41**	**145**	**188**	**34**	**152**

tare har, såsom närmare framgår av tab. 1, arbetslöshet i större utsträckning framför allt redovisats från Mälarprovinserna, Bergslagen och Norrland.

För att ytterligare belysa läget på jordbrukets arbetsmarknad hade, liksom föregående år, å formuläret införts en fråga, huruvida svårigheter att bereda ungdomen arbete eller anställning inom jordbruket eller inom andra näringsgrenar medfört, att arbetskraften på vissa brukningsdelar kunde anses vara väl stor i förhållande till det normala arbetskraftbehovet. De svar, som erhållits å denna fråga, äro sammanställda i de sista kolumnerna av tab. 1. Uträknas procenttal för hela riket, vägda med antalet socknar inom de olika hushållningssällskapsområdena, erhålles följande uppställning, vari även meddelas jämförelsesiffror för åren 1929—1933:

Antal uppgiftslämnare (i %), som uppgivit, att överskott på arbetskraft å vissa brukningsdelar	1929	1930	1931	1932	1933	1934
ej förekommit	73·0	73·7	52·8	37·8	30·1	55·8
tidvis förekommit	13·4	8·2	14·8	9·2	7·5	9·7
mera allmänt förekommit	13·6	18·1	32·4	53·0	62·4	34·5

Den förbättring av konjunkturläget, som gjort sig gällande under år 1934, har tydligen även medfört en betydande minskning av ifrågavarande ungdomsarbetslöshet i förhållande till de bägge närmast föregående åren, delvis tack vare industriens och andra näringsgrenars ökade förmåga att absorbera en del av den övertaliga jordbrukarungdomen. Fortfarande har emellertid från drygt en tredjedel av redovisningsområdena uppgivits, att överskott på ungdomlig arbetskraft förekommit mera allmänt, särskilt på mindre brukningsdelar samt i vissa lantarbetarhem. Detta synes framför allt ha varit fallet i Bergslagen och vissa delar av Norrland.

Å frågeformuläret uppmanades vederbörande uppgiftslämnare att utöver de direkta svaren på ovan angivna spörsmål även meddela andra iakttagelser rörande arbetslösheten på landsbygden och dess orsaker. Av de stundom rätt utförliga upplysningar i detta avseende, som lämnas å formulären, synes framgå, att läget på jordbrukets arbetsmarknad i flera avseenden förbättrats sedan föregående år. Ökad livaktighet inom byggnads-, skogs- och vägarbete samt olika industrigrenar synes sålunda på många håll på landsbygden ha medfört en avsevärd stegring i efterfrågan på arbetskraft. Men även för jordbruket uppges det, bl. a. tack vare de statliga stödåtgärderna, ha inträtt en märkbar ljusning, vilken haft till följd, att nyanställningen av arbetskraft stegrats. Liksom förut säges det alltjämt erbjuda stora svårigheter att erhålla kvinnlig arbetskraft till jordbrukssysslor. Från vissa orter har även rapporterats brist på manlig arbetskraft, särskilt ladugårds- och mjölkningspersonal. En del uppgiftslämnare hålla före, att denna brist på arbetskraft huvudsakligen har sin orsak i obenägenhet hos landsbygdens ungdom att antaga anställning inom jordbruket. Liksom föregående år föreligga även nu vissa yttranden om ofördelaktig inverkan på jordbrukets arbetsmarknad av reservarbeten och andra åtgärder till arbetslöshetens bekämpande. Härvid har framhållits bl. a., att nämnda arbeten på vissa håll givit upphov till en kategori av arbetare, som icke ens under perioder, då reservarbetena ligga nere, synes vilja taga anställning vid jord- eller skogsbruk. — Å andra sidan har från lantarbetarhåll förnekats, att arbetarna skulle sakna lust att antaga erbjudet jordbruksarbete. Däremot föreligga alltjämt svårigheter att erhålla sådant arbete, vilket belyses därigenom, att enligt en av Svenska lantarbetareförbundet verkställd utredning, avseende 1 519 gårdar i olika delar av landet, antalet året om sysselsatta arbetare sedan år 1913 minskats med över en tredjedel.

Arbetstid. I tab. 2 meddelas preliminära genomsnittssiffror för nettoarbetstid och raster under vanliga arbetsdagar (måndag—fredag) sommar och vinter inom olika län och hushållningssällskapsområden samt för riket i dess helhet beträffande egentliga jordbruksarbetare, körkarlar och kreatursskötare under år 1934. I tabellen ha även införts motsvarande riksmedeltal för närmast föregående arbetstidsundersökning år 1929. Med sommar avses jordbrukets högsäsong eller de tre månader av sommarhalvåret, då arbetet i allmänhet börjar tidigast och slutar senast, och med vinter de tre månader av vinterhalvåret, då dagen är som kortast samt arbetet börjar senast och upphör tidigast.

Tab. 2. Jordbrukets medelarbetstid år 1934.

Län och hushållningssällskapsområden	Genomsnittlig nettoarbetstid i timmar per dag för						Genomsnittlig rastetid i timmar per dag för					
	egentliga jordbruksarbetare		körkarlar		kreatursskötare		egentliga jordbruksarbetare		körkarlar		kreatursskötare	
	Sommar	Vinter	Sommar	Vinter	Sommar	Vinter	Sommar	Vinter	Sommar	Vinter	Sommar	Vinter
Stockholms	10·0	7·7	10·7	8·7	10·4	10·4	2·1	1·5	2·6	2·1	3·7	3·6
Uppsala	9·9	8·0	10·7	9·1	10·4	10·4	2·1	1·3	2·6	1·8	3·9	3·9
Södermanlands	10·0	7·7	10·7	8·4	10·0	9·9	2·0	1·3	2·4	1·7	4·1	4·1
Östergötlands	9·9	7·9	10·6	9·0	10·5	10·5	2·1	1·3	2·1	1·5	3·5	3·5
Jönköpings	9·8	8·0	10·6	9·0	10·5	10·3	2·0	1·3	2·3	2·0	3·0	3·0
Kronobergs	9·8	7·8	10·5	9·3	10·3	10·3	1·7	1·3	1·9	1·8	2·8	2·7
Kalmar	9·7	7·7	10·5	8·7	10·5	10·3	2·0	1·5	2·2	1·9	2·9	2·8
norra hush.-sällsk.	9·7	7·9	10·8	9·1	10·5	10·4	2·3	1·6	2·5	2·4	3·4	3·4
södra » »	9·6	7·6	10·3	8·5	10·4	10·3	1·9	1·5	2·0	1·5	2·6	2·5
Gotlands	9·6	7·8	10·6	9·1	10·6	10·4	2·2	1·5	2·3	1·7	2·9	2·7
Blekinge	9·9	8·4	10·8	9·2	10·5	10·5	1·1	1·0	1·8	1·4	2·9	2·9
Kristianstads	9·9	8·2	10·6	9·3	10·1	9·7	1·3	1·0	1·5	1·1	3·1	3·1
Malmöhus	10·1	8·4	10·9	9·1	9·7	9·6	1·5	1·1	1·5	1·2	3·9	3·8
Hallands	9·9	8·0	10·6	9·0	10·4	10·0	2·3	1·5	2·3	1·5	3·7	3·5
Göteborgs och Bohus	9·8	8·0	10·4	9·0	10·5	10·5	2·3	1·5	2·4	1·8	3·0	2·6
Älvsborgs	9·6	7·8	10·4	8·7	10·7	10·2	2·2	1·4	2·3	1·8	2·9	2·9
norra hush.-sällsk.	9·5	7·6	10·2	8·7	10·7	10·0	2·2	1·4	2·4	1·8	3·0	3·0
södra » »	9·7	7·9	10·6	8·8	10·7	10·4	2·2	1·4	2·2	1·7	2·8	2·7
Skaraborgs	9·9	7·9	10·4	8·9	10·6	10·4	2·3	1·5	2·3	1·7	3·2	3·2
Värmlands	9·8	7·7	10·3	8·1	10·0	10·0	2·1	1·5	2·2	1·4	3·7	3·7
Örebro	9·7	7·7	10·5	8·4	10·4	10·4	2·1	1·5	2·1	1·7	3·4	3·3
Västmanlands	10·0	8·0	10·7	8·9	10·6	10·3	1·9	1·4	2·3	2·0	3·4	3·3
Kopparbergs	9·6	7·9	9·9	8·7	10·2	10·2	1·8	1·5	1·9	1·6	3·2	3·1
Gävleborgs	9·3	7·8	10·1	8·9	10·2	10·1	2·2	1·7	2·4	2·1	3·4	3·1
Västernorrlands	9·5	7·7	10·4	8·6	10·3	10·1	2·3	1·6	2·4	1·7	2·9	2·4
Jämtlands	9·3	7·8	9·9	8·8	9·9	9·7	2·6	2·1	2·8	2·6	3·2	3·1
Västerbottens	10·0	7·8	10·3	8·3	10·7	10·3	2·2	1·9	2·2	2·2	2·6	2·5
Norrbottens	10·0	8·1	10·3	9·2	10·7	10·3	2·3	1·9	2·6	2·2	2·6	2·5
Hela riket år 1934	**9·8**	**7·9**	**10·5**	**8·9**	**10·3**	**10·2**	**2·0**	**1·4**	**2·2**	**1·7**	**3·3**	**3·2**
» » » 1929	9·8	7·8	10·6	8·8	10·4	10·2	2·0	1·4	2·3	1·6	3·3	3·2

För egentliga jordbruksarbetare utgjorde under sommaren nettoarbetstiden 9·8 timmar, rastetiden 2·0 timmar samt bruttoarbetstiden alltså 11·8.timmar per dag i genomsnitt för hela riket. Motsvarande medeltal för vintern äro resp. 7·9, 1·4 och 9·3 timmar per dag. Under sommaren framträda i fråga om den egentliga arbetstiden inga större lokala skiljaktigheter, men väl beträffande rastetiden. Denna belöper sig i Skåne och Blekinge till c:a 1½ timme (endast middagsrast), men i Mälarprovinserna och vissa angränsande landskap till 2 timmar (middagsrast och ett par kafferaster); i vissa andra landsdelar, såsom i västra Sverige, synes det icke vara ovanligt, att jämväl frukost och aftonvard eller åtminstone den förra måltiden inskjutes i arbetstiden. På grund av dessa olikheter i rastetiden kommer bruttoarbetsdagen att förete större lokala växlingar än nettoarbetstiden.

Skillnaden mellan vanliga jordbruksarbetares och körkarlars arbetstid

betingas av det extraarbete de senare ha att utföra med dragarnas rykt och skötsel, vilken enligt vad tabellen upplyser skulle i genomsnitt taga i anspråk från en halv till en timme och däröver per dag. Däremot avviker kreatursskötarnas arbetstid både till förläggning och längd från övriga lantarbetares. Med avdrag för de visserligen i detta fall särskilt svårberäkneliga rasterna överskrider sålunda kreatursskötarens dagliga arbetstid i medeltal 10 timmar såväl sommar som vinter. Detta innebär, att på de särskilda gårdarna djurskötarnas arbetstid oftare torde överstiga än understiga 10 timmar per dag.

Under åren 1911—1920 förkortades den dagliga sommararbetstiden vid det egentliga jordbruksarbetet med i genomsnitt drygt en halvtimme. Sedan år 1920 synes emellertid arbetstidsförkortningen varit skäligen ringa, vilket som tabellen utvisar, även gäller för åren 1929—1934.

Arbetslönerna inom jordbruket. Löneläget inom jordbruket belyses närmare genom de i tab. 3 meddelade resultaten av vissa preliminära beräkningar rörande de kontanta lönerna. För daglönare avse uppgifterna sommaren 1934, resp. vintern 1934/35, medan de för de årsanställda arbetarnas vidkommande torde vara närmast tillämpliga på det den 24 oktober begynnande tjänsteåret 1934/35. Vid beräkningen av riksmedeltalen ävensom av medellönerna för olika landsdelar ha länssiffrorna vägts med antalet socknar. Vid en jämförelse mellan dessa preliminära siffror och de i tab. 3 ävenledes införda genomsnittslönerna för år 1933 torde observeras, att de förra inom vissa hushållningssällskapsområden äro byggda på ett färre antal uppgifter än de senare, vilket kan föranleda vissa löneskillnader mellan de bägge åren.

I tabellen återgivas vid sidan av de från hushållningssällskapen erhållna löneuppgifterna även de lönesatser, som i de mellan Svenska lantarbetsgivarnas centralförening och Svenska lantarbetareförbundet ingångna kollektivavtalen fastställts för vissa län eller andra områden.

Även om de i kollektivavtalen fastställda lönebeloppen i stort sett torde gälla som norm för lönesättningen inom åtminstone det större jordbruket i östra och södra Sverige, ha avvikelserna från dessa avtalslöner, såväl uppåt som nedåt, varit talrika, och på många håll torde den faktiska lönesättningen vara skäligen oenhetlig. Det uppges sålunda från skilda håll, att rätt betydande lönedifferenser kunna förekomma hos olika arbetsgivare i samma trakt. Dessa olikformigheter kunna bero på individuella faktorer såsom arbetsgivarens betalningsförmåga samt behov och uppskattning av vederbörande arbetare, ävensom på dennes skicklighet och arbetsförmåga, ålder och anställningstid. Vidare röna medeltalen inverkan av de betydande olikheter, som i geografiskt, ekonomiskt eller socialt hänseende kunna föreligga mellan skilda delar av de vanligen rätt stora redovisningsområdena. Sålunda torde det råda en viss skillnad i lönehänseende mellan storbruks- och småbrukstrakter, liksom mellan jordbruks- och skogsbygder samt mera industrialiserade trakter. För att kunna närmare belysa, i vad mån dessa och andra faktorer påverka den faktiska lönesättningen inom jordbruket, skulle emellertid erfordrats individuella uppgifter

Tab. 8. Kontantlöner för lantarbetare

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		Tjänare					Statare						Tillfälliga		
		Manliga			Kvinnliga		Körkarlar			Kreatursskötare			i egen sommar		
	Län och hushållnings-sällskapsområden	Lön enl. koll.-avtal, kr.	Uppgiven kontant årslön, kr.		Uppgiven kontant årslön, kr.		Lön enl. koll.-avtal, kr.	Uppgiven kontant årslön, kr.		Lön enl. koll.-avtal, kr.	Uppgiven kontant årslön, kr.		Daglön enl. koll.-avtal, kr.	Uppgiven daglön, kr.	
			1933	1934	1933	1934		1933	1934		1933	1934		1933	1934
1	Stockholms	510	507	517	447	453	630	618	623	700	709	715	4·40	4·28	4·39
2	Uppsala	510	472	483	414	425	630	628	630	700	704	706	4·40	4·23	4·40
3	Södermanlands . .	500	487	486	389	399	620	621	620	690	698	710	4·40	4·29	4·25
4	Östergötlands . . .	500	495	498	399	405	620	613	625	690	723	740	4·40	4·23	4·22
5	Jönköpings	—	527	530	441	443	—	613	616	—	716	734	—	4·06	4·08
6	Kronobergs	—	503	530	376	403	—	612	610	—	696	720	—	4·00	4·05
7	Kalmar	—	491	504	383	388	—	607	608	—	698	698	—	4·09	4·08
8	norra h.-sällsk. .	—	478	499	393	396	—	588	600	—	719	713	—	4·13	4·19
9	södra »	500	499	507	378	383	620	618	613	690	684	688	4·40	4·06	4·00
10	Gotlands	—	484	508	367	384	—	580	602	—	664	687	—	3·98	4·03
11	Blekinge	575	590	591	418	415	630	633	650	700	737	719	4·20	4·10	4·05
12	Kristianstads . . .	500	521	534	429	439	620	619	621	690	689	694	4·40	4·41	4·35
13	Malmöhus	500	529	539	416	430	620	615	633	690	678	710	4·40	4·44	4·46
14	Hallands	500	514	520	374	394	620	603	615	690	663	673	4·40	3·71	3·91
15	Göteborgs o. Bohus	—	474	493	370	373	—	638	671	—	725	755	—	3·87	4·13
16	Älvsborgs	—	509	513	414	425	—	608	623	—	697	713	—	4·29	4·29
17	norra h.-sällsk. .	500	508	508	410	430	620	613	620	690	721	726	4·40	4·33	4·22
18	södra »	—	510	518	418	418	—	602	629	—	666	696	—	4·25	4·36
19	Skaraborgs	500	479	490	412	412	620	589	593	690	676	689	4·40	4·15	4·17
20	Värmlands	500	521	528	373	378	620	693	713	690	901	902	4·40	4·56	4·54
21	Örebro	500	495	518	427	447	620	643	657	690	764	779	4·40	4·39	4·50
22	Västmanlands . .	510	497	499	426	434	630	626	647	700	731	761	4·40	4·44	4·53
23	Kopparbergs . . .	—	636	646	385	403	—	—	—	—	—	—	5·00	5·14	5·02
24	Gävleborgs	—	574	563	343	350	—	—	—	—	—	—	5·40	5·16	5·09
25	Västernorrlands . .	—	563	575	325	339	—	—	—	—	—	—	—	5·44	5·36
26	Jämtlands	—	590	563	349	338	—	—	—	—	—	—	—	4·83	4·90
27	Västerbottens . . .	—	538	565	310	319	—	—	—	—	—	—	—	5·31	5·55
28	Norrbottens . . .	—	549	562	305	310	—	—	—	—	—	—	—	5·71	5·83
29	**Hela riket**	**505**	**512**	**521**	**399**	**408**	**623**	**615**	**625**	**693**	**706**	**721**	**4·40**	**4·33**	**4·36**
	Därav i:														
30	Östra Sverige [1] . .	506	492	498	414	422	626	620	627	696	713	726	4·40	4·28	4·33
31	Småland o. öarna [2]	502	503	518	396	407	621	604	610	691	695	711	4·40	4·04	4·06
32	Södra Sverige [3] . .	507	532	542	421	432	621	618	630	691	687	705	4·40	4·40	4·39
33	Västra Sverige [4] .	500	496	506	401	408	621	616	630	691	717	731	4·40	4·17	4·24
34	Norra Sverige [5] . .	—	580	581	341	347	—	—	—	—	—	—	5·40	5·21	5·21

[1] Stockholms, Uppsala, Västmanlands, Södermanlands och Östergötlands län. — [2] Jönköpings, lands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands och Örebro län. — [5] Kopparbergs,

år 1934. Preliminär översikt.

16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	
manliga daglönare							Tillfälliga kvinnliga daglönare										
kost			i arbetsgivares kost				i egen kost						i arbetsgivares kost				
vinter			sommar		vinter		sommar			vinter			sommar		vinter		
Daglön enl. koll.-avtal, kr.	Uppgiven daglön, kr.		Uppgiven daglön, kr.		Uppgiven daglön, kr.		Daglön enl. koll.-avtal, kr.	Uppgiven daglön, kr.		Daglön enl. koll.-avtal, kr.	Uppgiven daglön, kr.		Uppgiven daglön, kr.		Uppgiven daglön, kr.		
	1933	1934	1933	1934	1933	1934		1933	1934		1933	1934	1933	1934	1933	1934	
3·52	3·38	3·50	3·00	3·17	2·27	2·43	2·80	3·01	3·10	2·24	2·29	2·41	2·28	2·40	1·87	1·89	1
3·52	3·43	3·54	3·06	3·25	2·33	2·46	2·80	2·96	2·89	2·24	2·39	2·35	2·18	2·19	1·50	1·56	2
3·52	3·27	3·41	3·06	3·20	2·29	2·41	2·80	2·82	2·97	2·24	2·32	2·39	2·18	2·32	1·75	1·85	3
3·52	3·40	3·41	3·05	3·10	2·32	2·43	2·80	3·05	3·00	2·24	2·44	2·39	2·19	2·22	1·80	1·88	4
—	3·33	3·33	2·97	3·00	2·25	2·36	—	2·94	3·06	—	2·44	2·50	2·04	2·19	1·64	1·75	5
—	3·10	3·24	2·80	2·94	2·05	2·13	—	2·67	2·80	—	2·14	2·25	1·80	1·94	1·45	1·50	6
—	3·27	3·33	2·96	3·00	2·31	2·39	—	2·66	2·61	—	2·13	2·09	1·88	1·96	1·60	1·67	7
—	3·44	3·56	2·81	2·83	2·31	2·42	—	2·56	2·50	—	2·13	2·08	1·75	1·83	1·50	1·63	8
3·52	3·10	3·15	3·10	3·13	2·31	2·38	2·80	2·75	2·70	2·24	2·14	2·10	2·00	2·06	1·65	1·69	9
—	3·14	3·13	2·93	3·06	2·14	2·20	—	2·74	2·75	—	2·19	2·22	1·91	1·91	1·48	1·49	10
3·36	3·29	3·45	2·75	2·63	2·25	2·13	2·80	2·76	2·68	2·24	2·23	2·25	2·00	1·95	1·63	1·58	11
3·52	3·51	3·44	3·25	3·10	2·56	2·50	2·80	3·03	2·97	2·24	2·35	2·39	2·31	2·30	1·94	1·84	12
3·52	3·51	3·62	3·06	3·13	2·23	2·29	2·80	2·94	2·97	2·24	2·33	2·44	2·16	2·23	1·70	1·77	13
3·52	3·11	3·16	2·55	2·68	2·18	2·19	2·80	2·73	2·87	2·24	2·26	2·38	2·10	2·18	1·65	1·73	14
—	3·25	3·32	2·78	2·92	2·15	2·25	—	3·08	3·19	—	2·50	2·54	2·02	2·13	1·66	1·75	15
—	3·35	3·34	3·00	3·05	2·26	2·25	—	3·29	3·35	—	2·67	2·67	2·32	2·33	1·75	1·76	16
3·52	3·37	3·35	2·96	2·98	2·24	2·25	2·80	3·21	3·36	2·24	2·67	2·64	2·34	2·35	1·75	1·77	17
—	3·33	3·33	3·07	3·09	2·29	2·25	—	3·36	3·33	—	2·67	2·70	2·29	2·30	1·75	1·75	18
3·52	3·00	3·12	3·12	3·16	2·17	2·26	2·80	3·21	3·09	2·24	2·32	2·38	2·25	2·34	1·76	1·83	19
3·52	3·69	3·70	3·17	3·25	2·55	2·61	2·80	3·21	3·23	2·24	2·57	2·53	2·30	2·41	1·80	1·89	20
3·52	3·35	3·47	3·13	3·18	2·41	2·49	2·80	3·10	3·16	2·24	2·42	2·48	2·40	2·44	1·90	2·01	21
3·52	3·37	3·48	3·21	3·25	2·29	2·39	2·80	3·10	3·15	2·24	2·31	2·44	2·42	2·46	1·86	1·90	22
4·00	4·68	4·70	3·77	3·61	3·13	3·24	3·00	3·38	3·41	2·40	3·03	3·01	2·53	2·50	2·09	2·20	23
4·32	4·42	4·36	3·81	3·67	3·08	3·00	—	3·27	3·32	—	2·79	2·91	2·32	2·41	2·06	2·14	24
—	4·18	4·13	3·60	3·82	2·67	2·84	—	3·33	3·43	—	2·50	2·50	2·33	2·41	1·84	1·90	25
—	4·17	4·28	3·41	3·36	2·63	2·71	—	3·40	3·22	—	2·90	2·84	2·13	2·09	1·86	1·79	26
—	4·33	4·47	3·93	4·19	3·06	3·24	—	3·18	3·24	—	2·59	2·64	2·15	2·27	1·70	1·80	27
—	4·56	4·52	4·40	4·55	3·25	3·33	—	3·31	3·36	—	2·60	2·62	2·41	2·48	1·82	1·85	28
3·52	**3·44**	**3·49**	**3·10**	**3·16**	**2·34**	**2·41**	**2·80**	**3·04**	**3·06**	**2·24**	**2·41**	**2·45**	**2·19**	**2·25**	**1·74**	**1·79**	29
3·52	3·37	3·46	3·06	3·18	2·30	2·43	2·80	2·99	3·02	2·24	2·36	2·39	2·23	2·30	1·76	1·82	30
3·52	3·22	3·27	2·92	3·00	2·20	2·28	2·80	2·77	2·82	2·24	2·24	2·28	1·92	2·02	1·55	1·62	31
3·52	3·49	3·54	3·10	3·08	2·35	2·35	2·80	2·96	2·94	2·24	2·33	2·41	2·20	2·23	1·78	1·78	32
3·52	3·24	3·30	2·99	3·06	2·25	2·30	2·80	3·16	3·17	2·24	2·46	2·50	2·24	2·31	1·75	1·81	33
4·32	4·36	4·38	3·73	3·76	2·91	3·00	3·00	3·33	3·33	2·40	2·75	2·76	2·31	2·35	1·91	1·96	34

Kronobergs, Kalmar och Gotlands län. — [3] Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län. — [4] Hal-
Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

från uppgiftslämnare inom olika socialgrupper, från gårdar av olika slag och från bygder av olika typ. På grund av det nu tillämpade sättet för insamlingen av uppgifter till lantarbetarstatistiken, varigenom i regel endast en löneuppgift erhålles från varje härad eller motsvarande område, kan givetvis endast en mycket summarisk bild erhållas av det faktiska löneläget. Särskilt när lönesplittringen är så stor, som den f. n. synes vara inom jordbruket, torde det för uppgiftslämnarna erbjuda stora svårigheter att överblicka och i tillförlitliga genomsnittstal sammanfatta de skiftande löneförhållandena inom rapportområdet.

Betraktar man de i tab. 3 meddelade länsmedeltalen, finner man, att jordbrukslönerna under den senaste tolvmånadersperioden i stort sett visat en något stigande tendens. Såsom framgår av efterföljande tablå, har löneökningen i allmänhet varit något starkare utpräglad inom sådana redovisningsområden, där kollektivavtal förekomma, än inom övriga områden:

Genomsnittlig löneökning 1933—1934, i %, för

Redovisningsområden, där kollektivavtal	manliga tjänare	kvinnliga tjänare	körkarlar	kreaturskötare	tillfälliga manl. daglönare i egen kost		tillfälliga manl. daglönare i arbetsgivares kost		tillfälliga kvinnl. daglönare i egen kost		tillfälliga kvinnl. daglönare i arbetsgivares kost	
					sommar	vinter	sommar	vinter	sommar	vinter	sommar	vinter
förekomma	1·6	2·4	1·6	2·2	0·9	2·4	2·6	3·9	1·0	3·0	5·4	3·9
ej förekomma	1·7	1·5	1·8	2·0	0·7	0·9	2·3	2·1	0·6	0·0	1·9	1·8

En allmän bild av löneutvecklingen under de senaste tjugutvå åren lämnas i tab. 4, varest återgivas för de viktigaste lantarbetarkategorierna beräknade riksmedeltal beträffande kontantlönerna år 1934, sammanställda med motsvarande medeltal för åren 1913 samt 1920 och 1933, varjämte beräknats de procentuella löneförändringar, som ägt rum under perioden 1913—1934.

Lönestegringen inom jordbruket nådde sin höjdpunkt år 1920, då kontantlönerna synas ha legat i genomsnitt omkring 215 % över 1913 års nivå. De tre följande åren medförde en lönereduktion av 40—50 % från nämnda topplöner.

Under år 1924—1930 skedde en viss stabilisering, varvid lönenivån i huvudsak förblev oförändrad, men under 1931—1933 års ekonomiska depression inträdde åter en ganska allmän lönesänkning, som dock i genomsnitt ej överstigit 5—10 %. Mellan åren 1933 och 1934 har däremot lönenivån åter visat en allmänt stigande tendens, låt vara att ökningen hållit sig vid 1—3 %. I förhållande till 1913 års löneläge däremot förete kontantlönerna år 1934 en höjning av i medeltal 63 %.

För de lantarbetargrupper, vilkas avlöning till stor del utgår in natura, beror totalavlöningens storlek i väsentlig grad på naturaförmånernas värde. Även härom lämna primäruppgifterna upplysning, ehuru de ännu ej hunnit bearbetas ur denna synpunkt. En antydan om naturaförmånernas värde för tjänstefolk och tillfälliga daglönare med dylika förmåner kan emellertid erhållas genom beräkning av skillnaden mellan daglön i egen och arbetsgivarens kost. År 1913 uppgick denna skillnad beträffande manliga arbeta-

Tab. 4. Förändringar i lantarbetarnas kontantlöner åren 1913—1934.

Lantarbetargrupper	Medeltal, kr.				Löneökning (+) eller lönesänkning (—) i %			
	1913	1920	1933	[1]1934	1913—1920	[1]1920—1934	[1]1933—1934	[1]1913—1934
Tjänstefolk.								
Manliga tjänare . . årslön	326	1 075	512	521	+ 229·8	— 51·5	+ 1·8	+ 59·8
Kvinnliga » . . »	197	661	399	408	+ 235·5	— 38·3	+ 2·3	+ 107·1
Statare.								
Körkarlar . . . . årslön	329	1 047	615	625	+ 218·2	— 40·3	+ 1·6	+ 90·0
Kreatursskötare . . »	375	1 158	706	721	+ 208·8	— 37·7	+ 2·1	+ 92·3
Tillfälliga daglönare.								
Manliga:								
i egen kost sommardaglön	2·97	9·37	4·33	4·36	+ 215·5	— 53·5	+ 0·7	+ 46·8
i egen kost vinterdaglön	2·19	7·20	3·44	3·49	+ 228·8	— 51·5	+ 1·5	+ 59·4
i arbetsgivares kost sommardaglön	2·05	6·41	3·10	3·16	+ 212·7	— 50·7	+ 1·9	+ 54·1
i arbetsgivares kost vinterdaglön	1·43	4·71	2·34	2·41	+ 229·4	— 48·8	+ 3·0	+ 68·5
Kvinnliga:								
i egen kost sommardaglön	1·77	5·62	3·04	3·06	+ 217·5	— 45·6	+ 0·7	+ 72·9
i egen kost vinterdaglön	1·34	4·30	2·41	2·45	+ 220·9	— 43·0	+ 1·7	+ 82·8
i arbetsgivares kost sommardaglön	1·21	3·72	2·19	2·25	+ 207·4	— 39·5	+ 2·7	+ 86·0
i arbetsgivares kost vinterdaglön	0·89	2·79	1·74	1·79	+ 213·5	— 35·8	+ 2·9	+ 101·1

res sommardaglön till i genomsnitt 0·92 kr. men steg under de följande åren oavbrutet t. o. m. 1920, då densamma utgjorde 2·96 kr. Åren 1933 och 1934 hade kostvärdet sjunkit till resp. 1·23 och 1·20 kr. (eller med 59 %), motsvarande 41 % av värdet, när prisnivån låg som högst. I fråga om manliga arbetares vinterdaglön utgjorde differensen 1·10 år 1933 och 1·08 år 1934 (sänkning från år 1920: 57 %). Beträffande kvinnliga arbetare blev kostens värde 1933 och 1934 resp. 0·85 och 0·81 kr. (sänkning från 1920: 57 %) för sommardaglönen samt resp. 0·67 och 0·66 kr. (sänkning från 1920: 56 %) för vinterdaglönen. För statavlönade arbetare uppgår värdet av naturaförmånerna givetvis till högre belopp än för nu angivna lantarbetare.

[1] Preliminära siffror.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under år 1934.

Arbetsförmedlingens organisation. Den offentliga arbetsförmedlingen hade under år 1934 *huvud- eller avdelningskontor* i verksamhet å följande orter:

Stockholms stad . . .	*Stockholm.*
Stockholms län	*Stockholm*, Södertälje, Norrtälje.
Uppsala län	*Uppsala*, Enköping, Skutskär.
Södermanlands län . .	*Eskilstuna*, Nyköping, Strängnäs, Flen, Katrineholm, Gnesta.
Östergötlands län . . .	*Norrköping; Linköping*, Söderköping, Skänninge, Vadstena, Motala, Mjölby, Valdemarsvik, Ödeshög, Åtvidaberg, Kisa, Finspång, Borensberg.
Jönköpings län	*Jönköping*, Eksjö, Tranås, Vetlanda, Värnamo, Gislaved, Nässjö, Sävsjö, Hyltebruk.
Kronobergs län	*Växjö*, Ljungby, Älmhult, Markaryd, Lenhovda, Ryd.
Kalmar län	*Västervik*, Vimmerby; *Kalmar*, Oskarshamn, Nybro, Torsås, Mönsterås.
Gotlands län	*Visby*, Hemse.
Blekinge län	*Karlskrona*, Ronneby, Karlshamn, Sölvesborg.
Kristianstads län . . .	*Kristianstad*, Hässleholm, Ängelholm, Tomelilla, Åstorp, Osby.
Malmöhus län	*Malmö; Lund; Landskrona; Hälsingborg; Ystad; Trälleborg; Eslöv; Skurup; Svedala; Vellinge.*
Hallands län	*Halmstad*, Laholm, Falkenberg, Varberg, Kungsbacka.
Göteborgs och Bohus län	*Göteborg*, Mölndal; *Uddevalla*, Strömstad, Lysekil, Kungälv.
Älvsborgs län	*Borås*, Vänersborg, Trollhättan, Alingsås, Kinna, Ulricehamn, Mellerud, Lilla Edet.
Skaraborgs län	*Skövde*, Skara, Mariestad, Tidaholm, Falköping, Lidköping, Hjo, Töreboda, Grästorp, Vara.
Värmlands län	*Karlstad*, Kristinehamn, Filipstad, Arvika, Säffle.
Örebro län	*Örebro*, Askersund, Lindesberg, Karlskoga, Kopparberg, Laxå, Nora.
Västmanlands län . . .	*Västerås*, Köping, Arboga, Sala.
Kopparbergs län . . .	*Falun*, Avesta, Mora, Leksand, Ludvika, Borlänge, Älvdalen.
Gävleborgs län	*Gävle*, Hudiksvall, Söderhamn.
Västernorrlands län . .	*Sundsvall*, Ånge.
Jämtlands län	*Östersund*, Strömsund, Sveg, Bräcke.
Västerbottens län . . .	*Umeå*, Skellefteå.
Norrbottens län	*Luleå*, Piteå, Kiruna, Boden.

För *sjömansförmedlingen* funnos specialkontor i Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg samt särskilda sjömansförmedlingsombud å 19 orter, nämligen Örnsköldsvik, Härnösand, Sundsvall, Söderhamn, Gävle, Södertälje, Oxelösund, Norrköping, Oskarshamn, Kalmar, Visby, Karlshamn, Sölvesborg, Åhus, Ystad, Landskrona, Halmstad, Lysekil och Uddevalla. På ytterligare 6 platser, Luleå, Umeå, Hudiksvall, Västervik, Karlskrona och Trälleborg, var sjömansförmedling anordnad i direkt samband med arbetsförmedlingen.[1]

[1] En särskild redogörelse för sjömansförmedlingen under 1934 lämnas å sid. 96 i detta häfte.

Sveriges offentliga arbetsförmedling omfattade sålunda under år 1934 37 huvudkontor (24 länsanstalter och 13 självständiga kommunala anstalter),[1] 100 avdelningskontor och 23 fristående sjömansförmedlingar eller tillsammans 160 ordinarie förmedlingsorgan. Någon ändring har på detta område ej ägt rum under redogörelseåret. Däremot har, i samband med arbetsförmedlingslagens ikraftträdande från och med år 1935, ett flertal nya arbetsförmedlingsorgan trätt i verksamhet vid ingången av detta år.

Förutom dessa ordinarie kontor ha under året c:a 900 *arbetsförmedlingsombud* varit anställda under länsanstalternas ledning å de orter, där offentlig hjälpverksamhet för arbetslösa bedrivits eller behov i övrigt förelegat av organ för den offentliga arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingsverksamheten under året. Verksamhetens omfattning under år 1934 framgår av *tab. A.* Såsom tabellen utvisar, kan i förhållande till föregående år konstateras en ökning av antalet lediga och tillsatta platser, varemot antalet ansökningar om arbete minskats. De procentuella förskjutningarna framgå av nedanstående tablå:

Ökning (minskning) i % från föregående år av antalet	Manliga avdelningen			Kvinnliga avdelningen			Tillsammans		
	1932	1933	1934	1932	1933	1934	1932	1933	1934
arbetsansökningar .	+83·7	+52·2	−18·2	+10·3	+ 4·1	− 8·8	+65·8	+44·4	−17·1
lediga platser . . .	+ 3·4	+22·9	+ 13·9	−14·5	− 7·6	+17·3	− 5·3	+ 9·5	+15·2
tillsatta platser . .	+ 7·4	+24·1	+ 11·3	− 8·8	− 7·4	+ 6·8	+ 0·6	+12·0	+ 9·9

De mycket höga siffrorna i fråga om såväl utbud av arbetskraft som antalet lediga och tillsatta platser vittna om att verksamheten vid den offentliga arbetsförmedlingen under det gångna året varit synnerligen livlig. Antalet arbetsansökningar nådde i det närmaste upp till $1^1/_2$ miljon, trots det att en nedgång i sökandefrekvensen sedan föregående år ägt rum med cirka 300 000. En bidragande orsak till att siffrorna alltjämt äro så höga oaktat den konjunkturförbättring, som konstaterats på skilda områden av näringslivet och som i sin tur åstadkommit en minskning av sökandeklientelet, torde vara att finna däri att arbetsförmedlingsombudens antal successivt ökats, varjämte de förutvarande mera noggrant fullgjort sin redovisningsskyldighet till respektive huvudkontor. På så sätt har framkommit en stegring av antalet anmälningar från sådana platser, som tidigare ej haft närmare eller regelbunden kontakt med den offentliga arbetsförmedlingen.

Antalet lediga platser, 382 005, är det högsta, som något år registrerats, och överstiger med mer än 50 000 siffran för år 1933. Då denna ökning till endast obetydlig del är att skriva på de offentliga reservarbetenas konto, blir den inträffade förbättringen å den öppna arbetsmarknaden ännu mera framträdande i jämförelse med föregående år.

Verksamhetens fördelning på årets olika månader framgår jämväl av tab. A. I fråga om *platstillgången* framträdde som vanligt två maxima, ett på våren och ett på hösten. På vårsidan nåddes kulmen redan i mars, detta dock mindre

[1] Bland de sistnämnda äro inräknade anstalten i Norrköping samt Malmöhus läns anstalter, 10 till antalet, vilka från länets landsting åtnjuta årligt anslag. Endast 2 anstalter, Stockholms och Göteborgs, kunna alltså anses vara uteslutande kommunala. Erinras bör dessutom, att åtskilliga till länsanstalterna hörande avdelningskontor även uppbära kommunala anslag, varjämte samtliga anstalter åtnjuta statsanslag.

Tab. A. Antalet arbetsansökningar, lediga och tillsatta platser under olika månader.[1]

Månad	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	
									Hela antalet	Därav reservarbete
Januari . . .	152 166	21 395	20 970	18 079	8 979	6 400	170 245	30 374	27 370	7 196
Februari . . .	148 818	22 170	21 389	17 203	8 558	6 206	166 021	30 728	27 595	6 812
Mars	148 146	26 832	25 112	17 563	11 678	7 836	165 709	38 510	32 948	6 270
April	126 276	21 593	19 598	18 249	14 440	9 389	144 525	36 033	28 987	5 666
Maj	104 831	22 413	20 706	15 170	15 501	9 635	120 001	37 914	30 341	6 558
Juni	88 130	20 785	19 238	12 738	13 059	7 866	100 868	33 844	27 104	7 208
Juli	76 166	19 031	17 602	11 599	11 075	6 622	87 765	30 106	24 224	5 804
Augusti . . .	74 586	17 743	16 127	15 601	14 297	8 925	90 187	32 040	25 052	4 853
September . .	81 394	18 040	16 312	19 178	17 074	11 353	100 572	35 114	27 665	4 635
Oktober . . .	97 494	20 071	18 571	20 130	16 036	11 283	117 624	36 107	29 854	4 970
November . .	102 881	15 229	14 588	16 184	11 489	8 190	119 065	26 718	22 778	4 956
December . .	*104 555*	*15 586*	*15 120*	*11 150*	*10 349*	*7 126*	*115 705*	*25 935*	*22 246*	*4 113*
Hela året 1934	**1305443**	**237 412**	**225 333**	**192 844**	**144 593**	**100 831**	**1498287**	**382 005**	**326 164**	**69 041**
» » 1933	1595938	208 371	202 422	211 448	123 294	94 434	1807386	331 665	296 856	67 829
» » 1932	1048850	169 527	163 130	203 054	133 399	101 956	1251904	302 926	265 086	45 895
» » 1931	570 847	164 014	151 850	184 029	155 957	111 735	754 876	319 971	263 585	19 435
» » 1930	365 266	143 557	126 628	173 259	159 096	110 029	538 525	302 653	236 657	8 950

beroende på ökade arbetstillfällen till följd av säsongväxlingar än fastmer på att även under denna månad extraarbeten i form av snöskottning erbjödo sig. Först i maj nåddes den säsongbetingade toppunkten. På hösten var platstillgången störst i oktober. Antalet *ansökningar om arbete* var å kvinnliga avdelningen efter vanligheten störst under oktober, å manliga avdelningen däremot under januari. *Platstillsättningarna* följde i huvudsak samma fluktuationer som antalet lediga platser.

Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft belyses av nedanstående tablå:

	Ansökningar per 100 lediga platser						*Tillsatta platser per 100 lediga*					
	Män		Kvinnor		Tillsammans		Män		Kvinnor		Tillsammans	
	1934	1933	1934	1933	1934	1933	1934	1933	1934	1933	1934	1933
Januari . . .	711	690	201	228	**560**	**569**	98	99	71	76	**90**	**93**
Februari . . .	671	685	201	224	**540**	**565**	96	98	73	75	**90**	**92**
Mars	552	815	150	173	**430**	**577**	94	94	67	71	**86**	**85**
April	585	750	126	148	**401**	**509**	91	95	65	71	**80**	**85**
Maj	468	677	98	136	**317**	**458**	92	96	62	71	**80**	**86**
Juni	424	662	98	128	**298**	**451**	93	96	60	69	**80**	**85**
Juli	400	744	105	139	**292**	**503**	92	95	60	67	**80**	**84**
Augusti . . .	420	719	109	150	**281**	**476**	91	95	62	68	**78**	**83**
September . .	451	780	112	152	**286**	**480**	90	95	66	73	**79**	**84**
Oktober . . .	486	815	126	174	**326**	**538**	93	97	70	78	**83**	**89**
November . .	676	910	141	209	**446**	**657**	96	98	71	81	**85**	**92**
December . .	671	927	108	155	**446**	**644**	97	98	69	80	**86**	**91**
Hela året	**550**	**766**	**133**	**171**	**392**	**545**	**95**	**97**	**70**	**77**	**85**	**90**

[1] Talen för varje särskild månad angiva hela det under månaden disponibla antalet lediga platser, således med inräknande även av dem, som kvarstått aktuella från föregående månad. Dessa sistnämnda platser ha däremot i siffrorna för hela året inräknats endast en gång, varav förklaras att dessa äro mindre än de enskilda månadernas siffror tillsammantagna.

Tab. B. Verksamheten vid de särskilda anstalterna under år 1934.

Anstalter	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			På 100 lediga platser						Jordbruksförmedlingen i % av		
										Ansökningar			Tills. platser					
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Män	Kv.	S:a	Män	Kv.	S:a	Ansökningar	Lediga platser	Tillsatta platser
Stockholms stad	202 072	37 587	36 520	59 182	38 081	27 538	261 254	75 668	64 058	538	155	345	97	72	85	1·8	0·5	0·6
Stockholms län	54 842	15 020	14 459	6 620	6 798	3 972	61 462	21 818	18 431	365	97	282	96	58	84	23·1	32·0	33·2
Uppsala län	18 151	6 662	6 035	3 173	3 092	2 229	21 324	9 754	8 264	272	103	219	91	72	85	27·7	29·1	27·3
Södermanlands län	13 332	4 644	4 264	5 178	4 471	3 172	18 510	9 115	7 436	287	116	203	92	71	82	26·5	36·3	34·4
Östergötlands län	34 149	9 742	8 891	7 703	5 967	3 827	41 852	15 709	12 718	351	129	266	91	64	81	32·2	34·5	32·1
Norrköping	20 181	2 375	2 277	1 369	1 315	855	21 550	3 690	3 132	850	104	584	96	65	85	6·6	16·5	16·5
Jönköpings län	18 076	6 236	5 914	4 364	2 976	2 052	22 440	9 212	7 966	290	147	244	95	69	86	13·5	18·1	14·0
Kronobergs län	14 116	5 113	2 694	2 096	2 341	1 230	16 212	5 454	3 924	453	90	297	87	53	72	13·7	39·5	32·6
Norra Kalmar län	11 498	1 622	1 471	693	618	382	12 191	2 240	1 853	709	112	544	91	62	83	16·1	21·7	16·2
Södra Kalmar län	22 062	3 449	3 360	2 358	1 377	1 217	24 420	4 826	4 577	640	171	506	97	88	95	8·3	17·8	15·8
Gotlands län	6 148	2 640	2 346	1 695	1 475	898	7 843	4 115	3 244	233	115	191	89	61	79	20·2	32·9	24·7
Blekinge län	43 676	5 742	5 264	5 548	4 442	3 065	49 224	10 184	8 329	761	125	483	92	69	82	11·0	23·0	16·3
Kristianstads län	17 989	7 011	6 038	6 360	6 146	3 851	24 349	13 157	9 889	257	103	185	86	63	75	33·6	48·4	45·6
Malmöhus län: Malmö	49 967	7 503	6 952	16 499	11 359	8 554	66 466	18 862	15 506	666	145	352	93	75	82	2·6	3·9	3·2
Malmöhus län: Lund	7 425	1 816	1 756	1 388	1 199	928	8 813	3 015	2 684	409	116	292	97	77	89	15·2	28·9	27·1
Malmöhus län: Landskrona	11 561	3 094	3 034	418	380	212	11 979	3 474	3 246	374	110	345	98	56	93	4·5	11·8	10·2
Malmöhus län: Hälsingborg	28 250	4 365	4 267	3 971	2 655	2 049	32 221	7 020	6 316	647	150	459	98	77	90	5·2	8·0	7·1
Malmöhus län: Ystad	6 127	1 103	927	646	378	211	6 773	1 481	1 138	555	171	457	84	56	77	12·1	34·0	18·2
Malmöhus län: Trälleborg	6 979	3 048	2 959	1 080	852	668	8 059	3 900	3 627	229	127	207	97	78	93	11·2	18·2	16·7
Malmöhus län: Eslöv	3 256	1 654	1 324	697	589	321	3 953	2 243	1 645	197	118	176	80	54	73	37·2	57·9	53·9
Malmöhus län: Skurup	1 085	998	636	387	692	212	1 472	1 690	848	109	56	87	64	31	50	71·7	66·8	71·9
Malmöhus län: Svedala	2 022	1 166	947	337	386	183	2 359	1 552	1 130	173	87	152	81	47	75	46·8	70·4	66·9
Malmöhus län: Vellinge	1 350	1 048	846	181	357	123	1 531	1 405	969	129	51	109	81	34	69	63·7	68·5	63·1
Malmöhus län: Ortsombud	14 039	1 392	1 374	43	14	14	14 082	1 406	1 388	1009	·	1 002	99	·	99	12·2	22·4	21·4
Hallands län	15 945	2 790	2 332	2 065	1 737	1 118	18 010	4 527	3 450	572	119	398	84	64	76	13·2	30·8	21·3
Göteb. och Bohus län	79 069	8 041	7 698	3 495	2 443	1 525	82 564	10 484	9 223	983	143	788	96	62	88	4·8	12·0	8·9
Göteborg	130 880	19 907	19 275	22 186	16 344	11 642	153 066	36 251	30 917	657	136	422	97	71	85	1·2	3·3	3·1
Älvsborgs län	26 014	6 820	6 682	1 534	1 372	862	27 548	8 192	7 544	381	112	336	98	63	92	9·2	8·4	7·4
Skaraborgs län	23 176	5 622	4 474	4 721	4 479	2 483	27 897	10 101	6 957	412	105	276	80	55	69	25·4	43·7	37·7
Värmlands län	64 002	6 253	5 983	2 414	3 056	1 692	66 416	9 309	7 675	1024	79	713	96	55	82	9·6	15·6	10·7
Örebro län	38 398	5 881	5 665	5 356	4 497	2 984	43 754	10 378	8 649	653	119	422	96	66	83	10·7	23·7	20·6
Västmanlands län	22 845	5 325	5 132	5 063	3 507	2 909	27 908	8 832	8 041	429	144	316	96	83	91	17·0	27·5	24·6
Kopparbergs län	45 422	8 371	8 307	3 932	2 563	2 026	49 354	10 934	10 333	543	153	451	99	79	95	5·7	4·7	4·1
Gävleborgs län	45 187	5 391	5 368	3 104	1 554	1 334	48 291	6 945	6 702	838	200	695	100	86	97	8·5	3·3	3·1
Västernorrlands län	82 203	8 466	8 454	477	266	230	82 680	8 732	8 684	971	179	947	100	86	99	6·1	2·4	2·3
Jämtlands län	22 609	4 684	4 654	2 631	2 355	2 221	25 240	7 039	6 875	483	112	359	99	94	98	4·6	6·5	5·1
Västerbottens län	21 407	2 457	2 398	2 380	1 881	1 463	23 787	4 338	3 861	871	127	548	98	78	89	15·0	11·6	9·8
Norrbottens län	79 933	14 374	14 356	1 500	579	579	81 433	14 953	14 935	556	259	545	100	100	100	3·4	1·9	1·9
Tillsammans	**1305443**	**237 412**	**225 333**	**192 844**	**144 593**	**100 831**	**1498287**	**382 005**	**326 164**	**550**	**133**	**392**	**95**	**70**	**85**	**9·1**	**15·9**	**13·5**

Den siffermässiga proportionen mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft har, med undantag för män under januari månad, varit betydligt gynnsammare än i fjol såväl på den manliga som på den kvinnliga arbetsmarknaden. Som vanligt voro arbetsmöjligheterna, efter relationstalen att döma, bättre för kvinnorna än för männen, något som särskilt markerat kom till synes under maj och juni månader, då det fanns flera lediga platser än sökande på den kvinnliga avdelningen.

Antalet tillsatta platser per 100 lediga har som en naturlig följd av den ökade arbetstillgången något nedgått.

Verksamheten vid de särskilda anstalterna. Beträffande verksamhetens omfattning vid de olika anstalterna meddelar *tab. B* ett översiktligt sammandrag. En jämförelse med 1933 års siffror ger vid handen, att sammanlagda antalet tillsatta platser i förhållande till föregående år ökats vid 25 och minskats vid 11 anstalter. Siffrorna för Svedala äro ej jämförbara under de båda åren, då verksamheten där startade först den 1 mars 1933. Relativt sett har ökningen varit störst vid anstalterna i Lund (47 %), Landskrona (41 %), Norrköping (36 %), Jönköpings län (31 %), Stockholm och Hälsingborg (28 %) samt Gävleborgs län (26 %). Den största minskningen har träffat Norra Kalmar län (39 %) och Jämtlands län (25 %), närmast följda av Gotlands och Värmlands län (13 %). Anledningen till den kraftiga nedgången beträffande nämnda län i antalet förmedlade platser, vilken strängt taget är mera skenbar än verklig, är att söka i minskad arbetslöshet och därmed sammanhängande minskad platshänvisning till reservarbete. Till belysande av arbetslöshetens avtagande i Jämtlands län kan nämnas, att antalet arbetsansökningar därstädes under år 1934 knappast var hälften så stort som närmast föregående år.

Beträffande förhållandet mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft har Västernorrlands län liksom förut kommit högst med 947 ansökningar per 100 lediga platser. Därnäst kommo Göteborgs och Bohus län (788), Värmlands län (713) samt Gävleborgs län (695). De lägsta siffrorna redovisades efter vanligheten i skåneorterna Skurup och Vellinge (87 resp. 109).

Verksamheten inom olika yrkesgrupper. Verksamhetens fördelning på olika yrkesgrenar framgår av *tab. C*. I vad mån förskjutningar i fråga om de olika huvudgruppernas andel i tillsättningssiffran ägt rum under året utvisas av nedanstående sammanställning.

De tillsatta platsernas fördelning på olika yrkesgrupper (i %):

	1902 —12	1913 —22	1923 —32	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
Jordbr. o. skogshush.	19·5	23·5	22·1	24·5	22·8	24·8	24·3	21·9	21·8	18·7	18·4	17·2	17·3
Industri o. hantverk	16·6	15·9	7·1	7·0	6·9	6·3	6·2	6·7	6·7	6·7	7·2	7·4	9·2
Sjöfart och fiske .	14·7	13·0	9·5	9·9	10·2	9·9	10·5	10·4	10·8	7·8	6·7	6·1	5·8
Handel o. samfärdsel			12·9	11·6	12·2	12·9	14·7	15·9	15·8	13·5	10·9	9·7	11·2
Husligt arbete . .	33·6	29·0	31·3	34·2	33·4	31·8	31·3	31·8	32·6	30·3	27·4	22·4	21·1
Annat arbete . . .	15·6	18·6	17·1	12·8	14·5	14·3	13·0	13·3	12·3	23·0	29·4	37·2	35·4
Summa	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**

Tab. C. Verksamheten inom olika yrkesgrupper under år 1934.

Yrkesgrupper	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			På 100 lediga platser					
										Ansökningar			Tillsatta platser		
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Män	Kv.	S:a	Män	Kv.	S:a
Jordbruk och skogshushållning	**187 770**	**58 791**	**50 192**	**9 007**	**14 464**	**6 202**	**196 777**	**73 255**	**56 394**	**319**	**62**	**269**	**85**	**43**	**77**
Jordbruk m. m.	126 608	46 397	37 875	9 007	14 464	6 202	135 615	60 861	44 077	273	62	223	82	43	72
Skogshushållning	61 162	12 394	12 317	—	—	—	61 162	12 394	12 317	493	—	493	99	—	99
Industri och hantverk	**539 595**	**25 893**	**24 926**	**16 387**	**6 376**	**5 035**	**555 982**	**32 269**	**29 961**	**2 084**	**257**	**1 72 3**	**96**	**79**	**93**
Gruvdrift och malmförädling	44 850	1 000	988	—	—	—	44 850	1 000	988	4 485	—	4 485	99	—	99
Jord-, sten- och glasindustri	87 153	3 197	3 142	59	6	2	87 212	3 203	3 144	2 726	·	2 723	98	·	98
Metall- och maskinindustri	101 582	5 939	5 433	1 452	214	175	103 034	6 153	5 608	1 710	679	1 675	91	82	91
Trävaruindustri	76 253	2 196	2 157	97	19	18	76 350	2 215	2 175	3 472	·	3 447	98	·	98
Byggnadsverksamhet	136 021	9 648	9 537	1	—	—	136 022	9 648	9 537	1 410	—	1 410	99	—	99
Läder-, hår- och gummiindustri	5 678	198	181	750	208	197	6 428	406	378	2 868	361	1 583	91	95	93
Textilindustri	5 089	74	67	1 352	243	175	6 441	317	242	·	556	2 032	·	72	76
Beklädnadsindustri	13 721	248	210	6 178	2 553	1 907	19 899	2 801	2 117	5 533	242	710	85	75	76
Närings- och njutningsmedelsindustri	18 203	446	416	3 461	1 457	1 090	21 664	1 903	1 506	4 081	238	1 138	93	75	79
Kemisk-teknisk och belysningsindustri	5 334	173	172	433	110	99	5 767	283	271	3 083	394	2 038	99	90	96
Trämasse- och pappersindustri	12 672	1 027	1 024	1 346	677	635	14 018	1 704	1 659	1 234	199	823	100	94	97
Grafisk industri	4 468	128	109	123	48	34	4 591	176	143	3 491	·	2 609	85	·	81
Ej särskilt specificerade	28 571	1 619	1 490	1 135	841	703	29 706	2 460	2 193	1 765	135	1 208	92	84	89
Sjöfart och fiske	**93 737**	**18 238**	**17 959**	**3 030**	**1 280**	**1 080**	**96 767**	**19 518**	**19 039**	**514**	**237**	**496**	**98**	**84**	**98**
Handel, samfärdsel och allmän tjänst	**139 727**	**18 793**	**17 206**	**42 163**	**24 960**	**19 309**	**181 890**	**43 753**	**36 515**	**744**	**169**	**416**	**92**	**77**	**83**
Kontors-, bank- och försäkringspersonal	16 981	1 469	1 290	3 490	1 028	856	20 471	2 497	2 146	1 156	339	820	88	83	86
Butiks- och magasinspersonal	41 022	2 409	2 323	9 114	2 653	1 977	50 136	5 062	4 300	1 703	344	990	96	75	85
Hotell-, kafé- och restaurangpersonal	8 865	396	363	22 876	14 592	11 548	31 741	14 988	11 911	2 239	157	212	92	79	79
Transportarbetare	68 585	13 952	12 679	2 071	3 627	2 525	70 656	17 579	15 204	492	57	402	91	70	86
Allmän och litterär verksamhet	4 274	567	551	4 612	3 060	2 403	8 886	3 627	2 954	754	151	245	97	79	81
Husligt arbete	**239**	**46**	**37**	**111 291**	**97 185**	**68 925**	**111 530**	**97 231**	**68 962**	·	**115**	**115**	·	**71**	**71**
Annat arbete	**344 375**	**115 651**	**115 013**	**10 966**	**328**	**280**	**355 341**	**115 979**	**115 293**	**298**	**3 343**	**306**	**99**	**85**	**99**
Tillsammans	**1305443**	**237 412**	**225 333**	**192 844**	**144 593**	**100 831**	**1498287**	**382 005**	**326 164**	**550**	**133**	**392**	**95**	**70**	**85**

Några större förskjutningar ha icke ägt rum sedan i fjol i fråga om de olika huvudgruppernas anpart i de tillsatta platsernas totalsumma. Den välbehövliga uppgång, som träffat gruppen industri och hantverk, vittnar emellertid om ökad livaktighet och vidgade avsättningsmöjligheter för export och hemmamarknad, liksom också den stegrade procentsiffran för handel och samfärdsel är ett uttryck för förbättrade konjunkturer på hithörande områden. Den för dessa kategorier konstaterade ökningen har självfallet dragit med sig motsvarande minskning av procenttalen för en del andra grupper, främst »annat arbete», vars siffra dock alltjämt, på grund av de offentliga reservarbetenas omfattning, är starkt dominerande.

Samtliga huvudgrupper redovisade ökat antal lediga och tillsatta platser i förhållande till i fjol. Särskilt framträdande var uppgången inom industrigruppen, där platserna ökade med inemot 40 %. Förbättringen hänförde sig till de flesta industrier, i första rummet metall- och maskinindustrien, där dock efterfrågan huvudsakligen gällt kunniga yrkesarbetare, å vilka brist rådde, under det att behovet av oskolad arbetskraft var ringa. Helt naturligt fick byggnadsverksamheten ökad fart, sedan den under större delen av år 1933 och början av år 1934 pågående konflikten i februari bilagts, och även andra, närbesläktade industrier kommo härigenom i ett förbättrat läge.

Antalet *ansökningar per 100 lediga platser* har under det senaste decenniet utgjort:

	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
Jordbruk och skogshushållning	136	140	125	129	122	115	154	283	410	269
Industri och hantverk	597	667	777	656	525	617	1 167	2 219	3 123	1 723
Sjöfart och fiske	281	281	277	258	221	248	376	547	575	496
Handel och samfärdsel	202	196	191	169	149	151	204	403	611	416
Husligt arbete	120	116	111	113	103	99	104	130	139	115
Annat arbete	290	279	287	315	265	324	234	348	369	306
Samtliga grupper	**198**	**201**	**198**	**192**	**169**	**178**	**236**	**413**	**545**	**392**

I jämförelse med år 1933 uppvisade samtliga huvudgrupper kraftigt sjunkande relationstal, en omständighet som ytterligare bestyrker den gynnsamma utveckling, som kännetecknat den svenska arbetsmarknaden under det gångna året. Trots den ovan påtalade konjunkturuppgången för industrien är relationstalet 1 723 ojämförligt mycket oförmånligare än för någon annan grupp och markerar tydligt, vilket stort överskott å arbetskraft som förefinnes. Arbetstillgången inom husligt arbete var fortfarande mycket god, och över 28 000 platser kunde icke tillsättas under året. Att efterfrågan å dylikt arbete det oaktat kunde överstiga platstillgången, får bl. a. sin förklaring därav, att tillgången å icke utbildad arbetskraft var mer än tillräcklig.

Jordbruksförmedlingens växlande omfattning vid de olika anstalterna framgår av de sista kolumnerna i tab. B. Minst hälften av de tillsatta platserna kommo på jordbruket vid fyra anstalter, nämligen Skurup (72 %), Svedala (67 %), Vellinge (63 %) och Eslöv (54 %). Närmast följa Kristianstads län (46 %) och Skaraborgs län (38 %). Under en följd av år har det visat sig, att procenttalen för jordbruksförmedlingens anpart i det totala förmedlingsresultatet vid de särskilda anstalterna genomgående minskats. En förändring här-

utinnan har nu ägt rum, och endast från ett fåtal orter redovisas minskning, något som synes tyda på en om än svag förbättring för jordbrukarna.

Ungdomsförmedlingen. I årsberättelsen för 1930 lämnades första gången en sammanställning av de särskilda uppgifter om förmedlingsverksamheten för ungdom under 18 år, som numera avgivas av anstalterna. Motsvarande siffror för år 1934 återgivas i *tab. D.*

Tab. D. Ungdomsförmedlingen under år 1934.

Månad	Manliga avdelningen				Kvinnliga avdelningen				Tillsammans			
	Ansökn. om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Ansökn. om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Ansökn. om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Januari . . .	4 863	877	816	555	2 936	1 298	1 018	226	7 799	2 175	1 834	359
Februari . .	4 715	1 138	990	414	2 563	1 251	954	205	7 278	2 389	1 944	305
Mars	4 628	1 727	1 390	268	2 432	1 484	1 050	164	7 060	3 211	2 440	220
April	3 660	1 929	1 481	190	2 442	1 981	1 328	123	6 102	3 910	2 809	156
Maj	3 018	1 965	1 452	154	1 857	2 017	1 101	92	4 875	3 982	2 553	122
Juni	3 873	1 818	1 558	213	2 453	1 907	1 329	129	6 326	3 725	2 887	170
Juli	3 349	1 837	1 596	182	2 176	1 598	1 176	136	5 525	3 435	2 772	161
Augusti . . .	3 673	1 717	1 484	214	3 000	2 116	1 423	142	6 673	3 833	2 907	174
September . .	3 826	2 185	1 854	175	3 051	2 219	1 544	137	6 877	4 404	3 398	156
Oktober . . .	4 291	2 368	1 938	181	3 125	2 528	1 701	124	7 416	4 896	3 639	151
November . .	3 716	1 548	1 380	240	2 585	2 003	1 416	129	6 301	3 551	2 796	177
December . .	2 929	1 193	1 038	246	1 338	1 330	839	101	4 267	2 523	1 877	169
Hela året 1934	**46 541**	**20 302**	**16 977**	**229**	**29 958**	**21 732**	**14 879**	**138**	**76 499**	**42 034**	**31 856**	**182**
1933	53 812	14 821	13 110	363	35 421	18 192	14 358	195	89 233	33 013	27 468	270
1932	45 968	14 366	12 744	320	34 964	18 620	14 574	188	80 932	32 986	27 318	245
1931	37 447	17 028	13 929	220	30 230	20 704	14 681	146	67 677	37 732	28 610	179
1930	31 118	20 039	15 412	155	28 822	21 843	15 093	132	59 940	41 882	30 505	143
I % av hela förmedlingen 1934	3·6	8·6	7·5	—	15·5	15·0	14·8	—	5·1	11·0	9·8	—
1933	3·4	7·1	6·5	—	16·8	14·8	15·2	—	4·9	10·0	9·3	—
1932	4·4	8·5	7·8	—	17·2	14·0	14·3	—	6·5	10·9	10·3	—
1931	6·6	10·4	9·2	—	16·4	13·3	13·1	—	9·0	11·8	10·9	—
1930	8·5	14·0	12·2	—	16·6	13·7	13·7	—	11·1	13·8	12·9	—

Förhållandet mellan ansökningar och lediga platser har liksom under de föregående åren åtminstone för den manliga arbetskraften varit betydligt gynnsammare på ungdomsförmedlingens område än inom arbetsförmedlingen i övrigt. I fråga om det kvinnliga arbetsmarknadsklientelet har ett motsatt förhållande framträtt, men även här har under 1934 en utjämning ägt rum, så att genomsnittssiffran för året i fråga om flickorna endast oväsentligt överstiger den för kvinnliga avdelningen i stort. För hela sista kvartalet uppvisar kvinnliga ungdomsförmedlingen t. o. m. lägre relationstal. Särskilt inom affärslivet kunde man märka en stegrad efterfrågan på gossar, men även lärlingsplatser inom industri och hantverk stodo till buds i ökad utsträckning, i synnerhet på höstsidan. Skolfria spring- och passflickor hade alltjämt goda arbetstillfällen; sysselsättning inom husligt arbete syntes dock föga lockande.

Det förtjänar emellertid understrykas, att de här återgivna relationssiffrorna

	Arbetsförmedlingsanstalter	Jordbruk m. m.			Skogshushållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri			Metall- o. maskinindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.
	Manliga avdeln.															
1	Stockholms stad . .	4 567	229	228	110	—	—	64	—	—	1 151	8	6	31 545	1 106	1 005
2	Stockholms län . .	13 797	6 261	5 805	1 416	758	749	97	2	2	881	66	66	5 917	663	635
3	Uppsala län	5 320	2 170	1 877	447	43	43	862	7	7	935	4	4	926	66	53
4	Södermanlands län	4 206	2 401	2 033	26	13	13	—	—	—	76	12	12	2 106	400	399
5	Östergötlands län .	12 762	4 365	3 565	410	276	275	1 635	40	40	758	34	34	1 582	134	120
6	Norrköping	1 375	533	497	3	6	5	—	—	—	67	—	—	1 782	32	27
7	Jönköpings län . .	2 782	1 251	967	250	53	53	105	—	—	407	27	23	948	128	120
8	Kronobergs län . .	1 992	1 537	1 128	245	2	2	5	—	—	1 313	30	30	166	21	19
9	Kalmar län	3 814	1 072	917	955	90	85	96	—	—	2 153	44	44	2 244	89	61
10	Gotlands län . . .	1 437	986	704	2	2	2	—	—	—	894	70	70	94	4	3
11	Blekinge län . . .	5 055	1 252	929	89	15	15	3	1	1	9 252	303	303	1 823	157	64
12	Kristianstads län .	7 263	4 707	3 828	173	34	34	154	12	12	1 168	116	98	592	67	47
13	Malmöhus l.: Malmö	1 577	591	443	—	—	—	—	—	—	1 193	3	2	6 498	330	306
14	Hälsingborg . . .	1 506	431	384	—	—	—	337	—	—	239	2	2	2 617	80	79
15	Övriga anstalter .	9 075	5 962	4 576	15	—	—	1 768	57	57	3 102	103	95	5 467	572	547
16	Hallands län . . .	2 239	1 095	656	134	8	8	84	7	7	1 839	57	57	1 165	36	36
17	Göteborgs o. Bohus l.	3 739	1 011	743	172	78	77	76	5	5	53 676	2 003	1 984	1 713	58	55
18	Göteborgs stad . .	1 670	1 041	895	3	29	29	—	—	—	639	15	15	19 904	1 169	1 143
19	Älvsborgs län . . .	2 525	651	545	41	29	29	487	94	94	410	31	31	2 085	173	171
20	Skaraborgs län . .	6 529	3 216	2 196	193	34	34	16	1	1	996	48	48	1 735	300	202
21	Värmlands län . .	6 097	852	606	13 393	313	302	1 468	31	31	2 661	12	12	2 335	118	116
22	Örebro län	4 108	1 619	1 420	2 684	242	241	7 509	121	113	720	22	22	1 042	15	15
23	Västmanlands län .	4 287	1 711	1 535	422	28	28	1 808	114	110	693	27	27	2 297	108	99
24	Kopparbergs län . .	2 680	327	295	7 776	1 699	1 680	8 613	221	221	494	24	24	1 317	74	73
25	Gävleborgs län . .	4 016	190	187	7 915	753	753	1 023	43	43	309	14	11	1 550	15	15
26	Västernorrlands län	5 018	193	193	7 632	572	572	57	2	2	481	68	68	1 367	5	5
27	Jämtlands län . . .	1 046	226	212	7 597	1 372	1 369	—	—	—	340	30	30	218	6	5
28	Västerbottens län .	3 355	245	239	1 912	815	807	—	—	—	—	—	—	104	8	8
29	Norrbottens län . .	2 771	272	272	7 147	5 130	5 112	18 583	242	242	306	24	24	443	5	5
	Kvinnliga avdeln.															
1	Stockholms stad . .	146	139	137	—	—	—	—	—	—	30	2	—	1 290	179	148
2	Stockholms län . .	425	718	321	—	—	—	—	—	—	2	—	—	8	—	—
3	Uppsala län	585	668	379	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	—	—
4	Södermanlands län .	705	911	523	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län .	720	1 055	515	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	44	75	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län . .	258	419	151	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . .	228	617	151	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	172	273	105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län . . .	147	369	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län . . .	379	1 089	426	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län .	923	1 666	677	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus l.: Malmö	146	150	53	—	—	—	—	—	—	10	—	—	127	12	9
14	Hälsingborg . . .	168	129	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter .	840	1 333	453	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—
16	Hallands län . . .	144	299	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
17	Göteborgs o. Bohus l.	224	251	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad . .	276	155	77	—	—	—	—	—	—	7	1	—	27	21	16
19	Älvsborgs län . . .	18	35	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . .	552	1 194	424	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . .	293	602	219	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	585	842	361	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län .	444	721	442	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län . .	154	192	128	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . .	82	42	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län	10	19	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . . .	104	232	141	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län .	216	260	138	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . .	19	9	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Trävaruindustri			Byggnadsverksamhet			Läder-, hår- o. gummiindustri			Textilindustri			Beklädnadsindustri			Närings- o. njutningsmedelsindustri			Kem.-tekn. o. belysningsindustri			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	
3 726	107	102	49714	868	836	1306	81	76	279	—	—	2 787	57	46	3 200	20	20	282	14	14	1
1 171	117	115	8 565	1 518	1 517	153	19	15	41	4	4	346	17	16	739	63	59	52	4	4	2
1 004	12	7	1 049	13	12	59	—	—	7	—	—	220	2	1	504	9	6	24	—	—	3
1 003	83	83	635	84	84	49	—	—	10	1	1	38	—	—	151	5	5	24	—	—	4
1 521	97	97	3 219	860	859	41	2	1	71	1	1	197	2	2	420	15	14	6	—	—	5
1 046	45	43	5 918	203	202	103	5	5	1 049	7	5	170	8	5	230	4	4	40	8	8	6
1 172	53	51	1 911	247	247	308	5	5	106	2	2	252	2	2	315	11	10	933	12	12	7
418	39	37	603	39	39	1	1	1	6	—	—	84	6	6	28	3	2	—	—	—	8
1 853	68	67	1 725	83	80	97	2	2	58	—	—	96	2	2	460	6	6	254	4	4	9
63	—	—	248	2	2	6	—	—	—	—	—	17	3	2	69	6	6	3	—	—	10
350	3	3	1 647	27	27	161	—	—	—	—	—	254	3	1	521	4	3	35	—	—	11
221	42	38	1 461	260	252	42	1	1	33	—	—	120	1	1	271	14	14	9	—	—	12
1 605	32	26	7 473	458	445	858	11	10	238	—	—	1 226	26	19	1 184	4	—	1134	—	—	13
368	5	5	3 233	148	148	398	5	5	64	1	1	379	2	2	457	9	9	288	—	—	14
791	47	44	4 452	343	339	856	21	18	98	1	—	755	54	52	2 674	99	97	165	58	58	15
577	4	4	2 089	131	123	115	—	—	339	9	9	550	3	3	375	21	21	15	7	7	16
595	22	20	3 895	344	338	42	1	1	230	—	—	171	1	1	796	49	48	758	1	1	17
6 726	72	70	8 611	835	810	469	26	23	1 673	28	24	1 543	29	19	2 283	39	36	669	53	52	18
523	39	38	2 384	267	267	37	2	2	489	19	19	196	3	3	241	4	4	395	—	—	19
520	35	33	1 216	115	112	58	—	—	29	—	—	119	7	7	474	27	20	106	—	—	20
4 348	108	108	5 465	422	421	200	3	3	173	—	—	209	1	1	347	5	5	1	—	—	21
741	52	52	1 845	45	45	115	7	7	26	—	—	3 042	4	4	411	6	6	27	8	8	22
1 000	81	81	1 981	109	109	31	3	3	13	—	—	138	2	2	410	7	7	—	—	—	23
3 250	83	83	2 243	707	706	17	—	—	1	—	—	50	6	6	175	3	3	13	—	—	24
6 245	40	40	2 289	98	97	42	2	2	41	1	1	141	1	1	525	3	3	—	—	—	25
20 275	98	98	3 868	70	70	46	1	1	15	—	—	370	5	5	636	2	1	92	3	3	26
605	—	—	799	138	136	38	—	—	—	—	—	52	1	1	94	5	4	9	1	1	27
670	11	11	1 741	104	104	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	1	1	—	—	—	28
13 866	801	801	5 742	1 110	1 110	30	—	—	—	—	—	199	—	—	201	2	2	—	—	—	29
29	6	6	1	—	—	76	94	88	284	57	46	2 969	1 285	989	1 230	448	380	181	77	69	1
—	—	—	—	—	—	5	4	—	4	—	—	42	14	14	45	28	24	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	10	9	16	12	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	38	30	66	70	65	10	17	9	—	—	—	4
8	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	57	28	22	66	37	29	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	4	3	2	86	4	—	33	4	3	20	5	3	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	9	2	2	1	1	—	40	17	11	73	34	16	32	2	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5	3	10	10	6	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	—	—	10	10	4	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	12	7	5	8	4	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	27	20	9	4	1	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	29	12	8	82	59	31	—	—	—	12
7	—	—	—	—	—	453	92	92	158	21	21	1 192	556	372	467	137	96	39	18	18	13
—	—	—	—	—	—	169	4	4	107	12	9	93	15	14	49	26	13	1	—	—	14
2	2	2	—	—	—	27	4	4	69	1	1	114	46	42	142	7	4	2	4	3	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	4	2	32	3	3	9	7	5	1	1	1	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	1	1	28	6	5	71	33	21	8	—	—	17
51	11	10	—	—	—	6	4	4	583	94	56	1 167	370	260	904	356	292	83	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	6	6	13	6	4	7	3	1	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	7	5	101	74	29	85	4	4	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	2	8	4	4	3	4	1	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	115	25	16	45	37	17	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	15	15	30	29	28	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	8	6	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	17	9	9	18	31	31	—	3	3	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	6	6	24	23	21	1	1	1	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	5	5	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	6	1	1	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske			Kontors-, bank- o. d. personal		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln.															
1	Stockholms stad . .	734	25	24	1 889	56	44	9 200	602	549	7 835	2 323	2 186	7 459	607	512
2	Stockholms län . .	1 054	518	518	225	5	5	762	59	59	1 091	151	150	415	50	50
3	Uppsala län	37	—	—	50	—	—	199	12	8	136	1	—	219	9	9
4	Södermanlands län .	17	6	6	8	1	1	87	5	5	995	274	274	51	9	9
5	Östergötlands län .	126	12	12	40	1	—	853	43	39	316	38	36	160	29	27
6	Norrköping	628	7	7	89	—	—	362	19	17	1 071	425	424	319	21	13
7	Jönköpings län . . .	72	18	18	29	—	—	773	31	31	85	2	2	152	15	14
8	Kronobergs län . .	168	—	—	—	—	—	52	1	1	17	—	—	55	5	5
9	Kalmar län	68	8	8	98	—	—	577	48	18	7 084	1 001	999	165	3	3
10	Gotlands län . . .	1	—	—	13	—	—	38	—	—	1 479	204	197	19	—	—
11	Blekinge län . . .	8	—	—	74	—	—	302	9	9	5 070	1 006	993	161	7	6
12	Kristianstads län .	5	—	—	31	—	—	125	4	4	661	162	162	80	4	4
13	Malmöhus l.: Malmö	246	2	2	276	5	5	3 942	173	168	4 747	984	953	1 420	86	74
14	Hälsingborg . . .	49	—	—	92	1	1	526	35	34	10 538	2 556	2 542	416	18	17
15	Övriga anstalter .	79	—	—	100	1	1	706	50	49	4 613	1 229	1 216	318	7	6
16	Hallands län . . .	75	3	3	35	4	4	81	4	2	1 265	224	222	117	3	3
17	Göteborgs o. Bohus l.	50	4	4	40	1	1	136	7	6	2 385	403	387	141	23	16
18	Göteborgs stad . . .	533	18	16	871	49	43	3 895	405	380	32 810	5 340	5 314	3 412	494	451
19	Älvsborgs län . . .	657	80	80	36	1	1	506	50	50	346	15	12	140	10	10
20	Skaraborgs län . .	42	—	—	81	1	1	1 997	4	3	138	2	2	136	15	10
21	Värmlands län . .	680	49	49	68	—	—	575	1	1	623	187	185	274	5	5
22	Örebro län	122	5	5	90	1	1	443	2	2	221	6	6	289	21	21
23	Västmanlands län .	20	—	—	35	—	—	303	5	5	327	99	99	109	7	5
24	Kopparbergs län . .	944	11	11	27	—	—	38	1	1	39	5	5	165	4	4
25	Gävleborgs län . .	348	1	1	41	1	1	750	48	48	3 552	547	542	267	5	5
26	Västernorrlands län	4 504	63	63	64	—	—	344	—	—	4 957	724	722	278	2	1
27	Jämtlands län . . .	1 161	197	197	24	—	—	24	1	1	23	—	—	34	3	3
28	Västerbottens län .	119	—	—	—	—	—	198	—	—	608	180	179	33	4	4
29	Norrbottens län . .	125	—	—	42	—	—	777	—	—	705	150	150	177	3	3
	Kvinnliga avdeln.															
1	Stockholms stad . .	764	298	281	106	12	7	321	390	285	1 591	697	592	1 665	526	417
2	Stockholms län . .	3	1	—	—	—	—	7	—	—	46	—	—	22	6	4
3	Uppsala län	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	9	2	2
4	Södermanlands län .	15	14	14	—	—	—	40	8	8	1	1	1	6	4	4
5	Östergötlands län .	6	7	6	—	—	—	13	6	6	13	9	8	15	7	7
6	Norrköping	3	5	4	—	—	—	1	2	2	45	29	29	2	—	—
7	Jönköpings län . .	3	—	—	—	1	—	3	—	—	2	3	3	22	23	22
8	Kronobergs län . .	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
9	Kalmar län	1	—	—	—	—	—	2	1	1	9	9	5	4	4	4
10	Gotlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	158	12	11	12	3	3
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	5	5	1	1
12	Kristianstads län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	3	2	2
13	Malmöhus l.: Malmö	226	148	142	5	2	2	609	294	278	107	35	29	577	136	121
14	Hälsingborg . . .	18	13	11	1	—	—	36	18	18	85	31	30	35	13	13
15	Övriga anstalter .	—	—	—	—	—	—	45	6	6	53	17	17	20	10	10
16	Hallands län . . .	3	5	5	—	—	—	—	—	—	5	4	4	6	1	1
17	Göteborgs o. Bohus l.	—	—	—	2	2	1	—	—	—	21	21	19	1	2	2
18	Göteborgs stad . . .	293	181	167	9	31	24	32	94	77	726	351	272	949	235	196
19	Älvsborgs län . . .	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	4	1	1
20	Skaraborgs län . .	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	37	12	10
21	Värmlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	4	3	4	3
22	Örebro län	7	—	—	—	—	—	18	17	17	1	1	1	30	11	9
23	Västmanlands län .	2	—	—	—	—	—	—	—	—	10	4	4	35	18	17
24	Kopparbergs län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
25	Gävleborgs län . .	1	3	3	—	—	—	3	2	2	50	8	8	4	1	1
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	98	37	37	1	—	—
27	Jämtlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	5	5
29	Norrbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—

Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurangpersonal			Transport-arbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L. p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
19 150	1337	1295	5 137	80	78	24 017	3 258	2 746	2 668	229	216	155	14	13	25 097	26 566	26 524	1
1 201	112	106	212	39	37	3 439	521	506	101	9	9	38	15	14	13 129	4 049	4 018	2
398	18	17	75	3	3	837	200	159	26	1	1	—	—	—	4 817	4 092	3 828	3
198	27	26	33	8	7	645	185	181	4	3	3	—	1	1	2 970	1 126	1 121	4
588	23	23	58	13	12	1 343	420	412	38	2	2	1	3	3	8 004	3 332	3 317	5
690	6	3	145	3	3	2 016	186	155	12	—	—	—	—	—	3 066	857	854	6
225	7	7	118	19	17	755	189	187	46	3	3	1	—	—	6 331	4 161	4 143	7
39	1	1	25	7	7	199	43	38	—	—	—	—	—	—	8 700	1 378	1 378	8
214	5	5	50	3	3	851	342	341	5	—	—	—	—	—	10 643	2 201	2 186	9
35	—	—	29	7	6	275	55	53	11	—	—	—	—	—	1 415	1 301	1 301	10
441	5	5	149	3	3	1 449	309	293	38	1	—	22	1	1	16 772	2 636	2 608	11
129	12	8	58	12	11	602	80	73	10	—	—	—	—	—	4 781	1 483	1 451	12
2 462	71	67	415	15	7	4 390	1 344	1 057	258	39	39	9	1	1	8 816	3 328	3 328	13
598	17	17	175	4	4	1 716	233	199	12	—	—	—	—	—	4 242	818	818	14
869	129	129	128	11	11	1 885	454	424	45	—	—	2	—	—	15 881	6 121	6 084	15
436	10	10	94	5	5	697	70	65	58	1	1	—	—	—	3 566	1 088	1 086	16
312	27	25	85	38	36	1 213	147	137	6	2	—	1	—	—	8 837	3 816	3 813	17
9 020	545	526	1 192	69	60	8 934	5 053	4 799	583	252	252	—	9	3	25 440	4 337	4 315	18
343	6	6	51	1	1	1 205	53	53	37	7	7	—	—	—	12 880	5 285	5 259	19
284	20	19	102	17	14	886	53	52	47	8	8	—	—	—	7 472	1 719	1 712	20
506	4	4	83	2	2	1 672	42	40	52	1	1	—	1	—	22 772	4 096	4 091	21
600	3	3	100	6	6	1 681	148	148	39	2	2	—	—	—	12 543	3 546	3 538	22
263	7	7	54	6	6	911	231	229	17	—	—	3	1	1	7 723	2 779	2 779	23
143	5	5	61	12	11	390	81	78	12	—	—	—	—	—	16 974	5 108	5 101	24
541	8	7	55	4	4	1 511	87	87	60	—	—	7	—	—	13 959	3 530	3 520	25
785	1	—	73	2	2	1 793	21	20	62	7	7	—	—	—	29 486	6 627	6 621	26
193	2	1	79	7	7	686	44	44	13	—	—	—	—	—	9 574	2 651	2 643	27
15	—	—	—	—	—	209	46	46	—	—	—	—	—	—	12 431	1 043	999	28
344	1	1	29	—	—	2 378	57	57	14	—	—	—	—	—	26 054	6 577	6 577	29
4 545	1171	839	9 884	3 633	3 265	1 121	1 788	1 248	2 354	1 076	849	27 383	26 067	17 763	3 212	186	129	1
129	36	27	590	613	376	27	21	16	269	146	109	4 909	5 210	3 080	87	1	1	2
51	23	22	133	144	110	10	8	8	11	39	33	2 266	2 176	1 649	98	1	1	3
48	12	11	223	209	176	16	73	66	31	40	32	3 334	2 902	2 096	676	172	137	4
143	39	34	463	449	353	53	63	46	116	125	96	5 468	4 142	2 705	561	—	—	5
3	8	6	65	102	54	7	28	19	20	17	12	933	1 033	701	103	—	—	6
42	25	20	391	329	275	14	23	20	69	46	40	3 279	2 051	1 492	126	—	—	7
6	6	5	212	246	165	7	7	7	21	24	12	1 607	1 424	879	—	—	—	8
45	15	15	230	216	194	20	24	24	21	23	19	2 351	1 420	1 228	180	—	—	9
69	18	17	229	179	136	43	7	7	48	39	33	972	828	584	—	—	—	10
73	17	15	418	430	348	56	66	47	21	43	34	4 526	2 760	2 168	10	—	—	11
84	18	16	927	884	555	14	33	30	33	19	15	4 165	3 451	2 515	95	—	—	12
1 324	389	322	1 604	1 072	781	41	406	212	118	82	57	8 474	7 809	5 949	815	—	—	13
115	95	85	495	437	341	35	103	76	26	35	25	2 157	1 724	1 345	381	—	—	14
156	93	78	274	303	226	75	75	66	18	44	31	2 968	2 901	1 928	362	1	1	15
25	19	15	215	196	160	18	22	22	20	12	6	1 410	1 162	813	162	—	—	16
78	21	15	638	491	354	14	5	5	72	58	37	2 073	1 550	990	255	2	—	17
1 682	464	280	1 964	1 452	1 019	343	672	431	857	668	587	9 469	11 178	7 871	2 758	6	3	18
18	8	6	188	150	92	3	5	4	25	35	22	1 231	1 121	713	9	—	—	19
48	27	20	326	359	240	2	1	1	75	140	81	3 097	2 660	1 668	376	—	—	20
10	8	4	163	211	129	7	8	4	33	53	40	1 891	2 153	1 282	—	1	—	21
83	37	25	466	294	197	63	66	51	148	84	39	3 646	3 082	2 250	147	—	—	22
199	59	55	378	422	394	29	64	58	81	92	83	3 453	2 076	1 806	356	7	7	23
12	8	8	769	509	410	13	8	6	38	27	23	2 934	1 811	1 445	—	—	—	24
36	17	17	296	152	139	31	39	39	45	35	31	2 324	1 212	1 031	193	—	—	25
4	—	—	48	46	41	—	1	1	—	—	—	305	163	145	—	—	—	26
34	18	18	888	835	823	6	8	8	26	46	46	1 539	1 185	1 156	4	1	1	27
22	2	2	296	202	168	3	3	3	15	9	8	1 806	1 395	1 134	—	—	—	28
30	—	—	103	27	27	—	—	—	1	3	3	1 321	539	539	—	—	—	29

endast avse ungdom i de lägre åldersklasserna (under 18 år), medan ungdomsarbetslösheten i vedertagen bemärkelse även och kanske i främsta rummet hänför sig till de närmast högre åldersklasserna (upp till 25 år). Det är inom dessa sistnämnda åldersklasser, som svårigheten att vinna fast fot på arbetsmarknaden framför allt gör sig gällande.

Antalet lediga platser inom ungdomsförmedlingen utgjorde i förhållande till samtliga 11 %. Av de lediga platserna tillsattes i genomsnitt 76 % (84 % på manliga och 68 % på kvinnliga avdelningen). Förmedlingsresultatet är för såväl manliga som kvinnliga ungdomsavdelningen sämre än i fråga om den äldre arbetskraften.

Arbetstillgången inom sjömansyrket under år 1934.

På- och avmönstringar vid sjömanshusen. Enligt till socialstyrelsen från rikets samtliga sjömanshus ingångna uppgifter uppgick hela antalet under år 1934 påmönstrade sjömän till 36 313 och antalet avmönstrade till 34 250. Härav voro i inrikes fart 2 078 påmönstringar och 1 833 avmönstringar eller resp. 5·7 och 5·4 %. Fördelningen på olika sjömanshus framgår av följande översikt:

	På-mönst-rade	Av-mönst-rade		På-mönst-rade	Av-mönst-rade		På-mönst-rade	Av-mönst-rade
Haparanda . . .	25	32	Nyköping . . .	520	514	Landskrona .	1 354	1 243
Luleå	424	227	Norrköping . .	742	764	Hälsingborg .	3 455	3 063
Piteå	105	82	Västervik . . .	422	424	Halmstad . .	302	330
Skellefteå . . .	58	43	Oskarshamn . .	809	775	Falkenberg . .	96	94
Umeå	191	170	Kalmar	717	718	Varberg . . .	160	178
Örnsköldsvik . .	225	224	Visby	341	351	Göteborg . . .	12 486	11 193
Härnösand . . .	398	286	Karlskrona . . .	140	148	Marstrand . .	554	542
Sundsvall . . .	728	686	Ronneby	151	133	Uddevalla . .	287	330
Hudiksvall . . .	112	105	Karlshamn . . .	409	504	Lysekil . . .	956	832
Söderhamn . . .	223	202	Sölvesborg . . .	583	480	Strömstad . .	266	266
Gävle	881	917	Kristianstad . .	230	288	Karlstad . . .	648	640
Stockholm . . .	4 171	4 225	Simrishamn . .	143	112	Lidköping . .	146	178
Uppsala	3	5	Ystad	239	221	Summa 1934	**36 313**	**34 250**
Västerås	230	249	Trälleborg . . .	246	267	» 1933	35 305	33 953
Södertälje . . .	60	88	Malmö	2 077	2 121	» 1932	34 251	34 281

Den avgjort största frekvensen kom, efter vad härav synes, på sjömanshuset i Göteborg med 34 % av påmönstringarna och 33 % av avmönstringarna, därnäst kom Stockholm med resp. 11 och 12 %. Fördelningen på de olika månaderna framgår av nedanstående tabell:

År 1934		Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Påmönstrade		2 746	1 819	3 512	4 563	4 918	3 897	3 077	2 719	2 154	2 155	2 128	2 625
Avmönstrade		3 993	2 385	2 324	3 403	2 701	2 549	2 588	2 784	2 284	2 442	2 486	4 311
Påmönstr. per 100 avmönstr.	1934	69	76	151	134	182	153	119	98	94	88	86	61
	1933	63	88	92	164	172	177	126	102	83	99	91	48
	1932	58	95	72	170	194	141	107	80	116	106	91	51

Sjömansförmedlingens verksamhet under år 1934.

Hamnar	Ansökn. om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 lediga platser	Påmönstringar och tillsatta platser inom manskapsgrupperna							
					Däcksmanskap		Maskinmanskap		Kökspersonal		Tillsammans	
					Påm.	T. pl.	Påm.	T. pl.	Påm.	T. pl.	Påm.	T. pl.
Luleå . . .	705	150	150	470	117	71	136	65	56	13	309	149
Umeå	608	180	179	338	74	80	43	79	32	17	149	176
Örnsköldsvik	306	85	87	·	77	40	71	42	33	5	181	87
Härnösand .	1 683	295	292	571	155	128	96	76	52	47	303	251
Sundsvall . .	1 903	378	378	503	276	168	216	132	104	63	596	363
Hudiksvall .	1 124	50	50	·	40	27	30	19	20	4	90	50
Söderhamn .	668	126	126	530	86	62	64	44	35	15	185	121
Gävle	1 168	381	373	307	314	174	251	145	129	48	694	367
Stockholm .	9 136	3 009	2 769	304	1 286	841	943	598	857	770	3 086	2 209
Södertälje . .	99	19	19	·	23	12	18	6	8	1	49	19
Oxelösund. .	886	274	274	323	180	179	122	76	72	15	374	270
Norrköping .	1 119	454	453	246	245	195	178	129	118	84	541	408
Västervik . .	571	120	117	476	209	67	67	36	50	10	326	113
Oskarshamn .	2 597	526	526	494	328	255	183	164	103	57	614	476
Kalmar . . .	3 232	355	355	910	358	207	92	75	81	50	531	332
Visby . . .	1 490	216	208	690	174	128	46	47	32	32	252	207
Karlskrona .	822	79	69	·	88	43	10	9	21	3	119	55
Karlshamn .	2 146	311	308	690	197	189	50	47	71	49	318	285
Sölvesborg .	1 651	521	521	317	213	254	93	95	92	76	398	425
Åhus	194	119	119	163	104	70	55	25	28	8	187	103
Ystad . . .	417	65	65	·	94	38	47	22	31	4	172	64
Trälleborg . .	993	187	175	531	76	85	64	64	34	23	174	172
Malmö . . .	4 854	1 019	982	476	746	435	512	339	308	103	1 566	877
Landskrona .	2 961	979	978	302	551	353	316	244	136	105	1 003	702
Hälsingborg .	10 352	2 587	2 572	400	1 212	914	885	754	418	330	2 515	1 998
Halmstad . .	864	228	226	379	164	153	45	42	31	25	240	220
Göteborg . .	31 291	5 668	5 564	552	3 092	1 979	2 858	1 766	4 134	518	10 084	4 263
Lysekil . . .	511	110	110	465	510	89	9	2	10	9	529	100
Uddevalla . .	642	198	191	324	121	98	63	47	26	21	210	166
Tillsammans	**84 993**	**18 689**	**18 236**	**455**	**11 110**	**7 334**	**7 563**	**5 189**	**7 122**	**2 505**	**25 795**	**15 028**

Inalles kan man per 100 avmönstringar under år 1934 räkna 106 påmönstringar, mot 104 år 1933 och 100 år 1932.

Bland de under året påmönstrade utgjordes 2 257 av fartygsbefälhavare, 6 344 av styrmän och maskinister, 12 301 av däcksmanskap, 7 981 av maskinmanskap och 7 430 av kökspersonal. Bland de avmönstrade voro 2 089 fartygsbefälhavare, 6 044 styrmän och maskinister, 11 655 däcksmanskap, 7 439 maskinmanskap och 7 023 kökspersonal.

Till nationaliteten voro av de under året påmönstrade 36 313 sjömännen 36 011 (eller 99·2 %) svenskar, 83 norrmän, 42 danskar, 84 finnar, 33 tyskar, 58 andra vita samt 2 av annan ras. Bland de under samma tid avmönstrade 34 250 sjömännen voro 33 767 (eller 98·6 %) svenskar, 144 norrmän, 103 danskar, 98 finnar, 52 tyskar, 84 andra vita samt 2 av andra raser.

Arbetsförmedlingsverksamheten. De under Sveriges offentliga arbetsförmedling sorterande sjömansförmedlingskontoren och -ombuden ha under år 1934

bedrivit sin verksamhet efter samma grunder och å samma orter som under näst föregående år.

Såsom närmare framgår av nedanstående tabeller, uppgingo samtliga ansökningar om arbete till 84 993, lediga platser till 18 689 och tillsatta platser till 18 236, vilket betecknar en minskning sedan föregående år för ansökningarna med 10 % men en ökning för lediga och tillsatta platser med vardera c:a 4 %. Det genomsnittliga antalet ansökningar per 100 lediga platser var för hela riket 465 under 1934 mot 527 och 511 under resp. 1933 och 1932.

Förmedlingsverksamhetens fördelning på årets skilda månader framgår av nedanstående uppställning:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Arbetssökande personer	8 190	8 533	8 838	9 031	8 170	6 785	6 028	5 979	5 555	5 858	5 591	5 780
Ansökningar	8 217	8 553	8 860	9 142	8 325	6 865	6 082	6 054	5 592	5 886	5 627	5 790
Lediga platser	1 068	869	1 352	2 316	2 630	2 111	1 826	1 535	1 099	1 369	1 269	1 245
Tillsatta »	1 064	863	1 336	2 293	2 575	2 019	1 749	1 492	1 058	1 343	1 242	1 202
Ansökningar pr 100 lediga pl.	769	984	655	395	317	325	333	394	509	430	443	465

Det vid sjömansförmedlingsanstalterna inregistrerade överskottet på arbetskraft uppgick i medeltal per månad till 5 471 personer eller, om man bortser från de förmedlingar, som avse tillfälligt arbete å fartyg i hamn, till 5 656 personer. Överskottet var störst under februari och minst under juli med 7 664 resp. 4 202 personer. Tillgången på nybörjare vid förmedlingskontoren i Stockholm, Göteborg och Malmö var c:a 19 % större än föregående år.

Förmedlingsverksamhetens fördelning på olika bemanningskategorier klarlägges i efterföljande tablå:

	Ansökningar om arbete		Lediga platser		Tillsatta platser		Per 100 lediga platser	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Ansökningar	Tills. platser
Befälhavare	101	0·1	32	0·2	32	0·2	316	100
Styrmän	3 463	4·1	349	1·8	347	1·9	992	99
Maskinister	2 490	2·9	616	3·3	585	3·2	404	95
Däcksmanskap	34 379	40·5	7 485	40·1	7 334	40·2	459	98
Maskinmanskap	31 293	36·8	5 231	28·0	5 189	28·5	598	99
Kökspersonal	12 911	15·2	2 712	14·5	2 505	13·7	476	92
Andra platser	356	0·4	2 264	12·1	2 244	12·3	16	99
Tillsammans	**84 993**	**100·0**	**18 689**	**100·0**	**18 236**	**100·0**	**455**	**98**

Av kökspersonalen utgjordes c:a ¼ av kvinnor (3 066 ansökningar och 1 066 tillsatta platser). Denna gren av förmedlingsverksamheten var livligast vid kontoren i Stockholm, Malmö, Hälsingborg och Göteborg:

	Arbetssökande		Tillsatta platser	
	1934	1933	1934	1933
Stockholm	1 448	1 538	585	522
Malmö	105	105	29	35
Hälsingborg	76	84	30	55
Göteborg	712	949	272	361

Av 249 arbetssökande utländska sjömän bereddes 57 anställning genom sjömansförmedlingens försorg.

Verksamhetens omfattning vid de olika förmedlingsställena ävensom förhållandet mellan antalet påmönstringar och förmedlade platser inom manskapsgrupperna framgår av tabellen å sid. 95.

Göteborg ligger fortfarande främst med 36·8 % av samtliga ansökningar om arbete och 30·5 % av tillsatta platser, härnäst kommer Hälsingborg med 12·2 resp. 14·1 %, Stockholm med 10·7 resp. 15·2 % och Malmö med 5·7 resp. 5·4 %.

Av de under året förmedlade 18 236 platserna avse 15 233 eller 83·5 % anställning å ångfartyg, 2 347 (12·9 %) å motorfartyg och 656 (3·6 %) å seglare.

Bostadsproduktionen i vissa större städer under år 1934.

Preliminär översikt.

Materialets omfattning. I syfte att erhålla snabbare kännedom om växlingarna i bostadsproduktionens omfattning, än som på grundval av årsstatistiken varit möjligt, har socialstyrelsen fr. o. m. år 1934 kvartalsvis inhämtat uppgifter om antalet fullbordade och beviljade byggnadsföretag samt om antalet under byggnad varande lägenheter och rum i 12 större städer med över 30 000 invånare.[1]

På grundval av denna kvartalsstatistik ha nu utarbetats vissa preliminära siffror avseende hela år 1934. På grund av det intresse, som dessa siffror ha ur arbetsmarknads- och bostadsförsörjningssynpunkt, ha de ansetts böra omedelbart publiceras, i synnerhet som det torde dröja ännu några månader, tills man hunnit utarbeta den mera ingående redogörelse för byggnadsverksamheten inom stadssamhällena, som plägat meddelas i denna tidskrift. Framhållas må, att de här anförda uppgifterna icke avse den totala husbyggnadsverksamheten, enär de icke inbegripa produktionen av lokaler för industriella, kommersiella, administrativa o. d. ändamål och ej heller vissa statliga bostadsbyggnader. De återspegla vidare endast den arbetsåtgång, som erfordras för nyproduktion av bostäder, vilket är värt att uppmärksamma med hänsyn till att byggnadsindustrien till ingalunda obetydlig del är inriktad på sådana ändrings-, reparations- och moderniseringsarbeten, vilka icke taga sig uttryck i ökning av lägenhetsbeståndet.

Fullbordade och beviljade lägenheter och rum. Bostadsproduktionens omfattning under de båda senaste åren framgår av tab. A, som återger dels det totala antalet lägenheter och rum i under åren 1933 och 1934 fullbordade och beviljade byggnadsföretag, dels motsvarande uppgifter för de särskilda kvartalen under år 1934. Denna sammanställning utvisar, att redogörelseåret gentemot

[1] Uppgifter till kvartalsstatistiken ha ej kunnat erhållas för Eskilstuna. Enligt årsuppgifter, som inkommit efter utarbetandet av denna översikt, utgjorde här antalet under år 1934 fullbordade lägenheter och eldstäder resp. 348 och 829 mot resp. 194 och 499 år 1933. I fråga om beviljade byggnadsföretag voro motsvarande tal för 1934 resp. 494 och 1 226 samt för 1933 resp. 278 och 657. Även för Uppsala saknas kvartalsredovisning i fråga om fullbordade byggnadsföretag.

Tab. A. Antal lägenheter och eldstäder i under åren 1933—1934 fullbordade och beviljade byggnadsföretag i vissa större städer.

	Läg. resp. eldstäder i *fullbordade* byggnadsföretag						Läg. resp. eldstäder i *beviljade* byggnadsföretag					
	1933	1934	Därav fullbordade under 1934 års				1933	1934	Därav beviljade under 1934 års			
			1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.			1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.
Antal lägenheter.												
Stockholm . . .	3 847	2 993	157	203	654	1 979	2 517	5 497	617	971	1 325	2 584
Göteborg	2 032	2 988	993	36	1 579	380	1 018	3 162	465	1 364	596	737
Malmö	607	1 544	99	10	1 250	185	1 129	2 440	664	269	754	753
Norrköping . . .	170	314	32	17	213	52	246	558	114	143	125	176
Hälsingborg . . .	465	651	58	70	429	94	496	986	173	174	177	462
Borås	146	168	4	33	31	100	172	426	80	129	71	146
Gävle	125	211	26	31	82	72	176	218	28	99	58	33
Örebro	247	408	5	24	229	150	332	573	198	88	41	246
Jönköping	291	239	51	56	100	32	173	381	136	78	77	90
Linköping	348	332	11	7	307	7	303	377	130	87	52	108
Uppsala	209	353	.	.	.	.	220	524	133	153	34	204
Västerås	136	222	21	16	168	17	195	343	59	122	72	90
Tillhopa	**8 623**	**10 423**	.	.	.	.	**6 977**	**15 485**	**2 797**	**3 677**	**3 382**	**5 629**
D:o exkl. Uppsala	**8 414**	**10 070**	**1 457**	**503**	**5 042**	**3 068**	**6 757**	**14 961**	**2 664**	**3 524**	**3 348**	**5 425**
Antal eldstäder.												
Stockholm . . .	11 323	8 081	653	847	1 704	4 877	7 437	14 309	1 781	2 890	3 360	6 278
Göteborg	5 519	8 165	2 555	175	4 065	1 370	2 712	8 732	1 317	3 812	1 560	2 043
Malmö	1 580	3 738	266	44	3 018	410	2 721	6 199	1 642	698	1 870	1 989
Norrköping . . .	442	809	83	43	534	149	620	1 346	264	354	326	402
Hälsingborg . . .	1 221	1 726	176	165	1 155	230	1 402	2 530	457	507	470	1 096
Borås	348	495	18	88	89	300	537	1 348	270	421	212	445
Gävle	395	636	76	102	210	248	533	720	115	321	191	93
Örebro	583	1 099	16	52	585	446	776	1 562	515	299	117	631
Jönköping	637	787	184	184	317	102	590	1 140	401	243	237	259
Linköping	875	818	30	16	753	19	805	984	307	240	123	314
Uppsala	583	968	.	.	.	.	619	1 359	345	462	95	457
Västerås	364	640	58	46	482	54	524	1 037	162	401	223	251
Tillhopa	**28 870**	**27 962**	.	.	.	.	**19 276**	**41 266**	**7 576**	**10 648**	**8 784**	**14 258**
D:o exkl. Uppsala	**23 287**	**26 994**	**4 115**	**1 762**	**12 912**	**8 205**	**18 657**	**39 907**	**7 231**	**10 186**	**8 689**	**13 801**

år 1933, då arbetskonflikt rådde inom byggnadsbranschen och depressionsstämning gjorde sig gällande, företer en betydande stegring av bostadsproduktionen, nämligen med 20·9 % i fråga om antalet lägenheter och med 17·1 % i fråga om antalet eldstäder i fullbordade, d. v. s. slutavsynade,[1] byggnadsföretag. Lovande för utvecklingen under den närmaste tiden är, att de under år 1934 beviljade byggnadsföretagen uppvisa en sex till sju gånger så stor ökning, i det att stegringstalen härvidlag uppgå till resp. 121·9 och 114·1 %.

I fråga om antalet under de olika kvartalen fullbordade lägenheter må uppmärksammas, att det vanligen tar en viss tid, innan ett färdigställt byggnadsföretag blir slutavsynat och i statistiken registrerat såsom fullbordat, samt att dessa förhållanden kunna växla från fall till fall och från ort till ort. En del av de till 1 oktober färdigställda byggnadsföretagen ha sålunda redovisats såsom fullbordade först under fjärde kvartalet. Detta bör beaktas, när

[1] Uppgifterna för Stockholm avse till slutavsyning anmälda byggnadsföretag.

siffrorna exempelvis för Göteborg, Malmö, Hälsingborg, Linköping och Västerås utvisa en avmattning mot slutet av året, medan i andra städer lägenhetstillskottet för fjärde kvartalet redovisas som större än under årets båda första kvartal. I Stockholm (och Borås) nådde antalet fullbordade lägenheter t. o. m. högst under sista kvartalet. Att byggnadsverksamheten här förhållandevis sent återhämtat sig efter byggnadskonflikten kan delvis förklara, varför huvudstadens totalsiffra för år 1934 var lägre än motsvarande för år 1933. — I fråga om beviljade byggnadslov förete även Göteborg, Hälsingborg, Örebro, Linköping och Uppsala m. fl. städer betydande ökning under fjärde kvartalet, medan endast Gävle härvidlag uppvisar nämnvärt sjunkande tal.

Under byggnad varande lägenheter och rum. Belysande för bostadsproduktionens omfattning äro även de uppgifter angående antalet vid kvartalsskiftena fr. o. m. 1/1 1934 t. o. m. 1/1 1935 under byggnad varande lägenheter och eldstäder, som lämnas i efterföljande tab. B.

Tab. B. Antal vid kvartalsskiftena 1/1 1934—1/1 1935 under byggnad varande lägenheter och eldstäder i vissa större städer.

Orter	Lägenheter					Eldstäder				
	1/1 1934	1/4 1934	1/7 1934	1/10 1934	1/1 1935	1/1 1934	1/4 1934	1/7 1934	1/10 1934	1/1 1935
Stockholm	306	1 738	2 413	1 887	3 742	1 075	4 181	6 245	4 903	9 310
Göteborg	1 194	1 254	2 144	919	1 393	3 126	3 543	5 925	3 285	4 585
Malmö	303	1 209	1 318	935	1 389	774	3 068	3 356	2 448	3 582
Norrköping	103	192	223	209	309	291	481	569	521	740
Hälsingborg	197	388	578	208	588	538	975	1 522	550	1 432
Borås	47	57	97	114	96	161	132	324	349	319
Gävle	143	123	204	175	157	411	384	634	595	525
Örebro	118	295	455	224	275	320	756	1 215	632	693
Jönköping	70	148	91	104	178	231	457	307	337	511
Linköping	132	274	344	99	232	303	669	881	287	666
Uppsala	30	238	272	12	117	92	676	741	52	350
Västerås	60	95	201	105	176	160	255	608	349	522
Tillhopa	**2 703**	**6 011**	**8 340**	**4 991**	**8 652**	**7 482**	**15 577**	**22 327**	**14 308**	**23 235**

Samtliga i tabellen återgivna städer företedde en väsentligt intensivare byggnadsverksamhet vid årsskiftet 1934/35 än 1933/34, då byggnadskonflikt ännu rådde. För städerna tillsammantagna har bostadsproduktionen mer än tredubblats. I fråga om Stockholm, som uppvisar en ungefär tiodubbel ökning, ligga de för det senaste årsskiftet registrerade siffrorna[1] på ungefär samma nivå som medeltalet för motsvarande siffror under toppåren 1929—1932. Liksom beträffande Norrköping och Jönköping är för huvudstadens del vidare att märka, att bostadsproduktionen omkring 1 januari 1935 t. o. m. var större än omkring 1 juli 1934, medan flertalet övriga orter härvidlag uppvisa en säsongnormal nedgång. Jämfört med den 1 oktober 1934 framträder emellertid ökning i samtliga redovisade städer utom Borås och Gävle.

[1] Av de 3 742 lägenheter med 9 310 eldstäder, som i Stockholm voro under byggnad den 1/1 1935, beräknades 1 070 lägenheter och 2 651 eldstäder bliva färdiga omkring den 1 april, 801 resp. 1 976 omkring 1 juli och 1 871 resp. 4 683 till 1 oktober s. å. Till sistnämnda datum torde dessutom hinna färdigställas åtskilliga mindre byggnadsföretag, som ännu ej påbörjats.

De erkända centralsjukkassornas ekonomiska ställning år 1933.

De statistiska redogörelser för verksamheten år 1933, vilka ingivits till tillsynsmyndigheten av de erkända sjukkassorna, ha ännu icke hunnit bearbetas i sådan utsträckning, att slutsiffror rörande olika slag av kassor och skilda grenar av verksamheten kunna meddelas. För centralsjukkassorna föreligga emellertid uppgifter rörande det ekonomiska resultatet av verksamheten, vilka uppgifter, ehuru icke definitiva, dock ge en tillförlitlig uppfattning om, huru nämnda kassors rörelse utvecklat sig.

Under år 1933 funnos inalles 20 erkända centralsjukkassor, därav 4 kassor för enbart städer samt 4 yrkes- och fabrikskassor. Av kassorna började 5 den 1 januari 1933, 2 under loppet av första halvåret och de återstående 13 den 1 juli 1933.[1] Samtliga kassor redovisa överskott av verksamheten, tillsammans i runt tal 2 700 000 kr. Härav kommer på centralsjukkassorna i de 12 stora centralsjukkassedistrikten 1 900 000 kr., medan kassorna för enbart städer (Stockholm, Gävle, Eskilstuna och Trälleborg) redovisa ungefär 550 000 kr. samt yrkes- och fabrikssjukkassorna nära 250 000 kr. i överskott.

Överskottens storlek framgår av följande sammanställning:

mindre än 50 000 kr.	3	kassor
50 000—100 000 »	5	»
100 000—150 000 »	5	»
150 000—200 000 »	2	»
200 000—250 000 »	2	»
250 000—300 000 »	2	»
mer än 300 000 »	1	kassa
Summa	20	kassor

Per medlem vid årets slut utgjorde överskottet omkring 5·50 kr. För de förutvarande, enligt 1910 års lag registrerade sjukkassorna ha årsöverskotten under de närmast föregående åren icke överstigit hälften av nämnda belopp. Tages dessutom i betraktande att redovisningstiden för de flesta centralsjukkassorna icke utgjort helt år, finner man, att det ekonomiska resultatet för centralsjukkassornas vidkommande hittills varit gott.

Centralsjukkassornas tillgångar utöver skulder uppgingo vid 1933 års slut till i runt tal 8 miljoner kr., varav på de 12 stora distriktens centralsjukkassor kommo 5 miljoner kr., medan kassorna för enbart städer redovisade 1 ½ miljon kr. samt yrkes- och fabrikskassorna samma summa. Per medlem räknat utgjorde förmögenheten ungefär 17 kr.

[1] Se Soc. Medd. årg. 1934, sid. 581—582.

Hyresräkningen år 1933.

II.

I föregående häfte av denna tidskrift (Soc. Medd. årg. 1935, sid. 3 o. f.) lämnades en redogörelse för utförandet och omfattningen av 1933 års hyresräkning, varjämte medelhyrorna för olika lägenhetskategorier m. m. inom olika orter redovisades i en särskild huvudtabell. I det följande komma vissa mera allmänna resultat av hyresräkningen att återges. Av tids- och kostnadsskäl har denna redovisning dock icke kunnat bli så ingående som önskvärt. Avsikten är emellertid att återgiva vissa mera specificerade hyresuppgifter i den slutliga redogörelse för samtliga i samband med bostadsräkningen 1933 företagna statistiska undersökningar — sålunda även för de inom Bostadssociala utredningen pågående specialbearbetningarna[1] — som kommer att meddelas i en särskild publikation.

Lägenheternas fördelning på olika storleksgrupper. I tab. 1 lämnas för olika landsdelar[2] och ortsgrupper[3] uppgifter om de å fria marknaden uthyrda lägenheternas fördelning efter storlekstyp, räknat efter antalet boningsrum (med en golvyta av minst 9 resp. under 9 kvm) samt kök (med minst 6 kvm:s golvyta) eller kokvråar resp. småkök. Tabellen utvisar, att smålägenheter om högst 2 rum och kök utgöra drygt $^4/_5$ eller 82·6 % av samtliga hyreslägenheter. Ungefär hälften av dessa småbostäder eller c:a 40 % av samtliga hyreslägenheter består av 1 rum och kök, medan lägenheter om 2 rum och kök utgöra omkring 25 % av samtliga. Härvidlag framstå dock vissa olikheter mellan olika landsdelar och ortsgrupper. Den viktigaste avvikelsen framträder i södra Sverige samt Småland och öarna, där lägenheter om 2 rum och kök utgöra den dominerande gruppen. Å andra sidan uppvisar norra Sverige jämförelse-

[1] Jfr Statens off. utredn. 1935: 2, sid. 33 o. f.

[2] Härvid sammanföras Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Västmanlands och Östergötlands län till östra Sverige, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Gotlands län till Småland och öarna, Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län till södra Sverige, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands och Örebro län till västra Sverige samt Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län till norra Sverige.

[3] Ortsgruppsfördelningen inbegriper en särredovisning av förstadsorter. Dessa fördela sig på följande sätt på olika moderstäder:
Stockholm: Sundbybergs och Lidingö st., Stocksunds kpg, Rönninge m:e, Solna, Danderyds, Täby, Sollentuna, Järfälla, Spånga, Nacka, Huddinge och Österhaninge lk. *Uppsala:* Uppsala förstadsområde m. Ultuna, Gamla Uppsala by m. Tunabergs egnahemsomr. *Katrineholm:* Stora Malms utomplansomr. *Norrköping:* Borgs villastads m:e, Kvillinge och Kimstads lk. *Motala:* Motala lk. *Växjö:* Växjö-Östregård m:e, Östra Grannhället o. Hov-Ödesgård. *Karlshamn:* Karlshamns förstäder i Asarums lk. *Kristianstad:* Vilans m:e. *Malmö:* Lomma m:e, Arlöv m:e, Husie och Bunkeflo lk. *Göteborg:* Mölndals st., Älvsborgs m:e, Partille lk. *Örebro:* Almby m:e, Längbro lk. *Gävle:* Valbo lk. *Sundsvall:* Njurunda och Sköns lk. *Örnsköldsvik:* vissa delar av Själevads lk. *Östersund:* Hornsbergs villastads m:e, Frösö sjukhus o. a. delar av Frösö lk *Skellefteå:* Moröns by jämte Sörböle o. Sunnanå.

Tab. 1. De uthyrda lägenheterna fördelade på olika lägen-

(g = läg. i hus, som tagits i bruk före år 1924, n = läg. i hus,

	Lägenhetskategorier[1]	Ortsgrupper							Östra Sverige			Små-
		Göteborg	Malmö	Övr. städer med över 10 000 inv.	Förstadsorter	Övr. städer, köp. o. mun.-samh. med över 5 000 inv.	Övr. städer, köp. o. mun.-samh. med under 5 000 inv.	Landskommuner[2]	g	n	s	g
	Antal.											
1	1 rum el. 1 kök . .	3 503	759	15 974	1 975	2 857	2 154	841	8 264	614	8 878	1 345
2	1 rum med kokvrå .	1 063	1 745	4 838	926	664	415	43	1 251	695	1 946	557
3	2 o. fl. rum utan kök	249	78	1 246	89	238	212	21	437	55	492	130
4	2 o. fl. rum med kokvrå	471	1 045	4 443	427	732	474	33	747	267	1 014	793
5	1 rum och kök .	27 938	10 337	52 206	10 945	11 061	7 188	2 598	25 913	5 269	31 182	6 192
6	1+1 » » » .	850	312	1 582	429	483	389	94	556	112	668	318
7	2 » » » .	9 905	7 234	33 762	5 798	9 425	6 744	1 050	10 773	3 200	13 973	6 171
8	Övriga småLägenheter[3]	456	570	2 960	488	626	407	153	817	114	931	436
9	Samtl. småLägenheter	**44 435**	**22 080**	**117 011**	**21 077**	**26 086**	**17 983**	**4 833**	**48 758**	**10 326**	**59 084**	**15 942**
10	2+1 rum och kök .	1 351	475	1 430	238	339	237	29	326	128	454	194
11	3 » » » .	2 678	1 969	12 216	1 404	3 426	2 537	175	4 007	685	4 692	2 386
12	3+1 » » » .	1 676	908	1 940	152	331	129	6	363	278	641	146
13	4 » » » .	695	484	3 722	425	1 183	744	45	1 518	155	1 673	700
14	4+1 » » » .	856	474	1 247	87	299	100	5	303	115	418	123
15	5 » » » .	470	244	1 975	152	504	296	18	821	89	910	317
16	6 o. fl. rum och kök	1 137	523	2 907	205	630	311	22	1 006	123	1 129	414
17	Tillhopa	**53 298**	**27 157**	**142 448**	**23 740**	**32 798**	**22 337**	**5 133**	**57 102**	**11 899**	**69 001**	**20 222**
	Procent.											
18	1 rum el. 1 kök . .	6·6	2·8	11·2	8·3	8·7	9·7	16·4	14·5	5·2	12·9	6·6
19	1 rum med kokvrå .	2·0	6·4	3·4	3·9	2·0	1·9	0·8	2·2	5·8	2·8	2·8
20	2 o. fl. rum utan kök	0·5	0·3	0·9	0·4	0·7	0·9	0·4	0·8	0·5	0·7	0·6
21	2 o. fl. rum med kokvrå	0·9	3·8	3·1	1·8	2·2	2·1	0·6	1·3	2·2	1·5	3·9
22	1 rum och kök .	52·4	38·1	36·6	46·1	33·7	32·2	50·6	45·4	44·3	45·2	30·6
23	1+1 » » » .	1·6	1·2	1·1	1·8	1·5	1·7	1·8	1·0	0·9	1·0	1·6
24	2 » » » .	18·6	26·6	23·7	24·4	28·8	30·2	20·5	18·8	26·9	20·3	30·5
25	Övriga småLägenheter[3]	0·8	2·1	2·1	2·1	1·9	1·8	3·0	1·4	1·0	1·3	2·2
26	Samtl. småLägenheter	**83·4**	**81·3**	**82·1**	**88·8**	**79·5**	**80·5**	**94·1**	**85·4**	**86·8**	**85·7**	**78·8**
27	2+1 rum och kök .	2·5	1·7	1·0	1·0	1·0	1·1	0·6	0·6	1·1	0·7	1·0
28	3 » » » .	5·0	7·3	8·6	5·9	10·5	11·4	3·4	7·0	5·8	6·8	11·8
29	3+1 » » » .	3·2	3·3	1·4	0·6	1·0	0·6	0·1	0·6	2·3	0·9	0·7
30	4 » » » .	1·3	1·8	2·6	1·8	3·6	3·3	0·9	2·7	1·3	2·4	3·5
31	4+1 » » » .	1·6	1·8	0·9	0·4	0·9	0·4	0·1	0·5	1·0	0·6	0·6
32	5 » » » .	0·9	0·9	1·4	0·6	1·6	1·3	0·4	1·4	0·7	1·3	1·6
33	6 o. fl. rum och kök	2·1	1·9	2·0	0·9	1·9	1·4	0·4	1·8	1·0	1·6	2·0
34	Tillhopa	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100 0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**

vis få lägenheter om 2 rum och kök. Enkelrummen (utan kokvrå) och enkelköken äro här nästan lika vanliga, vilket innebär, att de spela betydligt större roll än vad fallet är i övriga landsdelar. Lägenheter om 1 eller 2 rum med kokvrå ha återigen sin största betydelse i södra Sverige. — Ifrågavarande

[1] 1+1 resp. 2+1 o. s. v. rum och kök betecknar, att ifrågavarande lägenheter utgöras av 1 och med 5 rum och kök räknas dylika mindre rum lika med övriga rum. — [2] Exkl. köpingar och

hetskategorier inom olika ortsgrupper och landsdelar.

som tagits i bruk under åren 1924—1933, s = samtliga läg.)

Landsdelar											Samtliga orter			
land o. öarna		Södra Sverige			Västra Sverige			Norra Sverige						
n	s	g	n	s	g	n	s	g	n	s	g	n	s	
173	1 518	2 237	350	2 587	7 022	1 237	8 259	5 781	1 040	6 821	**24 649**	**3 414**	**28 063**	1
147	704	2 848	1 094	3 942	1 486	1 114	2 600	334	168	502	**6 476**	**3 218**	**9 694**	2
36	166	401	38	439	491	122	613	350	73	423	**1 809**	**324**	**2 133**	3
76	869	3 172	657	3 829	949	502	1 451	325	137	462	**5 986**	**1 639**	**7 625**	4
1 107	7 299	13 947	4 238	18 185	38 692	11 198	49 890	12 728	2 989	15 717	**97 472**	**24 801**	**122 273**	5
65	383	858	214	1 072	941	676	1 617	277	122	399	**2 950**	**1 189**	**4 139**	6
1 952	8 123	15 273	4 784	20 057	17 507	7 226	24 733	5 359	1 673	7 032	**55 083**	**18 835**	**73 918**	7
40	476	2 070	240	2 310	1 210	220	1 430	393	120	513	**4 926**	**734**	**5 660**	8
3 596	**19 538**	**40 806**	**11 615**	**52 421**	**68 298**	**22 295**	**90 593**	**25 547**	**6 322**	**31 869**	**199 351**	**54 154**	**253 505**	9
64	258	792	343	1 135	832	1 084	1 916	205	131	336	**2 349**	**1 750**	**4 099**	10
683	3 069	5 033	1 293	6 326	6 033	1 623	7 656	2 141	521	2 662	**19 600**	**4 805**	**24 405**	11
120	266	1 144	482	1 626	1 401	935	2 336	166	107	273	**3 220**	**1 922**	**5 142**	12
160	860	1 307	235	1 542	1 834	368	2 202	860	161	1 021	**6 219**	**1 079**	**7 298**	13
49	172	754	182	936	966	319	1 285	171	86	257	**2 317**	**751**	**3 068**	14
61	378	697	96	793	965	168	1 133	377	68	445	**3 177**	**482**	**3 659**	15
58	472	1 339	121	1 460	1 825	264	2 089	517	68	585	**5 101**	**634**	**5 735**	16
4 791	**25 013**	**51 872**	**14 367**	**66 239**	**82 154**	**27 056**	**109 210**	**29 984**	**7 464**	**37 448**	**241 334**	**65 577**	**306 911**	17
3·6	6·0	4·3	2·4	3·9	8·5	4·6	7·6	19·3	13·9	18·2	**10·2**	**5·2**	**9·2**	18
3·1	2·8	5·5	7·6	5·9	1·8	4·1	2·4	1·1	2·3	1·3	**2·7**	**4·9**	**3·2**	19
0·8	0·7	0·8	0·2	0·7	0·6	0·5	0·6	1·2	1·0	1·1	**0·7**	**0·5**	**0·7**	20
1·6	3·5	6·1	4·6	5·8	1·2	1·8	1·3	1·1	1·8	1·2	**2·5**	**2·5**	**2·5**	21
23·1	29·2	26·9	29·5	27·4	47·1	41·4	45·7	42·4	40·1	42·0	**40·4**	**37·8**	**39·8**	22
1·4	1·5	1·7	1·5	1·6	1·1	2·5	1·5	0·9	1·6	1·1	**1·2**	**1·8**	**1·3**	23
40·7	32·5	29·4	33·3	30·3	21·3	26·7	22·6	17·9	22·4	18·8	**22·8**	**28·8**	**24·1**	24
0·8	1·9	4·0	1·7	3·5	1·5	0·8	1·3	1·3	1·6	1·4	**2·1**	**1·1**	**1·8**	25
75·1	**78·1**	**78·7**	**80·8**	**79·1**	**83·1**	**82·4**	**83·0**	**85·2**	**84·7**	**85·1**	**82·6**	**82·6**	**82·6**	26
1·3	1·0	1·5	2·4	1·7	1·0	4·0	1·8	0·7	1·7	0·9	**1·0**	**2·7**	**1·3**	27
14·3	12·3	9·7	9·0	9·6	7·4	6·0	7·0	7·1	7·0	7·1	**8·1**	**7·3**	**7·9**	28
2·5	1·1	2·2	3·4	2·5	1·7	3·4	2·1	0·6	1·4	0·7	**1·3**	**2·9**	**1·7**	29
3·3	3·4	2·5	1·6	2·3	2·2	1·4	2·0	2·9	2·2	2·7	**2·6**	**1·7**	**2·4**	30
1·0	0·7	1·5	1·3	1·4	1·2	1·2	1·2	0·6	1·2	0·7	**1·0**	**1·1**	**1·0**	31
1·3	1·5	1·3	0·7	1·2	1·2	0·6	1·0	1·2	0·9	1·2	**1·3**	**0·7**	**1·2**	32
1·2	1·9	2·6	0·8	2·2	2·2	1·0	1·9	1·7	0·9	1·6	**2·1**	**1·0**	**1·9**	33
100·0	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	34

olikheter mellan olika landsdelar stå delvis i samband med, att rumsstorleken i stort sett torde vara mindre i södra än i norra Sverige. Detta förhållande framgår i viss mån därav, att sådana lägenheter, som innehålla »småruм» med en golvyta understigande 9 kvm — vilket sällan förekommer annat än i me-

resp. 2 o. s. v. rum om minst 9 kvm samt av ett mindre rum (under 9 kvm) jämte kök. Från municipalsamhällen. — [3] Delkökslägenheter, 1 + 1 rum utan kök, 1 + 1 rum med kokvrå och 0 + 1

Tab. 2. De uthyrda lägenheterna fördelade på lägenhetskategorier (inkl. Stockholm).[1]

Orter	Uthyrda lägenheter bestående av:										Samtl. hyres-läg.
	1 rum el. 1 kök	1 rum med kok-vrå	1 rum och kök	2 rum och kök	Små-läg. till-hopa[2]	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	6 o. fl. rum och kök	Större läg. till-hopa	
Antal.											
Stockholm . . .	7 363	13 397	43 346	28 009	**97 293**	10 619	5 787	3 987	4 164	**24 557**	**121 850**
Göteborg . . .	3 503	1 063	28 020	10 755	**44 435**	4 029	2 371	1 326	1 137	**8 863**	**53 298**
Malmö	759	1 745	10 382	7 546	**22 080**	2 444	1 392	718	523	**5 077**	**27 157**
Samtliga orter:											
exkl. Stockholm	28 063	9 694	123 678	78 057	**253 505**	28 504	12 440	6 727	5 735	**53 406**	**306 911**
inkl. Stockholm	35 426	23 091	167 024	106 066	**350 798**	39 123	18 227	10 714	9 899	**77 963**	**428 761**
Procent.											
Stockholm . . .	6·0	11·0	35·6	23·0	**79·8**	8·7	4·8	3·3	3·4	**20·2**	**100·0**
Göteborg	6·6	2·0	52·6	20·2	**83·4**	7·5	4·5	2·5	2·1	**16·6**	**100·0**
Malmö	2·8	6·4	38·2	27·8	**81·3**	9·0	5·1	2·7	1·9	**18·7**	**100·0**
Samtliga orter:											
exkl. Stockholm	9·2	3·2	40·3	25·4	**82·6**	9·2	4·1	2·2	1·9	**17·4**	**100·0**
inkl. Stockholm	8·3	5·4	39·0	24·7	**81·8**	9·1	4·3	2·5	2·3	**18·2**	**100·0**

delstora och större lägenheter, där »småmmet» oftast torde användas som jungfrukammare — äro vanligast i södra Sverige.

Jämföras dessa uppgifter med motsvarande data enligt 1928 års hyresräkning,[3] framträda knappast några nämnvärda förändringar. En undersökning av förhållandena inom äldre hus, varmed här menas sådana, som tagits i bruk före 1924, i jämförelse med dem i nyare hus, d. v. s. sådana som tillkommit under åren 1924—1933, synes emellertid utvisa, att de minsta bostadstyperna undergått en relativ tillbakagång. Sålunda spela lägenheter om 1 rum och kök betydligt mindre roll i de nyare husen än i de äldre, medan förhållandet är omvänt i fråga om lägenheter om 2 rum och kök. Denna olikhet kan emellertid delvis bero på, att smålägenheter icke i samma utsträckning som större lägenheter avgått genom rivning samt att en del av smålägenheterna i äldre hus åstadkommits genom delning av större lägenheter, vilka omständigheter i viss mån skulle kompensera det förhållandet, att bostadsproduktionen under senare år i jämförelsevis ringa grad varit inriktad på de minsta bostadstyperna.[4] Man får sålunda räkna med, att tillbakagången i dessa lägenhetsgruppers betydelse i varje fall icke varit så utpräglad, som tabellens uppgifter synas ge vid handen. Den synes vidare i huvudsak ha framträtt i mellersta och norra Sverige, medan däremot i södra Sverige det ej sällan är

[1] Lägenheter med småmm äro här inräknade i resp. huvudgrupper. Sålunda har lägenhetskategorien »1+1 rum och kök» hänförts till 2 rum och kök etc.

[2] I denna kolumn ingår även här ej spec. småläg., huvudsakligen dubbletter med eller utan kokvrå.

[3] Soc. Medd. årg. 1930, sid 214.

[4] Jfr bostadssociala utredningens betänkande angående främjande av bostadsförsörjningen för mindre bemedlade barnrika familjer (Statens off. utredn. 1935: 2), bil. 2, sid. 95 o. f.

de nyare husen, som uppvisa den största proportionen smålägenheter. I detta avseende synes sålunda en viss utjämning mellan olika landsdelar hålla på att inträda, vilket möjligen kan innebära, att även olikheterna i fråga om rummens storlek börjat bli mindre framträdande.

Tab. 1 inbegriper icke Stockholm, emedan det för denna stad icke föreligger någon redovisning enligt de i tabellen upptagna fördelningsgrunderna. I tab. 2, där man underlåtit att särredovisa lägenheter med smårum, ha däremot någorlunda jämförbara uppgifter för huvudstaden kunnat medtagas. Här meddelas även totalsiffror för samtliga orter, dels exklusive dels inklusive Stockholm. Tabellen utvisar, att huvudstaden företer en något starkare proportion större hyreslägenheter än Göteborg och Malmö. Även i jämförelse med samtliga hyresräkningsorter i gemen framträder en dylik tendens. I Göteborg består drygt hälften av hyreslägenheterna av 1 rum och kök. I Malmö är fördelningen på lägenhetskategorier ungefär likartad med den för samtliga hyresräkningsorter tillsammantagna, vilket innebär, att lägenheter om 1 rum och kök även här utgöra den dominerande lägenhetstypen. Härigenom kommer emellertid rikets tredje stad att skilja sig från flertalet övriga orter i södra Sverige.

Förekomsten av moderna lägenheter å olika orter. Vid ett studium av hyresförhållandena borde givetvis bostadsbeståndets kvalitativa sammansättning beaktas. Det föreliggande primärmaterialet innehåller emellertid icke några mera ingående upplysningar i detta avseende, och av de uppgifter, som här ges, ha endast de, som avse förekomsten av centralvärme samt boningshusens ålder beaktats vid utförandet av hyresräkningen.[1] Dessa båda uppgifter ge emellertid en ganska god föreställning om bostadsbeståndets grad av modernitet och härigenom även i viss mån om kvalitetsförhållandena.

Av tab. 3 framgår, att 21·4 % av hyreslägenheterna å samtliga orter uppgivits vara belägna i boningshus, som tillkommit under 1924—1933. Denna siffra inbegriper emellertid icke sådana lägenheter, som uppstått genom om- och tillbyggnad av äldre hus, varför antalet lägenheter, som åstadkommits genom den senaste tioårsperiodens bostadsproduktion, torde vara något större. Att märka är vidare att uppgiften icke inbegriper Stockholm, där 35—40 % av bostadsbeståndet synes ha tillkommit sedan 1924. Å andra sidan äro de mindre orterna, där bostadslägenheterna vanligen till större del äro belägna i äldre hus, underrepresenterade i hyresräkningsmaterialet. Med hänsyn till dessa omständigheter vill det synas, som om inemot $^1/_4$ av bostadsbeståndet i stadssamhällena skulle ha en högst tioårig ålder.

Emellertid förefinnas betydande lokala olikheter i detta avseende, vilket tydligt framgår av den särredovisning för samtliga i hyresräkningen ingående städer, som lämnas i tab. 3. Medan i Sundbyberg och Skellefteå nära hälften

[1] Genom bostadssociala utredningen utföres emellertid en fullständig bearbetning av ifrågavarande kvalitetsuppgifter. Jfr dess ovan citerade betänkande, bil. 2, sid. 43. Ifrågavarande kommitté har dessutom påbörjat en insamling av vissa kompletterande upplysningar rörande bl. a. bostädernas kvalitet och dimensioner.

Tab. 3. Hyreslägenheter med centraluppvärmning (c. v.) samt hyreslägenheter i nyare hus (tagna i bruk under åren 1924—1933) i % av samtliga hyreslägenheter.

Orter	Ant. läg. (i %) med c. v.	Ant. läg. (i %) i nyare hus	Orter	Ant. läg. (i %) med c. v.	Ant. läg. (i %) i nyare hus	Orter	Ant. läg. (i %) med c. v.	Ant. läg. (i %) i nyare hus
I. Städer.						**II. Ortsgrupper.**		
Stockholm . . .	51·7	·	Trälleborg . . .	22·8	27·2	*Städer med över*		
Södertälje . . .	14·8	6·5	Halmstad . . .	23·1	18·4	*100 000 inv.* . . .	44·3	·
Sundbyberg . .	55·6	48·9	Varberg	23·9	22·0			
Lidingö	56·7	17·0	Kungsbacka . .	44·3	22·4	*med 10 000—100 000*		
Vaxholm	4·0	3·4	Göteborg	35·2	25·5	*inv.*	26·7	19·7
Norrtälje	6·0	11·3	Mölndal	26·0	28·4	Östra Sverige . . .	20·8	14·8
Uppsala	22·4	8·8	Marstrand . . .	3·7	8·0	Småland o. öarna .	18·8	20·9
Enköping . . .	10·5	6·6	Lysekil	26·9	16·1	Södra Sverige . . .	30·4	21·2
Nyköping . . .	17·1	13·8	Uddevalla . . .	36·0	26·8	Västra Sverige . .	32·4	26·2
Katrineholm . .	12·8	9·3	Strömstad . . .	24·8	16·3	Norra Sverige . . .	28·7	17·3
Eskilstuna . . .	22·4	17·4	Vänersborg . . .	32·6	15·1			
Strängnäs . . .	30·1	7·7	Trollhättan . .	17·2	11·1	*Förstadsorter* . . .	29·1	30·3
Mariefred . . .	7·4	3·3	Alingsås	22·1	22·9			
Linköping . . .	26·1	22·1	Borås	51·8	40·5	till Stockholm . . .	39·2	30·4
Norrköping . . .	16·4	14·5	Åmål	27·6	23·8	» Göteborg . . .	29·9	32·9
						» Malmö	10·5	29·3
Motala	9·0	7·2	Mariestad . . .	25·1	19·6	» Övriga städer .	14·2	29·2
Vadstena	11·7	5·5	Lidköping . . .	18·5	19·2			
Mjölby	12·2	10·1	Skara	21·4	9·0			
Västerås	26·5	15·0	Skövde	37·9	19·6	*Övr. städer, köp. o.*		
Sala	15·1	18·9	Hjo	20·5	15·1	*mun.-samh. med*		
						5 000—10 000 inv.	20·7	15·1
Köping	16·2	7·7	Tidaholm . . .	16·1	18·9			
Jönköping . . .	21·8	19·8	Falköping . . .	25·5	9·3	Östra Sverige . . .	12·6	10·0
Huskvarna . . .	9·0	14·8	Karlstad	30·7	24·4	Småland o. öarna .	13·7	12·5
Nässjö	19·4	16·6	Kristinehamn . .	12·1	17·4	Södra Sverige . . .	14·3	11·7
Värnamo	27·0	24·4	Arvika	20·5	16·2	Västra Sverige . .	24·3	17·5
						Norra Sverige . . .	36·9	21·7
Vetlanda	15·5	15·8	Örebro	29·2	26·6			
Eksjö	17·8	15·9	Askersund . . .	13·6	13·6			
Gränna	2·5	12·6	Nora	13·2	12·4	*med under 5 000*		
Växjö	16·0	11·2	Falun	29·2	9·9	*inv.*	17·6	16·3
Kalmar	17·3	25·9	Hedemora . . .	22·0	15·0			
						Östra Sverige . . .	14·8	9·8
Nybro	5·5	26·7	Avesta	19·4	8·7	Småland o. öarna .	12·7	21·3
Oskarshamn . .	5·0	6·1	Ludvika	43·6	20·0	Södra Sverige . . .	12·0	20·8
Västervik . . .	12·0	15·5	Gävle	22·8	12·9	Västra Sverige . .	21·0	17·5
Vimmerby . . .	10·3	26·0	Söderhamn . . .	14·0	15·4	Norra Sverige . . .	24·8	14·6
Visby	21·8	18·8	Hudiksvall . . .	17·0	12·1			
Karlskrona . . .	10·8	10·2	Härnösand . . .	19·0	14·3	*Landskommuner*[1] .	21·2	35·3
Karlshamn . . .	7·7	9·4	Sundsvall . . .	39·0	18·6			
Kristianstad . .	23·8	19·4	Sollefteå	35·6	6·2	Östra Sverige . . .	6·7	32·3
Simrishamn . .	14·2	15·5	Örnsköldsvik . .	59·5	25·6	Småland o. öarna .	17·2	34·2
Malmö	29·1	23·2	Östersund . . .	33·6	12·1	Södra Sverige . . .	10·4	22·3
						Västra Sverige . .	35·7	42·5
Lund	36·3	16·4	Umeå	38·2	28·2	Norra Sverige . . .	21·6	35·2
Landskrona . .	20·3	15·1	Skellefteå . . .	45·4	48·0	Samtl. städer (exkl. Stockh.)	27·2	21·4
Hälsingborg . .	43·9	32·6	Luleå	39·0	21·2	orter (inkl. Stockh.)	34·1	·
Eslöv	21·8	15·4	Boden	30·7	10·0			
Ystad	20·5	7·3						

[1] Exkl. köpingar och municipalsamhällen.

och i Borås $^2/_5$ av lägenheterna äro belägna i nyare hus, uppvisa Vaxholm, Mariefred och Vadstena endast några få procent sådana lägenheter.

Ehuru särskilt i mindre och medelstora orter icke alla nya lägenheter förses med centralvärme, är dock antalet lägenheter, som äro utrustade med nämnda bekvämlighet, i allmänhet större än antalet nya lägenheter, vilket tyder på en avsevärd moderniseringsverksamhet inom den äldre delen av bostadsbeståndet. Enligt tabellens uppgifter förekommer nämligen centralvärme i 27 % av alla lägenheter, därest Stockholm icke medräknas, samt i 34 %, om huvudstaden inbegripes. Sistnämnda siffra torde dock vara något för hög såsom uttryck för förhållandena i stadssamhällena i gemen, eftersom de mindre orterna äro underrepresenterade i hyresräkningen. I nu berörda avseenden har emellertid utvecklingen gått mycket raskt under senare år, ty vid hyresräkningen 1928 voro motsvarande relativtal endast resp. 10 och 16 %. Emellertid förekomma i fråga om frekvensen av centralvärmelägenheter betydande lokala olikheter, vilka i allmänhet någorlunda sammanhänga med dem, som göra sig gällande i fråga om frekvensen av nyare lägenheter, dock icke i landskommunerna, där antalet nya lägenheter vida överstiger antalet lägenheter med centralvärme. Den starkaste förekomsten av lägenheter med centralvärme framträder i Örnsköldsvik (c:a 60 %), Lidingö och Sundbyberg (c:a 55 %), Stockholm och Borås (50 %) samt Hälsingborg, Kungsbacka, Ludvika och Skellefteå (45 %). I Vaxholm, Gränna, Oskarshamn och Marstrand är däremot ifrågavarande bekvämlighet mycket sällsynt. Så är givetvis också fallet i fråga om ett betydande antal köpingar, municipalsamhällen, industriorter o. d.

Medelhyror inom olika landsdelar och ortsgrupper. Tab. 4 återger medelhyrorna inom olika landsdelar och ortsgrupper. Denna sammanställning är utarbetad enligt samma grunder som huvudtabellen i föregående häfte. Sålunda meddelas dels särskilda siffror för lägenheter med och utan centralvärme, dels uppgifter för samtliga lägenheter utan hänsyn till utrustning. Det bör starkt understrykas, att sistnämnda uppgifter icke kunna tagas till utgångspunkt för interlokala jämförelser, eftersom frekvensen av lägenheter med centralvärme är mycket olika inom olika ortsgrupper. Då ju dessa lägenheter vanligen äro betydligt dyrare än de omoderna bostäderna, betingas nämligen skillnaden mellan de allmänna hyrestalen för tvenne ortsgrupper eller orter icke endast av hyresförhållandena för var och en av här ifrågavarande tvenne huvudgrupper utan även av dessas relativa betydelse.

Emellertid ger tabellen i viss mening ett överdrivet uttryck för skillnaden i hyror mellan lägenheter med och sådana utan centraluppvärmning. Beträffande hyrorna per eldstad är sålunda att märka, att medeltalen för lägenheter med centralvärme i relativt hög grad påverkas av förhållandena inom större lägenheter, där hyrorna per eldstad vanligen äro högre, beroende på att våningarna oftare äro utrustade med tambur, badrum, vattenklosett o. a. bekvämligheter och sannolikt också innehålla rymligare boningsrum och kök. Dessutom återspegla medelhyrorna för moderna lägenheter mera förhållandena i större

Tab. 4. Medelhyror inom olika

	Ortsgrupper och landsdelar	Antal å fria marknaden uthyrda lägenheter			Medelhyra (kr.) per eldstad i läg.				Medelhyra (kr.) för värme			
		utan centralvärme	med centralvärme	Summa	utan centralvärme	med centralvärme exkl. värmekostn.	med centralvärme inkl. värmekostn.	Samtl. läg. exkl. värmekostn.	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök
1	Stockholm	58 796	63 054	121 850	325	513	565	423	370	502	596	924
2	Göteborg	34 537	18 761	53 298	248	373	413	299	267	318	441	769
3	Malmö	19 260	7 897	27 157	207	328	363	250	209	285	394	601
4	Städer med 10 000—100 000 inv.	104 470	37 978	142 448	187	279	318	218	193	260	351	545
5	Östra Sverige	33 892	8 925	42 817	202	310	352	233	200	288	368	622
6	Småland o. öarna	10 399	2 406	12 805	166	251	290	187	161	246	292	494
7	Södra Sverige	22 019	9 602	31 621	167	261	295	200	166	243	303	472
8	Västra Sverige	21 600	10 374	31 974	189	274	311	222	194	251	358	559
9	Norra Sverige	16 560	6 671	23 231	200	283	330	232	197	330	364	627
10	Förstadsorter	16 839	6 901	23 740	178	272	310	209	181	301	350	515
11	till Stockholm	7 461	4 813	12 274	217	312	349	258	258	371	436	624
12	» Göteborg	2 250	958	3 208	171	209	245	184	188	279	339	506
13	» Malmö	1 096	129	1 225	132	166	199	137	131	179	261	386
14	» Övriga städer	6 032	1 001	7 033	134	167	210	140	140	183	267	400
15	Övriga städer, köp. o. municipalsamh. med 5 000—10 000 inv.	26 018	6 780	32 798	152	216	256	169	144	209	284	447
16	Östra Sverige	5 366	775	6 141	158	218	258	168	140	216	287	481
17	Småland o. öarna	5 873	930	6 803	144	207	245	156	125	201	254	420
18	Södra Sverige	2 480	414	2 894	129	199	230	141	122	182	231	357
19	Västra Sverige	9 569	3 064	12 633	150	211	248	169	139	213	279	451
20	Norra Sverige	2 730	1 597	4 327	190	239	286	212	180	294	356	584
21	Övriga städer, köp. o. municipalsamh. med under 5 000 inv.	18 398	3 939	22 337	129	184	224	141	139	195	249	370
22	Östra Sverige	4 341	752	5 093	147	213	252	160	148	237	282	434
23	Småland o. öarna	3 900	567	4 467	108	149	189	115	111	169	196	313
24	Södra Sverige	2 179	297	2 476	109	154	188	116	132	170	206	316
25	Västra Sverige	4 828	1 286	6 114	125	181	219	140	122	187	230	370
26	Norra Sverige	3 150	1 037	4 187	155	199	243	169	156	253	278	469
27	Landskommuner[1]	4 043	1 090	5 133	108	136	180	115	126	164	217	300
28	Ö. Sv. Smärre samh.	198	19	217	103	119	159	105	136	—	191	284
29	Ö. Sv. Landsb. i övrigt	389	23	412	115	126	166	115	139	161	230	318
30	Smål. Smärre samh.	302	78	380	97	100	138	98	122	169	189	267
31	Smål. Landsb. i övrigt	175	21	196	95	111	152	97	98	320	177	295
32	S. Sv. Smärre samh.	240	33	273	80	125	160	88	96	146	167	235
33	S. Sv. Landsb. i övrigt	61	2	63	56	60	95	56	72	108	111	168
34	V. Sv. Smärre samh.	182	113	295	108	140	180	121	129	155	207	317
35	V. Sv. Landsb. i övrigt	449	237	686	116	160	200	133	125	150	228	358
36	N. Sv. Smärre samh.	971	300	1 271	111	136	189	118	132	157	222	297
37	N. Sv. Landsb. i övrigt	1 076	264	1 340	116	132	175	120	121	186	226	354
38	Samtl. orter exkl. Stockholm	223 585	83 346	306 911	187	292	331	221	190	263	357	538
39	Samtl. orter inkl. Stockholm	282 361	146 400	428 761	218	378	422	280	225	307	402	623

[1] Exkl. municipalsamhällen.

ortsgrupper och landsdelar.

läg. utan centralom			Medelhyra *inkl.* värmekostn. (kr.) för läg. med centralvärme om							Medelhyra *exkl.* värmekostn. (kr.) för samtliga läg. om							
3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	1 rum el. 1 kök	1 r. med kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	
1 336	1 715	2 166	666	813	1 022	1 517	2 101	2 690	3 360	414	714	748	1 124	1 609	2 129	2 691	1
1 139	1 503	1 849	495	664	757	1 166	1 620	2 074	2 609	313	508	502	879	1 294	1 737	2 175	2
860	1 154	1 474	450	645	712	1 012	1 373	1 704	2 178	260	382	434	682	1 023	1 388	1 840	3
797	**1 057**	**1 338**	**340**	**505**	**586**	**894**	**1 250**	**1 600**	**1 978**	**208**	**340**	**374**	**613**	**913**	**1 264**	**1 609**	4
918	1 182	1 465	365	546	642	1 005	1 401	1 769	2 148	209	373	390	692	1 029	1 388	1 729	5
714	918	1 172	315	480	544	814	1 134	1 478	1 791	170	295	307	532	781	1 099	1 379	6
693	917	1 211	338	521	568	823	1 127	1 451	1 791	196	326	351	538	793	1 131	1 452	7
816	1 072	1 366	332	473	573	881	1 220	1 563	1 923	221	343	382	632	940	1 278	1 630	8
903	1 183	1 446	335	460	545	925	1 335	1 706	2 144	209	369	377	687	1 035	1 375	1 767	9
724	**959**	**1 242**	**313**	**585**	**654**	**844**	**1 157**	**1 478**	**1 903**	**190**	**399**	**406**	**582**	**849**	**1 161**	**1 544**	10
833	1 044	1 327	361	613	732	961	1 294	1 614	2 062	269	475	515	711	981	1 273	1 681	11
669	861	1 040	281	356	489	719	963	1 241	1 473	197	290	356	544	748	1 011	1 188	12
551	764	610	195	391	368	562	785	1 060	1 398	133	186	264	392	584	845	1 035	13
541	723	996	215	329	380	601	886	1 256	1 357	141	196	270	415	601	885	1 065	14
643	**860**	**1 063**	**276**	**359**	**448**	**723**	**1 021**	**1 327**	**1 590**	**157**	**230**	**292**	**479**	**712**	**991**	**1 229**	15
701	942	1 132	237	394	449	734	1 042	1 316	1 618	145	228	292	499	741	997	1 252	16
626	808	1 049	257	332	416	671	942	1 276	1 471	136	206	257	436	659	921	1 138	17
551	686	975	272	289	415	597	884	1 178	1 494	140	194	240	371	594	801	1 083	18
645	840	1 033	252	363	420	698	998	1 305	1 571	149	247	286	485	717	992	1 233	19
783	1 110	1 275	313	426	514	820	1 146	1 461	1 749	201	322	367	626	896	1 193	1 425	20
532	**708**	**903**	**252**	**395**	**404**	**628**	**865**	**1 160**	**1 440**	**149**	**216**	**255**	**393**	**582**	**822**	**1 052**	21
610	769	972	276	484	449	729	982	1 247	1 582	158	265	288	460	655	873	1 170	22
456	596	726	205	353	320	513	740	990	1 201	122	182	198	322	480	654	820	23
440	564	878	280	312	356	502	740	1 010	1 223	140	180	211	323	478	661	933	24
548	702	896	228	376	368	617	878	1 136	1 425	131	207	236	400	619	843	1 053	25
692	966	1 209	267	403	424	684	960	1 308	1 597	167	283	285	494	729	1 036	1 287	26
404	**519**	**694**	**206**	**298**	**336**	**537**	**736**	**1 093**	**1 349**	**130**	**183**	**222**	**333**	**472**	**640**	**855**	27
350	600	—	171	—	320	441	760	—	—	135	—	195	289	475	600	—	28
464	620	800	360	200	356	453	500	650	—	144	161	232	319	454	592	800	29
395	504	642	188	350	253	396	556	737	710	128	194	187	271	399	519	621	30
377	—	—	—	275	276	467	518	—	—	98	280	178	305	373	—	—	31
274	356	428	224	—	275	439	648	—	1 063	112	146	168	242	331	356	640	32
150	192	—	—	—	190	285	—	—	—	72	108	111	168	150	192	—	33
433	698	—	223	343	313	536	677	1 117	1 515	148	214	215	362	478	829	1 275	34
543	300	—	258	200	343	625	887	1 227	1 800	139	192	237	441	673	923	1 560	35
372	443	867	229	—	371	561	756	1 367	1 800	135	157	232	337	459	721	1 010	36
522	661	806	154	300	301	523	795	915	1 340	120	194	225	370	573	665	953	37
783	**1 072**	**1 372**	**360**	**554**	**643**	**917**	**1 265**	**1 652**	**2 054**	**209**	**358**	**393**	**613**	**911**	**1 297**	**1 662**	38
918	**1 281**	**1 695**	**434**	**750**	**825**	**1 132**	**1 525**	**1 976**	**2 512**	**250**	**559**	**485**	**748**	**1 100**	**1 561**	**2 045**	39

orter än vad fallet är med lägenheter utan centralvärme. Ser man på de enskilda lägenhetskategorierna, synas emellertid hyrorna för lägenheter med denna bekvämlighet vara i genomsnitt 30—40 % högre än i omoderna lägenheter, trots att kostnaden för värme (och varmvatten) eliminerats vid utförandet av denna beräkning. I fråga om denna skillnad framträda dock betydande lokala olikheter. Sålunda är differensen vanligen mera framträdande i större städer än å mindre orter.

Uppgifterna för lägenheter med och sådana utan centralvärme kunna däremot med viss försiktighet användas för interlokala jämförelser. Dock bör ihågkommas, att även var och en av dessa båda huvudgrupper inbegripa skilda kvalitetstyper, som kunna ha olika betydelse å olika orter.

Utgår man emellertid från uppgifterna för dessa båda lägenhetsgrupper, visar det sig, att hyresnivån företer en stark stegring med växande ortsstorlek. I Stockholm äro sålunda hyrorna ungefär tre gånger så höga som i landskommunernas icke municipala delar. Ser man på uppgifterna för de olika landsdelarna befinnes, att norra och östra Sverige vanligen uppvisa de högsta medelhyrorna, medan södra Sverige samt Småland och öarna ha den lägsta hyresnivån, vilket emellertid delvis torde förklaras av att det genomsnittliga utrymmet per eldstad där fortfarande är något mindre.

Hyresutvecklingen 1912/15—1933. Vissa beräkningar rörande hyresnivåns förändringar sedan tidigare år återgivas i tab. 5, som avser 72 orter, vilka varit representerade vid var och en av hyresräkningarna 1912/15, 1920, 1924, 1928 och 1933. Beträffande tillvägagångssättet vid utförandet av dessa beräkningar må anföras följande.

De för olika lägenhetskategorier angivna medelhyrorna under åren fr. o. m. 1912/15 till 1928 (a-siffror) ha erhållits enligt vanlig metod, d. v. s. därigenom att de totala hyressummorna inom resp. lägenhetskategorier dividerats med antalet lägenheter. Enär förekomsten av mera högvärdiga lägenheter efter hand ökats, måste emellertid de på grundval av dessa medelhyror beräknade stegringstalen betecknas såsom något för höga, nämligen i den meningen att de icke endast återspegla hyresutvecklingen för jämförbara lägenheter utan även det förhållandet, att bostadsbeståndets kvalitativa sammansättning ändrats.

Med hänsyn till den betydande ökning i förekomsten av lägenheter med centralvärme, som inträtt under perioden 1928—1933, har det befunnits nödvändigt att vid jämförelse mellan dessa båda år använda en något modifierad metod. Medelhyrorna för år 1933 ha nämligen icke sammanställts med de på nyssnämnda sätt uträknade medeltalen för år 1928 (a-talen) utan med andra medeltal (b-siffror), som gjorts mera jämförbara med medelhyrorna vid senaste hyresräkning. Dessa b-siffror ha åstadkommits genom s. k. standardräkning, vilken tillgått så, att man med utgångspunkt från medelhyrorna för lägenheter med och sådana utan centralvärme (i förstnämnda fall ha värmekostnaderna frårdragits) beräknat de allmänna medelhyror, som skulle varit gällande år 1928, därest hyreslägenheterna då varit till lika stor del utrustade

Tab. 5. Hyresnivåns utveckling åren 1912/15—1933.[1]

Orter och redovisningsår	1 kök utan rum	1 r. utan kök (ev. m. kokvr.)[2]	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	6 rum och kök	Samtliga lägenheter
Stockholm.									
Medelhyror per år i kr. 1915	150	220	315	515	783	1 048	1 391	1 831	**499**
1920	206	321	462	746	1 159	1 623	2 189	2 887	**742**
1924	237	400	546	917	1 459	2 061	2 720	3 503	**906**
1928 a	249	569	671	1 126	1 664	2 233	2 850	3 657	**1 047**
1928 b	250	659	763	1 219	1 776	2 364	3 017	3 866	[3]**1 171**
1933	267	611	748	1 124	1 609	2 129	2 691	3 431	[3]**1 086**
Ökning el. minskning i % 1915—1928 a	+ 66	+ 159	+ 113	+ 119	+ 113	+ 113	+ 105	+ 100	**+ 110**
1928 b—1933	+ 7	— 7	— 2	— 8	— 9	— 10	— 11	— 11	**— 7**
1915—1933	+ 78	+ 141	+ 109	+ 101	+ 94	+ 92	+ 82	+ 78	**+ 95**
Göteborg.									
Medelhyror per år i kr. 1915	123	134	218	398	593	835	1 041	1 317	**364**
1920	209	215	331	573	841	1 170	1 467	1 828	**532**
1924	212	254	385	696	1 063	1 576	1 971	2 473	**656**
1928 a	246	311	448	830	1 267	1 717	2 170	2 631	**754**
1928 b	254	371	504	918	1 347	1 788	2 286	2 838	[3]**774**
1933	268	399	502	879	1 294	1 737	2 175	2 701	[3]**756**
Ökning el. minskning i % 1915—1928 a	+ 100	+ 132	+ 106	+ 109	+ 114	+ 106	+ 108	+ 100	**+ 107**
1928 b—1933	+ 6	+ 8	± 0	— 4	— 4	— 3	— 5	— 5	**— 2**
1915—1933	+ 112	+ 151	+ 106	+ 101	+ 105	+ 100	+ 98	+ 90	**+ 103**
70 gemensamma orter.									
Medelhyror per år i kr. 1912 (13)	93	92	163	251	409	577	772	955	**253**
1920	136	139	246	388	627	898	1 193	1 488	**388**
1924	163	174	300	486	785	1 107	1 467	1 815	**478**
1928 a	184	203	340	548	857	1 194	1 549	1 915	**527**
1928 b	186	232	358	593	923	1 278	1 654	2 034	[3]**549**
1933	189	277	381	605	898	1 253	1 609	1 994	[3]**561**
Ökning el. minskning i % 1912—1928 a	+ 98	+ 121	+ 109	+ 118	+ 110	+ 107	+ 101	+ 101	**+ 108**
1928 b—1933	+ 2	+ 19	+ 6	+ 2	— 3	— 2	— 3	— 2	**+ 2**
1912—1933	+ 102	+ 163	+ 122	+ 122	+ 104	+ 103	+ 95	+ 97	**+ 112**
Samtliga 72 orter.[4]									
Medelhyror per år i kr. 1912/15	97	147	210	350	561	790	1 067	1 388	**348**
1920	140	223	310	512	821	1 191	1 632	2 138	**519**
1924	172	282	374	634	1 026	1 507	2 036	2 607	**637**
1928 a	191	397	446	760	1 164	1 650	2 168	2 754	**728**
1928 b	196	451	505	826	1 241	1 738	2 295	2 932	[3]**782**
1933	200	450	512	799	1 168	1 635	2 127	2 708	[3]**759**
Ökning el. minskning i % 1912—1928 a	+ 97	+ 170	+ 112	+ 117	+ 107	+ 109	+ 103	+ 98	**+ 109**
1928 b—1933	+ 2	± 0	+ 1	— 3	— 6	— 6	— 7	— 8	**— 3**
1912—1933	+ 101	+ 170	+ 114	+ 110	+ 95	+ 96	+ 89	+ 82	**+ 103**

[1] Beträffande dessa beräkningar må de i texten anförda förklaringarna och reservationerna beaktas. — [2] Ifråga om lägenheter om 1 rum utan kök (ev. med kokvrå) måste de i tabellen anförda stegringstalen betecknas såsom för höga. De ha nämligen påverkats av, att denna grupp till allt större del kommit att utgöras av lägenheter med kokvrå, vilka äro väsentligt dyrare än andra enkelrum. Att detta jämförelsefel icke kunnat elimineras, betingas av att enkelrum med kokvrå icke särredovisats i föregående hyresräkningar. — [3] Exkl. dubbletter, tripletter o. d. samt delkökslägenheter och lägenheter om 7 eller flera rum och kök. — [4] I ett par fall äro stegringstalen för tiden 1912/15—1928 högre eller lägre än något av de tre förut anförda motsvarande stegringstalen. Detta beror på att de för de 72 orterna anförda stegringstalen i någon mån påverkats av att orter med hög hyresnivå kommit att svara för en något ökad eller minskad del av bostadsbeståndet inom samtliga 72 orter. Detta förhållande inverkar även på beräkningen av hyresstegringen från 1912/15 till 1933.

med centralvärme som år 1933. Det är ju givet, att de sålunda erhållna b-siffrorna måste vara högre än a-siffrorna.[1]

Medeltalen för samtliga lägenheter ha för åren 1912/15—1928 (för sistnämnda år gäller detta endast a-siffrorna) beräknats med utgångspunkt från fördelningen på lägenhetskategorier år 1920. Härigenom har undvikits, att dessa siffror påverkats av förändringarna i bostadsbeståndets fördelning på olika storlekstyper av lägenheter. På samma sätt ha b-siffrorna för år 1928 kalkylerats på grundval av lägenhetsbeståndets sammansättning i motsvarande avseende år 1933.[2]

Emellertid möter vid dylika beräkningar ytterligare ett problem, nämligen det att orter med hög hyresnivå kunna komma att representera en från det ena året till det andra något ökad eller minskad del av samtliga i beräkningen ingående orters bostadsbestånd (jfr not 4 till tabellen), varigenom beräkningarna kunna ge en något felaktig bild av utvecklingen. Av denna anledning ha medeltalen för år 1928 för samtliga 72 orter kalkylerats på grundval av bostadsbeståndets fördelning på Stockholm, Göteborg och »70 gemensamma orter» år 1933. Däremot har ingen sådan korrigering ansetts nödvändig med avseende på förskjutningarna inom sistnämnda grupp.

Inom dessa 70 orter tillsammantagna skulle hyresnivån sedan år 1928 ha stigit med i genomsnitt 2 %. Däremot ha hyrorna i Stockholm och Göteborg fallit med resp. 7 och 2 %. För samtliga 72 orter framträder en hyressänkning om 3 %. Att döma av vissa verkställda kalkyler torde denna siffra få anses såsom jämförelsevis representativ för stadssamhällena i gemen. Hyresnedgången från 1928 har väsentligen berört större och medelstora lägenheter, medan däremot de minsta bostadstyperna snarast företett stigande tendens.[3] (Beträffande enkelrum o. d. jfr dock not 2 till tab. 5.)

Jämförelsen mellan 1912/15 och 1933 har verkställts på så sätt, att stegringstalen för åren 1912/15—1928 (i sistnämnda fall grundade på a-siffror) multiplicerats med motsvarande förändringstal, avseende perioden från 1928 (b-siffror) till 1933. Dessa beräkningar ha givit det resultatet, att hyresnivån år 1933 skulle vara 103 % högre än vid tiden omkring världskrigets utbrott. På grund av de förändringar i bostadsbeståndets sammansättning, som inträtt under denna långa tid, måste dock nämnda siffra meddelas med reservation.

De i tab. 5 anförda beräkningarna utgöra emellertid endast ett försök att i några få allmänna uttryck sammanfatta en utveckling, som i verkligheten varit synnerligen oenhetlig. Att så varit förhållandet, framgår i någon mån av tab. 6, som återger eldstadshyrornas förändringar från 1928 inom 131 orter,

[1] Då man för Stockholm, Göteborg och de »70 gemensamma orterna» utgått från förekomsten av centralvärme inom olika lägenhetskategorier i vart och ett av dessa tre olika fall, kunna dessa uppgifter icke användas till lokala jämförelser ifråga om hyresnivån. Däremot kan man med hjälp av desamma företaga jämförelser ifråga om hyresutvecklingen.

[2] Vid beräkningarna fr. o. m. 1912/15 t. o. m. 1928 års a-siffror har man överallt använt fördelningen på lägenhetskategorier inom de »70 gemensamma orterna», medan man ifråga om 1928 års b-siffror samt uppgifterna för 1933 standardräknat stockholmssiffrorna efter stockholmsförhållandena etc.

[3] Vid hyresberäkningarna för levnadskostnadsindexen tages numera hänsyn endast till lägenheter med t. o. m. 3 rum och kök.

Tab. 6. Vissa orter fördelade efter hyresnivåns förändringar 1928—1933.

Ortsgrupper	Antal orter, där medelhyran per eldstad från 1928 till 1933													Samtliga orter
	minskats med						förändrats med mindre än 2 %	ökats med						
	25 % och däröver	20—25 %	15—20 %	10—15 %	5—10 %	2—5 %		2—5 %	5—10 %	10—15 %	15—20 %	20—25 %	25 % och däröver	
1. Läg. utan. c.v.														
Orter m. följ. ant. inv.:														
över 100 000 . . .	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	3
10 000—100 000 . .	1	—	2	—	5	8	12	5	4	1	—	1	—	39
5 000— 10 000 . .	—	—	—	3	4	7	9	5	7	1	1	—	—	37
under 5 000	—	—	2	3	11	6	12	9	5	3	—	—	1	52
Samtl. orter	**1**	**—**	**4**	**6**	**21**	**21**	**35**	**19**	**16**	**5**	**1**	**1**	**1**	**131**
%	0·8	—	3·0	4·6	16·0	16·0	26·7	14·5	12·2	3·8	0·8	0·8	0·8	100·0
2. Läg. med c.v.														
Orter m. följ. ant. inv.:														
över 100 000 . . .	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	3
10 000—100 000 . .	1	—	1	—	7	3	10	4	10	2	1	—	—	39
5 000— 10 000 . .	—	—	1	5	2	9	7	6	4	2	—	1	—	37
under 5 000 . . .	4	1	4	4	11	4	3	5	4	5	3	1	3	52
Samtl. orter	**5**	**1**	**6**	**10**	**21**	**16**	**20**	**16**	**18**	**9**	**4**	**2**	**3**	**131**
%	3·8	0·8	4·6	7·6	16·0	12·2	15·3	12·2	13·8	6·9	3·0	1·5	2·3	100·0
3. Samtl. lägenh.														
Orter m. följ. ant. inv.:														
över 100 000 . . .	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	3
10 000—100 000 . .	1	—	—	—	1	1	4	5	14	9	2	2	—	39
5 000— 10 000 . .	—	—	—	2	—	3	9	3	10	8	—	2	—	37
under 5 000 . . .	—	—	1	4	4	6	10	7	14	1	2	2	1	52
Samtl. orter	**1**	**—**	**1**	**6**	**5**	**10**	**24**	**16**	**38**	**19**	**4**	**6**	**1**	**131**
%	0·8	—	0·8	4·6	3·8	7·6	18·3	12·2	29·0	14·5	3·0	4·6	0·8	100·0

vilka varit representerade såväl vid 1928 som vid 1933 års hyresräkning. I fråga om lägenheter utan centralvärme befinnes, att 40·4 % av dessa orter uppvisat fallande, 26·7 % i det närmaste oförändrad och 32·9 % stigande hyresnivå jämfört med år 1928. För lägenheter med centralvärme äro motsvarande tal resp. 45·0 %, 15·3 % och 39·7 %. I det senare fallet har utvecklingen sålunda varit ännu mera oenhetlig. I båda fallen ha dock sänkningstendenserna varit mera framträdande än ökningstendenserna.

Bland större orter, som företett mera betydande hyressänkning sedan 1928, må i första hand nämnas Kiruna, där eldstadshyran i lägenheter utan centralvärme sjunkit med 36·9 % och i lägenheter med centralvärme med 34·2 %. För Luleå äro motsvarande tal resp. 15·4 och 16·2 %, för Sundsvall resp. 16·8 och 8·8 %, för Stockholm 6·1 och 11·2 % samt för Göteborg 1·6 och 7·7 %. Bland orter, som uppvisat hyresstegring, märkes Sandviken, där lägenheter utan centralvärme ökat med 21·8 % och lägenheter med denna utrustning med 11·4 %.

Ser man på utvecklingen av eldstadshyrorna för samtliga lägenheter utan hänsyn till modernitetsgrad, befinnas emellertid ökningstendenserna vara vida övervägande. Tab. 6 utvisar sålunda, att nära $^2/_3$ eller 64·1 % av orterna i detta

avseende uppvisat stigande tal, medan endast 17·6 % företett sänkning. Detta förhållande får emellertid ses mot bakgrunden av den starkt ökade förekomsten av centraluppvärmning, vilken ju måste verka fördyrande på lägenheterna.

Fylleriförseelser och spritsmuggling under fjärde kvartalet 1934.

Fylleriförseelser. Enligt en inom kontrollstyrelsen verkställd preliminär sammanräkning, vars resultat delgivits socialstyrelsen och i sammandrag återgives i tab. A, utgjorde antalet fylleriförseelser, för vilka personer sakfällts under fjärde kvartalet 1934, tillhopa 7 538, av vilka 7 360 begåtts av män och 178 av kvinnor. För hela året 1934 kan antalet fylleriförseelser beräknas till åtminstone 30 800 mot 29 576 för 1933 och 29 477 för 1932.

Antalet avdömda fylleriförseelser per kvartal dels under år 1913, dels för tiden fr. o. m. år 1928 framgår av nedanstående tablå:[1]

	Medeltal per kvartal under år								4 kv.	3 kv.	4 kv.
	1913	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1933	1934	1934
Antal förseelser	14 727	6 929	7 375	7 759	7 526	7 369	7 394	7 694[2]	7 542	8 475	7 538[2]
Per 100 000 inv.	262	114	121	127	122	120	119	124	121	136	121

Dessa siffror återge emellertid icke hela den faktiska fyllerifrekvensen å offentliga platser. Man får nämligen i allmänhet räkna med, att för varje kvartal något eller några hundratal personer, som blivit anhållna för fylleri, sedermera icke sakfällas, merendels av det skäl att de icke kunnat med stämning anträffas och inställas inför rätta. Påpekas bör därjämte, att å ena sidan en del av de förseelser, som avdömts under en redovisningsperiod, begåtts under en tidigare, medan å andra sidan en del under perioden begångna förseelser avdömas först under ett följande redovisningsskede. Vad beträffar den preliminära siffran för fjärde kvartalet 1934, tyder densamma på en viss nedgång i fyllerifrekvensen gentemot närmast föregående kvartal. Då uppgifterna för redogörelsekvartalet ännu ej äro alldeles fullständiga, torde denna nedgång dock ej vara så stor, som de här anförda siffrorna synas ge vid handen. Av enahanda skäl torde i verkligheten en viss ökning ha inträtt i jämförelse med fjärde kvartalet 1933.

Av samtliga fylleriförseelser, för vilka personer sakfälldes under 1934 års fjärde kvartal, begingos 178 eller 2·4 % av kvinnor, därav som vidstående tab. A visar 129 i Stockholm, 21 i Göteborg, 2 i Malmö, 23 i övriga städer samt 3 på landsbygden. — Tabellen ger även möjlighet att fastställa, i vilken utsträck-

[1] Siffrorna för år 1933 ha korrigerats med hänsyn till 220 och siffrorna för tredje kvartalet 1934 med hänsyn till 366 efterredovisade fall. — [2] Preliminär siffra.

Orter	Antal fylleriförseelser, för vilka personer sakfällts under				Förseelser, begångna av *män*						Förs., beg. av *kvinnor*		
					med motbok		*utan* motbok	Summa	Därav		Hela antalet	Därav	
	okt.	nov.	dec.	hela kvartalet	full inköpsrätt	begr. inköpsrätt			25 år eller däröver[1]	under 25 år[2]		25 år eller däröver[1]	under 25 år[2]
Stockholms stad	482	412	315	**1 209**	53	294	733	**1 080**	959	121	129	115	14
Östra Sverige: Södertälje	8	10	3	**21**	—	7	14	**21**	19	2	—	—	—
Lidingö	2	1	—	**3**	1	1	1	**3**	2	1	—	—	—
Uppsala	75	38	29	**142**	3	42	97	**142**	114	28	—	—	—
Västerås	31	25	12	**68**	—	9	57	**66**	51	15	2	2	—
Nyköping	11	6	6	**23**	—	2	21	**23**	19	4	—	—	—
Eskilstuna	43	32	13	**88**	—	17	71	**88**	79	9	—	—	—
Linköping	12	16	10	**38**	—	5	33	**38**	31	7	—	—	—
Norrköping	28	19	35	**82**	—	9	67	**76**	61	15	6	5	1
Övriga städer	123	69	50	**242**	7	33	202	**242**	184	58	—	—	—
Landsbygden	140	106	17	**263**	8	50	205	**263**	161	102	—	—	—
Smål. m. m.: Jönköping	14	7	2	**23**	—	5	18	**23**	20	3	—	—	—
Kalmar	30	21	23	**74**	3	16	55	**74**	63	11	—	—	—
Västervik	9	9	17	**35**	1	4	28	**33**	24	9	2	2	—
Visby	16	15	10	**41**	—	7	34	**41**	37	4	—	—	—
Övriga städer	70	66	41	**177**	2	30	145	**177**	141	36	—	—	—
Landsbygden	98	89	18	**205**	1	35	169	**205**	122	83	—	—	—
Södra Sverige: Karlskrona	13	17	6	**36**	2	5	29	**36**	34	2	—	—	—
Kristianstad	9	22	25	**56**	1	13	42	**56**	45	11	—	—	—
Malmö	63	44	57	**164**	5	25	132	**162**	141	21	2	2	—
Lund	18	24	13	**55**	3	17	35	**55**	46	9	—	—	—
Landskrona	21	15	16	**52**	4	8	40	**52**	44	8	—	—	—
Hälsingborg	29	33	25	**87**	1	19	66	**86**	76	10	1	1	—
Ystad	8	4	7	**19**	—	5	14	**19**	13	6	—	—	—
Trelleborg	14	7	3	**24**	1	7	15	**23**	19	4	1	1	—
Övriga städer	47	32	24	**103**	4	22	77	**103**	86	17	—	—	—
Landsbygden	97	70	20	**187**	—	30	157	**187**	105	82	—	—	—
Västra Sverige: Halmstad	11	8	6	**25**	2	4	19	**25**	17	8	—	—	—
Göteborg	250	336	365	**951**	21	160	749	**930**	784	146	21	15	6
Mölndal	19	14	4	**37**	—	12	25	**37**	22	15	—	—	—
Uddevalla	28	21	15	**64**	4	13	47	**64**	52	12	—	—	—
Trollhättan	7	9	7	**23**	1	5	17	**23**	17	6	—	—	—
Borås	46	37	34	**117**	2	18	95	**115**	78	37	2	1	1
Skövde	18	8	6	**32**	—	5	27	**32**	20	12	—	—	—
Karlstad	43	29	23	**95**	1	10	84	**95**	73	22	—	—	—
Kristinehamn	19	15	14	**48**	1	14	33	**48**	42	6	—	—	—
Örebro	36	35	35	**106**	1	19	86	**106**	93	13	—	—	—
Övriga städer	189	155	137	**481**	5	85	391	**481**	343	138	—	—	—
Landsbygden	224	174	31	**429**	3	80	343	**426**	235	191	3	1	2
Norra Sverige: Falun	8	4	18	**30**	—	5	25	**30**	27	3	—	—	—
Gävle	49	38	54	**141**	—	23	116	**139**	113	26	2	2	—
Söderhamn	14	12	16	**42**	1	6	35	**42**	37	5	—	—	—
Härnösand	52	24	26	**102**	—	14	88	**102**	82	20	—	—	—
Sundsvall	47	56	43	**146**	1	13	125	**139**	109	30	7	6	1
Östersund	14	16	11	**41**	—	4	37	**41**	27	14	—	—	—
Umeå	14	11	4	**29**	—	4	25	**29**	24	5	—	—	—
Luleå	15	13	11	**39**	—	6	33	**39**	33	6	—	—	—
Övriga städer	97	76	63	**236**	2	41	193	**236**	183	53	—	—	—
Landsbygden	381	345	81	**807**	1	124	682	**807**	492	313	—	—	—
Hela riket: städerna	2 152	1 861	1 634	**5 647**	133	1 063	4 276	**5 472**	4 484	988	175	152	23
Hela riket: landsb.	940	784	167	**1 891**	13	319	1 556	**1 888**	1 115	771	3	1	2
Summa	3 092	2 645	1 801	**7 538**	146	1 382	5 832	**[3]7 360**	5 599	1 759	178	153	25

[1] Härmed avses personer födda före år 1909. — [2] Härmed avses personer födda år 1909 eller senare. — [3] Därav 2 personer av okänd ålder.

ning fylleriförseelserna begåtts av yngre och av äldre personer, varvid åldersgränsen dragits vid 25 år.[1] Av hela antalet under tredje och fjärde kvartalen 1934 sakfällda fyllerister tillhörde 1 989 eller 23·5 % resp. 1 784 eller 23·7 % den yngre åldersgruppen. Motsvarande relativtal i genomsnitt för åren 1930—1934 utgjorde resp. 25·5, 24·4, 23·7, 23·6 och 23·5 %.

På grundval av systembolagens uppgifter ha i tab. A förseelserna vidare uppdelats med hänsyn till om de sakfällda innehaft motbok (med full eller begränsad inköpsrätt) eller varit avstängda från laglig spritdryckstilldelning. Av samtliga manliga fyllerister voro 5 832 eller 79·2 % personer utan motbok. Fördelningen härvidlag var sålunda ungefär densamma som närmast föregående kvartal (79·1 %). Av de kvinnliga fylleristerna uppgivas 6 ha varit innehavare av motbok. Dessa siffror giva även en antydan om omfattningen av den olagliga rusdryckshandelns och särskilt spritsmugglingens inverkan på nykterhetstillståndet.

Uppgifter rörande spritsmugglingen. Som komplement till fylleriförseelsestatistiken meddelas i tab. B vissa uppgifter från generaltullstyrelsens statistiska avdelning för åren 1932—1934 rörande antalet beslag, som helt eller delvis avsett sprit (eller brännvin), samt beslagtagna kvantiteter av sådana varor. Vissa i tabellen upptagna beslag lära sedermera ha upphävts av vederbörande domstol.

Tab. B. Gjorda beslag och beslagtagna kvantiteter av spritdrycker åren 1932—1934.

Månad	Stockholms tulldistrikt						Samtliga tulldistrikt					
	Antal beslagsmål			Kvantitet, liter			Antal beslagsmål			Kvantitet, liter		
	1932	1933	1934	1932	1933	1934	1932	1933	1934	1932	1933	1934
januari	123	71	64	5 057	4 188	3 008	177	119	117	5 246	4 366	8 045
februari	105	58	58	2 198	557	1 891	149	91	83	2 366	1 254	1 982
mars	114	50	77	1 005	349	228	138	78	111	1 042	637	357
april	96	63	31	1 198	1 614	800	127	101	56	3 325	2 053	826
maj	65	42	50	7 572	464	298	96	82	88	7 653	638	340
juni	63	91	80	923	1 074	150	100	132	121	1 071	1 882	232
juli	74	112	91	566	842	1 228	121	153	130	749	928	4 787
augusti	71	72	94	120	177	88	105	112	151	224	531	318
september	72	92	49	1 012	363	3 071	125	149	88	7 390	3 824	3 937
oktober	134	60	73	5 412	1 945	864	183	117	130	12 522	3 759	4 001
november	73	85	65	2 227	1 826	298	126	132	99	6 540	2 045	396
december	79	81	79	6 440	2 312	2 373	165	155	112	8 226	2 484	2 424
Hela året	**1 069**	**877**	**811**	**33 730**	**15 711**	**14 297**	**1 612**	**1 421**	**1 286**	**56 354**	**24 401**	**27 645**

Som synes, förete totalsiffrorna för år 1934 i jämförelse med föregående år någon stegring i fråga om den beslagtagna kvantiteten, men däremot en viss nedgång beträffande antalet beslagsmål.

[1] Härvid ha personer, som äro födda före 1909 hänförts till den äldre åldersgruppen, och sådana, som äro födda 1909 eller senare, till den yngre.

Arbetsförhållandena på det husliga arbetets område.

Preliminär redogörelse.

I. Undersökningens planläggning och genomförande.

Genom kungl. brev den 29 december 1933 erhöll socialstyrelsen i uppdrag att i samråd med de inom socialdepartementet tillkallade sakkunniga för utredning rörande arbetsförhållandena inom det husliga arbetets område (hembiträdesutredningen) verkställa en statistisk undersökning av hembiträdenas anställnings- och arbetsvillkor m. m. inom vissa efter representativa grunder utvalda orter.

Enligt den plan, som i samråd med nyssnämnda sakkunniga utarbetades för en dylik undersökning, vore det i första rummet nödvändigt för erhållande av noggrann och allsidig kunskap om arbetsförhållandena i hemmen att hänvända sig direkt till husmödrar och hembiträden med för dem avsedda frågeformulär. Emellertid ansågs det lämpligt, då hithörande frågor delvis vore av rätt ömtålig natur, att icke utsända dessa frågeformulär direkt med ledning av mantalslängder o. d. utan främst lita till husmödrarnas och hembiträdenas egna organisationer samt andra för frågan intresserade föreningar. I detta syfte hänvände sig socialstyrelsen till ledningen för Sveriges husmodersföreningars riksförbund, som förut inom egna led efter ett mera begränsat program verkställt en undersökning i hembiträdesfrågan.[1] Från riksförbundets sida ställde man sig välvillig till den förestående undersökningen och utlovade sin medverkan. Likaså utlovade Fredrika Bremer-förbundet och vissa andra kvinnoorganisationer sitt stöd för undersökningens genomförande. För att komma i förbindelse med hembiträdena tillförsäkrade sig socialstyrelsen medverkan från i första rummet hembiträdesföreningarna i de sex större städer, där sådana föreningar finnas, samt från en del andra fackorganisationer. Vidare erhöll socialstyrelsen löfte om bistånd från kristliga föreningar av unga kvinnor (K. F. U. K.) på vissa av de orter, som undersökningen skulle komma att beröra. Slutligen må nämnas, att ytterligare andra grupper av hembiträden och husmödrar beräknades kunna nås därigenom att man överenskommit med de offentliga arbetsförmedlingarna att i samband med förmedlingsarbetet under viss tid tillhandahålla frågeformulär för ifyllande ävensom att meddela adresser till husmödrar och hembiträden, vilka anmälde sig för erhållande av arbetshjälp resp. anställning.

De för undersökningen avsedda frågeformulären, vilka utarbetades inom socialstyrelsen i samråd med de sakkunniga, utgjordes av ett formulär för hus-

[1] Det för denna undersökning insamlade materialet har ställts till utredningens förfogande och varit till god hjälp bl. a. vid utarbetandet av de för socialstyrelsens undersökning erforderliga frågeformulären.

mödrar (form. A) och ett för hembiträden (form. B). Dessa, vilka i huvudsak voro likalydande, upptogo frågor rörande hembiträdets ålder, födelseort och utbildning, anställningstid på den plats hon vid undersökningstillfället innehade eller senast innehaft, hennes anställningstid i yrket, löne- och bostadsförhållanden, arbetstid och fritid, semester, sjukhjälp m. m. Därefter följde en punkt, närmast avsedd att belysa arten och omfattningen av hembiträdets arbete, och till slut ett par frågor angående de önskemål, som husmödrarna resp. hembiträdena ville framställa beträffande arbetsförhållandena på det husliga arbetets område.

Denna del av undersökningen borde enligt planen begränsas till ett fyrtiotal orter, som utvaldes i samråd med de sakkunniga. Vidare ansågs det ändamålsenligt att begränsa undersökningen på sådant sätt, att den skulle beröra hembiträden med fast anställning och arbete hela dagen, sysselsatta i städer och stadsliknande samhällen eller i hushåll av »stadstyp» på landsbygden, vare sig de bodde hos arbetsgivaren eller icke, men däremot ej kvinnliga tjänare i jordbruket, ej heller hotell-, restaurang- eller anstaltspersonal m. fl.

Vid sidan av de individuella blanketterna ansågs det lämpligt att utsända ett särskilt frågeformulär (form. C), innehållande mera allmänt formulerade frågor, till arbetsförmedlingsanstalter, husmodersföreningar, skolor av olika slag samt andra institutioner och personer, vilka kunde antagas besitta särskild sakkunskap och vidare överblick över hembiträdesfrågan och därmed sammanhängande problem.

De ovannämnda frågeformulären distribuerades under tiden februari—maj 1934 och inkommo under de närmast följande månaderna. Materialets bearbetning kunde ta sin början på eftersommaren och har nu fortskridit så långt, att en preliminär redogörelse för de erhållna resultaten ansetts kunna offentliggöras.

II. Enquête rörande vissa förhållanden inom det husliga arbetet (form. C).

Av de till institutioner och personer med erfarenhet på detta område utsända C-formulären ha 338, representerande 169 olika orter, fördelade över hela landet, återkommit mer eller mindre utförligt besvarade. Den första punkten på frågeformuläret gällde tillgången under det senaste årtiondet och under de senaste depressionsåren på hembiträden, villiga att taga fast anställning. Härvid skildes mellan hembiträden i allmänhet och sådana med särskild utbildning. Det framgår emellertid av svaren, att sistnämnda uttryck fattats på olika sätt av uppgiftslämnarna. Medan somliga därmed förstått, att vederbörande genomgått kurser i husligt arbete vid lärlings- och yrkesskolor, husmodersskolor, folkhögskolor etc., ha andra tänkt på hembiträden med speciell utbildning, exempelvis i finare matlagning, i barnavård e. d. Vidare synes man rätt allmänt ha gjort åtskillnad mellan hembiträden med särskild utbildning och andra kvalificerade hembiträden, som lärt sig yrket genom lång praktik. Om de

svar, som erhållits på frågan angående tillgången under det senaste årtiondet på hembiträden inom olika orter, grupperas i enlighet med nämnda synpunkter, erhålles nedanstående tablå:

Orter och landsdelar[1]	Hela antalet uppg.-lämnare	Antalet uppg.-lämnare, som betecknat tillgången på hembiträden överhuvud som god	till-räckl.	knapp	otill-räckl.	kvalificerade hembiträden som god	till-räckl.	knapp	otill-räckl.	särsk. utbild. hembiträden som god	till-räckl.	knapp	otill-räckl.
Stockholm	19	1	3	2	4	—	—	—	7	—	—	—	13
Stockholms förorter	10	—	6	—	2	—	—	—	2	—	1	—	6
Göteborg	10	—	1	1	3	—	—	—	3	—	—	—	7
Malmö	5	1	2	—	1	—	—	—	2	—	—	—	4
Östra Sverige . . .	47	9	12	6	4	2	—	2	18	—	7	1	20
Småland o. öarna .	39	13	12	3	4	—	—	—	12	—	5	2	19
Södra Sverige . . .	56	16	21	3	8	1	—	—	19	1	6	2	29
Västra » . . .	95	23	34	9	12	1	—	6	24	2	8	5	51
Norra » . . .	57	20	19	—	3	—	—	2	14	1	4	—	34
Samtliga	338	83	110	24	41	4	—	10	101	4	31	10	183

Medan tillgången på hembiträden överhuvud merendels betecknas såsom god eller tillräcklig, har det stora flertalet uppgiftslämnare angivit, att tillgången på kvalificerade eller särskilt utbildade hembiträden måste anses otillräcklig. De svar, enligt vilka god eller tillräcklig tillgång på utbildad arbetskraft förefinnes, härstamma huvudsakligen från smärre orter, där ingen otillfredsställd efterfrågan på specialutbildade hembiträden föreligger.

I övrigt har bearbetningen av här ifrågavarande enquêtematerial åsyftat att ge en allmän bakgrund för och överblick över de mångahanda problem, som knyta sig till arbetsförhållandena inom det husliga området, och komma vissa av de uppgifter, som sålunda erhållits, att återgivas i det följande i anslutning till resultaten av undersökningen medelst individuella frågeformulär.

III. Arbetsvillkoren inom det husliga arbetet enligt uppgifter från husmödrar och hembiträden (form. A och B).

Primärmaterialets omfattning och beskaffenhet. Hela antalet utsända, besvarade och användbara A- och B-formulär med fördelning efter sättet för uppgifternas införskaffande framgår av nedanstående tablå:

	Antal formulär avsedda att besvaras av husmödrar (form. A) Arbetsförmedl.	Husmoderskfören. m. fl.	Samtliga	hembiträden (form. B) Arbetsförmedl.	Hembiträdesfören. m. fl.	Samtliga
Utsända	8 700	11 600	**20 300**	6 500	5 700	**12 200**
Inkomna	999	2 676	**3 675**	804	1 618	**2 422**
Bearbetade	969	2 484	**3 453**	761	1 582	**2 343**

Sammanlagda antalet arbetsgivar- och personaluppgifter, vilka kunnat utnyttjas för undersökningen, utgör sålunda 5 796. Emellertid avser ett antal A- och B-uppgifter samma person, varför antalet av undersökningen berörda hembiträden är något mindre, nämligen 5 449. Då dessutom uppgifter i rätt stor

[1] Beträffande indelningen i landsdelar (vilka här ej inbegripa Stockholm, Stockholms förorter, Göteborg och Malmö), jfr sid. 101.

utsträckning lämnats angående två eller flera hembiträden, anställda i samma hushåll, stannar antalet av undersökningen berörda hushåll vid 4 684.

Med ledning av de hittills publicerade folkräkningssiffrorna för 1930 kan man uppskatta antalet hembiträden, anställda hos andra än jordbrukare, till närmare 110 000, av vilka de för undersökningen utnyttjade individuella uppgifterna alltså skulle omfatta ungefär 5 %. Den svaghet, som ligger i materialets relativt ringa omfång, uppväges dock i viss mån av, att de särskilda frågorna i allmänhet synas ha blivit rätt uppfattade och omsorgsfullt besvarade av såväl husmödrar som hembiträden.[1]

Primärmaterialets fördelning efter orter och landsdelar. Hur antalet bearbetade uppgifter fördelar sig på de av undersökningen berörda orterna samt på olika landsdelar, framgår av tab. 1. Ungefär hälften av de bearbetade uppgifterna härstamma från medelstora städer, omkring $^2/_5$ från Stockholm (inkl. förorter), Göteborg och Malmö samt ungefär $^1/_{10}$ från mindre städer och orter.

I arbetstabellerna har man sökt bibehålla den lokala uppdelningen så långt detta varit möjligt med hänsyn till det ringa antalet uppgifter från de mindre orterna, men i föreliggande redogörelse ha i huvudsak endast siffror för orterna tillsammantagna kunnat meddelas.

Uppgifternas tillförlitlighet och representativitet. Granskningen av de besvarade formulären har givit vid handen, att såväl husmödrarnas som hembiträdenas uppgifter genomgående förefalla att vara trovärdiga. Enär åtskilliga förhållanden på det husliga arbetets område icke äro reglerade, ofta ej ens i de enskilda fallen genom överenskommelse mellan husmoder och hembiträde, är det likväl klart, att svaren på vissa punkter skola präglas av vederbörandes subjektiva syn på saken. För att utröna i vad mån så är förhållandet, ha vissa jämförelser anställts mellan 347 arbetsgivaruppgifter och lika många personaluppgifter, vilka avse samma hembiträden och samma hushåll.[2] Härvid har det visat sig, att i fråga om t. ex. hembiträdenas ålder, anställningstid, kontantlön per månad och bostadsförhållanden husmödrarnas och hembiträdenas uppgifter med något enstaka undantag äro helt överensstämmande, varemot vissa skiljaktigheter föreligga i fråga om andra förhållanden såsom beträffande uppsägningstid, daglig arbetstid samt fritid. Närmare uppgifter härom lämnas i det följande.

---

[1] Trots sin relativt begränsade räckvidd synes förevarande undersökning såväl absolut som relativt taget vara betydligt mera omfattande än de undersökningar angående förhållandena på det husliga arbetets område, som hittills företagits i utlandet. Sålunda berörde den tyska undersökningen av år 1926 4 163 hembiträden eller endast 0·5 % av hela antalet hembiträden i Tyskland. Även med avseende på svarens fullständighet synes förevarande undersökning äga ett avsevärt företräde framför de utländska, liksom även därigenom att uppgifter införskaffats från såväl husmödrar som hembiträden, vilket i allmänhet icke varit fallet vid de utländska undersökningarna. En nyhet synes det även vara, att den svenska undersökningen omfattar ej endast hembiträden, som vid undersökningstillfället hade plats, utan även sådana som sökte anställning genom arbetsförmedlingarna.

[2] Redan vid den första granskningen bortgallrades ett antal hembiträdesuppgifter, vilka tydligen voro ren avskrift av motsvarande husmodersuppgift. De förra ha överhuvudtaget ej bearbetats och ingå således ej heller i de här berörda jämförelserna.

Tab. 1. Antal bearbetade arbetsgivar- och personaluppgifter, fördelade efter orter och sättet för uppgifternas införskaffande.

Orter	Arbetsgivarnas uppgifter			Personalens uppgifter		
	gen. arbetsförmedl.	övriga	tillhopa	gen. arbetsförmedl.	övriga	tillhopa
Stockholm (inre staden)	99	356	455	132	428	560
Stockholms förorter[1]	47	226	273	40	108	148
Göteborg	57	223	280	86	88	174
Malmö	75	161	236	2	57	59
Östra Sverige	**168**	**326**	**494**	**92**	**231**	**323**
Norrköping	18	100	118	4	29	33
Eskilstuna	40	23	63	9	66	75
Linköping	8	79	87	5	13	18
Uppsala	37	74	111	15	15	30
Västerås	33	17	50	28	77	105
Sala	8	11	19	6	12	18
Motala	24	22	46	25	19	44
Smål. o. öarna	**140**	**173**	**313**	**86**	**51**	**137**
Jönköping	43	63	106	41	7	48
Kalmar	13	42	55	9	8	17
Visby	61	2	63	14	19	33
Växjö	7	41	48	8	15	23
Nässjö	6	12	18	5	—	5
Ljungby	10	13	23	9	2	11
Södra Sverige	**163**	**317**	**480**	**134**	**257**	**391**
Hälsingborg	71	159	230	79	155	234
Karlskrona	16	51	67	19	—	19
Lund	10	15	25	13	24	37
Landskrona	7	46	53	7	49	56
Kristianstad	49	33	82	9	10	19
Karlshamn	10	—	10	7	12	19
Hörby	—	13	13	—	7	7

Orter	Arbetsgivarnas uppgifter			Personalens uppgifter		
	gen. arbetsförmedl.	övriga	tillhopa	gen. arbetsförmedl.	övriga	tillhopa
Västra Sverige	**104**	**420**	**524**	**121**	**221**	**342**
Borås	59	49	108	32	6	38
Örebro	20	66	86	16	103	119
Karlstad	11	53	64	27	—	27
Halmstad	—	89	89	3	33	36
Uddevalla	7	46	53	20	—	20
Skövde	7	22	29	20	20	40
Varberg	—	23	23	—	—	—
Skara	—	16	16	3	26	29
Åmål	—	19	19	—	11	11
Karlskoga	—	17	17	—	5	5
Vara	—	12	12	—	11	11
Hagfors	—	8	8	—	6	6
Norra Sverige	**116**	**282**	**398**	**68**	**141**	**209**
Gävle	39	21	60	9	26	35
Sundsvall	15	65	80	—	36	36
Östersund	19	67	86	9	25	34
Falun	19	17	36	19	17	36
Sandviken	—	18	18	—	5	5
Umeå	6	32	38	12	—	12
Boden	18	22	40	19	16	35
Malmberget	—	8	8	—	2	2
Grängesberg	—	20	20	—	6	6
Kramfors	—	12	12	—	8	8
Samtliga orter	**969**	**2 484**	**3 453**	**761**	**1 582**	**2 343**
därav orter med						
över 100 000 inv.[1]	278	966	1 244	260	681	941
10 000–100 000 »	608	1 249	1 857	419	743	1 162
under 10 000 »	83	269	352	82	158	240

Även om uppgifterna i varje enskilt fall kunna betecknas såsom tillförlitliga, är det dock icke uteslutet, att de komma att ge en i viss mån skev bild av de förhållanden, som i allmänhet äro rådande på det husliga arbetets område, enär de kunna representera ett icke nog mångsidigt urval av uppgiftslämnare. En granskning av föreliggande utländska undersökningar synes ge vid handen, att uppgifterna övervägande härstamma från socialt intresserade husmödrar i god ekonomisk ställning, vilka ej sällan beviljat sina hembiträden större förmåner än vad som i allmänhet är vanligt, varjämte de berörda hembiträdena i stor utsträckning äro sådana, som på grund av långvarig tjänst eller av andra skäl lyckats erhålla relativt goda arbetsvillkor. Då detta även i vårt land kunde förväntas beträffande de uppgifter, som införskaffats genom husmödrarnas resp. hembiträdenas egna organisationer, har man sökt erhålla ett korrektiv mot sådan ensidighet hos primärmaterialet genom att, såsom förut

[1] Häri ingå Brännkyrka, Enskede, Bromma, Solna, Stocksund, Djursholm, Lidingö, Sollentuna, Spånga, Hässelby villastad, Sundbyberg, Lovö, Nacka, Saltsjöbaden, Huddinge och Botkyrka.

nämnts, från arbetsförmedlingarna införskaffa uppgifter från deras klientel, varigenom man hoppades nå andra grupper av hushåll och hembiträden än de ovan nämnda.

I syfte att utröna, i vad mån de olika vägarna för primärmaterialets införskaffande haft inflytande på det urval av hushåll och hembiträden, som kommit att beröras av undersökningen, har en jämförelse anställts mellan de olika slagen av uppgifter med hänsyn till vissa för hushållen resp. hembiträdena karakteristiska data såsom hushållsföreståndarens yrke, bostadens storlek, antalet hembiträden i hushållet, hembiträdenas ålder, yrkesutbildning m. m. Det har visat sig, att i dessa hänseenden en genomgående skillnad föreligger dels mellan husmödrarnas och hembiträdenas uppgifter, då dessa jämföras sinsemellan, dels inom vardera av dessa grupper mellan å ena sidan de uppgifter, som införskaffats genom arbetsförmedlingarna, å andra sidan de uppgifter, som erhållits huvudsakligen genom husmoders- resp. hembiträdesorganisationernas försorg.

Av nedanstående tablå framgår, hur antalet redovisade hembiträden fördelar sig på hushåll, företrädande olika yrkeskategorier och bostadstyper.

	Antal redovisade hembiträden	Antalet hembiträden (i %) i hushåll, vilkas huvudperson tillhör nedanst. yrkeskategorier					med bostad av nedanst. storlek			
		näringsidkare	tjänstemän o. fria yrken	pensionärer, änkor m. fl.	arbetare	ej angivet yrke	1—3 rum o. kök	4—6 rum o. kök	7 rum o. kök o. däröver	ej angiven
A. Arbetsgiv:s uppg.	**3 453**	**20·5**	**66·4**	**10·8**	**0·2**	**2·1**	**10·8**	**52·0**	**36·1**	**1·1**
Genom arbetsförmedling . . .	969	28·1	59·5	8·4	0·3	3·7	17·6	57·0	23·8	1·6
Övriga	2 484	17·6	69·1	11·8	0·1	1·4	8·2	50·0	40·9	0·9
B. Personalens uppg.	**2 343**	**28·7**	**54·9**	**8·9**	**1·6**	**5·9**	**20·3**	**48·4**	**29·3**	**2·0**
Genom arbetsförmedling . . .	761	28·0	51·7	8·5	2·6	9·2	25·5	49·9	22·0	2·6
Övriga	1 582	29·1	56·4	9·1	1·1	4·3	17·8	47·7	32·8	1·7

Vid en jämförelse mellan husmödrarnas och hembiträdenas uppgifter finner man, att medan ungefär $^2/_3$ av de förstnämnda avse hembiträden, anställda i tjänstemannahushåll, utgör motsvarande andel av hembiträdenas uppgifter endast något mer än hälften. Däremot är antalet hembiträden, anställda hos handlande, hantverkare och andra näringsidkare, relativt större bland personalens än bland arbetsgivarnas uppgifter. Det är likaledes anmärkningsvärt, att de få uppgifter, som avse hembiträden i arbetarhushåll, förekomma nästan enbart bland personaluppgifterna. En liknande skillnad framträder mellan å ena sidan de uppgifter, som införskaffats från arbetsförmedlingarnas klientel, och å andra sidan de uppgifter, som erhållits genom yrkesorganisationernas medverkan. I båda fallen äro hembiträden i tjänstemannahushåll representerade i övervägande antal, men nämnda hushåll dominera framför allt i det material, som yrkesorganisationerna förmedlat.

Bostadens storlek torde ge en ännu tydligare social gradering av de undersökta hushållen. Av tablån framgår, att antalet hembiträden i hushåll, vilka bo i lägenheter om 4—6 rum och kök, inom samtliga grupper omfatta omkring hälften av de redovisade. Även lägenheter med 7 rum och kök och däröver äro

representerade i relativt stort antal inom samtliga grupper, dock starkare bland arbetsgivarnas uppgifter än bland personalens och likaledes starkare bland de av yrkesorganisationerna förmedlade uppgifterna än bland de uppgifter, som arbetsförmedlingarna införskaffat. Däremot är frekvensen av smålägenheter dubbelt så stor bland personaluppgifterna (omkring $^1/_5$) som bland arbetsgivarnas uppgifter (något över $^1/_{10}$). Relativt taget är antalet smålägenheter störst bland de av arbetsförmedlingarna införskaffade personaluppgifterna (omkring $^1/_4$) och minst bland de av yrkesorganisationerna förmedlade arbetsgivaruppgifterna (något över $^1/_{12}$).

Skillnaden i social standard mellan de hushåll, som på olika vägar kommit att beröras av undersökningen, framgår även därav att 36·1 % av de hembiträden, som redovisats av arbetsgivarna, voro anställda i hushåll med två eller flera hembiträden, medan motsvarande andel av de hembiträden, som själva lämnat uppgift, utgjorde 24·1 %. De av yrkesorganisationer förmedlade arbetsgivaruppgifterna avsågo till ej mindre än 40·8 % hembiträden, anställda i dylika hushåll, medan detta var förhållandet endast i fråga om 24·1 % av de arbetsgivaruppgifter, som arbetsförmedlingarna införskaffat. Motsvarande relativtal för personaluppgifterna utgjorde 27·3 resp. 17·3 %.

Man kan således konstatera, att det urval av hushåll, som det inkomna materialet representerar, i ganska hög grad påverkats av sättet för primärmaterialets införskaffande, men på ett sådant sätt att tendenserna i olika riktningar synas i viss mån uppväga varandra. De uppgifter från arbetsgivare, som erhållits genom förmedling av husmodersföreningar m. fl. organisationer, avse i relativt stor omfattning hembiträden i mera välbärgade hushåll och detsamma gäller även, ehuru ej i fullt samma grad, om de personaluppgifter, som förmedlats av hembiträdesföreningar samt andra fackliga organisationer. Däremot synas hushåll, tillhörande den lägre medelklassen, vara relativt talrikt företrädda bland de uppgifter, som införskaffats genom arbetsförmedlingarnas försorg och särskilt bland de på denna väg erhållna personaluppgifterna. Med hänsyn till dessa olikheter har det ansetts lämpligt att vid bearbetningen genomgående skilja ej endast mellan arbetsgivar- och personaluppgifter utan också mellan de uppgifter, som införskaffats från arbetsförmedlingarnas klientel, och övriga uppgifter.

Hembiträdenas fördelning efter anställningens art m. m. Bland hembiträdena kunna urskiljas olika grupper och specialiteter, såsom närmare belyses av nedanstående tablå:

	Hela antalet redovisade hembiträden	Därav (i %)						
		ensamjungfrur	kokerskor	husjungfrur	barnsköterskor m. fl.	hembitr. med bostad hos arbetsgivaren	hembitr. med bostad hos anhöriga	hembitr. med bostad egen (hyrd)
A. Arbetsgivarnas uppgifter	3 453	67·4	13·4	13·4	5·8	92·1	6·0	1·9
Genom arbetsförmedl. .	969	78·6	8·3	8·0	5·1	89·7	8·0	2·3
Övriga	2 484	63·0	15·5	15·5	6·0	93·1	5·2	1·7
B. Personalens uppg. . . .	2 343	78·7	9·0	9·7	2·6	85·1	11·1	3·8
Genom arbetsförmedl. .	761	83·2	7·4	7·5	1·9	84·6	9·2	6·2
Övriga	1 582	76·5	9·8	10·8	2·9	85·3	12·0	2·7

Det övervägande antalet ($^2/_3$—$^3/_4$) av de redovisade hembiträdena utgöras alltså av ensamjungfrur. Kokerskor och husjungfrur äro representerade i ungefär lika antal, i det att vardera gruppen motsvarar något över $^1/_7$ av husmödrarnas uppgifter och något mindre än $^1/_{10}$ av hembiträdenas egna uppgifter. Barnsköterskor och barnflickor förekomma däremot i betydligt mindre antal, särskilt bland personaluppgifterna. På grund av materialets sammansättning torde man kunna antaga, att kokerskor och husjungfrur och sannolikt även barnsköterskor samt barnflickor äro något överrepresenterade. Även i övrigt kan det anses tvivelaktigt, huruvida siffrorna ge en allmängiltig föreställning om, i vilka proportioner de olika slagen av hembiträden i allmänhet förekomma. Av svaren på den förut berörda enquêten framgår sålunda, att särskilt under de senaste depressionsåren sådana hushåll, vilka förut brukat hålla kokerska och husjungfru, i allt större omfattning övergått till att anställa endast ett hembiträde.

Av tablån framgår likaledes, att c:a $^9/_{10}$ av de redovisade hembiträdena åtnjuta bostad hos arbetsgivaren. Hembiträden med egen bostad utgöras dels av unga flickor med bostad hos anhöriga, mestadels hos föräldrarna, dels av något äldre, som hyra egen bostad. Även beträffande dessa siffror må framhållas, att de knappast kunna läggas till grund för bedömande av, hur förhållandena ställa sig i allmänhet.[1] Enligt enquêtesvaren synes utvecklingen på vissa håll gå i den riktningen, att man i allt större omfattning övergår till att anställa hembiträden med bostad utanför arbetsplatsen. Denna ordning, som delvis föranledes av det begränsade utrymmet i de moderna bostäderna, säges ofta föredragas av hembiträdena själva, enär de därigenom ofta komma i åtnjutande av kortare arbetstid.[2] Förhållandena synas dock vara rätt olika på olika orter.

Hembiträdenas levnadsålder. Åldersfördelningen bland de redovisade hembiträdena framgår av nedanstående sammanställning:

	Samtliga hembiträden	Därav (i %) i åldern under 18 år	18—19 år	20—24 år	25—29 år	30—34 år	35—39 år	40—44 år	45 år o. däröver	ej angiven	Genomsnittlig ålder, år
A. Arbetsgivarnas uppg.	3 453	3·1	7·9	33·6	24·7	13·5	5·8	4·0	6·3	1·1	27·6
Genom arbetsförmedl.	969	4·4	12·6	41·0	22·3	9·5	4·1	1·9	2·5	1·7	25·0
Övriga	2 484	2·6	6·1	30·7	25·6	15·1	6·4	4·9	7·8	0·8	28·6
B. Personalens uppg.	2 343	5·6	11·1	37·3	23·0	11·4	6·0	2·6	2·6	0·4	25·6
Genom arbetsförmedl.	761	5·9	13·9	41·5	21·4	8·3	4·1	2·2	2·4	0·3	24·7
Övriga	1 582	5·4	9·7	35·3	23·7	12·8	7·0	2·8	2·7	0·6	26·0

Den största gruppen utgöres av hembiträden i åldern 20—24 år, vilken omfattar en dryg tredjedel av samtliga redovisade. Därnäst är åldersklassen 25—29 år mest företrädd. Tillsammans innefatta dessa båda åldersgrupper omkring $^3/_5$ av hela antalet hembiträden. Åldersgrupperna över 30 år äro på

[1] S. k. passflickor med kortare arbetstid än 8 timmar per dag ingå överhuvudtaget ej i det för undersökningen utnyttjade materialet.

[2] Jfr nedan sid. 136.

det hela taget starkare representerade än åldersgrupperna under 20 år. Mellan arbetsgivarnas och personalens uppgifter framträder den skillnaden, att de förra i relativt större omfattning avse hembiträden i åldern 25 år och däröver, medan åldrarna under 25 år äro starkare företrädda bland personaluppgifterna. Att de yngre åldersklasserna äro talrikare gäller även de genom arbetsförmedlingarna införskaffade uppgifterna i jämförelse med de uppgifter, som erhållits på annat sätt. Den högsta genomsnittliga levnadsåldern, nämligen 28·6 år, företer den personal, som redovisats genom förmedling av husmodersföreningar m. fl. För den personal, om vilken uppgifter erhållits genom hembiträdesföreningar m. fl., var den genomsnittliga levnadsåldern något lägre, nämligen 26·0 år. För personal, som redovisats genom arbetsförmedlingarna, utgjorde medelåldern 25·0 år enligt arbetsgivaruppgifterna och 24·7 år enligt personaluppgifterna.

Nedanstående tablå ger upplysning om åldersfördelningen bland hembiträden av olika slag:

	Samtliga hembiträden	Därav (i %) i åldern: under 18 år	18—19 år	20—24 år	25—29 år	30—34 år	35—39 år	40—44 år	45 år o. däröver	ej angiven	Genomsnittlig ålder, år
A. *Arbetsgivarnas uppg.*											
Ensamjungfrur	2 326	2·8	8·9	37·1	26·1	12·8	5·2	2·9	3·7	1·0	26·4
Kokerskor	464	—	0·4	13·2	23·5	19·6	11·2	11·2	19·8	1·1	35·1
Husjungfrur	464	2·8	10·1	33·6	22·0	15·9	3·7	4·1	6·7	1·1	27·5
Barnsköterskor m. fl. .	199	15·1	8·5	40·7	17·6	8·6	4·0	—	4·5	1·0	24·6
B. *Personalens uppg.*											
Ensamjungfrur	1 843	5·9	12·4	40·8	22·7	9·8	4·2	2·3	1·5	0·4	24·7
Kokerskor	211	—	0·5	14·2	25·1	19·9	20·4	5·2	13·7	1·0	33·2
Husjungfrur	228	5·3	11·0	32·0	23·2	15·8	7·5	3·5	1·3	0·4	26·2
Barnsköterskor m. fl. .	61	16·4	9·8	32·8	23·0	11·5	6·5	—	—	—	23·8

Av ensamjungfrurna befunno sig således omkring $^2/_5$ i åldern 20—24 år och omkring $^1/_4$ i åldern 25—29 år. Av kokerskorna voro de flesta över 25 år och nära $^1/_5$ hade fyllt 45 år. Bland husjungfrurna synas på det hela taget de äldre åldersklasserna vara något starkare företrädda än bland ensamjungfrurna, medan däremot bland barnsköterskor och barnflickor relativt många tillhöra åldersgrupperna 20—24 år samt under 18 år.

Av intresse är i detta sammanhang även åldersfördelningen bland hembiträden i olika storleksgrupper av orter, vilken framgår av tab. 2. Relativt äro yngre hembiträden talrikare på de mindre orterna än i de medelstora städerna och i dessa åter igen talrikare än i storstäderna. Detta förhållande bekräftas även av enquêtesvaren, vilka ge vid handen, att unga flickor ur småbrukar- och arbetarhem, vilka ägna sig åt husligt arbete, vanligen få sin första plats i hemorten för att efter några år, då de skaffat sig praktik, söka anställning i närliggande större städer och sedan, i den mån tillfälle härtill erbjuder sig, flytta till storstäderna.

I fråga om åldersfördelningen bland hembiträden inom olika landsdelar, som även redovisas i tab. 2, må här endast framhållas, att den relativt låga frekvensen av något äldre hembiträden inom Småland och öarna samt norra

Tab. 2. Hembiträdenas åldersfördelning inom olika ortsgrupper och landsdelar.

Orter och landsdelar	Arbetsgivarnas uppgifter						Personalens uppgifter					
	Samtliga hembiträden	Därav, i procent, i nedanst. ålder					Samtliga hembiträden	Därav, i procent, i nedanst. ålder				
		under 20 år	20—24 år	25—29 år	30 år o. däröver	ej angiven		under 20 år	20—24 år	25—29 år	30 år o. däröver	ej angiven
Stockholms stad .	455	5·9	18·9	23·5	50·1	1·6	560	8·0	28·6	24·8	37·7	0·9
Stockholms förorter	273	8·4	33·0	27·8	30·4	0·4	148	11·4	31·8	31·8	25·0	—
Göteborg	280	6·4	23·9	26·8	42·9	—	174	4·0	32·8	24·1	39·1	—
Malmö	236	10·5	38·6	22·5	27·1	1·3	59	8·5	39·0	25·4	27·1	—
Samtl. orter med:												
över 100000 inv.[1]	1 244	7·5	26·8	25·0	39·8	0·9	941	7·9	30·5	25·8	35·8	0·5
10000–100000 »	1 857	12·7	36·2	24·8	25·1	1·2	1 162	20·8	41·5	21·9	15·3	0·5
under 10000 »	352	15·1	43·5	23·3	17·6	0·5	240	31·2	44·2	16·7	7·9	—
Östra Sverige[2] . .	494	11·8	36·2	26·3	24·9	0·8	323	29·1	39·6	19·2	11·5	0·6
Småland o. öarna .	313	11·2	40·9	25·2	20·5	2·2	137	17·5	47·5	19·7	15·3	—
Södra Sverige[3] . .	480	18·3	35·8	22·3	22·5	1·1	391	20·2	38·6	23·5	17·2	0·5
Västra Sverige[4] .	524	10·1	34·5	26·0	28·2	1·2	342	20·8	40·0	23·4	15·8	—
Norra Sverige . .	398	13·8	41·7	22·6	21·1	0·8	209	23·4	51·2	16·3	8·1	1·0
Samtliga orter	**3 453**	**11·0**	**33·6**	**24·7**	**29·6**	**1·1**	**2 343**	**16·7**	**37·3**	**23·0**	**22·6**	**0·4**

Sverige synes bero på, att större städer äro relativt få inom dessa landsdelar, varjämte härifrån en ganska omfattande utflyttning av hembiträden äger rum.

Hembiträdenas utbildningsförhållanden. Ehuru såväl husmödrar som hembiträden i regel besvarat de på formulären upptagna frågorna, huruvida hembiträdena erhållit särskild utbildning i husligt arbete, ge svaren rätt ofta anledning till tvekan, huruvida den angivna utbildningen bör betraktas som särskild utbildning i betydelsen av genomgångna kurser i husligt arbete vid lärlings- och yrkesskolor, folkhögskolor, husmoders- eller hushållsskolor eller därmed jämförliga anstalter. Frågan om särskild utbildning synes sålunda ha besvarats jakande, även då vederbörande endast genomgått skolkökskurs i fortsättningsskola, men ha hembiträden, beträffande vilka det av svaren tydligt framgått, att de icke genomgått annan utbildning, icke räknats som särskilt utbildade. I åtskilliga fall har det emellertid icke varit möjligt att avgöra, vilket slag av utbildning, som åsyftas i svaren. Även i andra fall har tvekan uppstått angående utbildningens art, exempelvis i fråga om hembiträden, som varit elever vid hotell, restauranger, herrgårdar o. d., eftersom dylik utbildning torde vara av väsentligt olika värde i olika fall. Även dylika hembiträden ha emellertid räknats såsom särskilt utbildade.

[1] Inklusive Stockholms förorter.
[2] Exklusive Stockholm och Stockholms förorter.
[3] » Malmö.
[4] » Göteborg.

Antalet hembiträden, vilka ansetts äga särskild utbildning, framgår av nedanstående tablå:

	Antal hembitr., vilka genomgått *en* skola el. kurs	Därav (i %) hembiträden, vilka genomgått						Antal hembitr., vilka genomgått *2 el. fl.* skolor el. kurser	Hela antalet hembitr. m. särskild utbildning	I procent av samtliga redovisade
		lärlings- el. yrkesskola	folkhögskola el. lanthushållsskola	husmoders.- el. hushållsskola	utbildning vid hotell, restaurang etc.	kurser el. skolor för barnavård	andra el. ej angivna skolor o. kurser			
A. Arbetsgivarnas uppg.	578	6·7	12·3	45·0	11·6	13·7	10·7	19	597	17·3
Genom arbetsförmedl.	114	4·4	9·6	41·2	12·3	21·1	11·4	4	118	12·2
Övriga	464	7·3	12·9	45·9	11·4	11·9	10·6	15	479	19·3
B. Personalens uppg. . .	307	5·9	11·7	54·1	7·8	4·6	15·9	6	313	13·4
Genom arbetsförmedl.	88	6·8	9·1	46·6	14·8	5·7	17·0	2	90	11·8
Övriga	219	5·5	12·8	57·1	5·0	4·1	15·5	4	223	14·1

Det relativa antalet hembiträden med särskild utbildning varierar sålunda inom de olika grupperna mellan $^1/_8$ och $^1/_5$. Relationstalet är större bland arbetsgivarnas uppgifter (17·3 %) än bland personalens (13·4 %). Likaså är antalet särskilt utbildade hembiträden, relativt sett, större enligt de uppgifter, som förmedlats genom yrkesorganisationerna, än bland arbetsförmedlingarnas klientel.

Det är svårt att enbart på grundval av dessa siffror bedöma, i vilken omfattning särskild utbildning i husligt arbete förekommer bland hembiträden i allmänhet. Procenttalen för de genom yrkesorganisationer redovisade biträdena torde ställa sig gynnsammare än genomsnittet, eftersom dessa i stor utsträckning representera välsituerade hushåll och mera kvalificerade och fastare anställda hembiträden. Närmare ett genomsnitt för hela landets hembiträdeskår komma sannolikt siffrorna för de genom arbetsförmedlingarnas försorg införskaffade uppgifterna (12·2 resp. 11·8 %). Det kan likväl antagas, att även dessa siffror måhända ge en något för gynnsam bild av utbildningsförhållandena.

Omkring hälften av de redovisade hembiträdena med särskild utbildning har genomgått husmoders- eller hushållsskolor, medan de övriga fördela sig tämligen jämnt på andra slag av skolor och kurser. Minsta frekvensen synes dock kurser vid lärlings- och yrkesskolor uppvisa. Vid en jämförelse mellan arbetsgivarnas och personalens uppgifter finner man, att bland de förra husmoders- och hushållsskolor äro representerade i något mindre omfattning än bland de senare (45·0 % mot 54·1 %), medan däremot förhållandet är omvänt i fråga om utbildning vid hotell, restauranger o. d. samt i skolor eller kurser för barnavård. Anmärkningsvärt är, att antalet hembiträden, som genomgått kurser vid hotell och restauranger etc. eller kurser i barnavård, är relativt större bland arbetsförmedlingarnas klientel än bland övriga uppgiftslämnare.

Särskild utbildning synes vara vanligast bland barnsköterskor, ty av dessa hade $^2/_5$ resp. $^1/_3$ genomgått särskild utbildning enligt husmödrarnas resp. hembiträdenas uppgifter. Därnäst förekommer specialutbildning mest bland ko-

kerskor (c:a $^1/_4$). Den lägsta frekvensen av särskild utbildning uppvisas av husjungfrur ($^1/_{10}$ resp. $^1/_{15}$), medan i fråga om ensamjungfrur relationen ställer sig rätt olika för olika grupper av uppgiftslämnare. Största antalet ensamjungfrur med särskild utbildning redovisa husmödrar, som insänt uppgifter genom yrkesorganisationerna (17·5 %), det lägsta av husmödrar, vilkas uppgifter införskaffats genom arbetsförmedlingarna (9·2 %). För personalens uppgifter utgöra motsvarande relationstal 12·8 resp. 11·1 %.

I fråga om förekomsten av särskild utbildning bland hembiträden inom orter av olika storlek visar det sig, att, åtminstone i vad angår de redovisade hembiträdena, särskild utbildning är vanligare i storstäderna än i de medelstora städerna och inom dessa senare åter igen vanligare än inom mindre städer och orter. Så torde även i verkligheten vara förhållandet, enär utbildade hembiträden torde ha större möjligheter än övriga att få de allmänt eftersträvade platserna i de större samhällena. Beträffande de olika landsdelarna gör sig, liksom förut nämnts i fråga om åldersfördelningen, en viss skillnad märkbar mellan å ena sidan Småland och öarna samt norra Sverige, å andra sidan östra, södra och västra Sverige.

Hembiträdenas anställningstid i yrket. Vad som anförts angående förekomsten av särskild utbildning kan icke anses belysande för hembiträdenas yrkesskicklighet, enär åtskilliga kunnat förvärva erforderliga kunskaper i samt vana vid husliga göromål genom långvarig praktik. Det framgår jämväl av enquêtesvaren, att mångårigt arbete inom yrket ofta värdesättes lika högt av husmödrarna som utbildning genom skolor och kurser. I detta sammanhang torde nedanstående sammanställning äga ett visst intresse:

	Hela antalet redovisade hembiträden	Därav (i %) hembiträden, vilka arbetat i yrket under						Genomsnittl. ålder i yrket, år
		mindre än 1 år	1—2 år	3—5 år	6—10 år	10 år och däröver	ej angiven tid	
A. Arbetsgivarnas uppg.	**3 453**	**4·3**	**11·8**	**24·2**	**20·2**	**31·7**	**7·8**	**8·8**
Genom arbetsförmedl.	969	5·9	15·8	27·7	21·3	20·1	9·2	6·5
Övriga	2 484	3·7	10·3	22·8	19·8	36·2	7·2	9·7
B. Personalens uppg. . .	**2 343**	**3·5**	**12·4**	**29·9**	**23·3**	**27·9**	**3·0**	**7·5**
Genom arbetsförmedl.	761	3·5	17·5	32·2	22·1	19·4	5·3	6·4
Övriga	1 582	3·4	9·9	28·8	23·9	32·0	2·0	8·0

Relativt många av de redovisade hembiträdena hade alltså arbetat i yrket 10 år och däröver, bland de genom yrkesorganisationer redovisade hembiträdena sålunda över $^1/_3$. Hembiträden, som arbetat i yrket under 6—10 år, utgjorde omkring $^1/_5$ av samtliga, medan de, som haft praktik under 3—5 år, omfattade över $^1/_4$ av hela antalet redovisade hembiträden. Hembiträden, som haft kortare praktik än 3 år, voro till antalet relativt flera bland arbetsförmedlingarnas klientel än bland övriga.

Mellan orter av olika storlek framträda i fråga om hembiträdenas ålder i yrket samma skillnader, vilka ovan konstaterats beträffande deras levnadsålder samt utbildning. Sålunda synes relativt lång praktik vara vanligare bland hembiträden inom de större orterna än vad fallet är inom mindre orter.

Arbetsförmedling, platsväxling och uppsägningstid. Nedanstående tablå utgör en sammanfattning av de svar, som av husmödrar resp. hembiträden lämnats angående det sätt, varpå de redovisade hembiträdena erhållit de platser, som de vid undersökningstillfället innehade (eller senast innehaft):

	Hela antalet redovisade hembiträden	Därav (i %) hembiträden, vilka erhållit sin nuvarande anställning					
		gen. off. arb.-förmedl.	gen. priv. arb.-förmedl.	gen. annons	gen. rekommendation	på annat sätt	på ej ang. sätt
A. Arbetsgivarnas uppg.	**3 453**	**26·4**	**22·3**	**11·9**	**38·0**	**0·7**	**0·7**
Genom arbetsförmedl.	969	51·1	13·7	12·3	21·8	0·3	0·8
Övriga	2 484	16·8	25·7	11·8	44·3	0·9	0·5
B. Personalens uppg. . .	**2 343**	**35·0**	**17·5**	**12·0**	**34·3**	**0·1**	**1·1**
Genom arbetsförmedl.	761	59·3	9·7	9·9	20·2	—	0·9
Övriga	1 582	23·3	21·3	13·0	41·1	0·1	1·2

Enligt de av yrkesorganisationerna införskaffade uppgifterna skulle flertalet platser ha blivit tillsatta genom rekommendation. Husmödrarna synas dessutom ha anlitat privata platsbyråer i relativt stor omfattning, medan hembiträdena i ungefär samma omfattning hänvänt sig till offentlig och privat arbetsförmedling. Bland de uppgifter, som införskaffats genom de offentliga arbetsförmedlingarna, komma givetvis dessa i främsta rummet, men även av ifrågavarande hembiträden har c:a $^1/_5$ erhållit sina platser genom rekommendation. Platsanskaffning genom annons synes spela en jämförelsevis underordnad roll.

En ofta påtalad olägenhet inom det husliga arbetets område utgöra de täta platsväxlingarna. Belysande för därmed sammanhängande förhållanden är nedanstående tablå över de redovisade hembiträdenas fördelning efter de tidsperioder, under vilka de varit anställda på den vid undersökningstillfället (eller senast) innehavda platsen:

	Hela antalet redovisade hembiträden	Därav (i %) hembiträden, vilka varit anställda på nuvarande plats							Genomsnittl. anställn.-tid å nuv. plats, år
		mindre än 6 mån.	6—11 mån.	1—2 år	3—5 år	6—10 år	10 år o. däröver	under ej angiven tid	
A. Arbetsgivarnas uppg.	**3 453**	**21·1**	**17·0**	**26·5**	**21·6**	**6·6**	**6·5**	**0·7**	**2·8**
Genom arbetsförmedl.	969	36·4	19·5	24·5	13·7	3·0	1·8	1·1	1·4
Övriga	2 484	15·1	16·0	27·3	24·7	8·1	8·3	0·5	3·3
B. Personalens uppg. . .	**2 343**	**23·0**	**20·5**	**29·5**	**18·5**	**4·2**	**2·8**	**1·5**	**1·9**
Genom arbetsförmedl.	761	34·4	22·5	25·4	12·0	2·5	0·5	2·7	1·2
Övriga	1 582	17·5	19·6	31·5	21·7	5·0	3·8	0·9	2·3

Det visar sig sålunda, att blott 7 à 13 % av de redovisade hembiträdena innehaft sin plats under mer än 5 år, medan omkring $^1/_5$ varit anställda i samma hushåll under 3—5 år och något över $^1/_4$ under 1—2 år. Kortare anställningstid än 1 år hade enligt arbetsgivarnas uppgifter 38·1 % och enligt personalens uppgifter ej mindre än 43·5 %. Ungefär hälften av denna grupp hade enligt såväl arbetsgivar- som personaluppgifterna ej varit anställda ens ett halvt år på den plats, som de vid undersökningstillfället innehade (eller senast innehaft). Detta var för övrigt fallet beträf-

fande över $^1/_3$ av de hembiträden, som redovisats genom arbetsförmedlingarnas försorg.

Orsakerna till de korta anställningstiderna kunna här ej närmare utvecklas. Ibland hänvisas till oreglerade arbetsförhållanden och önskan efter omväxling. I de större städerna uppges det spela en viss roll, att hembiträden ej önska medfölja familjerna på sommarnöje. Särskilt i västra och södra Sverige synes det icke vara ovanligt, att hembiträden under sommarmånaderna ta anställning som uppasserskor vid restauranger, kaféer, pensionat o. d. för att vid sommarsäsongens slut söka husligt arbete.

I visst samband med platsväxlingen står uppsägningstiden, varom vissa uppgifter sammanställts här nedan:

	Hembitr. *med överenskommen* uppsägn.-tid		Därav (i %) med nedanstående uppsägningstid				Hembitr. *utan överenskommen* uppsägn.-tid		Därav (i %) hembitr., för vilka uppsägn.-tid likväl tillämpas[1]
	antal	%	2 veckor el. kortare	3—4 veckor	över 4 veckor	ej angiven	antal	%	
A. Arbetsgivarnas uppg.	1 521	44·0	24·4	70·6	4·7	0·3	1 932	56·0	9·3
Genom arbetsförmedl.	472	48·7	36·9	59·7	3·2	0·2	497	51·3	9·1
Övriga	1 049	42·2	18·8	75·5	5·3	0·4	1 435	57·8	9·4
B. Personalens uppg. .	575	24·5	37·6	59·5	2·3	0·6	1 768	75·5	6·2
Genom arbetsförmedl.	279	36·7	43·4	53·4	2·2	1·0	482	63·3	10·0
Övriga	296	18·7	32·1	65·2	2·4	0·3	1 286	81·3	4·7

Medan över $^2/_5$ av husmödrarna uppgivit, att de kommit överens med sina hembiträden om viss uppsägningstid, är detta fallet endast beträffande $^1/_4$ av de hembiträden, som besvarat de individuella formulären. För flertalet av de redovisade hembiträdena gäller dock enligt såväl arbetsgivarnas som personalens uppgifter, att överenskommelse icke ingåtts om bestämd uppsägningstid. Ofta torde likväl sådan tillämpas, ehuru detta uttryckligen angives endast av ett relativt litet antal husmödrar och hembiträden. För övrigt är det anmärkningsvärt, att antalet hembiträden, som uppgivit överenskommen uppsägningstid, är större bland arbetsförmedlingarnas klientel än bland övriga.

De i detta hänseende lämnade uppgifterna synas emellertid på det hela taget vara ganska osäkra. Detta framgår bl. a. av nedanstående tablå, i vilken man sammanställt de inbördes rätt olika svar, som lämnats av husmödrar och hembiträden i samma hushåll:

	Antal hembiträden	Därav med överenskommen uppsägn.-tid	Antal uppgiftslämnare, enl. vilka uppsägn.-tiden utgjorde		Antal hembiträden *utan* överenskommen uppsägn.-tid	Antal husmödrar resp. hembitr., vilka likväl säga sig iaktta uppsägn.-tid
			2 à 3 veckor	1 mån. o. däröver		
A. Arbetsgivarnas uppg.	347	163	50	113	184	12
B. Personalens uppg.	347	138	43	95	209	17

Arbetslön. Av tab. 3 framgår, hur de redovisade hembiträdena fördelade sig efter den kontanta månadslönens storlek samt medellönen per månad dels

[1] Enligt husmödrarnas resp. hembiträdenas egna uppgifter.

Tab. 8. Månadslöner för hembiträden tillhörande olika yrkesgrupper.

Yrkesgrupper	Samtliga hembitr.	Därav (i %) med nedanst. kontantlön per månad								Medellön per månad, kr.
		under 25 kr.	25—34 kr.	35—44 kr.	45—54 kr.	55—64 kr.	65—74 kr.	75 kr. o. däröver	ej angiven lön	
A. Arbetsgivarnas uppgifter.										
Genom arbetsförmedl.										
Samtliga hembiträden	**969**	**3·9**	**19·7**	**37·2**	**23·4**	**10·4**	**3·5**	**1·5**	**0·4**	**42**
därav										
ensamjungfrur	762	4·5	23·2	39·8	23·1	7·7	1·0	0·3	0·4	39
kokerskor	80	—	—	12·5	22·5	30·0	20·0	13·8	1·2	59
husjungfrur	78	3·8	9·0	37·2	28·2	16·7	5·1	—	—	44
barnsköterskor m. fl.	49	2·1	14·3	36·7	22·4	10·2	12·2	2·1	—	45
Övriga.										
Samtliga hembiträden	**2 484**	**1·4**	**8·2**	**25·0**	**31·5**	**17·9**	**10·0**	**5·8**	**0·2**	**50**
därav										
ensamjungfrur	1 564	0·9	9·9	31·7	35·5	13·9	5·9	2·1	0·1	46
kokerskor	384	—	0·8	7·8	19·5	28·4	22·1	21·4	—	64
husjungfrur	386	1·3	8·8	16·3	27·7	23·6	15·8	6·0	0·5	53
barnsköterskor m. fl.	150	10·7	8·0	21·3	29·3	19·3	6·7	4·7	—	49
B. Personalens uppgifter.										
Genom arbetsförmedl.										
Samtliga hembiträden	**761**	**6·6**	**23·5**	**32·7**	**22·6**	**9·2**	**2·8**	**2·5**	**0·1**	**40**
därav										
ensamjungfrur	633	7·1	25·3	35·1	21·6	7·0	2·1	1·7	0·1	39
kokerskor	56	—	—	17·9	25·0	32·1	10·7	14·3	—	56
husjungfrur	57	5·3	28·1	26·3	26·3	12·3	1·7	—	—	40
barnsköterskor m. fl.	15	13·3	20·0	13·3	40·0	6·7	6·7	—	—	41
Övriga.										
Samtliga hembiträden	**1 582**	**4·4**	**16·6**	**24·9**	**27·7**	**14·8**	**8·0**	**3·4**	**0·2**	**45**
därav										
ensamjungfrur	1 210	5·2	19·4	29·1	28·9	11·4	4·4	1·4	0·2	42
kokerskor	155	—	—	5·2	23·2	27·1	26·5	17·4	0·6	61
husjungfrur	171	1·8	11·7	14·0	25·1	24·0	18·1	4·7	0·6	52
barnsköterskor m. fl.	46	6·5	15·3	21·7	19·6	28·3	4·3	4·3	—	47

för samtliga hembiträden, dels för hembiträden tillhörande olika yrkesgrupper och specialiteter.[1] Man erhåller därav en föreställning om, hur pass växlande hembiträdenas löneförmåner äro, i det att månadslönen varierar från mindre än 25 kr. till över 75 kr. I väsentlig mån beror detta på skillnader i fråga om hembiträdenas kvalifikationer. För yngre hembiträden, vilka i viss mån kunna betraktas som lärlingar, utgör sålunda lönen, särskilt på mindre orter, ofta endast 15 à 20 kr. per månad, medan exempelvis yrkesskickliga kokerskor emellanåt åtnjuta en månadslön av 100 kr. eller däröver. — För över hälften av redovisade ensamjungfrur höll sig emellertid månadslönen mellan 35 och 54 kr. Medellönen för ensamjungfrur var enligt de uppgifter, som inför-

[1] För det fåtal hembiträden, vilka hyra egen bostad, har hyresersättningen här inräknats i den kontanta månadslönen, i de fall då dylik ersättning uppgives utgå.

skaffats genom arbetsförmedlingarna, c:a 40 kr., enligt de av husmodersföreningar m. fl. förmedlade uppgifterna 46 kr. och enligt de av hembiträdesföreningar och fackliga centralorganisationer införskaffade uppgifterna 42 kr. För kokerskor utgjorde medellönen 59 resp. 64 kr. enligt de av arbetsförmedlingarna resp. yrkesorganisationerna införskaffade uppgifterna från husmödrar, medan motsvarande medeltal enligt personaluppgifterna utgjorde 56 resp. 61 kr. Husjungfrur åtnjöto en genomsnittlig månadslön av 44 resp. 53 kr. enligt de på ovannämnda sätt införskaffade arbetsgivaruppgifterna samt 40 resp. 52 kr. enligt personaluppgifterna. För barnsköterskor utgjorde medellönen enligt arbetsgivaruppgifterna 45 resp. 49 kr. och enligt personaluppgifterna 41 resp. 47 kr. Det må framhållas, att de skillnader i lönehänseende, som framträda mellan de på olika sätt redovisade hembiträdena, tydligen sammanhänga med, att de hushåll, som representeras av det på olika vägar inkomna materialet, såsom ovan framhållits, ha en ganska olika ställning i socialt och ekonomiskt avseende.

Ehuru hembiträdena, därigenom att de i allmänhet åtnjuta fri bostad och fri kost, till väsentlig del äro oberoende av levnadskostnadernas växlingar, äro likväl deras löner avsevärt olika på olika orter, såsom närmare belyses av tab. 4. Det framgår av tabellen, att lönerna för ensamjungfrur äro högst i Stockholm, därnäst i Göteborg och Malmö samt i övriga större städer men lägre i småstäder och på andra mindre orter. En sammanfattning av denna tabell lämnas i nedanstående tablå, där man även skilt mellan hembiträden med och utan särskild utbildning:

	Antal redovisade ensamjungfrur	Därav (i %) sådana med nedanst. kontantlön per månad								Medellön per mån., kr.
		under 25 kr.	25—34 kr.	35—44 kr.	45—54 kr.	55—64 kr.	65—74 kr.	75 kr. o. däröver	ej ang.	
A. *Arbetsgivarnas uppg.*										
Orter m. över 100 000 inv. . .	**748**	**0·1**	**6·2**	**20·5**	**34·2**	**23·5**	**11·5**	**4·0**	—	**51**
Ensamjungfrur med särskild utbildn.	126	—	3·2	11·1	41·3	23·8	15·1	5·5	—	54
Ensamjungfrur utan » »	622	0·2	6·7	22·3	32·8	23·5	10·8	3·7	—	50
Övriga orter	**1 578**	**3·0**	**18·1**	**40·9**	**30·2**	**6·3**	**1·0**	**0·2**	**0·3**	**40**
Ensamjungfrur med särskild utbildn.	218	1·4	8·3	33·0	42·7	12·4	1·8	0·4	—	45
Ensamjungfrur utan » »	1 360	3·2	19·7	42·1	28·2	5·4	0·8	0·2	0·4	40
B. *Personalens uppg.*										
Orter m. över 100 000 inv. . .	**709**	**0·1**	**7·2**	**22·4**	**37·4**	**19·9**	**8·9**	**3·7**	**0·4**	**50**
Ensamjungfrur med särskild utbildn.	111	—	4·5	24·3	41·5	15·3	10·8	3·6	—	55
Ensamjungfrur utan » »	598	0·2	7·7	22·1	36·6	20·7	8·5	3·7	0·5	50
Övriga orter	**1 134**	**9·4**	**30·3**	**36·6**	**19·6**	**3·6**	**0·3**	**0·2**	—	**36**
Ensamjungfrur med särskild utbildn.	114	3·5	15·8	41·2	33·3	6·2	—	—	—	41
Ensamjungfrur utan » »	1 020	10·1	32·0	36·1	18·0	3·3	0·3	0·2	—	35

Arbetstid och fritid. Angående den dagliga arbetstidens längd och förläggning ha såväl husmödrar som hembiträden i allmänhet lämnat preciserade uppgifter. I flertalet fall angives tiden för arbetets början och slut till bestämda klockslag eller på en halvtimme när. Det har sålunda varit möjligt att på grundval härav beräkna bruttoarbetstidens längd per dag och per vecka. Emellertid ingå i denna arbetspauser under dagens lopp. Att

Tab. 4. Månadslöner för ensamjungfrur på olika orter.

Medeltal, som grunda sig på endast ett fåtal uppgifter, äro satta med medievalstil.

Orter	Arbetsgivarnas uppgifter							Personalens uppgifter						
	Hela antalet	Därav med nedanst. kontantlön per månad					Medellön per mån., kr.	Hela antalet	Därav med nedanst. kontantlön per månad					Medellön per mån. kr.
		mindre än 30 kr.	30—44 kr.	45—59 kr.	60—74 kr.	75 kr. o. däröver			mindre än 30 kr.	30—44 kr.	45—59 kr.	60—74 kr.	75 kr. o. däröver	
Stockholm	251	4	42	79	108	18	56	[1]402	7	105	158	110	20	52
Stockh:s förorter	191	1	45	90	49	6	51	[2]130	1	34	68	22	4	49
Göteborg	147	2	32	67	41	5	51	128	6	39	61	21	1	47
Malmö	159	6	68	68	16	1	44	49	—	19	21	8	1	47
Östra Sverige														
Norrköping	74	5	37	23	9	—	42	26	5	12	7	2	—	39
Eskilstuna	42	1	19	20	2	—	43	64	24	29	11	—	—	32
Linköping	70	3	36	28	3	—	42	17	4	11	1	1	—	35
Uppsala	70	1	20	39	9	1	48	21	1	3	15	1	1	49
Västerås	33	2	15	13	3	—	43	82	25	38	17	2	—	35
Sala	14	1	10	3	—	—	38	15	6	8	1	—	—	29
Motala	37	6	23	8	—	—	37	41	14	20	7	—	—	34
Småland o. öarna														
Jönköping	72	13	44	14	1	—	37	39	8	27	3	1	—	33
Kalmar	36	4	24	7	1	—	38	16	3	13	—	—	—	32
Visby	49	3	36	10	—	—	38	27	—	21	6	—	—	38
Växjö	35	3	25	6	1	—	37	20	7	10	3	—	—	31
Nässjö	15	2	11	2	—	—	36	5	3	2	—	—	—	24
Ljungby	19	3	14	2	—	—	34	10	3	6	1	—	—	31
Södra Sverige														
Hälsingborg	[2]155	18	64	54	17	1	42	169	17	85	52	14	1	41
Karlskrona	[2] 47	1	32	13	—	—	39	16	3	7	6	—	—	31
Lund	19	—	10	8	1	—	44	24	2	11	9	2	—	41
Landskrona	41	3	16	17	5	—	44	42	2	25	14	1	—	40
Kristianstad	[1] 60	13	23	21	1	—	38	15	5	7	3	—	—	33
Karlshamn	10	2	6	2	—	—	36	17	10	6	1	—	—	27
Hörby	13	3	7	3	—	—	35	7	2	5	—	—	—	35
Västra Sverige														
Borås	76	2	27	37	9	1	46	29	2	13	12	2	—	42
Örebro	50	5	24	18	3	—	41	92	13	45	32	2	—	39
Karlstad	44	2	28	14	—	—	40	25	6	16	3	—	—	35
Halmstad	58	1	27	28	2	—	43	27	3	18	5	1	—	39
Uddevalla	37	1	21	13	2	—	41	16	2	12	2	—	—	37
Skövde	14	1	9	4	—	—	38	30	10	18	2	—	—	31
Varberg	14	—	7	7	—	—	40	—	—	—	—	—	—	—
Skara	8	1	6	1	—	—	34	29	8	19	2	—	—	32
Åmål	18	5	11	2	—	—	34	11	6	5	—	—	—	29
Karlskoga	7	1	3	2	—	1	55	5	1	3	1	—	—	35
Vara	9	1	7	1	—	—	36	7	3	4	—	—	—	32
Hagfors	2	—	2	—	—	—	35	3	—	2	1	—	—	40
Norra Sverige														
Gävle	56	7	40	9	—	—	36	32	11	18	3	—	—	33
Sundsvall	63	13	25	22	3	—	39	33	15	14	4	—	—	30
Östersund	77	5	47	24	1	—	40	28	9	14	5	—	—	34
Falun	33	7	13	13	—	—	39	29	11	13	5	—	—	33
Sandviken	17	4	10	3	—	—	35	5	1	4	—	—	—	29
Umeå	24	2	12	10	—	—	40	11	7	4	—	—	—	27
Boden	32	4	19	7	2	—	38	35	15	18	2	—	—	29
Malmberget	8	1	3	3	1	—	42	2	—	2	—	—	—	40
Grängesberg	[2] 12	—	8	1	2	—	42	6	—	5	1	—	—	39
Kramfors	8	1	6	1	—	—	34	6	2	4	—	—	—	31

[1] Därav 2 hembiträden med ej angiven lön. — [2] Därav 1 hembiträde med ej angiven lön.

dylika förekomma påpekas ofta av husmödrarna, medan hembiträdena å sin sida ej sällan framhålla, att de ej äro lediga, sedan det ordinarie arbetet för dagen är avslutat, utan måste stå till förfogande för eventuellt förekommande göromål, varför den verkliga tjänstgöringstiden anses vara längre än den uppgivna. I någon mån belysas dessa förhållanden av de svar, som lämnats på frågan, huruvida hembiträdena i regel förfoga över sin tid efter arbetstidens slut.

Även i fråga om bestämda fritider lämnas i de flesta fall preciserade upplysningar, ehuru det ofta icke direkt framgår av svaren, huruvida den angivna ledigheten är bestämd genom formlig överenskommelse eller endast av plägsed. Med ledning av lämnade uppgifter har man emellertid i flertalet fall kunnat beräkna den regelbundet förekommande söndags- resp. vardagsledighetens längd, varefter nettoarbetstiden per vecka erhållits genom att subtrahera den genomsnittliga fritiden från bruttoarbetstiden. Den uppgivna bruttoarbetstiden per dag, den redovisade fritidens längd och den beräknade nettoarbetstiden i genomsnitt för samtliga redovisade hembiträden framgår av nedanstående tablå:

	Hela antalet redov. hembitr.	Därav (i %) sådana med bestämd (el. regelbunden) ledighet			utan bestämd ledighet	Genomsnittlig			
		endast sönd.	endast vard.	sönd. o. vard.		bruttoarbetstid (tim. pr dag)	ledighet vardagar (tim. pr vecka)[1]	ledighet sön- o. helgdagar (tim. pr vecka)[1]	nettoarbetstid (tim. pr vecka)
A. Arbetsgivarnas uppg.	3 453	14·0	2·9	64·6	18·5	11·8	4·0	3·9	77·2
Genom arbetsförmedl.	969	17·6	3·7	58·9	19·8	11·8	3·8	3·9	77·3
Övriga	2 484	12·6	2·5	66·8	18·1	11·8	4·0	3·8	77·2
B. Personalens uppg.	2 343	14·2	9·7	40·8	35·8	12·4	4·1	3·7	83·2
Genom arbetsförmedl.	761	14·7	6·5	45·7	33·1	12·4	4·0	3·8	83·0
Övriga	1 582	14·0	11·2	38·5	36·3	12·5	4·1	3·6	83·2

Närmare $^1/_5$ av hembiträdena ha enligt husmödrarnas uppgifter ingen bestämd fritid, medan över $^1/_3$ av de hembiträden, vilka själva insänt uppgifter uppge, att de sakna sådan. Flertalet hembiträden, vilka åtnjuta bestämda fritider, ha enligt såväl husmödrarnas som hembiträdenas uppgifter ledighet såväl sön- och helgdagar som vardagar; relativt många (omkring $^1/_7$ av samtliga enligt både arbetsgivar- och personaluppgifterna) ha bestämd ledighet endast sön- och helgdagar, medan för ett relativt litet antal den bestämda ledigheten uppgives infalla endast på vardagar. — Bruttoarbetstiden uppgår i genomsnitt enligt samtliga uppgiftslämnare till omkring 12 timmar per dag. Skillnaden mellan den på grundval av husmödrarnas resp. hembiträdenas uppgifter beräknade genomsnittliga bruttoarbetstiden utgör något över en halv timme. I fråga om fritiden kommer man på grundval av arbetsgivaruppgifterna fram till en genomsnittlig ledighet av c:a 4 timmar per vecka under vardagar samt i det närmaste lika lång tid i genomsnitt på söndagar, medan enligt personaluppgifterna motsvarande ledighet ut-

[1] För hembiträden med ledighet vardagar resp. sön- och helgdagar.

Tab. 5. Beräknad nettoarbetstid per vecka.

	Samtl. hembiträden m. uppg. om nettoarbetstid per vecka	Därav (i %) med en beräknad nettoarbetstid per vecka av (i tim.)						Genomsnittlig nettoarbetstid per vecka (tim.)
		under 60	60—69	70—79	80—89	90—99	100 o. däröver	
A. Arbetsgivarnas uppgifter	**3 208**	**1·7**	**10·2**	**53·4**	**30·6**	**4·0**	**0·1**	**77·2**
Genom arbetsförmedling	911	2·1	10·6	48·7	34·2	4·3	0·1	77·3
Övriga	2 297	1·5	10·1	55·3	29·1	3·9	0·1	77·2
Hembitr. med särskild utbildning	543	0·6	8·5	55·6	31·1	4·2	—	77·6
» utan » »	2 665	1·9	10·5	53·0	30·5	3·9	0·2	77·1
Ensamjungfrur	2 183	2·0	12·1	53·1	29·4	3·3	0·1	76·7
Kokerskor	426	0·2	5·9	55·6	33·4	4·9	—	78·4
Husjungfrur	415	0·9	6·3	54·5	31·8	6·5	—	78·5
Barnsköterskor m. fl.	184	2·7	7·0	49·5	35·9	4·3	0·6	78·0
Hembitr. m. bostad hos arbetsgiv.	2 951	0·3	7·9	54·6	32·8	4·3	0·1	78·1
» » » » anhöriga	200	19·0	38·0	39·0	4·0	—	—	67·1
» » egen hyrd bostad	57	15·8	33·3	42·1	8·8	—	—	68·5
B. Personalens uppgifter	**2 202**	**1·6**	**5 4**	**23·4**	**46·0**	**21·1**	**2·5**	**83·2**
Genom arbetsförmedling	694	2·2	6·3	22·9	43·1	23·3	2·2	83·0
Övriga	1 508	1·4	4·9	23·7	47·4	20·0	2·6	83·2
Hembitr. med särskild utbildning	292	0·7	3·4	25·0	46·6	20·5	3·8	84·1
» utan » »	1 910	1·8	5·7	23·2	46·0	21·1	2·2	83·0
Ensamjungfrur	1 731	2·0	6·1	25·2	43·4	20·7	2·6	82·7
Kokerskor	201	—	1·5	17·4	59·7	20·9	0·5	84·7
Husjungfrur	213	0·5	3·8	16·9	54·0	22·0	2·8	84·6
Barnsköterskor m. fl.	57	1·7	3·5	15·8	47·4	28·1	3·5	85·6
Hembitr. m. bostad hos arbetsgiv.	1 871	0·1	2·2	20·8	50·5	23·6	2·8	84·9
» » » » anhöriga	248	11·7	24·2	36·3	19·7	7·7	0·4	73·1
» » egen hyrd bostad	83	6·0	20·5	44·6	24·1	4·8	—	74·3

gjorde i genomsnitt 4·1 resp. 3·7 timmar.[1] För samtliga hembiträden blir den beräknade genomsnittliga nettoarbetstiden enligt husmödrarnas uppgifter 77·2 timmar per vecka mot 83·2 timmar per vecka enligt hembiträdenas uppgifter.

För att utröna, i vad mån uppgiftslämnarnas subjektiva uppfattning inverkat på deras uppgifter angående arbetstid och fritid, har en liknande sammanställning gjorts av vissa arbetsgivar- och personaluppgifter, som avse samma hembiträden och samma hushåll. Resultatet härav meddelas i nedanstående tablå:

	Hela antalet hembitr.	Därav med bestämd (el. regelbunden) ledighet: endast sönd.	endast vard.	sönd. o. vard.	utan bestämd ledighet	Genomsnittlig brutto-arbetstid (tim. pr dag)	vardags-ledighet (tim pr vecka)[1]	söndags-ledighet (tim. per vecka)[1]	netto-arbetstid (tim. pr vecka)
A. Arbetsgivarnas uppg.	347	71	12	193	71	11·9	3·9	3·9	77·1
B. Personalens »	347	93	19	174	61	12·2	3·7	3·5	80·0

[1] Medeltalen beräknade för hembiträden, som överhuvudtaget åtnjuta vardags- resp. söndagsledighet.

De skiljaktigheter, som här framträda, torde få anses belysande för, hur pass obestämda arbetstidsförhållandena äro inom det husliga arbetet. Medan uppgifterna om fritidens förläggning te sig rätt olika, överensstämma likväl uppgifterna någorlunda i fråga om fritidens längd. Skillnaden i fråga om nettoarbetstiden per vecka, vilken i detta fall uppgår till 3 timmar — mot som förut nämnts 6 timmar, då samtliga husmoders- resp. hembiträdesuppgifter medräknas — synes huvudsakligen bero på att uppskattningen av den dagliga bruttoarbetstidens längd är skiljaktig.

Uppgifterna angående fritidens förläggning tyda på, att flertalet av de hembiträden, vilka åtnjuta bestämd ledighet, ha fritt åtminstone några timmar varje söndag och dessutom en eftermiddag varje vecka. I detta hänseende överensstämma husmödrarnas och hembiträdenas uppgifter. Emellertid förekomma ett stort antal andra kombinationer, vilka synas vara både mer och mindre förmånliga än de nyss antydda. Framhållas må, att i denna fritid ej ingår den semesterledighet, som flertalet hembiträden synas åtnjuta i en eller ett par veckor per år.

Av tab. 5 framgår, hur nettoarbetstidens längd ställer sig för de redovisade hembiträdena. Kokerskor, husjungfrur och barnsköterskor synas av tabellen att döma i regel ha en något längre arbetstid än ensamjungfrur, vilket måhända sammanhänger med att arbetet i större hushåll är mera tidskrävande. En avsevärd skillnad framträder enligt såväl arbetsgivarnas som hembiträdenas uppgifter i fråga om arbetstiden för hembiträden med och utan bostad hos arbetsgivaren, ett förhållande som är av intresse att konstatera med hänsyn till vad ovan anförts angående hembiträdenas under senare år allt större benägenhet för sådana anställningar, där de kunna ha sin bostad utanför arbetsplatsen.

Utvandringen till främmande världsdelar under 1934.

Uppgifter rörande utvandringen från Sverige till främmande världsdelar ha nu inkommit även för *fjärde kvartalet 1934*, varigenom en överblick kan erhållas av den transoceana emigrationen i dess helhet under nämnda år. Emigrationen har, som siffrorna visa, ökat något i förhållande till åren 1932 och 1933, men är fortfarande betydligt mindre än åren dessförinnan. Utvecklingen belyses av nedanstående tablå, som även visar emigranternas fördelning på olika månader och på de städer, där utvandringskontrakten uppvisats och godkänts av polismyndigheterna.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
Stockholm .	1	5	6	9	16	4	3	9	12	12	2	3	**82**
Malmö . . .	—	1	3	4	8	2	5	4	6	4	3	3	**43**
Hälsingborg	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	**3**
Göteborg . .	7	14	24	38	26	12	21	33	39	22	17	11	**264**
Oslo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	**1**
Summa 1934	**8**	**20**	**33**	**51**	**51**	**18**	**29**	**47**	**58**	**39**	**22**	**17**	**393**
1933	12	19	25	42	39	19	22	51	72	27	28	20	**376**
1932	27	25	56	43	20	16	18	19	20	29	15	18	**306**
1931	72	66	80	65	52	54	42	46	58	46	22	20	**623**
1930	279	367	550	408	400	186	201	211	244	215	112	70	**3 243**

Emigrationen fördelade sig på rikets olika delar sålunda:

	1934	1933	1932	1931		1934	1933	1932	1931
Stockholms stad. .	63	74	33	74	Älvsborgs län . .	13	22	12	29
» län . .	6	20	17	16	Skaraborgs län . .	3	13	3	8
Uppsala län . . .	1	3	2	3	Värmlands län . .	21	21	12	39
Södermanlands län	4	6	5	3	Örebro län	26	14	8	18
Östergötlands län .	8	12	11	14	Västmanlands län .	7	4	—	6
Jönköpings län . .	9	11	13	36	Kopparbergs län .	14	15	11	17
Kronobergs län . .	7	6	10	15	Gävleborgs län . .	13	14	3	31
Kalmar län. . . .	27	19	27	37	Västernorrlands län	13	6	13	18
Gotlands län . . .	2	1	1	4	Jämtlands län . .	4	2	3	23
Blekinge län . . .	17	9	8	26	Västerbottens län .	9	1	6	9
Kristianstads län .	16	18	10	34	Norrbottens län . .	14	8	4	10
Malmöhus län . .	30	19	26	40	Ej angivet län . .	—	1	2	1
Hallands län . . .	24	10	9	25	Hela riket	**393**	**376**	**306**	**623**
Göteb. o. Boh. län	42	47	57	87					

I denna statistik ingå endast sådana emigranter, vilka innehaft med vederbörande utvandraragenter upprättade utvandringskontrakt. Antalet på denna väg registrerade emigranter har i allmänhet hållit sig något lägre än antalet

personer, som enligt prästerskapets till statistiska centralbyrån ingivna uppgifter uttagit flyttningsbetyg för utvandring till främmande världsdelar. Under år 1933 — det sista år, för vilket fullständig statistik föreligger — var skillnaden anmärkningsvärt stor, i det att antalet av prästerskapet redovisade utvandrare till främmande världsdelar uppgick till 893, medan länsstyrelsernas uppgifter som ovan anförts blott upptogo 376 personer. Förklaringen till denna skillnad är sannolikt främst att söka däruti, att i prästerskapets uppgifter ingå bl. a. följande kategorier av utvandrare, som icke medtagas i länsstyrelsernas statistik.

1) Personer, vilka tidigare vistats i Förenta staterna och bibehållit sin rätt att dit återvända, utan att betraktas som immigranter i den bemärkelse detta ord har i den amerikanska invandringslagstiftningen. Dessa personer betecknas följaktligen i sina av härvarande amerikanska konsulat viserade pass icke som immigranter, utan som vanliga resande, och upptagas på grund härav icke heller i utvandraragenternas emigrantförteckningar.

2) Personer, som utvandrat till annan världsdel än Nordamerika och därför i regel ej anlitat här i landet verksamma utvandraragenter.

Utvandrarnas åldersfördelning framgår av efterföljande översikt:

Ålder	Män		Kvinnor		Tillsammans		1933
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	%
Under 15 år	40	22·6	37	17·1	**77**	**19·6**	16·7
15—25 »	14	7·9	34	15·8	**48**	**12·2**	11·4
25—35 »	64	36·2	81	37·5	**145**	**36·9**	35·4
35—45 »	28	15·8	26	12·0	**54**	**13·8**	18·9
45—55 »	14	7·9	18	8·3	**32**	**8·1**	12·5
Över 55 »	17	9·6	20	9·3	**37**	**9·4**	5·1
Summa	**177**	**100·0**	**216**	**100·0**	**393**	**100·0**	**100·0**

Av utvandrarna voro 55·0 % kvinnor, mot 55·1 % under 1933 och 55·9 % under 1932.

Antalet transiterande emigranter, d. v. s. personer, som från annat land passerat Sverige och från svensk hamn (Göteborg) befordrats till främmande världsdel, utgjorde under året 246. Dessa utvandrares nationalitet framgår av följande tablå:

	Danmark	Norge	Finland	Ryssland	Estland	Lettland	Litauen	Frankrike	Österrike	Italien	Jugoslavien	Summa
Män	6	24	35	1	19	1	19	—	2	1	1	**109**
Kvinnor	7	19	41	—	36	1	31	1	1	—	—	**137**
Summa	**13**	**43**	**76**	**1**	**55**	**2**	**50**	**1**	**3**	**1**	**1**	**246**

I ovanstående siffror ingå icke sådana utlänningar som passerat Sverige på väg till Oslo eller annan utländsk hamn för att därifrån avresa till främmande världsdel.

Arbetsförhållandena inom Japans exportindustrier.

Såsom i närmast föregående häfte av denna tidskrift[1] omnämndes, har på uppdrag av internationella arbetsbyrån en av dess underdirektörer, professor F. Maurette, i april 1934 företagit en social studieresa till Japan med syfte att särskilt undersöka frågan, huruvida »social dumping», åstadkommen genom försämring av arbetsvillkoren, kan anses föreligga i japanska exportindustrier. Prof. Maurettes över denna resa avgivna och vid arbetsbyråns styrelses sammanträde i september 1934 livligt uppmärksammade rapport har senare publicerats i arbetsbyråns serie av specialutredningar.[2] En kortfattad redogörelse för dess innehåll må här lämnas.

Rapportören betonar, att han endast haft tre veckor till sitt förfogande för sina studier i Japan och att han givetvis icke på denna korta tid har kunnat åstadkomma en fullständig utredning utan har måst begränsa sig till att söka bilda sig ett allmänt omdöme om sakläget och ange riktlinjer för de mera systematiskt organiserade undersökningar, vilka av arbetsbyrån sedermera kunna komma att utföras.

I första rummet besöktes under resan ett urval av modernt utrustade större företag inom olika för export arbetande industrier: några bomulls- och yllefabriker, ett gjuteri, ett glasbruk, en tändsticksfabrik, en porslinsfabrik, ett par fabriker inom den elektriska branschen, en cykelfabrik, en gummifabrik m. fl. Sammanlagt blevo ett tjugutal anläggningar besökta. Det kunde konstateras, att man på dessa håll genomfört en delvis synnerligen långt gående rationalisering såväl av produktionsmetoderna som av företagens kommersiella organisation. Även socialt befunnos dessa företag höra till de framskridna. Arbetstidens reglering har i flertalet av dessa etablissemang blivit gynnsammare för arbetarna än som krävts i Washingtonkonferensens för Japans vidkommande fastställda regler. Den dagliga nettoarbetstiden har sålunda i allmänhet bestämts till 8 à 8 $^1/_2$ timmar, med undantag bland annat för de inspekterade yllefabrikerna, där den utgjorde 9 à 10 timmar. I de flesta fall var en vilodag bestämd för varje vecka; på somliga håll blir det 14 dagars uppehåll mellan vilodagarna.

Vad mindre och medelstora, ej modernt organiserade företag beträffar, erfor rapportören, att arbetstiden kan vara vida längre, på sina håll ända upp till 12 timmar per dag, och att även mindre förmånliga anordningar i fråga om vilodagar äro vanliga. Med avseende särskilt på bomullsindustrien, den jämte råsilkesindustrien mest betydande exportindustrien i Japan, kan emellertid anmärkas, att småföretagen framställa endast en bråkdel av den för export avsedda produktionen. Det kan fastslås, att exportförmågan inom denna i det stora hela tekniskt mycket utvecklade produktionsgren icke betingas av särskilt oförmånliga arbetsförhållanden. Produktionen per arbetare i de japanska bomullsväverierna har enligt officiell statistik nära tredubblats under åren 1922—1932, samtidigt med att nettoarbetstiden per dag där förkortats från 11 till 8 $^1/_2$ timmar.

[1] Soc. Medd. årg. 1935, sid. 28.

[2] Aspects sociaux du développement industriel au Japon, par Fernand Maurette, sous-directeur du Bureau international du travail.

De arbetslöner, som betalas i Japan, äro emellertid i allmänhet relativt låga. De mest kvalificerade och äldsta arbetarna i de av rapportören besökta moderna fabrikerna åtnjöto en högsta lön av 150 yen per månad, vilket belopp enligt då gällande valutakurs motsvarade endast omkring 150 schweiziska francs; den lägsta lönen i dessa fabriker svarade mot 35 schweiziska centimes per dag. Även om man därutöver räknar med sådana extra gratifikationer, som vid vissa tillfällen på året pläga tillkomma arbetarna, blir det tydligt, att den nominella lönenivån i den japanska industrien icke är hög. Men det framhålles i rapporten, att man för det rätta bedömandet av detta sakförhållande har att taga hänsyn till vissa för Japan karakteristiska omständigheter.

Den allmänna levnadsstandarden är sålunda först och främst mycket låg i detta tätt befolkade land. Den största delen av befolkningen utgöres av jordbrukare med små jordlotter, och dessa jordbrukares inkomster äro mycket blygsammare än industriarbetarnas. Jordbrukets villkor äro emellertid den grund, på vilken i stort sett hela nationens standard baseras; icke ens på ledande poster i statens förvaltning uppnås någon särdeles hög inkomstnivå. Levnadssättet är enkelt och behoven äro små; priserna på livsförnödenheter äro även mycket låga. I fråga om flertalet av de större industriella företag, som under studieresan besöktes, är emellertid också att märka, att arbetarna utom sin pekuniära inkomst åtnjuta vissa förmåner, såsom extra lättnader vid livsmedelsinköp, särskilt billiga måltider, vidare bostadsförmåner, kostnadsfri sjukvård, bad, tillfällen till studier och förströelser o. s. v. Rapportören påpekar också det patriarkaliska, »familjära» drag, som alltjämt även vid moderna företag i regel synes utmärka förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare i Japan.

I rapporten omnämnes i förevarande sammanhang ett i Tokio inrättat institut, som har till uppgift att vetenskapligt studera befolkningens näringsproblem och att utexperimentera nya metoder för födans — och särskilt risets — rationella beredning, till befrämjandet av individens hälsa och arbetsförmåga och motverkandet av de menliga följder av en kvantitativt och kvalitativt undermålig näring, vilka i viss mån spårats i sjuklighets- och dödlighetsstatistiken. Detta instituts forskningsresultat och praktiska anvisningar lära redan ha blivit utnyttjade, dels i skolorna, dels i åtskilliga industriella anläggningar.

För erhållandet av en så vitt möjligt allsidig upplysning om den japanska opinionens egen inställning till de föreliggande frågorna uppsöktes dels diverse officiella myndigheter, dels representanter för arbetsgivare och arbetare samt för den fria forskningen.

Från de officiella myndigheternas sida betonades bland annat, att Japan vore nödsakat att i den inhemska industrien sysselsätta sitt befolkningsöverskott, eftersom emigrationsmöjligheterna genom i andra länder vidtagna invandringsrestriktioner blivit synnerligen begränsade. Men den japanska industrien behöver råämnen utifrån, och dessa måste betalas genom export. Att trots de naturliga resursernas otillräcklighet den japanska exportindustrien kunnat bli så framgångsrik, måste främst tillskrivas den med stor energi och planmässighet genomförda rationaliseringen av driften. Den japanska valutans värdeminskning har därjämte verkat som en mera tillfällig exportpremie. Någon »social dumping» i betydelsen av illojal konkurrens förmedelst nedpressning av arbetsvillkoren ansåg man icke ha varit för handen. Ett liknande betraktelsesätt kommer till synes på både arbetar- och arbetsgivarhåll, liksom även bland de nationalekonomer och sociologer, som i ämnet uttalat sig. Från arbetarorganisationernas sida betonas, att åtgärder från utlandets sida till hämmandet av den japanska exporten i första rummet skulle drabba japanska arbetare; det framhålles också, att organisationerna bemöda sig om en reformering av arbetsvillkoren, ehuru dessa i allmänhet dock äro bättre än man i utlandet föreställt sig. Vid de japanska fackföreningarnas kongress den 18 april 1934 krävdes åtgärder för förverkligandet av följande

önskemål: 1) kontroll över exportindustriernas arbetsförhållanden och fastställandet av minimilöner vid resp. företag; 2) det lagliga erkännandet av arbetarnas organisationsrätt; 3) omedelbar ratifikation av de internationella konventionerna angående arbetstidens reglering.

Arbetsbyråns rapportör anmärker, att arbetarorganisationerna ännu äro relativt svagt utvecklade i Japan (380 000 organiserade bland över 5 miljoner arbetare), vilket i sin tur sammanhänger med den ovan berörda patriarkalism, som i stor utsträckning ännu kännetecknar arbetsförhållandena. Vid en del av de moderna storföretag, som besöktes, hade kollektivavtal med arbetarna ingåtts, men vid andra dylika företag voro arbetsvillkoren ordnade utan kollektivavtal. I den mån organisations- och avtalsväsendet utvecklas, kommer denna omständighet givetvis att kunna påverka och modifiera invanda begrepp i fråga om arbetsvillkor och levnadsstandard; men rapportören anser det ännu vara en öppen fråga, hur långt den japanska arbetarklassen skall vara benägen att på västerländskt sätt organisera sig.

Levnadsstandardens allmänna nivå kommer emellertid med all sannolikhet att höjas, allteftersom de många småföretagen inom olika industrier trängas undan av de större, moderna företagen och dessa senares organisation och teknik ytterligare fullkomnas. Prof. Maurette avslutar sin rapport med att konstatera, att hans studier i Japan i det hela bekräftat satsen, att varje ekonomiskt och tekniskt framsteg förr eller senare åtföljes av ett socialt framsteg, och att det sociala framsteget i sin tur icke hämmar utan befrämjar industriens fortsatta utveckling.

Obetingat ansluter sig rapportören till den japanska opinion, som förnekar, att Japans exportindustrier vunnit framgång på illojalt sätt genom »social dumping».

Kortare meddelanden.

— Allmänna sociala frågor —

Nationernas förbunds enquête om allmänna arbeten. Av nationernas förbund har en enquête verkställts angående de åtgärder för arbetslöshetens bekämpande genom allmänna arbeten, som i olika länder vidtagits under senare år. En dylik jämförande internationell studie har ansetts kunna bliva resp. stater till gagn vid det fortsatta bekämpandet av den ekonomiska krisen och arbetslösheten. I mars 1934 utsände sålunda nationernas förbunds generalsekreterare i detta syfte till vederbörande länders regeringar en rundskrivelse med begäran om upplysningar i följande hänseenden: 1) En kortfattad beskrivning av de allmänna arbeten, vilka från år 1929 utförts, påbörjats eller planerats i resp. land. »Allmänna arbeten» anses här innefatta följande kategorier, på vilka de så vitt möjligt grupperas i redogörelsen: vägar och broar, järnvägar och spårvägar, kolonisationsföretag, kanalbyggnader o. d., jordförbättringsarbeten, vattenledningsanläggningar, hamnbyggnader (även luftfartshamnar), uppförandet av husbyggnader i större omfattning och efter en allmän plan, elektriska anläggningar, kraftverk m. m., gasverk, telegraf-, telefon- och radioanläggningar samt andra arbeten. 2) och 3) Uppgifter om dels sättet för arbetenas administration och dels sättet för deras finansiering. 4) En uppskattning av omkostnadernas fördelning på materialanskaffning och på arbetslöner. 5) Vederbörande regerings uppfattning om de allmänna arbetenas betydelse som botemedel mot krisen och arbetslösheten.

Svaromål på denna enquête, delvis mycket utförliga, delvis mera summariskt avfattade, ha sedermera inkommit från ett stort antal länder och samlats i en av nationernas förbund utgiven publikation.[1] Följande stater ha där blivit representerade med redogörelser

[1] League of nations: Enquiry on national public works. Geneva 1934.

i ämnet: Amerikas förenta stater, Australien, Belgien, Bulgarien, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Haiti, Irak, Italien, Jugoslavien, Kanada, Lettland, Litauen, Luxemburg, Nederländerna, Nicaragua, Norge, Nya Zeeland, Portugal, Salvador, Schweiz, Storbritannien och Irland, Sydafrika, Tjeckoslovakien, Turkiet och Österrike. Andra stater, däribland Sverige, ha senare lämnat eller väntas lämna redogörelser, vilka komma att publiceras i ett komplement till den utgivna volymen.

Där svaren åtföljts av tryckta aktstycken, ha dessa i allmänhet icke annat än delvis återgivits i publikationen, men en förteckning över dokumenten har där införts, och ytterligare upplysningar om deras innehåll lämnas på begäran av nationernas förbunds sekretariat.

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

De erkända arbetslöshetskassorna. Den 1 januari 1935 trädde fjolårets lagstiftning om frivillig arbetslöshetsförsäkring i kraft.

Arbetet med bildande av erkända arbetslöshetskassor pågår inom ett flertal yrken. Erkännande har emellertid ännu (den 1 februari 1935) endast lämnats åt tvenne kassor, nämligen Beklädnadsarbetarnas erkända arbetslöshetskassa samt Sadelmakarnas, tapetserarnas och reseeffektarbetarnas erkända arbetslöshetskassa. Den förra kassan kan förväntas komma att omfatta 16 000 medlemmar, medan den senare icke torde komma att uppnå 2 000 medlemmar. I båda fallen ha medlemmarna medgivits att vid beräkning av rätt till understöd tillgodoräkna sig avgifter, som erlagts till respektive fackförbunds arbetslöshetskassa. De båda kassorna ha omedelbart fått påbörja utbetalning av understöd.

Till styrelseledamot har socialstyrelsen utsett, i Beklädnadsarbetarnas erkända arbetslöshetskassa redaktören Sigfrid Hansson med f. d. yrkesinspektrisen Kerstin Hesselgren som suppleant samt i Sadelmakarnas, tapetserarnas och reseeffektarbetarnas erkända arbetslöshetskassa banktjänstemannen Seth Molander med advokaten Arnold Sölvén som suppleant. Förordnandena gälla tills vidare intill utgången av år 1936. Till revisor och suppleant för denne beträffande kassornas förvaltning under åren 1935 och 1936 har socialstyrelsen utsett, för den förra kassan f. d. kassören Erik Vilhelm Johansson och banktjänstemannen Petrus Andersson samt för den senare kassören Abr. Bergvall och jägmästaren Fritz Jarre.

Inom den närmaste framtiden torde erkännande komma att lämnas åt arbetslöshetskassor, som bildats inom stenindustrien och av handelsarbetarna. Då fråga om bildandet av erkända arbetslöshetskassor i allmänhet hänskjutes till yrkesgruppernas fackliga kongresser, torde åtskillig tid komma att förflyta, innan de olika yrkesgrupperna tagit ställning till frågan.

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under december 1934. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av december till 92 881. Yrkesfördelningen och minskningen (resp. ökningen) under månaden framgår av följande sammandrag:

	Antal arbetslösa	Minskn. (Ökning)		Antal arbetslösa	Minskn. (Ökning)
Jordbruk	7 884	+ 156	Grafisk industri	227	+ 7
Skogshushållning	5 646	— 867	Industri och hantverk, ej spec.	1 584	+ 144
Gruvdrift och malmförädling	3 502	— 74	Sjöfart och fiske	1 861	+ 159
Jord-, sten- och glasindustri	9 510	— 137	Kontors-, bank- o. d. personal	889	+ 26
Metall- och maskinindustri	4 967	+ 5	Butiks- och magasinspersonal	1 840	— 74
Trävaruindustri	7 876	+ 429	Hotell-, kafé- o. restaurangrör.	583	+ 48
Byggnadsverksamhet	6 664	+ 600	Landtransport	3 456	— 14
Läder-, hår- o. gummivaruind.	366	+ 1	Allmän o. litterär verksamhet	248	+ 17
Textilindustri	393	— 63	Handel och samfärdsel, ej spec.	114	— 28
Beklädnadsindustri	712	+ 46	Husligt arbete	89	— 43
Närings- o. njutningsmedelsind.	1 288	+ 23	Arbete, ej hänf. till annan grupp	31 072	+ 442
Kemisk-tekn. o. belysningsind.	769	+ 49			
Trämasse- och pappersindustri	1 341	+ 13	Summa	92 881	+ 865

Antalet arbetslösa, som i en eller annan form erhöllo hjälp av stat eller kommun, utgjorde:

Sysselsatta i reservarbeten	statliga	18 401	Med kontant understöd	statligt	15 617
	statskommunala	12 739		kommunalt	5 443
	kommunala	4 179			
Arbetselever (frivillig arbetstjänst)		[1] 193		Summa	56 572

Antalet deltagare i den med statsbidrag anordnade kursverksamheten för arbetslösa utgjorde 1 295. Dessa uppburo samtliga tillika kontant understöd.

Statens bruttoutgifter för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under december till 5·5 miljoner kronor och under hela år 1934 till sammanlagt 89·0 miljoner kronor.

Institutet för svensk utlandstjänst har avgivit sin årsberättelse för 1934. Av denna framgår, att sammanlagt 1 219 personer begärt och erhållit upplysningar genom institutet, företrädesvis angående möjligheterna för svenskar att erhålla arbetsanställning eller eljest finna förvärvsmöjligheter i utlandet. Större delen eller 1 165 av dessa personer voro bosatta inom Sverige. Av upplysningarna lämnades mer än hälften (633) vid personligt besök.

Av berättelsen framgår, att Persien — med siffran 187 — ligger främst bland de länder, om vilka förfrågningar ingått. Därefter följa Abessinien med 61 förfrågningar, Frankrike med 58, Storbritannien och Irland med 55, Tyskland med 49, Brasilien med 38 samt Kina och Mandschuriet med 32. Från utlandssvenskar inkommo 54 förfrågningar, vilka huvudsakligen rörde anställningsmöjligheter i Sverige.

De frågandes fördelning på yrken framgår av nedanstående sammanställning:

I.	Högskoleutbildade:		
	Ingenjörer	265	
	Jägmästare	8	
	Agronomer	7	
	Andra	62	
II.	Bank-, kontors- och affärsfolk	288	
III.	Industri och hantverk	212	
IV.	Jordbruk och skogshushållning	65	
V.	Husligt arbete	21	
VI.	Studerande	84	
VII.	Diverse	207	
	Summa	1 219	

Sysselsättningsstatistik i Norge. För att säkerställa igångsättandet av en statistik över sysselsättningsgraden inom näringslivet har under sistlidna december i Norge utfärdats en provisorisk författning, som stadgar skyldighet för företagarna att lämna erforderliga uppgifter om antalet sysselsatta personer och antalet arbetstimmar. Stortingets bekräftelse har begärts i början av januari detta år. Det är meningen att inhämta uppgifter från företagare till ett antal av c:a 2 000. Uppgifterna skola insamlas omkring den 15 mars, 15 juni, 15 september och 15 december, och det första rapporteringstillfället var mitten av december 1934.

[1] Nedgången i antalet deltagare beror på uppehåll i verksamheten vid flertalet statliga läger mellan jul och nyår.

Yrkesinspektionens verksamhet under 4:e kvartalet 1934.

	Förrättnings- och resedagar	Lämnade skriftliga meddelanden	Ink. protokoll över besiktn. av ångpannor	Ink. protokoll över besiktn. av kokare o. d.	Intyg över besiktn. av hissar och kranar	Lämnade eftergifter	Framställn. enl. 38 el. 39 § arb.-skyddsl.	Åtal: Anmälda	Åtal: Verkställda	Åtal: Fällande domar	Anmälningar om olycksfall i arbete	Därav olycksfall med dödlig utgång	Anmäln. om yrkessjukd.	Antal under kvartalet besökta arbetsställen	Därav för första gången under året besökta: arbetsställen	Därav för första gången under året besökta: med summa arbetare
Yrkesinspektionen																
I distriktet . .	248	32	117	26	138	187	—	—	—	—	2 803	6	3	595	488	7 058
II » . .	121	85	244	21	230	13	—	1	1	1	3 510	11	3	512	504	4 648
III » . .	88	164	247	8	177	39	—	—	1	3	1 699	—	—	441	425	7 245
IV » . .	118	149	238	—	32	50	2	7	2	2	1 941	5	—	345	330	4 004
V » . .	209	149	181	8	273	42	—	1	—	—	3 561	12	2	966	901	5 711
VI » . .	193	99	180	46	408	84	—	13	4	17	4 271	8	—	1 028	855	11 767
VII » . .	109	210	105	3	210	15	—	5	7	7	2 236	4	—	526	505	9 187
VIII » . .	141	197	115	—	135	27	—	—	1	1	3 134	6	1	641	640	8 486
IX » . .	74	48	63	18	71	11	—	2	—	—	2 889	14	—	173	163	5 971
Summa	**1 301**	**1133**	[1] **1 490**	[2] **130**	**1 674**	**468**	**2**	**29**	**16**	**31**	[3] **26 044**	[3] **66**	**9**	**5 227**	**4 811**	**64 077**
Yrkesinspektrisen o. assistenter	**195**	**37**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**683**	**671**	**12 326**
Bergmästarna																
Norra distriktet . .	14	2	—	—	5	—	—	—	—	—	128	—	—	11	11	1 493
Gävle-Dala distrikt	20	3	—	—	1	—	—	—	—	—	123	2	1	20	20	1 748
Östra distriktet . .	14	3	—	—	5	—	—	—	—	—	149	—	—	22	22	999
Västra » . .	5	2	—	—	84	—	—	—	—	—	167	—	—	17	17	84
Södra » . .	22	6	—	—	57	—	—	—	—	—	220	—	—	54	54	1 873
Summa	**75**	**16**	—	—	**152**	—	—	—	—	—	**787**	**2**	**1**	**124**	**124**	**6 197**
Sprängämnesinspektören . . .	**23**	**183**	—	—	—	—	—	—	—	—	[4] **29**	—	—	**23**	**23**	**875**
Elektriska inspektörerna																
Norra distriktet . .	32	32	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	50	50	—
Östra » . .	13	11	—	—	—	—	—	—	—	—	11	2	—	—	—	—
Västra » . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	1	—	—	—	—
Södra » . .	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	3	—	5	5	—
Summa	**54**	**43**	—	—	—	—	—	—	—	—	[5] **37**	[5] **6**	—	**55**	**55**	**—**
Järnvägsinspektörerna																
Statens järnvägar																
säkerhetstjänsten	15	8	—	—	—	—	—	—	—	—	} 606	1	—	32	32	460
maskintjänsten .	17	11	—	—	—	—	—	—	—	—			—	12	12	—
Ensk. järnvägar	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	472	2	—	131	131	344
Summa	**73**	**19**	—	—	—	—	—	—	—	—	[4] **1 078**	[4] **3**	—	**175**	**175**	**804**
Skogs- och flottledsinspektören	**89**	**138**	—	—	—	—	—	—	—	—	[4] **1 732**	[4] **2**	—	**71**	**71**	**1 044**
														***133**	***133**	***1 758**

[1] Härav större besiktning i 416 fall. — [2] Härav större besiktning i 39 fall. — [3] Av dessa olycksfall ha 21 399, därav 49 med dödlig utgång, inträffat inom yrkesinspektionens tillsynsområde. — [4] Dessa olycksfall ingå i de ovan för de olika distrikten redovisade summorna. — [5] Av dessa olycksfall, som inräknats i de ovan för de olika distrikten redovisade summorna, ha 6, därav 3 med dödlig utgång, inträffat inom inspektörens för statens elektrifierade järnvägar tillsynsområde. — * Avser inspekterade härbärgen resp. antal arbetare, som kunna inkvarteras i dessa.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under januari 1935.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	24 640	10 424	9 171	236	Hallands län . .	1 558	242	162	644
Stockholms län .	4 980	1 394	1 061	357	Göteborgs stad .	12 265	2 516	2 211	487
Uppsala län . . .	2 157	943	785	229	Göteborgs o. Boh.l.	7 314	1 260	1 119	580
Södermanlands län	1 496	909	707	165	Älvsborgs län . .	2 919	690	629	423
Östergötlands län	3 430	1 160	950	296	Skaraborgs län .	2 282	725	445	315
Norrköping . . .	1 943	205	160	948	Värmlands län . .	5 603	915	797	612
Jönköpings län .	2 523	914	711	276	Örebro län	4 251	1 026	718	414
Kronobergs län .	2 128	706	620	301	Västmanlands län	2 239	815	679	275
Norra Kalmar län	1 093	208	152	525	Kopparbergs län .	3 862	950	874	407
Södra Kalmar län	2 914	396	340	736	Gävleborgs län . .	4 382	763	716	574
Gotlands län . . .	650	204	138	319	Västernorrlands l.	8 367	872	869	960
Blekinge län . . .	4 508	911	725	495	Jämtlands län . .	1 473	453	447	325
Kristianstads län .	2 628	872	623	301	Västerbottens län	2 822	809	752	349
Malmöh. l.: Malmö	6 520	1 257	975	519	Norrbottens län .	5 534	1 270	1 263	436
Hälsingborg . .	2 851	419	352	680	Tillsammans	**135 114**	**35 511**	**30 246**	**380**
Länet i övrigt .	5 782	1 283	1 095	451					

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	13 804	4 270	3 456	606	985	295	14 011	14 410	5 255	3 751	274
därav jordbruk .	10 213	2 245	1 449	606	985	295	10 429	10 819	3 230	1 744	335
skogshush.	3 591	2 025	2 007	—	—	—	3 582	3 591	2 025	2 007	177
Industri o. hantverk	51 690	1 688	1 636	2 278	421	329	50 723	53 968	2 109	1 965	2 559
Sjöfart och fiske .	7 870	948	939	202	50	38	8 012	8 072	998	977	809
Handel o. samfärdsel	13 702	1 491	1 323	3 644	1 897	1 404	16 129	17 346	3 388	2 727	512
Husligt arbete . .	36	2	1	8 862	7 852	4 981	7 429	8 898	7 854	4 982	113
Diversearbete . . .	28 702	8 267	8 252	1	13	12	26 957	28 703	8 280	8 264	347
Ungd. ut. särsk. utb.	3 014	—	—	703	—	—	3 639	3 717	—	—	—
Reservarbete . . .	—	7 625	7 578	—	2	2	—	—	7 627	7 580	—
Summa	**118 818**	**24 291**	**23 185**	**16 296**	**11 220**	**7 061**	**126 900**	**135 114**	**35 511**	**30 246**	**380**
Därav under 18 år	3 854	1 524	1 284	2 673	1 644	1 082	6 356	6 527	3 168	2 366	206
Summa dec. 1934	104 555	15 586	15 120	11 150	10 349	7 126	109 777	115 705	25 935	22 246	446
» jan. 1934	152 166	21 395	20 970	18 079	8 979	6 400	163 916	170 245	30 374	27 370	560
» » 1933	144 456	20 923	20 639	16 964	7 444	5 639	155 977	161 420	28 367	26 278	569
» » 1932	83 468	17 424	16 923	15 655	9 531	6 805	94 442	99 123	26 955	23 728	368

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 1 671 platser, varav 1 435 manliga och 236 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 1 591, 1 289 och 302 samt under nästlidna månad resp. 1 141, 924 och 217.

	Arbetsförmedlingsanstalter	Hela antalet			Jordbruk			Skogshushållning			Ingenjörsarbete m. m.			Malmbrytn.- o. metallindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans	Lp	T p	Ans.	L.p.	T.p.
	Manl. avdeln. .	**118818**	**24291**	**23185**	**10213**	**2245**	**1449**	**3591**	**2025**	**2007**	**256**	**5**	**4**	**11257**	**427**	**392**
1	Stockholms stad .	19 829	7 293	7 202	703	—	—	10	—	—	196	3	3	3 098	61	54
2	Stockholms län .	4 547	905	869	923	236	206	47	69	69	2	—	—	425	30	30
3	Uppsala län . . .	1 931	721	646	345	131	88	29	1	1	2	—	—	179	12	8
4	Södermanlands län	1 114	559	489	254	190	121	9	8	8	—	—	—	175	27	27
5	Östergötlands län	2 792	748	681	795	190	125	28	103	103	1	—	—	166	11	9
6	Norrköping . . .	1 809	102	87	109	18	14	—	—	—	2	—	—	131	2	1
7	Jönköpings län .	2 024	597	546	239	117	66	12	19	19	2	—	—	118	6	6
8	Kronobergs län .	1 988	575	541	211	76	44	24	8	8	—	—	—	26	2	—
9	Kalmar län . . .	3 678	400	374	373	75	49	21	1	1	1	—	—	375	1	1
10	Gotlands län . .	505	91	80	62	25	15	—	—	—	—	—	—	8	—	—
11	Blekinge län . .	4 051	549	499	472	70	36	3	—	—	—	—	—	146	3	2
12	Kristianstads län	2 164	453	395	532	194	150	19	34	27	—	—	—	105	—	—
13	Malmöh. l.: Malmö	4 860	354	323	194	4	4	—	—	—	1	—	—	569	10	9
14	Hälsingborg . .	2 487	211	206	137	4	2	—	—	—	—	—	—	221	3	3
15	Länet i övrigt .	5 360	956	915	863	147	110	1	2	2	—	—	—	515	52	51
16	Hallands län . .	1 408	134	95	139	58	19	21	—	—	—	—	—	83	—	—
17	Göteborgs stad . .	10 357	1 506	1 468	117	19	17	1	4	4	37	2	1	1 449	116	111
18	Göteb. o. Boh. län	6 945	1 044	988	367	84	33	13	18	17	—	—	—	154	11	8
19	Älvsborgs län . .	2 785	599	572	188	38	23	8	15	15	3	—	—	239	21	21
20	Skaraborgs län .	1 943	393	285	365	173	69	2	6	6	—	—	—	123	7	6
21	Värmlands län .	5 371	658	643	597	32	20	735	144	142	4	—	—	245	8	8
22	Örebro län . . .	3 802	607	516	377	159	79	205	84	78	1	—	—	638	5	5
23	Västmanlands län	1 810	498	445	336	126	86	40	30	30	—	—	—	209	21	14
24	Kopparbergs län .	3 557	724	722	233	21	19	550	281	281	—	—	—	722	3	3
25	Gävleborgs län .	4 142	617	610	357	34	30	459	174	172	1	—	—	204	1	1
26	Västernorrlands l.	8 336	855	855	307	5	5	617	166	166	2	—	—	103	—	—
27	Jämtlands län . .	1 262	296	294	54	13	13	145	113	113	—	—	—	20	—	—
28	Västerbottens län	2 595	639	632	399	5	5	194	137	137	—	—	—	10	4	4
29	Norrbottens län .	5 366	1 207	1 207	165	1	1	398	608	608	1	—	—	801	10	10
	Kvinnl. avdeln. .	**16 296**	**11220**	**7 061**	**606**	**985**	**295**	—	—	—	**3**	—	—	**167**	**21**	**18**
1	Stockholms stad .	4 811	3 131	1 969	10	—	—	—	—	—	3	—	—	96	16	14
2	Stockholms län .	433	489	192	23	48	14	—	—	—	—	—	—	1	—	—
3	Uppsala län . . .	226	222	139	33	43	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	382	350	218	36	73	29	—	—	—	—	—	—	1	4	3
5	Östergötlands län	638	412	269	32	60	26	—	—	—	—	—	—	1	—	—
6	Norrköping . . .	134	103	73	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län .	499	317	165	27	45	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län .	140	131	79	17	25	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län . . .	329	204	118	12	27	3	—	—	—	—	—	—	46	—	—
10	Gotlands län . .	145	113	58	9	31	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län . .	457	362	226	25	65	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	464	419	228	52	99	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöh. l.: Malmö	1 660	903	652	26	2	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—
14	Hälsingborg . .	364	208	146	11	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Länet i övrigt .	422	327	180	40	70	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län . .	150	108	67	15	27	7	—	—	—	—	—	—	—	1	1
17	Göteborgs stad .	1 908	1 010	743	46	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—
18	Göteb. o. Boh. län	369	216	131	15	20	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län . .	134	91	57	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län .	339	332	160	27	91	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län .	232	257	154	27	46	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län . . .	449	419	202	36	99	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	429	317	234	24	59	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län .	305	226	152	11	16	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län .	240	146	106	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands l.	31	17	14	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . .	211	157	153	11	15	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	227	170	120	15	11	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län .	168	63	56	6	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jord- och stenindustri			Trävaruindustri			Pappers- och grafisk industri			Livsmedelsindustri			Textil- och beklädnadsindustri			Läder-, hår- o. gummiindustri			Kemisk-teknisk industri			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p	Ans.	L p	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L p	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	
7 780	**262**	**262**	**8590**	**226**	**222**	**1733**	**33**	**30**	**1981**	**28**	**26**	**1 114**	**13**	**12**	**1 639**	**19**	**18**	**937**	**4**	**4**	
117	1	1	450	7	6	253	8	6	354	6	5	215	1	1	286	3	3	56	2	2	1
147	6	6	123	11	10	95	3	3	52	4	4	11	1	1	41	3	3	2	1	1	2
119	—	—	225	2	2	9	—	—	50	—	—	11	—	—	20	2	2	—	—	—	3
18	1	1	65	27	27	6	1	1	20	—	—	9	—	—	8	1	1	1	—	—	4
76	—	—	133	13	13	10	1	1	46	—	—	17	—	—	18	—	—	—	—	—	5
7	—	—	89	6	4	79	—	—	23	—	—	118	—	—	12	—	—	5	—	—	6
43	1	1	156	11	11	9	—	—	47	1	1	42	—	—	61	—	—	191	—	—	7
238	3	3	53	4	4	21	—	—	13	1	1	4	—	—	20	—	—	—	—	—	8
242	2	2	347	9	9	16	—	—	93	—	—	15	—	—	16	—	—	27	—	—	9
75	—	—	7	—	—	1	—	—	11	1	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	10
953	16	16	38	1	1	8	—	—	56	—	—	10	—	—	50	—	—	2	—	—	11
201	3	3	27	8	8	4	—	—	49	—	—	11	—	—	23	—	—	—	—	—	12
81	—	—	144	29	29	38	—	—	143	—	—	127	—	—	178	1	1	107	—	—	13
16	—	—	26	2	2	12	—	—	36	—	—	16	2	2	88	1	1	20	—	—	14
489	7	7	56	2	2	10	—	—	257	—	—	39	2	2	129	1	1	42	—	—	15
243	—	—	48	—	—	47	5	5	30	—	—	50	—	—	62	—	—	—	—	—	16
51	—	—	588	24	24	147	4	3	204	1	1	121	2	1	157	5	4	55	1	1	17
3 833	195	195	81	1	1	8	—	—	110	10	10	112	—	—	32	1	1	110	—	—	18
61	2	2	95	7	7	161	7	7	32	—	—	83	5	5	27	—	—	131	—	—	19
126	—	—	62	14	14	5	1	1	45	1	—	11	—	—	15	—	—	170	—	—	20
258	20	20	538	3	3	66	2	2	49	—	—	27	—	—	38	—	—	2	—	—	21
79	3	3	143	17	17	18	—	—	45	1	1	14	—	—	270	—	—	4	—	—	22
39	—	—	18	3	3	4	—	—	36	—	—	12	—	—	11	—	—	—	—	—	23
16	—	—	254	1	1	75	—	—	19	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	24
55	—	—	735	5	5	54	—	—	59	—	—	20	—	—	16	—	—	1	—	—	25
132	—	—	2743	1	1	461	—	—	52	—	—	3	—	—	28	—	—	10	—	—	26
20	2	2	150	1	1	40	1	1	15	1	1	8	—	—	9	1	1	—	—	—	27
26	—	—	167	—	—	62	—	—	9	—	—	1	—	—	3	—	—	1	—	—	28
19	—	—	1029	17	17	14	—	—	26	1	1	4	—	—	14	—	—	—	—	—	29
5	**—**	**—**	**3**	**5**	**5**	**169**	**108**	**101**	**338**	**98**	**65**	**1 392**	**160**	**117**	**152**	**16**	**14**	**48**	**13**	**9**	
2	—	—	2	—	—	87	35	30	100	26	18	452	76	55	42	8	6	14	12	8	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	6	2	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1	11	4	4	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	1	1	7	4	2	15	5	5	—	1	1	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	2	1	19	—	—	3	—	—	1	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	84	7	4	1	—	—	3	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	1	1	1	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	2	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	8	2	1	—	—	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	6	6	6	8	3	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	12
—	—	—	1	—	—	42	25	25	69	18	16	284	34	27	74	5	5	12	—	—	13
—	—	—	—	—	—	6	1	—	3	—	—	40	4	3	13	—	—	3	—	—	14
3	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	1	38	1	1	5	—	—	4	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	3	—	—	1	1	1	—	—	—	16
—	—	—	—	5	5	26	36	35	95	18	18	305	11	5	11	—	—	3	—	—	17
—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	34	5	4	—	—	—	1	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	11	1	2	—	—	—	—	—	6	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	3	1	19	5	4	1	—	—	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	2	1	20	—	—	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	1	1	5	—	—	4	—	—	—	—	—	1	1	1	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	1	1	—	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Byggnadsverksamhet			Kraft- o. värmeproduktion			Sjöfart och fiske			Kontorsarbete			Butiks- och lagerarbete		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manl. avdeln. . .	**15 841**	**648**	**643**	**562**	**23**	**23**	**7 870**	**948**	**939**	**1488**	**131**	**100**	**3 788**	**111**	**108**
1	Stockholms stad .	5 155	25	24	207	3	3	720	129	127	693	66	44	1 841	58	56
2	Stockholms län .	873	81	81	34	1	1	97	7	7	32	4	4	114	6	6
3	Uppsala län . . .	166	1	1	12	—	—	16	—	—	24	5	4	30	1	1
4	Södermanlands län	60	9	9	7	1	1	89	21	21	4	1	1	23	3	3
5	Östergötlands län	406	36	36	10	—	—	25	1	1	13	1	1	47	—	—
6	Norrköping . . .	609	2	2	14	—	—	87	18	18	25	1	—	72	—	—
7	Jönköpings län .	228	28	28	12	1	1	15	—	—	22	1	1	25	—	—
8	Kronobergs län .	220	4	4	6	—	—	3	—	—	8	2	2	1	—	—
9	Kalmar län . . .	236	10	10	5	—	—	689	48	48	23	1	1	39	2	2
10	Gotlands län . .	16	—	—	2	—	—	117	8	8	1	—	—	4	—	—
11	Blekinge län . .	247	2	2	24	—	—	521	45	43	9	—	—	43	—	—
12	Kristianstads län	298	46	43	5	—	—	70	9	9	14	—	—	12	—	—
13	Malmöh. l.: Malmö	967	9	9	53	1	1	409	47	45	104	5	2	258	—	—
14	Hälsingborg . .	291	1	1	5	—	—	871	130	130	31	—	—	50	5	5
15	Länet i övrigt .	515	44	44	16	11	11	354	54	54	24	1	1	85	8	8
16	Hallands län . .	186	1	1	2	—	—	97	12	12	9	—	—	31	—	—
17	Göteborgs stad .	923	56	55	41	3	3	2 540	296	293	288	35	31	698	24	24
18	Göteb. o. Boh. län	577	19	19	10	—	—	318	37	37	18	2	2	48	—	—
19	Älvsborgs län . .	400	36	36	7	1	1	39	—	—	9	1	1	50	—	—
20	Skaraborgs län .	151	9	9	6	—	—	27	—	—	17	3	3	34	—	—
21	Värmlands län .	931	62	62	10	—	—	54	7	7	22	1	1	37	—	—
22	Örebro län . . .	266	6	6	13	—	—	31	1	1	24	—	—	49	—	—
23	Västmanlands län	232	1	1	5	—	—	24	2	2	6	—	—	16	2	2
24	Kopparbergs län .	187	131	131	3	—	—	4	—	—	5	—	—	15	—	—
25	Gävleborgs län .	285	8	8	19	—	—	330	36	36	21	—	—	50	—	—
26	Västernorrlands l.	499	—	—	15	—	—	275	36	36	17	—	—	53	—	—
27	Jämtlands län . .	116	6	6	1	—	—	2	—	—	7	—	—	29	2	1
28	Västerbottens län	301	2	2	4	—	—	18	4	4	5	—	—	2	—	—
29	Norrbottens län .	500	13	13	14	1	1	28	—	—	13	1	1	32	—	—
	Kvinnl. avdeln. .	**1**	—	—	—	—	—	**202**	**50**	**38**	**383**	**141**	**113**	**844**	**173**	**126**
1	Stockholms stad .	1	—	—	—	—	—	94	12	12	168	76	51	373	62	44
2	Stockholms län .	—	—	—	—	—	—	2	—	—	4	2	1	8	3	—
3	Uppsala län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	7	7	2	—	—
4	Södermanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3	1	1
5	Östergötlands län	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	20	4	4
6	Norrköping . . .	—	—	—	—	—	—	2	1	1	1	1	1	2	1	1
7	Jönköpings län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	7	5	2
8	Kronobergs län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
9	Kalmar län . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	6	3	3
10	Gotlands län . .	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	5	—	—
11	Blekinge län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	5	3	2
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	7	7
13	Malmöh. l.: Malmö	—	—	—	—	—	—	13	5	5	50	12	12	163	27	24
14	Hälsingborg . .	—	—	—	—	—	—	7	2	2	9	6	4	16	6	5
15	Länet i övrigt .	—	—	—	—	—	—	2	1	1	3	1	1	11	4	2
16	Hallands län . .	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	—
17	Göteborgs stad .	—	—	—	—	—	—	53	21	10	122	28	28	145	29	17
18	Göteb. o. Boh. län	—	—	—	—	—	—	4	4	4	1	2	2	7	1	—
19	Älvsborgs län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
20	Skaraborgs län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	2
21	Värmlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	—
22	Örebro län . . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	17	1	1
23	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	1	1	11	5	5
24	Kopparbergs län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
25	Gävleborgs län .	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	4	5	4
26	Västernorrlands l.	—	—	—	—	—	—	5	1	1	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	2
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	7	—	—
29	Norrbottens län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—

Hotell- o. restaurang-rörelse			Land-transport			Allmän tjänst o. fria yrken			Husligt arbete			Diversearbete			Ung-dom ut. utb.	Reserv-arbete		
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
788	**12**	**11**	**6 666**	**1 184**	**1 057**	**972**	**53**	**47**	**36**	**2**	**1**	**28 702**	**8267**	**8252**	**3 014**	**7 625**	**7 578**	
418	—	—	2 328	266	218	365	25	20	18	—	—	2 231	6340	6340	115	289	289	1
16	1	1	281	25	25	31	1	1	6	1	—	1 131	157	153	64	257	257	2
9	—	—	89	27	21	5	1	1	—	—	—	533	28	28	58	510	489	3
4	—	—	64	23	23	4	—	—	1	—	—	273	73	72	20	173	173	4
6	—	—	129	34	34	10	3	3	1	—	—	825	100	100	30	255	255	5
10	—	—	164	19	12	7	—	—	—	—	—	212	1	1	34	35	35	6
24	2	2	97	4	4	28	—	—	—	—	—	620	49	49	33	357	357	7
1	—	—	29	6	6	2	—	—	—	—	—	1 091	175	175	17	294	294	8
14	—	—	110	7	7	3	—	—	—	—	—	1 007	23	23	26	221	221	9
6	—	—	33	4	3	6	—	—	—	—	—	148	19	19	3	34	34	10
18	2	2	122	39	30	58	—	—	3	—	—	1 240	24	23	28	347	344	11
8	—	—	102	12	11	21	—	—	—	—	—	650	50	47	13	97	97	12
41	—	—	434	90	65	56	—	—	—	—	—	829	7	7	127	151	151	13
12	—	—	161	19	16	35	—	—	—	—	—	443	—	—	16	44	44	14
11	—	—	223	56	53	23	—	—	—	—	—	1 677	151	151	31	418	418	15
6	—	—	66	11	11	22	—	—	1	—	—	248	11	11	17	36	36	16
103	2	2	747	468	450	102	17	16	5	—	—	1 681	385	385	302	42	42	17
9	—	—	178	9	8	13	—	—	—	—	—	734	70	70	220	587	587	18
10	1	1	134	4	4	26	—	—	—	—	—	996	64	64	86	397	385	19
9	—	—	81	10	9	21	—	—	—	—	—	627	29	28	46	140	140	20
5	—	—	192	8	7	12	—	—	—	—	—	1 394	53	53	155	318	318	21
10	—	—	173	11	11	27	—	—	1	—	—	1 352	58	53	62	262	262	22
5	2	1	64	5	3	9	—	—	—	—	—	707	62	62	37	244	241	23
5	2	2	50	3	3	2	—	—	—	—	—	1 211	57	57	201	225	225	24
7	—	—	189	10	10	12	—	—	—	—	—	1 156	9	9	112	340	339	25
7	—	—	101	2	2	8	—	—	—	—	—	2 557	72	72	346	573	573	26
7	—	—	61	3	2	27	1	1	—	—	—	505	31	31	46	121	121	27
2	—	—	18	6	6	—	—	—	—	—	—	1 134	94	94	239	387	380	28
5	—	—	246	3	3	37	5	5	—	1	1	1 490	75	75	530	471	471	29
1791	**949**	**752**	**252**	**296**	**178**	**374**	**338**	**235**	**8 862**	**7 852**	**4981**	**1**	**13**	**12**	**703**	**2**	**2**	
734	242	213	134	130	79	176	138	97	2 178	2 284	1329	1	13	12	144	1	1	1
30	18	6	1	3	1	17	22	13	331	390	157	—	—	—	5	—	—	2
30	24	20	1	—	—	4	1	1	134	147	99	—	—	—	8	—	—	3
17	19	16	3	6	6	3	4	4	252	237	153	—	—	—	52	—	—	4
31	28	21	5	1	1	6	15	11	478	293	197	—	—	—	40	—	—	5
5	3	3	1	1	—	1	1	—	86	90	64	—	—	—	12	—	—	6
43	36	16	9	2	1	8	13	9	298	206	121	—	—	—	14	—	—	7
17	11	11	1	1	1	—	2	—	103	89	57	—	—	—	—	—	—	8
21	21	13	4	3	3	—	2	2	196	147	94	—	—	—	17	—	—	9
15	3	3	4	1	1	3	1	—	95	75	47	—	—	—	—	—	—	10
46	31	22	9	6	6	7	—	—	353	254	175	—	—	—	—	—	—	11
53	34	25	6	5	5	6	—	—	300	265	162	—	—	—	15	—	—	12
119	77	60	2	61	25	16	14	4	678	623	449	—	—	—	94	—	—	13
59	31	23	7	10	5	2	5	5	175	139	97	—	—	—	13	—	—	14
24	17	15	7	8	8	4	5	3	257	218	133	—	—	—	18	—	—	15
14	9	8	3	—	—	2	1	1	98	65	47	—	—	—	8	—	—	16
151	86	58	34	47	25	69	60	47	662	669	495	—	—	—	181	—	—	17
59	30	27	3	—	—	4	9	7	205	145	82	—	—	—	31	—	—	18
10	7	3	—	—	—	3	5	4	115	76	49	—	—	—	—	—	—	19
26	24	20	1	1	1	12	7	7	225	196	109	—	—	—	29	—	—	20
17	14	13	—	—	—	2	8	3	181	187	111	—	—	—	—	—	—	21
44	24	19	4	2	2	10	10	5	304	275	154	—	—	—	3	—	—	22
33	33	31	7	5	5	3	3	3	309	208	161	—	—	—	15	—	—	23
52	50	33	—	—	—	—	—	—	240	160	110	—	—	—	—	—	—	24
30	11	9	5	3	3	8	8	5	158	116	82	—	—	—	4	1	1	25
7	3	3	1	—	—	—	—	—	17	13	10	—	—	—	—	—	—	26
66	46	46	—	—	—	4	1	1	121	92	92	—	—	—	—	—	—	27
30	14	12	—	—	—	4	3	3	164	140	97	—	—	—	—	—	—	28
8	3	3	—	—	—	—	—	—	149	53	48	—	—	—	—	—	—	29

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 31 december 1934.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. . .	101	3 553	13 088	**16 641**	1 084	6 004	**7 088**	**42·6**	9·2
Bleck- o. plåtslagareförb. .	54	2 256	—	**2 256**	985	—	**985**	**43·7**	20·4
Bokbindareförbundet . . .	38	1 912	3 644	**5 556**	351	474	**825**	**14·8**	7·7
Bryggeriindustriarb.-förb. .	106	4 865	1 484	**6 349**	366	194	**560**	**8·8**	9·4
Byggnadsträarbetareförb. .	199	19 606	—	**19 606**	8 508	—	**8 508**	**43·4**	36·8
De förenade förbunden . .	49	4 684	1 902	**6 586**	402	180	**582**	**8·8**	8·2
Elektriska arbetareförb. . .	89	4 658	—	**4 658**	1 076	—	**1 076**	**23·1**	10·1
Gjutareförbundet	110	6 494	1	**6 495**	653	—	**653**	**10·1**	9·7
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	417	35 609	3 832	**39 441**	16 287	1 323	**17 610**	**44·6**	30·0
Gruvindustriarbetareförb. .	36	4 988	35	**5 023**	1 013	—	**1 013**	**20·2**	26·6
Handelsarbetareförb. . . .	237	16 173	8 205	**24 378**	2 325	682	**3 007**	**12·3**	10·8
Kommunalarbetareförb. . .	215	24 267	5 595	**29 862**	2 082	601	**2 683**	**9·0**	7·6
Litografförbundet	14	2 009	116	**2 125**	202	15	**217**	**10·2**	6·6
Livsmedelsarbetareförb. . .	131	15 109	6 016	**21 125**	3 084	1 863	**4 947**	**23·4**	14·7
Metallindustriarb.-förb. . .	238	100 691	4 948	**105 639**	12 128	375	**12 503**	**11·8**	10·6
Järnbruksarbetare . . .	56	24 510	67	**24 577**	1 779	35	**1 814**	**7·4**	4·6
Verkstadsarbetare . . .	182	76 181	4 881	**81 062**	10 349	340	**10 689**	**13·2**	12·3
Murareförbundet	87	6 408	—	**6 408**	2 885	—	**2 885**	**45·0**	36·8
Målareförbundet	142	9 936	1	**9 937**	5 130	—	**5 130**	**51·6**	39·2
Pappersindustriarb.-förb. .	131	24 655	1 121	**25 776**	2 854	124	**2 978**	**11·6**	12·1
Sadelm.- o. tapetseraref. .	38	1 665	284	**1 949**	428	77	**505**	**25·9**	7·9
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	53	6 196	3 686	**9 882**	1 208	289	**1 497**	**15·1**	9·9
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	248	11 469	2	**11 471**	8 750	—	**8 750**	**76·3**	59·1
Stenindustriarbetareförb. .	135	7 411	1	**7 412**	3 801	—	**3 801**	**51·3**	47·9
Sågverksindustriarb.-förb. .	190	17 772	6	**17 778**	13 982	5	**13 987**	**78·7**	42·7
Textilarbetareförbundet . .	102	10 693	16 893	**27 586**	713	827	**1 540**	**5·6**	4·8
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	538	1 871	**2 409**	7	190	**197**	**8·2**	8·4
Transportarbetareförb. . .	118	13 924	167	**14 091**	3 493	36	**3 529**	**25·0**	23·7
Träindustriarbetareförb. . .	195	12 210	151	**12 361**	3 304	50	**3 354**	**27·1**	18·7
Tunnbinderiarbetareförb. .	13	187	—	**187**	72	—	**72**	**38·5**	35·3
Typografförbundet	104	9 196	483	**9 679**	874	59	**933**	**9·6**	9·3
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	124	6 302	—	**6 302**	3 280	—	**3 280**	**52·0**	43·7
Summa	**3 724**	**385 436**	**73 532**	**458 968**	**101 327**	**13 368**	**114 695**	**25·0**	**18·2**
Utom skogs- o. flottn.-arb. .	**3 476**	**373 967**	**73 530**	**447 497**	**92 577**	**13 368**	**105 945**	**23·7**	**17·1**

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under december uppgivits till inalles 373 645, vilket i genomsnitt motsvarar 3·3 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1933	1934											
	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	27·2	24·3	24·4	23·6	19·5	15·3	13·9	12·9	13·2	13·0	14·8	[1] 17·1	23·7
Ansökn. per 100 lediga platser .	644	560	540	430	401	317	298	292	281	286	326	446	446
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	3·08	·	·	3·24	·	·	3·55	·	·	3·63	·	·	3·59
Sysselsättn.-index (1926–30 = 100)	89·7	·	·	91·0	·	·	99·1	·	·	100·8	·	·	98·8
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	33·7	35·6	33·8	30·8	29·0	25·6	23·4	23·4	24·6	23·1	23·7	24·7	27·2
Danmark. Arbetslöshet, i % .	37·5	34·4	31·3	28·4	21·6	16·8	15·5	15·3	15·5	16·4	18·3	[1] 22·7	30·3
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	138	135	127	114	96	77	74	72	75	79	85	104	134
Finland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	41	43	43	40	32	24	16	11	11	12	16	19	19
Ansökn. per 100 lediga platser .	530	431	500	493	356	271	330	383	328	271	285	271	434
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	·	84·4	·	·	87·7	·	·	101·2	·	·	99·0	·	·
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	17·5	18·6	18·1	17·2	16·6	16·2	16·4	16·7	16·5	16·1	16·4	16·4	16·1
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	2 287	2 457	2 384	2 264	2 209	2 148	2 150	2 185	2 195	2 144	2 182	2 185	2 151
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	105·1	103·7	104·4	105·6	106·5	107·0	106·8	106·5	106·9	107·5	107·1	107·2	107·6
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	79	94	99	101	98	94	90	90	98	110	117	124	128
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	40·0	40·1	31·8	28·5	26·6	29·1	29·1	30·9	31·7	29·4	30·8	32·6	38·0
Arbetslöshetsindex	31·9	31·9	28·9	26·4	25·4	25·3	25·3	26·8	27·4	27·3	27·9	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	36·5	40·4	38·9	35·5	37·0	34·2	34·0	35·6	34·6	34·1	33·9	35·9	—
Tyskland. Arbetslöshet, i % . .	24·7	25·4	20·1	16·3	15·4	14·9	15·6	15·3	15·2	15·2	[2] —	[2] —	[2] —
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	1 729	1 711	1 502	1 160	1 060	1 054	1 078	1 089	1 093	1 055	1 064	1 122	1 300
Sysselsatta löntagare (i miljoner)	13·3	13·5	14·0	14·7	15·3	15·6	15·5	15·5	15·6	15·6	15·6	15·5	14·9
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	336	357	352	326	296	274	264	257	248	244	249	275	308
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	23·2	23·7	22·3	17·3	14·3	12·9	12·4	12·3	12·8	13·3	13·7	16·0	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	86	·	·	84	·	·	88	·	·	84	·	·	—
Sysselsättn:index (1 kv. 1925 = 100)	82	·	·	83	·	·	85	·	·	84	·	·	—
Frankrike. Underst. arbetsl. (1 000)	313	332	351	346	335	318	311	320	325	326	340	362	405
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	343	367	384	379	369	352	345	350	358	353	382	408	454
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	1 132	1 158	1 104	1 057	996	941	831	887	867	887	905	970	—
Estland. Oplac. arbetssökande	9 214	7 720	6 149	6 005	3 062	1 990	903	493	838	1 016	1 796	2 927	—
Sysselsättn:index (1 jan. 1927 = 100)	95·1	100·2	104·8	108·6	112·6	121·4	120·9	116·9	113·4	112·3	111·7	110·9	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	10 605	10 435	11 041	10 480	7 265	1 831	1 019	904	949	999	1 796	5 012	7 850
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	[1] 16·3	[1] 19·0	[1] 19·5	[1] 18·5	[1] 17·0	[1] 15·7	[1] 14·6	[1] 14·0	[1] 13·8	[1] 13·8	[1] 14·0	[1] 15·2	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	17·1	19·4	20·9	19·5	17·8	15·8	15·8	15·8	16·3	16·1	15·5	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	780	839	844	790	704	625	583	569	572	576	599	[1] 669	—
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	27	27	27	25	25	24	23	22	22	21	20	21	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	373	427	390	278	308	301	337	346	311	338	329	333	—
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	26	28	28	27	16	13	14	13	13	12	13	—	—
Jugoslavien. Arbetslösa (1 000)	18	28	29	21	19	12	9	10	11	10	11	12	—
Bulgarien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	34	44	42	41	36	36	33	25	24	21	23	—	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	21·0	21·2	20·0	19·5	19·1	18·5	18·0	17·9	16·5	16·4	16·2	17·5	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	88·6	91·4	92·7	91·3	92·0	96·6	101·0	99·9	98·8	100·0	100·2	98·9	94·4
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. St. (1923—25 = 100)	74·4	73·3	77·7	80·8	82·3	82·4	81·0	78·6	79·5	75·8	78·6	—	—
Arbetslöshet, i %	22·8	22·6	22·0	21·3	20·7	20·0	19·6	20·8	21·6	20·3	[1] 20·1	[1] 21·1	21·4
Australien. Arbetslöshet, i % .	23·0	·	·	21·9	·	·	20·9	·	·	20·4	·	·	—
Nya Zeeland. Arbetslösa (1000-tal)	48	42	45	44	45	46	48	50	51	50	48	—	—

[1] Reviderade siffror. — [2] Uppgift saknas.

Livsmedelspriser och levnadskostnader.

Livsmedelspriser under januari månad 1935. De noteringar av minuthandelspriser å livsmedel (ävensom å bränsle och lyse), som meddelas i efterföljande sammandragstabell för socialstyrelsens 49 ombudsorter, ha inhämtats och bearbetats på samma sätt, som tidigare varit fallet.

Under januari ha åtskilliga varuslag varit underkastade mindre prisförskjutningar i uppåt- eller nedåtgående riktning, delvis av säsongartad natur, men dessa ha i stort sätt motvägt varandra.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar juli 1914—januari 1935 och 1931—januari 1935. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna ägt rum i detaljhandeln till och med januari 1935 med utgångspunkt dels från tiden före världskrigets utbrott, dels från 1931 (den genomsnittliga prisnivån i december 1930, mars, juni och september 1931), meddelas efterföljande serier av *vägda* indextal.

Basperiod	Juli 1914	Årsmedeltal								1934				1935	
		1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	dec.	jan.
juli 1914 . .	100	153	154	150	140	131	127	123	124	122	124	126	126	126	126
år 1931 . .	.	.	.	.	.	100	97	93	94	92	94	95	96	95	95

Den allmänna prisnivån i fråga om livsmedel, bränsle och lyse har under januari varit oförändrad. Det må noga observeras, att ovan angivna indextal endast avse de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse. Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för hyra, kläder, skatter m. m. inberäknade), vilket beräknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen, den 1 januari 1935, 155 med juli 1914 som utgångspunkt och 97 med 1931 som basår (se nyssnämnda kvartalsrapport, sid. 47).

*

Riksbankens konsumtionsprisindex har i samarbete med socialstyrelsen fullföljts enligt samma metod som tidigare (se Soc. Medd. årg. 1933, nr 11, sid. 709). Indexserien med rörlig basperiod anger prisnivån under varje vecka i förhållande till prisnivån under närmast föregående vecka, medan serien med fast basperiod hela tiden utgår från prisnivån i september 1931. De senaste veckorna visa följande indextal:

	november 1934		december 1934					januari 1935			
	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19	26
Rörlig basperiod: (föreg. vecka = 100)	100·02	99·99	100·01	99·99	100·05	99·99	100·04	100·06	100·02	100·04	99·99
Fast basperiod: (sept. 1931 = 100)	99·6	99·6	99·6	99·6	99·8	99·8	99·9	99·9	99·9	100·0	100·0

Varuslag	Kvantitet	1913	1919	1934	Jan. 1934	Nov. 1934	Dec. 1934	Jan.[1] 1935	Höjn. el. sänkn. i % jan. 1914—jan. 1935	Höjn. el. sänkn. i % jan. 1934—jan. 1935
Mjölk: oskummad	l	14	47	21	21	21	21	21	+ 50·0	0·0
separerad	»	6	23	7	7	7	7	7	+ 16·7	0·0
Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	729	276	274	276	277	277	+ 15·9	+ 1·1
mat- (lands-)	»	213	727	253	252	255	258	258	+ 20·0	+ 2·4
Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	624	170	159	172	171	172	+ 4·9	+ 8·2
halvfet, » »	»	121	500	125	116	128	128	127	+ 5·0	+ 9·5
Margarin, växt-, ej smörblandat	»	135	433	141	138	146	146	146	+ 5·8	+ 5·8
Ägg, svenska, färska	tjog	159	681	168	173	271	238	185	— 11·9	+ 6·9
Potatis: gammal	5 l	28	71	36	35	38	38	38	+ 40·7	+ 8·6
»	hl	·	1271	519	503	558	561	565	·	+ 12·3
färsk, svensk	5 l	46	102	62	—	—	—	—	—	—
Gula ärter, svenska	kg	31	78	42	40	47	48	49	+ 63·3	+ 22·5
Bruna bönor, holländska	»	48	214	53	51	58	58	59	+ 28·3	+ 15·7
Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	75	35	35	36	36	36	+ 16·1	+ 2·9
råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	56	23	23	23	23	24	+ 14·3	+ 4·3
rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	73	31	31	31	32	32	+ 23·1	+ 3·2
Gryn: havre-, ångpreparerade	»	36	99	34	33	35	35	35	— 2·8	+ 6·1
ris-, burma- el. svenska prima	»	41	111	41	41	42	40	40	0·0	— 2·4
Rågbröd: hårt grovt spisbröd	»	41	96	59	60	59	59	59	+ 43·9	— 1·7
hårt knäckebröd	»	·	·	84	85	83	83	82	·	— 3·5
sötlimpa eller siktbröd	»	38	96	58	58	57	57	57	+ 50·0	— 1·7
grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	64	45	45	45	45	45	+ 45·2	0·0
Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	230	134	134	133	132	133	+ 77·3	— 0·7
mjukt matbröd, bakat med vatten	»	43	116	71	71	71	71	71	+ 61·4	0·0
billigaste sort » » mjölk	»	60	167	84	84	85	84	84	+ 40·0	0·0
mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	·	·	98	98	97	97	97	·	— 1·0
Nötkött, färskt: stek	»	122	563	156	142	164	163	164	+ 35·5	+ 15·5
soppkött	»	100	490	121	109	130	130	130	+ 30·0	+ 19·8
Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	512	198	189	198	200	207	+ 56·8	+ 9·5
spädkalv	»	72	312	117	113	120	122	122	+ 67·1	+ 8·0
Fårkött, färskt, stek	»	133	600	192	174	184	185	190	+ 45·0	+ 9·2
Malet nötkött (köttfärs)	»	·	·	147	135	155	154	153	·	+ 13·3
Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	133	605	136	128	146	146	151	+ 14·4	+ 18·0
salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	619	141	135	150	150	156	+ 12·2	+ 15·6
» amerikanskt »	»	·	·	158	159	161	160	161	·	+ 1·3
Fisk, färsk: abborre	»	75	202	107	109	109	112	111	+ 42·3	+ 1·8
gädda	»	108	333	152	154	150	150	156	+ 35·7	+ 1·3
sill	»	34	110	62	55	63	62	59	+ 68·6	+ 7·3
strömming	»	38	114	57	58	59	54	55	+ 34·1	— 5·2
torsk	»	55	160	87	88	89	87	89	+ 53·4	+ 1·1
rödspotta (spätta)	»	79	244	143	144	142	141	146	+ 78·0	+ 1·4
kolja	»	·	·	113	120	113	113	118	·	— 1·7
Salt sill, prima islands-	»	45	148	49	50	47	47	48	+ 6·7	— 4·0
Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	223	63	65	62	62	61	+ 7·0	— 6·2
Kaffe, rostat, santosblandning	»	·	·	301	293	303	302	302	·	+ 3·1
Socker, bit-	»	67	133	46	46	46	46	46	— 28·1	0·0
Salt, matsalt	»	·	32	16	16	16	16	16	·	0·0
Äpplen, ät-	»	·	·	97	96	79	92	102	·	+ 6·3
Apelsiner, medelstora	dussin	·	·	111	94	140	100	87	·	— 7·4
Bananer, prima	kg	·	·	161	169	154	154	154	·	— 8·9
Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	·	·	106	107	106	104	103	·	— 3·7
Vitkål, svensk	»	·	·	24	22	20	20	20	·	— 9·1
Pilsner, klass II, utan glas	1/3 l	·	·	24	24	24	24	24	·	0·0
Svagdricka	l	6	16	16	16	16	16	16	+ 166·7	0·0
Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	·	·	35	35	35	35	35	·	0·0
Fotogen, Water White	l	20	71	22	22	21	21	21	+ 5·0	— 4·5
Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	·	·	17	17	17	17	17	·	0·0
Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	2310	920	915	925	925	925	+ 26·7	+ 1·1
barr-, » »	»	575	1895	715	715	715	715	720	+ 24·1	+ 0·7
Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	·	613	609	621	621	618	+ 56·9	+ 1·5
hushålls- (fyrkol), prima, »	»	234	·	287	284	291	291	290	+ 27·2	+ 2·1
Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	·	·	437	424	454	455	454	·	+ 7·1
c:a 40–60 el. 60–80 mm, »	·	·	·	421	409	439	440	439	·	+ 7·3

[1] Preliminära siffror.

Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet.

I anslutning till den i föregående häfte av denna tidskrift meddelade redogörelsen för levnadskostnaderna i Sverige lämnas i nedanstående tabeller en sammanställning av motsvarande indextal från vissa främmande länder.

Tab. 1. Levnadskostnader i Sverige, Norge och Danmark. Indextal för de särskilda huvudposterna (livsmedel — inkl. dryckesvaror och tobak — bostad, bränsle och lyse, kläder skatter, övriga utgifter).

Juli 1914 = 100	Sverige						Norge						Danmark					
	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.
juni/juli 1929	148	200	161	184	187	178	156	175	147	159	—	195	154	196	185	197	211	179
» 1930	138	205	159	180	176	178	151	174	144	153	—	195	142	200	179	179	200	176
» 1931	127	206	153	173	173	176	137	173	140	143	—	189	125	203	169	157	177	173
» 1932	124	206	146	168	172	177	138	172	138	144	—	188	122	205	168	163	152	179
» 1933	120	202	138	162	187	175	136	172	135	142	—	187	128	209	171	175	173	182
dec./jan. 1934	120	202	136	164	189	174	135	168	135	143	—	188	130	210	175	183	173	183
mars/apr. »	120	202	136	165	191	174	133	168	135	144	—	188	133	210	178	190	173	183
juni/juli »	123	201	136	166	191	174	137	168	135	144	—	188	134	210	178	191	199	183
sept./okt. »	125	201	136	167	189	174	140	166	134	144	—	188	139	210	178	193	199	182
dec./jan. 1935	124	201	137	168	189	174	139	166	134	144	—	188	139	216	176	192	199	183

Tab. 2. Levnadskostnader. Internationell översikt.

1914 (eller annat förkrigsår) = 100	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Polen	Storbritannien	Tyskland	Frankrike (Paris)	Belgien	Holland (Amsterdam)	Schweiz	Italien (Milano)	Förenta staterna	Kanada	Sydafrika	Nya Zeeland
juni/juli 1929	169	164	173	1192	123	161	153	556	867	169	161	544	170	156	132	160
» 1930	164	161	165	1189	116	155	148	572	866	162	158	531	167	156	129	158
» 1931	158	151	154	1003	106	147	138	589	798	153	150	488	150	137	123	145
» 1932	156	149	154	985	95	143	121	535	708	141	138	465	136	125	118	·
» 1933	153	147	160	967	84	138	119	516	697	137	131	447	128	120	115	126
dec./jan. 1934	153	146	162	976	81	142	121	526	700	143	131	450	135	123	117	127
jan./febr. »	·	145	·	959	80	141	121	·	695	·	131	457	·	123	116	127
febr./mars »	·	145	·	953	80	140	121	·	687	·	131	449	·	124	116	128
mars april »	153	145	165	966	80	139	121	526	677	142	130	448	·	126	116	126
april/maj »	·	147	·	957	—	137	121	·	670	·	130	447	·	125	117	125
maj/juni »	·	147	·	954	—	138	120	·	662	·	129	424	·	123	117	129
juni/juli »	155	148	166	948	—	141	122	522	653	140	129	419	136	122	116	129
juli/aug. »	·	148	·	950	—	142	123	·	654	·	129	420	·	122	116	129
aug. sept. »	·	150	·	969	—	143	123	·	659	·	129	415	·	123	116	129
sept./okt. »	155	149	168	970	—	143	123	511	660	140	129	416	·	123	116	129
okt./nov. »	·	149	·	981	—	144	123	·	664	·	129	418	·	123	116	129
nov./dec. »	·	149	·	1005	—	144	123	·	663	·	129	421	·	123	116	129
dec. jan. 1935	155	149	169	986	—	—	123	—	653	139	—	424	—	123	—	—

Litteraturöversikt.

(Januari 1935.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

ALTHIN, L. Gamla livsideal och nya. Tiden 1935, nr 1.

DIETZE, C. v. Die Bedeutung des neuzeitlichen Agrarschutzes für die wirtschaftliche und soziale Lage des Bauerntums. Soziale Praxis 1935, nr 2.

FLODSTRÖM, I. Gustav Sundbärg såsom statistiker och vetenskapsman. Ekonomisk tidskrift 1934, nr 4.

MEERWARTH, R. Beiträge zur repräsentativen Methode. Revue de l'institut international de statistique 1934, nr 4.

ODHE, TH. Den internationella arbetsfördelningens framtid. [Anm. av] B. Ohlin: Utrikeshandel och handelspolitik. Kooperatören 1934, nr 24.

SIMILÄ, Y. Byggnadsindustrins betydelse i samhället. (Föredrag.) Industritidningen 1934, nr 12.

STERNER, R. [Anm. av] Eli F. Heckscher: Tvångshushållning och »planhushållning». Fackföreningsrörelsen 1935, nr 4.

Le travail dans l'économie corporative. Revue du travail 1934, nr 12.

Sverige.

ERIXON, S. Tjänstefolk och lantarbetare. Notiser från arbetarnas kulturhistoriska sällskap 1934, nr 5.

Belgien.

Capitalisme et forces nouvelles. Revue du travail 1934, nr 12.

Norge.

THAGAARD, W. Den norske trustkontroll som ledd i organisasjonen av erhvervslivet. (Föredrag.) Nationalökonomisk Tidsskrift 1934, nr 6.

Storbritannien.

BISSET, F. H. The theory and practice of industrial co-operation. Unity jan. 1935.

Gifte kvinner i offentlig tjeneste i England. Socialt arbeid 1934, nr 10.

Tyskland.

RYSTEDT, A. Tysk arbetslagstiftning. Ekonomen 1934, nr 6.

SCHICKENBERG, W. Kritik der kommunalen Sozial- und Wohlfahrtspolitik. Soziale Praxis 1935, nr 3—4.

ZAHN, F. Aufgaben der Statistik im Dienste der wirtschaftlichen und sozialen Neuordnung des Reichs. Soziale Praxis 1935, nr 4.

Die ersten Urteile der Sozialen Ehrengerichte. Soziale Praxis 1935, nr 2.

La nouvelle législation allemande sur les cartels. Revue du travail 1934, nr 12.

Quelques récents amendements au droit industriel allemand. Revue du travail 1934, nr 12.

Arbetarskydd.

FISCHER, IDA. Om rationalisering och arbetarskydd. Intryck från en studieresa i Tyskland. Arbetarskyddet 1934, nr 12.

STEWART, J. M. Miniature voltages for hazardous locations. National safety news 1934, nr 6.

Sverige.

HALLDIN, C. H. Risken vid reparation av järnfat. Verkstäderna 1935, nr 1.

Amerikas förenta stater.

STONE, MARIAN F. Industrial accidents to employed minors in California in 1932. Monthly labor review nov. 1934.

Danmark.

ANDERSEN, SVEND. Bör arbejds- og fabriktilsynets opslag moderniseres. Socialt Tidsskrift 1934, nr 12.

Arbetslön och arbetstid.

DUKES, CH. Is the five-day week economic? Labour jan. 1935.

OLJELUND, S. Arbetstiden. Tiden 1935, nr 1.

The regulation of hours of work in the cotton and wool textile industries. International labour review dec. 1934.

Italien.

Agreements for the reduction of working hours in Italy. The Ministry of labour gazette 1935, nr 1.

The national fund for industrial workers' family allowances. News notes on fascist corporations 1934, nr 12.

Nederländerna.

Arbeidsvoorwaarden van gemeentewerklieden in gemeenten met 20 000 of meer inwoners, 1 juli 1933 en 1934. Maandschrift van het centraal bureau voor de statistiek 1934, nr 11.

Storbritannien.

Wages and conditions in the road haulage industry. The Ministry of labour gazette 1935, nr 1.

Tyskland.

HELLER. Das Besoldungsrecht der Dienstverpflichteten der Krankenkassen in Preussen. Die Reichsversicherung 1934, nr 11.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

B[RUNIU]s, A. Staterna och produktionen. Industria 1935, nr 1.

FEILINGER, H. Utländska arbetare. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 2.

Den internationella arbetslöshetsstatistikens oformlighet. Industria 1935, nr 2.

Sverige.

STOCHHOLM, P. Svensk arbejdslöshedslovgivning. Socialt Tidsskrift 1934, nr 12.

TJÄRDAL, O. E:SON. Företeelser på jordbrukets arbetsmarknad. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 3.

Regeringens arbetsanskaffningsprogram. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 4.

Amerikas förenta stater.

HAWKINS, E. D. Dismissal compensation in American industry. Monthly labor review nov. 1934.

La fixation des prix par voie d'autorité dans le système des codes Roosevelt. Revue du travail 1934, nr 12.

Danmark.

Beskaeftigelse og arbejdslöshed. Voksende erhvervsvirksomhed og voksende arbejdslöshedscifre. Tidsskrift for Industri 1935, nr 2.

Frankrike.

WERNEKKE. Bekämpfung der Arbeitslosigkeit in Frankreich mit öffentlichen Mitteln. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 1.

Italien.

Interconfederal agreements for alleviating unemployment. News notes on fascist corporations 1934, nr 12.

Nederländerna.

ALMQUIST, E. C. H. Förhållandena på den nederländska arbetsmarknaden 1920—1933. Industria 1935, nr 1.

DE VRIES, M. Werkverschaffing in Nederland. Maandschrift van het centraal bureau voor de statistiek 1934, nr 11.

Norge.

LUND, J. G. Hvorledes kan vi på beste måte hjelpe vår arbeidslöse Ungdom? Socialt arbeid 1934, nr 10.

Schweiz.

Die Entwicklung des schweizerischen Arbeitsmarktes im Jahre 1934. Die Volkswirtschaft 1935, nr 1.

Soc. rådsrepublikernas union.

Den arbetslöse i Sovjetryssland. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 2.

Storbritannien.

WILSON, ELIZABETH C. Unemployment insurance and the stability of wages in Great Britain. International labour review dec. 1934.

WINNERS-RUNGE, E. Die Entwicklung der Arbeitsverhältnisse in Grossbritannien im Jahre 1933. Soziale Praxis 1935, nr 2.

What they think in the depressed areas. Labour jan. 1935.

Tyskland.

Die erwerbstätige Frau (in der deutschen Wirtschaft). Soziale Praxis 1935, nr 2.

Grundsätzliches über den deutschen Arbeitsdienst. Mitteilungen des hamburgischen Welt-Wirtschafts-Archivs 1934, nr 4.

Befolkningsfrågan.

ALEGÅRD, G. Skandinaviens befolkningsförhållanden. Tiden 1935, nr 1.

KENÉZ, B. Questions de politique démographique. (Föredrag.) Journal de la Société hongroise de statistique 1934, nr 3/4.

MALMSTRÖM, S. R. Kring befolkningsfrågan och nativitetsproblemet. Industritidningen 1934, nr 12.

Sverige.

BOUVIN, S. [Anm. av] Alva och Gunnar Myrdal:Kris i befolkningsfrågan. Kooperatören 1934, nr 24.

LINDERS, F. J. Nativitetsminskningen. Sv. sparbankstidskrift 1934, nr 10.

Bostadsförhållanden.

SAGER, J.-H. Om störande ljud i byggnader och metoder för dess avlägsnande. Byggnadsvärlden 1935, nr 1.

SZÁDECZKY-KARDOSS, T. L'importance économique et sociale des recherches sur les loyers. Journal de la Société hongroise de statistique 1934, nr 3/4.

Sverige.

JÖNSSON, EINAR. Kommunal bostadsförmedling. Sv. stadsförbundets tidskrift 1934, nr 8.

S[JÄLANDER], V. Undersökning av smålägenheter i Stockholm. Statistisk månadsskrift 1934, nr 11.

SJÖFÄLT, E. E. Förbättrade bosättningsförhållanden på landsbygden. Landskommunernas tidskrift 1935, nr 1.

STRÖMBERG, C. A. Byggnadskostnader och pris på byggnadsmaterial. Byggmästaren 1935, nr 1.

Syndikalistkooperativ byggnadsverksamhet. Industria 1935, nr 1.

Amerikas förenta stater.

New residence building as an investment. Conference board bulletin 1935, nr 1.

Storbritannien.

Boliger for arbeiderne i England. Socialt arbeid 1934, nr 10.

Tyskland.

EBEL. Eine Verordnung zur Verhinderung unberechtigter Mietsteigerungen. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 3.

WILDERMUTH, E. Finanzierung des Wohnungsbaues und Zweite Hypothek. Der deutsche Volkswirt 25 jan. 1935.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

Sverige.

Hemsändning av understödstagare. Sv. fattigvårds och barnavårds tidning 1935, nr 1.

Den sociala hjälpverksamheten reformeras. Sv. fattigvårds och barnavårds tidning 1935, nr 1.

Belgien.

DAM, Ch. Etudes sur l'assistance aux estropiés. Revue du travail 1934, nr 12.

Danmark.

KLAUSEN, A. Fattighjaelpens størrelse. En undersögelse af köbenhavnske forhold i 1930—31 og 1931—32 med henblik paa understöttelse i hjemmet. Socialt Tidsskrift 1934, nr 12.

Storbritannien.

Verbilligung der Milchabgabe an englische Schulkinder. Soziale Praxis 1935, nr 1.

Föreningsväsen.

Sverige.

Kontoristernas organisationsproblem. Industria 1935, nr 1.

Amerikas förenta stater.

BERGMAN, G. Sydstaternas arbetare och arbetsgivare. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 3.

SCHLEEF, CAROLINE. American federation of labors nya riktlinjer. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 1.

Norge.

RUUD, H. V. Statstjenestemennene i Norge, lönnsregulativenes behandling og tjenestemennenes organisasjon. (Föredrag.) Tidskrift för den centrala statsförvaltningens tjänstemän 1934, nr 6.

Soc. rådsrepublikernas union.

SCHWARZ, S. Moskvas syn på den fackliga enhetsfronten. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 1.

Reorganization of labor unions into smaller units in the Soviet Union. Monthly labor review nov. 1934.

Storbritannien.

Registered trade unions. Membership, income, expenditure and funds, 1933. The Ministry of labour gazette 1935, nr 1.

Hälso- och sjukvård.

HANSEN, ERIK HART. Svangreforsorgbevaegelsen. Nordisk hygienisk tidskrift 1934, nr 11/12.

Sverige.

HALLBÄCK, G. Nytt från läkekonst och socialmedicinskt arbete. Svenska röda korset 1934, nr 12.

Medicinalstyrelsens skrivelse angående anslag till tjänsteläkarkurser i socialmedicin och socialhygien. Sv. läkartidningen 1935, nr 1.

Tyskland.

Nyordning av kampen mot tuberkulosen i Tyskland. Socialt arbeid 1934, nr 10.

Jord- och egnahemsfrågan.

Tyskland.

WOHLFARTH, O. Probleme der Umsiedlung. Deutsches statistisches Zentralblatt 1934, nr 7.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

Sverige.

Arbetsfredens förutsättningar. En omfattande utredning med anledning av riksdagens skrivelse 1934. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 2.

Lagrådets kritik av regeringsförslaget om ekonomiska stridsåtgärder. Industria 1935, nr 2.

Kooperation.

GRAVSHOLT, M. J. Er stordrift forsvarlig inden for brugsforeningsbevaegelsen? Andelsbladet 1935, nr 4.

LAVERGNE, B. Faut-il admettre la concurrence des coopératives et des municipalités? (Föredrag med diskussion.) Revue des études coopératives 1 kv. 1935.

Amerikas förenta stater.

PARKER, FLORENCE E. Operation of local consumers' cooperative societies in 1933. Monthly labor review nov. 1934.

Finland.

VASENIUS, H. The co-operative movement and commercial standards in Finland. (Föredrag.) Review of international cooperation 1935, nr 1.

Frankrike.

GAUSSEL, G. The state, the co-operative movement, and the consumer in France. Review of international cooperation 1934, nr 12.

Soc. rådsrepublikernas union.

Work of the Soviet co-operative movement for 1930—1933. Information bulletin of Centrosoyus 1934, nr 16/17.

Spanien.

Den nya kooperativa lagstiftningen i Katalonien. Kooperatören 1935, nr 1.

Storbritannien.

O[DHE], TH. Drag i de brittiska konsumtionsföreningarnas senaste utveckling. Kooperatören 1934, nr 24.

—— Kooperationen och enhetsprisföretagen i Storbritannien. [Anm. av] William B. Neuville: Bazaar trading. Kooperatören 1935, nr 1.

British agricultural marketing schemes and the consumers' co-operative movement. Review of international cooperation 1934, nr 12.

Levnadskostnader.

BÖKER, H. Les tendances actuelles de la production et du commerce de la margarine. Revue internationale d'agriculture 1934, nr 12.

E[KELÖF], M[IA]. Näringen och minsta medlets lag. (Föredrag.) Tidskrift för praktiska ungdomsskolor 1934, nr 9.

HELLER, F. Considérations théoriques pour juger le mouvement des prix. (Föredrag.) Journal de la Société hongroise de statistique 1934, nr 3/4.

Nationale und internationale Zusammenarbeit von Konsumenten und Produzenten [im Butterhandel]. Schweiz. Konsum-Verein 1935, nr 2.

Sverige.

SVERIGES ALLMÄNNA LANTBRUKSSÄLLSKAP. Angående föreslagna åtgärder till ökad smöravsättning. (Yttrande.) Landtmannen 1935, nr 4.

Dyrortsskalan för trång för Stockholm. Sv. trafiktidning 1935, nr 1.

Järnvägsstyrelsen om dyrortsgrupperingen. Sv. trafiktidning 1935, nr 1.

Nya skattegrupperingen klar. Sv. trafiktidning 1935, nr 2.

Prisförhållanden för jordbruket under år 1934. Landtmannen 1935, nr 3.

Schweiz.

Kleinhandelspreise und Kosten der Lebenshaltung im Jahre 1934. Die Volkswirtschaft 1935, nr 1.

Die Verhältnisse im schweizerischen Lebensmittel-Kleinhandel. Schweiz. Konsum-Verein 1935, nr 3.

Storbritannien.

Recent family budget enquiries: expenditure of working-class families of Merseyside, England, 1929—1931. International labour review dec. 1934.

Tyskland.

TIBURTIUS, J. Umsatz und Preis in der Konsumwirtschaft. Der deutsche Volkswirt 11 jan. 1935.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

Tyskland.

ESCH, MARGARETE. Die Stellung der Frau in den akademischen Berufen. Sociale Praxis 1935, nr 1.

HEERING, W. Aussprache über die Nachwuchsfrage. Der deutsche Volkswirt 11 jan. 1935.

MÜLLER, A. Freizeit dem Jungarbeiter. Arbeitertum 1 febr. 1935.

Nykterhetsfrågan.

HERCOD, R. Internationell översikt över nykterhetsarbetet 1934. Pressmeddelanden från nykterhetssällskapens upplysningsbyrå 1935, nr 3.

Sverige.

G[AH]N, H. Utskänkningstillståndens antal. Tidskrift för systembolagen 1935, nr 1.

RINGENSON, S. Alkoholistanstalternas verksamhet under år 1934. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1935, nr 1.

ÅMAN, A. Utskänkningens framtida gestaltning enligt det nya lagförslaget. Tidskrift för systembolagen 1935, nr 1.

Nykterhetsanslagen i årets statsverksproposition. Pressmeddelanden från nykterhetssällskapens upplysningsbyrå 1935, nr 1.

Pressomdömen om revisionsförslaget. Tidskrift för systembolagen 1935, nr 1.

Socialförsäkring.

Sverige.

LIEDSTRAND, E. Räntefallet fördyrar liv- och pensionsförsäkring. Sv. sparbankstidskrift 1935, nr 1.

Danmark.

DICH, J. S. Nogle bemaerkninger om den politiske tendens i principperne for financiering og udmaaling af aldersrente. Socialt Tidsskrift 1934, nr 12.

Finland.

KALLIALA, K. Försäkringsavtalet och reformeringen av olycksfallsförsäkringslagstiftningen i Finland. Nordisk försäkringstidskrift 1935, nr 1.

Norge.

ORMESTAD, M. Uförhetstrygd eller hvad nu? En ny plan for utvidelse av socialforsikringen. (Föredrag.) Socialt arbeid 1934, nr 10.

Schweiz.

WEBER, C. H. La caisse nationale suisse d'assurance en cas d'accidents. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1934, nr 5.

Tjeckoslovakien.

KOREIS, F. Die Reform der tschechoslowakischen Sozialversicherung. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1934, nr 5.

Tyskland.

HELLER. Die dritte, vierte und fünfte Verordnung zum Aufbau der Sozialversicherung. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 3.

SIEGRIST, A. Sozialpolitik und Sozialversicherung im neuen Deutschland. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1934, nr 5.

Die Gemeinschaftsaufgaben der Krankenversicherung. Soziale Praxis 1935, nr 4.

Ut- och invandring.

Die Wanderungspolitik in Europa und Übersee. Soziale Praxis 1935, nr 3—4.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of labor. Bureau of labor statistics.
Bulletin. Wash. 1934.
600. Union scales of wages and hours of labor, May 15, 1933.

— — Women's bureau.
Bulletin. Wash. 1934.
114. *Mettert, Margaret Thompson.* State reporting of occupations diseas including a survey of legislation applying to women.

BLACKETT, B. F. Planned money. New York 1933.

BOK-KATALOG, Svensk, för åren 1926—30. På uppdrag av Svenska bokförläggareföreningen utarb. av *H. E. Lagerqvist.* 1—2. Sthlm 1934.

COLLINS, E. H. Inflation and your money. The story of money that everyone can understand. New York 1933.

DAHLBERG, G. Sjukdomarna och samhället. En socialmedicinsk översikt. 1. Sthlm 1934. (Medicinskt folkbibliotek.)

DANMARK. Forsikringsraadet.
Beretning. 1933. Khvn 1934.

DIETZ, R., [utg.] Gesetz zur Ordnung der nationalen Arbeit nebst sämtlichen Durchführungsverordnungen und dem Gesetz zur Ordnung der Arbeit in öffentlichen Verwaltungen und Betrieben. Textausg. mit Einleitung, Erläuterungen und Sachverzeichnis. Münch. & Berl. 1934.

ECONOMICS, The, of the recovery program. New York & Lond. 1934. (Ur innehållet: Depressions. By *J. A. Schumpeter.* — Purchasing power. By *E. Chamberlin.* — Controlling industry. By *E. S. Mason.* — Helping labor. By *D. V. Brown.* — Higher prices. By *S. E. Harris.* — Helping the farmer. By *W. Leontief.* — Economics versus politics. By *O. H. Taylor.*)

EINZIG, P. The sterling-dollar-franc tangle. New York 1933.

FINLAND. Statistiska centralbyrån.
Statistisk årsbok för Finland. Ny ser. 32 (1934). Hfors 1934.

FRÅGOR, Internationella ekonomiska. Sthlm 1934. (Ur innehållet: Växelkurser och betalningsbalans. Av *B. Ohlin.* — Penningväsende och konjunkturväxlingar. Av *Alf Johansson.* — Prisutvecklingen sedan 1929. Av *Karin Kock.* — Guldmyntfotens kris. Av *Karin Kock.* — Det internationella skuldproblemet. Av *B. Ohlin.* — Den internationella jordbrukskrisen. Av *T. Björkman.* — Jordbrukspolitiska krisproblem. Av *T. Björkman.*— Produktionens geografiska utbredning. Av *I. Högbom.* — Den industriella råvaruproduktionens utveckling. Av *I. Högbom.* — Internationella konjunktursammanhang. Av *D. Hammarskjöld.* — Sverige och de internationella konjunkturerna. Av *D. Hammarskjöld.* — Handelspolitiken under depressionen. Av *S. Matz.* — Sveriges ställning i den aktuella handelspolitiken. Av *S. Matz.* — Det penningpolitiska läget. Av *G. Myrdal.*)

FÖRFATTNINGAR som beröra konsumtionsföreningar. Sthlm 1934.

HAAG. Statistisch bureau der gemeente. Statistiek van het gemeentepersoneel 1933. 's-Gravenh. 1934.

HANSBROUGH, H. C. America's money tragedy. Its cause, its effect. Wash. 1933.

HARTMANN, C., [utg.] Lösgjengerloven med kommentar. Oslo 1934.

HASTLER, H., [utg.] Grundriss des deutschen Arbeitsrechts. Berl.-Charlottenb. 1934.

HECKSCHER, E. F. Tvångshushållning och »planhushållning». Sthlm 1934. (Ekonomiska debatten. 4.)

HISTORIA, Kungl. Maj:ts kanslis. Till 300-årsminnet av 1734 års regeringsform utg. av Nordiska administrativa förbundets svenska avdelning med bidrag av statsmedel. Del. 2. Kungl. Maj:ts kanslis ämbetslokaler. Av *N. G. Wollin.* Upps. 1934.

HÖGBOM, I. Världssjöfarten. Dess geografiska och ekonomiska betingelser. Gbg 1934.

INGENIÖRSVETENSKAPSAKADEMIEN.
Handlingar. Sthlm 1934.
132. *Kreüger, H.,* & *Sager, J.-H.* Ljudisolering inom byggnader.

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
Études et documents. Genève 1935.
Sér. A. (Vie sociale.)
38. Études sur les relations industrielles. 3. Les chemins de fer nationaux du Canada. — Les établissements Pequot,

Salem (Massachusetts). — Un grand magasin à Paris. — La Société norvégienne de l'Azote. — Les relations industrielles au Grand-Duché de Luxembourg.

Sér. C. (Chômage.)

19. Une politique des travaux publics.

Studies and reports. Geneva 1934.

Ser. B. (Economic conditions.)

20. Social and economic reconstruction in the United States.

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.

18th session, Geneva, 1934.

Record of proceedings. Geneva 1934.

19th session, Geneva, 1935.

Report. Geneva 1935.

3. Unemployment among young persons.
5. Holidays with pay.

INTERNATIONELLA FABRIKSARBETAREFÖRBUNDET.

Erster Bericht über die Löhne, Arbeitsbedingungen und sonstigen Verhältnisse in der Streichholzindustrie. Amsterd. 1933. [Duplicat.]

JONES, B. Debt and production. The operating characteristics of our industrial economy. New York 1933.

KEMMERER, E. W. Kemmerer on money. An elementary discussion of the important facts and underlying principles of the money problems now confronting the American people. Chicago, Philad. & Toronto 1934.

LEONG, Y. S. Silver. An analysis of factors affecting its price. Wash. 1934.

LINDERS, F. J. Bidrag till kännedomen om den kommunala beskattningen och vissa därmed sammanhängande ekonomiska och demografiska förhållanden i Sveriges landskommuner under åren 1918—28. Lund 1933. (Skrifter utg. av Fahlbeckska stiftelsen. 18.)

MICHELIS, G. de. La corporazione nel mondo. 2. ed. Milano 1934. (Libri scelti per servire al panorama del nostro tempo. 24.)

NATIONERNAS FÖRBUND. Organisation for communications and transit.

Enquiry on national public works. Geneva 1934. (Publ. 1934: 8. 8).

NORGE.

Norges offisielle statistikk. Rekke 9. Oslo 1934.

45. Skolevesenets tilstand 1929/30—1931/32.
46. Forsikringsselskaper 1933.
47. Folketellingen i Norge 1 desember 1930. H. 7. Inntekt og formue efter skatteligningen 1930/31.

OHLIN, B. Utrikeshandel och handelspolitik. Sthlm 1934.

PAULSSON, Gregor. Hur bo? Några ord om den moderna smakriktningen. Sthlm 1934.

RIKSDAG, Sveriges. Historisk och statsvetenskaplig framställning. Utg. enligt beslut av 1926 års riksdag.

Avd. 2. Riksdagen från 1866. Sthlm 1934.

Bd 11. Utskottsväsendet. Av *H. Tingsten.*

» 12. Riksdagens finansmakt. Av *N. Herlitz.*

RIKSRÄKENSKAPSVERKET.

Årsbok för budgetåret 1933/34. Sthlm 1934.

SCHWEIZ. Eidgenössisches Volkswirtschaftsdepartement.

Die Verhältnisse im schweizerischen Lebensmittelkleinhandel. H. 1. Veröffentlichung Nr. 11 der Preisbildungskommission. Bern 1934. (Die Volkswirtschaft. Sonderh. 20.)

SKATTEBETALARNAS FÖRENING.

Meddelanden. Sthlm 1935.

42. Smörexportmonopolet.
43. Styrelseberättelse. [14 (1934)].

SOCIALSTYRELSEN, K.

Yrkesinspektionens verksamhet år 1933. Sthlm 1935.

STATENS EGNAHEMSSTYRELSE.

Berättelse för år 1933. Sthlm 1934.

STATISTIK, Stockholms stads. Sthlm 1934.

3. Hälso- och sjukvård. 2.

Berättelse från Stockholms stads sjukhusdirektion jämte översikt av stadens sjukhusstatistik. Årg. 1 (1933). Utarb. av Stockholms stads sjukhusdirektion [och] Stockholms stads statistiska kontor.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1934—35.

Försäkringsväsen.

Enskilda försäkringsanstalter år 1933. Av Försäkringsinspektionen.

Socialstatistik.

Lönestatistisk årsbok för Sverige 1933. Utg. av K. socialstyrelsen.

UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1934—35. Sthlm 1934—35.

1934:

55. Sociala jordutredningens betänkande med förslag till lagstiftning angående skogsfångs- och mulbetesservitut. Avg. d. 15 dec. 1934. (Jo.)
56. Betänkande och förslag rörande revision av gällande lagbestämmelser om nödvärnsrätt m. m. Avg. [d. 22 dec. 1934]. (Ju.)

1935:

1. Betänkande med förslag angående åtgärder för spannmålsodlingens stödjande. Avg. d. 5 jan. 1935 av 1934 års spannmålsutredning. (Jo.)
2. Betänkande med förslag rörande lån och årliga bidrag av statsmedel för främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade barnrika familjer jämte därtill hörande utredningar. Avg. d. 17 jan. 1935 av Bostadssociala utredningen. (S.)

UTRIKESDEPARTEMENTET, K.

Aktstycken. Sthlm 1935.

Nationernas förbunds församlings 15:e ordinarie möte ävensom förhandlingarna vid urtima förbundsförsamlingen och nedrustningskonferensen i Genève 1934.

ÅBO.

Statistisk årsbok för Åbo stad. 19 (1934). Åbo 1934.

Arbetsmarknaden under februari månad 1935.

Antalet arbetsansökningar per 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen i riket steg från 380 i januari till 396 i februari. Motsvarande siffror för år 1934 voro 560 och 540. Under vanliga förhållanden brukar alltid februari månad medföra en minskning av ifrågavarande relationstal. Att så ej skett i år är uteslutande beroende därav, att den genom förmedlingarna verkställda utplaceringen i reservarbete haft väsentligt mindre omfattning än under föregående månad. Om man bortser från denna omständighet, är i stort sett ingen försämring av arbetsmarknadsläget att anteckna; tvärtom visa flertalet yrkesgrupper tydliga tecken på förbättring. Ovan nämnda relationstal för år 1934 vittna om den gynnsamma utveckling, som ägt rum under det gångna året, och förbättringen av det allmänna konjunkturläget kan också utläsas ur arbetslöshetskommissionens siffra för antalet hjälpsökande arbetslösa vid början av februari, som i år var 93 419 mot 171 540 föregående år. Den av fackföreningarna rapporterade arbetslösheten utgjorde vid månadsskiftet januari/februari 21·5 % mot 23·7 % en månad tidigare och 24·4 % vid motsvarande tidpunkt i fjol.

Inom *jordbruket* rapporterades från skilda delar av landet en för årstiden ovanligt stark ökning i platstillgången, varvid dock är att märka, att en del anmälningar om fasta platser för den kommande vårflyttningen redan nu börjat inkomma. Svårigheterna att i erforderligt antal anskaffa lämplig arbetskraft inskränkte sig icke längre till enbart ladugårdspersonal och mjölkningsvilliga drängar utan sträckte sig till yngre drängar i allmänhet. Icke ens hälften av de lediga platserna å manliga avdelningen kunde besättas och i fråga om kvinnorna endast en fjärdedel. Då avverkningen i *skogarna* redan under föregående månad flerstädes var i full gång, kunde nyplaceringarna givetvis icke ha samma omfattning nu som då, men förmedlingsresultatet kan dock anses gynnsamt. Från Kopparbergs län klagades över den i vissa trakter förekommande bristen på timmerkörare, disponerande hästar, vilken haft till följd, att timmerhuggare sett sina arbetsmöjligheter beskurna. I Jämtland har tillgången på vana skogsarbetare tidvis varit otillräcklig, och arbetskraft har måst tagas från gränssocknar i närliggande län. I Norrbotten har avverkningsarbetet denna månad på sina håll icke kunnat bedrivas i önskvärt tempo på grund av den stora snömängden, som försvårat virkets framforsling.

Den industriella marknaden visar i genomsnitt någon förbättring sedan januari. Sålunda ha *mekaniska verkstäderna* i ökad utsträckning efterfrågat skickliga specialarbetare, såsom svetsare, universalfräsare och karusellsvarvare; överflöd på hjälparbetare råder dock alltjämt. Smides- och bilreparationsverkstäderna ha börjat visa större rörlighet, och *skeppsvarven* ha rekvirerat en del yrkesfolk. Arbetstillgången inom *textilindustrien* var relativt god, och å en del platser förekom brist på kvinnlig arbetskraft för vissa specialgrenar, medan läget inom *skobranschen* flerstädes var tryckt. *Byggnadshantverkarna* hade

som vanligt att räkna med relativt död säsong vid denna tid av året, men grundgrävningsarbeten synas ha påbörjats i ett eller annat fall.

För *sjöfarten* konstaterades en fullt normal nedgång i efterfrågan på arbetskraft av skilda slag, enär februari alltid är den sämsta månaden för sjömännen. Uppläggningar av fartyg ha i ganska stor utsträckning ägt rum, men förhållandena äro dock gynnsammare än i fjol. Sjömanshusen redovisade sammanlagt 2 156 påmönstringar och 2 644 avmönstringar. Motsvarande siffror för februari 1934 voro 1 819 och 2 385.

Inom *kontors- och affärsbranschen* skedde inga nämnvärda förskjutningar. Den yngre arbetskraften under 18 år var livligt efterfrågad, och skolfria springpojkar och springflickor kunde ej uppbringas i tillräckligt antal. Platstillgången för *restaurangpersonal* visade mot slutet av månaden tecken till förbättring, särskilt i fråga om kvinnor. Diskerskor och köksbiträden hade goda arbetstillfällen, men servitriser rönte ännu så länge mindre efterfrågan.

Det *husliga* området hade alltjämt samma svårigheter att få sitt behov av lämplig arbetskraft fyllt. Icke minst gällde detta personal till lanthushåll.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under februari 1935 samt under föregående månader och år framgår av följande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	**201**
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	**198**
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	**192**
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	**169**
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	**178**
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	**236**
1932	368	412	343	341	339	351	370	366	351	395	661	689	**413**
1933	569	565	577	510	458	451	503	476	480	538	657	644	**545**
1934	560	540	430	401	317	298	292	281	286	326	446	446	**392**
1935	*380*	*396*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1932	320	255	210	190	209	201	193	204	253	285	566	914	**283**
1933	533	461	358	350	361	314	333	313	369	365	521	546	**410**
1934	358	380	275	224	184	202	183	187	228	216	315	541	**269**
1935	*274*	*240*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:													
1932	375	449	381	398	374	386	421	418	378	429	679	666	**445**
1933	575	585	642	559	479	480	539	520	510	591	683	659	**576**
1934	602	568	468	461	351	318	319	307	303	367	478	435	**422**
1935	*399*	*429*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1	**12·2**
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	**12·0**
1928	14·3	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	**10·6**
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	**10·2**
1930	13·9	13·2	12·3	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	**11·9**
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	**16·8**
1932	24·2	23·8	24·1	20·8	19·0	19·3	19·4	20·0	20·6	22·1	24·1	31·0	**22·4**
1933	28·8	27·7	28·7	24·3	21·1	20·3	19·4	19·6	19·2	20·2	22·3	27·2	**23·3**
1934	24·4	24·4	23·8	19·6	15·4	14·0	12·9	13·3	13·0	14·8	17·1	23·7	**18·0**
1935	*21·5*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Arbetslösheten under år 1934.

Fackföreningsstatistiken. Den på fackföreningarnas uppgifter grundade arbetslöshetsstatistiken, vars preliminära resultat för varje månad publiceras i denna tidskrift, har under år 1934 omfattat i genomsnitt 448 000 arbetare mot 415 000 föregående år. De absoluta månadstalen i fråga om antalet redovisade medlemmar och arbetslösa återfinnas på efterföljande sidor. I avrundade tal voro siffrorna för årets olika månader följande:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Redovisade arbetare, i tusental	409	433	445	440	443	449	451	452	462	466	465	460

En bidragande orsak till denna ökning av medlemsnumerären i de rapporterande fackförbunden under det gångna året har varit byggnadskonfliktens avveckling i februari månad. De av konflikten direkt berörda avdelningarna inom byggnadsfacket kunde då från och med denna månad åter medtagas i arbetslöshetsstatistiken efter att alltsedan april månad 1933 ha varit avskilda därifrån. Det visade sig nämligen omöjligt att under den pågående konflikten uppdraga någon bestämd gräns mellan de medlemmar, som voro direkt berörda därav, och de vilka voro att betrakta som arbetslösa.

Antalet arbetslösa i procent av det redovisade medlemsantalet i olika fackförbund framgår av tabellen å sid. 166. Årsmedeltalet för antalet arbetslösa inom de rapporterande fackförbunden har — med frånräknande av skogs- och flottningsarbetarna — beräknats till 18·0 % och understiger alltså 1933 och 1932 års siffror (23·3 resp. 22·4 %), men överstiger 1931 års procenttal (16·8). Under den senare delen av 1933 förmärktes inom vissa områden av näringslivet tecken till lättnad i arbetsmarknadsläget, men dessa tecken syntes ännu vid slutet av detta år vara synnerligen ovissa. Under 1934 har emellertid utvecklingen med allt större tydlighet visat en fortskridande förbättring, såsom framgår av nedanstående tablå, i vilken den av det nuvarande läget på arbetsmarknaden betingade arbetslösheten beräknats på så sätt, att de för varje månad redovisade arbetslöshetssiffrorna (jfr nästföregående sida) minskats med de reduktionstal, som motsvara den för varje månad »normala» säsongarbetslösheten.[1]

		Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Säsongarbetslöshet		*7·5*	*6·7*	*6·1*	*4·3*	*1·3*	*0·9*	*0·1*	—	*0·7*	*2·4*	*4·3*	*10·5*
Annan arbetslöshet	1930	6·4	6·5	6·2	6·5	6·7	7·1	7·9	8·1	8·8	9·9	11·0	12·4
	1931	12·7	12·0	13·3	12·8	11·9	11·5	11·7	12·8	12·7	14·0	15·0	16·1
	1932	16·7	17·1	18·0	16·5	17·7	18·4	19·3	20·0	19·9	19·7	19·8	20·5
	1933	21·3	21·0	22·6	20·0	19·8	19·4	19·3	19·6	18·5	17·8	18·0	16·7
	1934	16·9	17·7	17·7	15·3	14·1	13·1	12·8	13·3	12·3	12·4	12·8	13·2

[1] En redogörelse för den metod, enligt vilken dessa reduktionstal beräknats, har lämnats i Soc. Medd. årg. 1929, sid. 194. I princip likartade, men i vissa detaljer avvikande metoder för eliminerande av säsongarbetslösheten tillämpas i den av kommerskollegium utgivna »Ekonomisk Översikt» och i svenska handelsbankens »Index».

Antal redovisade medlemmar och arbets-

	Fackförbund	Antal redovisade medlemmar									
		Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.
1	Beklädnadsarbetareförb.	16 096	16 193	16 452	16 468	16 514	16 570	16 529	16 532	16 595	16 734
2	Bleck- o. plåtslagareförb.	2 334	2 355	2 298	2 299	2 241	2 255	2 294	2 250	2 272	2 252
3	Bokbindareförbundet . .	5 470	5 415	5 439	5 472	5 398	5 482	5 441	5 445	5 407	5 497
4	Bryggeriindustriarb.-förb.	6 399	6 417	5 563	6 394	6 362	6 319	6 290	6 170	6 502	6 452
5	Byggnadsträarbetareförb.	4 311	14 713	18 103	18 011	17 922	19 060	19 271	19 386	19 795	19 505
6	De förenade förbunden .	5 466	5 726	5 705	5 559	5 786	6 146	6 450	6 215	6 567	6 160
7	Elektriska arbetareförb.	4 723	5 237	4 000	4 214	4 453	4 779	4 747	4 861	4 995	4 963
8	Gjutareförbundet	6 717	6 175	6 189	6 214	6 377	6 492	6 522	6 407	6 566	6 409
9	Grov- o. fabriksarb.-förb.	24 408	33 500	34 901	33 627	34 816	35 229	33 826	35 355	39 107	40 443
10	Gruvindustriarbetareförb.	5 330	5 331	5 335	5 340	5 082	5 297	5 310	5 294	5 050	5 231
11	Handelsarbetareförb. . .	23 571	23 683	23 737	23 769	23 666	23 513	23 516	23 602	23 761	23 976
12	Kommunalarbetareförb. .	29 701	29 758	29 380	29 369	30 242	30 233	29 932	29 913	29 940	29 711
13	Litografförbundet	2 148	2 137	2 180	2 146	2 174	1 733	2 141	1 769	1 763	2 155
14	Livsmedelsarbetareförb. .	21 825	21 918	21 684	21 656	21 472	21 356	21 053	21 667	21 475	22 179
15	Metallindustriarb.-förb. .	101112	98 116	98 611	97 257	100244	100441	102226	101423	105074	107130
16	Järnbruksarbetare . .	23 226	21 594	21 729	18 928	21 792	21 254	22 318	22 332	24 991	25 274
17	Verkstadsarbetare . .	77 886	76 522	76 882	78 329	78 452	79 187	79 908	79 091	80 083	81 856
18	Murareförbundet	1 077	3 386	5 111	5 920	5 895	6 315	6 234	5 954	6 366	6 319
19	Målareförbundet	9 249	8 981	8 149	7 865	7 542	7 691	8 164	8 606	8 910	9 071
20	Pappersindustriarb.-förb.	26 619	27 651	28 679	27 914	27 788	28 445	28 467	28 691	28 706	27 991
21	Sadelm.- o. tapetseraref.	1 818	1 829	1 871	1 896	1 893	1 939	1 909	1 902	2 003	1 995
22	Sko- o. läderindustriarb.-f.	10 097	10 173	10 137	10 080	10 081	9 968	9 964	10 047	9 269	10 028
23	Skogs- o. flottn.-arb.-förb.	7 383	8 267	11 457	10 622	10 385	12 762	12 706	11 855	12 288	12 033
24	Stenindustriarbetareförb.	8 317	8 533	8 206	8 005	8 037	7 456	7 779	7 694	7 497	7 836
25	Sågverksindustriarb.-förb.	16 321	17 264	19 124	18 688	17 484	17 592	17 836	17 699	17 548	17 500
26	Textilarbetareförbundet .	25 833	26 244	26 394	26 591	26 796	26 129	26 973	27 445	27 657	27 896
27	Tobaksindustriarb.-förb. .	2 391	2 436	2 410	2 428	2 426	2 434	2 418	2 411	2 437	2 395
28	Transportarbetareförb. .	13 704	13 921	14 677	14 259	13 999	14 776	14 522	15 066	14 924	14 522
29	Träindustriarbetareförb. .	10 226	11 283	12 013	11 272	11 830	12 234	12 174	12 274	12 939	12 536
30	Tunnbinderiarbetareförb.	190	191	195	195	193	191	191	193	190	190
31	Typografförbundet . . .	9 584	9 689	9 689	9 689	9 664	9 664	9 664	9 707	9 707	9 679
32	Väg- o. vattenb.-arb.-förb.	6 299	6 558	7 599	6 601	6 022	6 185	5 987	6 377	7 059	6 863
33	Summa	**408719**	**433080**	**445288**	**439820**	**442724**	**448686**	**450536**	**452210**	**462369**	**465651**
34	Utom skogs- o. flottn.-arb.	**401336**	**424813**	**433831**	**429198**	**432339**	**435924**	**437830**	**440355**	**450081**	**453618**

lösa månadsvis i olika fackförbund år 1934.

		Därav arbetslösa											
Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	
16 739	16 641	1 770	1 003	1 290	1 925	1 152	1 009	1 838	1 912	1 347	1 519	1 539	7 088	1
2 213	2 285	1 519	1 435	1 311	1 026	558	409	350	282	267	351	452	1 002	2
5 560	5 556	743	762	719	738	699	661	679	662	623	561	429	825	3
6 374	6 349	733	768	736	553	393	381	353	375	521	582	599	560	4
18 694	19 606	2 966	8 373	9 747	7 294	5 346	4 382	3 194	3 219	4 229	5 630	6 879	8 508	5
6 462	6 586	630	744	594	510	573	487	711	557	541	519	530	582	6
4 827	4 833	1 573	1 789	1 340	1 204	967	747	495	400	290	357	488	1 095	7
6 330	6 495	1 102	1 111	1 099	839	731	539	450	369	387	418	617	653	8
40 620	39 456	9 608	13 118	12 618	9 145	7 868	7 727	7 443	7 990	8 834	10 339	12 206	17 658	9
5 265	5 023	2 325	2 324	2 332	2 207	1 750	1 485	1 746	1 769	1 590	1 692	1 398	1 013	10
24 248	24 378	2 872	3 143	2 910	2 810	2 943	2 653	2 477	2 699	2 291	2 344	2 619	3 007	11
30 457	29 862	4 084	4 038	3 469	2 587	1 449	1 374	1 538	1 380	1 413	1 871	2 306	2 683	12
2 177	2 125	215	237	220	189	175	135	126	106	110	129	144	217	13
22 232	21 164	4 477	4 085	4 251	3 847	3 376	2 976	2 711	2 922	2 857	3 217	3 279	4 956	14
106041	105639	21 226	19 332	17 935	14 835	12 716	11 488	10 084	9 773	9 609	10 322	11 214	12 503	15
24 362	24 577	2 444	2 302	2 327	1 293	1 167	1 195	1 259	1 458	1 239	1 186	1 131	1 814	16
81 679	81 062	18 782	17 030	15 608	13 542	11 549	10 293	8 825	8 815	8 370	9 136	10 083	10 689	17
6 319	6 408	895	2 146	2 356	1 477	956	767	568	706	1 293	2 007	2 328	2 885	18
9 138	9 937	6 718	6 025	5 140	3 504	1 915	1 392	662	273	214	1 585	3 589	5 130	19
28 047	25 776	4 431	4 295	4 655	4 186	2 889	3 121	3 061	3 848	3 244	2 864	3 388	2 978	20
2 000	1 949	736	669	508	423	397	418	463	366	199	138	158	505	21
10 005	9 882	1 777	1 608	1 510	1 357	1 347	1 376	1 403	1 147	922	907	994	1 497	22
12 002	11 874	2 589	3 190	7 104	6 704	5 258	6 362	7 081	6 703	7 024	7 156	7 095	9 026	23
7 556	7 412	5 029	4 777	4 768	4 320	4 278	3 529	3 471	3 320	3 232	3 659	3 618	3 801	24
17 648	17 778	8 278	8 103	9 447	7 533	3 949	3 806	3 227	4 787	5 554	6 306	7 534	13 987	25
27 509	27 586	1 417	1 387	1 341	1 298	1 221	1 142	1 539	1 223	1 125	1 260	1 320	1 540	26
2 416	2 409	173	226	197	217	213	213	193	193	219	179	202	197	27
14 743	14 091	4 588	4 725	4 674	3 824	3 361	3 265	2 951	3 296	2 748	3 017	3 494	3 529	28
12 851	12 361	3 656	3 128	3 528	2 715	2 748	2 652	2 420	2 187	2 010	2 044	2 400	3 354	29
187	187	77	63	51	44	32	34	24	43	30	46	66	72	30
9 679	9 679	1 128	1 106	1 093	1 026	959	783	787	927	983	977	896	933	31
6 776	6 302	3 122	3 246	3 263	2 371	1 622	1 871	1 667	1 866	2 038	2 310	2 963	3 280	32
465115	**459629**	**100457**	**106956**	**110206**	**90 708**	**71 841**	**67 184**	**63 712**	**65 300**	**65 744**	**74 306**	**84 744**	**115064**	33
453113	**447755**	**97 868**	**103766**	**103102**	**84 004**	**66 583**	**60 822**	**56 631**	**58 597**	**58 720**	**67 150**	**77 649**	**106038**	34

Antalet arbetslösa i olika fackförbund i procent av det redovisade medlemsantalet[1].

Fackförbund	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Årsmedeltal 1934	Årsmedeltal 1933
Beklädnadsarbetareförb. .	11·0	6·2	7·8	11·7	7·0	6·1	11·1	11·6	8·1	9·1	9·2	42·6	**11·8**	12·3
Bleck- o. plåtslagareförb.	65·1	60·9	57·0	44·6	24·9	18·1	15·3	12·5	11·8	15·6	20·4	43·9	**32·8**	41·9
Bokbindareförbundet . .	13·6	14·1	13·2	13·5	12·9	12·1	12·5	12·2	11·5	10·2	7·7	14·8	**12·4**	14·4
Bryggeriindustriarb.-förb.	11·5	12·0	13·2	8·6	6·2	6·0	5·6	6·1	8·0	9·0	9·4	8·8	**8·7**	8·5
Byggnadsträarbetareförb.[2]	68·8	56·9	53·8	40·5	29·8	23·0	16·6	16·6	21·4	28·9	36·8	43·4	**33·5**	54·7
De förenade förbunden .	11·5	13·0	10·4	9·2	9·9	7·9	11·0	9·0	8·2	8·4	8·2	8·8	**9·6**	10·1
Elektriska arbetareförb. .	33·3	34·2	33·5	28·6	21·7	15·6	10·4	8·2	5·8	7·2	10·1	22·7	**19·0**	26·8
Gjutareförbundet	16·4	18·0	17·8	13·5	11·5	8·3	6·9	5·8	5·9	6·5	9·7	10·1	**10·8**	21·2
Grov- o. fabriksarb.-förb.[2]	39·4	39·2	36·2	27·2	22·6	21·9	22·0	22·6	22·6	25·6	30·0	44·8	**29·3**	35·3
Gruvindustriarbetareförb.	43·6	43·6	43·7	41·3	34·4	28·0	32·9	33·4	31·5	32·3	26·6	20·2	**34·4**	37·9
Handelsarbetareförb. . .	12·2	13·3	12·3	11·8	12·4	11·3	10·5	11·4	9·6	9·8	10·8	12·3	**11·5**	12·7
Kommunalarbetareförb. .	13·8	13·6	11·8	8·8	4·8	4·5	5·1	4·6	4·7	6·3	7·6	9·0	**7·9**	9·0
Litografförbundet . . .	10·0	11·1	10·1	8·8	8·0	7·8	5·9	6·0	6·2	6·0	6·6	10·2	**8·1**	10·3
Livsmedelsarbetareförb. .	20·5	18·6	19·6	17·8	15·7	13·9	12·9	13·5	13·3	14·5	14·7	23·4	**16·5**	17·3
Metallindustriarb.-förb. .	21·0	19·7	18·2	15·3	12·7	11·4	9·9	9·6	9·1	9·6	10·6	11·8	**13·2**	22·7
Järnbruksarbetare . .	10·5	10·7	10·7	6·8	5·4	5·6	5·6	6·5	5·0	4·7	4·6	7·4	**6·9**	15·2
Verkstadsarbetare . .	24·1	22·3	20·3	17·3	14·7	13·0	11·0	10·5	10·5	11·2	12·3	13·2	**15·0**	24·6
Murareförbundet[2] . . .	83·1	63·4	46·1	24·9	16·2	12·1	9·1	11·9	20·3	31·8	36·8	45·0	**28·2**	62·2
Målareförbundet[2] . . .	72·6	67·1	63·1	44·6	25·4	18·1	8·1	3·2	2·4	17·5	39·3	51·6	**35·0**	48·9
Pappersindustriarb.-förb.	16·6	15·5	16·2	15·0	10·4	11·0	10·8	13·4	11·3	10·2	12·1	11·6	**12·8**	18·1
Sadelm.- o. tapetseraref.	40·5	36·6	27·2	22·3	21·0	21·6	24·3	19·2	9·9	6·9	7·9	25·9	**21·6**	29·5
Sko- o. läderindustriarb.-f.	17·6	15·8	14·9	13·5	13·4	13·8	14·1	11·4	9·9	9·0	9·9	15·1	**13·2**	13·8
Skogs- o. flottn.-arb.-förb.	35·1	38·6	62·0	63·1	50·6	49·9	55·7	56·5	57·2	59·5	59·1	76·0	**56·3**	62·6
Stenindustriarbetareförb.	60·5	56·0	58·1	54·0	53·2	47·3	44·6	43·2	43·1	46·7	47·9	51·3	**50·7**	53·4
Sågverksindustriarb.-förb.	50·7	46·9	49·4	40·3	22·6	21·6	18·1	27·0	31·7	36·0	42·7	78·7	**38·8**	45·5
Textilarbetareförbundet .	5·5	5·3	5·1	4·9	4·6	4·4	5·7	4·5	4·1	4·5	4·8	5·6	**4·9**	7·8
Tobaksindustriarb.-förb. .	7·2	9·3	8·2	8·9	8·8	8·8	8·0	8·0	9·0	7·5	8·4	8·2	**8·3**	3·9
Transportarbetareförb. .	33·5	33·9	31·8	26·8	24·0	22·1	20·3	21·9	18·4	20·8	23·7	25·0	**25·1**	29·9
Träindustriarbetareförb. .	35·8	27·7	29·4	24·1	23·2	21·7	19·9	17·8	15·5	16·3	18·7	27·1	**22·8**	33·9
Tunnbinderiarbetareförb.	40·5	33·0	26·2	22·6	16·6	17·8	12·6	22·3	15·8	24·2	35·3	38·5	**25·4**	28·7
Typografförbundet . . .	11·8	11·4	11·3	10·6	9·9	8·1	8·1	9·5	10·1	10·1	9·3	9·6	**10·0**	11·3
Väg- o. vattenb.-arb.-förb.	49·6	49·5	42·9	35·9	26·9	30·3	27·8	29·3	28·9	33·7	43·7	52·0	**37·7**	38·8
Summa	**24·6**	**24·7**	**24·7**	**20·6**	**16·2**	**15·0**	**14·1**	**14·4**	**14·2**	**16·0**	**18·2**	**25·0**	**18·9**	**23·7**
Utom skogs- o. flottn.-arb.	**24·4**	**24·4**	**23·8**	**19·6**	**15·4**	**14·0**	**12·9**	**13·3**	**13·0**	**14·8**	**17·1**	**23·7**	**18·0**	**23·3**

[1] De skiljaktigheter, som föreligga mellan dessa procenttal och de förut publicerade preliminära månadssiffrorna, bero på att primärmaterialet för samtliga månader kompletteras och revideras i samband med sammanställandet av årsstatistiken.

[2] De avdelningar, som voro berörda av den i april 1933 utbrutna byggnadskonflikten, medtogos i statistiken först från och med februari månad 1934 efter konfliktens biläggande, enär det visade sig omöjligt att inom dessa avdelningar uppdraga någon bestämd gräns mellan de av konflikten berörda och de av annan orsak arbetslösa medlemmarna.

Samtliga månadssiffror under 1934 ha, som synes, legat under motsvarande procenttal för 1933 och även på ett par undantag när (januari och februari) under 1932 års tal. Särskilt markerad har nedgången i arbetslösheten varit under vårmånaderna; byggnadsverksamhetens igångsättande efter den ihållande konflikten torde härvidlag ha spelat en betydelsefull roll såväl direkt som indirekt.

Av de 30 fackförbund, för vilka uppgifter föreligga, ha 2, bryggeriindustriarbetare och tobaksindustriarbetare, en högre genomsnittlig arbetslöshetssiffra än 1933. Inom övriga fack har tillbakagången i arbetslösheten varit mer eller mindre markerad. Särskilt stark har den, vid jämförelse med 1933, varit för murare, byggnadsträarbetare, målare, gjutare och träindustriarbetare. Jämväl inom metallindustriarbetareförbundet utvisar arbetslösheten för såväl järnbruks- som verkstadsarbetare en förhållandevis stark minskning. Bland de fack, som förete relativt svag tillbakagång, märkas särskilt beklädnadsarbetare, gruvindustriarbetare och stenindustriarbetare.

Ordnas förbunden i arbetslöshetshänseende efter årsmedeltalens storlek, får man följande bild av situationen inom de olika facken.

	%		%		%
Skogs- o. flottn.-arb.-förb.	56·3	Tunnbinderiarbetareförb. .	25·4	Beklädnadsarbetareförb. .	11·8
Stenindustriarbetareförb. .	50·7	Transportarbetareförb. . .	25·1	Handelsarbetareförb. . .	11·5
Sågverksind.-arb.-förb . . .	38·8	Träindustriarbetareförb. .	22·8	Gjutareförbundet	10·8
Väg- o. vattenb.-arb.-förb.	37·7	Sadelm.- o. tapetseraref. .	21·6	Typografförbundet . . .	10·0
Målareförbundet	35·0	Elektriska arbetareförb. .	19·0	De förenade förbunden .	9·6
Gruvindustriarbetareförb.	34·4	Livsmedelsarbetareförb. .	16·5	Bryggeriindustriarb.-förb.	8·7
Byggnadsträarbetareförb .	33·5	Metallindustriarb.-förb. .	13·2	Tobaksindustriarb.-förb. .	8·3
Bleck- o. plåtslagareförb.	32·8	Sko- o. läderindustriarb.-f.	13·2	Litografförbundet	8·1
Grov- o. fabriksarb.-förb.	29·3	Pappersindustriarb.-förb. .	12·8	Kommunalarbetareförb. .	7·9
Murareförbundet	28·2	Bokbindareförbundet . .	12·4	Textilarbetareförbundet .	4·9

De mest iögonfallande omkastningarna i ordningsföljden i jämförelse med 1933 ha samband med arbetets återupptagande inom byggnadsfacket.

Arbetslöshetskommissionens statistik. Den fortskridande förbättringen av arbetsmarknaden under 1934 belyses jämväl av den på grundval av arbetslöshetskommissionens månadsrapporter sammanställda tabellen å nästa sida. Antalet hos kommissionen genom kommunerna rapporterade hjälpsökande arbetslösa har under varje månad legat lägre än motsvarande månadssiffror för 1933, och differensen dem emellan, som för januari uppgick till c:a 18 000, har ökats månad för månad, så att decembersiffran med 78 000 (46 %) understiger samma månadssiffra 1933. Antalet hjälpsökande arbetslösa ungdomar (16—21 år), som från och med juni månad redovisats särskilt, har gått förhållandevis starkt tillbaka. I november 1933 rapporterades 29 300 arbetslösa i dessa åldersklasser, ett halvår senare (juni 1934) hade antalet sjunkit till mindre än hälften (13 000), och i december 1934 var siffran 11 000. De hjälpsökande arbetslösa utgjorde i januari 1934 2·8 % av landets befolkning, i juli och oktober 1·4 % och i december 1·5 %. Motsvarande procenttal äro högre på lands-

Arbetslöshetskommissionens verksamhet under 1934.

	Hela antalet anmälda hjälpsökande	Därav personer, som erhållit arbetslöshetshjälp									Statens bruttoutgifter, 1 000-tal kr.
		Reservarbete			Ungdomshjälp[1]		Kontantunderstöd		Tillsammans		
		statligt	statskommunalt	kommunalt	kurser	frivill. arbetstjänst[2]	statligt	kommunalt	Antal	%	
Januari .	171 540	18 598	13 879	10 546	.	.	60 604	13 087	116 714	68·0	5 409·9
Februari .	166 348	20 667	16 199	10 390	5 077	560	53 343	13 011	119 247	71·7	7 299·9
Mars . .	160 345	21 836	17 277	8 316	4 378	510	53 132	9 745	115 184	71·8	7 952·1
April . .	145 588	21 935	17 277	6 028	2 836	800	42 223	8 006	99 105	68·1	6 605·4
Maj . . .	116 257	23 029	18 165	4 915	1 900	955	29 705	5 186	83 855	72·1	9 633·6
Juni . . .	99 628	25 488	18 477	4 500	1 400	827	19 446	3 699	73 837	74·1	9 689·8
Juli . . .	86 253	26 756	17 075	4 376	1 209	986	12 536	2 890	65 828	76·3	6 801·8
Augusti .	83 042	26 816	16 037	4 048	1 033	1 047	8 723	2 633	60 337	72·7	7 940·5
September	78 918	25 014	14 362	3 871	821	993	6 808	2 600	54 469	69·0	7 733·7
Oktober .	84 811	23 639	14 187	3 995	1 164	994	7 076	2 618	53 673	63·3	8 203·5
November	92 016	20 045	13 005	4 444	1 238	1 081	9 899	4 135	53 847	58·5	6 236·7
December	92 881	18 401	12 739	4 179	1 387	193	14 322	5 443	56 664	61·0	5 468·6
Medeltal pr månad 1934	*114 802*	*22 684*	*15 723*	*5 801*	*2 040*	*813*	*26 485*	*6 088*	*79 634*	*69·4*	*7 414·6*
Medeltal pr månad 1933	*164 773*	*19 812*	*11 476*	*13 206*	.	.	*47 116*	*13 507*	*105 117*	*63·8*	*6 100·9*
Medeltal pr månad 1932	*113 907*	*14 820*	*5 631*	*11 088*	.	.	*22 055*	*6 323*	*59 917*	*52·6*	*3 383·0*
Medeltal pr månad 1931	*46 540*	*6 912*	*1 274*	*5 646*	.	.	*4 142*	*2 932*	*20 906*	*44·9*	*1 284·5*
Medeltal pr månad 1930	*13 723*	*2 433*	*323*	*1 394*	.	.	*135*	*1 480*	*5 765*	*42·0*	*433·4*

bygden än i städerna, och tillbakagången har varit relativt svagare i förra fallet än i senare. Arbetslösheten har väsentligen varit lokaliserad till norra och mellersta delarna av landet, till de större städerna och stendistrikten (Blekinge samt Göteborgs och Bohus län). Den största arbetslösheten noteras alltjämt i likhet med föregående år i de norrländska länen. Även här har emellertid under 1934 en viss förbättring inträtt; särskilt under årets sista kvartal har skogsbruket haft rikliga arbetstillfällen att bjuda.

I enlighet med av statsmakterna fastställda regler har den av arbetslöshetskommissionen bedrivna hjälpverksamheten för arbetslösa under 1934 alltmera inriktats på att söka i första hand bereda arbete åt de arbetslösa. Arbetslinjen har sålunda under året blivit den alltmera dominerande hjälpformen. Vid början av året meddelades hjälp genom reservarbete åt endast en fjärdedel av samtliga hjälpsökande arbetslösa men vid årsslutet åt mer än en tredjedel. Efterföljande tablå utvisar de genomsnittliga förskjutningarna mellan de olika hjälpformernas relativa betydelse under de senare åren:

[1] För tiden före februari 1934 redovisas »ungdomshjälpen» under »kontant understöd».

[2] Den nya form av statlig och statsunderstödd hjälpverksamhet för unga arbetslösa, som under innevarande budgetår igångsatts under namn av ungdomsreservarbeten, har inräknats under frivillig arbetstjänst. Antalet arbetare sysselsatta vid dessa ungdomsreservarbeten utgjorde under *oktober och november* 34 resp. 29.

	Av 100 hjälpsökande					Av 100 hjälpta				
	1930	1931	1932	1933	1934	1930	1931	1932	1933	1934
Sysselsatta i reservarbete	30·2	29·7	27·7	27·0	38·5	72·0	66·2	52·6	42·3	55·5
Kontantunderstödda[1]	11·8	15·2	24·9	36·8	30·9	28·0	33·8	47·4	57·7	44·5
Summa	42·0	44·9	52·6	63·8	69·4	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
Härav hjälpta:										
med bidrag av statsmedel	21·1	26·5	37·3	47·6	59·0	50·1	59·0	70·9	74·6	85·1
enbart med kommunala medel . . .	20·9	18·4	15·3	16·2	10·4	49·9	41·0	29·1	25·4	14·1

Den sedan 1930 fortgående ökningen av den statsunderstödda hjälpverksamheten i förhållande till den enbart kommunala har jämväl fortsatt under 1934. Medan 1930 antalet arbetslösa, som erhöllo enbart kommunal hjälp, uppgick till i det närmaste samma siffra som antalet med statsmedel understödda, omfattade den senare kategorien under 1934 omkring sex gånger så många arbetslösa som den förra.

Sysselsättning och arbetstid inom näringslivet i november 1934.

Undersökningens syfte och omfattning. För att utröna, hur den ekonomiska depressionen påverkat sysselsättningen och särskilt arbetstiden inom industrien samt vissa andra näringsgrenar, har socialstyrelsen under de senaste åren från de arbetsgivare, vilka insända uppgifter till kvartalsstatistiken över arbetstillgången eller till lönestatistiken, inhämtat upplysningar även angående arbetstiden samt antalet i resp. företag sysselsatta arbetare. Så skedde första gången i mars 1932 och sedermera i november d. å. samt vid en förnyad undersökning i november 1933.[2] I syfte att fullfölja dessa undersökningar utsände socialstyrelsen i november 1934 till omkring 3 500 företag ett frågeformulär av i huvudsak samma innehåll som vid föregående tillfällen. De i frågeformuläret vidtagna ändringarna och tilläggen hade främst till ändamål att åstadkomma en utförligare redovisning av arbetstiden för olika arbetargrupper inom samma företag, varjämte man genom en särskild fråga sökte erhålla upplysning om, huruvida eventuellt förekommande arbetstidsförkortning föranletts av bristande arbetstillgång eller av andra omständigheter. Medan vid de tidigare undersökningarna det i främsta rummet synts vara av intresse att skaffa kännedom om arten och omfattningen av de på olika håll företagna reduceringarna av arbetstiden, ansågs det lämpligt att nu även tillägga en fråga angående förekomsten och omfattningen av övertidsarbete, eftersom det industriella uppsvinget under 1934 kunde antagas ha medfört ej endast återgång till normal arbetstid utan dessutom i viss omfattning arbete på övertid.

Undersökningen har liksom vid föregående tillfällen rönt stort intresse från företagens sida. Användbara uppgifter ha erhållits från 2 966 företag med

[1] Häri ingå även »ungdomshjälpen», d. v. s. sådana unga arbetslösa, som varit sysselsatta vid kurser, arbetsläger (frivillig arbetstjänst) och ungdomsreservarbeten.

[2] Soc. Medd. årg. 1932, sid. 361; årg. 1933, sid. 3 och 151 samt årg. 1934, sid. 129.

Tab. 1. Antalet permitterade och sysselsatta arbetare samt arbetstidens

	Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal anställda arbetare	Därav under redovisningsveckan							
				frånvarande på grund av						sysselsatta (helt eller delvis)	
				permittering tills vidare		växelvis permittering		andra orsaker			
				antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
1	*Malmbrytning o. metallind.*	**421**	**99 434**	**989**	**1·0**	**611**	**0·6**	**2 376**	**2·4**	**95 478**	**96·0**
2	Gruvor o. anrikningsverk	29	6 682	177	2·7	—	—	106	1·6	6 399	95·7
3	Järn-, stål- o. kopparverk	34	23 438	72	0·3	71	0·3	686	2·9	22 609	96·5
4	Järn- o. stålmanufaktur .	62	10 427	45	0·4	71	0·7	321	3·1	9 990	95·8
5	Mek. verkst. o. skeppsvarv	216	44 986	590	1·3	469	1·0	968	2·2	42 959	95·5
6	Elektriska verkstäder . .	27	8 868	53	0·6	—	—	236	2·7	8 579	96·7
7	Metallmanufaktur	44	4 008	32	0·8	—	—	56	1·4	3 920	97·8
8	Guld- o. silvervarufabriker	9	1 025	—	—	—	—	3	0·3	1 022	99·7
9	*Jord- o. stenindustri* . . .	**200**	**16 311**	**305**	**1·9**	**55**	**0·3**	**309**	**1·9**	**15 642**	**95·9**
10	Kolgruvor	5	963	—	—	—	—	54	5·6	909	94·4
11	Torvindustri	4	103	—	—	—	—	—	—	103	100·0
12	Stenbrott o. stenhuggerier	48	3 008	192	6·4	37	1·2	30	1·0	2 749	91·4
13	Byggnadsämnesindustri .	103	6 561	112	1·7	18	0·3	144	2·2	6 287	95·8
14	Porslins-, kakel- o. lergodsf.	10	2 617	—	—	—	—	17	0·7	2 600	99·3
15	Glasbruk	30	3 059	1	0·0	—	—	64	2·1	2 994	97·9
16	*Träindustri*	**322**	**24 682**	**875**	**3·5**	**323**	**1·3**	**312**	**1·3**	**23 172**	**93·9**
17	Sågverk o. hyvlerier . .	150	16 073	745	4·6	312	1·9	235	1·5	14 781	92·0
18	Snickeri- o. möbelfabriker	150	8 004	129	1·6	9	0·1	66	0·9	7 800	97·4
19	Annan trävaruindustri .	22	605	1	0·2	2	0·3	11	1·8	591	97·7
20	*Pappers- o. grafisk ind.* .	**243**	**40 327**	**158**	**0·4**	**229**	**0·6**	**526**	**1·3**	**39 414**	**97·7**
21	Pappersmassefabriker . .	82	18 949	144	0·8	141	0·7	241	1·3	18 423	97·2
22	Pappersbruk o. pappfabrik.	39	12 091	3	0·0	88	0·7	178	1·5	11 822	97·8
23	Annan pappersindustri .	53	2 572	11	0·4	—	—	13	0·5	2 548	99·1
24	Grafisk industri	69	6 715	—	—	—	—	94	1·4	6 621	98·6
25	*Livsmedelsindustri*	**297**	**25 197**	**13**	**0·1**	**14**	**0·1**	**339**	**1·3**	**24 831**	**98·5**
26	Kvarnar	16	1 245	—	—	—	—	8	0·6	1 237	99·4
27	Pressjästfabriker	5	169	—	—	—	—	2	1·2	167	98·8
28	Bagerier	31	2 939	—	—	—	—	21	0·7	2 918	99·3
29	Råsockerbruk o. raffinad. .	21	7 050	—	—	—	—	51	0·7	6 999	99·3
30	Choklad- o. karamellfabr.	18	3 071	—	—	3	0·1	21	0·7	3 047	99·2
31	Bryggerier o. läskedrycksf.	98	4 169	6	0·1	8	0·2	86	2·1	4 069	97·6
32	Tobaksfabriker	10	2 196	—	—	—	—	88	4·0	2 108	96·0
33	Slakterier o. konservfabr.	64	2 741	7	0·2	3	0·1	40	1·5	2 691	98·2
34	Annan livsmedelsindustri	34	1 617	—	—	—	—	22	1·4	1 595	98·6
35	*Textil- o. beklädnadsind.* .	**319**	**51 954**	**342**	**0·7**	**52**	**0·1**	**744**	**1·4**	**50 816**	**97·8**
36	Spinnerier, väverier o. d.	221	41 417	130	0·3	30	0·1	666	1·6	40 591	98·0
37	Skrädderier o. sömnadsfabr.	81	9 380	83	0·9	22	0·2	70	0·8	9 205	98·1
38	Hatt- o. mössfabriker . .	17	1 157	129	11·1	—	—	8	0·7	1 020	88·2
39	*Läder-, hår- o. gummiv.-ind.*	**136**	**15 948**	**66**	**0·4**	**5**	**0·0**	**154**	**1·0**	**15 723**	**98·6**
40	Garverier	13	1 534	6	0·4	—	—	23	1·5	1 505	98·1
41	Päls- o. skinnvarufabr. .	16	584	—	—	—	—	1	0·2	583	99·8
42	Skofabriker	66	6 858	49	0·7	1	0·0	91	1·3	6 717	98·0
43	Gummivarufabriker . . .	6	5 076	—	—	—	—	29	0·6	5 047	99·4
44	Annan hithörande industri	35	1 896	11	0·6	4	0·2	10	0·5	1 871	98·7
45	*Kemisk-teknisk industri* .	**88**	**8 991**	**24**	**0·3**	**1**	**0·0**	**104**	**1·2**	**8 862**	**98·5**
46	Färg-, olje- o. parfymfabr.	47	2 209	24	1·1	1	0·1	25	1·1	2 159	97·7
47	Konstgödningsfabriker . .	8	1 316	—	—	—	—	26	2·0	1 290	98·0
48	Sprängämnesfabriker . .	3	1 057	—	—	—	—	17	1·6	1 040	98·4
49	Tändsticksfabriker . . .	9	2 661	.	.	.	.	.	.	2 661	100·0
50	Annan kemisk-tekn. ind. .	21	1 748	—	—	—	—	36	2·1	1 712	97·9
51	**Summa för ovanst. grupper**	**2 026**	**282 844**	**2 752**	**1·0**	**1 290**	**0·5**	**4 864**	**1·7**	**273 938**	**96·8**
52	*Byggnadsverksamh. (ensk.)*	198	9 398	154	1·6	27	0·3	18	0·2	9 199	97·9
53	*Statliga verk o. byggn.-arb.*	50	9 340	3	0·0	18	0·2	228	2·5	9 091	97·3
54	*Kommunala verk o. byggnadsarbeten*	212	16 533	19	0·1	29	0·2	413	2·5	16 072	97·2
55	*Handel o. varulager* . . .	447	11 080	22	0·2	13	0·1	95	0·9	10 950	98·8
56	*Stuverirörelse*	33	4 186	183	4·4	32	0·8	56	1·3	3 915	93·5
57	**Samtliga näringsgrenar**	**2 966**	**383 381**	**3 133**	**1·0**	**1 409**	**0·4**	**5 674**	**1·7**	**323 165**	**96·9**

Antal helt eller delvis sysselsatta arbetare vid företag (arbetsavd.), där den genomsnittl. arbetstiden under veckan utgjorde (timmar)												Genomsnittlig arbetstid (tim.)		Arbetare med reduc. arb.-tid		Övertidstim. i % av utgj. arb.-tim.	
högst 24	25—28	29—32	33—36	37—40	41—44	45—47	48	49—51	52—55	56—59	60 t. och däröver	1934	1933	i % av sysselsatta	genomsnittlig arb.-tid (tim.)		
578	**61**	**2 762**	**359**	**908**	**3 894**	**25 803**	**39 665**	**19 490**	**1 485**	**465**	**8**	**47·3**	**45·6**	**5·1**	**32·4**	**1·4**	1
211	—	2 652	22	120	544	1 656	1 006	126	—	56	6	39·1	37·4	46·1	29·9	0·2	2
—	—	—	1	258	1 665	1 426	13 808	5 209	—	242	—	48·1	47·0	1·0	40·1	0·7	3
8	28	22	121	8	61	3 153	4 551	1 752	136	150	—	48·0	46·0	0·5	30·6	1·5	4
349	31	10	166	189	1 177	13 828	17 659	8 847	697	4	2	47·9	45·9	2·6	34·3	1·7	5
—	—	73	14	294	9	4 453	758	2 668	310	—	—	48·0	46·2	3·8	37·4	1·9	6
1	2	5	35	39	183	1 205	1 793	597	47	13	—	47·8	44·2	5·8	40·7	1·5	7
9	—	—	—	—	255	82	90	291	295	—	—	48·4	45·5	0·9	27·7	4·5	8
217	**172**	**183**	**551**	**1 217**	**766**	**4 365**	**6 306**	**1 614**	**97**	**133**	**21**	**45·8**	**44·8**	**11·0**	**36·1**	**0·4**	9
—	—	—	—	—	—	538	213	70	67	21	—	47·8	47·7	—	—	0·9	10
—	—	—	—	—	19	16	68	—	—	—	—	46·3	34·4	—	—	—	11
11	60	140	161	590	168	722	802	95	—	—	—	43·3	43·8	30·2	36·7	0·1	12
135	112	32	261	557	441	2 054	1 806	752	30	107	—	45·2	43·6	10·2	35·5	0·2	13
—	—	—	—	—	42	669	1 346	543	—	—	—	47·9	45·2	—	—	0·7	14
71	—	11	129	70	96	366	2 071	154	—	5	21	46·8	46·6	8·2	35·4	0·8	15
327	**186**	**356**	**541**	**1 045**	**2 429**	**3 401**	**12 786**	**1 636**	**390**	**68**	**7**	**46·1**	**45·3**	**8·0**	**33·3**	**0·7**	16
242	156	340	282	786	1 819	2 016	8 446	688	—	6	—	45·5	45·0	8·3	31·9	0·3	17
78	30	16	255	251	603	1 213	4 059	896	330	62	7	47·0	46·2	7·6	35·9	1·3	18
7	—	—	4	8	7	172	281	52	60	—	—	47·9	44·4	5·4	37·0	1·4	19
212	**71**	**294**	**237**	**137**	**1 738**	**4 028**	**21 630**	**9 992**	**799**	**263**	**13**	**48·0**	**47·0**	**3·6**	**38·2**	**1·9**	20
161	19	195	97	114	581	2 105	11 141	3 912	95	3	—	47·8	47·5	2·8	35·6	1·4	21
—	47	99	140	23	863	1 394	6 881	2 308	67	—	—	47·5	46·2	7·4	39·8	1·0	22
3	—	—	—	—	19	206	1 057	726	495	42	—	49·8	47·1	0·9	39·9	3·0	23
48	5	—	—	—	275	323	2 551	3 046	142	218	13	47·8	47·6	—	—	4·4	24
173	**67**	**117**	**315**	**470**	**598**	**6 348**	**8 459**	**2 495**	**5 489**	**300**	—	**48·6**	**48·2**	**4·8**	**36·7**	**1·2**	25
22	10	—	5	—	—	237	734	229	—	—	—	47·6	47·9	—	—	1·5	26
—	—	—	—	—	—	39	104	24	—	—	—	48·1	48·3	—	—	0·7	27
55	1	18	10	—	39	862	1 798	132	3	—	—	46·9	46·5	3·5	43·5	0·2	28
—	3	—	—	—	1	802	1 366	499	4 058	270	—	52·2	52·2	—	—	1·1	29
—	—	—	14	19	33	1 076	324	757	824	—	—	49·2	46·3	0·9	37·5	3·5	30
54	36	59	280	311	280	788	2 041	212	5	3	—	45·3	45·3	20·3	35·8	0·6	31
—	—	—	—	1	39	1 868	200	—	—	—	—	46·7	45·4	1·9	41·5	0·6	32
39	15	27	6	139	206	323	1 350	445	141	—	—	46·7	45·7	6·6	35·9	1·4	33
3	2	13	—	—	—	353	542	197	458	27	—	49·7	49·4	0·8	32·6	0·1	34
283	**259**	**812**	**1 293**	**1 172**	**2 851**	**19 961**	**16 277**	**6 994**	**489**	**425**	—	**46·7**	**47·1**	**9·8**	**36·5**	**1·2**	35
26	49	482	916	806	2 135	17 733	12 474	5 138	407	425	—	47·0	47·7	8·0	38·1	1·3	36
190	185	302	346	366	638	2 186	3 187	1 762	43	—	—	45·5	44·6	16·8	33·8	0·8	37
67	25	28	31	—	78	42	616	94	39	—	—	44·7	46·3	21·4	31·7	1·0	38
212	**545**	**316**	**1 447**	**948**	**498**	**1 492**	**8 375**	**1 738**	**144**	**8**	—	**45·0**	**45·0**	**21·3**	**34·2**	**1·0**	39
—	2	117	—	—	21	554	503	308	—	—	—	46·6	47·9	9·2	32·5	0·8	40
—	—	—	—	—	—	166	396	11	10	—	—	47·6	45·7	—	—	1·9	41
212	531	199	1 445	946	381	670	1 658	635	40	—	—	41·0	42·8	46·7	34·1	0·5	42
—	—	—	—	—	—	—	5 047	—	—	—	—	48·1	46·6	—	—	0·8	43
—	12	—	2	2	96	102	771	784	94	8	—	48·4	46·9	4·2	40·5	2·5	44
86	**45**	**119**	**2 727**	**78**	**197**	**1 216**	**2 984**	**886**	**485**	**21**	**18**	**43·5**	**40·5**	**32·1**	**34·3**	**1·3**	45
4	2	9	66	38	—	353	744	703	222	—	18	48·4	46·5	4·2	37·7	2·6	46
82	43	—	—	21	108	140	829	46	—	21	—	45·5	46·1	—	—	2·2	47
—	—	86	—	—	16	252	686	—	—	—	—	47·1	43·7	1·5	42·6	1·1	48
—	—	—	2 661	—	—	—	—	—	—	—	—	34·0	30·1	100·0	34·0	·	49
—	—	24	—	19	73	471	725	137	263	—	—	48·5	48·2	4·7	37·7	0·4	50
2 088	**1 406**	**4 959**	**7 470**	**5 975**	**12 971**	**66 614**	**116 482**	**44 845**	**9 378**	**1 683**	**67**	**47·0**	**46·0**	**8·1**	**34·8**	**1·3**	51
121	51	67	256	491	2 676	2 446	2 348	696	44	3	—	44·8	44·3	·	·	0·2	52
—	—	—	25	924	437	3 794	3 469	338	91	9	4	46·6	46·5	·	·	0·8	53
116	19	45	65	287	1 293	7 673	5 271	1 042	244	15	2	46·6	47·1	·	·	0·7	54
234	2	45	326	225	677	589	5 953	1 639	668	376	216	47·3	46·7	·	·	1·0	55
800	383	578	279	430	506	395	83	34	—	399	28	29·0	·	·	·	2·5	56
3 359	**1 861**	**5 694**	**8 421**	**8 332**	**18 560**	**81 511**	**133 606**	**48 594**	**10 425**	**2 485**	**317**	**46·7**	**46·1**	·	·	**1·2**	57

tillhopa 333 381 arbetare, medan motsvarande siffror vid närmast föregående undersökning voro 2 416 företag med 271 515 arbetare. Formulären ha i allmänhet blivit omsorgsfullt besvarade, varjämte åtskilliga uppgiftslämnare medsänt utförliga bilagor (utdrag ur avlöningslistor o. d.), vilka varit ägnade att närmare belysa driftsförhållandena och arbetsordningen vid resp. företag.

Permitterade och sysselsatta arbetare. Liksom vid närmast föregående undersökning avse de erhållna uppgifterna en bestämd vecka i november månad (i allmänhet veckan $^{18}/_{11}$—$^{24}/_{11}$). En sammanställning av uppgifterna angående antalet under redovisningsveckan permitterade och sysselsatta arbetare samt arbetstidens längd m. m. lämnas i tab. 1. Såsom av tabellen framgår, ha av samtliga redovisade arbetare 3 133 eller ungefär 1 % (vid stenbrott och stenhuggerier likväl 6·4 % samt vid sågverk och hyvlerier 4·6 %) uppgivits vara permitterade tillsvidare på grund av bristande arbetstillgång. Emellertid gör man, särskilt vid de mindre företagen, ingen bestämd åtskillnad mellan permittering och avskedande, varför redovisningen av ifrågavarande arbetare torde vara skäligen ofullständig. Antalet växelvis permitterade arbetare, vilka icke voro i arbete under redovisningsveckan, uppgick till sammanlagt 1 409, motsvarande 0·4 % av hela antalet redovisade arbetare. Växelpermittering uppgives i november 1934 ha tillämpats i nämnvärd omfattning egentligen endast vid sågverk och hyvlerier, stenbrott och stenhuggerier samt mekaniska verkstäder och skeppsvarv. Ett relativt stort antal arbetare (5 674 eller 1·7 % av samtliga redovisade) uppgives ha varit frånvarande från arbetet under hela veckan av andra orsaker än bristande arbetstillgång, t. ex. på grund av sjukdom, permission för egna angelägenheter, militärtjänstgöring, vistelse vid folkhögskola e. d.

Vid en jämförelse mellan de uppgifter, som lämnats av samma företag år 1934 och år 1933, finner man, att de tillsvidare permitterade samt de växelpermitterade arbetarna vid ifrågavarande företag år 1934 utgjorde knappt $^2/_5$ av motsvarande antal ett år tidigare. Mest betydande är nedgången inom de industrigrenar, där permitteringarna under föregående år hade den största omfattningen, nämligen malmbrytning och metallindustri, jord- och stenindustri samt träindustri.[1] Antalet under redovisningsveckan helt eller delvis sysselsatta arbetare utvisar en ökning med över 29 000 eller 12·5 %. Enbart inom gruppen malmbrytning och metallindustri utgjorde ökningen c:a 17 000 man eller 23·8 %. De byggnadsfirmor, som lämnat uppgift vid båda undersökningstillfällena, redovisa en ökning av antalet sysselsatta med c:a 5 000, vilket innebär en fyrdubbling gentemot föregående år, då arbetskonflikt rådde. En betydande ökning framträder även inom jord- och stenindustri (12·7 %), textil- och beklädnadsindustri (8·2 %) samt pappers- och grafisk industri (5·1 %), medan inom övriga näringsgrenar antalet sysselsatta ej utvisar några större förändringar.

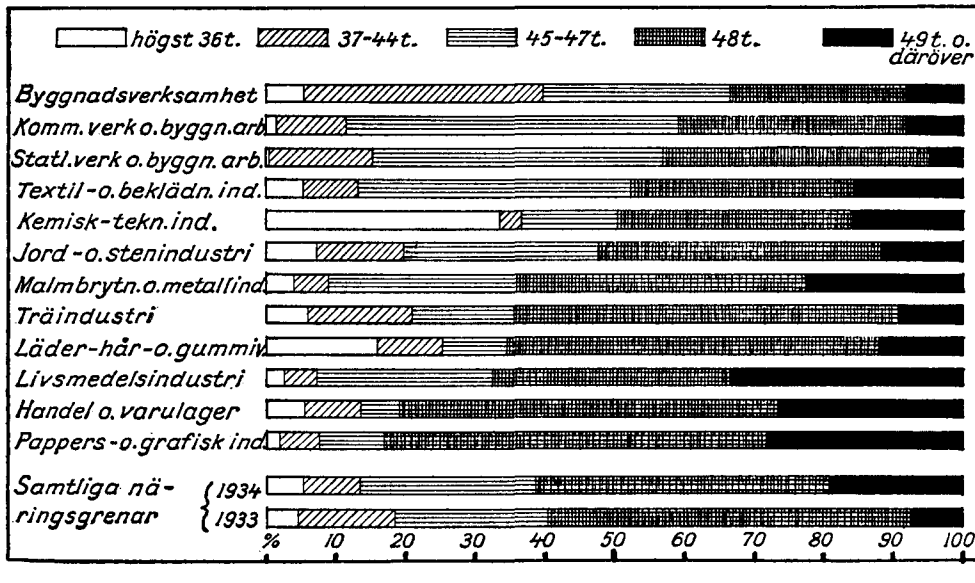
[1] Beträffande frånvaro av andra orsaker än bristande arbetstillgång må framhållas, att siffrorna för 1933 och 1934 ej äro jämförbara, enär vid det förra tillfället någon särskild fråga härom ej framställdes, varför dylik frånvaro i många fall ej redovisades.

Tab. 2. De sysselsatta arbetarnas fördelning efter arbetstidens längd (nov. 1934).

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal sysselsatta arbetare	Därav, i %, vid företag (arbetsavd.), där den genomsnittl. veckoarb.-tiden utgjorde (tim.)						
			32 o. därunder	33—40	41—44	45—47	48	49—51	52 o. däröv.
Malmbrytning o. metallindustri	421	95 478	3·6	1·3	4·1	27·0	41·5	20·4	2·1
Jord- o. stenindustri	200	15 642	3·7	11·3	4·9	27·9	40·3	10·3	1·6
Träindustri	322	23 172	3·7	6·8	10·5	14·7	55·2	7·1	2·0
Pappers- o. grafisk industri	243	39 414	1·4	1·0	4·4	10·2	54·9	25·4	2·7
Livsmedelsindustri	297	24 831	1·5	3·2	2·4	25·5	34·1	10·0	23·3
Textil- o. beklädnadsindustri	319	50 816	2·7	4·8	5·6	39·3	32·0	13·8	1·8
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	136	15 723	6·8	15·2	3·2	9·5	53·3	11·0	1·0
Kemisk-teknisk industri	88	8 862	2·8	31·7	2·2	13·7	33·7	10·0	5·9
Byggnadsverksamhet	198	9 199	2·6	8·1	29·1	26·6	25·5	7·6	0·5
Statl. verk o. byggn.-arb.	50	9 091	—	10·5	4·8	41·7	38·1	3·7	1·2
Kommunala verk o. byggn.-arb.	212	16 072	1·1	2·2	8·1	47·7	32·8	6·5	1·6
Handel och varulager	447	10 950	2·5	5·0	6·2	5·4	54·4	15·0	11·5
Samtliga näringsgrenar 1934	**2 933**	**319 250**	**2·9**	**5·0**	**5·6**	**25·4**	**41·9**	**15·2**	**4·0**
1933	2 385	256 786	3·0	5·4	10·1	21·8	52·3	4·6	2·8

Veckoarbetstiden och dess förändringar. Hur de under redovisningsveckan sysselsatta arbetarna fördelade sig efter arbetstidens längd per vecka inom olika näringsgrenar, framgår av tab. 2. Det bör anmärkas, att fördelningen efter arbetstidens längd icke grundar sig på individuella uppgifter för varje enskild arbetare utan på genomsnittstal för olika företag eller arbetsavdelningar. Detta innebär, att vid företag, där enskilda arbetare varit frånvarande någon eller några dagar under veckan, den redovisade arbetstiden för hela arbetsstyrkan kan komma att understiga den normala, ehuru någon generell arbetstidsförkortning ej genomförts. Genom frågeformulärets ändrade upp-

De sysselsatta arbetarnas fördelning efter arbetstidens längd.

ställning har man emellertid i allmänhet erhållit en noggrannare specificering av arbetstiden för olika arbetsavdelningar samt smärre grupper av arbetare. De i tabellen anförda relativtalen för november 1934 kunna därför antagas ganska väl återspegla de verkliga förhållandena. Jämförbarheten med föregående års siffror torde dock ej i alltför hög grad ha påverkats av den förbättrade redovisningen, ehuru det är tydligt, att exempelvis den inom flera industrigrenar framträdande ökningen av det relativa antalet arbetare med en arbetstid av mindre än 36 timmar väsentligen sammanhänger härmed.

Diagrammet å föregående sida åskådliggör, hur arbetstidsförhållandena gestaltade sig inom olika näringsgrenar i november 1934.

Inom byggnadsbranschen samt vid kommunala och statliga verk och byggnadsarbeten voro under redovisningsveckan endast $^1/_3$ à $^2/_5$ av arbetarna sysselsatta 48 timmar eller däröver, medan relativt många ($^1/_4$ resp. nära hälften samt omkring $^2/_5$) hade en arbetstid av 45—47 timmar. Detta förhållande sammanhänger med, att den dagliga arbetstiden under vintermånaderna avtalsenligt förkortas för byggnadsarbetare och vissa andra utearbetare, och har således icke sin grund i bristande arbetstillgång. I byggnadsfacket ha likväl åtskilliga arbetare fått vidkännas ytterligare arbetstidsreducering till följd av den säsongmässiga inskränkningen i verksamheten. Inom textil- och beklädnadsbranschen hade inemot hälften av de sysselsatta arbetarna under redovisningsveckan en arbetstid av 48 timmar och däröver, medan nära nog lika många voro sysselsatta i 45—47 timmar. Beträffande hithörande industrier gäller, att den ordinarie arbetstiden för vissa arbetargrupper understiger 48 timmar på grund av arbetarskyddslagens föreskrifter samt på grund av de vid skiftarbete tillämpade anordningarna. Arbetstidsförkortning på grund av bristande arbetstillgång förekom likväl i relativt stor omfattning vid skrädderier och sömnadsfabriker samt hatt- och mössfabriker. Den kemisk-tekniska industrien präglas liksom vid tidigare undersökningstillfällen i mycket av förhållandena vid tändsticksfabrikerna, där driften var inskränkt till fyra dagar i veckan, medan vid övriga hithörande företag några mera betydande arbetstidsförkortningar ej uppgivas ha förekommit. Inom jord- och stenindustri hade något över hälften av de sysselsatta arbetarna en veckoarbetstid av 48 timmar och däröver. Arbetstidsförkortning tillämpades företrädesvis vid stenbrott och stenhuggerier. Även inom denna näringsgren reduceras arbetstiden regelbundet under vintermånaderna för en del med utearbeten sysselsatta arbetare. Detsamma gäller f. ö. vissa arbetargrupper inom malmbrytning och metallindustri samt träindustri (transportarbetare, brädgårdsarbetare m. fl.). Emellertid hade inom vardera av sistnämnda industrigrenar närmare $^2/_3$ av den sysselsatta personalen varit i arbete 48 timmar eller däröver under redovisningsveckan. Arbetstidsförkortning hade allmänt genomförts vid gruvföretagen, huvudsakligen genom minskning av antalet arbetsdagar under veckan. Åtskilliga företag inom metallindustrigruppen redovisa dock mer eller mindre omfattande övertidsarbete, varigenom ej mindre än $^1/_4$ av hithörande arbetare erhållit en arbetstid, överstigande 48 timmar. Inom läder-, hår-

och gummivaruindustri har veckoarbetstiden utgjort 48 timmar eller däröver för $^2/_3$ av den sysselsatta personalen. Inom skoindustrien tillämpades emellertid arbetstidsförkortning för nära halva antalet arbetare. Förhållandena inom livsmedelsbranschen erhålla liksom vid de föregående undersökningstillfällena sin prägel av den under november månad pågående kampanjen vid sockerbruken, varigenom för ett relativt stort antal arbetare veckoarbetstiden kommit att överstiga 48 timmar. Dock synes även i övrigt arbetstillgången ha varit god inom denna näringsgren med undantag för bryggerier och läskedrycksfabriker, vid vilka en säsongbetingad inskränkning av driften med därav föranledd arbetstidsförkortning rätt allmänt rapporterats. För den vid handelsföretag sysselsatta personalen översteg den redovisade arbetstiden icke sällan 48 timmar. Inom butikshandeln var detta regel, medan inom grosshandeln 48-timmarsveckan rätt allmänt tillämpades för lagerpersonalen. Kortare arbetstid än 48 timmar redovisas huvudsakligen för kontorspersonal samt för tillfälligt anställd personal. Endast för ett mindre antal chaufförer samt hantverkare uppgives förkortning av arbetstiden på grund av bristande arbetstillgång ha förekommit. Inom pappers- och grafisk industri återfinnes, relativt taget, det största antalet arbetare med en arbetstid av 48 timmar eller däröver. Dessa utgjorde nämligen mer än $^4/_5$ av samtliga i branschen sysselsatta.

Om man tar i betraktande samtliga näringsgrenar, finner man, att i november 1934 liksom vid motsvarande tid närmast föregående år ungefär $^3/_5$ av de sysselsatta arbetarna hade en veckoarbetstid av 48 timmar eller däröver, medan för återstoden arbetstiden var kortare än 48 timmar. Den största förändringen gentemot föregående år synes bestå däri, att antalet arbetare, vilka under redovisningsveckan haft sysselsättning längre tid än 48 timmar (49 timmar och däröver), vid det senaste undersökningstillfället motsvarade nära $^1/_5$ av samtliga sysselsatta arbetare mot endast något mer än $^1/_{14}$ ett år tidigare. Även om denna förskjutning till någon del kan bero på, att redovisningen blivit noggrannare, är den likväl så pass omfattande, att den i väsentlig mån måste anses sammanhänga med en verklig utökning av arbetstiden. Den antydda utvecklingen synes ha varit starkast inom grupperna malmbrytning och metallindustri samt pappers- och grafisk industri men har tydligen gjort sig gällande inom flertalet industrigrenar.

Såsom av tab. 1 framgår, är även den genomsnittliga arbetstiden nästan genomgående högre än vad fallet var för ett år sedan. Särskilt framträdande är denna ökning inom de till gruppen malmbrytning och metallindustri hörande industrigrenarna. Någon mera betydande nedgång i den genomsnittliga arbetstiden företer endast textil- och beklädnadsindustri jämte garverier och skofabriker. I medeltal för samtliga näringsgrenar har veckoarbetstiden ökats från 46·1 till 46·7 timmar. Ett närmare studium av förändringarna i sysselsättningsgraden inom de olika näringsgrenarna möjliggöres av de i tab. 6 gjorda sammanställningarna av uppgifter, som lämnats av samma företag dels 1932 och 1933, dels 1933 och 1934.

Arbetstidens förkortning i november 1934. Enär det av de föregående undersökningarna framgått, att man icke kunnat bedöma omfattningen av de företagna begränsningarna av arbetstiden enbart utifrån avvikelserna från 48-timmarsveckan, företogs vid 1933 års undersökning med ledning av tillgängliga uppgifter en uppdelning av gruppen arbetare med en arbetstid av 45—47 timmar (i några fall även 41—44 timmar) med hänsyn till, huruvida härvidlag en verklig, av driftsinskränkning betingad arbetstidsförkortning förelåg eller ej. På grundval av dessa beräkningar uppskattades antalet i normal omfattning sysselsatta arbetare till ungefär 75 % av samtliga redovisade arbetare inom den egentliga industrien — år 1932 antogs motsvarande relativtal utgöra c:a 60 % — medan alltså omkring $^1/_4$ av arbetarna skulle ha drabbats av permittering eller arbetstidsförkortning. Vid förevarande undersökning har man, såsom ovan nämnts, genom en särskild fråga sökt erhålla upplysning i varje särskilt fall om orsakerna till förekommande begränsningar av arbetstiden. Med ledning av de svar, som lämnats på denna fråga, har det varit möjligt att tämligen noggrant fastställa omfattningen av de inom olika industrigrenar företagna förkortningarna av arbetstiden. I enlighet härmed voro i november 1934 ungefär $^9/_{10}$ av de i den egentliga industrien anställda arbetarna sysselsatta i normal omfattning, medan $^1/_{10}$ drabbats av sådan permittering eller arbetstidsförkortning, som företagits i samband med driftsinskränkning på grund av bristande arbetstillgång.

Av tab. 3 framgår närmare, hur förhållandena i nämnda hänseende gestaltade sig inom olika industrigrenar (jfr även tab. 1). De i tabellen anförda talen utvisa, att arbetstidsminskningen var mest omfattande inom den kemisktekniska industrigruppen (närmast tändsticksfabrikerna) samt inom läder-, hår- och gummivaruindustri (skofabrikerna), där $^1/_3$ resp. $^1/_5$ av de sysselsatta arbetarna hade förkortad arbetstid. Inom jord- och stenindustri drabbades något över $^1/_{10}$ av de sysselsatta arbetarna (huvudsakligen stenarbetare) av arbetstidsförkortning, och samma var förhållandet med nära $^1/_{10}$ av de i textil- och beklädnadsbranschen samt i träindustrien sysselsatta. Av betydligt mindre omfattning voro, relativt taget, arbetstidsförkortningarna inom malmbrytning och metallindustri (med undantag för gruvor och anrikningsverk), liksom vid pappers- och grafisk industri samt livsmedelsindustri. — De nedersta raderna i tab. 3 belysa den relativa betydelsen av å ena sidan permittering, å andra sidan arbetstidsförkortning vid driftsinskränkning inom olika industrigrenar.

Övertidsarbete i november 1934. De uppgifter, som erhållits angående förekomsten och omfattningen av övertidsarbete, äro ej alldeles fullständiga, enär en del uppgiftslämnare nöjt sig med att blott summariskt angiva, att arbete på övertid förekommit i »obetydlig omfattning» e. d. I allmänhet har man emellertid uppgivit det absoluta eller relativa antalet under redovisningsveckan utgjorda övertidstimmar. I tab. 4 ha de i detta hänseende erhållna uppgifterna sammanställts med vissa andra data, som äro av intresse för bedömande av övertidsarbetets omfattning (jfr även tab. 1).

Tab. 8. Antal arbetare och arbetstid per vecka vid företag med full drift samt vid företag med inskränkt drift (november 1934).

	Malmbrytn. o. metallindustri	Jord- o. stenindustri	Träindustri	Pappers- o. grafisk industri	Livsmedelsindustri	Textil- o. beklädnadsindustri	Läder-, hår- o. gummiv.-industri	Kemisk-teknisk industri	Samtliga industrigrenar
A. Företag med full drift.									
Antal företag	355	156	270	221	227	254	100	68	1 651
Antal anställda arb.	83 995	12 365	19 836	34 166	21 615	35 792	11 629	5 727	225 125
Därav, i %, permitt. tillsvidare	0·7	1·6	2·5	0·4	0·0	0·2	0·1	0·3	0·7
» » växelpermitterade	0·6	0·1	1·3	0·2	0·0	0·1	0·0	0·0	0·4
Antal sysselsatta arb.	80 870	11 886	18 853	33 519	21 341	35 289	11 518	5 608	218 884
Därav, i %, med en arb.-tid av:									
44 timmar eller därunder	2·9	11·9	15·2	3·8	2·6	4·8	5·3	7·4	5·1
45—47 timmar	29·4	30·7	16·8	11·3	26·5	34·8	12·6	16·9	25·0
48 timmar	41·8	42·4	57·8	56·8	32·8	41·1	68·8	50·5	46·2
49—51 timmar	23·8	13·4	7·8	25·1	11·0	17·1	12·1	15·8	18·9
52 timmar eller däröver	2·1	1·6	2·4	3·0	27·1	2·2	1·2	9·4	4·8
Genomsnittlig arbetstid, tim.	*48·3*	*46·8*	*47·1*	*48·3*	*49·3*	*48·0*	*47·7*	*47·9*	*48·1*
B. Företag med inskränkt drift.									
Antal företag	66	44	52	22	70	65	36	20	375
Antal anställda arb.	15 439	3 946	4 846	6 161	3 582	16 162	4 319	3 264	57 719
Därav, i %, permitt. tillsvidare	2·5	2·7	7·7	0·2	0·2	1·7	1·1	0·2	2·1
» » växelpermitterade	0·8	1·0	1·5	2·4	0·2	0·0	0·0	—	0·7
a) Antal arb. *utan* arbetstidsförkortning	9 728	2 035	2 460	4 474	2 307	10 522	849	406	32 781
Därav, i %, med en arb.-tid av:									
44 timmar eller därunder	14·1	2·0	7·3	—	6·0	8·1	1·2	—	6·3
45—47 timmar	20·2	32·7	9·1	5·5	24·2	70·3	3·7	62·1	34·6
48 timmar	60·8	61·4	76·6	57·9	63·4	16·2	52·6	37·9	47·0
49—51 timmar	2·4	1·0	6·7	35·3	6·3	9·1	40·3	—	10·5
52 timmar eller däröver	2·5	2·9	0·3	1·3	0·1	1·3	2·2	—	1·6
Genomsnittlig arbetstid, tim.	*47·3*	*48·0*	*47·8*	*49·0*	*47·8*	*47·3*	*49·5*	*48·0*	*47·7*
b) Antal arb. *med* arbetstidsförkortning	4 880	1 721	1 859	1 421	1 183	5 005	3 356	2 848	22 273
Därav, i %, med en arb.-tid av:									
32 timmar och därunder	66·4	27·1	44·1	21·0	18·2	26·5	31·0	1·1	33·4
33—36 timmar	4·4	14·2	16·9	15·4	23·4	24·3	36·9	94·5	28·8
37—40 timmar	15·0	49·4	22·6	3·5	38·8	21·6	28·3	2·0	20·6
41—44 timmar	13·6	5·6	15·8	60·1	8·6	20·4	3·6	1·9	14·4
45 timmar och däröver	0·6	3·7	0·6	—	11·0	7·2	0·2	0·5	2·8
Genomsnittlig arbetstid, tim.	*32·4*	*36·1*	*33·3*	*38·2*	*36·7*	*36·5*	*34·2*	*34·3*	*34·8*
C. Samtliga företag.									
Antal arb. med arb.-tidsförkortn. i % av samtl. sysselsatta	5·1	11·0	8·0	3·6	4·8	9·8	21·3	32·1	8·1
I % av samtl. anställda utgj. antalet arb. med									
permittering tillsvidare	1·0	1·9	3·5	0·4	0·1	0·7	0·4	0·3	1·0
växelpermittering	0·6	0·3	1·3	0·6	0·1	0·1	0·0	0·0	0·5
arbetstidsförkortning	4·9	10·6	7·5	3·5	4·7	9·6	21·0	31·7	7·9

Av tab. 4 framgår bl. a., att antalet arbetare vid företag, som tillämpade övertidsarbete, utgjorde ungefär hälften av hela antalet såsom sysselsatta redovisade arbetare inom resp. malmbrytning och metallindustri,

Tab. 4. Antal arbetare och utgjorda arbetstimmar m. m. vid samtliga företag samt vid företag med övertidsarbete.

Industrigrenar	Samtliga företag					Företag med övertidsarbete					
	antal	sysselsatta arb. (1 000)	genomsnittl. arbetstid, tim.	s:a utgjorda arbetstim. (1 000)	därav i % på övertid	antal	sysselsatta arb. (1 000)	genomsnittl. arbetstid, tim.	s:a utgjorda arbetstim. (1 000)	uppgivna övertidstim. i % av samtl.	uppgivna övertidstim. per arb., (tim.)
Malmbrytn. o. metallind.	421	95·5	47·3	4 520·9	1·4	156	48·6	48·4	2 348·9	2·7	1·3
Företag { inskr. drift	66	14·6	42·3	618·4	0·5	14	4·6	44·9	207·7	1·5	0·7
med { full drift	355	80·9	48·3	3 902·5	1·6	142	44·0	48·7	2 141·2	2·8	1·4
Jord- o. stenindustri	200	15·6	45·8	716·1	0·4	23	4·6	47·3	217·8	1·4	0·7
Företag { inskr. drift	44	3·7	42·5	159·8	0·2	3	1·0	45·3	45·4	0·7	0·3
med { full drift	156	11·9	46·8	556·3	0·5	20	3·6	47·8	172·4	1·6	0·8
Träindustri	322	23·2	46·1	1 068·0	0·7	51	5·3	47·7	253·6	2·9	1·4
Företag { inskr. drift	52	4·3	41·5	179·4	0·1	2	0·3	45·7	15·5	1·2	0·5
med { full drift	270	18·9	47·1	888·6	0·8	49	5·0	47·8	238·1	3·0	1·4
Pappers- o. graf. ind.	243	39·4	48·0	1 893·7	1·9	106	20·8	48·7	1 010·5	3·5	1·7
Företag { inskr. drift	22	5·9	46·4	273·4	1·0	9	2·8	47·2	131·5	2·0	0·9
med { full drift	221	33·5	48·3	1 620·3	2·0	97	18·0	48·9	879·0	3·7	1·8
Livsmedelsindustri	297	24·8	48·6	1 206·7	1·2	107	13·9	49·0	680·8	2·0	1·0
Företag { inskr. drift	70	3·5	44·1	153·7	0·9	30	2·1	44·6	91·5	1·5	0·7
med { full drift	227	21·3	49·3	1 053·0	1·2	77	11·8	49·7	589·3	2·1	1·1
Textil- o. beklädn.ind.	319	50·8	46·7	2 372·1	1·2	111	24·8	48·0	1 191·3	2·4	1·2
Företag { inskr. drift	65	15·5	43·8	679·8	1·1	19	8·4	45·7	384·6	2·0	0·9
med { full drift	254	35·3	48·0	1 692·3	1·3	92	16·4	49·1	806·7	2·6	1·3
Läd.-,hår- o. gummiv.ind.	136	15·7	45·0	706·7	1·0	30	6·8	47·7	325·2	2·1	1·0
Företag { inskr. drift	36	4·2	37·3	156·8	0·6	5	0·9	42·0	36·7	2·5	1·1
med { full drift	100	11·5	47·7	549·9	1·1	25	5·9	48·5	288·5	2·0	1·0
Kemisk-teknisk ind.	88	8·9	43·5	385·8	1·3	19	2·8	48·4	133·9	3·6	1·8
Företag { inskr. drift	20	3·3	36·0	117·1	—	—	—	—	—	—	—
med { full drift	68	5·6	47·9	268·7	1·8	19	2·8	48·4	133·9	3·6	1·8
Samtliga ind.-grenar	**2 026**	**273·9**	**47·0**	**12 870·0**	**1·3**	**603**	**127·6**	**48·3**	**6 162·0**	**2·7**	**1·3**

pappers- och grafisk industri samt läder-, hår- och gummivaruindustri, över hälften av motsvarande antal inom livsmedelsindustri men avsevärt mindre än hälften inom jord- och stenindustri, träindustri och kemisk-teknisk industri. Det procentuella antalet övertidstimmar i förhållande till hela antalet inom resp. näringsgrenar utgjorda arbetstimmar var störst inom pappers- och grafisk industri (1·9 %), lägst inom jord- och stenindustri (0·4 %). Ser man på de särskilda industrierna, finner man, att övertidsarbetet hade den största omfattningen vid tryckerier och bokbinderier (4·4 resp. 3·0 %), vid guld- och silvervarufabriker (4·5 %) samt choklad- och karamellfabriker (3·5 %). Merendels torde brådskande arbete för julmarknaden ha varit anledningen härtill. De i tabellen meddelade siffrorna ge även möjlighet att bedöma övertidsarbetets relativa betydelse vid de företag, där dylikt arbete förekom. Enär någon procents övertid (för reparationer m. m.) uppgives under normala förhållanden vanligen förekomma inom industrien, kan det icke sägas, att övertidsarbetet i allmänhet hade någon större betydelse vid undersökningstillfället. Övertidsprocenten översteg mestadels ej den normala ens vid företag

Tab. 5. Förekomsten av arbetstidsförkortning (och övertidsarbete) inom olika landsdelar[1] (nov. 1934).

		Stock-holm	Östra Sve-rige	Små-land o. öarna	Södra Sve-rige	Västra Sve-rige	Norra Sve-rige	Hela landet
Antal anställda arbetare		26 098	49 664	21 385	42 706	88 831	54 160	282 844
Därav, i %, permitt. tillsvidare		0·9	0·9	0·7	0·9	0·9	1·3	1·0
» » » växelvis		0·2	0·2	0·1	0·2	0·7	0·7	0·5
Samtliga sysselsatta arbetare		25 314	48 045	20 874	41 693	85 866	52 146	273 938
Därav, i %, med en arbetstid av:								
44 timmar och därunder		12·6	7·1	17·3	7·7	15·0	16·5	12·7
45—47 timmar		28·6	21·8	14·8	23·0	35·4	11·1	24·3
48 timmar		28·6	55·1	44·2	37·2	36·5	51·2	42·5
49 timmar och däröver		30·2	16·0	23·7	32·1	13·1	21·2	20·5
Genomsnittlig arbetstid, tim.		47·2	47·7	46·4	48·0	46·6	46·3	47·0
Därav, i %, på övertid		2·3	1·2	1·3	1·3	1·2	0·8	1·3
Antal sysselsatta arb. med förkortad arbetstid:	Malmbrytning o. metallind.	684	698	61	69	459	2 909	4 880
	Jord- och stenindustri	2	155	434	461	659	10	1 721
	Trävaruindustri	19	305	148	15	218	1 154	1 859
	Pappers- o. grafisk industri	22	144	101	—	289	865	1 421
	Livsmedelsindustri	319	132	43	192	409	88	1 183
	Textil- och beklädnadsindustri	907	567	—	750	2 636	145	5 005
	Läder-, hår- o. gummivaruind.	6	143	234	331	2 550	92	3 356
	Kemisk-teknisk industri	23	37	1 545	17	1 182	44	2 848
	Tillhopa	**1 982**	**2 181**	**2 566**	**1 835**	**8 402**	**5 307**	**22 273**
D:o i % av samtl. sysselsatta inom resp. industrigrenar	Malmbrytning o. metallind.	7·1	2·7	1·2	0·9	1·8	13·7	5·1
	Jord- och stenindustri	·	6·4	16·3	8·1	15·9	1·4	11·0
	Träindustri	5·4	9·6	4·0	2·0	5·7	10·2	8·0
	Pappers- o. grafisk industri	0·5	3·1	2·5	—	2·8	6·3	3·6
	Livsmedelsindustri	6·2	4·1	3·2	2·2	7·5	8·2	4·8
	Textil- och beklädnadsindustri	23·9	8·7	—	7·7	9·7	5·0	9·8
	Läder-, hår- o. gummivaruind.	1·6	14·0	13·0	6·4	37·2	18·0	21·3
	Kemisk-teknisk industri	2·2	4·7	98·4	1·0	40·0	7·0	32·1
	Tillhopa	**7·8**	**4·5**	**12·3**	**4·4**	**9·8**	**10·2**	**8·1**

med full drift, medan vid företag med inskränkt drift övertidsarbete förekom relativt sällan och då vanligen endast i mindre omfattning.

Arbetstidsförhållandena inom olika landsdelar. Av tab. 5 framgår, hur arbetstidsförhållandena i november 1934 gestaltade sig inom olika landsdelar. Det största relativa antalet arbetare med förkortad arbetstid förefanns i Småland och öarna (huvudsakligen vid tändsticksfabrikerna), därnäst i norra Sverige (mestadels gruvarbetare och sågverksarbetare). Ett stort antal arbetare med förkortad arbetstid förefanns vidare inom sko- och textilindustrierna samt vid tändsticksfabrikerna i västra Sverige. I Stockholm framträda säsongmässiga arbetstidsinskränkningar främst inom beklädnadsbranschen, vid bryggerierna samt vid en del metallindustriföretag. De gynnsammaste förhållandena uppvisa södra och östra Sverige, där likväl inom textil- samt läder-, hår- och gummivaruindustrierna förhållandevis omfattande arbetstidsinskränkningar förekommo.

[1] Härvid ha Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Västmanlands och Östergötlands län sammanförts till östra Sverige, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Gotlands län till Småland och öarna, Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län till södra Sverige, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands och Örebro län till västra Sverige samt Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län till norra Sverige.

Tab. 6. Arbetarantal, arbetstimmar och genomsnittlig veckoarbetstid vid företag, varifrån uppgifter föreligga både för 1933 och 1934.

Näringsgrenar	Antal företag	Antal arbetare [1]		Genomsn. arbetstid per vecka och arb., tim.		Summa utgjorda arbetstimmar per vecka (1 000)		Indextal f. 1934 (1933 = 100)			Indextal f. 1933 (1932 = 100)		
		1933	1934	1933	1934	1933	1934	Antal arbetare	Arbetstid per arb.	Hela antalet arb.-tim.	Antal arbetare	Arbetstid per arb.	Hela antalet arb.-tim.
Malmbrytn. o. metallind.	**364**	**73 746**	**89 404**	**44·4**	**47·1**	**3 271·1**	**4 206·5**	**121**	**108**	**129**	**102**	**111**	**113**
Gruvor o. anrikningsverk	25	4 817	5 815	33·8	38·3	162·9	222·5	121	113	137	86	118	102
Järn-, stål- o. kopparverk	32	17 131	20 902	45·9	48·0	786·7	1 004·3	122	105	128	100	116	117
Järn- o. stålmanufaktur	54	8 476	9 195	45·8	47·6	388·4	438·0	108	104	113	101	111	112
Mek. verkst. o. skeppsvarv	192	32 961	41 560	44·5	47·4	1 465·3	1 968·2	126	107	134	109	108	117
Elektriska verkstäder	26	7 324	8 456	45·6	48·0	333·7	405·8	115	105	122	93	109	101
Metallmanufaktur	27	2 329	2 706	43·8	47·7	101·9	129·1	116	109	127	97	108	104
Guld- o. silvervarufabr.	8	708	770	45·5	50·1	32·2	38·6	109	110	120	97	103	100
Jord- o. stenindustri	**133**	**11 151**	**12 462**	**44·4**	**46·1**	**494·9**	**576·0**	**112**	**104**	**116**	**86**	**106**	**92**
Kolgruvor	5	847	909	47·6	47·8	40·4	43·4	107	100	108	—	—	—
Torvindustri	3	40	35	33·0	42·8	1·3	1·5	88	130	114	105	85	89
Stenbrott o. stenhuggerier	22	1 541	1 848	43·7	42·8	67·3	79·0	120	98	117	56	115	64
Byggnadsämnesindustri	71	4 053	4 929	43·1	46·1	174·6	227·4	122	107	130	98	109	107
Porsl.-, kakel- o. lergodsf.	9	2 192	2 363	45·2	47·8	99·1	112·9	108	106	114	99	97	95
Glasbruk	23	2 478	2 378	45·3	46·6	112·2	110·8	96	103	99	101	99	100
Träindustri	**179**	**15 269**	**15 104**	**43·9**	**45·9**	**670·9**	**693·8**	**99**	**105**	**103**	**102**	**97**	**99**
Sågverk o. hyvlerier	83	10 915	10 396	43·3	45·0	472·5	468·3	95	104	99	104	95	99
Snickeri- o. möbelfabr.	78	3 871	4 219	45·7	47·9	177·0	202·2	109	105	114	98	103	102
Annan trävaruindustri	18	483	489	44·3	47·7	21·4	23·3	101	108	109	92	93	85
Pappers- o. grafisk ind.	**187**	**30 043**	**31 544**	**46·4**	**47·5**	**1 393·8**	**1 499·1**	**105**	**102**	**108**	**96**	**101**	**97**
Pappersmassefabriker	59	12 358	12 997	46·5	47·2	575·2	613·9	105	102	107	98	99	97
Pappersbruk o. pappfabr.	39	11 523	11 910	45·8	47·2	527·2	561·9	103	103	107	97	103	100
Annan pappersindustri	27	1 495	1 678	46·7	49·3	69·9	82·8	112	106	118	91	99	90
Grafisk industri	62	4 667	4 959	47·5	48·5	221·5	240·5	106	102	109	93	100	92
Livsmedelsindustri	**196**	**20 026**	**20 475**	**48·0**	**49·8**	**961·0**	**1 020·5**	**102**	**104**	**106**	**100**	**100**	**100**
Kvarnar	14	1 008	1 137	47·9	47·5	48·3	54·1	113	99	112	100	100	100
Pressjästfabriker	4	125	115	48·3	48·1	6·0	5·5	92	100	92	91	101	92
Bagerier	30	2 621	2 899	45·9	52·6	120·4	152·3	111	115	127	98	96	94
Råsockerbruk o. raffinad.	19	6 204	6 311	52·2	52·7	324·1	332·8	102	101	103	111	101	112
Choklad- o. karamellfabr.	16	2 657	2 947	46·5	49·3	123·5	145·2	111	106	118	96	97	93
Brygger. o. läskedrycksf.	51	2 727	2 657	44·2	45·6	120·6	121·0	97	103	100	94	98	92
Tobaksfabriker	10	2 173	2 108	45·4	46·7	98·6	98·5	97	103	100	89	99	87
Slakterier o. konservfabr.	24	1 170	1 235	44·6	46·7	53·4	57·7	106	105	108	89	104	93
Annan livsmedelsindustri	28	1 341	1 066	49·3	50·1	66·1	53·4	79	102	81	109	103	112
Textil- o. beklädnadsind.	**225**	**41 508**	**44 919**	**47·0**	**46·6**	**1 951·9**	**2 094·0**	**108**	**99**	**107**	**102**	**104**	**106**
Spinnerier, väverier o. d.	148	32 823	35 493	47·7	47·0	1 564·7	1 667·3	108	99	107	103	104	107
Skrädderier o. sömnadsf.	67	7 966	8 700	44·4	45·3	354·0	393·9	109	102	111	99	105	105
Hatt- o. mössfabriker	10	719	726	46·2	45·1	33·2	32·8	101	98	99	100	107	107
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	**102**	**14 308**	**14 551**	**44·9**	**46·3**	**643·0**	**673·2**	**102**	**103**	**105**	**104**	**104**	**108**
Garverier	11	1 276	1 353	47·9	47·5	61·2	64·3	106	99	105	100	102	102
Päls- o. skinnvarufabr.	11	395	396	44·8	47·9	17·7	19·0	100	107	107	113	136	154
Skofabriker	44	6 124	5 965	42·5	43·7	260·3	260·6	97	103	100	102	108	109
Gummivarufabriker	6	5 046	5 047	46·6	48·1	234·9	242·9	100	103	103	109	98	106
Annan hithörande ind.	30	1 467	1 790	47·0	48·3	68·9	86·4	122	103	125	96	113	109
Kemisk-teknisk industri	**59**	**7 868**	**7 761**	**39·9**	**42·9**	**313·7**	**333·0**	**99**	**108**	**106**	**100**	**107**	**107**
Färg-, olje- o. parfymfabr.	22	1 338	1 416	46·4	47·9	62·1	68·8	106	103	111	104	97	101
Konstgödningsfabriker	8	1 160	1 290	46·1	45·5	53·5	58·7	111	99	110	98	112	109
Sprängämnesfabriker	3	821	1 040	43·7	47·1	35·9	49·0	127	108	137	114	112	128
Tändsticksfabriker	9	3 144	2 661	30·1	34·0	94·5	90·5	85	113	96	—	—	—
Annan kemisk-tekn. ind.	17	1 405	1 354	48·2	48·7	67·7	66·0	96	101	97	101	104	104
S:a för ovanstående grupper	**1 445**	**213 919**	**236 220**	**45·3**	**47·0**	**9 700·3**	**11 095·1**	**110**	**104**	**114**	**100**	**105**	**105**
Byggnadsverks. (ensk.)	161	1 889	6 928	39·1	44·4	73·9	307·8	367	114	417	82	105	86
Statl. verk o. byggn.-arb.	20	4 178	4 032	46·0	46·4	192·3	187·1	97	101	97	106	100	106
Komm. verk o. byggn.-arb.	193	15 579	15 500	46·4	46·6	722·5	723·0	99	100	100	88	99	87
Stuverirörelse	24	3 268	3 198	32·2	31·3	105·1	100·1	98	97	95	—	—	—
Samtliga näringsgrenar	**1 843**	**238 833**	**265 878**	**45·2**	**46·7**	**10 794·1**	**12 413·1**	**111**	**103**	**115**	**100**	**104**	**104**

[1] Sysselsatta samt växelpermitterade. De å sid. 172 angivna siffrorna avse endast sysselsatta arbetare

Förändringarna i arbetarantal och arbetstid 1932—1934. Liksom vid föregående undersökning har man företagit en sammanställning av arbetarantalet och arbetstiden vid de företag, som lämnat uppgift såväl vid det senaste undersökningstillfället som vid det närmast föregående. Resultatet härav framgår av tab. 6. Vid denna jämförelse har man utgått från antalet sysselsatta samt växelpermitterade arbetare. Även den genomsnittliga arbetstiden är beräknad i förhållande till detta arbetarantal och således något lägre än den i tab. 1 angivna. För såväl antalet arbetare som den genomsnittliga arbetstiden samt hela antalet utgjorda arbetstimmar ha indextal uträknats med närmast föregående år som basår.

De i tabellen anförda talen återspegla ett betydande uppsving inom nära nog samtliga näringsgrenar sedan slutet av år 1932 och framför allt mellan november 1933 och samma tid år 1934. I främsta rummet har detta uppsving gjort sig gällande inom malmbrytning och metallindustri, där antalet arbetare sedan november 1933 ökats med $^1/_5$ och antalet utgjorda arbetstimmar med nära $^1/_3$. Allmänt sett kan den iakttagelsen göras, att under perioden 1932—1933 den förbättrade arbetstillgången tog sig uttryck huvudsakligen i en utökning av arbetstiden för den sysselsatta personalen, medan återanställning eller nyanställning av arbetare synes ha förekommit endast i obetydlig omfattning. Däremot har under 1934 inom flertalet industrigrenar arbetarantalet ökats proportionsvis mer än arbetstiden.

Utvecklingen inom den egentliga industrien sedan november 1932 belyses närmare av nedanstående tablå:

Indextal för		Malmbrytning o. metallind.	Jord- o. stenind.	Träind.	Pappers- o. grafisk ind.	Livsmedelsind.	Textil- o. beklädnadsind.	Läder-, hår- o. gummivaruind.	Kemisk-teknisk ind.	Samtliga industrigrenar
Antal arbetare [1]	1932	100	100	100	100	100	100	100	100	**100**
	1933	102	86	102	96	100	102	104	100	**100**
	1934	123	96	101	101	103	110	106	98	**111**
Genomsn. arb.-tid per arb. o. vecka	1932	100	100	100	100	100	100	100	100	**100**
	1933	111	106	97	101	100	104	104	107	**105**
	1934	118	110	102	103	104	103	107	115	**109**
Totalantal utgjorda arb.-tim.	1932	100	100	100	100	100	100	100	100	**100**
	1933	113	92	99	97	100	106	108	107	**105**
	1934	145	106	103	105	106	114	113	114	**120**

De ovan anförda indextalen för 1934, vilka ge uttryck åt förändringarna i arbetarantal, arbetstid och antal utgjorda arbetstimmar gentemot år 1932, ha erhållits genom att multiplicera de indextal, som ange utvecklingen från 1932 till 1933, med motsvarande indextal för perioden 1933—1934. Man finner sålunda, att för samtliga industrigrenar tillhopatagna antalet utgjorda arbetstimmar i november 1934 ökats med ej mindre än 20 % jämfört med november 1932, medan ökningen av antalet arbetare utgör 11 % och ökningen av veckoarbetstiden 9 %. För malmbrytning och metallindustri, som utvisar den största ökningen, äro motsvarande relativtal 45 resp. 23 och 18 %. Näst i ordningen komma textil- och beklädnadsindustri, läder-, hår- och gummivaru-

[1] Jfr noten till tab. 6.

industri samt kemisk-teknisk industri med en ökning av antalet utgjorda arbetstimmar om 13 à 14 %. De båda förstnämnda industrierna utvisa även en ökning av arbetarantalet med 10 resp. 6 %, medan i den kemisk-tekniska branschen någon nedgång av antalet arbetare föreligger. De övriga industrigrenarna ha ökat sitt arbetarantal endast obetydligt i jämförelse med 1932 (för jord- och stenindustri är siffran t. o. m. något lägre än i november 1932), medan antalet utgjorda arbetstimmar ökats med 3 à 6 %. Det må framhållas, att de anförda talen likväl icke ge ett fullständigt uttryck åt förändringarna i sysselsättningen, enär de icke omfatta nytillkomna företag och endast i undantagsfall sådana företag, där driften helt nedlagts eller återupptagits.

Utredning angående arbetarskyddslagens bestämmelser om minderårigas arbetstid.

Genom remiss den 14 januari 1935 har socialstyrelsen anmodats att avgiva yttrande över en av svenska textilarbetareförbundet gjord framställning om vidtagande av åtgärder för sådan ändring av 14 § 3 mom. lagen om arbetarskydd, att den tid av dygnet, under vilken minderåriga få användas till industriellt arbete, begränsas till tiden mellan kl. 6 f. m. och kl. 7 e. m. och att den i samma lagrum intagna bestämmelsen, att »ynglingar, som fyllt sexton år, må efter yrkesinspektörens medgivande användas till arbete nattetid var tredje vecka» bortfaller. I anledning härav har socialstyrelsen i skrivelse den 6 februari 1935 anfört i huvudsak följande.

Enligt den reglering av arbetstidens förläggning för minderåriga anställda i industriellt arbete, vilken gällde före den år 1931 verkställda revisionen av lagen om arbetarskydd, fick minderårig icke användas till arbete å tid mellan klockan 7 e. m. och klockan 6 f. m. Härifrån gällde dock undantag för manlig minderårig, som fyllt 16 år. Sådan minderårig fick användas till arbete jämväl å tid mellan klockan 7 e. m. och klockan 6 f. m., under förutsättning att hans arbetstid var begränsad till högst 8 timmar av dygnet samt tillika antingen icke oftare än under var tredje vecka inföll å tid mellan klockan 11 e. m. och klockan 5 f. m. eller ock var i fråga om tider av dygnet, då det skulle utföras, fördelat på sätt som av vederbörande yrkesinspektör eller bergmästare godkänts såsom likvärdigt med nyssnämnda anordning. Genom sistnämnda alternativ möjliggjordes bl. a. tillämpning av tvåskiftsarbete men endast beträffande ynglingar fyllda 16 år. Härutöver ägde Kungl. Maj:t enligt särskild bestämmelse beträffande industriellt arbete av något större omfattning, som av tekniska skäl måste oavbrutet fortgå såväl natt som dag eller tidvis måste forceras, befogenhet att i fråga om manlig minderårig, vilken fyllt 16 år, meddela ytterligare eftergift från nattarbetsförbudet.

Genom 1931 års revision infördes i fråga om arbetstidens förläggning för minderåriga den huvudregel, som återfinnes i 14 § 3 mom. första stycket i lagen. Enligt detta stadgande skall den minderårige för nattvila beredas oavbruten ledighet från arbetet under minst 11 timmar varje dygn, och skall i denna ledighet ingå tiden mellan klockan 10 e. m. och klockan 5 f. m. Stadgandet överensstämmer helt med

huvudbestämmelsen i den i Washington år 1919 antagna konventionen angående barns nattarbete inom industrien. Från vad sålunda stadgats gälla emellertid, förutom viss eftergiftsmöjlighet för användande av manlig minderårig till flottningsarbete, vissa undantag för yngling som fyllt 16 år, vilka undantag väsentligen motsvara de tidigare härutinnan gällande undantagen.

Genom den nya huvudregeln möjliggöres användande av tvåskiftsarbete för minderåriga, så snart skiften kunna förläggas mellan klockan 5 f. m. och klockan 10 e. m., och detta tydligen även för minderåriga under 16 år, d. v. s. 14- och 15-åringar (minimiåldern för minderårigs användande i industriellt arbete är 14 år).

Textilarbetareförbundets framställning avser i första hand förhållandena inom textilindustrien. Inom denna industri torde skiftarbetet under senaste åren ha vunnit en icke oväsentligt större utbredning än tidigare, och ha härvid jämväl minderåriga i 14- och 15-årsåldrarna blivit tagna i användning i icke ringa omfattning. De olägenheter, som alltid mer eller mindre torde vara förenade med skiftarbete, ha härigenom kommit att framträda i särskild grad. Framför allt synes anordnandet av raster under arbetstiden varit en fråga, vars lämpliga lösning mött stora svårigheter. Anmärkas må å andra sidan, att antalet inom textilindustrien sysselsatta minderåriga arbetare under de senaste 20 åren undergått en betydande minskning relativt sett. Sålunda utgjorde antalet inom den egentliga textilindustrien (bomulls-, linne-, hamp-, jute- och ylleindustrierna samt trikåfabriker) sysselsatta minderåriga c:a 6 800 år 1912, 4 600 år 1922, 4 400 år 1927 och 3 500 år 1932, det senaste år för vilket officiell statistik härom föreligger. Uträknade i procent av totala antalet inom nämnda industri sysselsatta arbetare utgöra angivna siffror resp. 22 %, 17 %, 14 % och 11 %. Något säkert uttalande om tendensen rörande användandet av minderåriga under åren efter 1932 kan med stöd av för styrelsen tillgängligt material icke göras. Till jämförelse må nämnas, att hela antalet inom industrien sysselsatta minderåriga arbetare år 1912 uppgick till c:a 43 100 och 1932 till 28 900, utgörande resp. 13·8 och 7·2 % av totala antalet sysselsatta arbetare.

Emellertid har textilarbetareförbundet i sin framställning icke inskränkt sig till textilindustrien utan avser förbundet, att de föreslagna skärpta bestämmelserna rörande minderårigas användande till arbete skola bliva gällande för hela det industriella arbetsområdet. Härigenom har frågan uppenbarligen erhållit en mycket omfattande och svåröverskådlig innebörd, så mycket mera som förbundet tydligen åsyftar en skärpning jämväl i förhållande till tidigare gällande bestämmelser. Att utan föregående grundlig utredning taga ställning till framställningen lärer under sådana förhållanden icke gärna kunna ifrågakomma — detta särskilt i betraktande av att minderåriga sedan gammalt i ganska betydande omfattning använts i skiftarbete i sådana viktiga industrigrenar som järnbruks-, sågverks- och cellulosaindustrierna.

Då det emellertid synts vara av intresse för frågans allmänna bedömande att erhålla del av de erfarenheter, yrkesinspektörerna och yrkesinspektrisen kunnat göra angående verkningarna av den år 1931 genomförda lagändringen rörande förläggningen av de minderårigas arbetstid, ävensom av deras uppfattning rörande de med skiftgående arbete eventuellt förenade sociala eller hygieniska missförhållandena, har styrelsen anmodat dem att inkomma med upplysningar härutinnan. Av de inkomna svaren, vilka på grund av den korta remisstiden endast kunnat hållas i mera allmänna ordalag, framgår, att några påtagliga hygieniska missförhållanden icke med säkerhet kunnat konstateras. Detta meddelas även från tredje och sjätte yrkesinspektionsdistrikten, inom vilka textilindustrien huvudsakligen förekommer. Yrkesinspektören i sjätte distriktet meddelar särskilt, att läkarrapporterna över besiktningarna av minderåriga inom distriktet icke giva vid handen, att de minderårigas hälsotillstånd försämrats genom deltagande i skiftgående arbete.

Vad sålunda meddelats innebär emellertid icke, att ifrågavarande befattnings-

havare skulle anse, att några missförhållanden icke vore förenade med användningen av arbete på två eller tre skift. I allmänhet synas de hysa den uppfattningen, att vissa olägenheter såväl hygieniskt som socialt äro förknippade med en dylik anordning av arbetet även om sådana icke kunnat av dem direkt konstateras. Två av yrkesinspektörerna tillstyrka också en lagändring i överensstämmelse med textilarbetareförbundets hemställan. Flertalet yrkesinspektörer ställa sig däremot tveksamma eller helt avböjande mot ett tillmötesgående av framställningen. Även yrkesinspektrisen, som särskilt känner förhållandena inom textilindustrien, förklarar sig icke kunna tillstyrka förbundets framställning. Som motiv för sin avvisande inställning ha ifrågavarande befattningshavare allmänt framhållit, att ungdomsarbetslösheten skulle komma att ökas, särskilt på landsbygden, där arbetsmöjligheterna äro färre än i städerna, att viss svårighet skulle uppstå beträffande yrkesutbildningen samt att fördyring av arbetsprodukterna skulle uppkomma, vilken kunde leda till minskad drift på grund av minskad konkurrensförmåga.

För egen del får styrelsen, i enlighet med vad förut antytts, uttala, att vissa olägenheter alltid torde vara förbundna med användandet av minderåriga i skiftarbete. Dessa olägenheter synas emellertid inom vissa verksamhetsgrenar särskilt på landsbygden vara ganska ringa, medan de åter mera starkt framträda inom andra slag av verksamhet, särskilt där dessa drivas å större orter. Å andra sidan skulle utan tvivel betydande svårigheter i olika avseenden uppstå, därest i vår lagstiftning infördes bestämmelser, som omöjliggjorde minderårigas användande till skiftarbete. För klarläggande av nu berörda olägenheter och svårigheter och möjliggörande av ett ställningstagande med hänsyn tagen till alla olika på frågan inverkande omständigheter lärer en ingående utredning böra komma till stånd, varvid givetvis även spörsmålet om rasternas anordnande på ett med hänsyn till den minderårige lämpligt sätt bör undersökas.

Genom beslut den 22 februari 1935 har Kungl. Maj:t sedermera anbefallt socialstyrelsen, att i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder och riktlinjer, som angivits i styrelsens ovan återgivna utlåtande, verkställa och före den 1 oktober 1935 inkomma med i utlåtandet föreslagen utredning ävensom med det författningsförslag, som av utredningen må föranledas.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 11 februari—10 mars 1935 bl. a. publicerats:

Nr		Daterad
16.	K. Socialstyrelsens kung. ang. indelning för taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt samt kommunalskatt av samtliga orter i riket med avseende å levnadskostnadernas höjd	5 febr.
35.	K. kung. om ändrad lydelse av § 5 mom. 1 och 2 samt § 8 kung. den 22 december 1927 (nr 489) ang. anordnande av den i 34 § av lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda, på frivilliga avgifter grundade försäkringen	1 mars

---

Den svenska folkkostens näringsvärde

i städer och industriorter år 1933.

Inledning. I nr 12 av Sociala Meddelanden år 1934 lämnades några preliminära resultat av socialstyrelsens pågående undersökning rörande levnadsvillkor och hushållsvanor i städer och industriorter omkring år 1933. Uppgifterna avsågo dels hushållens inkomster och utgifter samt dessas fördelning å hushållsbudgetens huvudposter, dels ock de förbrukade mängderna av föde- och njutningsämnen samt bränsle- och lyseartiklar.

För att belysa kostens sammansättning och näringsvärde ur fysiologisk synpunkt samt de förändringar som härutinnan inträffat sedan tidigare undersökningstillfällen (åren 1914 samt 1923) ha uppgifterna rörande förbrukade varumängder per år och normalhushåll underkastats ytterligare bearbetning, varvid utrönts såväl kostens näringsvärde, mätt i antalet kalorier per dag och konsumtionsenhet, som dess sammansättning av äggvita, fett och kolhydrat. Till grund för beräkningarna ligger en av laboratorn vid karolinska institutet *E. Abramson* utarbetad tabell över den kemiska sammansättningen av de enskilda födo- och njutningsämnena. Vid den av socialstyrelsen nu publicerade undersökningen ha de av nationernas förbunds expertkommitté föreslagna åtgärderna i största möjliga utsträckning även blivit iakttagna.[1] Den enda mera betydande avvikelsen är att den föreslagna nya konsumtionsenhetsskalan för kosten icke kommit till användning. Detta beror väsentligen på att en omläggning skulle försvåra jämförelser med tidigare undersökningar i vårt land, där den s. k. amerikanska skalan använts. Härvid är även att beakta, att i våra hushållskostnadsundersökningar studiet av kosten endast utgör en detalj och att användningen av olika skalor inom en och samma undersökning ännu ej ansetts påkallad.

Födo- och njutningsämnenas näringsvärde. Efterföljande tab. A har utarbetats dels på grundval av analysvärden erhållna från olika in- och utländska publikationer, dels på grundval av vid karolinska institutets fysiologiska avdelning under flera år utförda bestämningar över olika svenska födoämnens sammansättning. Vid beräkningen av kalorivärdena har äggvitans och kolhydratets fysiologiska förbränningsvärde satts till 4·1 och fettets till 9·3. Förbränningsvärdet för alkohol utgör 7·0 och vinextraktets upptages till 3·4. Alla analysvärden äro beräknade med hänsyn till normalt uppkommande avfall (ben, skal o. d.). Däremot har ingen hänsyn tagits till tillgodogörandet i tarm-

[1] Bulletin trimestriel de l'organisation d'hygiène, vol. I (1932), sid. 496 ff.

Tab. A. Födo- och njutningsämnenas näringsfysiologiska sammansättning.

Varuslag	Kvantitet	Därav (i gram) ägg-vita	fett	kol-hydrat	Antal brutto-kalorier
Färskt nötkött	kg	170	100	—	1 630
» kalvkött	»	180	90	—	1 580
» malet kött	»	200	120	—	1 940
» fårkött	»	170	150	—	2 090
Tamfågel	»	200	45	—	1 240
Vilt	»	220	20	—	1 090
Salt kött	»	215	130	—	2 090
Färskt fläsk	»	100	450	—	4 600
Salt o. rökt fläsk	»	110	500	—	5 100
Korv o. sylta	»	110	340	40	3 780
Inälvor	»	200	40	30	1 320
Färdiglagad mat, smörgåsmat	»	110	340	40	3 780
Färsk sill	»	150	90	—	1 450
» strömming	»	160	50	—	1 120
» makrill	»	110	60	—	1 010
» flundrefisk	»	160	75	—	1 350
» annan saltvattensfisk	»	140	5	—	620
» gädda o. abborre	»	140	5	—	620
» annan sötvattensfisk	»	160	20	—	840
Salt sill	»	200	140	—	2 120
» strömming	»	170	55	—	1 210
Annan salt fisk	»	250	5	—	1 070
Animala konserver	»	130	100	50	1 670
Oskummad mjölk	l	33	35	50	670
Separerad mjölk	»	30	1	50	340
Grädde	»	30	140	40	1 590
Smör	kg	7	840	8	7 870
Margarin	»	5	850	4	7 940
Fett o. flott	»	4	990	—	9 220
Ost, helfet	»	270	280	25	3 810
Ägg	st.	5·6	5·3	0·3	73
Mjöl (vete-, råg-, korn-, havre-)	kg	100	14	730	3 530
Potatis- o. annat mjöl	kg	10	1	810	3 370
Havregryn	»	130	60	670	3 840
Andra gryn o. flingor	»	100	10	730	3 500
Hårt rågbröd	»	110	10	760	3 660
Mjukt matbröd	»	80	10	560	2 720
Skorpor	»	125	50	700	3 850
Kaffebröd	»	80	35	570	2 990
Småbröd	»	80	180	610	4 500
Potatis	»	20	—	200	900
Andra rotfrukter	»	15	1	100	480
Färska grönsaker[1]	»	20	1	50	300
Andra f. grönsaker	»	25	3	60	380
Torkade ärter o. bruna bönor	»	220	15	570	3 380
Konserv. grönsaker	»	25	3	60	380
Äpplen, päron o. annan frukt	»	3	1	120	510
Apelsiner	»	6	1	90	400
Bananer	»	9	1	155	680
Färska bär	»	10	1	100	460
Torkad frukt o. bär	»	20	6	630	2 720
Konserv. frukt o. bär	»	10	1	670	2 800
Socker	»	—	—	998	4 090
Sirap	»	16	—	645	2 710
Kakao	»	250	200	440	4 690
Karameller	»	40	120	750	4 360
		alkohol		extrakt	
Spritdrycker	l.	320	—	·	2 240
Starkvin	»	122	43	·	1 000
Öl och pilsner	»	30	37	·	360
Svagdricka o. läskedrycker	»	12	28	·	200

[1] Häri ingår kål, lök, gurka och tomater.

kanalen, lagringsförluster och bortkastade matrester. Enskilda analysvärden å ett och samma födoämne variera högst avsevärt med hänsyn till kvalitet, årstid, varans ålder och lagring m. m. De i tabellen upptagna värdena kunna närmast anses motsvara de kvaliteter etc., vilka förekomma i socialstyrelsens levnadskostnadsstatistik. I flera fall utgöra i tabellen uppförda värden sannolika medeltal efter uppskattning av mängden inom vederbörlig rubrik i hushållsböckerna förekommande olika födoämnen (exempelvis färdiglagad mat, inälvor etc.).

Kostens näringsvärde. Ett sammanfattande uttryck för storleken av födo- och njutningsämneskonsumtionen erhålles genom att beräkna kostens näringsvärde. Vid efterföljande beräkningar har för varje enskilt varuslag den inköpta (konsumerade) kvantiteten omräknats till bruttokalorier. Härvid har tillgått så att den förbrukade varukvantitetens innehåll (antal gram) av äggvita, fett och kolhydrat först bestämts med ledning av uppgifterna i tab. A., varpå kalorivärdet uträknats genom att multiplicera de funna gramtalen med resp. näringsämnens förbränningsvärden. Beträffande posterna »förtäring utom hemmet» samt »övriga vegetabiliska och animaliska livsmedel» saknas helt naturligt i hushållsböckerna kvantitetsuppgifter. För dessa tre poster har näringsvärdet endast kunnat approximativt angivas. Kalorimängden för dessa varuslag uppgår dock endast till c:a 2 à 3 % av kostens totala näringsvärde.

Vid beräkningarna har det ej varit möjligt att taga hänsyn till att varornas kvalitet växlar mellan olika orter och samhällsklasser, utan ha samma näringsfysiologiska värden genomgående använts. Det bör i detta sammanhang jämväl framhållas, att kaloritalen uträknats på grundval av de inköpta (konsumerade) varumängderna. Någon hänsyn har som tidigare påpekats icke tagits till eventuella lagringsförluster, förluster i form av överblivna, bortkastade matrester och förluster i tarmkanalen. De funna värdena äro därför bruttovärden och angiva, huru mycket av näringsämnen faktiskt inköpts och förbrukats. Huru mycket härav som människokroppen kunnat tillgodogöra sig är vanskligt att avgöra. Man har dock av fysiologiska undersökningar funnit, att i vanlig arbetarkost kroppen kan utnyttja c:a 90—95 % av den absoluta näringsmängden i födan (födans »nettokalorivärde»).

I tidigare av styrelsen utförda hushållskostnadsundersökningar har, i motsats till vad nu skett, kostens nettokalorivärde beräknats. Ett frångående av denna beräkningsmetod har varit motiverat *dels* av en strävan att göra den svenska statistiken på denna punkt direkt jämförbar med den internationella socialstatistiken, inom vilken nästan genomgående kostens bruttokalorivärde bestämmes, *dels och* med hänsyn till det vanskliga i en approximativ uppskattning av de mängder, som gå förlorade i form av olika slags avfall.

I efterföljande tab. B. meddelas resultaten av beräkningarna över kostens bruttokalorivärde per dag och konsumtionsenhet. Näringsmängden var praktiskt taget densamma inom medelklassen som bland arbetare och lägre tjänstemän och uppgick till c:a 3 530—3 480 bruttokalorier per dag och konsum-

Tab. B. Kostens bruttokalorivärde inom olika hushållsgrupper år 1933.

Hushållsgrupper	Antal hushåll	Antal bruttokalorier per dag och konsumtionsenhet[1] av			Kalorimängdens fördelning i % på		Kostnad i öre pr 10 000 kalorier
		animaliska livsmedel	vegetabiliska livsmedel	summa	animaliska livsmedel	vegetabiliska livsmedel	
Arbetar- och lägre tjänstemannahushåll.							
Årsinkomst per enhet: intill 700 kr.	47	1 310	1 810	**3 120**	42·0	58·0	250
Årsinkomst per enhet: 700—1 450 »	444	1 580	1 900	**3 480**	45·4	54·6	310
Årsinkomst per enhet: 1 450 kr. o. däröver	119	1 840	2 000	**3 840**	47·9	52·1	369
Samtliga hushåll	**610**	**1 580**	**1 900**	**3 480**	**45·4**	**54·6**	**313**
därav: arbetare	349	1 580	1 940	**3 520**	45·0	55·0	304
tjänstemän	261	1 590	1 880	**3 470**	45·9	54·1	323
i städer	433	1 600	1 880	**3 480**	46·0	54·0	329
å industriorter	177	1 550	1 960	**3 510**	44·1	55·9	276
Medelklasshushåll.							
Årsinkomst per enhet: 1 005—1 530 kr.	13	1 460	1 830	**3 290**	44·3	55·7	295
Årsinkomst per enhet: 1 530—2 585 »	53	1 630	1 850	**3 480**	46·8	53·2	373
Årsinkomst per enhet: 2 585 kr. o. däröver	24	1 820	2 010	**3 830**	47·6	52·4	442
Samtliga hushåll	**90**	**1 640**	**1 890**	**3 530**	**46·5**	**53·5**	**375**

tionsenhet. Skillnaderna mellan socialklasserna äro allt för små för att man skulle kunna tala om verkliga olikheter. Liknande undersökningar för år 1923 gåvo däremot till resultat ett icke obetydligt större näringsvärde för medelklasskosten än arbetar- och lägre tjänstemannakosten. Dessa olikheter mellan socialklasserna ha emellertid under sistförflutna decennium allt mera utplånats. Jämföras åter bruttokalorivärdena för hushåll med olika ekonomiskt välstånd inom en och samma socialklass finner man, att kostens näringsvärde ökar med stigande välstånd. Bland de ekonomiskt svagast ställda arbetar- och lägre tjänstemannahushållen uppgick näringsmängden per dag och konsumtionsenhet till 3 120 kalorier, medan motsvarande tal för hushåll inom den högsta välståndsgruppen utgjorde 3 840 kalorier. Bland medelklasshushållen steg kaloritalet från 3 290 i den lägsta till 3 830 i den högsta välståndsgruppen. Någon verklig skillnad i kostens näringsvärde förelåg däremot ej mellan stads- och industriortshushåll. Utvecklingen under de senaste 10 åren synes jämväl här ha gått mot större homogenitet.

Ovan anförda uppgifter över näringsåtgången förefalla något höga, ifall man jämför dem med resultaten av dels andra undersökningar, som företagits

[1] Talen äro avrundade till jämna 10-tal kalorier. Den procentiska fördelningen å animaliska och vegetabiliska varuslag har beräknats på de ursprungliga okorrigerade talen.

efter liknande metoder (exempelvis den tyska hushållskostnadsundersökningen 1927/28) och dels direkta, noggrant kontrollerade näringsfysiologiska experiment med ett fåtal personer. Enligt den tyska undersökningen uppgick sålunda arbetarkostens näringsvärde till endast c:a 2 870 bruttokalorier per dag och konsumtionsenhet, medan motsvarande tal för anställda och tjänstemän utgjorde resp. 2 920 och 3 030 bruttokalorier.[1] Dessa siffror äro således betydligt lägre än de svenska. Ihågkommas bör dock, att jämförbarheten mellan de tyska och svenska siffrorna i viss mån är mindre god, enär olika konsumtionsenhetsskalor använts i resp. undersökningar.

Livsmedelsstandardens höjd beror emellertid ej blott på storleken av näringsmängden utan även på dennas sammansättning av bl. a. äggvita, fett och kolhydrat, vitaminhalten samt fördelningen på animaliska och vegetabiliska varuslag. Av siffrorna i tab. B. framgår, att antalet animaliska kalorier såväl absolut som i förhållande till hela kalorimängden var ungefär detsamma inom samtliga socialklasser. Bland arbetar- och lägre tjänstemannafamiljerna utgjorde antalet animaliska kalorier 45·0 resp. 45·9 % av kostens totala näringsvärde medan motsvarande tal bland medelklassfamiljerna var 46·5 %. Skillnaderna äro för obetydliga för att man skulle kunna draga den slutsatsen, att medelklasskosten vore av mera animalisk art än inom övriga socialklasser. Omkring år 1923 kunde styrelsen däremot konstatera, att medelklasskosten var något mera animalisk än vad fallet var bland industriarbetare och lägre tjänstemän. En utjämning av olikheterna i kosten mellan socialklasserna skulle således jämväl på denna punkt ha ägt rum. Familjernas ekonomiska ställning påverkade dock i hög grad kostens sammansättning av animaliska och vegetabiliska varuslag. Med stigande välstånd blev kosten mera animalisk såväl bland arbetare och lägre tjänstemän som bland medelklassen. En viss olikhet synes i berörda hänseende jämväl föreligga mellan städer och industriorter, i det att kosten i städerna var något mera animalisk än å industriorterna.

För att i viss mån kunna bedöma födans kvalitet har i tab. B:s sista kolumn beräknats kostnaden för 10 000 bruttokalorier. Av dessa siffror framgår, att kaloripriset stiger med växande välstånd och att rätt betydande olikheter föreligga mellan socialklasserna. Detta beror icke enbart på att, som tidigare påvisats, kosten blir mera animalisk och därför dyrare med stigande välstånd. Kostnaden för såväl de animaliska som vegetabiliska kalorierna stiger nämligen med växande välstånd samtidigt som en viss förskjutning i kostens sammansättning äger rum. Bland arbetar- och lägre tjänstemannafamiljer inom den lägsta, mellersta och högsta välståndsgruppen uppgick sålunda kostnaden för 10 000 animaliska kalorier till resp. 316, 359 och 384 öre och för vegetabiliska till resp. 143, 173 och 211 öre.[2] Skillnaden mellan kostnaden i städer och industriorter torde i rätt stor utsträckning sammanhänga med att prisnivån på livsmedel är högre i städerna än å industriorterna.

[1] Soc. Medd. årg. 1932, sid. 849.
[2] Beräkningarna avse enbart matvaror.

I nedanstående tablå har priset per 10 000 bruttokalorier beräknats för olika grupper av födo- och njutningsämnen.

Kostnad i öre per 10 000 bruttokalorier år 1933.

Grönsaker (3 686—615)	2 741	Margarin och flott	149
Ägg	959	Socker, sirap och karameller (648—103)	127
Frukt och bär (2 057—460)	758	Ärter och bönor	114
Fisk (1 488—194)	504	Potatis och rotfrukter	102
Kött och fläsk (1 092—300)	469	Samtliga födo- och njutningsämnen[1]	313
Mejeriprodukter (1 025—195)	323	därav: animaliska	361
Mjöl, bröd och gryn (549—71)	152	vegetabiliska	272

Tages enbart hänsyn till födoämnenas näringsvärde voro grönsakerna dyrast samt potatis och rotfrukter billigast. Priset på 10 000 bruttokalorier utgjorde för dessa två varugrupper resp. 2 741 och 102 öre. Ihågkommas bör emellertid att grönsakerna icke köpas för sitt näringsvärde utan för den omväxling i kosten de medföra samt för deras innehåll av bl. a. vitaminer. Detsamma gäller i viss mån jämväl frukt och bär, vilka ur näringssynpunkt äro dyra. Att varugruppen fisk i detta sammanhang ställer sig relativt gynnsam i jämförelse med en del övriga varugrupper beror därav, att större delen av fiskkonsumtionen består av sill och strömming, vilka varuslag både äro prisbilliga och ha stort näringsvärde. Siffrorna inom parentes angiva det högsta och lägsta kaloripriset inom varugruppen. Variationerna äro som synes betydande.

Tab. C. giver närmare upplysning om kalorimängdens fördelning på olika varuslag.

Ett kortfattat uttryck för i huru hög grad kosten är omväxlande sammansatt erhålles genom följande beräkning. Näringsmängden av »de stora standardartiklarna» mjölk, smör och margarin, fläsk, bröd, vete- och råg- samt rågsiktmjöl, potatis och socker uppgick inom arbetarhushållen till 78·2 % av den totala näringsmängden, inom de lägre tjänstemannafamiljerna till 76·6 % (för dessa båda socialklasser tillsammans till 77·7 %), bland hushållen i städerna till 76·4 % och å industriorterna till 80·5 % samt slutligen inom medelklassen till 73·1 %. Resten av näringstillförseln härrörde från smärre varuslag, vilkas förnämsta betydelse var att göra kosten mera mångsidigt sammansatt. Dessa tal utvisa en viss om ock rätt obetydlig skillnad mellan medelklassens relativt omväxlande kosthåll och den något mera enformiga dieten bland exempelvis hushållen från industriorterna.

Födans sammansättning. En mera fullständig beskrivning av kosten ur näringsfysiologiska synpunkter erfordrar förutom de ovan lämnade uppgifterna rörande kostens näringsvärde jämväl ett studium av kostens sammansättning av olika för livsprocessen viktigare beståndsdelar. Dessa utgöras av äggvita, fett och kolhydrat, vitaminer och vissa slags salter framför allt koksalt.

[1] Inklusive i tablån ej särskilt redovisade födo- och njutningsämnen.

Tab. C. Kalorimängdens procentuella fördelning på olika varugrupper år 1933.

Varuslag	Industriarbetar- och lägre tjänstemannahushåll						Medelklasshushåll			
	med en inkomst per kons.-enhet av kr.			samtliga hushåll	därav i		med en inkomst per kons.-enhet av kr.			samtliga hushåll
	intill 700	700—1 450	1 450 o. däröver		städer	industriorter	1 005–1 530	1 530–2 585	2 585 o. däröver	
Animaliska födoämnen . . .	**42·0**	**45·4**	**47·9**	**45·4**	**46·0**	**44·1**	**44·3**	**46·8**	**47·6**	**46·5**
kött och fläsk	10·3	11·2	12·1	11·3	11·7	10·3	10·3	10·6	10·9	10·6
fisk	1·6	1·8	1·9	1·8	1·9	1·6	2·0	2·0	2·1	2·0
mejeriprodukter	19·5	22·4	24·1	22·3	22·3	22·3	22·4	23·8	24·5	23·7
margarin och flott . . .	9·2	7·8	6·2	7·7	7·5	8·3	7·6	6·9	6·1	6·8
ägg och övr. animal. matv.	1·4	2·2	3·6	2·3	2·6	1·6	2·0	3·5	4·0	3·4
Vegetabiliska födo- och njutningsämnen	**58·0**	**54·6**	**52·1**	**54·6**	**54·0**	**55·9**	**55·7**	**53·2**	**52·4**	**53·5**
mjöl, bröd och gryn . . .	33·4	28·2	24·5	28·2	27·6	29·5	29·2	25·4	21·8	25·2
potatis och rotfrukter . .	8·2	8·0	7·4	7·9	7·7	8·4	6·7	6·7	6·9	6·7
grönsaker	0·1	0·1	0·2	0·1	0·2	0·1	0·2	0·3	0·5	0·3
ärter och bönor	0·6	0·5	0·4	0·5	0·5	0·5	0·7	0·4	0·4	0·5
frukt och bär	1·8	2·4	2·8	2·4	2·4	2·1	2·5	3·3	3·8	3·3
socker, sirap, karameller .	12·4	13·0	13·0	12·9	12·7	13·4	14·1	13·3	14·3	13·7
övriga vegetab. matvaror	0·8	1·1	2·0	1·3	1·5	0·9	1·4	2·5	2·5	2·4
dryckesvaror	0·7	1·3	1·8	1·3	1·4	1·0	0·9	1·3	2·2	1·4
Samtliga födo- och njutningsämnen	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**

Äggvitans förnämsta uppgift är att utgöra det material kroppen behöver för att uppbygga nya celler, medan fett och kolhydrat utgöra det bränsle, vilket i kroppen genom förbränning förvandlas till värme och muskelenergi. Vitaminerna åter äro närmast att likna vid de verktyg organismen är i behov av för att av äggvitan uppbygga nya celler.

I tab. D. har beräknats huru stora mängder av dessa näringsämnen ingå i den dagliga kosten inom olika socialklasser och välståndsgrupper.

Av intresse är till att börja med att iakttaga, huru konstant förbrukningen av äggvita är inom de olika socialklasserna. Inom såväl arbetar- och lägre tjänstemanna- som medelklasshushållen uppgick förbrukningen till 95 à 96 gr per dag och konsumtionsenhet. Någon skillnad förelåg ej heller mellan städer och industriorter. Däremot visar förbrukningen av äggvita en utpräglad tendens att öka med växande välstånd. Bland de ekonomiskt sämst ställda arbetar- och tjänstemannafamiljerna, vilka samtidigt voro de barnrikaste, uppgick förbrukningen till 85 gr, medan motsvarande tal inom den högsta välståndsgruppen var 104 gr. Bland medelklasshushållen var skillnaden något mindre mellan välståndsgrupperna. Då äggvita ingår i såväl de animaliska

Tab. D. Kostens sammansättning av äggvita, fett och kolhydrat.

Arbetar- och lägre tjänstemannahushåll.		Antal gram per dag och kons.-enhet[1] äggvita	därav i % animalisk	fett	kolhydrat
Årsinkomst per enhet	intill 700 kr.	85	55·5	112	409
	700—1 450 »	95	61·3	134	426
	1 450 kr. och däröver	104	65·5	152	439
	Samtliga hushåll	**95**	**61·3**	**133**	**426**
därav:	arbetare	95	60·5	133	433
	lägre tjänstemän	96	61·8	134	418
	i städer	96	62·3	135	417
	å industriorter	95	59·0	131	447
Medelklasshushåll.					
Årsinkomst per enhet	1 005—1 530 kr.	91	62·2	122	414
	1 530—2 585 »	94	64·3	135	405
	2 585 kr. och däröver	102	67·3	151	429
	Samtliga hushåll	**95**	**64·6**	**136**	**413**

som vegetabiliska livsmedlen och den animaliska äggvitan icke kan helt ersättas av den vegetabiliska, är det av intresse att utröna, huru stor del av äggvitan är animalisk. Bland arbetare och lägre tjänstemän utgjorde den animaliska äggvitan drygt sex tiondelar eller 61·3 % av den totala förbrukningen av äggvita, medan motsvarande procenttal bland medelklasshushållen utgjorde närmare 65. Med stigande välstånd ökar procenten animalisk äggvita. Särskilt stor var skillnaden i detta avseende mellan hushåll i den lägsta och högsta välståndsgruppen bland arbetare och lägre tjänstemän. Som allmänt omdöme torde man kunna säga, att kostens äggvitehalt är fullt tillfredsställande jämväl inom den lägsta välståndsgruppen. Ihågkommas bör dock, att de enskilda hushållens kost icke obetydligt kan avvika från de härovan meddelade genomsnittstalen, varför det icke är uteslutet, att kostens äggvitehalt, åtminstone bland vissa familjer inom den lägsta välståndsgruppen, är otillräcklig.

Beträffande förbrukningen av f e t t uppgick densamma till 133 gr per dag och konsumtionsenhet bland arbetare, 134 gr bland de lägre tjänstemännen samt 136 gr bland medelklassfamiljerna. Skillnaderna voro som synes obetydliga. Med stigande välstånd ökade fettförbrukningen kraftigt. Bland arbetare och lägre tjänstemän steg sålunda förbrukningen per dag och konsumtionsenhet från 112 gr inom den lägsta välståndsgruppen till 152 gr inom den högsta. Vad till sist angår förbrukningen av k o l h y d r a t föreligga något större olikheter mellan socialklasserna. Bland arbetarfamiljerna uppgick förbrukningen till 433 gr, medan motsvarande förbrukningssiffra för lägre tjänstemän och medelklass utgjorde resp. 418 och 413 gr per dag och konsumtionsenhet. Här spelar

[1] I beräkningarna ingå ej posterna »förtäring utom hemmet», »övriga animaliska och vegetabiliska livsmedel», för vilka kvantitetsuppgifter saknas, samt dryckesvaror. Beräkningarna omsluta dock c:a 97 % av kostens totala näringsvärde.

uppenbarligen arbetets och yrkets art en avgörande roll, i det att kroppsarbetet i jämförelse med det mera stillasittande kontorsarbetet kräver större mängder kolhydrat. Jämföras städer och industriorter, iakttages en rätt stor olikhet, i det förbrukningen i städerna utgjorde 417 gr och å industriorterna 447 gr kolhydrat per dag och konsumtionsenhet.

Kostens förändringar under perioden 1914—1923—1933. För att erhålla en uppfattning om de förändringar kosten ur näringsfysiologiska synpunkter varit underkastad sedan tiden före och efter världskriget ha resultaten av hushållskostnadsundersökningarna år 1914 och 1923 måst omräknas efter samma metod och med samma kalorivärden, vilka kommit till användning vid 1933 års undersökning. Dylika omräkningar måste emellertid i vissa avseenden bli rätt approximativa, enär kvantitetsuppgifter i de äldre undersökningarna saknas för en del poster i livsmedelsbudgeten. Med utgångspunkt från den i häfte 12 av Soc. Medd. årg. 1934 (sid. 819, tab. I) gjorda sammanställningen av konsumerade kvantiteter av viktigare varuslag bland arbetar- och lägre tjänstemannahushåll i städer år 1914, 1923 och 1933 har i nedanstående tablå kostens näringsvärde och sammansättning av äggvita, fett och kolhydrat beräknats. De i nyssnämnda tabell upptagna varuslagen representerade år 1933 c:a 85 % av livsmedelsbudgetens totala näringsvärde samt resp. c:a 82, 84 och 90 % av den i tab. D upptagna mängden äggvita, fett och kolhydrat. Under antagande av att ungefär samma relationer gälla för de år 1914 och 1923 i nyssnämnda tabell upptagna viktigare varuslagen har med tillhjälp av ovanstående reduktionstal kostens bruttokalorivärde och sammansättning approximativt beräknats.

Kostens sammansättning och bruttokalorivärde åren 1914, 1923 och 1933.

År	Antal gram per dag och kons.-enhet av äggvita	därav i % animalisk	fett	kolhydrat	Antal bruttokalorier per dag och kons.-enhet
1914	100	56·8	108	426	3 260
1923	108	57·8	121	468	3 610
1933	96	62·3	135	417	3 470

År 1914 skulle enligt dessa beräkningar kostens näringsvärde per dag och konsumtionsenhet bland arbetare och lägre tjänstemän i städer ha uppgått till c:a 3 260 bruttokalorier. I jämförelse härmed visade kosten år 1923 ett icke obetydligt (10·7 %) högre näringsvärde. Denna stegring efter kriget torde emellertid delvis ha varit av tillfällig natur och närmast att uppfatta som en reaktion efter de svåra förhållandena under krigsåren. Den synes också strax efter kriget småningom ha upphört och efterträtts av en tendens till minskning av näringstillförseln. År 1933 belöpte sig nämligen bruttokaloritalet till 3 470, vilket i jämförelse med förhållandena år 1923 innebär en minskning av c:a 4 %. Erinras må, att under år 1918, då svårigheterna på livsmedelsmarknaden voro störst, näringstillförseln inom de samhällslager, som hushållskostnadsundersök-

ningarna avse, ej ens uppgick till 2 600 n e t t o kalorier per dag och konsumtionsenhet mot c:a 3 000 n e t t o kalorier år 1914.

De betydande förändringar i hushållens förbrukningsvanor, som styrelsen i ett annat sammanhang tidigare påvisat,[1] ha jämväl ur näringsfysiologiska synpunkter varit av betydelse. Sålunda har äggvitan nedgått från 108 gr per dag och konsumtionsenhet år 1923 till 96 gr år 1933. Av intresse är att konstatera, att minskningen av kostens äggvitehalt nästan helt och hållet hänför sig till den vegetabiliska äggvitan. Densamma har sålunda minskat från 46 gr år 1923 till 36 gr år 1933, medan tillförseln av animalisk äggvita praktiskt taget varit oförändrad (62 resp. 60 gr). Den av styrelsen tidigare påvisade minskningen å 21 % av hushållens förbrukning av enbart bröd och mjöl förklarar denna anmärkningsvärda förskjutning i äggvitans sammansättning, i det nästan hela minskningen av vegetabilisk äggvita faller på bröd och mjöl. Tillförseln av kolhydrat uppgick år 1914 till 426 gr per dag och konsumtionsenhet, steg år 1923 till 468 gr men var år 1933 nere i 417 gr. Det är den kraftiga minskningen i hushållens mjöl-, bröd- och grynkonsumtion, som satt dessa spår efter sig. Beträffande tillförseln av fett iakttages en oavbruten stegring från 108 gr år 1914 till 121 gr år 1923 och 135 gr år 1933. Utvecklingen har således gått mot en ökad fettförbrukning och en minskad förbrukning av äggvita och kolhydrat. Särskilt tydligt framträder bilden av denna omläggning av folkkostens fysiologiska sammansättning om, såsom i nedanstående tablå skett, resp. näringsämnens relativa andel av kostens totala näringsvärde vid de olika undersökningstillfällena uträknas.

Antal bruttokalorier i % av kostens totala näringsvärde av

År	äggvita	fett	kolhydrat
1914	13·0	31·8	55·2
1923	12·7	32·3	55·0
1933	11·7	37·4	50·9

I jämförelse med förhållandena före kriget har således kostens halt av äggvita nedgått från 13·0 % till 11·7 % och av kolhydrat från 55·2 % till 50·9 %. Kostens relativa fetthalt har däremot ökat från 31·8 % till 37·4 %.

[1] Se Soc. Medd. årg. 1934, sid. 816 ff.

Internationella arbetsorganisationen.

Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i januari 1935.

Internationella arbetsbyråns styrelse har under tiden 29 januari—2 februari 1935 varit samlad i Genève till ordinarie kvartalssammanträde. Detta sammanträde emotsågs med stort intresse i synnerhet på den grund att vid detsamma skulle behandlas vissa ömtåliga frågor, sammanhängande med inträde i internationella arbetsorganisationen av Amerikas förenta stater och Socialistiska rådsrepublikernas union. Vidare förekom på dagordningen bl. a. den från förra sammanträdet uppskjutna frågan om urvalet av de industrier, på vilka en planerad allmän arbetstidsförkortningskonvention först skulle bringas i tillämpning.

Förenta staternas och Sovjetunionens representanter hälsas välkomna. Vid sammanträdets öppnande hälsade ordföranden, den italienske regeringsrepresentanten de Michelis, och talesmän för de olika grupperna inom styrelsen de tillstädeskomna representanterna för Förenta staterna (Isidor Lubin) och Socialistiska rådsrepublikernas union (Boris Markus, chef för arbetsbyrån inom statens planhushållningskommission) välkomna, och uttalades därvid förhoppning om att ett effektivt samarbete med dessa nya medlemsstater snart skulle etableras. Ordföranden erinrade också, vid sin genomgång av de viktigare händelser, som inträffat sedan styrelsens senaste sammanträde, om Afghanistans och Ecuadors inträde i nationernas förbund och därmed i internationella arbetsorganisationen, vars medlemsantal därmed stigit till 62.

Den franske arbetardelegaten Jouhaux gav uttryck för arbetargruppens tillfredsställelse över närvaron av en representant från den amerikanska landsorganisationen (James Wilson). Gruppen hade väntat härpå ända sedan 1919.

Protest mot Caballeros fängslande. Å andra sidan beklagade Jouhaux livligt frånvaron av styrelsens spanske arbetarrepresentant, Largo Caballero, som f. n. befinner sig i fängelse i Madrid. Talaren vädjade till den spanska regeringen att lämna Caballero tillfälle att intaga sin plats i styrelsen vid detta sammanträde. I anledning härav framhöll den spanska regeringens representant Ruiz Manent, att Caballeros fängslande icke stode i något som helst samband med hans ställning som medlem av arbetsbyråns styrelse och att regeringen därför icke ansett sig kunna hos de judiciella myndigheterna begära hans frigivande. Han försäkrade emellertid, att Caballero som politisk fånge åtnjöt en mycket human behandling i fängelset och tillade, att han skulle till sin regering vidarebefordra den vädjan, som framförts av styrelsens arbetargrupp.

Arbetstiden i kolgruvor. Styrelsen övergick därpå till frågorna på dagordningen, vilken som första punkt upptog frågan om en partiell revision av konventionen om arbetstiden i kolgruvor, avsedd att underlätta en allmän ratificering av denna vid 1931 års arbetskonferens antagna men hittills icke av något viktigare kolproducerande land ratificerade konvention. Det beslöts att vid förestående sammanträde av arbetskonferensen upptaga till diskussion revisionen av följande fyra punkter av teknisk karaktär: 1) arbete på sön- och helgdagar, 2) förlängning av arbetstiden vid s. k. kontinuerliga processer samt 3) vid vissa förberedelse- och avslutningsarbeten, ävensom 4) skiftbyte för personal, som sköter pump- och ventilationsanläggningar.

40-timmarsveckan. Styrelsen behandlade därefter frågan om fyrtiotimmarsveckan och urvalet av de industrier, på vilka den först borde bringas i tillämpning. Som tidigare meddelats, hade arbetsbyrån såsom föremål för denna första etapp

av fyrtiotimmarsveckans internationella genomförande föreslagit följande slag av verksamhet: allmänna arbeten, byggnadsindustrien, järn- och stålindustrien samt glasindustrien. Efter en mycket ingående diskussion, under vilken bl. a. arbetsgivargruppens ordförande, danska arbetsgivarombudet Ørsted, energiskt vidhöll gruppens (med undantag för den italienske representanten) enhälliga, principiella opposition mot en konvention om arbetstidens förkortning, vilken enligt dess uppfattning endast skulle verka störande på näringslivet och icke i någon mån avhjälpa arbetslösheten, och representanter för arbetarna framförde krav om en väsentlig utvidgning av listan över industrier, som redan från början skulle omfattas av fyrtiotimmarsreformen, beslöt styrelsen föreslå det kommande konferenssammanträdet att överväga den omedelbara tillämpningen av fyrtiotimmarsveckan på följande industrier eller arbetsområden: av staten anordnade eller subventionerade arbeten, järn- och stålindustrien, byggnadsindustrien, buteljglasindustrien samt kolgruvorna. Det ansågs, att dessa arbetsområden med hänsyn till de praktiska möjligheterna att lyckas voro särskilt lämpade för ett internationellt genomförande av reformen. Genom särskild votering beslöts därefter, att dessa punkter skola uppföras som en enda fråga på konferensens dagordning.

Under diskussionen rörande detta spörsmål lämnade den amerikanske regeringsrepresentanten på anmodan av ordföranden vissa upplysningar angående de framsteg, som gjorts i hans land på detta område. Han meddelade bl. a., att kongressen voterat en lag, enligt vilken 30-timmarsvecka skall tillämpas i offentliga arbeten helt eller delvis finansierade av unionsregeringen. Utav det närmare halvtusentalet »coder» som reglera arbetsförhållandena inom olika industrier föreskriva över 90 % en genomsnittlig arbetsvecka på 40 timmar eller mindre. Då dessa åtgärder genomförts i samband med en hel rad av ekonomiska reformer, var det omöjligt att exakt bedöma deras inverkan på sysselsättningen. Emellertid hade det beräknats, att vad textilindustrien beträffar arbetstidsförkortningen resulterat i en stegring av sysselsättningssiffrorna med 11 %; inom järn- och stålindustrien var motsvarande siffra 13 %.

Lubin tillade, att Förenta staternas regering med stor tillfredsställelse skulle se, att fyrtiotimmarsveckan genomfördes i största möjliga antal industrier och länder. Den betraktade emellertid icke denna reform som ett mål utan som en etapp på vägen till en ännu mera genomgripande arbetstidsförkortning.

Dagordningen för 1936 års konferenssammanträde. Med hänsyn till dagordningen för arbetskonferensens sammanträde 1936 beslöt styrelsen att till första diskussion uppföra frågan om säkerhetsföreskrifter för byggnadsindustrien (byggnadsställningar och hissanordningar). Förutom denna fråga, som alltså är avsedd att göras till föremål för internationell reglering, komma ytterligare tvenne spörsmål att föreläggas konferensen i form av rapporter från arbetsbyrån, nämligen kollektivavtalet samt platsförmedling för arbetare, som flytta från ett land till ett annat.

Den kommande sjöfartskonferensen. Som man erinrar sig, hade styrelsen tidigare bestämt, att ett särskilt sammanträde ägnat åt sjöfartsfrågor skulle hållas omedelbart efter 1935 års ordinarie konferenssammanträde, men på förekommen anledning beslöts det nu att inkalla den paritetiska sjöfartskommissionen (i vilken en svensk sjömans- och en norsk redarerepresentant ha säte) till möte i mars för att utreda vissa procedurspörsmål m. m. Först sedan styrelsen vid sitt sammanträde i april varit i tillfälle att granska denna kommissions rapport, skulle tidpunkten för sjöfartskonferensens inkallande bestämmas.

Ändring av styrelsens sammansättning. Som ovan antytts, hade styrelsen vid detta sammanträde också att behandla vissa frågor sammanhängande med Amerikas förenta staters och Socialistiska rådsrepublikernas unions inträde i internationella arbetsorganisationen. Enligt organisationens stadgar skola åtta utav de sexton regeringsplatserna i arbetsbyråns styrelse permanent besättas av de mest betydande

industristaterna. Det råder naturligtvis intet tvivel om att båda de nya medlemsstaterna måste räknas till de mest betydande industriländerna och följaktligen kunde göra anspråk på permanent plats i styrelsen, och frågan gällde sålunda vilka av de länder, som hittills — alltsedan denna fråga reglerades 1922 — innehaft permanenta platser, nu skulle uppgiva detta privilegium. Enligt de utredningar av detta ingalunda lättlösta problem, som företagits av styrelsens presidium, av arbetsbyrån och särskilda sakkunniga, borde det åligga Belgien och Kanada att draga sig tillbaka till förmån för de två nya medlemsstaterna, och efter en mycket ingående diskussion vid två sammanträden inom lyckta dörrar antog också styrelsen med 24 röster mot 1 (den kanadensiska regeringens representant) en resolution av följande lydelse:

»Internationella arbetsbyråns styrelse konstaterar, efter att ha tagit kännedom om de rapporter som framlagts av dess presidium angående revision av listan över de åtta mest betydande industristaterna, att de mest betydande industriländerna bland internationella arbetsorganisationens medlemsstater äro, i alfabetisk ordning: Amerikas förenta stater, England, Frankrike, Indien, Italien, Japan, Socialistiska rådsrepublikernas union samt Tyskland.

Följaktligen är det representanterna för dessa stater, som från och med nästa sammanträde äga säte i styrelsen såsom representanter för de åtta mest betydande industristaterna.»

I anslutning härtill antog styrelsen en resolution, i vilken det uttalades, att det syntes rimligt och lämpligt att bereda de stater, som icke längre figurera på ovannämnda förteckning, tillfälle att deltaga i styrelsens arbete fram till nästa styrelseval (d. v. s. till arbetskonferensen 1937), och att deras representanter följaktligen till dess skola betraktas såsom adjungerade medlemmar av styrelsen.

Vad beträffar den inverkan på sammansättningen av styrelsens arbetar- och arbetsgivargrupper, som Förenta staternas och Sovjetunionens inträde i organisationen kan få, så har denna fråga ännu icke slutgiltigt lösts i annan mån än att arbetargruppen förklarat sig beredd att lämna plats åt en representant för de amerikanska arbetarna. Enligt en vid sammanträdet avgiven förklaring av den närvarande representanten för American federation of labor, James Wilson, blir det A. F. L:s ordförande William Green, som kommer att intaga denna plats i styrelsen, senast vid junisammanträdet.

Övriga frågor. För övrigt behandlade styrelsen en rad av administrativa spörsmål samt rapporter från arbetsbyrån och olika kommissioner, bl. a. rörande socialförsäkringen i Saarområdet, de tjänsteresor, som under de senaste månaderna företagits av arbetsbyråns direktör och chefen för dess socialförsäkringsavdelning till Förenta staterna, Mexico, Argentina, Brasilien och andra sydamerikanska länder, om arbetarskydds- och lantarbetarkommittéernas sammanträden samt om det klagomål, som av det indiska arbetarombudet vid den senaste arbetskonferensen framställts angående tillämpningen av arbetstidskonventionen av år 1919 vid de indiska järnvägarna. I rapporten rörande denna sistnämnda fråga hänvisade kommissionen till ett uttalande i en promemoria, som den mottagit i denna sak från den indiska regeringen, enligt vilken regeringen förband sig att på kortast möjliga tid genomföra det uppställda programmet för ett successivt genomförande av konventionens bestämmelser. Bland övriga frågor må nämnas ett beslut om deltagande i den kommande världsutställningen i Bryssel samt en resolution rörande frågan om inkallandet snarast möjligt, på nationernas förbunds sekretariats föranstaltande, av en konferens av representanter för regeringar, gruvägare och gruvarbetare för diskussion av kolgruveindustriens internationella reglering.

Nästa styrelsemöte. Internationella arbetsbyråns nästa styrelsemöte börjar sina förhandlingar den 10 april 1935.

Kortare meddelanden.

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under januari 1935. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av januari till 93 419, mot 92 881 vid årsskiftet. Yrkesfördelningen under månaden framgår av nedanstående sammandrag. På grund av omläggning av yrkesgrupperingen kan för januari månad 1935 jämförelse med föregående månads uppgifter ej verkställas.

	Antal arbetslösa		Antal arbetslösa
Jordbruk	7 721	Kraft- o. värmeproduktion	501
Skogshushållning	3 503	Sjöfart o. fiske	2 351
Ingenjörsarbete och arbetsledning	129	Kontorsarbete	861
Malmbrytning och metallindustri	8 160	Butiks- o. lagerarbete	2 081
Jord- och stenindustri	9 456	Hotell- o. restaurangrörelse	586
Trävaruindustri	9 074	Landtransport	4 034
Pappers- och grafisk industri	1 760	Allmän tjänst o. fria yrken	862
Livsmedelsindustri	1 599	Husligt arbete	88
Textil- och beklädnadsindustri	808	Tillfällighets- o. diversearbete	24 984
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	1 010	Ungdom utan särskild utbildning	3 388
Kemisk-teknisk industri	865		
Byggnadsverksamhet	9 598	Summa	**93 419**

Antalet arbetslösa, som i en eller annan form erhållit hjälp av stat eller kommun, utgjorde under månaden som följer:

Reservarbete	statligt . . . 19 190	Ungdomshjälp	reservarbete . 69	Understöd	statligt . . . 16 129
	statskommun. . 12 221		arbetsläger . . 1 222		kommunalt . . 5 959
	kommunalt . . 5 318		kurser 1 865		Summa **61 973**

Uppgiften om de statliga reservarbetarna grundar sig på arbetslöshetskommittéernas månadsrapporter. Använder man i stället styrkebeskeden från kommissionens arbetsplatser, blir motsvarande siffra 20 059.

Statens bruttoutgifter för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under januari till 5·9 miljoner kronor.

Temporärt upphävande av 1934 års understödsregler för arbetslösa i England. 1934 års »Unemployment Act» uppdelar som bekant de hjälpsökande arbetslösa i två kategorier. Den ena består av arbetslösa, som uppfylla de i försäkringsförordningen föreskrivna villkoren för erhållande av understöd, den andra av utanför arbetslöshetsförsäkringen stående arbetsföra mellan 16 och 65 år, som äro helt eller delvis arbetslösa. Den senare kategorien omfattar flertalet ännu icke försäkringsbara arbetare, såsom jordbruksarbetare, hembiträden och icke-kroppsarbetande, samt därjämte dels försäkringsbara men faktiskt oförsäkrade personer, dels utförsäkrade arbetslösa, d. v. s. arbetare, vilkas rätt till erhållande av arbetslöshetsunderstöd ur försäkringen är uttömd. Till den senare gruppen hänföres det stora antal arbetslösa, vilka hittills erhållit s. k. »transitional payments» enligt försäkringsbestämmelserna. Det allmännas hjälpåtgärder med avseende på denna senare arbetarkategori reglerades intill tillkomsten av 1934 års lag endast medelst provisoriska bestämmelser, innefattande åtgärder av tillfällighetskaraktär eller genom understöd från fattigvården. Genom »Unemployment Act» av 1934 (Part II. Unemployment Assistance Act) tillerkändes ifrågavarande kategori av arbetslösa bl. a. rätt till direkt ekonomiskt understöd (assistance). Ett statligt organ (Unemployment Assistance Board) tillskapades med uppgift att handhava

tillämpningen av de nya bestämmelserna, och till dess förfogande ställdes en särskild fond (Unemployment Assistance Fund).

I 1934 års lag förutsågs, att särskilda regler måste utarbetas och lagfästas med avseende på det mycket omstridda spörsmålet om fastställandet av understödssökandens behov (means test). Lagen föreskrev, att Unemployment Assistance Board i varje särskilt fall skulle företaga en behovsprövning, som skulle läggas till grund för utgivandet av understöd. Förslag till sådana regler jämte en efter olika omständigheter graderad normgivande understödstariff utarbetades av Unemployment Assistance Board och framlades i december 1934 av arbetsministern för parlamentet, som ägde att godkänna eller förkasta detsamma men icke modifiera det.

I och för fastställande av de understödssökandes behov indelades enligt det framlagda lagförslaget de hjälpsökande i två grupper, nämligen å ena sidan ensamstående och å andra sidan medlemmar av hushåll, bestående av två eller flera personer. I fråga om den förra gruppen innehöll lagförslaget en relativt enkel efter ålder och kön graderad tariff, uttryckande vederbörandes normalbehov (normalunderstöd) per vecka. För den andra gruppen hade utarbetats utförliga regler för fastställandet av behovets storlek under olika omständigheter.

Antalet personer, som enligt då rådande arbetslöshet skulle kunna komma i åtnjutande av understöd grundat på behovsuppskattning, beräknades till c:a 1 725 000. Den av understöden föranledda merkostnaden för staten beräknades till »mindre än 8 milj. pund om året».

De för parlamentets granskning framlagda reglerna rörande fastställande av arbetslöshetsunderstöd m. m. — Unemployment Assistance (Determination of Need and Assessment of Needs) Regulations, 1934 — blevo föremål för en livlig debatt under några dagar. Behovsprövningen utgjorde en av kritikens angreppspunkter. Dess omsättande i praktiken ansågs inbjuda till godtycke och kunde lätt leda till obillighet. Att understöden i vissa fall skulle utgå med mindre belopp än försäkringsbidragen, vilka lågo under de på näringsfysiologisk bas av British Medical Association beräknade kostnaderna, väckte givetvis särskild opposition inom arbetarpartiet, som därvidlag erhöll stöd från liberalt håll. Farhågor rörande de praktiska verkningarna av understödsnämndens diskretionära befogenheter kommo vidare till uttryck. Vidare riktades kritik mot barnbidragens otillräcklighet, samtidigt som man emellertid tacksamt noterade den ökning, som ägt rum i förhållande till bidragen enligt försäkringsplanen. Från de konservativa och från finanshåll höjdes betänksamma röster mot den ytterligare belastning av statsbudgeten, som den nya formen av arbetslöshetsunderstöd komme att medföra. Man uttryckte emellertid tillfredsställelse med bestämmelsernas syftemål att bereda ett mera enhetligt understöd åt alla än tillförne.

Förslaget antogs av parlamentet efter avslutad debatt den 19 december 1934, och bestämmelserna trädde i kraft den 7 januari 1935 rörande de s. k. »transitional payments» samt i övrigt den 1 nästkommande mars.

Då parlamentet sammanträdde efter julferierna, berördes åter frågan, varvid talare från alla partier framhöllo, att behovsprövningens praktiska tillämpning i många fall redan visat sig lämna mycket övrigt att önska. Detta medgavs också av arbetsministern, som emellertid ansåg, att man ännu icke sett tillräckligt av de nya bestämmelsernas verkningar, för att man skulle kunna fälla ett slutligt omdöme. Han lovade emellertid att noga följa sakens vidare utveckling samt efter vunnen erfarenhet framlägga sina synpunkter för parlamentet, ävensom att Unemployment Assistance Board omedelbart skulle ingripa till rättelse av sådana missförhållanden, som huvudsakligen föranletts av bristande anpassningsförmåga hos administrationen.

Ett första resultat av den undersökning, som arbetsministern med anledning härav föranstaltade, meddelades under debatt i underhuset den 5 februari 1935. Efter att ha framhållit, att de i december antagna tillämpningsbestämmelserna vore baserade på sunda principer samt att, såvitt han kunnat vid en hastig undersökning finna, flertalet av de nu framkomna anmärkningarna kunde tillskrivas bristande smidighet och misstag vid föreskrifternas omsättande i praktiken, medgav han emellertid, att kritiken därutöver hade tillräckligt fog för sig, när den krävde ändring i bestämmelserna. Intill dess sådana efter

noggrann undersökning hade hunnit utarbetas, meddelade han, hade Unemployment Assistance Board åt underlydande organ givit instruktioner att fastställa och utbetala understöd enligt de nya bestämmelserna i sådana fall, där dessa innebära en förbättring, men i motsatt fall enligt tidigare gällande principer. Därest understöd enligt de nya bestämmelserna redan fastställts till och utgått med lägre belopp än vederbörande förut uppburit, skulle gottgörelse retroaktivt lämnas. För detta temporära arrangemang begärde och erhöll arbetsministern den av parlamentet nödvändiga sanktionen den 15 februari 1935 (The Unemployment Assistance [Temporary Provisions] Act, 1935). Så snart Unemployment Assistance Board hinner taga den nu inträffade situationen under övervägande samt föreslå mått och steg för dess mötande, skola dessa komma att underställas parlamentet. Det torde ännu vara ovisst, huruvida det blir nödvändigt att utfärda helt nya bestämmelser eller om det är tillfyllest att ändra de redan antagna.

(Svenska generalkonsulatet i London.)

— Levnadskostnader —

Ny dyrortsgruppering för de skattefria avdragen. Enligt gällande skattelagar ankommer det på socialstyrelsen att vart femte år med avseende å levnadskostnadernas höjd indela samtliga orter i riket i fem ortsgrupper för bestämmande av de skattefria ortsavdragens storlek vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt samt kommunalskatt. I anledning härav och i enlighet med de närmare föreskrifter, som Kungl. Maj:t den 16 september och 29 september 1933 samt den 7 september och 21 december 1934 meddelat angående sättet för indelningens verkställande, utfärdade socialstyrelsen den 5 februari 1935 kungörelse om ny sådan ortsgruppsindelning (s. k. skattegruppering), gällande för åren 1935—1939 (Sv. förf.-saml. 1935, nr 16).

Beräkningssättet för den nya skattegrupperingen överensstämmer i stort sett med det vid föregående grupperingar använda (jfr Soc. Medd. årg. 1930, sid. 448 o. f.). Vissa jämkningar ha likväl företagits i anslutning till styrelsens i samråd med särskilt tillkallade sakkunniga avgivna utredning och förslag till grunder och förfaringssätt för dyrortsgrupperingsarbetet (Statens off. utr. 1933: 21). Bl. a. har denna gång även de direkta skatterna medräknats bland levnadskostnaderna, vilket tidigare skett endast i fråga om dyrortsgrupperingen för avlöningsändamål.

De arbetslösas livsmedelsförsörjning i England. Under den offentliga diskussionen år 1933 i England rörande arbetslöshetsunderstödens storlek, framhölls från flera håll, att understödsbeloppen voro så snävt tilltagna, att en arbetarfamilj, som var hänvisad att leva på dylikt understöd, måste bli undernärd och som följd härav få hälsa och arbetsförmåga förstörda. Jämväl korttidsarbetarnas löneinkomster under krisen ansågos så låga, att fara för undernäring hotade mycket stora delar av den engelska arbetarklassen. Till följd av denna diskussion tillsatte The British Medical Association den 12 april 1933 en särskild kommitté med uppgift att fastställa minimikostnaden per vecka för de livsmedel, som inom olika familjetyper erfordras för upprätthållande av familjemedlemmarnas hälsa och arbetsförmåga. Dessutom skulle kommittén uppgöra särskilda koststater. Till kommitténs ordförande utsågs med. dr E. K. Le Flemming och som sakkunnig statistiker tillkallades professor A. L. Bowley. Utredningsresultatet publicerades i en bilaga till The British Medical Journal.[1] En livlig diskussion uppstod sedermera i nyssnämnda tidskrift rörande dessa frågor, vilket visar huru vanskligt det är, att på detta område söka fastställa värden, som ur olika medicinska och sociala synpunkter kunna anses godtagbara.

Efter prövning av kända fakta kom kommittén till den slutsatsen, att det dagliga kaloribehovet för en fullvuxen man, som icke har tungt kroppsarbete, ligger mellan 3 000 och 3 700 kalorier. Kommittén var vidare av den meningen, att 3 400 bruttokalorier utgjorde en betryggande siffra i fråga om livsmedelsbehovet för en man av ordinär kroppsbyggnad, vilken för ett sunt liv med måttlig muskelansträngning. Kommittén framhåller, att denna

[1] Report of Committee on nutrition, Suppl. to The British Medical Journal, nov. 1933, London.

siffra icke är ett minimum och att den å andra sidan ej heller är att betrakta som det ur alla synpunkter lämpligaste värdet. (Att siffran likväl ofta uppfattats såsom »existensminimum», framgår tydligt av parlamentsdebatter och tidskriftslitteraturen.)

Med hänsyn till avfallet vid livsmedlens beredande m. m. ansågos 3 400 kalorier motsvara cirka 3 000 nettokalorier, vilket således skulle vara den näringsmängd kroppen kunde tillgodogöra sig vid en dylik koststat. Den dagliga kosten skulle vara sammansatt av 100 gram äggvita, därav 50 % fullvärdig animalisk äggvita, 100 gram fett samt 500 gram kolhydrat. Jämföras dessa siffror med de å annat ställe i detta häfte publicerade siffrorna över den svenska folkkostens näringsvärde, kan man säga, att den engelska siffran för fett är låg, medan siffran för kolhydrat är hög i jämförelse med svenska förhållanden.

Som exempel på en dylik av kommittén uppgjord koststat kan tagas ett hushåll bestående av man, hustru och 3 barn i åldern 1—2 år, 6—8 år och 8—10 år. Enligt den av kommittén använda konsumtionsenhetsskalan motsvarar denna familj 3·43 konsumtionsenheter, men enligt den amerikanska enhetsskalan, som bl. a. använts vid socialstyrelsens hushållskostnadsundersökningar, endast 3·20 enheter. Kommittén anser, att en familj av nyssnämnda storlek för upprätthållande av hälsa och arbetsförmåga per vecka är i behov av följande i kilogram angivna mängder livsmedel: färskt nötkött 1·00, fårkött 0·45, malet kött 0·45, fläsk 0·45, konserverat kött 0·45, rökt sill och böckling 0·57, mjölk 8·75 liter, smör 0·23, margarin 0·23, fett och flott 0·23, ost 1·36, havremjöl 0·23, risgryn 0·45, korngryn 0·23, bröd 15·32, potatis 3·18, bönor 0·23, marmelad 0·45, socker 2·16, sirap 0·23, te 0·23 samt färsk frukt och grönsaker till samma kostnadsbelopp som för ris. I slutet av år 1933 uppgingo kostnaderna för en dylik koststat i genomsnitt för hela England till c:a 20 shillings, medan det högsta arbetslöshetsunderstödet för en dylik familj utgjorde 29 shillings (15 shillings för mannen, 8 för hustrun samt 2 för varje barn). Skulle ifrågavarande familj ha tillfredsställt sitt behov av livsmedel i den utsträckning kommittén ansåg nödvändigt för bibehållande av hälsa och arbetsförmåga, skulle understödet icke ha räckt till för bostad, bränsle och lyse, beklädnad och liknande för existensen ofrånkomliga utgifter. Några utgifter för kulturella ändamål, som tidningar, böcker och förströelser, kunde det överhuvud taget icke bli tal om.

Kritiken av kommitténs utredningar riktade sig emot den för hälsa och arbetsförmåga beräknade erforderliga näringsmängden (3 400 kalorier), som ansågs för hög. Härvid hänvisades till andra undersökningar av kosthållet bland engelska arbetare med normala inkomster och medeltungt arbete, vilka icke förbrukade så stora mängder som kommittén ansågo nödvändiga. Vissa av professor E. J. Bigwood vid universitetet i Brüssel företagna undersökningar gav till resultat, att 3 100 kalorier per dag och fullvuxen man med medeltungt arbete kunde anses fullt tillfredsställande. Vid 40 timmars arbetsvecka fann Bigwood 2 950 kalorier och för arbetslösa 2 340 kalorier som en tillfredsställande näringstillförsel. En undersökning av 19 arbetslösa familjer i Brüssel gav vid handen, att $^1/_3$ av de fullständigt arbetslösa icke kunde tillfredsställa näringsbehovet i den utsträckning Bigwood ansåg erforderlig för hälsans och arbetsförmågans upprätthållande, medan bland de övriga familjerna, vilka endast voro delvis arbetslösa, detta var fallet med $^1/_7$. Dessa familjer skulle därför ha behövt höja sina utgifter för livsmedel med 10—40 %.

Jämföras de engelska koststaterna med svenska förhållanden, torde man kunna säga, att den för hälsa och arbetsförmåga erforderliga näringstillförseln är mycket högt beräknad av kommittén. Till avsevärd del synes detta bero på den mycket stora kvantiteten bröd och mjöl. Som på annat ställe i detta tidskriftshäfte (s. 185) omnämnts, har socialstyrelsens beräkningar av den svenska kostens näringsvärde givit vid handen, att bland såväl arbetare med full sysselsättning som lägre tjänstemän och medelklass i städer och industriorter näringstillförseln per dag och konsumtionsenhet uppgår till cirka 3 500 bruttokalorier. Denna siffra kan emellertid icke direkt jämföras med den engelska, enär vid uträkningarna olika konsumtionsenhetsskalor och olika kalorivärden å resp. varuslag använts. Omräknas den av kommittén för en familj om man, hustru och 3 barn uppställda koststaten enligt samma principer, som använts vid socialstyrelsens hushållskostnadsundersökningar, skulle den av kommittén beräknade näringstillförseln per dag och konsumtionsenhet bli cirka 4 000 bruttokalorier, alltså ett värde som måste betecknas såsom mycket högt.

Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olyckstillbud.

(1935: I.)

Olycksfall vid hissar, kranar och andra lyftanordningar.

1. Vid en större fångdamm voro tre arbetare under natten sysselsatta med uppdragning av järnbalkarna, se fig. 1. För att lossa balkarna från botten användes en *blockvagn, rörlig på en linbana* 6—7 m över dammen. Anordningen manövreras från en på ena stranden belägen manöverkur.

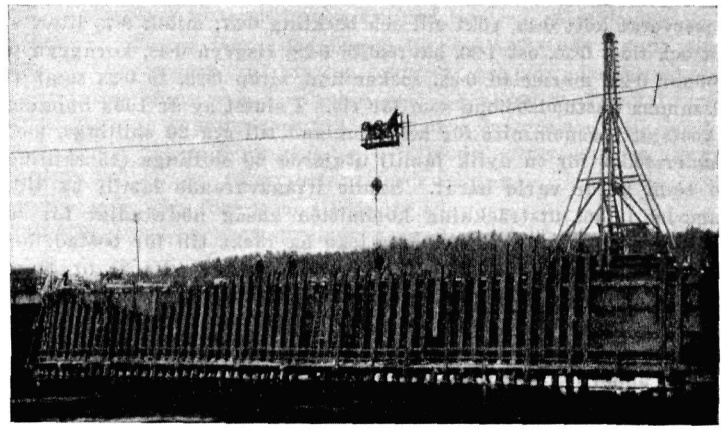

Fig. 1.

Vid ett tillfälle befann sig vagnen rätt över de tre arbetarna, då linbaneskötaren fick order att föra vagnen till ett annat arbete. På grund av en felmanövrering råkade skötaren hissa blocket upp mot vagnens undre del, varvid *linan brast och blocket föll ned.*

Antagligen *träffades härvid arbetaren K. av blocket* eller linan och föll i vattnet. 2 timmar därefter upptogs K. av dykare. Dödsorsaken angives vara drunkning.

Det kan ifrågasättas, huruvida allmän föreskrift kunde givas, att dylika transportanordningar borde vara försedda med automatisk frånslagning i övre gränsläget, varvid måste förutsättas, att drivningen är självstoppande eller utrustad med säker broms.

(II: 66)

2. Vid ett *pålningsarbete* användes en pålkran med en hejarvikt på 500 à 600 kg och ett *friktionsspel utan spärrhake.* Pålarna slogos ned under markytan med tillhjälp av en stötpåle, drygt 4 m lång.

Då en påle slagits ned så långt, att den stack upp c:a $^1/_2$ m över marken, fästes såväl klaven som stötpålen vid hejarvikten, den förra med 4 kättingar och den senare med 1 kätting, samt hissades upp, så att stötpålens nedre ända kom över pålens övre ända. Därefter firade spelskötaren långsamt genom att lätta något på bromsen, varvid en arbetare A. styrde stötpålens dubbförsedda nedre ända mot toppen av pålen och två man på pålkranens stegar styrde dess övre del in i den mellan gejderna löpande klaven. När

stötpålens dubb stödde mot pålen, slaknade den kätting, som uppbar stötpålen, och *kroken hakade ur,* så att stötpålen föll bakåt mot spelet och på bromshjulet, *varvid hejarvikten gled ned och svårt skadade A:s båda händer.*

Olycksfallet visar det olämpliga uti att använda friktionsspel vid pålning, där hejaren icke kan låsas i godtyckligt läge å gejderna och pålarna icke kunna upphissas med tillhjälp av talja och nock utan måste hissas tillsammans med vikten och klaven. Vidare påpekas det förkastliga i att använda öppna krokar vid dylik hissning. (II: 67)

Olycksfall vid järnvägar, transportbanor o. d.

3. En 68-årig *portvakt* P., som tidigare skadats så, att hans högra ben blivit amputerat nedanför knäleden, skötte sedan en längre tid tillbaka portvaktstjänsten vid ett järnbruks reservkraftstation, där jämväl *grindar över ett till bruket ledande järnvägsspår* voro placerade. Vid ett tillfälle skulle ett lokomotiv med tre godsvagnar föras från järnvägsstationen till bruksområdet. Från en växel, belägen c:a 200 m från grindarna, måste därvid vagnarna på grund av spårförhållandena av loket skjutas mot grindarna, medan loket dessförinnan dragit vagnarna. Samtidigt med att rörelseriktningen hos tågsättet efter stannandet ändrades, avkopplade växlingsledaren sista vagnen utan att därom meddela lokföraren. Vagnen blev sålunda vid tågsättets backande fri från den övriga tågdelen. Efter vederbörlig backningssignal satte lokföraren tågsättet i rörelse mot grindarna i tro, att signalgivaren övertygat sig om, att dessa voro öppnade. Så var emellertid ej fallet, utan då den i rörelseriktningen främst varande vagnen (den losskopplade) befann sig c:a 40 m från grindarna, märkte föraren, att endast ena grinden hunnit öppnas. Han stoppade då omedelbart tågsättet, varvid emellertid den losskopplade vagnen fortsatte sin rörelse på det mot grindarna lutande spåret. Portvakten, som var sysselsatt med grindarnas öppnande, märkte ej den rullande vagnen, utan *blev av denna inklämd mellan ena grinden och vagnen,* så att högra armen och näsbenet krossades, varjämte P. ådrog sig hjärnskakning, vilka skador i förening med tillstötande lunginflammation orsakade döden en månad senare.

Närmaste orsak till olyckan är avkoppling av vagn och denna vagns igångsättande i lutning mot bruksporten, utan att undersökning dessförinnan verkställts om att intet hinder för vagnens rörelse förelåg. Ansvaret härför drabbar i främsta rummet den växlingsledande stationskarlen, som själv verkställde avkopplingen. Han har visserligen icke själv givit signal till vagnsrörelsen, men måste detta anses ha skett med hans medgivande i enlighet med för ifrågavarande växlingsarbete rådande praxis. Ej heller har han fullgjort honom ålagt anordnande av utkik framåt från tågsättets främst varande vagn, varigenom han först då lokomotivet bromsades, blev uppmärksammad på att grindarna ej i sin helhet öppnats. Han har sålunda eftersatt sina skyldigheter som växlingsledare, varom järnvägen, där ifrågavarande stationskarl är anställd, erinrats i skrivelse från specialinspektören. (III: 61)

Olycksfall vid kar, bassänger o. d.

4. En betsare A. var jämte en arbetskamrat i färd med att skjuta en lastad *betskorg* ut över det i golvet nedsänkta betskaret, då en bult i korgens upphängningsanordning brast, varvid korgen störtade ned i betskaret. A., som för skjutningen använde både kraft och kroppstyngd för att kunna förflytta den tungt gående korgen, *följde med ned i betskaret,* som innehöll 5-procentig svavelsyrelösning med en temperatur av 70 à 80° C. Han kravlade sig själv omedelbart upp ur betskaret, fastän han blivit illa bränd, och kastade sig därefter i det intillvarande sköljkaret, som var fyllt med kallt vatten. Sedan han hjälpts upp ur karet, avkläddes han omedelbart och insveptes i filtar, varefter han i ambulansbil fördes till länslasarettet, där han samma dag på eftermiddagen avled på grund av brännskadorna, som sträckte sig över större delen av kroppen.

Den nedstörtade betskorgen, som var lastad med c:a 810 kg plåt, hade en egen vikt av 600 kg, varför belastningen på den brustna bulten utgjorde 1 410 kg. Korgens upphängningsanordning och bultens utseende framgå av fig. 2. Korgen var upphängd i hängbanans vagn medelst fyra hängseljärn, uppträdda på den bärande bulten A. Bulten, som ursprungligen haft en diameter av 22 mm ($^7/_8$″), hade genom slitning och avfrätning försvagats på det c:a 50 mm långa mittelpartiet. Vid brottet har bulten sprungit tvärs av på mitten utan någon som helst nedböjning, vilket visar, att dess tänjbarhet varit ytterst liten. Utom av den vilande belastningen har bulten påverkats av en stötbelastning, i det att då betskorgen föres ut över betskaret, kommer den att lämna den fasta hängbanan och uppbäres därefter av en hissanordning, medelst vilken korgen sänkes ned i betskaret och därefter åter lyftes upp igen för att föras över till sköljkaret. Genom avfrätning har hisskonstruktionen blivit betydligt vinglig, varför skenan, som skall uppbära betskorgen, sänker sig c:a 25 mm, då vagnens främre hjul går över på hissen. Då vagnens bakre hjul föres över på hissen, uppstår ett fall på c:a 25 mm, medförande en kraftig stöt, vilken bidragit till att bulten sprungit av.

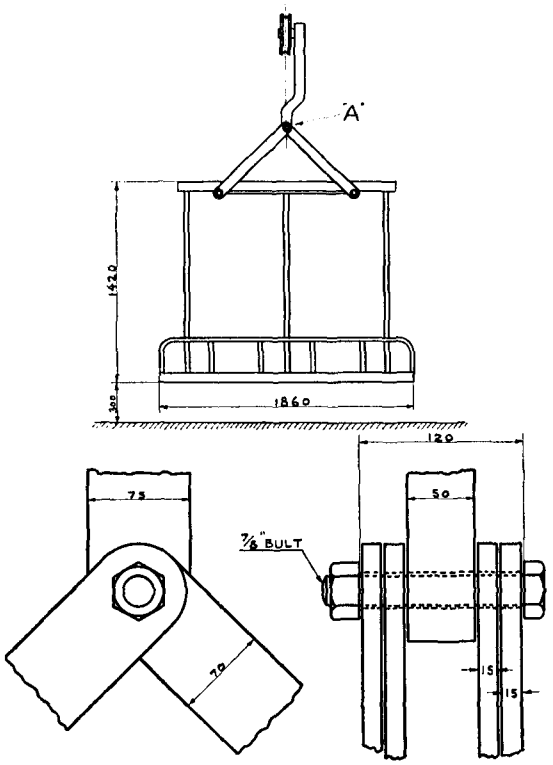

Fig. 2.

Betskaret hade en bottenyta av 2·5 × 1·5 m och var 1·6 m djupt. Det var nästan helt nedsänkt i golvet utom en c:a 150 mm hög kant, som gick upp över golvplanet.

Med anledning av olycksfallet har yrkesinspektören lämnat följande föreskrifter:

1. Upphängningsbulten skall vara av minst 25 mm diameter och helst av rostfritt stål.
2. Betskorgar och betshiss underkastas periodiska besiktningar.
3. Golvet i betshuset sänkes, så att betskarets kant kommer minst 400 mm över golvet. Därjämte anordnas skyddsräcke av 1 meters höjd på betskarets kortsida.

(IV: 5)

Olycksfall vid maskiner och transmissioner.

Smältverk, gjuterier o. d.

5. Vid en *virvelströmsugn* av speciell konstruktion hade under c:a 3 månader försök pågått med färskning av järn. Ugnen, som kunde rymma c:a 550 kg smält järn, utgjordes av en degel av c:a 45 cm:s inre diameter och 90 cm:s djup. Omkring degeln funnos elektriska lindningar så anordnade, att de kunde användas antingen för högfrekvent växelström (1 100 perioder) eller för lågfrekvent växelström (50 perioder). Den högfrekventa strömmen användes för att smälta järnet och höja temperaturen på badet, under det att den lågfrekventa användes för att få starkare rörelse på badet med åtföljande reaktion och utjämning vid färskningen.

Den dag då olyckan inträffade hade arbetet börjat vid 7-tiden på morgonen med smältning av tackjärn under användning av högfrekvent ström. Degeln fylldes till ungefär halva höjden med smält järn. Klockan 10·30 hade temperaturen stigit till c:a 1 500°, och därefter ändrades strömmen från hög- till lågfrekvens. Badet hade därvid kommit i kokning, men lugnade sig efter någon stund. Färskningen började med försiktiga tillsatser av fint sönderdelad malm under ständig observation av reaktionerna. Sedan en del malm tillsatts, hade temperaturen gått ned, så att massan blev tjockflytande, varvid på degelns väggar avsattes en ring av malmrik slagg. Klockan 11·15 ändrades åter strömarten till högfrekvens, för att höja temperaturen, och under tiden tog man lunchpaus till klockan 12.

Strax efter lunchen var temperaturen uppe i 1 550 à 1 600°, varför strömmen åter ändrades till lågfrekvens. Detta medförde till en början endast en svag rörelse på badet, som emellertid kom att höja sig utefter badets omkrets. Härvid kom det smälta järnet att beröra den malmrika slaggringen, som därigenom började upplösas och åstadkomma en kraftigare reaktion. Badytan steg då ytterligare c:a 50 mm, så att ännu mer malm kom att beröras av badet, förorsakande en än kraftigare reaktion. Flusspat tillsattes nu, men utan att badet därigenom tycktes lugna sig. Strömmen frånslogs därför, men ökades fortfarande badets svallning, så att massan började flyta över kanten på degeln. En ingenjör, som stod helt nära ugnen, vände sig nu om för att avlägsna sig från denna, men järnet flödade så hastigt över, att han fick fötterna brända, dock ej synnerligen svårt.

Reaktionen i badet fortsatte kraftigt med trenne stötvisa explosionsartade utbrott inom endast c:a 15 sekunders förlopp. Härvid kastades den smälta järnmassan omkring, så att *järnstänk träffade förarhytten till den travers*, som användes vid försöken för flyttning av kokiller och stjälpning av ugnen. Förarhytten var belägen vid traversens bortre sida, på ett avstånd av c:a 5 m från ugnen och med golvet i hytten 3·5 m ovanför degelns mynning. Traversföraren G., som uppehöll sig i hytten, varsnade i tid faran, men som traverskroken var fästad i en kokill, som skulle flyttas, vågade han ej köra bort traversen av fruktan att skada ugnen eller andra intillstående maskiner.

Det mot förarhytten uppstänkta järnet antände en del brännbara ämnen, såsom oljigt trassel, gamla tidningar o. d., som samlats i hytten. Härigenom *antändes även G:s kläder*, vilket genast observerades av de nedanför varande personerna. Fåfänga försök gjordes nu att nedifrån golvet med eldsläckningsapparater komma åt elden i G:s kläder. Någon lämplig stege fanns tyvärr icke tillgänglig för att komma upp till förarhytten, men genom att placera en kort stege på en intillvarande maskin lyckades man komma upp och föra ned G., varefter elden i hans kläder släcktes. Högra armen var då mycket bränd liksom även ansiktet och vänstra handen. Han ägnades omedelbart den första vården, varefter han fördes i ambulans till lasarettet. Till en början väckte hans skador icke några större farhågor, men tillståndet förvärrades, så att han sex dagar senare avled.

Försöken, som utfördes med virvelströmsugnen, voro i det allra närmaste avslutade, och hade under hela tiden stor försiktighet iakttagits, då man förstod, att avsevärda risker förelågo. För lågfrekvensströmmen hade tidigare enfasström använts, men vid olyckstillfället var det första gången, som ett regelrätt färskningsförsök skulle utföras med trefasström för lågfrekvensen. Med enfasström får badets yta en annan form, som icke medför, att den slaggring, som bildas på väggen i badytan, beröres av badet, varför ej heller reaktionen blir så kraftig eller, som vid ifrågavarande tillfälle, rent av omöjlig att behärska.

Efter olyckan avbrötos försöken med avsikt att ändra ugnens konstruktion för att minska riskerna för överkokning, och skola därvid även de tidigare vunna erfarenheterna tillgodogöras för att göra försöken så ofarliga som möjligt. (VIII a: 7)

Kantsågar.

6. På en *lantgård* skulle ägaren A. och två arbetare försåga några timmerstockar till bräder. För ändamålet använde de sig av *ett enkelt, motordrivet kantverk med rörligt*

bord. Frammatningen utfördes genom att en av dem drog i ett vid sågbordets ena ände fästat rep. Hela anordningen var även i övrigt synnerligen primitiv och ganska vek för ifrågavarande ändamål. Skyddet över klingan utgjordes av en fällbar läm, men denna satt alltför högt. A. hade någon tid förut köpt sågen på en auktion vid en gård i grannskapet, och det var första gången anordningen brukades på platsen.

En av stockarna var något ojämn i rotändan. Då denna stock lades upp på sågbordet med rotändan mot klingan befanns det, att den ej låg tillräckligt stadigt. Detta berodde dels på förutnämnda ojämnhet och dels på att sågbordet sviktade. Arbetaren S. försökte då att medelst en träkil, som drevs in mellan stockens rotända och sågbordet, få stocken i stadigt läge, vilket emellertid icke lyckades. S. skulle därför taga loss kilen, som satt hårt fast. Då han drog i kilen med vänstra handen och samtidigt sökte rulla på stocken med högra handen, lossnade kilen helt plötsligt, varvid S. kom att slänga *vänstra handen mot den i gång varande sågklingan.* Fyra av handens fingrar blevo därigenom så svårt skadade, att en längre tids lasarettsvård blev nödvändig.

Det är synnerligen tvivelaktigt, huruvida ett ändamålsenligare skydd över klingan, än det som fanns, hade kunnat förebygga olycksfallet i fråga. De egentliga orsakerna därtill torde därför få anses ha varit, dels den för stocksågning synnerligen olämpliga såganordningen samt dels arbetarnas ovana vid detta slag av arbete.

Anvisning lämnades om huru sågklingan lämpligen skulle förskyddas, och dessutom påvisades det olämpliga i att använda sågen för sågning av timmer. (VIII h: 8)

Tryckerimaskiner.

7. I ett bokbinderi var pappersskäraren L. sysselsatt med renskärning av biljetter i en större, maskindriven *skärmaskin.* L. drog därvid startspaken till dess ändläge och släppte den där som vanligt, då kniven *gjorde ett dubbelslag,* varvid L. fick två fingertoppar avklippta.

Kraften från motorn överföres genom en i en remskiva inbyggd friktionskoppling, som automatiskt utlöses efter ett slag, samtidigt som en broms stannar kniven. Vid undersökningen visade det sig, att den inre delen av denna koppling, som var av gjutjärn, hade *brustit och kilat sig fast i den yttre kopplingshalvan. Då kopplingen således inte utlöstes,* kunde motorn övervinna bromskraften och köra ned kniven en andra gång. Sedan slirade drivremmen av.

Den brustna kopplingshalvan har nu ersatts med en ny av gjutstål, vilket enligt leverantörens uppgift tidigare gjorts vid en del maskiner av samma fabrikat. Anledning föreligger därför att snarast vidtaga samma förändring på samtliga liknande skärmaskiner. Därjämte böra sådana maskiner vara säkrade mot dubbelslag, och har för detta ändamål såväl den skärmaskin, vid vilken olycksfallet inträffade, som en annan dylik på arbetsplatsen försetts med en anordning, som skall stoppa kniven, om den passerar toppläget och går nedåt för andra gången.

Olycksfallet belyser riskerna vid excenterverkande arbetsmaskiner. Tillförlitlig anordning för förhindrande av dubbelslag bör finnas vid dylika maskiner. (VIII m: 2)

Tröskverk.

8. Vid *tröskning* med ett Munktells $2^1/_4$ fots verk med övermatning utförde lantbrukaren J. matningen. Vid ett avbrott i arbetet ville J. giva ett besked till en annan vid tröskningen behjälplig person och steg därför upp ur den för mataren avsedda lådan. När J. skulle stiga tillbaka, råkade han slinta eller stiga fel, med påföljd att *vänstra benet kom ned i tröskcylinderöppningen* och blev avslitet. J. forslades skyndsamt till sjukhus, där benet amputerades ovanför knäleden.

Tröskverket var försett med överfallslucka och hade tidigare även haft skärmar vid ändarna av nedmatningsöppningen, men voro skärmarna borttagna vid olyckstillfället. Huruvida frånvaron av dessa medverkat till olyckan kan ej med säkerhet avgöras.

Då stark skymning rådde vid olyckstillfället och J. var blind å ena ögat samt hade nedsatt synförmåga å det andra, kan med fog befaras, att J. tagit miste på mataröppningen och lådan och stigit fel.

Yrkesunderinspektören har vid inspektion givit anvisning om skyddens iståndsättande.

(VIII t: 40)

Axlar.

9. Vid ett *sågverk* hade remmen till kantverkets rulltransportör glidit av drivremskivan, som var anbragt å en i sågens bottenvåning befintlig axelledning, belägen c:a 70 cm över det av jord och grus bestående golvet. Axelns hastighet var c:a 180 varv pr minut. Kantverket jämte tillhörande virkestransportör voro uppställda i sågens övre våning.

Vid arbetets upptagande på morgonen strax efter igångsättning av sågverkets maskineri iakttog arbetaren G., att rullarna till ovannämnda transportör icke voro i gång. Då G., som var sysselsatt med kapning av ribbved och hade sin arbetsplats mitt emot kantverket, förstod, att remmen till transportören glidit av, ville han åter lägga på densamma, oaktat han bl. a. genom påminnelse av en närstående arbetare erinrades om, att han ej hade med transportörens drift att skaffa. Trots att anslag om förbud att pålägga rem under maskineriets gång funnos uppsatta på flera platser inom sågverket — bl. a. ett alldeles invid G:s arbetsplats — *och oaktat G. var underkunnig om förbudet, gick han ned i sågens bottenvåning* för att pålägga ifrågavarande rem. Härvid kommo G:s kläder att *fastna i ovannämnda axelledning*, och han drogs med runt. Så snart de i sågens övervåning sysselsatta arbetskamraterna iakttogo händelsen, stannades axelledningen, vilket kunde ske även från sågens övre våning. Axelledningen hade likväl hunnit rotera c:a 400 varv, innan den stannade.

G., som var fastklämd mot axelledningen och dessutom insnärjd i den rem, han sökt pålägga, kunde först sedan hans kläder sönderskurits, frigöras från axeln. Han var då redan död. Överdelen av hans kropp var så gott som utan kläder.

Den remskiva, på vilken G. skulle lägga remmen, hade en diameter av c:a 200 mm. 3 dm från denna remskiva fanns en större med c:a 700 mm diameter. Å axeln mellan dessa båda remskivor och deras tillhörande krysskilar hade G. fastnat. Vid rotationen hade G:s kropp slagit i marken så våldsamt, att en över 3 dm djup grop uppkommit.

Olyckshändelsen måste helt tillskrivas G:s obetänksamhet och oförstånd, dels genom att icke följa sin kamrats välmenta råd och varningar och dels genom att direkt bryta emot de yrkesinspektionens anvisningar, som funnos anslagna å flera ställen i sågen. G. hade vid flera tillfällen varnats av arbetsledningen, enär han visat sig alltför djärv och oförvägen i arbetet.

(VIII z: 27)

Olycksfall vid elektriska apparater och ledningar.

10. I ett järnverk råkade traversköraren Q. köra traversen mot stoppanordningen vid banans slut, så att den hängde upp sig. Han fäste traversen med en kätting vid en annan travers på samma bana och drog den loss. För borttagning av kättingen klättrade han genom öppningen på förarhyttens tak upp på traversens gångbana men underlät att först slå ifrån knivavstängaren i hytten för de tvärgående kontaktledningarna, varför dessa voro spänningsförande. Uppkommen på traversen fattade han tag i dessa ledningar, *fick ström genom kroppen*, fastnade och blev bränd men ryckte sig loss och störtade ned, först i förarhytten och därifrån genom den öppna hyttdörren ned på marken. Brännsår funnos i bägge händerna. I fallet hade Q. ådragit sig rätt svåra skador på olika delar av kroppen.

Q. hade muntlig order att *ej bestiga traversen utan att först koppla ur de tvärgående* ledningarna. Dessutom fanns på traversen mitt för hytten följande varningsanslag: »Livsfarlig spänning 500 volt.» Q. uppger, att han mycket väl visste, att ledningen skulle kopplas ur, men att han vid olyckstillfället glömt bort att göra detta.

I anledning av det inträffade kommer den skyddsanordningen att vidtagas, att öppningen

i förarhyttens tak förses med en skjutlucka, kombinerad med knivavstängaren på sådant sätt, att luckan icke kan öppnas utan att avstängaren är frånslagen.

Riksförsäkringsanstalten ansåg, att Q. genom överträdelsen av den meddelade ordern gjort sig skyldig till grov vårdslöshet och nedsatte den till honom utgående ersättningen med 25 %. Beslutet överklagades, men försäkringsrådet fann ej skäl göra ändring i detsamma.

(IX: 55)

Olycksfall genom explosion av sprängämnen, gaser o. d.

11. I en *cellulosafabriks sodahus* hade en av bärringarna till den roterande ugnen gått av, varför ugnen stoppades och åtgärder för reparation av ringen medelst svetsning vidtogos. Under det att den roterande ugnen stod, bildades på grund av upphettningen från smältugnen soda i densamma. Sodan rann ned mot ugnens öppning och därefter ned i den underliggande »luthon», se fig. 3. Då sodan träffade det i »luthon» befintliga svartstoftet,

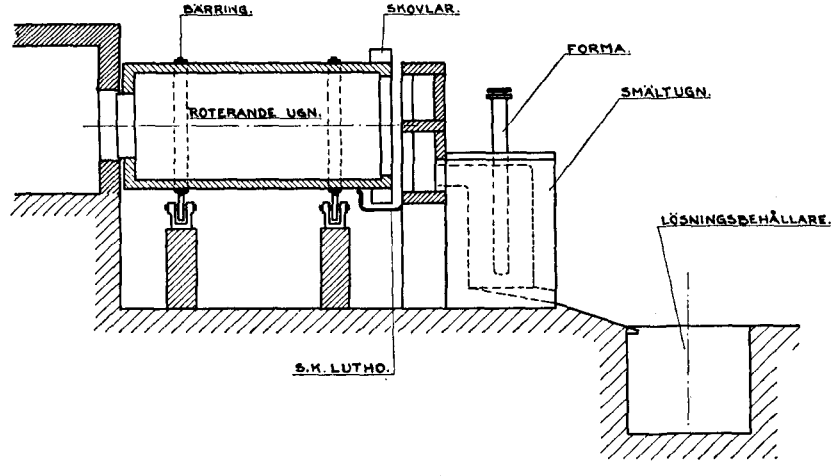

Fig. 3.

uppstod en kraftig rök, som var synnerligen besvärande för de arbetare, som voro sysselsatta med reparation av ugnens bärring. Då sodabrännarna många gånger tidigare utan risk brukat dämpa rök med svartlut, tog även nu en sodabrännare och *spolade svartlut ned i »luthon»* för att dämpa röken. Så snart svartluten emellertid nådde den smälta sodan, uppstod en kraftig explosion, med påföljd att svartstoft, svartlut och *droppar av smält soda kastades upp* och träffade de arbetare, som befunno sig omkring »luthon». Den av arbetarna, som stod närmast, sodabrännaren B., erhöll en lutblandad stoftklump rätt över ögonen, medan svetsaren A. och sodabrännaren H. erhöllo mindre brännsår av ofarlig natur. B. och A. forslades så fort sig göra lät till lasarettet, där man konstaterade, att fara förelåg för att B. skulle förlora sin syn.

Anledningen till olyckshändelsen har sannolikt varit, att soda i ovanligt stor mängd bildats i roterande ugnen. Sodan, som har en temperatur av c:a 1 000° C., har runnit genom svartstoftet ned i luthons understa del. Svartstoftet, som har en temperatur av c:a 100° C., har därefter avkylt sodan på ytan, så att ett tunt valv bildats. Vid påspolning av svartlut har så småningom valvet brustit, varefter svartluten plötsligt träffat sodamassan, varvid en häftig ångbildning uppstått, vilket förorsakat explosionen.

Soda skall vid normal drift icke bildas i roterande ugnen. När denna stannas, blir emellertid upphettningen av det i roterugnen befintliga svartstoftet så stark, att soda bildas där. Det är därför viktigt, att blästerluften avstänges samtidigt som ugnen stannas.

(XI: 46)

Olycksfall vid transport av tunga föremål.

12. L. var jämte två kamrater sysselsatt med lossning av timmer från en lastbil. Då timret var av olika sorteringar, skedde lossningen vid olika timmervältor, mellan vilka bilen kördes, se fig. 4.

Innan de tre sista stockarna lossades, måste bilen köras runt, varvid de tre arbetarna medföljde. L. satte sig på bilens ena verktygslåda på vänstra fotbrädan och de två andra ovanpå stockarna. Han varnades av sina kamrater att sitta på denna plats men satt detta oaktat kvar.

Då bilen svängde, började stockarna rulla av. De båda arbetarna, som sutto ovanpå, hoppade ned, men L. hann troligen icke undan utan fick ett så hårt slag av någon av de nedfallande stockarna, att han förlorade medvetandet och påföljande dag avled.

Orsaken till olyckan kan utan tvivel tillskrivas uraktlåtenheten att vid rundkörningen uppfälla befintliga stakar på bil och släpvagn. Om dessa varit uppfällda, hade stockarna ej kunnat rulla av. Ävenså förefaller det oförsiktigt att åka den korta väg, som bilen skulle köras, och med stockarna liggande lösa å bilen. (XIV: 7)

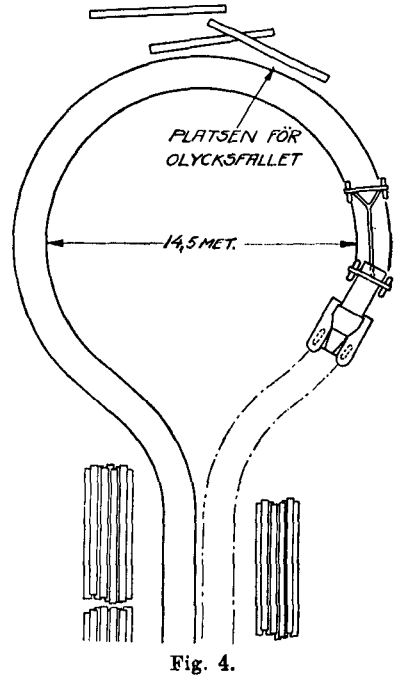

Fig. 4.

Övriga olycksfall.

13. Vid ett järnverk användes bl. a. tjära för att inrama en elektrostålugn. För *uppvärmning av tjäran* användes tvenne järngrytor, vilka placerats på ett tegelunderlag med öppen fyrkant, där eldning kunde ske under varje gryta. Murteglet hade lagts direkt på marken.

Martinarbetaren S. jämte en kamrat hade med tillhjälp av en travers lyft upp ett fat tjära om c:a 250 kg och placerat detta över den ena med varm tjära fyllda grytan. För att hindra fatets rullning lades tvenne bräder, en på var sida om fatet, över grytan, varefter fatet öppnades för tappning i den bredvid stående tomma grytan. Under arbetet härmed *gledo plötsligt de under grytan placerade tegelstenarna undan* och grytan föll till marken. Därvid kom ena ändan av tjärfatet ned i den varma tjäran, som vid tillfället hade en temperatur av 80°—90° C. S., som stod närmast grytan, fick kläderna översköljda av tjäran, vilken antändes genom gnistor från eldstaden. I stället för att söka kväva elden genom att kasta sig i sanden och rulla sig sprang S. besinningslöst omkring en stund i byggnaden, trots tillskyndande kamraters försök att hejda honom. Till sist föll han halvt medvetslös omkull på marken, varefter elden kvävdes medelst sand. Tre dagar senare avled han av de erhållna brännskadorna.

Till förhindrande av dylika olycksfalls upprepande skall nu uppvärmning av tjära ske i fasta grytor, vilka uppvärmas medelst ånga på så sätt, att i grytan inmonteras en rörslinga, som kopplas till en befintlig ångledning. Grytorna skola därjämte förses med avtappningskran, så att desamma icke såsom förut varit fallet måste tömmas medelst skopor. (L: 21)

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 31 januari 1935.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar		Arbetslösa			Föregående månad		
		Samtliga	Därav kvinnor	Samtliga		Därav kvinnor	Medlemmar	Därav arbetslösa	%
				Antal	%				
Beklädnadsarbetareförb. . .	92	16 968	13 466	**4 485**	**26·4**	3 769	16 641	7 088	42·6
Bleck- o. plåtslagareförb. .	49	2 190	—	**950**	**43·4**	—	2 285	1 002	43·9
Bokbindareförbundet . . .	34	5 506	3 618	**625**	**11·4**	355	5 556	825	14·8
Bryggeriindustriarb.-förb. .	105	6 315	1 472	**604**	**9·6**	206	6 349	560	8·8
Byggnadsträarbetareförb. .	193	19 159	—	**7 979**	**41·6**	—	19 606	8 508	43·4
De förenade förbunden . .	48	6 553	1 991	**619**	**9·4**	200	6 586	582	8·8
Elektriska arbetareförb. . .	82	4 621	—	**831**	**18·0**	—	4 833	1 095	22·7
Gjutareförbundet	104	6 381	1	**565**	**8·9**	—	6 495	653	10·1
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	403	40 212	4 171	**15 830**	**39·4**	1 252	39 456	17 658	44·8
Gruvindustriarbetareförb. .	38	5 342	35	**1 435**	**26·9**	—	5 023	1 013	20·2
Handelsarbetareförb. . . .	233	24 623	8 375	**2 458**	**10·0**	567	24 378	3 007	12·3
Kommunalarbetareförb. . .	213	29 732	5 721	**3 016**	**10·1**	665	29 862	2 683	9·0
Litografförbundet	16	2 158	114	**164**	**7·6**	9	2 125	217	10·2
Livsmedelsarbetareförb. . .	124	20 973	5 929	**3 863**	**18·4**	1 072	21 164	4 956	23·4
Metallindustriarb.-förb. . .	241	107 627	5 034	**12 743**	**11·8**	444	105 639	12 503	11·8
Järnbruksarbetare . . .	56	24 825	69	**1 359**	**5·5**	—	24 577	1 814	7·4
Verkstadsarbetare . . .	185	82 802	4 965	**11 384**	**13·7**	444	81 062	10 689	13·2
Murareförbundet	76	5 979	—	**2 648**	**44·3**	—	6 408	2 885	45·0
Målareförbundet	130	9 647	1	**6 153**	**63·8**	—	9 937	5 130	51·6
Pappersindustriarb.-förb. .	132	28 425	1 282	**3 613**	**12·7**	174	25 776	2 978	11·6
Sadelm.- o. tapetseraref. .	41	1 948	282	**541**	**27·8**	53	1 949	505	25·9
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	50	9 619	3 590	**1 448**	**15·1**	325	9 882	1 497	15·1
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	215	9 884	1	**3 141**	**31·8**	—	11 874	9 026	76·0
Stenindustriarbetareförb. .	134	7 446	1	**2 930**	**39·3**	—	7 412	3 801	51·3
Sågverksindustriarb.-förb. .	196	19 660	10	**10 418**	**53·0**	10	17 778	13 987	78·7
Textilarbetareförbundet . .	101	28 989	17 676	**1 975**	**6·8**	1 114	27 586	1 540	5·6
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	2 412	1 874	**167**	**6·9**	158	2 409	197	8·2
Transportarbetareförb. . .	113	13 268	3	**3 765**	**28·4**	—	14 091	3 529	25·0
Träindustriarbetareförb. . .	186	12 395	151	**3 338**	**26·9**	31	12 361	3 354	27·1
Tunnbinderiarbetareförb. .	14	188	—	**73**	**38·8**	—	187	72	38·5
Typografförbundet	104	9 760	509	**955**	**9·8**	60	9 679	933	9·6
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	124	6 813	—	**3 507**	**51·5**	—	6 302	3 280	52·0
Summa	**3 601**	**464 793**	**75 307**	**100 839**	**21·7**	**10 464**	**459 629**	**115 064**	**25·0**
Utom skogs- o. flottn.-arb. .	**3 386**	**454 909**	**75 306**	**97 698**	**21·5**	**10 464**	**447 755**	**106 038**	**23·7**

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under januari uppgivits till inalles 426 105, vilket i genomsnitt motsvarar 4·2 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under februari 1935.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	23 507	9 581	8 655	245	Hallands län . .	1 739	446	263	390
Stockholms län .	4 450	1 272	921	350	Göteborgs stad .	12 678	2 760	2 404	459
Uppsala län . . .	2 171	1 171	944	185	Göteborgs o. Boh.l.	7 097	838	671	847
Södermanlands län	1 710	1 074	766	159	Älvsborgs län . .	2 870	373	273	769
Östergötlands län	3 505	1 260	940	278	Skaraborgs län .	2 794	1 204	676	232
Norrköping . . .	1 875	267	218	702	Värmlands län . .	5 284	798	680	662
Jönköpings län .	2 517	892	533	282	Örebro län	4 261	1 086	631	392
Kronobergs län .	1 853	518	358	358	Västmanlands län	2 000	720	545	278
Norra Kalmar län	1 111	227	174	489	Kopparbergs län .	3 469	804	736	431
Södra Kalmar län	2 955	448	393	660	Gävleborgs län . .	3 883	441	402	880
Gotlands län . . .	790	253	173	312	Västernorrlands l.	7 996	703	693	1 137
Blekinge län . . .	5 352	1 044	740	513	Jämtlands län . .	1 185	332	301	357
Kristianstads län .	2 594	964	686	269	Västerbottens län	2 921	440	366	664
Malmöh. l.: Malmö	6 451	1 253	1 047	515	Norrbottens län .	5 083	515	501	987
Hälsingborg . .	2 917	306	263	953					
Länet i övrigt .	5 473	1 488	1 103	368	Tillsammans	**132 491**	**33 478**	**27 056**	**396**

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	13 469	4 323	2 566	704	1 583	398	13 757	14 173	5 906	2 964	240
därav jordbruk .	10 968	3 635	1 915	704	1 583	398	11 260	11 672	5 218	2 319	224
skogshush.	2 501	688	651	—	—	—	2 497	2 501	688	651	364
Industri o. hantverk	51 067	1 864	1 788	2 011	417	337	49 435	53 078	2 281	2 125	2 327
Sjöfart och fiske .	8 344	901	898	211	44	39	8 481	8 555	945	937	905
Handel o. samfärdsel	13 577	1 642	1 428	3 540	1 840	1 418	15 826	17 117	3 482	2 846	492
Husligt arbete . .	30	3	3	8 652	7 283	4 674	7 294	8 682	7 286	4 677	119
Diversearbete . . .	27 248	7 896	7 876	—	7	7	25 587	27 248	7 903	7 883	345
Ungd. ut. särsk. utb.	3 023	—	—	615	—	—	3 525	3 638	—	—	—
Reservarbete . . .	—	5 675	5 624	—	—	—	—	—	5 675	5 624	—
Summa	**116 758**	**22 304**	**20 183**	**15 733**	**11 174**	**6 873**	**123 905**	**132 491**	**33 478**	**27 056**	**396**
Därav under 18 år	4 075	1 632	1 256	2 526	1 543	1 053	6 388	6 601	3 175	2 309	208
Summa jan. 1935	118 818	24 291	23 185	16 296	11 220	7 061	126 900	135 114	35 511	30 246	380
» febr. 1934	148 818	22 170	21 389	17 203	8 558	6 206	157 019	166 021	30 728	27 595	540
» » 1933	147 884	21 579	21 049	17 024	7 613	5 728	158 837	164 908	29 192	26 777	565
» » 1932	82 222	14 111	13 298	16 195	9 758	7 187	94 528	98 417	23 869	20 485	412

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 1 148 platser, varav 939 manliga och 209 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 1 698, 1 390 och 308 samt under nästlidna månad resp. 1 671, 1 435 och 236.

	Arbetsförmedlingsanstalter	Hela antalet			Jordbruk			Skogshushållning			Ingenjörsarbete m. m.			Malmbrytn.- o. metallindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans	Lp	T.p	Ans.	L.p.	T.p.
	Manl. avdeln. .	**116758**	**22304**	**20183**	**10968**	**3635**	**1915**	**2501**	**688**	**651**	**279**	**10**	**8**	**10989**	**524**	**471**
1	Stockholms stad .	18 919	6 980	6 883	664	6	6	12	—	—	205	5	5	3 074	88	77
2	Stockholms län .	4 083	864	766	868	282	205	28	17	17	2	1	1	383	25	23
3	Uppsala län . . .	1 934	904	798	379	193	116	42	17	14	3	1	1	94	8	5
4	Södermanlands län	1 304	660	527	392	281	154	6	8	8	—	—	—	138	28	28
5	Östergötlands län	2 890	815	668	1 009	380	241	25	40	40	—	—	—	172	16	10
6	Norrköping . . .	1 754	144	136	127	22	19	—	—	—	3	—	—	113	4	4
7	Jönköpings län .	1 984	516	383	252	195	69	13	6	6	2	—	—	125	19	14
8	Kronobergs län .	1 716	330	269	212	124	63	17	3	3	1	—	—	29	1	1
9	Kalmar län . . .	3 777	492	452	361	86	46	35	4	4	2	—	—	335	5	5
10	Gotlands län . .	666	169	119	74	74	24	2	2	2	—	—	—	9	—	—
11	Blekinge län . .	4 754	565	480	490	116	39	6	—	—	1	—	—	163	5	1
12	Kristianstads län	2 180	533	436	526	268	188	23	17	17	1	—	—	83	2	1
13	Malmöh. l.: Malmö	4 902	428	386	204	6	3	—	—	—	2	—	—	538	24	24
14	Hälsingborg . .	2 604	153	148	135	10	6	—	—	—	—	—	—	239	15	15
15	Länet i övrigt .	5 063	1 074	910	891	327	173	—	1	1	—	1	1	492	39	38
16	Hallands län . .	1 545	289	190	191	132	38	24	—	—	—	—	—	75	4	3
17	Göteborgs stad . .	10 873	1 696	1 628	148	36	27	—	—	—	41	2	—	1 534	106	102
18	Göteb. o. Boh. län	6 776	638	567	382	140	74	19	1	1	1	—	—	171	19	14
19	Älvsborgs län . .	2 750	262	219	212	43	13	13	—	—	3	—	—	227	16	16
20	Skaraborgs län .	2 381	740	482	609	443	193	9	15	14	—	—	—	195	29	23
21	Värmlands län .	5 069	543	513	593	37	19	580	68	59	5	—	—	232	—	—
22	Örebro län . . .	3 815	632	455	378	235	61	173	25	25	1	—	—	619	26	26
23	Västmanlands län	1 583	390	324	290	118	65	23	12	12	—	—	—	177	25	21
24	Kopparbergs län .	3 134	587	581	231	30	24	254	77	77	—	—	—	665	12	12
25	Gävleborgs län .	3 671	324	319	254	14	13	223	43	43	1	—	—	193	4	4
26	Västernorrlands l.	7 971	694	688	304	29	29	519	73	69	4	—	—	98	—	—
27	Jämtlands län . .	974	160	142	44	3	2	78	73	60	—	—	—	20	—	—
28	Västerbottens län	2 754	272	264	563	4	4	170	53	46	—	—	—	11	2	2
29	Norrbottens län .	4 932	450	450	185	1	1	207	133	133	1	—	—	785	2	2
	Kvinnl. avdeln. .	**15 733**	**11174**	**6 873**	**704**	**1583**	**398**	—	—	—	**3**	—	—	**169**	**9**	**8**
1	Stockholms stad .	4 588	2 601	1 772	13	—	—	—	—	—	3	—	—	93	4	3
2	Stockholms län .	367	408	155	16	49	14	—	—	—	—	—	—	3	—	—
3	Uppsala län . . .	237	267	146	29	63	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	406	414	239	41	82	27	—	—	—	—	—	—	1	—	—
5	Östergötlands län	615	445	272	48	100	43	—	—	—	—	—	—	1	—	—
6	Norrköping . . .	121	123	82	1	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län .	533	376	150	31	85	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län .	137	188	89	14	70	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län . . .	289	183	115	8	30	7	—	—	—	—	—	—	48	—	—
10	Gotlands län . .	124	84	54	16	28	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län . .	598	479	260	26	141	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	414	431	250	54	144	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöh. l.: Malmö	1 549	825	661	23	31	1	—	—	—	—	—	—	13	1	1
14	Hälsingborg . .	313	153	115	12	10	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Länet i övrigt .	410	414	193	81	157	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län . .	194	157	73	17	41	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs stad .	1 805	1 064	776	44	3	1	—	—	—	—	—	—	8	4	4
18	Göteb. o. Boh. län	321	200	104	18	23	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län . .	120	111	54	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län .	413	464	194	58	177	44	—	—	—	—	—	—	1	—	—
21	Värmlands län .	215	255	167	34	60	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län . . .	446	454	176	51	148	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	417	330	221	24	71	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län .	335	217	155	11	18	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län .	212	117	83	8	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
26	Västernorrlands l.	25	9	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . .	211	172	159	12	15	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	167	168	102	11	16	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län .	151	65	51	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jord- och stenindustri			Trävaruindustri			Pappers- och grafisk industri			Livsmedelsindustri			Textil- och beklädnadsindustri			Läder-, hår- o. gummiindustri			Kemisk-teknisk industri			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p	Ans.	L.p	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	
7 670	**244**	**244**	**8436**	**248**	**241**	**1694**	**68**	**63**	**1971**	**21**	**20**	**1 165**	**15**	**15**	**1 820**	**22**	**22**	**931**	**7**	**7**	
104	2	2	435	11	10	246	9	8	349	1	1	219	2	2	334	2	2	55	1	1	1
122	14	14	109	14	12	71	15	15	58	4	4	8	—	—	30	3	3	2	—	—	2
92	2	2	220	—	—	15	—	—	53	—	—	12	—	—	19	—	—	—	—	—	3
29	—	—	61	8	8	2	3	3	22	1	1	9	—	—	23	1	1	1	—	—	4
73	2	2	112	12	12	9	1	1	41	1	1	28	—	—	15	—	—	—	—	—	5
6	—	—	77	7	6	77	2	1	23	—	—	130	—	—	28	—	—	3	—	—	6
52	—	—	146	14	14	8	—	—	44	—	—	46	—	—	71	1	1	185	—	—	7
205	2	2	52	2	2	22	—	—	11	1	1	2	—	—	19	1	1	—	—	—	8
230	5	5	318	12	12	12	—	—	82	1	1	17	—	—	17	—	—	26	—	—	9
74	—	—	6	—	—	—	—	—	10	—	—	1	—	—	9	—	—	—	—	—	10
1 357	4	4	50	1	1	6	—	—	48	1	1	10	—	—	48	—	—	2	—	—	11
186	7	7	17	5	4	4	—	—	49	—	—	13	1	1	49	2	2	—	—	—	12
80	1	1	132	1	1	36	3	3	138	—	—	102	1	1	198	1	1	123	—	—	13
23	—	—	23	—	—	16	—	—	43	—	—	17	—	—	77	2	2	18	—	—	14
379	38	38	61	8	8	10	—	—	229	2	2	38	3	3	136	6	6	45	3	3	15
262	—	—	48	—	—	57	16	16	27	—	—	46	—	—	71	—	—	—	—	—	16
48	—	—	513	37	36	149	8	5	226	—	—	149	6	6	179	—	—	60	1	1	17
3 665	129	129	72	—	—	17	—	—	122	4	4	121	—	—	33	2	2	108	—	—	18
61	6	6	77	2	2	121	8	8	46	—	—	87	—	—	28	1	1	126	1	1	19
103	11	11	59	3	3	4	—	—	56	3	3	10	1	1	14	—	—	165	—	—	20
213	5	5	504	1	—	79	—	—	44	—	—	30	—	—	40	—	—	2	—	—	21
67	4	4	113	21	21	18	—	—	42	1	—	15	—	—	278	—	—	6	1	1	22
35	—	—	50	18	18	2	—	—	32	—	—	8	1	1	7	—	—	—	—	—	23
25	2	2	376	15	15	2	—	—	18	—	—	6	—	—	7	—	—	—	—	—	24
50	—	—	720	11	11	56	1	1	62	—	—	27	—	—	19	—	—	1	—	—	25
44	—	—	2563	17	17	563	—	—	51	1	1	6	—	—	36	—	—	3	—	—	26
52	8	8	60	7	7	25	2	2	16	—	—	8	—	—	12	—	—	—	—	—	27
10	—	—	510	—	—	55	—	—	5	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	28
23	2	2	952	21	21	12	—	—	24	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—	29
4	—	—	**6**	**2**	**2**	**146**	**58**	**55**	**347**	**117**	**90**	**1 095**	**183**	**139**	**192**	**24**	**24**	**48**	**23**	**19**	
1	—	—	1	2	2	89	27	24	91	41	32	355	92	69	67	2	2	17	22	18	1
—	—	—	—	—	—	1	—	—	9	2	—	5	4	2	1	1	1	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	7	1	1	2	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	1	1	13	1	—	14	13	13	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	1	1	5	3	3	12	5	5	1	1	1	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	1	—	11	2	2	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	4	2	156	3	1	3	—	—	3	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	15	—	—	—	—	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	3	3	1	1	—	—	—	—	—	—	12
—	—	—	5	—	—	34	17	17	53	22	21	214	25	19	73	17	17	8	—	—	13
—	—	—	—	—	—	1	2	2	3	—	—	26	1	1	5	—	—	3	—	—	14
2	—	—	—	—	—	—	—	—	8	3	2	14	3	3	4	3	3	4	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	2	1	3	—	—	2	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	18	9	9	114	17	17	165	22	17	26	—	—	5	—	—	17
—	—	—	—	—	—	2	—	—	4	—	—	23	2	1	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	7	1	1	1	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	1	1	—	—	—	—	—	8	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	—	18	6	1	7	—	—	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	1	17	—	—	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	24
1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	4	—	—	—	—	—	—	1	1	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Byggnadsverksamhet			Kraft- o. värmeproduktion			Sjöfart och fiske			Kontorsarbete			Butiks- och lagerarbete		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manl. avdeln. . .	**15 541**	**691**	**684**	**571**	**14**	**13**	**8 344**	**901**	**898**	**1492**	**134**	**99**	**3 832**	**159**	**154**
1	Stockholms stad .	4 905	24	24	213	3	2	671	77	75	702	74	55	1 799	95	94
2	Stockholms län .	759	102	101	21	—	—	90	6	5	26	2	2	94	7	6
3	Uppsala län . . .	232	—	—	11	—	—	24	—	—	28	5	1	32	—	—
4	Södermanlands län	110	2	2	10	—	—	91	25	25	3	—	—	20	4	4
5	Östergötlands län	375	18	18	8	—	—	31	8	8	10	1	1	48	1	1
6	Norrköping . . .	544	7	7	13	—	—	108	11	11	22	1	—	74	—	—
7	Jönköpings län .	211	20	20	12	—	—	10	—	—	19	—	—	30	—	—
8	Kronobergs län .	221	24	24	8	—	—	3	—	—	7	—	—	4	—	—
9	Kalmar län . . .	231	9	9	5	—	—	778	36	36	20	—	—	42	—	—
10	Gotlands län . .	26	2	2	3	—	—	155	2	2	—	—	—	6	—	—
11	Blekinge län . .	273	3	3	18	—	—	582	60	60	12	—	—	38	—	—
12	Kristianstads län	268	37	34	7	—	—	65	8	8	12	—	—	9	1	1
13	Malmöh. l.: Malmö	892	6	6	58	1	1	405	56	56	93	5	2	263	4	4
14	Hälsingborg . .	294	1	1	9	—	—	938	83	83	31	2	2	74	2	2
15	Länet i övrigt .	484	36	36	15	—	—	403	90	90	29	3	3	87	11	11
16	Hallands län . .	195	11	11	5	—	—	140	37	37	10	—	—	33	—	—
17	Göteborgs stad .	956	45	44	38	7	7	2 740	346	346	298	35	28	786	30	28
18	Göteb. o. Boh. län	562	26	26	11	—	—	295	22	22	21	1	1	42	1	1
19	Älvsborgs län . .	396	18	16	5	—	—	39	1	1	8	—	—	43	—	—
20	Skaraborgs län .	153	8	8	7	—	—	30	—	—	17	2	1	37	—	—
21	Värmlands län .	912	54	54	16	—	—	50	—	—	26	2	2	33	—	—
22	Örebro län . . .	310	9	9	13	—	—	36	2	2	25	1	1	56	—	—
23	Västmanlands län	213	13	13	11	—	—	22	—	—	4	—	—	15	—	—
24	Kopparbergs län .	219	121	121	7	—	—	5	—	—	9	—	—	19	—	—
25	Gävleborgs län .	296	8	8	18	—	—	251	17	17	18	—	—	47	1	1
26	Västernorrlands l.	574	55	55	13	1	1	353	14	14	14	—	—	47	1	1
27	Jämtlands län . .	102	4	4	2	—	—	1	—	—	8	—	—	21	1	—
28	Västerbottens län	358	3	3	5	—	—	—	—	—	6	—	—	2	—	—
29	Norrbottens län .	470	25	25	9	2	2	28	—	—	14	—	—	31	—	—
	Kvinnl. avdeln. .	**1**	**1**	—	—	—	—	**211**	**44**	**39**	**333**	**83**	**66**	**873**	**181**	**142**
1	Stockholms stad .	1	—	—	—	—	—	104	10	8	147	43	36	395	74	57
2	Stockholms län .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	7	—	—	8	—	—
3	Uppsala län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	—
4	Södermanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	3	3
5	Östergötlands län	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	25	4	4
6	Norrköping . . .	—	—	—	—	—	—	4	2	2	2	1	1	—	—	—
7	Jönköpings län .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	2	8	5	2
8	Kronobergs län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	4	3	3
10	Gotlands län . .	—	—	—	—	—	—	12	1	1	—	—	—	2	—	—
11	Blekinge län . .	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	15	2	2
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	2	1
13	Malmöh. l.: Malmö	—	—	—	—	—	—	6	—	—	38	15	12	172	45	41
14	Hälsingborg . .	—	—	—	—	—	—	10	4	4	5	3	3	22	7	7
15	Länet i övrigt .	—	—	—	—	—	—	3	2	2	1	—	—	11	3	2
16	Hallands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
17	Göteborgs stad .	—	—	—	—	—	—	58	21	18	111	16	11	150	19	12
18	Göteb. o. Boh. län	—	1	—	—	—	—	2	1	1	1	—	—	8	3	2
19	Älvsborgs län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	5	2	1
21	Värmlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—
22	Örebro län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	11	5	3
23	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	8	2	2
24	Kopparbergs län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län .	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—
26	Västernorrlands l.	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—
29	Norrbottens län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—

Hotell- o. restaurang-rörelse			Land-transport			Allmän tjänst o. fria yrken			Husligt arbete			Diversearbete			Ung-dom ut. utb.	Reserv-arbete		
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
781	**15**	**12**	**6 552**	**1 301**	**1 131**	**920**	**33**	**32**	**30**	**3**	**3**	**27 248**	**7896**	**7876**	**3 023**	**5 675**	**5 624**	
421	2	2	2 227	255	195	323	16	15	13	—	—	1 868	6090	6090	80	217	217	1
9	—	—	276	23	20	23	3	3	1	3	3	1 022	155	144	81	188	188	2
10	—	—	85	14	11	6	—	—	—	—	—	500	23	20	77	641	628	3
4	—	—	47	16	16	3	—	—	1	—	—	310	82	82	22	201	195	4
6	2	2	130	30	30	12	2	2	2	—	—	750	121	119	34	180	180	5
8	—	—	172	31	29	4	1	1	—	—	—	191	4	4	31	54	54	6
23	2	—	97	12	12	19	—	—	—	—	—	585	21	21	34	226	226	7
6	1	1	30	5	5	2	—	—	—	—	—	848	112	112	17	54	54	8
12	—	—	100	11	11	4	—	—	—	—	—	1 102	42	42	48	281	281	9
7	—	—	42	2	2	8	—	—	—	—	—	232	10	10	2	77	77	10
19	—	—	129	42	38	75	—	—	5	—	—	1 385	16	16	37	317	317	11
11	—	—	97	7	6	19	—	—	—	—	—	719	54	51	22	124	116	12
35	—	—	428	86	50	50	—	—	—	—	—	1 021	140	140	104	93	93	13
14	—	—	166	15	14	36	—	—	—	—	—	436	3	3	15	20	20	14
11	1	1	198	38	29	20	—	—	—	—	—	1 505	80	80	30	387	387	15
5	1	1	53	10	6	22	—	—	1	—	—	262	21	21	18	57	57	16
108	3	2	786	614	576	110	11	11	5	—	—	1 715	343	343	284	66	66	17
4	—	—	179	11	11	14	—	—	—	—	—	764	54	54	173	228	228	18
9	—	—	124	6	5	13	—	—	—	—	—	1 054	41	41	58	119	109	19
13	1	1	104	8	8	27	—	—	—	—	—	665	39	39	104	177	177	20
4	—	—	160	7	5	13	—	—	—	—	—	1 374	33	33	159	336	336	21
11	—	—	190	12	10	25	—	—	2	—	—	1 360	24	24	77	271	271	22
4	1	1	69	9	9	8	—	—	—	—	—	571	15	15	42	178	169	23
4	—	—	54	15	15	1	—	—	—	—	—	1 032	104	104	200	211	211	24
6	—	—	188	10	9	12	—	—	—	—	—	1 116	38	38	113	177	174	25
7	—	—	127	1	1	8	—	—	—	—	—	2 262	77	77	375	425	423	26
6	1	1	64	5	3	31	—	—	—	—	—	363	15	14	61	41	41	27
—	—	—	14	5	4	—	—	—	—	—	—	825	64	64	215	141	141	28
4	—	—	216	1	1	32	—	—	—	—	—	1 411	75	75	510	188	188	29
1725	**1018**	**811**	**196**	**240**	**155**	**413**	**318**	**244**	**8 652**	**7 283**	**4674**	—	**7**	**7**	**615**	—	—	
765	280	254	105	126	80	185	110	82	2 011	1 761	1098	—	7	7	145	—	—	1
26	22	9	4	1	—	20	12	5	257	317	124	—	—	—	9	—	—	2
11	23	20	1	1	1	4	2	2	170	174	112	—	—	—	7	—	—	3
18	18	14	—	2	2	—	2	—	271	292	179	—	—	—	43	—	—	4
33	27	21	3	5	5	10	10	9	442	288	179	—	—	—	33	—	—	5
6	10	4	1	—	—	3	4	2	82	97	70	—	—	—	7	—	—	6
30	36	21	2	3	1	7	5	4	273	233	99	—	—	—	10	—	—	7
9	16	7	—	—	—	3	2	2	111	100	68	—	—	—	—	—	—	8
14	19	15	2	1	1	—	1	1	183	127	86	—	—	—	22	—	—	9
9	5	5	2	—	—	5	6	6	76	43	34	—	—	—	—	—	—	10
67	38	23	4	3	2	7	3	3	460	290	205	—	—	—	—	—	—	11
45	33	26	2	5	2	8	4	3	275	235	174	—	—	—	11	—	—	12
122	66	57	1	19	12	14	11	10	708	556	453	—	—	—	65	—	—	13
42	16	15	4	5	2	3	3	3	169	102	77	—	—	—	8	—	—	14
17	23	16	8	8	7	7	5	3	234	207	129	—	—	—	16	—	—	15
9	5	3	1	3	2	7	4	—	144	101	61	—	—	—	7	—	—	16
137	98	78	32	44	27	74	74	67	725	737	515	—	—	—	138	—	—	17
53	29	21	3	—	—	5	7	5	177	134	68	—	—	—	25	—	—	18
6	7	2	—	—	—	—	8	1	106	83	49	—	—	—	—	—	—	19
22	26	19	1	—	—	6	4	2	265	253	127	—	—	—	40	—	—	20
13	17	11	—	—	—	2	4	3	159	172	120	—	—	—	3	—	—	21
52	14	12	7	2	1	13	14	9	275	260	131	—	—	—	6	—	—	22
38	52	45	9	7	5	8	7	7	292	189	127	—	—	—	10	—	—	23
60	43	32	—	—	—	5	3	3	248	153	110	—	—	—	—	—	—	24
14	4	3	4	5	5	6	2	2	161	103	72	—	—	—	7	—	—	25
4	1	1	—	—	—	—	—	—	16	8	4	—	—	—	—	—	—	26
76	65	62	—	—	—	8	9	8	100	81	78	—	—	—	3	—	—	27
12	17	8	—	—	—	3	2	2	134	132	82	—	—	—	—	—	—	28
15	8	7	—	—	—	—	—	—	128	55	43	—	—	—	—	—	—	29

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1934												1935
	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	24·3	24·4	23·6	19·5	15·3	13·9	12·9	13·2	13·0	14·8	17·1	23·7	21·5
Ansökn. per 100 lediga platser .	560	540	430	401	317	298	292	281	286	326	446	446	380
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	.	.	3·24	.	.	3·55	.	.	3·63	.	.	3·59	.
Sysselsättn.-index (1926–30 = 100)	.	.	91·0	.	.	99·1	.	.	100·8	.	.	98·8	.
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	35·6	33·8	30·8	29·0	25·6	23·4	23·4	24·6	23·1	23·7	24·7	27·2	28·8
Danmark. Arbetslöshet, i % .	34·4	31·3	28·4	21·6	16·8	15·5	15·3	15·5	16·4	18·3	[1]22·3	30·3	29·6
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	135	127	114	96	77	74	72	75	79	85	104	134	133
Finland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	43	43	40	32	24	16	11	11	12	16	19	19	22
Ansökn. per 100 lediga platser .	431	500	493	356	271	330	383	328	271	285	271	434	354
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	84·4	.	.	87·7	.	.	101·2	.	.	99·0	.	.	96·8
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	18·6	18·1	17·2	16·6	16·2	16·4	16·7	16·5	16·1	16·4	16·4	16·1	17·7
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	2 457	2 384	2 264	2 209	2 148	2 150	2 185	2 195	2 144	2 182	2 185	2 151	2 397
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	103·7	104·4	105·6	106·5	107·0	106·8	106·5	106·9	107·5	107·1	107·2	107·6	—
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	94	99	101	98	94	90	90	98	110	117	124	128	139
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	40·1	31·8	28·5	26·6	29·1	29·1	30·9	31·7	29·4	30·8	32·6	38·0	41·9
Arbetslöshetsindex	31·9	28·9	26·4	25·4	25·3	25·3	26·8	[1]27·5	[1]27·4	[1]28·0	29·5	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	40·4	38·9	35·5	37·0	34·2	34·0	35·6	34·6	34·1	33·9	35·9	—	—
Tyskland. Arbetslösa (i 1 000-tal)[2]	3 773	3 373	2 798	2 609	2 529	2 481	2 426	2 398	2 282	2 268	2 353	2 605	2 974
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	1 711	1 502	1 160	1 060	1 054	1 078	1 089	1 093	1 055	1 064	1 122	1 300	1 621
Sysselsatta löntagare (i miljoner)	13·5	14·0	14·7	15·3	15·6	15·5	15·5	15·6	15·6	15·6	15·5	14·9	14·4
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	357	352	326	296	274	264	257	248	244	249	275	308	334
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	23·7	22·3	17·3	14·3	12·9	12·4	12·3	12·8	13·3	13·7	16·0	20·1	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	.	.	84	.	.	88	.	.	84	.	.	82	.
Sysselsättn:index (1 kv. 1925 = 100)	.	.	83	.	.	85	.	.	84	.	.	82	.
Frankrike. Underst. arbetsl. (1 000)	332	351	346	335	318	311	320	325	326	340	362	405	468
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	367	384	379	369	352	345	350	358	353	382	408	454	527
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	1 158	1 104	1 057	996	941	831	887	867	887	905	970	962	—
Estland. Oplac. arbetssökande	7 720	6 149	6 005	3 062	1 990	903	493	838	1 016	1 796	2 927	2 739	—
Sysselsättn:index (1 jan. 1927 = 100)	100·2	104·8	108·6	112·6	121·4	120·9	116·9	113·4	112·3	111·7	110·9	109·4	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	10 435	11 041	10 480	7 265	1 831	1 019	904	949	999	1 796	5 012	[1]7 854	7 535
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	19·0	19·5	18·5	17·0	15·7	14·6	14·0	13·8	13·8	14·0	[1]15·9	19·7	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	19·4	20·9	19·5	17·8	15·8	15·8	15·8	16·3	16·1	15·5	16·4	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	839	844	790	704	625	583	569	572	576	599	669	752	818
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	27	27	25	25	24	23	22	22	21	20	21	22	22
Ansökn. per 100 lediga platser .	427	390	278	308	301	337	346	311	338	329	333	381	380
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	28	28	27	16	13	14	13	13	12	13	—	—	—
Jugoslavien. Arbetslösa (1 000)	28	29	21	19	12	9	10	11	10	11	12	—	—
Bulgarien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	44	42	41	36	36	33	25	24	21	23	30	—	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	21·2	20·0	19·5	19·1	18·5	18·0	17·9	16·5	16·4	16·2	17·5	18·0	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	91·4	92·7	91·3	92·0	96·6	101·0	99·9	98·8	100·0	100·2	98·9	94·4	—
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. St. (1923—25 = 100)	73·3	77·7	80·8	82·3	82·4	81·0	78·6	79·5	75·8	78·6	—	—	—
Arbetslöshet, i %	22·6	22·0	21·3	20·7	20·0	19·6	20·8	21·6	20·3	20·1	21·1	21·4	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	.	.	21·9	.	.	20·9	.	.	20·4	.	.	—	—
Nya Zeeland. Arbetslösa (1000-tal)	42	45	44	45	46	48	50	51	50	48	46	—	—

[1] Reviderade siffror. — [2] Ny serie.

Livsmedelspriser och levnadskostnader.

Livsmedelspriser under februari månad 1935. De noteringar av minuthandelspriser å livsmedel (ävensom å bränsle och lyse), som meddelas i efterföljande sammandragstabell för socialstyrelsens 49 ombudsorter, ha inhämtats och bearbetats på samma sätt, som tidigare varit fallet.

Under februari har prisnivån stigit något, i främsta rummet beroende på en uppgång av fläsk- och äggpriserna, vilka senare eljest bruka sjunka rätt avsevärt vid denna årstid.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar juli 1914—februari 1935 och 1931—februari 1935. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna ägt rum i detaljhandeln till och med februari 1935 med utgångspunkt dels från tiden före världskrigets utbrott, dels från 1931 (den genomsnittliga prisnivån i december 1930, mars, juni och september 1931), meddelas efterföljande serier av *vägda* indextal.

Basperiod	Juli 1914	Årsmedeltal 1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1934 1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	1935 jan.	febr.
juli 1914	100	153	154	150	140	131	127	123	124	122	124	126	126	126	127
år 1931	·	·	·	·	·	100	97	93	94	92	94	95	96	95	96

Den allmänna prisnivån i fråga om livsmedel, bränsle och lyse har under februari stigit med 1 enhet. Det må noga observeras, att ovan angivna indextal endast avse de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse. Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för hyra, kläder, skatter m. m. inberäknade), vilket beräknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen, den 1 januari 1935, 155 med juli 1914 som utgångspunkt och 97 med 1931 som basår (se nyssnämnda kvartalsrapport, sid. 47).

*

Riksbankens konsumtionsprisindex har i samarbete med socialstyrelsen fullföljts enligt samma metod som tidigare (se Soc. Medd. årg. 1933, nr 11, sid. 709). Indexserien med rörlig basperiod anger prisnivån under varje vecka i förhållande till prisnivån under närmast föregående vecka, medan serien med fast basperiod hela tiden utgår från prisnivån i september 1931. De senaste veckorna visa följande indextal:

	december 1934			januari 1935				februari 1935			
	15	22	29	5	12	19	26	2	9	16	23
Rörlig basperiod: (föreg. vecka = 100)	100·05	99·99	100·04	100·06	100·02	100·04	99·99	100·11	100·03	99·87	100·00
Fast basperiod: (sept. 1931 = 100)	99·8	99·8	99·9	99·9	99·9	100·0	100·0	100·1	100·1	100·0	100·0

Varuslag	Kvantitet	1913	1919	1934	Febr. 1934	Dec. 1934	Jan.[1] 1935	Febr.[2] 1935	Höjn. el. sänkn. i % febr. 1914—febr. 1935	Höjn. el. sänkn. i % febr. 1934—febr. 1935
Mjölk: oskummad	l	14	47	21	21	21	21	21	+ 50·0	0·0
separerad	»	6	23	7	7	7	7	7	+ 16·7	0·0
Smör: bords- (mejeri-)	kg	286	729	276	274	277	277	276	+ 17·9	+ 0·7
mat- (lands-)	»	213	727	253	249	258	258	256	+ 21·9	+ 2·8
Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	624	170	162	171	172	173	+ 6·1	+ 6·8
halvfet, » »	»	121	500	125	119	128	127	124	+ 3·3	+ 4·2
Margarin, växt-, ej smörblandat	»	135	433	141	138	146	146	146	+ 5·8	+ 5·8
Ägg, svenska, färska	tjog	159	681	168	157	238	185	187	+ 6·9	+ 19·1
Potatis: gammal	5 l	28	71	36	35	38	38	40	+ 48·1	+ 14·3
»	hl	·	1271	519	507	561	565	585	·	+ 15·4
färsk, svensk	5 l	46	102	62	—	—	—	—	—	—
Gula ärter, svenska	kg	31	78	42	40	48	49	51	+ 64·5	+ 27·5
Bruna bönor, holländska	»	48	214	53	51	58	59	59	+ 28·3	+ 15·7
Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	75	35	34	36	36	37	+ 19·4	+ 8·8
råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	56	23	23	23	24	24	+ 14·3	+ 4·3
rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	73	31	31	32	32	32	+ 23·1	+ 3·2
Gryn: havre-, ångpreparerade	»	36	99	34	34	35	35	35	— 2·8	+ 2·9
ris-, burma- el. svenska prima	»	41	111	41	41	40	40	40	0 0	— 2·4
Rågbröd: hårt, grovt spisbröd	»	41	96	59	60	59	59	59	+ 43·9	— 1·7
hårt, knäckebröd	»	·	·	84	85	83	82	82	·	— 3·5
sötlimpa eller siktbröd	»	38	96	58	58	57	58	58	+ 52·6	0·0
grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	64	45	45	45	45	45	+ 50·0	0·0
Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	230	134	134	132	133	133	+ 77·3	— 0·7
mjukt matbröd, bakat med vatten	»	43	116	71	71	71	71	71	+ 61·4	0·0
billigaste sort » » mjölk	»	60	167	84	84	84	84	84	+ 40·0	0·0
mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	·	·	98	98	97	97	96	·	— 2·0
Nötkött, färskt: stek	»	122	563	156	143	163	164	165	+ 37·5	+ 15·4
soppkött	»	100	490	121	110	130	130	131	+ 32·3	+ 19·1
Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	512	198	192	200	207	208	+ 58·8	+ 8·3
spädkalv	»	72	312	117	112	122	122	122	+ 67·1	+ 8·9
Fårkött, färskt, stek	»	133	600	192	176	185	190	191	+ 43·6	+ 8·5
Malet nötkött (köttfärs)	»	·	·	147	135	154	153	155	·	+ 14·8
Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	133	605	136	127	146	151	156	+ 19·1	+ 22·8
salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	619	141	133	150	156	159	+ 15·2	+ 19·5
» amerikanskt (ryggfläsk)[1]	»	·	·	158	156	160	161	161	·	+ 3·2
Fisk, färsk: abborre	»	75	202	107	115	112	111	116	+ 45·0	+ 0·9
gädda	»	108	333	152	157	150	156	155	+ 33·6	— 1·3
sill	»	84	110	62	56	62	59	55	+ 71·9	— 1·8
strömming	»	38	114	57	59	54	55	55	+ 37·5	— 6·8
torsk	»	55	160	87	88	87	89	88	+ 49·2	0·0
rödspotta (spätta)	»	79	244	143	148	141	146	147	+ 81·5	— 0·7
kolja	»	·	·	113	118	113	118	117	·	— 0·8
Salt sill, prima islands-	»	45	148	49	50	47	48	49	+ 6·5	— 2·0
Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	223	63	64	62	61	62	+ 10·7	— 3·1
Kaffe, rostat, santosblandning	»	·	·	301	293	302	302	301	·	+ 2·7
Socker, bit-	»	67	133	46	47	46	46	46	— 28·1	— 2·1
Salt, matsalt	»	·	32	16	16	16	16	15	·	— 6·3
Äpplen, ät-	»	·	·	97	101	92	102	104	·	+ 3·0
Apelsiner, medelstora	dussin	·	·	111	96	100	87	89	·	— 7·3
Bananer, prima	kg	·	·	161	169	154	154	167	·	— 1·2
Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	·	·	106	106	104	103	103	·	— 2·8
Vitkål, svensk	»	·	·	24	22	20	20	21	·	— 4·5
Pilsner, klass II, utan glas	1/3 l	·	·	24	24	24	24	24	·	0·0
Svagdricka	l	6	16	16	16	16	16	15	+ 150·0	— 6·3
Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	·	·	35	35	35	35	35	·	0·0
Fotogen, Water White	l	20	71	22	22	21	21	20	0·0	— 9·1
Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	·	·	17	17	17	17	17	·	0·0
Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	2310	920	920	925	925	935	+ 28·1	+ 1·6
barr-, » »	»	575	1895	715	715	715	720	730	+ 25·9	+ 2·1
Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	·	613	609	621	618	615	+ 55·7	+ 1·0
hushålls- (fyrkol), prima, »	»	234	·	287	284	291	290	292	+ 28·1	+ 2·8
Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	·	·	437	425	455	454	453	·	+ 6·6
c:a 40—60 el. 60—80 mm, »	»	·	·	421	409	440	439	435	·	+ 6·4

[1] Uppgifterna avse sidfläsk t. o. m. jan. 1935.
[2] Preliminära siffror.

Litteraturöversikt.

(Februari 1935.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

MEERWARTH, R. Über die repräsentative Methode. Zeitschrift des preuss. statistischen Landesamts 1934, nr 3/4.

PIÉRARD, L. Les loisirs du travailleur. Revue du travail 1935, nr 1.

Sverige.

ASKELÖF, T. Sakkunnigeförslag rörande den sociala försäkrings- och hjälpverksamhetens organisation. Tidskrift för fattigvård 1935, nr 1.

HAGÅRD, A. Organisationssakkunnigas förslag rörande centralisering av den sociala hjälpverksamheten. Sv. stadsförbundets tidskrift 1935, nr 1.

STRAHL, I. Organisationssakkunnigas betänkande. Sveriges landstings tidskrift 1935, nr 1.

Beskattningen och de skattefria avdragen. Sunt förnuft 1935, nr 1.

Förslag till lag om den samhälleliga hjälpverksamhetens organisation m. m. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1935, nr 1.

Medicinalstyrelsens yttrande i abortfrågan. Sv. läkartidningen 1935, nr 7.

Amerikas förenta stater.

B[RUNIU]S, A. Statskapitalismen viker för socialreformen [i Förenta staterna]. Industria 1935, nr 3.

ROGIN, L. The new deal:a survey of the literature. The quarterly journal of economics febr. 1935.

Italien.

ANSELMI, A. Trade associations and corporations in Italy after the recent reforms. International labour review jan. 1935.

Japan.

GRÜNFELD, J. Japansk levnadsstandard och konkurrensförmåga. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 6.

Soc. rådsrepublikernas union.

B[RUNIU]S, A. Sovjetkommunismen blir statskapitalism. Industria 1935, nr 4.

Förändringar i Rådsrysslands ekonomiska politik. Industritidningen 1935, nr 1.

Storbritannien.

LUCAS, A. F. The British movement for industrial reconstruction and the control of competitive activity. The quarterly journal of economics febr. 1935.

Tyskland.

SEELER. Reichsnährstand, Gewerbe- und Berufssystematik. Zeitschrift des preuss. statistischen Landesamts 1934, nr 3/4.

STEIMLE, T. Die Sozialpolitik des dritten Reiches und die soziale Botschaft. Die Reichsversicherung 1935, nr 1.

Arbetarskydd.

FISCHER, IDA. Den nya nattarbetskonventionen och dess verkningar. Arbetets kvinnor 1935, nr 1.

GUDJONSSON, SK. V. Yrkessjukdomar bland boktryckeriarbetarna. Svensk typograftidning 1935, nr 6—7.

LARSSON, F. E. Olycksfall vid tröskning och deras förebyggande. Arbetarskyddet 1935, nr 1.

TELEKY, L. The place of the doctor in factory inspection. International labour review jan. 1935.

Sverige.

POST, E. v. Sprutmålning över vatten. Arbetarskyddet 1935, nr 1.

THRYSIN, E. Skyddsanordningar vid tappning av glasdamejeanner. Arbetarskyddet 1935, nr 1.

Frankrike.

Le droit des accidents du travail et des maladies professionnelles en France. Revue du travail 1935, nr 1.

Arbetslön och arbetstid.

Sverige.

K[LINGBERG], W. Reflexioner i lönefrågan. Tidskrift för Sveriges kontorister 1935, nr 1.

OLJELUND, S. Arbetstiden och rationaliseringen. Tiden 1935, nr 2.

Wages and hours in Sweden, 1933. The Ministry of labour gazette 1935, nr 2.

Finland.

TAMMINEN, K. Helsingfors stads arbetslöner och lönepolitik. Industritidningen 1935, nr 1.

Storbritannien.

5-dagers ukens sukces i England. Socialt arbeid 1935, nr 1.

Tyskland.

Die Regelung der Lohn- und Arbeitsbedingungen beim Bau der Reichsautobahnen. Soziale Praxis 1935, nr 6.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

HARRIS, S. E. Professor Pigou's theory of unemployment. The quarterly journal of economics febr. 1935.

PARKINSON, R. Some issues involved in unemployment compensation plans. Conference board service letter 1935, nr 1.

Sverige.

BERGMAN, KARIN & KOCK, KARIN. Kvinnorna i Stockholm och förvärvsarbetet. Hertha 1935, nr 2.

BEXELIUS, E. Några praktiska detaljer beträffande arbetslöshetsförsäkringen. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 8.

NYBERG, G. Om klassindelning i erkänd arbetslöshetskassa. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 6

Arbetslöshet och arbetslöshetsstatistik. Sunt förnuft 1935, nr 1.

Statsarbetena och konjunkturutvecklingen. Industria 1935, nr 3.

Danmark.

NYBÖLLE, H. C. Arbejderorganisationernes vækst og arbejdslöshedens omfang. Socialt Tidsskrift 1935, nr 1.

Italien.

DEL GIUDICE, R. Le problème de la femme dans le travail commercial. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1934, nr 6.

Nederländerna.

Uitgaven van het Rijk en van de Gemeenten verband houdende met de werkloosheid; 1923—1934. Maandschrift van het centraal bureau voor de statistiek 1935, nr 1.

Norge.

De indirekte følger av offentlige arbeider. [Landsorganisasjonens] Meddelelsesblad 1935, nr 1.

Storbritannien.

The depressed areas in Great Britain. International labour review jan. 1935.

Unemployment insurance and assistance in Great Britain. The labour gazette 1935, nr 1.

Unemployment assistance. Temporary restoration of reductions made under the regulations. The Ministry of labour gazette 1935, nr 2.

Tyskland.

Altersgliederung und Familienstand in der Arbeitslosenhilfe. Soziale Praxis 1935, nr 7.

Organisation und Wirtschaftlichkeit des deutschen Arbeitsdienstes. Mitteilungen des hamburgischen Welt-Wirtschafts-Archivs jan. 1935.

Befolkningsfrågan.

Sverige.

ANDREEN SVEDBERG, ANDREA. Befolkningskrisen. Hertha 1935, nr 2.

KOCH, G. H. v. Mor och barn. Ett ord i befolkningsfrågan. Hertha 1935, nr 2.

SILVERSTOLPE, G. WESTIN. [Anm. av] Alva & Gunnar Myrdal: Kris i befolkningsfrågan. Konsumentbladet 1935, nr 5.

Storbritannien.

Census of England and Wales, 1931: industry tables. The Ministry of labour gazette 1935, nr 2.

Tyskland.

POHLEN, K. Die eheliche Fruchtbarkeit in den einzelnen Altersklassen der Mütter in Stadt und Land. Soziale Praxis 1935, nr 7.

Bostadsförhållanden.

PALLIN, H. N. Världens stadsbyggnads- och bostadsväsenden. Byggnadsvärlden 1935, nr 5.

SIMILÄ, Y. Byggnadsindustrins betydelse i samhället. Meddelande från Stockholms byggmästareförening 1935, nr 1.

Sverige.

B[ERGSTRÖ]M, N. Byggnadsverksamheten i Stockholm under år 1934. Statistisk månadsskrift 1934, nr 12.

GRAPE, A. Ökad bostadsproduktion är nödvändig. (Föredrag.) Vår bostad 1935, nr 4.

JOHANSSON, ALF. Bostadspolitiska uppgifter. (Föredrag.) Byggmästaren 1935, nr 5.

— Bostadsproblemet. Hertha 1935, nr 2.

NORDENDAHL, E. Bostadsbeståndets livslängd och värdeminskning med särskilt avseende på hyreshusen i våra stora städer. (Föredrag med diskussion.) Byggmästaren 1935, nr 4.

NYSTRÖM, B. Bostadsförsörjning för mindre bemedlade barnrika familjer genom samverkan mellan staten och kommunerna. Sv. stadsförbundets tidskrift 1935, nr 1.

NYSTRÖM, B., WRANNE, N. & HÖJER. J. A. Aktuella krav på den bostadshygieniska lagstiftningen. (Föredrag med diskussion.) Nordisk hygienisk tidskrift 1935, nr 1/2.

S[JÄLANDER], V. Bostadstillgången i Stockholm vid årsskiftet 1934/35. Statistisk månadsskrift 1934, nr 12.

SJÖDIN, GUN. Bostadsnöd och hyresocker. Vår bostad 1935, nr 3.

Faktorer i bostadskostnadsproblemet. Byggnadsvärlden 1935, nr 7.

HSB:s hyressänkningar. Sveriges fastighetsägaretidning 1935, nr 4.

Våra hyressänkningar. Vår bostad 1935, nr 4.

Storbrittannien.

SIDENBLADH, G. Engelsk bostadspolitik. Byggmästaren 1935, nr 5.

Building plans approved in 1934 and previous years. The Ministry of labour gazette 1935, nr 2.

Tyskland.

FISCHER-DIESKAU. Wohnungsbau und Kleinsiedlung im Jahre 1934. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 4.

Die Bautätigkeit im Jahre 1934. Wirtschaft und Statistik 1935, nr 3.

Ein vorbildliches Wohnungsbauprogramm der bayerischen Staatsregierung. Soziale Praxis 1935, nr 7.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

Sverige.

EEG-OLOFSSON, R. Från arbetet i Stockholms stads barnavårdsnämnd, särskilt med hänsyn till erfarenheter vid dess rådgivningsbyrå. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1935, nr 1.

NYMAN, G. *Organisationssakkunnigas förslag till* inskränkande av hemortsrättsprocesserna. Sv. fattigvårds och barnavårds tidning 1935, nr 2.

Förslag rörande omorganisation i kommunerna av den sociala hjälpverksamheten. Pensionsförsäkringen 1935, nr 1.

Föreningsväsen.

Amerikas förenta stater.

SAPOSS, D. J. The American labor movement since the war. The quarterly journal of economics febr. 1935.

Hälso- och sjukvård.

BERGLUND, Å. Socialt hälso- och sjukvårdsarbete. Social-medicinsk tidskrift 1935, nr 1.

ROMANUS-ALFVÉN, ANNA-CLARA. Post abortum. Social-medicinsk tidskrift 1935, nr 1.

SCHIÖTZ, C. Hvad er egentlig hygiene? Socialt arbeid 1935, nr 1.

Sverige.

BAUER, F. Psykisk hälsovård. Svenska röda korset 1935, nr 1.

EDLUND, E. Om distriktsvård och dispensärverksamhet. (Föredrag.) Sv. läkartidningen 1935, nr 5.

KUNGL. PENSIONSSTYRELSEN. Utlåtande den 10 okt. 1934 över statens sjukvårdskommittés betänkande rörande den slutna kroppssjukvården i riket. Pensionsförsäkringen 1935, nr 2.

WIGERT, W. Den psykiska hälsovården, dess mål och medel. Svenska röda korset 1935, nr 1.

Finland.

De sociala förhållandena bland de blinda. Social tidskrift 1935, nr 2.

Jord- och egnahemsfrågan.

Sverige.

SJÖFÄLT, E. E. Arrendeegnahem. Hushållningssällskapens tidskrift 1935, nr 1.

Tyskland.

BOHNSTEDT, W. Auf dem Wege zur Volkssiedlung. Soziale Praxis 1935, nr 8.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

Sverige.

Sjukhusvård och kollektivavtal. Kommunalarbetaren 1935, nr 2.

Amerikas förenta stater.

SCHLEEF, CAROLINE. Sektion 7 a [i den nationella industriella återhämtningsakten]. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 7.

Finland.

LEHTINEN, J. N. Arbetsavtalsrättens utveckling och arbetstvisterna. (Föredrag.) Social tidskrift 1935, nr 2.

Norge.

TORSVIK, HJ. Det nya huvudtariffavtalet i Norge. Industritidningen 1935, nr 1.

Förhandlingsordning och omröstningsregler. Överenskommelse mellan landsorganisationen och arbetsgivareföreningen i Norge. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 7.

Den norske hovedoverenskomst. Arbejdsgiveren (Danmark) 1935, nr 4.

Kooperation.

Soc. rådsrepublikernas union.

The structure of the Centrosoyus. Information bulletin of Centrosoyus 1934, nr 18/19.

Levnadskostnader.

Die Lebenshaltungskosten in der Welt Ende 1934. Wirtschaft und Statistik 1935, nr 3.

Sverige.

ABRAMSON, E. Svensk kost av år 1933. Sunt förnuft 1935, nr 1.

A[NDERSSON], J[OEL]. Stockholms dyrortsfråga. C. P. F:s medlemsblad 1935, nr 1.

BOUVIN, S. Hushållsvanor och levnadsstandard 1923—1933. Kooperatören 1935, nr 2.

KOOPERATIVA FÖRBUNDET. Smör- och margarinkommitténs utredning och förslag (Yttrande.) Konsumentbladet 1935, nr 7.

Amerikas förenta stater.

Detaljprisregleringen i U. S. A. Kooperatören 1935, nr 2.

Schweiz.

Änderungen in den Verbrauchsgewohnheiten. Schweiz. Konsum-Verein 1935, nr 8.

Soc. rådsrepublikernas union.

Den ryska prisdifferentieringens upphävande och och dess följder. Industria 1935, nr 4.

Tyskland.

La revision du l'index-number du coût de la vie en Allemagne. Revue du travail 1935, nr 1.

»Scherenbewegung» zwischen Verbrauch und Einkommen. Vierteljahrshefte zur Konjunkturforschung 1934, nr 4.

Untersuchungen über das Arbeiter-Ernährungs-Existenzminimum. Soziale Praxis 1935, nr 8.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

Sverige.

EKELÖF, G. Hur kan yrkesundervisningen anpassas efter storindustrins behov? Arbetarskyddet 1935, nr 1.

T[UNELLI], C. Revision av yrkesskolstadgan? Tidskrift för praktiska ungdomsskolor 1935, nr 1.

Nykterhetsfrågan.

HERCOD, R. The consumption of alcoholic beverages throughout the world. Forschungen zur Alkoholfrage 1934, nr 6.

Alkoholen och bilolyckorna. Motorföraren 1935, nr 2.

Sverige.

AXELMAN, A. Rusdryckslagstiftningsrevisionens betänkande. Tirfing 1935, nr 1.

HERCOD, R. Der Bericht der schwedischen Alkoholkommission. Forschungen zur Alkoholfrage 1934, nr 6.

WIJKMARK, E. Alkohol och brottslighet 1933. Tirfing 1935, nr 1.

ÅMAN, A. Rusdryckslagstiftningsrevisionens betänkande. Tidskrift för fattigvård 1935, nr 1.

Nykterhetsfolket om rusdryckslagstiftningsrevisionens betänkande. Pressmeddelanden från nykterhetssällskapens upplysningsbyrå 1935, nr 4/5.

Amerikas förenta stater.

Varför föll alkoholförbudet i U. S. A.? Pressmeddelanden från nykterhetssällskapens upplysningsbyrå 1935, nr 7.

Finland.

ARO, K. K. Der Einfluss der finnischen Alkoholgesetzgebung auf den Alkoholverbrauch und seine Folgen. Forschungen zur Alkoholfrage 1934, nr 6.

Socialförsäkring.

VENDETTUOLI, G. Meilleure distribution de la richesse et prévoyance sociale. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1934, nr 6.

WILBRANDT, R. Leitende Werte der Sozialversicherung. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1934, nr 6.

Sverige.

ANDERSSON, MARTIN. Sjukkassefrågans nuvarande läge. (Föredrag.) Tidskrift för fattigvård 1935, nr 1.

BYSTRÖM, O. Uträkning av avgiftspensioner utgående på grund av uppnådd 67 års ålder. Pensionsförsäkringen 1935, nr 1.

HÖRSTADIUS, E. Om bestämmande av ersättning för kroppsskada enligt svensk rätt. Sv. juristtidning 1935, nr 1.

LIEDSTRAND, E. Stark utveckling av personalpensioneringen. Tidskrift för Sveriges kontorister 1935, nr 1.

KUNGL. PENSIONSSTYRELSEN. Den fortsatta handläggningen av frågan om revision av den allmänna pensionsförsäkringen. (Yttrande.) Pensionsförsäkringen 1935, nr 2.

SVENSKA SJUKKASSEFÖRBUNDET. Yttrande i anledning av tvenne i riksdagen väckta motioner ang. förbättring av det statliga moderskapsunderstödet. Sv. sjukkasse-tidning 1935, nr 2.

— Yttrande över vissa föreslagna modifikationer av den allmänna pensionsförsäkringen. Sv. sjukkasse-tidning 1935, nr 2.

Planerna på utvidgad socialförsäkring. Industritidningen 1935, nr 1.

Utvidgning av olycksfallsförsäkringslagen. Assurans 1935, nr 4.

Frankrike.

The application of the new social insurance legislation in France. International labour review jan. 1935.

Italien.

BUFFA, A. L'assistance sociale du régime fasciste. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1934, nr 6.

FERRANNINI, L. Nouveaux domaines pour les assurances sociales. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1934, nr 6.

ORESTANO, F. Les assurances sociales obligatoires pour les personnes exerçant une profession libérale et pour les artistes. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1934, nr 6.

Tyskland.

ENGEL, H. Betrachtungen über die Entwicklung der Sozialversicherung im Jahre 1934. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 4.

HEINZE. Grundsätzliches zur Anlagepolitik der neuen Invalidenversicherung. Die Reichsversicherung 1935, nr 1.

JACOBY, H. Den tyske socialforsikrings nye organisation. Socialt Tidsskrift 1935, nr 1.

PAUL, O. Wirtschaftsaufschwung und Sozialversicherung. Die Reichsversicherung 1935, nr 1.

Führung und Aufsicht. Fünfte Verordnung zum Aufbau der Sozialversicherung. Soziale Praxis 1935, nr 5.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. National safety council.
Transactions. 23rd annual safety congress, Cleveland, Ohio, Oct. 1—5, 1934. [Chicago] 1935.

ANGAS, L. L. B. The coming American boom. New York 1934.

— The coming collapse in gold. Lond. 1933.

ARBETSLÖSHETSFÖRSÄKRINGEN. Redogörelse för den svenska lagstiftningen. Sthlm 1934. (Landsorganisationens skriftserie. 35.)

BLANKENBURG, P., & DREYER, M. Nationalsozialistischer Wirtschaftsaufbau und seine Grundlagen. Ein bildstatistischer Tatsachenbericht. Berl. 1934.

BROWN, A. BARRAT. The machine and the worker. Lond. 1934.

CANADA 1935. The official handbook of present conditions and recent progress. Ottawa 1934. (Dominion bureau of statistics.)

CANADA. Department of labour.
Report. 1933/34. Ottawa 1934.

CASSEL, G. From protectionism through planned economy to dictatorship. The 6th Richard Cobden lecture. Lond. 1934.

CHASE, S. A new deal. New York 1933.

COATES, W. P. & ZELDA K. The second five-year plan of development of the U. S. S. R. Lond. 1934.

FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hfors 1934—35.
3. Lanthushållning.
30. Jordbruk och boskapsskötsel år 1933.
7 A. Sparbanksstatistik. 44 (1933).
18 A. Industristatistik. 50 (1933).
22. Försäkringsväsendet.
C. Berättelse angående pensionskassor samt sjuk- och begravningshjälpkassor och -ringar år 1932.

— Socialministeriet.
Meddelanden. Helsinki 1934.
36. *Mannio, N. A.* Försörjning av arbetslösa intellektuella arbetare, kvinnor och ynglingar. [Finsk text.]

GRENHOLM, Å. Svenska försäkringsföreningen 1875—1935. Minnesskrift. Sthlm 1935.

GRÖBER, R. Nominallohn und Reallohn. Die Löhne in der erzgebirgischen Strumpfindustrie von 1889 bis 1928. Lpz. 1932. (Forschungen zur Wirtschafts- und Sozialpolitik. H. 2.)

GÜNTHER, H. F. K. Die Verstädterung, ihre Gefahren für Volk und Staat vom Standpunkte der Lebensforschung und der Gesellschaftswissenschaft. Lpz. & Berl. 1934.

HAMILTON, ALICE. Industrial toxicology. New York & Lond. 1934.

HANSSON, SIGFRID. Tredje mans rätt enligt »lex Bergendal» och trettonmannakommissionens förslag. Sthlm 1934. (Landsorganisationens skriftserie. 36.)

HELSINGFORS. Helsingfors stads statistiska byrå.
Statistisk årsbok. 27 (1934). Hfors 1934.

INTERNATIONELLA BYGGNADS- OCH TRÄARBETAREUNIONEN.
Virksomhedsberetning 1933. Amsterd. 1934. [Duplicat.]

KLAGGES, D. Idee und System. Vorträge an der Deutschen Hochschule für Politik über Grundfragen nationalsozialistischer Weltanschauung. Lpz. 1934.

KUCZYNSKI, J. Die Entwicklung der Lage der Arbeiterschaft in Europa und Amerika 1870—1933. Statistische Studien zur Entwicklung der Reallöhne und Relativlöhne in England, Deutschland, U. S. A., Frankreich und Belgien. Basel 1934.

LETTLAND. Valsts statistiskā pārvalde. — Bureau de statistique de l'Etat.
Statistique de l'hygiène publique. Année 6 (1932—33). Riga 1935.

MACMILLAN, H. Reconstruction. A plea for a national policy. Lond. 1934.

MEDDELANDEN, Statistiska. Sthlm 1934.
Ser. C. [Månadsstatistik över handeln.]
Bd 22. Månadsstatistik över handeln. Årg. 1934. Utg. av K. kommerskollegium.

MILNE-BAILEY, W. Trade unions and the State. Lond. 1934.

MUSSOLINI, B. Doktrin des Fascismus. Zürich, Lpz. & Stuttg. 1934.

NORDISKA INTERPARLAMENTARISKA FÖRBUNDET OCH NORDISKA INTERPARLAMENTARISKA GRUPPERNA.
Årsbok . . . Årg. 16 (1933) . . . Utg. *genom A. Sohlman.* Hfors 1934.

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 9. Oslo 1934.
48. Rekruttering for den norske hær 1929. Tillegg: Sykdommer under våbenövelser.

— Arbeidernes faglige landsorganisasjon.
Beretning 1933. Oslo 1934.
Kongressen 1934. Dagsorden og forslag med motiver. Oslo 1934.
Organisasjonsformene. Organisasjonsutvalgets utredninger og forslag. Sekretariatets innstillinger til kongressen 1934. Oslo 1934.

NYA ZEELAND. Census and statistics office. The New Zealand official year-book. 43 (1935). Wellington 1934.

PAUL, L. A. Co-operation in the U. S. S. R. A study of the consumers' movement. Lond. 1934.

POLEN. Ministerstwo opieki społecznej. — Ministère de l'assistance sociale. Annuaire des assurance sociales. 6 (1930). Warsz. 1934.

PROBLEMS of the socialist transition. Lond. 1934.

PUXLEY, H. L. A critique of the gold standard. New York & Lond. [1933].

REED, H. L. The commodity dollar. New York 1934.

SAXON, J. L. Från självhushållets lyckliga dagar. Arbetet i en bondgård i Närke 1 jan.—31 dec. på 1850—60-talen. Sthlm 1933.

— Skomakarn, skräddarn och smen. Sockenhantverket i gamla tiders Närke. Sthlm 1934.

SCHLYTER, K. Avfolka fängelserna! Tal å Auditorium d. 5 dec. 1934. Sthlm 1935.

SEGAL, L. Modern Russia. The land of planning. Lond. 1933.

SPAHR, W. E. The monetary theories of Warren and Pearson. New York 1934.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1935.

Finanser.

Kommunernas finanser år 1931. Av Statistiska centralbyrån.

Folkmängden och dess förändringar. Folkräkningen d. 31 dec. 1930. Av Statistiska centralbyrån. 1. Areal, folkmängd och hushåll inom särskilda förvaltningsområden m. m. Befolkningsagglomerationer.

Sparbanker.

Allmän sparbanksstatistik år 1933. Av Statistiska centralbyrån.

STORBRITANNIEN. Ministry of labour.

Memorandum on the establishment and conduct of courses of instruction for unemployed boys and girls. England and Wales. Lond. 1934.

Report on juvenile employment for the year 1933. Lond. 1934.

— Royal economic society.

Memorandum. Issued by arrangement with the London and Cambridge economic service. Lond. 1935.

51. Report on economic conditions in Europe, Febr. 1935.

SVENSKA GROV- OCH FABRIKSARBETAREFÖRBUNDET. Berättelse. 1933. Sthlm 1934.

SVENSKA MÅLAREFÖRBUNDET.

Protokoll förda vid Svenska målareförbundets 13:e ordinarie kongress i Stockholm d. 26 nov.—3 dec. 1934. Sthlm 1935.

SVENSKA TRÄINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDET. Handbok för avdelningarnas styrelser, revisorer, uppbördsmän, statistikuppsamlare och studieledare. Sthlm 1934.

THAN, A. Eine systematische Darstellung der wichtigsten Bestimmungen der gesamten deutschen Sozialversicherung. Lpz. 1934.

TUGWELL, R. G., & Hill, H. C. Our economic society and its problems. A study of American levels of living and how to improve them. New York 1934.

UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1935. Sthlm 1935.

3. Kortfattad framställning av Organisationssakkunnigas betänkande med utredning och förslag rörande den samhälleliga hjälpverksamhetens organisation m. m. (S.)

4. Promemoria angående tillsynen över fastighetsregistreringen och fastighetsbildningen. [Avg. d. 27 dec. 1934.] (Ju.)

5. Förslag till ändrade bestämmelser rörande allmänna handlingars offentlighet. Avg. [d. 14 jan. 1935.] (Ju.)

6. Arbetslöshetsutredningens betänkande 2. Åtgärder mot arbetslöshet. [Avg. d. 30 nov. 1934.] (S.)

7. Teknisk-ekonomiska utredningar rörande vägväsendet. Del 2: Broar. [Avg. d. 9 nov. 1934] av inom Kommunikationsdepartementet tillkallade sakkunniga (1931 års väg- och brosakkunniga). (K.)

8. Betänkande med förslag angående åtgärder mot statsfientlig verksamhet. Avg. [d. 11 jan. 1935]. (Ju.)

WAGENFÜHR, H. Korporative Wirtschaft in Italien. Berl. 1934. (Volk und Wirtschaft. H. 2.)

WARREN, G. F., & PEARSON, F. A. Prices. 3rd print., rev. New York & Lond. 1933.

WEBER, E., & ENSKAT, A., [utg.] Die wohnungs- und siedlungswirtschaftliche Gesetzgebung. Jahrg. 1933. Beilage der Zeitschrift für Wohnungswesen. Berl. 1933.

WOLDT, R. Betriebssoziologische Studien. 1. Arbeitswandlungen in der Industriewirtschaft. Münster i W. 1933. (Münsterer wirtschafts- und sozialwissenschaftliche Abhandlungen. 15.)

YEAR-BOOK, The people's. The annual of the English and Scottish co-operative wholesale societies. 18 (1935). Manch. & Glasg. [1935].

ÅKERMAN, J. Konjunkturteoretiska problem. Lund 1934. (Skrifter utg. af Fahlbeckska stiftelsen. 19.)

ÅRSBIBLIOGRAFI över Sveriges offentliga publikationer. 1931—33. Utg. av Riksdagsbiblioteket. Upps. 1934.

Arbetsmarknaden under mars månad 1935.

Antalet arbetsansökningar per 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen i riket sjönk från 396 i februari till 351 i mars. Nedgången torde få anses ganska normal för årstiden, alldenstund mars månad alltid plägar utvisa en av vikande säsongarbetslöshet betingad förbättring på arbetsmarknaden. Samtliga huvudgrupper företedde också under redovisningsmånaden gynnsammare relationstal än under föregående månad, dock med undantag för diversearbete, där på grund av den inträdda blida väderleken platstillgången för tillfällighetsarbetare vid snöskottning och dylikt arbete väsentligt reducerades. Även om arbetslösheten, särskilt i fråga om icke utbildad arbetskraft, alltjämt är stor, synes utvecklingen i det stora hela gå i gynnsam riktning, något som också framgår av en jämförelse med läget vid motsvarande tidpunkt åren 1933 och 1934, då marssiffrorna voro 577 resp. 430. Förbättringen registreras jämväl i arbetslöshetskommissionens siffra för antalet hjälpsökande arbetslösa vid början av mars, som i år var 89 838 mot 166 348 föregående år. Den på grundval av fackföreningarnas rapporter preliminärt beräknade arbetslösheten vid månadsskiftet februari/mars utgjorde 19·9 % mot 22·5 % en månad tidigare och 24·4 % vid motsvarande tid i fjol.

Inom *jordbruket* framträdde över hela landet en starkt ökad efterfrågan på arbetskraft, vilken, efter vad det från flertalet håll vitsordas, var betydligt större än som brukar vara vanligt vid denna årstid, även då väderleksförhållandena varit lika gynnsamma som nu. Årets marssiffra för antalet lediga platser översteg fjolårets med 45 %, på samma gång som ansökningssiffrorna visade nedgång. All personal med erforderliga kvalifikationer kunde utan svårighet beredas arbete, såväl då det gällde fast anställning för sommarhalvåret som tillfällig sådan. Bristen på ladugårdsskötare och yngre drängar av olika slag samt mjölkningskunnig kvinnlig arbetskraft syntes mera markerad än tidigare, och i genomsnitt kunde icke ens hälften av de lediganmälda platserna besättas. Timmerdrivningarna i *skogarna* hade i vissa trakter slutförts under månaden, varför antalet arbetsansökningar på detta område visat stegring. I de norra delarna av landet pågick dock arbetet i oförminskad utsträckning, och i Norrbotten, där under februari avverkningsarbetet hindrats genom den stora snömängden, bedrevs nu detsamma i forcerad takt, med utökning av arbetsstyrkan.

Av övriga utearbeten företedde *byggnadsverksamheten* något förbättrad arbetstillgång för den yrkeslärda arbetskraften, en förbättring som dock mindre kom till synes i ökad efterfrågan på arbetskraft hos förmedlingarna än genom minskade arbetssökandesiffror. Bland hantlangare, grov- och diversearbetare m. fl. förefanns däremot som förut stor arbetslöshet både inom sistnämnda fack och andra yrken.

Inom de egentliga industriella yrkena ha några större förändringar icke ägt rum sedan föregående månad. *Mekaniska verkstäderna* söka alltjämt förgäves fylla behovet av specialutbildade yrkesarbetare, och *textilindustriens* ställning har ytterligare förstärkts. En viss avmattning har förmärkts beträffande

jord- och stenindustri samt *trävaruindustri*, medan läget inom *pappersindustrien* något förbättrats.

För *sjöfartsnäringen* var läget övervägande bättre än både förliden månad och föregående år; endast Malmö rapporterade ökat antal upplagda fartyg. Sjömanshusen redovisade sammanlagt 3 644 påmönstringar och 2 550 avmönstringar. Motsvarande siffror för mars 1934 voro 3 512 och 2 324.

Samtliga till *handel och samfärdsel* hänförliga yrkesgrenar företedde gynnsammare relationstal i mars än i februari. För den kontorsutbildade arbetskraften, särskilt den kvinnliga, har marknaden undergått en påtaglig förbättring, men även för butiksbiträden och lagerarbetare visar platstillgången ökning. Den i tidigare rapporter omnämnda bristen på *minderårig arbetskraft*, såväl gossar som flickor, till skilda områden inom affärslivet har på sista tiden än mera markerats. *Hotell- och restaurangrörelsen* gav, särskilt mot slutet av månaden, ökad sysselsättning åt kokerskor, diskerskor och köksor samt i mindre utsträckning även åt serveringspersonal.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under mars 1935 samt under föregående månader och år framgår av följande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	**201**
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	**198**
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	**192**
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	**169**
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	**178**
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	**236**
1932	368	412	343	341	339	351	370	366	351	395	661	689	**413**
1933	569	565	577	510	458	451	503	476	480	538	657	644	**545**
1934	560	540	430	401	317	298	292	281	286	326	446	446	**392**
1935	*380*	*396*	*351*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1932	320	255	210	190	209	201	193	204	253	285	566	914	**283**
1933	533	461	358	350	361	314	333	313	369	365	521	546	**410**
1934	358	380	275	224	184	202	183	187	228	216	315	541	**269**
1935	*274*	*240*	*154*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:													
1932	375	449	381	398	374	386	421	418	378	429	679	666	**445**
1933	575	585	642	559	479	480	539	520	510	591	683	659	**576**
1934	602	568	468	461	351	318	319	307	303	367	478	435	**422**
1935	*399*	*429*	*429*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1	**12·2**
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	**12·0**
1928	14·3	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	**10·6**
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	**10·2**
1930	13·9	13·2	12·8	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	**11·9**
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	**16·8**
1932	24·2	23·8	24·1	20·8	19·0	19·3	19·4	20·0	20·6	22·1	24·1	31·0	**22·4**
1933	28·8	27·7	28·7	24·3	21·1	20·3	19·4	19·6	19·2	20·2	22·3	27·2	**23·3**
1934	24·4	24·4	23·8	19·6	15·4	14·0	12·9	13·3	13·0	14·8	17·1	23·7	**18·0**
1935	*22·5*	*19·9*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kollektivavtalen under fjärde kvartalet 1934 och första kvartalet 1935.

Avtalsrörelserna vid årsskiftet 1934—1935 voro av mera begränsad omfattning än vid motsvarande tid de närmast föregående åren. Av de egentliga industriavtalen blevo endast mekaniska verkstädernas och träförädlingsfabrikernas riksavtal föremål för reglering. Hotell- och restaurangfackets riksavtal, som utlöpte den sista december 1934, blev icke ersatt med nytt avtal, men fortgick arbetet på de gamla villkoren ännu vid slutet av första kvartalet 1935. Lokala avtalsuppgörelser förekommo inom olika näringsgrenar, såsom vid sågverk, stenhuggerier, kemisk-tekniska fabriker, handelsfirmor, bussföretag m. fl., vilka uppgörelser i allmänhet medförde mindre jämkningar i förhållande till förutvarande villkor. Även de ovannämnda riksavtalsuppgörelserna stannade väsentligen vid status quo.

För *mekaniska verkstadsindustrien* träffades nytt riksavtal den 5 januari med giltighetstid till utgången av år 1935. Minimitimlönerna blevo oförändrade, endast att i Göteborg, som tillhör avtalets ortsgrupp II, minimitimlönerna bestämdes att utgå med 2 öre högre belopp än å övriga arbetsplatser i samma ortsgrupp. För arbetare, som arbetat ett flertal år inom metallindustrien och som icke till huvudsaklig del kan beredas arbete på ackord, utgick tidigare en timlön, som översteg minimilönen med minst 10 öre. Detta tillägg ökades på dyrare orter, så att det i Stockholm blev 17 öre, i ortsgrupp II 15 öre på E-, F- och G-orter samt 13 öre på billigare orter. I ortsgrupp III bibehölls tilllägget vid 10 öre. Den viktigaste förändringen, som skedde, berörde semesterfrågan. Semestern skall enligt det nya avtalet omfatta den kalendervecka, under vilken midsommarafton inträffar, och semesterersättning utbetalas för det antal söckendagar, som denna vecka innefattar. Härav följer att semesterersättning i regel utgår för 5 dagar (mot förut 4 dagar) och de år, då midsommarafton infaller på söndag, för 6 dagar. Semester av motsvarande längd kan förläggas även till annan tid än midsommarveckan.

Inom *träförädlingsindustrien* (snickeri- och möbelfabriker, båtvarv, toffel- och bobinfabriker m. m.) kom nytt riksavtal till stånd i slutet av januari 1935. Avtalet erhöll 2-årig giltighetstid eller till den 1 januari 1937. Med avseende å lönerna märkes, att en ny lönegrupp infördes, benämnd arbetare i standardhustillverkning sysselsatt med hopläggning och spikning av väggar. Timlönen för sådana arbetare bestämdes till 5 öre högre belopp än för hjälp- och diversearbetare. I övrigt blevo lönebestämmelserna oförändrade. I fråga om semesterförmåner skedde samma jämkning som vid de mekaniska verkstäderna.

För *marinens arbetsplatser* träffades den 16 november 1934 ett riksavtal, det första i sitt slag. Minimitimlönerna enligt avtalet äro i öre per timme på de berörda orterna:

	Stockholm	Vaxholm, Älfsborg, Nya Varvet	Karlskrona
a) Manliga yrkesarbetare, som uppnått 27 års ålder och arbetat minst 10 år i yrket	98	90	88
b) Manliga yrkesarbetare, som uppnått 24 års ålder och arbetat minst 7 år i yrket	94	86	82
c) Manliga yrkesarbetare, som uppnått 21 års ålder och arbetat minst 4 år i yrket	85	78	75
d) Övriga manliga arbetare, som uppnått 25 års ålder	85	78	75
e) Övriga manliga arbetare, som uppnått 21 års ålder	80	74	70
f) Övriga manliga arbetare, som uppnått 18 års ålder	56	51	48
g) Kvinnliga yrkesarbetare, som uppnått 27 års ålder och arbetat minst 10 år i yrket	75	70	68
h) Kvinnliga yrkesarbetare, som uppnått 24 års ålder och arbetat minst 7 år i yrket	72	66	64
i) Kvinnliga yrkesarbetare, som uppnått 21 års ålder och arbetat minst 4 år i yrket	65	60	56
j) Övriga kvinnliga arbetare, som uppnått 21 års ålder	61	56	52
k) Övriga kvinnliga arbetare, som uppnått 18 års ålder	48	44	41

Avtalet gäller från den 1 februari 1935 till den 1 juli 1937.

Beträffande *arméns truppförband*, där under tredje kvartalet 1934 åvägabragtes ett riksavtal för intendenturverkstäder och tvättinrättningar, kom den 4 februari 1935 riksavtal till stånd jämväl för köks- och servisbiträden vid truppförbandens matinrättningar. Avtalet, som gäller från den 3 mars 1935 till den 1 januari 1937, upptager en lön för sådan personal av 45 kr. per månad jämte fri kost och bostad samt vissa arbetskläder. Där fri bostad ej beredes, utgår i stället kontant ersättning med: i Stockholm 35 kr., å övriga G-orter, å F-orter samt i Uppsala 30 kr., å övriga E- ävensom D-orter 25 kr. samt å C- och B-orter 20 kr. per månad.

Vid *Tobaksmonopolet* träffades den 9 februari 1935 ett tilläggsavtal till gällande riksavtal, innebärande ökade semesterförmåner. I samband därmed prolongerades riksavtalet för två år framåt eller till den 1 februari 1937. Semesterledigheten, som förut omfattat sex söckendagar, har utsträckts till 12 söckendagar. Lön under hela semestertiden utgår dock ej till alla arbetare. Avlöning för 12 söckendagar erhåller arbetare vid fyllda 30 år, om han innehaft anställning i oavbruten följd under minst fyra år. Arbetare, som fyllt 25 år, erhåller under samma förutsättning avlöning för nio söckendagar. Övriga arbetare ha rätt till ersättning för sex söckendagar. För arbetare, som ej äger uppbära avlöning under hela ledigheten, innehåller arbetsgivaren viss procent av varje veckoinkomst att utanordnas till arbetaren vid semesterns inträde.

Under första kvartalet 1935 verkställdes uppsägning av kollektivavtal inom vissa näringsgrenar. Förutom ett betydande antal lokala avtal uppsades riksavtalen vid kvarnarna, buteljglasbruken, civiltryckerier, litografiska och kemigrafiska anstalter, bokbinderier samt telegrafverkets linje- och verkstadsarbeten.

Tidningstryckeriernas riksavtal blev före uppsägningstidens utgång förnyat för två år eller till den 1 juli 1937. I samband därmed träffades överenskommelse om någon ökning av lönerna på vissa orter i anslutning till förväntade ändringar i den officiella dyrortsgrupperingen.

Skogsarbetarnas löneförhållanden vintern 1934/1935.

Sedan snart ett årtionde har socialstyrelsen årligen från jägmästarna i reviren inhämtat uppgifter rörande dagsförtjänster vid skogsarbete för huggare och körare (häst och karl). På grundval av dessa uppgifter ha översikter över löneförhållandena vid skogsbruket under resp. vintersäsonger utarbetats och publicerats i Sociala Meddelanden. Jämväl innevarande vinter har styrelsen hänvänt sig till revirförvaltarna med begäran om dylika löneuppgifter ävensom om det å resp. orter vanliga priset för huggning av en kbm brännved. Svar ha erhållits från samtliga tillskrivna 101 revir o. d. förvaltningsenheter. Uppgifterna avse förhållandena i slutet av februari månad och äro beräknade på grundval av gällande ackordsuppgörelser. På grund av ymniga snöfall och även eljest ogynnsamma arbetsförhållanden anses särskilt i övre Norrland de faktiska arbetsförtjänsterna vid slutlikviderna i juni komma att understiga de beräknade, speciellt för körare. Löneuppgifterna gälla närmast vid arbete å kronoparker o. d. men även å enskilda skogar.

I tab. A lämnas en sammanfattning av de inkomna löneuppgifterna, vilka så gott som uteslutande avse arbete å ackord. På grundval av dessa uppgif-

Tab. A. Skogsarbetarnas arbetsförtjänster vintersäsongerna 1933/34 och 1934/35 enligt uppgifter från reviren.

Överjägmästardistrikt	Antal uppgiftslämnande revir	Antal revir, där 1934/35 normala dagsförtjänsten för *huggare* utgjorde i kronor				Medelförtjänst för huggare, kr. per dag		Antal revir, där 1934/35 normala dagsförtjänsten för *körare* (häst och karl) utgjorde i kronor					Medelförtjänst för körare, kr. per dag	
		3·00–3·99	4·00–4·99	5·00–5·99	6·00 o. däröver	1934/35	1933/34	5·00–5·99	6·00–7·99	8·00–9·99	10·00–11·99	12·00 o. däröver	1934/35	1933/34
Södra . .	10	6	4	—	—	3·85	3·64	3	7	—	—	—	6·28	6·23
Västra . .	9	5	4	—	—	3·82	3·80	—	9	—	—	—	6·39	6·18
Östra . .	11	5	6	—	—	4·00	3·88	2	9	—	—	—	6·36	6·20
Bergslags .	12	2	6	4	—	4·51	4·42	—	6	6	—	—	7·55	6·98
Gävle-Dala	11	—	3	3	5	5·67	5·43	—	1	4	1	5	10·86	10·84
Mell. Norrl.	14	—	4	8	2	5·34	5·08	—	—	5	7	2	10·36	10·23
Umeå . .	10	—	—	2	8	6·25	5·60	—	—	—	4	6	12·05	11·23
Skellefteå	8	—	3	4	1	4·91	4·82	—	—	5	3	—	9·56	9·55
Nedre Norrb. .	8	—	—	4	4	5·63	5·28	—	—	1	5	2	10·69	10·16
Övre Norrb.	8	1	2	5	—	4·83	4·69	—	1	—	6	1	10·11	9·38
Summa	**101**	**19**	**32**	**30**	**20**	4·89	4·68	**5**	**33**	**21**	**26**	**16**	9·00	8·73

ter har uträknats genomsnittliga dagsförtjänster för huggare och körare dels för vart och ett av de överjägmästardistrikt, på vilka reviren äro uppdelade, och dels för samtliga revir, varjämte de för reviren beräknade normala arbetsförtjänsterna fördelats å vissa lönegrupper. Till jämförelse meddelas motsvarande medelförtjänster föregående år.

Som av tabellen framgår, har den genomsnittliga dagsförtjänsten i slutet av februari månad 1935 för riket i dess helhet beräknats till 4·89 kr. för huggare och till 9·00 kr. för körare (häst och karl). Olika landsdelar uppvisa emellertid ganska växlande lönesiffror. Huggarlönerna variera sålunda inom de olika reviren mellan 3 och 7 kr., men hålla sig vanligen vid 3·50—4 kr. i södra och 4·50—5·50 i norra Sverige. Körarlönerna synas i regel belöpa sig till 6—7 kr. i södra och 8—10 kr. i norra Sverige.

I efterföljande tablå åskådliggöras för riket i dess helhet löneförändringarna från och med vintern 1918/19.

Vintern	Huggare			Körare			Vintern	Huggare			Körare		
	Kr. per dag	Indextal 1918/19 = 100	Indextal Föreg. år = 100	Kr. per dag	Indextal 1918/19 = 100	Indextal Föreg. år = 100		Kr. per dag	Indextal 1918/19 = 100	Indextal Föreg. år = 100	Kr. per dag	Indextal 1918/19 = 100	Indextal Föreg. år = 100
1918/19 .	11·68	100	143	29·00	100	155	1927/28 .	5·28	45	100	10·12	35	100
1919/20 .	9·99	86	86	23·73	82	82	1928/29 .	5·16	44	98	9·96	34	98
1920/21 .	10·67	91	107	23·44	81	99	1929/30 .	[1]5·51	47	107	[1]10·28	35	103
1921/22 .	5·00	43	47	10·17	35	43	1930/31 .	5·19	44	94	9·78	34	95
1922/23 .	5·22	45	104	10·41	36	102	1931/32 .	4·66	40	90	8·72	30	89
1923/24 .	5·47	47	105	10·80	37	104	1932/33 .	[1]4·40	38	94	[1]8·21	28	94
1924/25 .	5·27	45	96	10·13	35	94	1933/34 .	4·68	40	106	8·73	30	106
1925/26 .	5·37	46	102	10·39	36	103	1934/35 .	4·89	42	104	9·00	31	103
1926/27 .	5·28	45	98	10·08	35	97							

Såsom härav framgår, nådde arbetsförtjänsterna inom skogsbruket sin höjdpunkt under åren 1918—20, varefter löneinkomsterna i stort sett hållit sig på en nivå, utgörande $^1/_3$—$^2/_5$ av toppårens.

Löneförändringarna ha dock ställt sig ganska växlande inom olika landsdelar. Detta belyses närmare genom tab. B, vari lämnas en översikt av skogsarbetarnas genomsnittliga arbetsförtjänster inom olika län under åren 1920/21—1934/35. Beträffande de i tabellen beräknade länssiffrorna må framhållas, att dessa i åtskilliga fall grunda sig på mycket fåtaliga primäruppgifter.

Sin största betydelse har skogsbruket i Värmland, Dalarna och Norrland, där under normala förhållanden närmare 200 000 personer vintertid torde sysselsättas med skogsarbete. Den härstädes under tiden närmast före krigets början (vintern 1913/14) rådande lönenivån är känd genom den av socialstyrelsen år 1916 utgivna specialundersökningen »Skogsarbetarnas levnads- och

[1] De ursprungliga data kompletterade medelst i juni månad införskaffade uppgifter.

Tab. B. Skogsarbetarnas arbetsförtjänster inom olika län 1920/21—1934/35.

Län	Medelförtjänst (i kr.) per dag vintern											
	1920/21	1930/31	1931/32	1932/33[1]	1933/34	1934/35	1920/21	1930/31	1931/32	1932/33[1]	1933/34	1934/35
	Huggare						*Körare*					
Stockholms	10·00	4·50	4·25	3·75	4·00	4·50	20·00	8·00	7·50	6·88	6·75	7·50
Uppsala	11·00	4·50	4·75	4·13	4·50	4·50	20·00	7·50	7·75	6·88	7·00	7·00
Södermanlands	9·50	4·75	4·25	3·75	3·65	3·90	20·00	7·50	7·00	6·00	6·25	6·25
Östergötlands	9·10	4·25	3·90	3·75	3·85	3·91	18·90	7·25	6·40	6·08	5·88	6·21
Jönköpings	8·50	4·31	3·63	3·56	3·81	3·97	18·88	7·50	6·63	6·05	6·56	6·50
Kronobergs	7·67	4·00	3·57	3·51	3·67	3·88	20·00	6·67	6·33	5·83	6·33	6·17
Kalmar	8·69	4·05	3·75	3·45	3·65	3·74	18·13	7·25	6·30	5·85	5·95	6·08
Gotlands	7·00	4·00	4·00	3·75	3·75	3·50	16·00	7·50	8·00	5·75	5·75	6·00
Blekinge	6·00	5·00	4·25	4·00	3·75	3·50	15·00	8·00	6·50	6·50	6·00	5·50
Kristianstads	6·50	4·13	3·94	3·50	3·38	3·88	20·00	7·50	7·38	6·25	6·00	5·75
Malmöhus	6·00	4·50	3·25	3·25	3·50	4·00	14·00	9·00	6·75	6·75	6·50	7·00
Hallands	9·00	4·50	4·00	3·75	3·75	4·25	17·50	7·50	6·50	6·50	6·50	7·50
Göteborgs o. Bohus	9·88	4·50	4·69	4·38	4·15	4·00	22·50	7·68	7·38	7·13	7·00	6·50
Älvsborgs	9·25	4·13	4·06	3·63	4·00	4·00	19·00	8·13	7·38	6·25	6·50	6·50
Skaraborgs	7·50	3·95	3·58	3·46	3·71	3·56	16·35	6·96	6·16	5·88	5·80	6·13
Värmlands	10·80	4·86	4·57	4·50	4·25	4·50	23·10	9·10	8·06	7·70	6·75	7·00
Örebro	8·88	4·50	4·33	4·02	4·40	4·45	17·75	7·00	6·90	6·45	6·81	7·53
Västmanlands	9·83	4·92	4·67	4·27	4·18	4·46	19·33	8·75	7·58	7·00	7·17	7·75
Kopparbergs	14·40	5·89	5·75	5·35	5·75	5·89	31·25	11·44	10·96	9·66	11·25	11·21
Gävleborgs	12·00	5·65	5·35	4·55	4·92	5·35	29·17	11·20	10·10	9·85	9·08	9·88
Västernorrlands	11·33	5·43	4·69	4·69	5·25	5·26	26·25	11·43	9·79	9·74	10·60	10·20
Jämtlands	12·88	5·89	4·47	4·20	4·71	4·88	29·06	11·38	8·94	8·05	9·71	9·75
Västerbottens	10·58	5·76	4·99	4·88	5·35	5·85	24·80	11·19	9·90	9·54	10·68	11·25
Norrbottens	11·63	5·71	5·14	4·78	4·98	5·21	24·63	10·87	9·81	9·48	9·73	10·30
Hela riket	**10·67**	**5·19**	**4·66**	**4·40**	**4·68**	**4·89**	**23·44**	**9·78**	**8·72**	**8·21**	**8·73**	**9·00**
Indextal: basår 1920/21	100	49	44	41	44	46	100	42	37	35	37	38
Därav *Norra Sverige*[2]	11·78	5·69	5·02	4·77	5·10	5·43	26·14	11·03	9·75	9·30	9·94	10·48
Indextal: basår 1913/14[2]	329	159	140	133	142	152	344	145	128	123	131	138

arbetsförhållanden i Värmland, Dalarna och Norrland». På grundval av de i nämnda undersökning meddelade lönesiffrorna ha i slutraderna av tab. B även uträknats vissa indextal belysande löneförhållandenas utveckling inom detta område under åren 1913/14—1934/35. Av dessa framgår bl. a., att inom de nordliga skogsdistrikten de nuvarande skogsarbetarförtjänsterna innebära en ökning med omkring hälften för huggare och närmare två femtedelar för körare i förhållande till lönenivån före kriget.

Liksom den närmast föregående har även innevarande vintersäsong, enligt vad tab. A och B utvisa, i allmänhet medfört en tämligen markerad ökning av arbetsförtjänsterna. För reviren tillsammantagna synes arbetsprisnivån för närvarande ligga 3 à 4 % högre än föregående säsong. Som även synes av tab. B, växla dock löneförändringarna betydligt inom särskilda landsdelar, bl. a. beroende på växlande väderleksbetingelser för skogsdrivningarna.

Nu anförda löneuppgifter avse skogsarbetarnas huvudmassa, vilken utgöres

[1] Se not 1 å föregående sida. — [2] Värmland, Dalarna och Norrland. Medelförtjänsten för dessa län tillsammantagna utgjorde vintern 1913/14 för huggare 3·58 kr. och för körare 7·59 kr.

Tab. C. Ackordssatser för vedhuggning vintern 1934/35.

Överjägmästardistrikt	Antal uppgiftslämnande revir	Antal revir, där vanliga priset för huggning av 1 kbm brännved utgjorde i kr.: 1·00–1·25	1·26–1·50	1·51–1·75	1·76–2·00	Medelpris för huggning av 1 kbm brännved, kr.	Revir, där normala dagsförtjänsten för huggare var	Antal uppgiftslämnande revir	Antal revir, där vanliga priset för huggning av 1 kbm brännved utgjorde i kr.: 1·00–1·25	1·26–1·50	1·51–1·75	1·76–2·00	Medelpris för huggning av 1 kbm brännved, kr.
Södra . . .	10	9	1	—	—	1·17	under 4·00 kr.	19	16	3	—	—	1·19
Västra . .	9	6	3	—	—	1·24	4·00—4·49 »	14	8	5	1	—	1·30
Östra . . .	11	11	—	—	—	1·18	4·50—4·99 »	17	4	11	2	—	1·40
Bergslags .	12	4	7	1	—	1·34	5·00—5·49 »	18	4	8	6	—	1·48
Gävle-Dala	7	4	2	1	—	1·51	5·50—5·99 »	9	—	5	4	—	1·56
Mell. Norrl.	14	1	6	7	—	1·57	6·00—6·49 »	6	1	1	4	—	1·63
Umeå . . .	7	2	2	1	2	1·61	6·50 o. däröver	8	1	1	3	3	1·74
Skellefteå .	5	1	1	3	—	1·59	Samtliga	**91**	**34**	**34**	**20**	**3**	**1·42**
Nedre Norrb.	8	—	4	4	—	1·63							
Övre Norrb.	8	—	6	2	—	1·55							
Samtliga	**91**	**38**	**32**	**19**	**2**	**1·42**							

av personer, som endast under vissa delar av året ägna sig åt skogshanteringen. Vid sidan av dessa lösa arbetare finnas emellertid på en del håll, särskilt på skogsegendomar i södra och mellersta delarna av landet, skogstorpare och andra fasta skogsarbetare med för längre tid ingångna arbets- och arrendeavtal. I äldre arrendekontrakt voro såväl avgäld som arbetspriser bestämda till belopp, som ofta understego den allmänna marknadens. Numera beräknas däremot såväl arrendebelopp som ersättningar för åtagna arbeten i regel efter ortens gängse priser.

Såsom förut nämnts, arbeta skogsarbetarna nästan uteslutande på ackord. En karakteristisk mätare av lönenivån inom skogsbruket utgöra därför i olika delar av landet de vanligen tillämpade ackordssatserna för vedhuggning, låt vara att dessa givetvis röna inverkan av lokala avvikelser i fråga om skogens beskaffenhet, brukliga slag av ved m. m. Liksom tidigare år ha för vintern 1934/1935, förutom uppgifterna rörande dagsförtjänsterna vid skogsdrivning, från reviren även insamlats uppgifter om det på olika orter vanliga priset för huggning av en kbm brännved. En sammanställning av dessa uppgifter lämnas i ovanstående tab. C.

Enligt vad tablån utvisar växlade priset för vedhuggning i södra Sverige vanligen mellan 1·00 kr. och 1·25 kr. och i norra Sverige mellan 1·25 kr. och 1·75 kr. per kbm. I tabellens senare del belyses sambandet mellan dagsförtjänsternas storlek vid timmerhuggning och de vid vedhuggning tillämpade ackordssatsernas höjd. Det framgår härav, att vid ett ackordspris av t. o. m. 1·25 kr. per kbm arbetsförtjänsten per dag merendels höll sig under 4 kr. och att det var svårt att uppnå 5 kr. om dagen, förrän kbm-priset ökades till c:a 1·50 kr.

Arbetslöshetsutredningens betänkande II.

Åtgärder mot arbetslöshet.

I ett föregående häfte av denna tidskrift[1] har lämnats en redogörelse för del I av Arbetslöshetsutredningens betänkande, avseende arbetslöshetens omfattning, karaktär och orsaker. Den följande framställningen utgör ett referat av innehållet i del II[2], daterad den 30 november 1934 och behandlande medlen att förebygga uppkomsten av arbetslöshet samt att minska arbetslöshetens omfattning.

Betänkandet, som räknar över 350 trycksidor, är uppdelat på fyra avdelningar. I den första framlägges en redogörelse för undersökningens teoretiska utgångspunkter. Särskild uppmärksamhet ägnas därvid de faktorer, som på lång sikt begränsa möjligheterna till ekonomisk expansion.

I den andra avdelningen lämnar kommittén en analys av olika möjligheter att förbättra sysselsättningen. Kommitténs framställning är uppdelad på särskilda kapitel rörande lönepolitiken, handelspolitiken, penningpolitiken, finanspolitiken, organisationen av de offentliga investeringarna samt verkningarna av arbetstidsförkortning. I den tredje avdelningen behandlas de arbetsmarknadsorganisatoriska problem, vilka äro av vikt ur arbetslöshetssynpunkt. Särskild uppmärksamhet ägnas hjälppolitiken och dess inflytande på anpassningen på arbetsmarknaden. I den fjärde och sista avdelningen följa slutligen kommitténs rekommendationer, vilka framläggas mot bakgrunden av en översikt över de nuvarande ekonomiska och sociala utvecklingstendenserna i Sverige, och en redogörelse för de allmänna riktlinjer för arbetslöshetspolitiken som bestämt kommitténs ställningstagande.

Kommittén, som skilt mellan den *permanenta arbetslösheten* och *konjunkturarbetslösheten*, uppdrar riktlinjerna för diskussionen av åtgärder mot dessa båda slag av arbetslöshet. Diskussionen har givit vid handen — heter det bl. a. i betänkandet — att det arbetslöshetspolitiska läget är väsentligt annorlunda, när det gäller att begränsa omfattningen av den konjunkturella arbetslöshet, vilken framträder under depressioner, än när det gäller åtgärder mot den arbetslöshet, vilken träder i dagen under högkonjunkturer och bildar det bestående underlaget för den arbetslöshet, som möter vid övriga tidpunkter. Den avgörande olikheten ligger däri, att medan konjunkturarbetslösheten kan tänkas bli motverkad genom ekonomiskt-politiska ingripanden, ägnade att hålla uppe produktionen och utnyttjandet av samhällets maskinella utrustning, så är man, när det gäller att komma till rätta med den arbetslöshet, som icke är av konjunkturell natur utan förefinnes under alla tider, väsentligen hänvisad till arbetsmarknadsorganisatoriska åtgärder. Dessa åtgärder måste inriktas på att anpassa lönepolitiken efter den ekonomiska långtidsutvecklingen, främja arbetskraftens rörlighet och förbättra dess kvalitet. När det gäller den permanenta arbetslösheten kunna ekonomiskt-politiska åtgärder av den art, som äger sin främsta tillämpning mot konjunktur-

[1] Soc. Medd. årg. 1931, sid. 691 ff.

[2] Statens off. utredn. 1935: 6. Betänkandet är undertecknat av ordföranden, generaldirektör Huss, samt ledamöterna professor Bagge, civilingenjör Bosaeus, f. d. kammarrättsrådet Carleson och redaktör Severin med docenten Dag Hammarskjöld som sekreterare.

arbetslöshet, ifrågasättas endast när den ickekonjunkturella arbetslösheten kan återföras på mera omfattande, tillfälliga störningar, och då blott under mycket begränsade förutsättningar.

Mot bakgrunden härav har kommittén till närmare diskussion upptagit följande spörsmål:

lönepolitikens utformning i syfte att på lång sikt hålla nere arbetslösheten genom en bättre anpassning av anställningsvillkoren efter den ekonomiska långtidsutvecklingen;

möjligheten att genom modifikationer av arbetsmarknadens organisation med hänsyn till föreningsväsendet, kollektivavtalens utformning etc. skapa ett så gynnsamt underlag som möjligt för en rationell lönepolitik;

möjligheten att utveckla arbetsmarknadens organisation, så att de arbetslösas överförande från områden med definitivt försämrade försörjningsmöjligheter underlättas;

möjligheten att ge understödsväsendet en sådan utformning, att å ena sidan arbetskraftens bundenhet vid ort och yrke så vitt möjligt begränsas och å andra sidan en anpassning av lönepolitiken efter den ekonomiska långtidsutvecklingen underlättas; samt

möjligheten att med ekonomiskt-politiska medel motverka en arbetslöshet av ickekonjunkturell art, vilken till följd av omfattande tillfälliga störningar föreligger i en situation, karakteriserad av ofullständigt utnyttjad kapacitet.

Samtliga dessa möjligheter ha betydelse för bekämpandet av den permanenta arbetslösheten.

När det gäller den arbetslöshet, som framkallas av konjunkturella förändringar, tillkomma följande möjligheter:

att på penningpolitisk väg främja en utjämning av konjunkturfluktuationerna inom näringslivet;

att genom löneförändringar motverka de konjunkturella fluktuationerna i efterfrågan på arbetskraft;

att på handelspolitisk väg eller genom subventioner utjämna utnyttjandet av samhällets kapitaltillgångar;

att genom en tidsförskjutning av de offentliga arbetena utjämna konjunkturväxlingarna respektive motverka deras inflytande på efterfrågan på arbetskraft och att i samband därmed ge finanspolitiken en utformning, som underlättar ett dylikt förfaringssätt.

För säsongarbetslöshetens vidkommande har man att räkna med en rad tekniska och organisatoriska åtgärder, ägnade att å ena sidan utjämna de säsongmässiga växlingarna i produktionens och varuomsättningens omfattning, å andra sidan främja yrkeskombinationer, som ge de enskilda arbetarna en relativt jämn sysselsättning.

I *lönepolitiskt* avseende stannar kommittén för den ståndpunkten att det i en situation, vilken — liksom den nu föreliggande — utmärkes av en omfattande bestående arbetslöshet, på lång sikt är nödvändigt att lönepolitiken från löntagarnas sida föres med största försiktighet. Om lönepolitiken inriktas icke på att ta ut det mesta möjliga utan i stället föres med återhållsamhet, är detta ägnat såväl att främja den ekonomiska utvecklingen som att medverka till att efterfrågan på produktiva hjälpmedel i största möjliga mån inriktas på arbetskraften. På båda dessa sätt minskas den permanenta arbetslösheten. Kommittén betonar, att det för en lämplig utformning av arbetslönepolitiken är önskvärt, att landsorganisationen med dess större möjligheter till överblick över marknaden erhåller ökat inflytande gentemot de anslutna fackförbunden och dessas avdelningar. I detta sammanhang påpekar kommittén likaledes önskvärdheten av en fackföreningslagstiftning ägnad att åstadkomma ökade garantier för att fackorganisationernas politik

utövas under betryggande former och för att förhindra att medlemskap i fackorganisationerna förbehålles vissa löntagare med uteslutande av andra. Kommittén erinrar om den utredning rörande det fackliga organisationsväsendet, varom 1934 års riksdag hemställt.

Kommittén understryker vidare vikten av att lagstiftningen om kollektivavtal utbygges med bestämmelser som förhindra, att i avtalen införas stadganden som skapa företrädesrätt för vissa löntagare vid antagande, kvarstående och återtagande i arbete eller som fastställa en för vissa löntagargruppers sysselsättande ogynnsam lönedifferentiering. Beträffande de arbetsmarknadsorganisatoriska frågorna i övrigt diskuterar kommittén lämpligheten av ökat statligt inflytande på arbetsförmedlingen.

Kommittén upptar därefter till utförlig behandling de önskemål, som måste ställas på utformningen av understödspolitiken, för att arbetskraftens anpassning efter skiftande förhållanden skall underlättas. Därvid uppmärksammas isynnerhet kommunernas ställning och ansvar.

Kommittén betonar, att ur synpunkten att sysselsättning skall beredas de arbetslösa, arbetskrävande arbeten böra användas och icke vanliga kapitalkrävande offentliga arbeten, som ej äro inordnade i understödspolitiken och anpassade efter dess krav. Kommittén framhåller, att kapitalkrävande arbeten, anordnade i arbetslöshetspolitiskt syfte, under goda konjunkturer åstadkomma en oekonomisk användning av produktionsmedlen.

Efter att ha lämnat en redogörelse för olika ekonomiskt-politiska medel att främja den ekonomiska utvecklingen på längre sikt övergår kommittén till frågan om *konjunkturpolitiken*. Kommittén anser, att de penningpolitiska hjälpmedlen böra inta den centrala platsen i en verksamhet inriktad på att utjämna konjunktursvängningarna i sysselsättningen. Då ansvaret för konjunkturpolitiken i överensstämmelse härmed enligt kommitténs uppfattning närmast bör överlåtas på riksbanken, rekommenderar kommittén en förstärkning av bankofullmäktige med bl. a. representanter för det svenska näringslivet. Kommittén understryker vikten av att löne-, handels- och finanspolitiken samordnas med penningpolitiken.

Beträffande lönepolitiken framhålles i övrigt, att denna på grund av sin inneboende stelhet icke i högre grad kan utnyttjas för att påverka konjunkturförloppet. Man får därför begränsa sig till att försöka föra den på ett sådant sätt att ogynnsamma återverkningar på konjunkturerna undvikas. Ur denna synpunkt rekommenderar kommittén, att man under senare delen av en depression och början av ett konjunkturuppsving för en återhållsam lönepolitik för att i stället förlägga eventuella löneförhöjningar till tidpunkter, då konjunkturerna framstå som gynnsamma och relativt stabila.

Handelspolitiken betraktas av kommittén väsentligen såsom ett medel att tillfälligt stödja den å en konjunkturutjämning inriktade penningpolitiken och att förebygga ogynnsamma återverkningar av denna på de internationella betalningsförhållandena. Ur samma synpunkt bedömes frågan om en kontroll av de internationella kapitalrörelserna. Kommittén ifrågasätter för särskilda undantagslägen en beredskapslagstiftning, som möjliggör kontroll av utländska emissioner på den svenska marknaden och handeln med värdepapper mellan Sverige och utlandet. Den avvisar motsvarande åtgärder beträffande de korta kapitalrörelserna.

Beträffande användningen av offentliga arbeten i konjunkturpolitiskt syfte framhåller kommittén, att försök att skapa en motkonjunktur med hjälp av offentliga arbeten måste vara förenade med risker för bl. a. en ryckvis skeende ansvällning av de offentliga arbetena utan sammanhang med konjunkturutvecklingen och utan garantier för en ekonomisk användning av offentliga medel. Med hänsyn till önskvärdheten av att de offentliga arbetena icke fluktuera med konjunkturen inom näringslivet och därigenom förvärra dennas verkningar

förordar kommittén, att under en depression minskningen av anslagen inom vissa konjunkturpåverkade delar av den offentliga verksamheten motverkas genom i första hand anslag för sådana offentliga arbeten, vilka med vanlig räntabilitetsbedömning kunna ifrågakomma för utförande men icke äro omedelbart aktuella, och i andra hand genom anslag för arbeten, som falla inom ramen för långtidsplaner för den offentliga verksamheten inom sådana områden, där planer kunna uppgöras. Under goda konjunkturer bör en motsvarande inskränkning av dylika anslag ske. Härigenom skulle i hög grad riskerna att placera de offentliga arbetena på tidpunkter, som ej äro lämpliga ur konjunktursynpunkt, minskas, varjämte de vanliga reglerna för prövning av anslagsbehoven icke behöva sönderbrytas. Kommittén framhåller svårigheterna att uppgöra och genomföra sådana långtidsplaner, men förordar på grund av hittills gjorda erfarenheter att undersökningar rörande möjligheten av dylika långtidsplaneringar inom lämpliga områden av den statliga och kommunala verksamheten fortsättas och igångsättas.

I anslutning till frågan om konjunkturpolitiken diskuterar kommittén vissa budgettekniska frågor. Kommittén konstaterar därvid svårigheterna att under svåra depressioner helt undvika att finansiera statsverksamheten med fondbelastning eller med kortfristig upplåning. För att riskerna, att dessa finansieringsmetoder skola leda till en fortgående stegring av statsskulden, skola i någon mån minskas, föreslår kommittén, att all fondbelastning budgettekniskt likställes med upplåning och sålunda, i den mån den sker för icke-räntabla ändamål, betraktas såsom underbalansering, samt vidare att fondbelastning för budgetbalansering, alltså för finansiering av icke-räntabla utgifter, påföres en för ändamålet särskilt avsedd konjunkturutjämningsfond. Man vinner härigenom, att alla avsteg från reguljärt gällande regler för balansering av budgeten redovisas antingen såsom tillfällig upplåning eller såsom belastning av konjunkturutjämningsfonden. De till följd av konjunkturpolitiken inträdda förändringarna i den statsfinansiella ställningen kunna med detta förfaringssätt alltid lätt överblickas.

Efter diskussionen av konjunkturpolitiken behandlas olika stödåtgärder i syfte att möjliggöra användning av icke utnyttjade produktiva resurser. Vid en jämförelse mellan skilda stödformer har kommittén funnit tullpolitiken vara minst riskfylld. De med direkt subventionering förbundna olägenheterna understrykas starkt.

Beträffande säsongarbetslösheten föreslår kommittén bl. a. ett främjande av yrkeskombinationer, som möjliggöra relativt jämn sysselsättning, och utredningar av de ekonomiska betingelserna för en utjämning av sysselsättningens fluktuationer inom starkt säsongpräglade arbetsområden.

Kommittén avvisar tanken, att man genom en varaktig arbetstidsbegränsning skulle kunna minska den permanenta arbetslösheten, men understryker värdet av tillfälliga, frivilliga arbetstidsförkortningar under depressioner.

Kommitténs framställning berör dessutom en rad olika förslag, som framkommit under diskussionen av arbetslöshetsfrågorna, såsom förtidspensionering, befolkningsrörelserna, kvinnornas förvärvsarbete o. s. v.

I det sista kapitlet tar kommittén upp frågan om organisationen av den ekonomiska informationsverksamheten i Sverige. Kommittén rekommenderar därvid en väsentlig utvidgning av Sveriges ekonomiska statistik, däribland socialstyrelsens statistik över arbetsmarknaden och byggnadsverksamheten. Det viktigaste förslaget avser emellertid inrättandet av ett permanent utredningsorgan inordnat i riksbanken såsom en särskild avdelning av detta verk. Detta utredningsorgan skulle ha till huvuduppgift att till tjänst för finansdepartementet, riksbanken, riksgäldsfullmäktige, statens förlikningsmän i arbetstvister och därmed jämställda ekonomiskt-politiska och socialpolitiska organ följa den ekonomiska utvecklingen och verkställa de löpande utredningar, som av respektive verk påfordras.

Utredningsorganet skulle däremot icke ersätta nuvarande, i främsta rummet av kommerskollegium bedrivna verksamhet för allmän ekonomisk upplysning.

En av kommitténs ledamöter riksdagsman F. Severin föreslår i ett särskilt yttrande genomförd kontroll över de internationella kapitalrörelserna, kontroll över investerings- och rationaliseringsverksamheten, statligt importmonopol samt bostadsproduktionens inordnande under det allmännas ledning. Endast genom dylika vittgående reformer kan man enligt förslagsställarens mening nå väsentlig förbättring i arbetslöshetsläget.

Såsom särskilda bilagor ha publicerats en del undersökningar av olika teoretiska och praktiska problem, utarbetade av generaldirektör Huss, professorerna Bagge, Åkerman, Ohlin och Myrdal samt docenterna Johansson och Hammarskjöld.[1]

Ungdomsarbetslösheten.

Rapport av internationella arbetsbyrån.

Internationella arbetsbyråns styrelse beslöt vid sammanträde i oktober 1933, att på programmet för den internationella arbetskonferensens nittonde sammanträde, vilket äger rum i juni månad innevarande år, frågan om ungdomsarbetslösheten skall upptagas. Det första initiativet till denna frågas internationella handläggning togs år 1932 av den socialistiska ungdomsinternationalen. Med hänsyn till problemets aktualitet och önskvärdheten av en snar prövning och slutbehandling av detsamma från arbetskonferensens sida har nu internationella arbetsbyrån, på uppdrag av sin styrelse, i en avgiven rapport[2] framlagt sådant informationsmaterial, som skall möjliggöra för konferensen att vid sitt nästkommande sammanträde *antingen* preliminärt utstaka riktlinjerna för en s. k. rekommendation i ämnet, vars innehåll vid ett följande sammanträde slutgiltigt bestämmes efter rådfrågning av respektive länders regeringar, *eller*, om detta skulle befinnas lämpligast, omedelbart fatta beslut om en dylik rekommendation med tillhörande direktiv och bestämmelser. I det följande lämnas en översikt av det väsentliga i denna rapports innehåll.

Rapporten inledes med en statistisk framställning av ungdomsarbetslöshetens omfattning och betydelse. Uppmärksamheten fästes där först på vissa demografiska faktorer. Det framhålles, att särskilt i de länder, som deltogo i

[1] *Bil. 1. Orsaker till arbetslöshet* av prof. Gösta Bagge; *bil. 2. Promemoria angående arbetsmarknaden och de faktorer som bestämma dess utveckling* av generaldirektör Gunnar Huss; *bil. 3. Om den industriella rationaliseringen och dess verkningar* av prof. G. Åkerman; *bil. 4. Konjunkturspridningen* av docenten Dag Hammarskjöld; *bil. 5. Finanspolitikens ekonomiska verkningar* av prof. G. Myrdal; *bil. 6. Löneutvecklingen och arbetslösheten* av docenten A. Johansson; samt *bil. 7. Penningpolitik, offentliga arbeten, subventioner och tullar som medel mot arbetslöshet* av prof. B. Ohlin. Därjämte är till arbetslöshetsutredningens betänkande II fogad en *P. M. angående vissa grenar av den svenska ekonomiska statistiken*, utarbetad av fil. kand. Einar Dahlgren.

[2] Unemployment among young persons. Geneva 1935.

världskriget, födelsetalen starkt sjönko under åren 1915—1918 för att därefter onormalt stiga under åren 1919 och 1920, och att som en följd därav utbudet av minderårig arbetskraft på arbetsmarknaden år 1929 eller, på somliga håll, 1930 och de närmast följande åren blev mindre än det normala men år 1934 eller 1935 och åren närmast därefter blivit eller kommer att bli större än det normala. Den efter år 1929 eller 1930 inträdande minskningen i utbudet kunde icke hindra, att arbetslöshet på grund av krisen uppstod även bland ungdomen; det ökade utbudet från år 1934 eller 1935 och därefter har varit ägnat att öka denna arbetslöshet. En av det engelska arbetsministeriet gjord uppskattning av det sannolika utbudet av arbetskraft i åldrarna 14—17 år i England under en följd av år framåt ger vid handen, att man år 1937 skulle ha att räkna med en siffra, som med 400 000 överstiger motsvarande tal år 1934. En liknande officiell tysk beräkning ger till resultat en sannolik ökning av antalet arbetsföra individer i åldrarna 15—20 år med 1·4 miljoner år 1938, jämfört med år 1935. Sådana perspektiv ge i dessa länder en särskild vikt åt ungdomsarbetslöshetens problem.

En redogörelse lämnas vidare för i olika länder periodiskt eller vid vissa tillfällen utförda statistiska undersökningar beträffande ungdomsarbetslöshetens utbredning. Av denna redogörelse framgår t. ex., att i England år 1931 30 %, i Tyskland år 1933 26 % och i Förenta staterna år 1930 28 % av alla redovisade arbetslösa voro i åldrar under 25 år. I England var denna proportion i det närmaste densamma som proportionen mellan antalet sysselsatta personer i åldrar under 25 år och hela antalet i landet sysselsatta personer. I Förenta staterna åter var ungdomsarbetslösheten större och i Tyskland mindre i förhållande till den totala arbetslösheten. I de nu nämnda ländernas och i ett flertal andra länders arbetslöshetsstatistik redovisas kvinnor och män särskilt, och man finner härvid, att ungdomsarbetslösheten i regel är större bland kvinnorna än bland männen. Detta sammanhänger med att kvinnorna på arbetsmarknaden i relativt högre grad än männen representeras av yngre åldrar.

Det framgår emellertid även av rapporten, att den statistiska redovisningen av ungdomsarbetslösheten icke är likartad i resp. länder. Det kan vara skillnad i fråga om såväl den undre som den övre av de åldersgränser, inom vilka begreppet »ungdom» här fattas. I rapporten framhålles som en önskvärd regel, att man i statistiken går ned till den tillåtna minimiåldern för minderårigas hållande i arbete; praktiskt statistiska hänsyn kunna dock föranleda avsteg från denna regel. I vissa länder, bland dem Sverige, redovisas i föreliggande arbetslöshetsstatistik ungdom från en ålder, som är högre än den nämnda minimiåldern; en eller flera av de lägsta årsklasserna bli härvid uteslutna. Vad den övre åldersgränsen beträffar, förordas i rapporten, att som regel åldrar under 25 år medtagas, såsom skett i bl. a. England, Tyskland och Förenta staterna. I t. ex. den undersökning, som i Sverige utfördes av 1934 års sakkunniga rörande ungdomsarbetslösheten, redovisades åldrar under 26 år.[1]

Det erinras också i rapporten, att man med hänsyn till de olika slag av hjälpåtgärder, som påkallas, ofta uppdelar de unga arbetslösa i vissa särskilda åldersgrupper, t. ex. i Tyskland: under 18 år och 18—24 år, i England: 14—17, 18—20 och 21—24 år, i Förenta staterna: 15—19 och 20—24 år. I Sverige särskildes av nyssnämnda sakkunniga grupperna 16—17, 18—20 och 21—25 år. I rapporten framhäves speciellt behovet av en uppdelning vid 18-årsgränsen.

Till sist betonas i detta sammanhang svårigheterna att få en önskvärd fullständighet i redovisningen av unga arbetslösa. Särskilt den beaktansvärda grupp, som aldrig varit i arbete efter skolåldern, blir mindre lätt åtkomlig för arbetslöshets-

[1] I den regelbundna statistik över ungdomsarbetslösheten, som för närvarande utarbetas av Arbetslöshetskommissionen, redovisas däremot endast åldrarna 16—21 år; särskilda uppgifter lämnas för åldersgruppen 16—17 år.

statistiken. Specialundersökningar anbefallas för utforskning av ungdomsarbetslöshetens omfattning och karaktär i skilda hänseenden. För ernående av en fördjupad kännedom i ämnet böra stickprovsundersökningar av enskilda individers förhållanden vara på sin plats.

Rapporten övergår därefter till en diskussion av frågan om den obligatoriska skoltidens längd och minimiåldern för minderårigas användande i arbete. En ingående redogörelse lämnas för olika länders stadganden i dessa bägge hänseenden. Det konstateras, att man på skilda håll redan före den nuvarande krisens början år 1929 hade förordat en höjning av den obligatoriska skolåldern samt i samband därmed av minimiåldern för minderårigas hållande i arbete som ett medel att lindra ungdomsarbetslösheten.

En inom skilda länder vida utbredd opinion gör nu gällande, att man redan av pedagogiska skäl bör låta skolgången utsträckas till 15-årsåldern, där så ännu icke blivit fallet; från flera håll har uttalats, att ännu ett åldersår borde inbegripas. Alltjämt är i de flesta länder, bland dem Sverige, den obligatoriska skoltiden avgränsad vid 14-årsåldern. I några länder, såsom t. ex. i Norge, har denna gräns dock satts vid 15 år, och i flertalet delstater i Förenta staterna vid 16 år. På andra håll åter, såsom i Finland, Frankrike, Grekland, Portugal, Ungern m. fl. länder, har gränsen fixerats vid ännu lägre ålder än 14 år. Emellertid kan ifrågavarande bestämmelsers tillämpning flerstädes modifieras med hänsyn till omständigheterna. I vissa länder, där den normala skolavslutningsåldern är 14 år, kunna sålunda barnen hållas i skolan ännu ett eller annat år, så framt icke någon lämplig sysselsättning kunnat anskaffas åt dem. I viss utsträckning gäller detta beträffande England, där de lokala skolmyndigheterna på sina ställen söka hålla de minderåriga borta från vissa sysselsättningar, som icke ge utkomstmöjligheter för framtiden. Å andra sidan medgives i somliga länder, där den normala skolavslutningsåldern är relativt hög, att skolgången undantagsvis får avslutas tidigare, om det kan befinnas lämpligt, att den minderårige förr kommer i arbete.

Minimiåldern för minderårigas hållande i arbete behöver icke nödvändigtvis sammanfalla med den ålder, vilken begränsar den obligatoriska skoltiden, men givetvis gör den det i stor utsträckning, med undantag för vissa slag av sysselsättningar, såsom framgår av rapportens redogörelse för förhållandena i olika länder. Som ett grovt allmänt genomsnitt anser man sig också kunna beräkna, att c:a 75 % av skolbarnen efter den obligatoriska skoltidens slut söka sig till förvärvsarbete. En allmän höjning av den obligatoriska skolåldern skulle alltså få en avsevärd effekt på utbudet av minderårig arbetskraft. En av C. Clark i England år 1933 gjord uppskattning gav vid handen, att, om den obligatoriska skolåldern, som där avslutas vid 14 år, då skulle ha höjts med två år, detta skulle ha haft till följd, att den engelska arbetsmarknaden blivit lättad med icke mindre än 330 000 manliga och 230 000 kvinnliga minderåriga arbetare.

I rapporten fästes uppmärksamheten på det bland annat i Sverige konstaterade förhållandet, att det i allmänhet visat sig svårare för arbetare i åldrar närmast över 18 år än för dem i yngre åldrar att erhålla sysselsättning. Det ifrågasättes emellertid, om icke bättre sysselsättningsmöjligheter även för de något äldre årgångarna skulle ernås, om utbudet av minderårig arbetskraft minskades med en eller ett par av de yngsta årsklasserna, såsom skulle ske i och med en höjning av skolåldern och en i samband därmed vidtagen förskjutning uppåt av minimiåldern för minderårigas inträde i förvärvsarbete.

Det framhålles, att åtgärder av detta slag också skulle stå väl i överensstämmelse med den ökning av produktionens kapacitet, som möjliggjorts genom det allmänna tekniska framåtskridandet.

I rapporten diskuteras även i korthet frågan, hur en förlängd skoltid lämpligen bör användas och särskilt i vad mån den bör utnyttjas för facklig utbildning. I

samband därmed lämnas en redogörelse för i olika länder redan vidtagna anordningar för lärlingsutbildning, fortsättningsskolor m. m. efter den stadgade första skoltidens avslutning. Till sist åberopas uttalanden från ett flertal internationella konferenser, vilka behandlat skolfrågan såväl ur pedagogiska synpunkter som i dess sammanhang med ungdomsarbetslöshetens problem.

En höjning av skolåldern, vad beträffar den ungdom, som nu får lämna skolan vid det 14:e årets slut eller tidigare, förklaras i rapporten vara det mest effektiva hjälpmedlet mot ungdomsarbetslösheten. Där en sådan omreglering av gällande bestämmelser icke kan vidtagas, samt i den mån det blir fråga om omhändertagandet av unga arbetslösa av högre åldersklasser, påkallas emellertid andra åtgärder. I rapporten diskuteras skilda slag av anordningar, som ha till syfte att rädda de arbetslösa från de demoraliserande verkningarna av ett sysslolöst kringdrivande. Främst kommer här i betraktande anordnandet av kurser för yrkesutbildning, praktisk och teoretisk. En ingående redogörelse lämnas för på skilda håll redan vidtagna åtgärder med sådant syfte. Det anbefalles som lämpligt att, såsom i viss utsträckning även har skett, deltagandet i dylika kurser blir villkoret för erhållandet av arbetslöshetsunderstöd. Till sist redovisas i detta sammanhang diverse enklare anordningar, vilka äro ägnade att i viss mån hjälpa och stödja de unga arbetslösa, såsom t. ex. att man ger dem möjlighet till sysselsättning med reparation av skor och kläder o. s. v.

I nästa avdelning följer en redogörelse för de mera vittgående hjälpåtgärder, vilka åsyfta icke blott moralisk fostran och utbildning i arbete utan samtidigt även beredandet av produktiv sysselsättning i större skala. Det är här fråga om organisationen av s. k. arbetstjänst. I rapporten genomgås de program för arbetstjänst, som kommit i tillämpning i ett antal länder. Med undantag för Bulgarien, Danzig och till en viss grad även Tyska riket har arbetstjänsten på de håll, där den praktiseras, blivit baserad på frivillighetens grund. Det framhålles i rapporten, att en sådan organisationsprincip har sin betydelse som en garanti mot den fara för ungdomens militarisering, som eljest kan uppkomma. Vidhållandet av frivilligheten som allmän princip behöver dock icke hindra, att deltagandet i arbetstjänst möjligen kan sättas som villkor för arbetslöshetsunderstöd. I redogörelsen framhäves därjämte vikten av att arbetstjänsten så planeras, att ingen otillbörlig konkurrens med arbeten på den allmänna arbetsmarknaden uppstår; arbetena böra vara allmännyttiga men samtidigt av den karaktär, att de icke skulle komma till utförande under vanliga betingelser. Upplysning lämnas vidare om olika organisationsformer, som äro i bruk, om anordningar, vilka vidtagits för utbildning av ledare och instruktörer, om bestämmelser rörande åldersgränser för dem, som sysselsättas i arbetstjänsten, samt om deras förplägning och försörjning och om begränsningen av den tid, under vilken varje individ hålles i arbete, o. s. v. Exempel på dagordningar för arbetstjänst anföras även från olika länder.

Arbetstjänstens värde som socialt hjälpmedel blir dock i väsentlig grad beroende av, i vilken mån man lyckas skaffa de unga fortsatt arbete, efter det att de varit sysselsatta i arbetstjänst. Rapportens sista avdelning är ägnad åt frågan om vilka åtgärder som kunna vidtagas för anskaffandet av arbetsplatser i den allmänna marknaden åt unga arbetslösa.

Här framhålles det särskilda problem, som placerandet på lämpliga arbetstillfällen av arbetslös ungdom i åldrar under 18 år erbjuder. Många, som endast haft platser som springpojkar, hisspojkar, tidningsförsäljare o. s. v., avskedas vid 16 eller 17 års ålder och sakna utbildning för annat arbete. I detta samband betonas nödvändigheten av att man så vitt möjligt söker kombinera platsförmedlingsverksamhet för ungdom med anstalter, som avse yrkesutbildning. I en internationell översikt lämnas redogörelse för de strävanden i denna riktning, som framkommit

i olika länder. Vid den interparlamentariska konferensen i Konstantinopel i september 1934 framställdes krav på att de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna skola inrätta särskilda avdelningar för ungdom och låta dessa samarbeta med förefintliga undervisningsanstalter. Det redogöres också för i olika länder vidtagna åtgärder, vilka åsyftat att göra anlitandet av offentliga arbetsförmedlingsanstalter mer eller mindre obligatoriskt. I ett antal länder har man vidare, såsom även meddelas i rapporten, sökt utfinna nya sysselsättningsmöjligheter för ungdom inom vissa yrkesområden, t. ex. vid jordbruket. Slutligen antydas de utvägar till förbättring av ungdomens arbetsmarknad, vilka kunde erbjuda sig genom ett system med förkortad arbetstid, av den art som föreslagits vid den nämnda interparlamentariska konferensen i Konstantinopel, eller genom förtidspensionering av äldre arbetare, varom förslag varit å bane i Sverige. Arbetsbyrån förordar ett fortsatt framgående på dessa vägar. Beträffande administrativa befattningar framställes ett förslag om sänkning av pensionsåldern till 60 år.

På basis av den översikt av frågans läge, som sålunda givits i rapporten, har arbetsbyrån uppställt vissa frågepunkter, vilka skola underställas respektive staters regeringar, för den händelse arbetskonferensen kommer att finna det lämpligt att icke redan vid det nu stundande sammanträdet besluta om en rekommendation i ämnet. Skulle åter konferensen föredraga att omedelbart fatta beslut, har arbetsbyrån till ledning för ett sådant beslut framlagt ett detaljerat rekommendationsförslag på grundval av den framställning av lämpliga åtgärder mot ungdomsarbetslösheten, som innehålles i rapporten.

Arbetstiden vid s. k. familjebagerier.

I motioner vid innevarande års riksdag har hemställts, att det i 1 § första stycket i lagen om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriarbete stadgade undantaget från lagens tillämpning för rörelse, som bedrives utan biträde av annan än make och hemmavarande barn, skulle upphävas och lagen sålunda bliva gällande även för nämnda slag av företag, de s. k. familjebagerierna. Till stöd för sitt yrkande ha motionärerna andragit, att dessa bageriers undantagsställning medfört, att de vuxit allt mera i antal. Familjebagerierna möjlighet att kunna förlägga arbetstiden till natten och därigenom tidigare på morgonen kunna vara färdiga med sin försäljning och distribution har lett till att de större och medelstora bagerierna med sin yrkesutbildade arbetskraft, sina bättre arbetsförhållanden och mera hygieniska tillverkningsmetoder fått stora svårigheter att hävda sig i konkurrensen och fått se sin produktion minskad. Följden har också blivit, att yrkesutbildade bageri- och konditoriarbetare ej numera kunna erhålla anställning i samma utsträckning som tidigare.

Sedan socialstyrelsen anbefallts att avgiva yttrande över motionerna till andra lagutskottet, har styrelsen i utlåtande den 9 mars 1935 anfört följande.

Ifrågavarande undantagsbestämmelse fanns icke upptagen i den s. k. arbetstidskommitténs förslag till lag i ämnet utan avsåg nämnda förslag, att förbudet mot natt- och söndagsarbete skulle gälla alla, såväl arbetare som arbetsgivare och hans familjemedlemmar, vilka deltaga i arbete för tillverkning till avsalu av bageri- och

konditorivaror. Kommittén erkände i sin motivering, att denna vidsträckta tillämplighet stred mot den princip, som i regel gällde i fråga om arbetarskyddslagstiftningen och som från dennas tillämpning undantog arbetsgivaren jämte medlemmarna av hans familj. Kommittén hade emellertid på yrkande från såväl arbetsgivar- som arbetarhåll funnit sig nödsakad föreslå familjebageriernas inbegripande under lagen för att förebygga illojal konkurrens från dessa bageriers sida gentemot de större bagerierna. Kommitténs mening biträddes av socialstyrelsen, som bl. a. framhöll önskvärdheten av att jämväl biträdena i familjebagerierna komme i åtnjutande av det skydd lagen avsåge att bereda. Även föredragande departementschefen anslöt sig till kommitténs ståndpunkt.

Undantaget för familjebagerierna infördes av riksdagen (1919 års urtima riksdag). Vederbörande utskott hade föreslagit bifall till det framlagda förslaget på denna punkt, men det reservationsvis i enlighet med väckt motion framförda yrkandet på familjebageriernas undantagande segrade vid behandlingen i kamrarna.

I en i andra kammaren år 1922 väckt motion (nr 67) hemställdes bland annat, att undantaget för familjebagerierna skulle uteslutas ur lagen. I utlåtande över motionen vidhöll styrelsen sin förut angivna ståndpunkt och förordade, ehuru styrelsen ansåg mycket vägande invändningar från annan synpunkt kunna göras däremot, undantagets uteslutande. Motionen vann emellertid icke riksdagens bifall.

För bedömning vid 1923 års riksdag av frågan om bagerilagens fortsatta bestånd hade socialstyrelsen genom förmedling av polismyndigheterna företagit en undersökning rörande lagens verkningar. Av denna undersökning framgick bland annat, att familjebagerierna under de närmast föregående åren ej visat någon starkare ökning. Med hänsyn härtill och då det endast var fråga om en förlängd provisorisk reglering ansåg sig styrelsen icke ha tillräcklig anledning att påkalla uteslutande av ifrågavarande undantagsbestämmelse. Styrelsen förklarade sig emellertid fortfarande vara av den uppfattningen, att det från konkurrenssynpunkt måste anses rätt och billigt, att lagens förbud gällde för alla bagerier.

Nyss nämnda undersökning var icke av mera ingående natur. I och för förnyat ställningstagande vid 1926 års riksdag till den alltjämt provisoriskt gällande bagerilagens innehåll och fortvaro utfördes emellertid under år 1925 i enlighet med Kungl. Maj:ts uppdrag omfattande utredningar av socialstyrelsen och kommerskollegium rörande lagens tillämpning och verkningar m. m. Den av socialstyrelsen verkställda undersökningen omfattade ej mindre än 5 775 företag med 23 839 däri arbetande personer (innehavare inräknade) eller sannolikt nära nog samtliga bageriföretag i landet.

Enligt ifrågavarande undersökning uppgingo de egentliga familjebagerierna till ett antal av 1 458 med däri sysselsatta 2 197 personer. Många företag (»hembagerierna») stodo familjebagerierna nära, i det i dem icke användes särskilt för företagets verksamhet anställda arbetare utan, förutom eventuellt make och hemmavarande barn, allenast andra familjemedlemmar eller tjänstefolk. Familjebagerierna jämte nu åsyftade företag redovisades vid undersökningen till ett sammanlagt antal av 2 386. Antalet företag som sysselsatte särskilt anställda arbetare upptogs till 3 389.

Såsom av intresse med hänsyn till undantaget för familjebagerier sökte man vid undersökningen inhämta, hur det förhöll sig med tillkomsten av dylika bagerier efter bagerilagens ikraftträdande den 1 januari 1920. De av undersökningen omfattade företagen fördelades på grund härav med hänsyn till det år, de öppnats av den ursprunglige innehavaren eller, där uppgift därom saknades, då de tillträtts av innehavaren av företaget vid tiden för undersökningen. Av denna sammanställning framgick, att 46·2 % av familjebagerierna och 49·0 % av hembagerierna tillkommit resp. tillträtts efter den 1 januari 1920. Motsvarande procenttal för samtliga bageriföretag uppgick till 38·2, och ansåg styrelsen härav framgå, att antalet familje- och hembagerier ökats övernormalt efter bagerilagens tillkomst.

Rörande tiden för försäljningens början, som särskilt undersöktes, framgick icke, att familjebagerierna i allmänhet började tidigare än andra bagerier.

Beträffande resultatet av undersökningen med hänsyn till undantaget för familjebagerierna yttrade styrelsen i sitt betänkande den 26 november 1925 med förslag till reviderad lag i ämnet väsentligen följande:

»Av de förut anförda siffrorna beträffande bageriföretagens fördelning på olika typer framgår, att de små företagen — vare sig man urskiljer de här särskilt åsyftade familjebagerierna eller med hänsyn till den osäkra differentieringen skär alla företag utan särskilt anställda arbetare över en kam — obestridligen intaga en mycket betydande ställning inom bagerihanteringen och med all sannolikhet kunna erbjuda de större bagerierna en kännbar konkurrens. Jämväl uppgifterna om bageriföretagens fördelning med hänsyn till tiden för deras tillkomst måste, även om lägre löner, tekniska förbättringar m. m. gynnat uppkomsten av småbagerier under de senaste åren, anses tyda på att lagstiftningen medfört starkare ökning av de små än de stora företagen. Såsom en omständighet, vilken torde tjäna att förstora verkningarna av undantaget, må framhållas, att den allmänna uppfattningen i stor utsträckning icke gör sig reda för undantagets begränsning utan med familjebagerierna i avseende å frihet från lagens iakttagande jämställer allehanda små bageriföretag. Det anmärkningsvärt stora antalet bagerier, som uppgivits olovligen undandraga sig lagens tillämpning, lär i viss mån finna sin förklaring i nu berörda omständighet. Nämnas bör måhända också i förevarande sammanhang, att undantagsbestämmelsen givit upphov åt en del anordningar till lagens kringgående, t. ex. genom att arbetarna formellt upptagas såsom kompanjoner.

Huruvida ett uteslutande av undantagsbestämmelsen skulle för de större bagerierna medföra förväntad lättnad i konkurrensavseende, är måhända ej fullt säkert. Tiderna för försäljningens början, varom den av styrelsen verkställda utredningen lämnat upplysning, utvisa ej med säkerhet någon tidigare början för familje- och övriga småbagerier, och den s. k. butiksstängningslagen torde också i regel ej medgiva dylik början före kl. 7 f. m. Vidare komma de större bageriföretagen att med hänsyn till sina återförsäljningsställen alltid vara de mindre med deras direkta försäljning underlägsna i avseende å brödets tidiga tillhandahållande.

Socialstyrelsen är emellertid fortfarande av den meningen, att rättvisan kräver undantagets avskaffande. När staten för tillgodoseende av något offentligt intresse pålägger en näringsgren vissa inskränkningar i dess verksamhet, måste den nämligen anses förpliktad att såvitt möjligt tillse, att den ej därmed gynnar vissa grupper av företag på andras bekostnad. Med den tillbakaflyttning av tiden för arbetets början från kl. 6 till 5 f. m., som styrelsen funnit sig nödgad föreslå, skulle för övrigt de små företagen i vad angår förbudet mot nattarbete knappast ha skälig anledning till klagomål över att de inbegripas under lagen.»

I enlighet med vad sålunda uttalats uteslöt styrelsen i sitt lagförslag bestämmelsen om undantag för rörelse, som bedrives utan biträde av annan än make och hemmavarande barn. I stället hade styrelsen i överensstämmelse med den av internationella arbetskonferensen år 1925 antagna konventionen angående nattarbete i bagerier upptagit en bestämmelse, som från lagens tillämpning undantog tillverkning för hushållsbruk, vilken bedrevs utan biträde av annan än medlem av hushållet. Mot styrelsens ifrågavarande beslut anfördes emellertid reservation av en av styrelsens ledamöter, byråchefen Bergsten. Även socialfullmäktigen von Sydow uttalade sig reservationsledes mot att lagen skulle utsträckas till att gälla familjebagerierna.

Föredragande departementschefen anslöt sig till den av socialstyrelsen intagna ståndpunkten. Han förklarade härvid sammanfattningsvis, att ehuru han ej ville förneka, att undantaget för familjebagerier hade visst fog för sig, han icke kunnat undgå finna avgörande skäl tala för undantagets uteslutande.

Andra lagutskottet vid 1926 års riksdag ansåg emellertid (utlåtande nr 21), att

de verkställda undersökningarna knappast gåve något starkare stöd åt klagomålen över konkurrensen från familjebageriernas sida. Den av socialstyrelsen framhållna övernormala ökningen av familje- och hembagerier fann enligt utskottet sannolikt i avsevärd mån sin förklaring i andra förhållanden — såsom förbättrade tekniska möjligheter, lägre löneanspråk hos oorganiserad personal, tvång för en del personer, som förut haft andra levnadsförhållanden, att förskaffa sig en förvärvskälla — än den för familjebagerierna gällande undantagsbestämmelsen. Med hänsyn till vad sålunda anförts och särskilt till angelägenheten av att upprätthålla principen om frihet till arbete för arbetsgivaren och hans familj förordade utskottet, att undantagsbestämmelsen skulle upptagas även i den förnyade bagerilagen. Utskottets utlåtande i ärendet godkändes helt av riksdagen, således även i vad det avsåg familjebagerierna.

Vid 1930 års riksdag erhöll bagerilagen permanent giltighet men vidtogs därvid ingen ändring i materiellt hänseende i 1926 års lag.

Någon närmare undersökning av familjebageriernas nuvarande förekomst och arbetsförhållanden har givetvis icke kunnat göras i detta sammanhang. Emellertid har styrelsen inhämtat yrkesinspektörernas och yrkesinspektrisens yttranden i ärendet, och ha några yrkesinspektörer i anledning härav verkställt vissa undersökningar å en del orter.

Yrkesinspektören i andra distriktet har sålunda gjort sig underrättad om förhållandena i förevarande avseende i Uppsala och Västerås. Beträffande förstnämnda stad meddelar yrkesinspektören, att uppfattningen hos de med anställd personal arbetande bagerierna syntes vara, att konkurrensen med familjeföretagen var mycket besvärande. Det bröd som såldes genom bröd- och mjölkbutiker, vilka öppna kl. 7 f. m., utgjordes nästan uteslutande av »familjebröd». Att konkurrensen var så besvärande berodde emellertid icke endast på att familjeföretagen kunde leverera sitt bröd tidigare utan kanske ännu mer på att de genom sina lägre omkostnader kunde hålla billigare priser — några avtalsenliga löner behövde ju icke betalas vid dessa bagerier. Medan antalet familjebagerier i Uppsala enligt uppgift av hälsovårdsnämnden uppgick till 18, utgjorde motsvarande antal i Västerås enligt därvarande hälsovårdsnämnd endast 5. Att döma av yrkesinspektörens upplysningar i övrigt rörande förhållandena i Västerås skulle konkurrensen där från familjebagerierna icke vara så besvärande som i Uppsala. Även i fråga om Västerås gällde, att familjebageriernas låga priser utgjorde en viktig faktor i konkurrensen mellan de olika slagen av bagerier. Rörande landsbygden och de smärre städerna inom distriktet uttalar yrkesinspektören, att det knappast förekommer, att familjebagerierna arbeta å tid mellan kl. 8 e. m. och 5 f. m.

Av t. f. yrkesinspektören i Jönköping meddelas, att 21 bagerier besökts i nämnda stad. Ehuru en hel del av dessa bagerier kallades hembagerier, voro dock endast 3 verkliga familjebagerier. Innehavarna av två av sistnämnda företag förklarade sig i regel icke börja arbetet före kl. 5 f. m. Den ena av dessa uttalade särskilt, att det för hans del vore likgiltigt, om lagen utsträcktes till att omfatta även familjeföretag. Innehavaren av det tredje av omförmälda familjebagerier meddelade däremot, att han i regel började arbetet kl. 1 på natten, samt förklarade, att om han icke finge börja så tidigt skulle han icke kunna bedriva sin bagerirörelse. Enär han hade en gammalmodig ugn och saknade maskinell utrustning, skulle han nämligen utan denna tidiga början icke kunna få sitt bröd färdigt vid samma tid som de bättre utrustade större bagerierna. Rörande tillväxten av antalet småbagerier meddelar t. f. yrkesinspektören, att några tillförlitliga siffror i detta avseende icke kunnat erhållas. Att döma av den i Jönköping gjorda undersökningen syntes emellertid antalet hembagerier hava ökat under de senare åren men någon tendens till ökning av de egentliga familjebagerierna hade däremot icke kunnat förmärkas.

Yrkesinspektören i åttonde distriktet har företagit undersökning rörande förhål-

landena i städerna Gävle, Söderhamn, Hudiksvall, Östersund, Falun och Ludvika. Härvid har framgått, att sammanlagda antalet bagerier utan anställda arbetare i dessa städer icke synes ha undergått någon nämnvärd ökning på senare år. Största flertalet av ifrågavarande bagerier börja ej sitt arbete förrän tidigast omkring kl. 6 f. m. Endast i några fall påbörjas arbetet kl. 5 f. m. Söndagsarbete förekommer i regel ej. Såsom särskilt undantag från sistnämnda regel omnämnes, att i Gävle finnes ett bageri sysselsättande 2 familjemedlemmar, vilka baka wienerbröd på sön- och helgdagar och leverera detta till en del kaféer, vilka på vardagarna taga sitt bröd från andra bagerier. Från livsmedelsarbetareförbundets avdelning i Borlänge har till yrkesinspektören meddelats, att i det under denna avdelning hörande distriktet (praktiskt taget hela Dalarna med undantag av Ludvika, Hedemora och Krylbo) funnos år 1930 omkring 52 hembagerier men år 1935 c:a 84. Antalet bagerier med anställda arbetare var 34 år 1930 men endast 16 år 1935.

Yrkesinspektören i Linköping uttalar allmänt, att erfarenheten bestyrker motionärernas påstående, att hem- och familjebageriernas antal vuxit de senare åren. En avsevärd förskjutning från något större bagerier med anställda arbetare till mindre sådana med endast företagaren såsom arbetande, eventuellt med biträde av en eller annan familjemedlem, har obestridligen ägt rum. Å andra sidan syntes erfarenheterna peka i den riktningen, att den tillbakaflyttning av tidpunkten för uppslagning från kl. 6 till kl. 5 f. m., som genomfördes med 1926 års lag, i viss mån stärkt de större bageriernas ställning. Sedan bakning kunnat påbörjas vid sistnämnda klockslag, har det ofta blivit möjligt även för dessa bagerier att hinna få brödet färdigt till den tidpunkt, då efterfrågan på allvar börjar på morgonen.

Yrkesinspektören i Skånedistriktet anser det förhållandet, att hem- och familjebageriernas antal växt på vissa orter, till en del ha sin förklaring i att under senaste arbetslöshetsperiod många sökt skaffa sig sin utkomst genom att börja baka. Förnämsta orsaken till berörda förhållande torde dock enligt nämnda yrkesinspektör vara en uppkommen ökad efterfrågan på bröd.

Av yrkesinspektören i övre Norrland meddelas, att familjebagerierna synas förekomma i förhållandevis litet antal. Där förändring i antalet skett, tydde denna snarare på minskning än ökning under de senare åren. Vad anginge tiden för arbetets början på morgonen gåve tillgängliga uppgifter vid handen, att arbetet vid familjebagerierna i allmänhet icke försigginge på annan tid än som vore medgiven för företag, å vilka bagerilagen ägde tillämpning.

I samband med ifrågasatt utsträckning av förbudet mot kvinnors nattarbete har yrkesinspektrisen nyligen på styrelsens uppdrag företagit en undersökning, som jämväl omfattat småbagerierna. Av härvid erhållna uppgifter synes yrkesinspektrisen framgå, att småbagerierna i allmänhet tilltagit i antal under senare år. Om detta innebure, att även antalet familjebagerier ökat, vore däremot ovisst. Vid ifrågavarande undersökning hade vidare framgått, att de allra flesta familjebagerier ej började arbetet tidigare än i bagerilagen stadgades.

Anmärkas må slutligen, att flertalet yrkesinspektörer i sina yttranden beröra de svårigheter i fråga om tillsynen å lagens efterlevnad, som skulle uppstå i händelse den utsträckes att omfatta även familjebagerierna.

Nu återgivna delar av yrkesinspektörernas och yrkesinspektrisens yttranden giva uppenbarligen endast spridda drag av förhållandena inom bagerinäringen i det avseende, varom i motionerna är fråga. En allsidig och fullt tillförlitlig bild av det nuvarande läget kan givetvis endast erhållas genom en omfattande undersökning i ämnet liknande den år 1925 företagna. Mycket talar emellertid för att förhållandena i stort sett kunna karakteriseras på ungefär samma sätt som skedde i anslutning till den år 1925 verkställda undersökningen. En viktig skillnad föreligger likväl med hänsyn till den år 1926 vidtagna lagändringen, varigenom tiden för bageriarbetets början tillbakaflyttades från kl. 6 till kl. 5 f. m. Vid den 1925 företagna utredningen kunde icke påvisas, att bagerierna utan särskilt anställda i all-

mänhet började sin brödförsäljning tidigare än övriga bagerier. Numera torde med ganska hög grad av säkerhet kunna sägas, att familjebagerierna icke i någon mera avsevärd omfattning börja arbetet tidigare än i bagerilagen medgives eller kl. 5 f. m. Sannolikt är därför, att den nu gällande lagstiftningen icke i någon starkare grad gynnar uppkomsten av familjebagerier, utan torde deras förhållandevis talrika förekomst väsentligen vara att återföra på övriga, förut i detta sammanhang omförmälda förhållanden. Påpekas må härutöver, att den ökning av familjebagerierna, som synes ha ägt rum å vissa orter under senare år, till en del torde kunna sättas i samband med den under dessa år rådande, omfattande arbetslösheten, vilken torde föranlett ett större antal personer än eljest skulle varit fallet att söka vinna sin utkomst såsom egna företagare inom bagerihanteringen.

För den händelse familjebagerierna skulle inbegripas under lagen, anser sig styrelsen böra framhålla, att en någorlunda effektiv tillsyn av yrkesinspektionens befattningshavare inom det sålunda utökade tillämpningsområdet icke är möjlig med nuvarande tillgång på inspektionspersonal.

Verkningarna av ett utvidgat förbud mot kvinnors nattarbete.

Genom remiss den 16 november 1934 har socialstyrelsen anbefallts inkomma med utredning angående verkningarna av ett utvidgat förbud mot kvinnors nattarbete i överensstämmelse med föreskrifterna i ett av internationella arbetskonferensen den 19 juni 1934 vid dess adertonde sammanträde antaget förslag till konvention angående kvinnors nattarbete ävensom med förslag till de nya eller ändrade författningsbestämmelser, som skulle bliva erforderliga, därest Sverige anslöte sig till berörda konvention. Med anledning härav har styrelsen anmodat yrkesinspektrisen att i den omfattning tiden det medgåve verkställa dylik utredning, och har yrkesinspektrisen framlagt sådan utredning i skrivelse den 12 januari 1935 med tillhörande promemoria. I anslutning till denna utredning har socialstyrelsen i utlåtande den 19 januari 1935 anfört följande.

Av den verkställda utredningen, jämförd med tidigare utredningar i ämnet, synes framgå, att inom vissa verksamhetsområden betydande förändringar i arbetsförhållandena i detta avseende, varom nu är fråga, inträtt.

Beträffande *tvätt- och strykinrättningar* meddelar yrkesinspektrisen sålunda, att nattarbete numera i allmänhet ej förekommer vid dessa företag. Endast inrättningar, som ombesörja tvätt åt fartyg, synas fortfarande bedriva nattarbete i viss omfattning.

Det nattarbete, som tidigare i viss utsträckning ägt rum vid de mindre *skräddarierna och syateljéerna* uppgives likaså väsentligen ha upphört. Endast vid 5 av de till ett 40-tal uppgående arbetsställen av ifrågavarande slag, som varit föremål för besök, har arbete efter kl. 22 någon gång förekommit.

Inom *modistyrket* förekommer fortfarande — å mindre orter, efter vad det vill synas, i större omfattning än å större — arbete nattetid under vår- och höstsäsongerna. Yrkesinspektrisen anser sig emellertid kunna konstatera, att nattarbetet på ifrågavarande område i hög grad minskat.

Med hänsyn till vad sålunda anförts synas några större olägenheter icke vara att befara beträffande ovan omförmälda verksamhetsområden, för den händelse ett nattarbetsförbud i överensstämmelse med konventionsförslaget skulle komma att genomföras.

I fråga om *mejerierna* meddelar yrkesinspektrisen, att tiden ej medgivit henne att närmare undersöka arbetsförhållandena vid dessa. Allenast ett mejeri med 9 anställda, därav 7 kvinnor, har besökts. Vid detta började 2 kvinnor turvis för vecka arbetet kl. 4. Ett genomförande av nattarbetsförbudet uppgives här komma att medföra antingen att kvinnorna komme att avskedas och ersättas av män eller ock att mejeriet måste underkastas en dyrbar ombyggnad. Emellertid synas dylika konsekvenser för mejeriernas del icke behöva befaras i någon större omfattning. Vid en år 1926 genom yrkesunderinspektörerna verkställd undersökning framgick nämligen, att av 400 mejerier blott 28 började arbetet före kl. 5, och någon ökning i proportionen för sistberörda mejeriers del lär knappast ha inträtt sedan dess.

Yrkesinspektrisen omförmäler, att enligt 1926 års undersökning en utsträckning av nattarbetsförbudet skulle medföra stora olägenheter för de mindre ostmejerierna i Västerbotten, i det man där under ostberedningstiden, december—juni, i regel bedreve arbetet under tiden mellan kl. 5—23. Enligt vad styrelsen inhämtat genom yrkesinspektionen i nionde distriktet torde emellertid nattarbetet vid dessa mejerier numera helt ha upphört.

För mindre *bagerier* av olika slag med kvinnlig arbetskraft skulle tydligen ett förbud mot nattarbete komma att medföra ganska betydande svårigheter.

Dylika bagerier ha vid förevarande undersökning, som verkställts i anslutning till tvenne tidigare av den kvinnliga yrkesinspektionen verkställda undersökningar på området, besökts till ett antal av 182 med sammanlagt 385 arbetare, 104 män och 281 kvinnor. Det övervägande flertalet har utgjorts av bagerier med endast 1—3 anställda. Av de undersökta bagerierna, samtliga belägna inom stadssamhällen, utgjordes 113 av bagerier med uteslutande kvinnliga arbetare och 21 av bagerier med både kvinnlig och manlig arbetskraft. En ytterligare bearbetning av det material, som legat till grund för uppgifterna i yrkesinspektrisens promemoria, visar, att 19 av ifrågavarande kvinnliga bagerier börja arbetet vanliga vardagar före kl. 5 samt att icke mindre än 81 börja före nämnda klockslag å lördagar eller dagar före helg- eller liknande dagar. Av dessa 81 börja emellertid 19 arbetet före kl. 5 endast å dag före helgdag eller liknande dag. En jämförelse med motsvarande resultat vid föregående undersökningar, vilka emellertid omfattade ungefär tre gånger så många arbetsställen, synes utvisa en viss tendens till ökning av antalet bagerier, som börja arbetet före kl. 5.

Ett förbud mot nattarbete vid småbagerierna skulle enligt den uppfattning, vartill yrkesinspektrisen kommit efter samtal med arbetsgivare och arbetare, i en del fall leda till, att driften komme att nedläggas. I andra fall torde rörelsen komma att inskränkas och en eller ett par arbeterskor att avskedas. I några fall slutligen komme troligen de kvinnliga arbetarna att utbytas mot manliga. En följd av begränsningen av morgonarbetet för de kvinnliga bagerierna skulle även bliva, att arbetet komme att forceras på ett för arbeterskorna skadligt sätt.

Upplysas må, att enligt socialstyrelsens år 1925 verkställda utredning rörande bagerilagens verkningar omkring 8 000 kvinnor voro anställda inom sådana bageriföretag inom landet, vilka icke voro hänförliga till familjebagerier. Av dessa 8 000 torde 6 000 à 7 000 ha arbetat vid sådana mindre företag, som skulle komma att beröras av ett utvidgat nattarbetsförbud.

För biträdande av ifrågavarande konventionsförslag skulle krävas ändring av *19 § arbetarskyddslagen*. För ändamålet skulle nämnda stadgande kunna givas följande ändrade avfattning:

»Kvinna, som användes till industriellt arbete eller byggnadsarbete, ändå att det ej är att hänföra till industriellt arbete, skall för nattvila beredas oavbruten ledig-

het från arbetet under minst elva timmar varje dygn. I denna ledighet skall ingå tiden mellan klockan 10 e. m. och klockan 5 f. m. Vad sålunda stadgats skall dock ej gälla kvinna, som intager en med ansvar förenad ledande ställning och i vanliga fall ej utför manuellt arbete.

Yrkesinspektionens chefsmyndighet äger, när särskilda förhållanden det påkalla, efter hörande av vederbörande organisationer av arbetsgivare och arbetare medgiva, att för visst slag av arbete eller visst arbetsställe tiden mellan klockan 11 e. m. och klockan 6 f. m. må träda i stället för den i första stycket angivna tiden mellan klockan 10 e. m. och klockan 5 f. m.

Föreligga sådana — — — allmänna posten.»

Semester för tjänstemän, anställda och arbetare i Sverige.

En sammanfattning av senast tillgängliga uppgifter.

Av klimatiska och andra skäl har i Sverige frågan om viss tids årlig ledighet för löntagare av olika slag varit föremål för uppmärksamhet sedan lång tid tillbaka. Från att tidigare väsentligen ha varit en förmån för statens befattningshavare i högre ställning har semester genom lagstiftning, avtal eller sedvänja efter hand tillerkänts icke blott andra kategorier i tjänstemannaställning, utan även allt flera grupper av befattningshavare, jämväl sådana som äro jämförliga med eller hänförliga till vanliga kroppsarbetare. Nämnas må, att enligt de »legostadgor», vilka under åren 1664—1926 i viss utsträckning reglerade arbetsvillkoren inom jordbruk, husligt arbete m. m., årsanställda arbetare voro tillförsäkrade en s. k. frivecka, vilken ursprungligen representerade en »städjestämma», varunder nya tjänsteavtal kunde ingås, men som efter hand omvandlades till ett slags årlig semester.[1]

Av tjänstemän och anställda i statens tjänst åtnjuta numera praktiskt sett alla semester, ehuru enligt gällande avlöningsreglementen dess längd för olika personalgrupper växlar mellan 8 och 45 dagar per år. Ordinarie befattningshavare av lägre grad inom central- och lokalförvaltningen samt kommunikationsverken åtnjuta semester i 20 eller 25 dagar före uppnådda 40 levnadsår och därefter i 30 eller 35 dagar. För icke ordinarie befattningshavare är motsvarande antal semesterdagar 8 eller 16, resp. 16 eller 24.

Principen om semester för arbetare, sysselsatta i statens verksamhet, godtogs av 1913 års riksdag, som i anledning av en kungl. proposition i ämnet beslöt tillerkänna daglönare vid flottans varv, vilka haft oavbruten sysselsättning vid flottan under minst 4 år, semester med bibehållen lön under 6 arbetsdagar. År 1914 biföll riksdagen en motion om beviljande av semester åt arbetare och med dem likställda, vilka hade stadigvarande sysselsättning vid statsförvaltningen. Senare förbättrades ytterligare se-

[1] Soc. Medd. årg. 1925, sid. 1014.

mestervillkoren för arbetare vid armén och marinen, och f. n. utgör ledigheten 7 arbetsdagar intill uppnådda 30 levnadsår, 12 dagar i åldern 30—40 år och 14 dagar därefter. Från och med år 1920 infördes semester jämväl för järnvägsstyrelsens och vattenfallsstyrelsens anläggningsarbetare, varvid ledigheten bestämdes till 6 à 7 dagar per kalenderår för arbetare, som fyllt 21 år samt varit i statens tjänst minst 24 månader av senast förflutna 27 månader, vilket villkor dock 1924 ändrades till 10 av senaste 12 månader. För närvarande växlar för dessa arbetargrupper semestern efter ålder mellan 6 och 12 arbetsdagar, medan den för statens järnvägars verkstadsarbetare utgör 5—15 dagar. Semester tillförsäkrades linjearbetare vid telegrafverket genom kollektivavtal år 1919, och bestämdes denna ledighet till 6 dagar; numera kan den vid högre ålder utökas till 12 dagar.[1]

Riktas därefter uppmärksamheten på kommunerna, ställa sig arbetsvillkoren skäligen olika å olika orter och för olika befattningshavare. Allmänt erhålla emellertid de kommunala tjänstemännen semester. Dess längd anpassas antingen efter avlöningens storlek eller fastställes individuellt för olika tjänster och höjes stundom efter vissa uppnådda levnadsår (i Stockholm 30 år, eljes i regel 40 år).

Under det senaste årtiondet har semesterförmån i allt större utsträckning kommit även kommunalarbetarna till del, varvid villkoren i regel ordnats genom kollektivavtal. För fast anställda arbetare i allmän tjänst torde numera vanligen tillämpas årlig semester om än av växlande längd. De allmänna bestämmelser, som avtalats mellan svenska städernas förhandlingsorganisation, omfattande ett fyrtiotal merendels större städer, och svenska kommunalarbetareförbundet, stadga en årlig semester av resp. 8, 10, 12 och 14 arbetsdagar (för skiftarbetare o. d. resp. 10, 12, 14 och 16 dagar) efter resp. 9 månaders, 5, 8 och 11 års anställning.

För privatanställda inom gross- och detaljhandel, banker och försäkringsföretag, industri och samfärdsel utgör semester en allmänt bruklig förmån, låt vara att densamma blott i ringa mån är fastställd genom kollektivavtal eller liknande överenskommelser. Enligt en av socialstyrelsen verkställd undersökning, avseende över 37 000 privatanställda, åtnjöts år 1920 semester enligt arbetsgivarnas uppgifter av 95 % av personalen, medan enligt dennas egna uppgifter proportionen var något lägre (88 %).[2] Anledningen till denna differens torde vara, att särskilt där inga skriftliga bestämmelser föreligga delade meningar kunna uppstå, huruvida åtnjuten ledighet vore att betrakta som semester, särskilt i det fall att löneförmånerna ej helt fått bibehållas. Under det senaste årtiondet synes semesterförmånen ha ytterligare utvecklats, enär enligt inom socialstyrelsen för år 1931 verkställda undersökningar semester uppgivits förekomma för butikspersonal (redovisade c:a 24 000) beträffande c:a 90 % och för kontors- och lagerpersonal (c:a 11 000) beträffande c:a 97 %, detta enligt såväl arbetsgivarnas som personalens upp-

[1] Anställnings- och avlöningsförhållandena för lägre personal i allmän tjänst, utg. av socialstyrelsen 1931.

[2] Arbets- och löneförhållanden för affärsanställda i Sverige, utg. av socialstyrelsen 1925.

gifter. Semesterns längd är rätt växlande, men synes i omkring halva antalet fall utgöra två veckor. Särskilt för kontorspersonal ökas semestern med växande antal tjänsteår upp till tre à fyra veckor. Däremot torde så lång ledighet uppnås av relativt få bland de butiksanställda, och av dem synes omkring en fjärdedel ha endast omkring en veckas semester.[1]

Frågan om semester för i enskild tjänst anställda arbetare bragtes inför riksdagen genom en motion år 1917, vilken gav upphov till ett riksdagsbeslut med begäran om utredning. Med anledning härav uppdrog Kungl. Maj:t åt den år 1918 tillsatta arbetstidskommittén att utreda och inkomma med förslag, huruvida och på vad sätt en allmän arbetarsemester skulle kunna genomföras i vårt land. År 1920 avgav kommittén betänkande med förslag till lag om arbetarsemester. Enligt detta förslag skulle lagens tillämpningsområde bliva detsamma som för lagen om arbetstidens begränsning. Vid de av lagförslaget omfattade företagen skulle minst 8 dagars ledighet under tiden den 15 maj—16 september tilldelas varje arbetare, som varit anställd hos samma arbetsgivare sedan den 16 september året förut. Under semestertiden skulle avlöning utgå med ett belopp motsvarande arbetsförtjänsten, beräknad efter den timlön, vartill arbetaren vid tiden för semesterns början var berättigad. Om arbetare åtnjutit ledighet under sammanlagt mer än 18 söckendagar på grund av annan omständighet än sjukdom eller olycksfall, skulle arbetsgivaren ej vara förpliktad att bereda honom semesterledighet.

Kommittéförslaget föranledde icke direkt några lagstiftningsåtgärder i semesterfrågan. Emellertid upptogs saken av socialstyrelsen, som i sitt den 8 november 1925 avgivna förslag till reviderad lag om arbetarskydd förordade, att åt arbetare, som utan avsevärt uppehåll användes till arbete året runt och varit anställd hos samma arbetsgivare någon längre tid, borde, i allmänhet under den varmare årstiden, beredas semesterledighet under minst en vecka med i skälig mån bibehållen avlöning. Denna bestämmelse — vilken hade en betydande räckvidd, enär med arbetare här skulle förstås icke enbart kroppsarbetare utan envar som utförde arbete för annans räkning utan att i förhållande till denne vara att anse som självständig företagare — infördes enligt beslut av 1931 års riksdag i 1912 års lag om arbetarskydd, dock med den ändringen att minimiledigheten sattes till fyra söckendagar, förlagda i omedelbar anslutning till sön- eller helgdag.

Denna ändring stod i samband med de faktiska förhållandena på detta område, sådana de utvecklat sig på grundval av frivilliga överenskommelser mellan arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer. Härigenom hade särskilt efter år 1918 arbetarsemestern fått en mycket betydande utbredning i vårt land. Medan enligt en av kommerskollegium utförd undersökning för år 1905 allenast 2·6 % av samtliga av undersökningen berörda arbetare åtnjöto semester och enligt en av arbetstidskommittén verkställd utredning för år 1917 så var fallet med icke fullt 16 % av samtliga redovisade arbetare, mång-

[1] Arbetstidsförhållandena inom detaljhandeln, utg. av socialstyrelsen 1933 (samt otryckt material hos socialstyrelsen).

dubblades antalet semesterberättigade under de närmast följande åren. En av socialstyrelsen utförd undersökning beträffande gällande kollektivavtal gav vid handen, att vid årsskiftet 1920/21 beräknades c:a 321 000 arbetare, motsvarande 73 % av hela det då redovisade arbetarantalet, vara genom avtal tillförsäkrade semester, i den mån de uppfyllde föreskrivna villkor i fråga om anställningstid m. m. Enligt en senare undersökning, som avsåg de vid 1928 års utgång gällande kollektivavtalen, skulle av 513 000 arbetare inom industri, handel och samfärdsel m. m. 399 000 eller 78 % beröras av bestämmelser om semesterförmån. Den senaste undersökningen av detta slag, som avsåg årsskiftet 1932/33, gav vid handen, att antalet semesterberättigade arbetare ökats till c:a 454 000 eller 79 % av de omkring 576 000 arbetare, vilkas arbetsvillkor då voro reglerade genom kollektivavtal. Inom den femtedel av samtliga avtalsberörda arbetare, som ännu sakna avtalsfästad semester, återfinnes flertalet arbetare inom säsongindustrier, sådana som skogsavverkning, flottning, stenhuggerier och byggnadsverksamhet. Emellertid har semester i större eller mindre utsträckning införts genom nyligen träffade avtalsuppgörelser även inom vissa yrken, vilka måste betecknas såsom ägande ganska hög grad av säsongkaraktär, såsom bleck- och plåtslageriarbetare (merendels 4 arbetsdagar), elektriska montörer (4 arbetsdagar), sjömän (4 dagar efter två års tjänstgöring i följd på samma fartyg) samt hamnarbetare (i ordinarie kår merendels en vecka, för vilken ersättning beredes genom successiva löneavdrag).

Kan sålunda semester betecknas som en förmån, vilken numera tillkommer det övervägande flertalet på mera stadigvarande sätt sysselsatta arbetare inom de industriella näringsgrenarna, får man dock ej överskatta betydelsen av denna förmån i dess nuvarande gestalt. Enligt kollektivavtalen åtnjuta omkring två tredjedelar av samtliga semesterberättigade arbetare en ledighet, som är kortare än en vecka. Inom storindustrien omfattar sålunda semestern i regel endast 4 fridagar, ehuru ledigheten i praktiken ofta utsträckes till en vecka, då semestern uttages i samband med midsommarhelgen. I de kollektivavtal, som i början av år 1935 ingingos för mekaniska verkstadsindustrien och snickeriindustrien, har föreskrivits, att en var arbetare skall årligen beredas ledighet, omfattande den kalendervecka, under vilken midsommarafton infaller. — Semester om 6 dagar är vanlig inom livsmedelsindustrien samt vid konfektionsfabriker och skrädderier, medan två veckors semester och därutöver stadgas bland annat i avtalen för boktryckerierna, för de enskilda järnvägarna och för de lappländska gruvfälten.

Även inom jordbruk och husligt arbete är det vanligt med semester, vilken i mycket torde kunna återföras på den gamla, tidigare omnämnda »friveckan». Sålunda stadgas i de kollektivavtal, som sedan år 1919 reglera arbetsvillkoren inom det större jordbruket i vissa delar av södra och mellersta Sverige, att varje arbetare med årsanställning äger att utan avdrag på lönen erhålla ledighet från arbetet under sammanlagt 7 helgfria dagar om året. Dessa fridagar skola efter överenskommelse mellan arbetsgivaren och arbetaren fördelas på minst två perioder och få icke uttagas under pågående sådd eller skörd.

Fridagar i liknande omfattning torde vara brukliga även inom sådana områden, där kollektivavtal ej gälla inom jordbruket.

Inom det husliga arbetet är det vanligt, att hembiträdena åtnjuta semester i en eller ett par veckor per år.[1] Enligt en av socialstyrelsen verkställd undersökning, grundad på över 5 000 uppgifter från husmödrar och hembiträden, åtnjöto av de senare $^3/_5$ (enligt egna uppgifter) à $^4/_5$ (enligt resp. husmödrar) en eller ett par veckors årlig semester, varvid i flertalet fall utöver lönen utgingo särskilda kostpengar. Dessa förmåner grunda sig härvidlag uteslutande på sedvänja eller individuella överenskommelser, då kollektivavtal ej finnas inom detta arbetsområde. — Så har däremot varit fallet inom hotell- och restaurangbranschen, ehuru tidigare gällande riksavtal utgingo i början av år 1935, låt vara att deras bestämmelser alltjämt lära tillämpas. Enligt dessa skall hos arbetsgivaren fast anställd personal efter ett års anställning i följd åtnjuta 8 dagars samt efter två års anställning 14 dagars semesterledighet. Under semester äger personalen åtnjuta ersättning för kost, beräknad efter 2 kr. per dag, varjämte fast avlönad personal uppbär sin kontanta lön, medan serverings- o. d. personal erhåller 3 kr. per dag såsom ersättning för förlorad arbetsförtjänst (dickspengar o. d.).

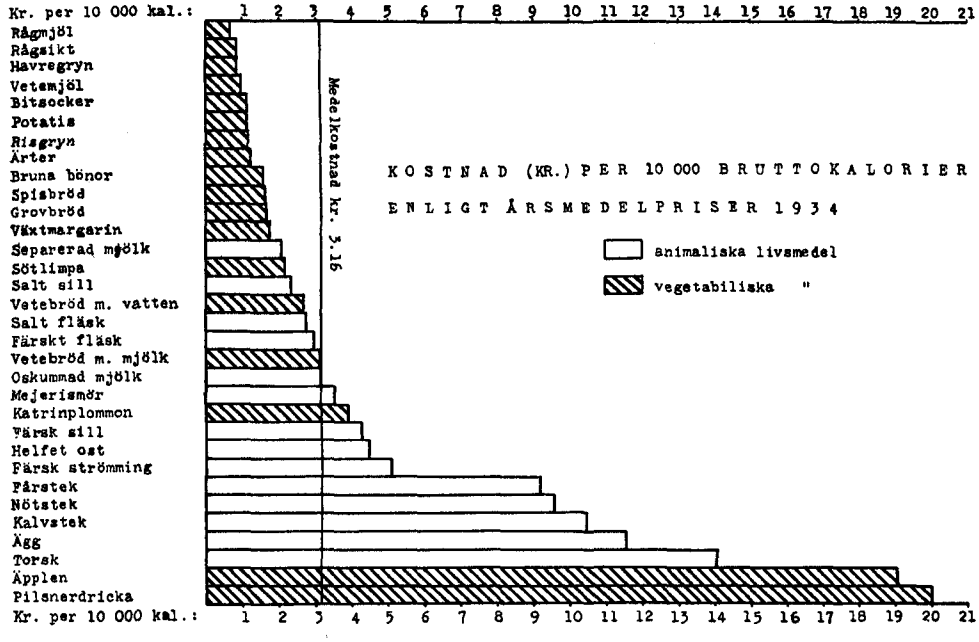
Näringsvärde och pris å viktigare födoämnen år 1934.

I enlighet med den resolution angående verkställande av levnadskostnadsundersökningar, som antogs vid den tredje internationella socialstatistiska konferensen i Genève i oktober 1926 och som bl. a. innehöll, att de olika länderna skulle publicera beräkningar över födoämnenas pris och näringsvärde, framläggas resultaten av dylika beräkningar för Sveriges vidkommande i följande redogörelse, som hänför sig till den genomsnittliga prisnivån år 1934.

Vid tidigare undersökningar av liknande slag, för vilka resultaten meddelats i denna tidskrift (senast årg. 1934, sid. 319 ff.), ha till grund för beräkningarna legat födoämnenas nettokalorivärden, d. v. s. den näringsmängd kroppen med hänsyn till förlusten i tarmkanalen ansetts kunna tillgodogöra sig. Av flera skäl har styrelsen emellertid funnit det lämpligt att till grund för de fortsatta beräkningarna lägga födoämnenas *bruttokalorivärden*.[2] Efterföljande sammanställningar äro därför icke fullt jämförbara med tidigare i denna tidskrift meddelade uppgifter rörande födoämnenas näringsvärde och pris. De nu använda bruttokaloritalen ha utarbetats av laboratorn vid Karolinska institutets näringsfysiologiska avdelning E. Abramson och avse de i handeln vanligast förekommande kvaliteterna å olika slag av livsmedel.

[1] Soc. Medd. årg. 1935, sid. 136.
[2] Se Soc. Medd. årg. 1935, sid. 185 ff.

Beträffande de i tabellen medtagna varuslagen ha vissa smärre förändringar gjorts, i det att halvfet ost och abborre borttagits såsom mindre betydelsefulla, varemot tillkommit pilsnerdricka, katrinplommon och äpplen, för vilka varuslag socialstyrelsen numera införskaffar prisnoteringar från ombudsorterna.

Såsom utgångspunkt för bedömandet av frågan, om ett varuslag är dyrt eller billigt i förhållande till sitt näringsvärde, kan användas medeldyrheten per 10 000 bruttokalorier i en vanlig arbetarkost. Kostens sammansättning bland bättre ställda arbetare och tjänstemän av lägre grad i städer och industriorter är utrönt genom socialstyrelsens senaste hushållskostnadsundersökningar år 1932/33, för vilka preliminära redogörelser tidigare lämnats i denna tidskrift.[1] Vid den år 1933 rådande prisnivån uppgick kostnaden per 10 000 bruttokalorier till 3·13 kr. Härvid har man tagit med i beräkningen samtliga föda- och njutningsämnen, alltså ej blott de i efterföljande tabell redovisade varuslagen, utan även en del artiklar med intet (exempelvis kaffe, te och kryddor) eller relativt lågt näringsvärde i förhållande till sitt pris (exempelvis vissa grönsaker och konserver). Omräknas nyssnämnda kostnad efter prisnivån år 1934, erhåller man en genomsnittskostnad per 10 000 bruttokalorier av 3·16 kr. mot 3·13 kr. under 1933. Tabellens uppgifter för samtliga orter enligt medelpriserna för år 1934 visa, att de medtagna varuslagen genom nämnda genomsnittskostnad, 3·16 kr., uppdelas i två grupper, den ena bestående av billigare, huvudsakligen vegetabiliska livsmedel, den andra av dyrare, animaliska. Av de vegetabiliska voro endast katrinplommon, äpplen och pilsnerdricka dyrare

[1] Soc. Medd. årg. 1934, sid. 787 ff. samt årg. 1935, sid. 185 ff.

Näringsvärde, årsmedelpris (öre) och kostnad (öre)

	Varuslag (Kvantiteten är 1 kg, där ej annat angives.)	Antal bruttokalorier per enhet	Samtliga ombudsorter						Stockholm 1934	
			1913		1933		1934			
			Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.
1	Sammalet rågmjöl	*3 530*	22	*62*	24	*68*	23	*65*	22	*62*
2	Rågsiktmjöl	*3 530*	27	*76*	32	*91*	31	*88*	32	*91*
3	Havregryn	*3 840*	36	*94*	32	*83*	34	*89*	35	*91*
4	Vetemjöl	*3 530*	31	*88*	36	*102*	35	*99*	34	*96*
5	Bitsocker	*4 090*	67	*164*	47	*115*	46	*112*	43	*105*
6	Potatis (5 liter)	*3 150*	28	*89*	36	*114*	36	*114*	38	*121*
7	Risgryn	*3 500*	41	*117*	42	*120*	41	*117*	43	*123*
8	Gula ärter	*3 380*	31	*92*	33	*98*	42	*124*	39	*115*
9	Bruna bönor	*3 380*	48	*142*	48	*142*	53	*157*	50	*148*
10	Hårt, grovt spisbröd	*3 660*	41	*112*	61	*167*	59	*161*	57	*156*
11	Mjukt rågbröd, grovbröd	*2 720*	30	*110*	46	*169*	45	*165*	51	*188*
12	Växtmargarin	*7 940*	135	*170*	127	*160*	141	*178*	143	*180*
13	Separerad mjölk (l)	*340*	6	*176*	7	*206*	7	*206*	9	*265*
14	Sötlimpa	*2 720*	38	*140*	58	*213*	58	*213*	63	*232*
15	Salt sill	*2 120*	45	*212*	40	*189*	49	*231*	49	*231*
16	Vetebröd, bakat med vatten	*2 650*	43	*162*	72	*272*	71	*268*	68	*257*
17	Salt fläsk	*5 100*	140	*275*	148	*290*	141	*276*	154	*302*
18	Färskt fläsk	*4 600*	133	*289*	142	*309*	136	*296*	156	*339*
19	Vetebröd, bakat med mjölk	*2 700*	60	*222*	86	*319*	84	*311*	109	*404*
20	Oskummad mjölk (l)	*670*	14	*209*	20	*299*	21	*313*	24	*358*
21	Mejerismör	*7 870*	236	*300*	244	*310*	276	*351*	269	*342*
22	Katrinplommon	*2 720*	.	.	107	*393*	106	*390*	105	*386*
23	Färsk sill	*1 450*	34	*234*	61	*421*	62	*428*	65	*448*
24	Helfet ost	*3 810*	164	*430*	147	*386*	170	*446*	170	*446*
25	Färsk strömming	*1 120*	38	*339*	59	*527*	57	*509*	53	*473*
26	Fårkött, stek	*2 090*	133	*636*	187	*895*	192	*919*	209	*1 000*
27	Nötkött, stek	*1 630*	122	*748*	148	*908*	156	*957*	167	*1 025*
28	Gödkalvstek	*1 900*	131	*689*	188	*989*	198	*1 042*	202	*1 063*
29	Ägg (tjog)	*1 460*	159	*1 089*	161	*1 103*	168	*1 151*	176	*1 205*
30	Torsk	*620*	55	*887*	89	*1 435*	87	*1 403*	123	*1 984*
31	Äpplen	*510*	.	.	105	*2 059*	97	*1 902*	98	*1 922*
32	Pilsnerdricka (1/3 liter)	*120*	.	.	24	*2 000*	24	*2 000*	22	*1 833*
33	Gädda	*450*	108	*2 400*	157	*3 489*	152	*3 378*	160	*3 556*

per 10 000 bruttokalorier för viktigare livsmedel.

Motala 1934		Växjö 1934		Malmö 1934		Göteborg 1934		Lidköping 1934		Falun 1934		Sundsvall 1934		Luleå 1934		
Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	
24	*68*	24	*68*	25	*71*	23	*65*	21	*59*	22	*62*	25	*71*	22	*62*	1
30	*85*	33	*93*	31	*88*	31	*88*	31	*88*	31	*88*	32	*91*	31	*88*	2
33	*86*	35	*91*	33	*86*	32	*83*	34	*89*	35	*91*	35	*91*	35	*91*	3
34	*96*	36	*102*	34	*96*	35	*99*	35	*99*	36	*102*	36	*102*	36	*102*	4
44	*108*	46	*112*	43	*105*	44	*108*	45	*110*	44	*108*	48	*117*	48	*117*	5
33	*105*	40	*127*	32	*102*	38	*121*	33	*105*	33	*105*	38	*121*	46	*146*	6
40	*114*	47	*134*	47	*134*	39	*111*	40	*114*	40	*114*	44	*126*	38	*109*	7
38	*112*	47	*139*	47	*139*	46	*136*	41	*121*	42	*124*	41	*121*	45	*133*	8
53	*157*	55	*163*	56	*166*	54	*160*	59	*175*	51	*151*	52	*154*	54	*160*	9
63	*172*	65	*178*	67	*183*	71	*194*	61	*167*	55	*150*	52	*142*	63	*172*	10
45	*165*	40	*147*	32	*118*	52	*191*	50	*184*	46	*169*	58	*213*	50	*184*	11
142	*179*	141	*178*	143	*180*	143	*180*	141	*178*	142	*179*	141	*178*	143	*180*	12
7	*206*	8	*235*	7	*206*	10	*294*	7	*206*	6	*176*	10	*294*	7	*206*	13
56	*206*	50	*184*	39	*143*	68	*250*	71	*261*	60	*221*	64	*235*	61	*224*	14
46	*217*	49	*231*	47	*222*	59	*278*	50	*236*	44	*208*	51	*241*	59	*278*	15
59	*223*	50	*189*	80	*302*	94	*355*	59	*223*	80	*302*	77	*291*	81	*306*	16
122	*239*	139	*273*	144	*282*	147	*288*	139	*273*	137	*269*	148	*290*	156	*306*	17
121	*263*	135	*293*	118	*257*	147	*320*	139	*302*	140	*304*	146	*317*	156	*339*	18
78	*289*	70	*259*	78	*289*	103	*381*	71	*263*	94	*348*	96	*356*	·	·	19
19	*284*	16	*239*	21	*313*	23	*343*	17	*254*	22	*328*	25	*373*	23	*343*	20
265	*337*	260	*330*	270	*343*	293	*372*	280	*356*	280	*356*	289	*367*	296	*376*	21
100	*368*	110	*404*	100	*368*	105	*386*	110	*404*	102	*375*	110	*404*	113	*415*	22
64	*441*	53	*366*	73	*503*	53	*366*	56	*386*	52	*359*	·	·	50	*345*	23
165	*433*	168	*441*	167	*438*	184	*483*	162	*425*	160	*420*	167	*438*	175	*459*	24
55	*491*	51	*455*	60	*536*	87	*777*	57	*509*	64	*571*	50	*446*	54	*482*	25
195	*933*	185	*885*	205	*981*	192	*919*	180	*861*	170	*813*	216	*1 033*	181	*866*	26
144	*883*	143	*877*	184	*1 129*	182	*1 117*	147	*902*	153	*939*	157	*963*	162	*994*	27
182	*958*	183	*963*	250	*1 316*	192	*1 011*	178	*937*	180	*947*	237	*1 247*	251	*1 321*	28
154	*1 055*	137	*938*	167	*1 144*	173	*1 185*	153	*1 048*	175	*1 199*	196	*1 342*	201	*1 377*	29
86	*1 387*	90	*1 452*	55	*887*	50	*806*	70	*1 129*	119	*1 919*	125	*2 016*	78	*1 258*	30
89	*1 745*	97	*1 902*	92	*1 804*	102	*2 000*	104	*2 039*	88	*1 725*	117	*2 294*	123	*2 412*	31
22	*1 833*	22	*1 833*	23	*1 917*	25	*2 083*	22	*1 833*	23	*1 917*	23	*1 917*	25	*2 083*	32
154	*3 422*	146	*3 244*	162	*3 600*	177	*3 933*	118	*2 622*	167	*3 711*	180	*4 000*	125	*2 778*	33

än genomsnittskostnaden, varemot av de animaliska endast mjölk, salt sill och fläsk voro billigare. De i förhållande till näringsvärdet allra billigaste livsmedlen voro mjöl, gryn, ärter, socker, potatis och bruna bönor. Ihågkommas bör likväl, att mjöl och gryn merendels kräva en rätt kostsam beredning, innan de kunna tillgodogöras; deras prisbillighet i förhållande till övriga billigare varuslag, exempelvis margarin, bröd och separerad mjölk, är följaktligen till en del skenbar.

Skillnaden mellan de animaliska standardartiklarna inbördes är med avseende å kostnaden för 10 000 bruttokalorier mycket större än mellan de vegetabiliska (jfr diagrammet å sid. 253). Näst efter fläsk i prisbillighet komma vetebröd bakat med mjölk, oskummad mjölk, smör, katrinplommon och färsk sill. I förhållande till näringsvärdet hör kött till de dyra varuslagen; ägg äro ännu dyrare samt äpplen, pilsnerdricka och gädda allra dyrast. Hur dyra dessa sistnämnda livsmedel faktiskt äro i förhållande till sitt kalorivärde framgår måhända mera tydligt därav att det, för att kostnaden per 10 000 bruttokalorier skall sjunka till medelvärdet 3·16 kr., fordras ett pris för ägg av 46 öre per tjog, för äpplen och gädda resp. 16 öre per kg samt för pilsnerdricka 4 öre per flaska ($= {}^1/_3$ lit.).

Den ordning i prisavseende mellan varuslagen, som nu iakttagits för år 1934, rådde i stort sett även 1933. De mest framträdande förskjutningarna i ordningsföljden ha träffat mjukt vetebröd (bakat med mjölk) och bitsocker, vilka blivit jämförelsevis billigare, samt ärter, margarin, oskummad mjölk och ost samt salt sill, för vilka förändringen varit den motsatta. De absoluta priserna ha sedan 1933 sjunkit för 16 varuslag, stigit för 13 och förblivit genomsnittligt oförändrade för 4 varuslag.

Hushållsförbrukningen av smör och margarin.

Utredning i anledning av smör- och margarinkommitténs betänkande den $^{14}/_{11}$ 1934.

Genom remiss den 17 november 1934 har Kungl. Maj:t anbefallt socialstyrelsen inkomma med utlåtande över smör- och margarinkommitténs betänkande den 14 november 1934 med förslag angående avsättningen av smör och andra fettämnen av inhemskt ursprung. Till fullgörande härav har styrelsen, med användande av inom styrelsen tillgängligt material, låtit verkställa en utredning rörande *dels* familjehushållens konsumtion av ifrågavarande livsmedel och priserna å desamma under 1914—1933, *dels och* de verkningar de föreslagna åtgärderna kunna väntas få för konsumenthushållen, särskilt mindre bemedlade och barnrika familjer. Denna utredning, som överlämnats till Kungl. Maj:t den 9 januari 1935, återgives här nedan.

I. Förbrukning och priser 1914—1933.

För att belysa de förändringar, som inträtt i familjehushållens förbrukning av mjölk, grädde, smör och margarin under de senaste 20 åren, ha efterföljande uppgifter sammanställts på grundval av socialstyrelsens budgetundersökningar för åren 1914, 1920, 1923 och 1933.

a) *I städerna.* De i nedanstående tablå meddelade uppgifterna avse årsförbrukningen för ett s. k. normalhushåll — bestående av 3·3 konsumtionsenheter eller en familj om man, hustru samt 2 à 3 barn — bland industriarbetare och lägre tjänstemän i rikets städer.

År	Oskummad mjölk, l	Skummad mjölk, l	Grädde l	Smör kg	Margarin kg
1914	662	213	·	31·7	19·2
1923	839	60	20·5	36·6	21·1
1933	743	26	24·9	38·6	36·0

Förbrukningen av oskummad mjölk, som från tiden före kriget till år 1923 ökade, från 662 till 839 lit per år och hushåll eller med 26·7 % bland de mindre bemedlade samhällsklasserna i städerna, har sedermera minskat och belöpte sig omkring år 1933 till 743 lit. Konsumtionsminskningen från 1923 till 1933 utgjorde 11·4 %. Förbrukningen av skummad mjölk (såväl separerad som handskummad) har nedgått till en obetydlighet och utgjorde år 1933 endast 26 lit mot 213 år 1914. Beträffande hushållens förbrukning av grädde iakttages en stegring av 21·5 % under de senaste 10 åren. Tidigare siffror saknas på denna punkt.

Av siffrorna framgår att hushållens förbrukning av smör och margarin ökat. Konsumtionsutvecklingen för dessa varuslag har dock gestaltat sig högst olika. Från 1914 till 1923 ökade sålunda smörförbrukningen med 15·5 %, medan stegringen i margarinförbrukningen belöpte sig till 9·9 %. Från 1923 till 1933 visar däremot smörförbrukningen en avsevärt mattare stegringstendens, i det ökningen endast belöper sig till 5·5 %. Däremot har under samma tid hushållens förbrukning av margarin ökat med icke mindre än 70·6 %. Till följd av denna konsumtionsutveckling spelar margarinet numera i städerna ur kvantitativ synpunkt nästan samma roll som smöret i fråga om de mindre bemedlade familjernas försörjning med matfett.

b) *Å industriorterna.* Beträffande industriortshushållens förbrukning av här ifrågavarande livsmedel kunna jämförelser endast göras mellan åren 1923 och 1933. I nedanstående tablå meddelas årsförbrukningen för ett normalhushåll bland industriarbetare och lägre tjänstemän å industriorter av mera lantlig karaktär.

År	Oskummad mjölk, l	Skummad mjölk, l	Grädde l	Smör kg	Margarin kg
1923	1 009	67	4·0	31·7	26·7
1933	836	25	11·7	35·6	40·9

Jämväl å industriorterna är utvecklingstendensen således densamma som i städerna. Hushållens förbrukning av oskummad och skummad mjölk har under de senaste 10 åren minskat med resp. 17·1 % och 62·7 %, medan gräddkonsumtionen ökat högst avsevärt. Hushållens förbrukning av smör har ökat med 12·3 % och av margarin med 53·2 %.

c) *Inom medelklasshushållen.* För att belysa konsumtionsutvecklingen inom medelklassen har materialet från 1923 och 1933 års hushållskostnadsundersökningar sammanställts här nedan, varvid industriorts- och stadshushållen sammanslagits.

År	Oskummad mjölk, l	Skummad mjölk, l	Grädde l	Smör kg	Margarin kg
1923	956	15	22·5	46·2	22·4
1933	767	15	21·5	46·3	33·2

Av siffrorna framgår att medelklasshushållen minskat sin förbrukning av oskummad mjölk med 19·8 %, medan förbrukningen av skummad mjölk samt grädde är nästan oförändrad. Detsamma är förhållandet med smörförbrukningen, som hållit sig i medeltal vid 46 kg per år och hushåll. Margarinkonsumtionen visar liksom för övriga här berörda socialklasser en betydande stegring, som uppgår till 48·2 %.

d) *På landsbygden.* Beträffande konsumtionsförhållandena på landsbygden stå för närvarande endast preliminära bearbetningsresultat avseende statavlönade lantarbetare och daglönare till förfogande från den nu pågående hushållskostnadsundersökningen. Sammanställas och jämföras dessa preliminära förbrukningssiffror med motsvarande data från socialstyrelsens år 1920 verkställda levnadskostnadsundersökning på landsbygden — vilken emellertid avsåg en tidpunkt, då jordbrukets lönenivå intog ett utpräglat toppläge — kan man erhålla en om ock approximativ uppfattning av utvecklingstendensen. Förbrukningens storlek per år och normalhushåll (= 3·3 konsumtionsenheter) gestaltade sig som följer.

Arbetarkategorier	År	Oskummad mjölk, l	Skummad mjölk, l	Grädde l	Smör kg	Margarin kg
Statare	1920	961	406	2·0	20·8	7·6
	1933	1 043	157	5·6	15·2	36·8
Daglönare	1920	795	330	3·8	30·7	8·6
	1933	787	120	5·6	31·0	39·0

De statavlönade lantarbetarhushållens förbrukning av oskummad mjölk och grädde har enligt dessa beräkningar ökats med resp. 8·5 och 180·0 %, medan skummjölksförbrukningen nedgått med 61·3 %. För daglönarna har däremot konsumtionen av oskummad mjölk förblivit praktiskt taget oförändrad under perioden i fråga, medan utvecklingen i övrigt nära ansluter sig till den för statarna konstaterade. Omräknas skummjölken och grädden till oskummad mjölk, varvid 1 liter skummjölk antages motsvara 0·6 liter oskummad och 1 liter grädde 3 liter oskummad mjölk, kan mjölkförbrukningen per år och statarhushåll 1920 uppskattas till 1 211 liter och år 1933 till 1 154 liter. Motsvarande siffror för daglönare bliva resp. 1 003 och 876 liter. Som ett allmänt omdöme torde med ledning av dessa siffror kunna sägas, att lantarbetarklassens totala mjölkförbrukning något minskats.

Beträffande smör- och margarinförbrukningen är utvecklingen så till vida ensartad, att bägge de här representerade lantarbetargrupperna mångdubblat sin margarinkonsumtion (ökning resp. 384·2 och 353·5 %). Men medan denna kvantitativa förbättring i lantarbetarnas försörjning med matfett i fråga om daglönarna kunnat ske under bibehållande av en smörkonsumtion, som nära ansluter sig till den för industriarbetarna ovan konstaterade, har den för statarnas vidkommande bidragit till en direkt minskning av smörförbrukningen.

e) *Sammanfattning.* Som allmänt omdöme rörande konsumtionsutvecklingen efter kriget av här berörda livsmedel kan sägas, att den totala *mjölkförbrukningen* bland såväl industriarbetar-, lägre tjänstemanna- som medelklasshushåll i städer och industriorter liksom även bland lantarbetarhushåll visat en osedvanligt likriktad tendens till minskning. *Smörförbrukningen* har bland städernas och industriorternas mindre bemedlade befolkning något ökats, medan förbrukningen inom medelklassen under de senaste 10 åren varit oförändrad. Inom lantarbetarhushållen[1] synes smörförbrukningen däremot varit tämligen oförändrad och i varje fall icke visat tendens till stegring. *Margarinförbrukningen* uppvisar en exceptionellt kraftig ökning i såväl städer som industriorter och särskilt bland lantarbetarhushållen, men jämväl medelklassfamiljerna visa en utpräglad tendens till ökad konsumtion av margarin.

[1] Dessa representeras här endast av statare och daglönare (utan brukningsdel), medan hänsyn ej kunnat tagas till torpare och arbetarsmåbrukare, enär för dessa inga hushållsböcker för år 1933 ännu hunnit bearbetas.

Orsakerna till de här ovan påvisade förändringarna i hushållens konsumtionsvanor från tiden före och efter kriget äro flera. I första hand torde den icke obetydliga stegringen av reallönerna och den därmed följande höjningen av familjernas levnadsstandard med åtföljande omläggning i dietvanorna vara av betydelse och i detta sammanhang värd beaktande. I andra hand har givetvis prisbildningen på livsmedelsmarknaden spelat en icke obetydlig roll. Till följd av den lätthet, med vilken olika livsmedel kunna ersätta varandra i kosthållet, och med hänsyn till konsumenternas strävan att vid prisförändringar i allt väsentligt söka bibehålla totalutgiften för livsmedelskontot oförändrad, kommer efterfrågan å de olika slagen av livsmedel att bli mycket priskänslig.

Enligt socialstyrelsens prisstatistik ha *detaljpriserna* på mjölk, smör och margarin gestaltat sig på följande sätt.

År	Oskummad mjölk		Separerad mjölk		Smör		Margarin		Socialstyrelsens livsmedelsindex
	öre per l	index	öre per l	index	öre per kg	index	öre per kg	index	
1914 juli	15	100	6	100	233	100	138	100	100
1923	23	153	9	150	366	157	184	133	163
1933	20	133	7	117	244	105	127	92	121
1934 okt.	21	140	7	117	276	118	146	106	125

Priset på oskummad mjölk, som i juli 1914 utgjorde 15 öre per liter, uppgick år 1923 till 23 öre. Prisstegringen utgjorde således 53 %. För separerad mjölk, smör och margarin belöpte sig prisstegringen till resp. 50, 57 och 33 %. Under samma tid hade emellertid den allmänna prisnivån å livsmedelsmarknaden stigit med 63 %. Prisutvecklingen å mjölk, smör och margarin var sålunda ur konsumentsynpunkt relativt gynnsammare än beträffande flertalet övriga livsmedel, vilket delvis torde förklara den ökade förbrukningen.

År 1933 hade livsmedelspriserna i jämförelse med juli 1914 stegrats med i genomsnitt 21 %, medan priset å oskummad och separerad mjölk i detaljhandeln uppgått med resp. 33 och 17 %. Smörpriset låg år 1933 5 % över och margarinpriset 8 % under förkrigspriserna.

I oktober 1934 noterades för mejerismör i detaljhandeln 2·76 kr. per kg. Detta prisläge har varit stabilt sedan i maj 1934 och är allt fortfarande bestående.[1] Partipriset har under samma tid utgjort 2·30 kr. per kg. Av intresse i detta sammanhang äro de regionala prisolikheter smörmarknaden uppvisar. Detaljpriset å mejerismör har sålunda i landets ostliga och sydliga delar legat mellan 2·60 och 2·70 kr. Av socialstyrelsens ombudsorter uppvisar i nu nämnda landsdelar endast Kalmar ett högre smörpris. I september 1934 utgjorde sålunda priset å mejerismör i Kalmar 2·80 kr., medan priset i övriga kringliggande orter varierade mellan 2·60 och 2·70 kr. Jämväl i västra Sverige ligger smörpriset icke obetydligt över riksprisnivån. I Halmstad, Varberg och Lysekil uppgick priset, likaledes i september 1934, till resp. 2·80 och 2·82 kr. och i Göteborg till 2·93 kr. per kg. I Bergslagen och Norrland noteras nästan genomgående högre smörpriser än i övriga landsdelar, vilket torde sammanhänga med den fördyring, som följer av transportkostnaderna från de sydligare belägna produktionsområdena. Förklaringen till de genomgående högre smörpriserna i Västsverige torde däremot få sökas i den större spännvidden mellan parti- och detaljhandelspriser. Detta förhållande torde beaktas i samband med vad kommitterade framhålla å sid. 93 i betänkandet om den marginal mellanhänderna betinga sig beträffande konsumtionsmjölken.

Det av kommittén framlagda förslaget, i vad det avser att genom direkta ingrepp i prisbildningen skapa ökade avsättningsmöjligheter å hemmamarknaden för

[1] November 1934.

Tab. A. Konsumerade kvantiteter av mjölk, grädde, smör och

Varuslag	Oskummad mjölk (l)				Skummad	
Inkomst (kr) per konsumtionsenhet	intill 950	950—1 450	1 450 o. däröver	Samtl. hushåll	intill 950	950—1 450
I. Konsumerade kvantiteter per familj och år.						
Familjer utan barn	.	406·1	512·8	**494·4**	.	34·6
Äldsta barnet under 7 år: familjer med 1 barn	563·0	563·2	577·7	**571·5**	.	5·2
» » 2 el. 3 barn	683·8	690·4	829·7	**754·6**	41·8	23·9
Äldsta barnet 7—14 år: familjer med 1 barn	634·5	644·8	570·9	**626·6**	0·8	22·4
» » 2 el. 3 barn	869·6	775·6	908·2	**833·7**	24·9	12·1
» » 4 o. fl. barn	1 096·7	1 265·0	1 229·6	**1 157·5**	63·8	67·5
Äldsta barnet 15 år o. däröver: familjer med 1 barn	807·7	664·6	634·6	**672·7**	9·0	7·8
» » 2 el. 3 barn	948·6	833·2	844·6	**880·7**	12·3	8·0
» » 4 o. fl. barn	1 266·0	1 309·3	1 009·0	**1 258·9**	148·4	37·9
Övriga hushåll[1]	931·6	847·1	787·4	**857·8**	32·8	45·1
Samtliga hushåll	**968·1**	**744·0**	**716·6**	**797·5**	**47·9**	**18·2**
Därav: familjer med 1 barn	668·7	620·2	581·4	**607·7**	2·9	14·8
» » 2 el. 3 barn	892·5	784·4	878·2	**837·2**	20·7	12·2
» » 4 o. fl. barn	1 220·1	1 289·6	1 166·6	**1 224·0**	125·5	51·1
II. Konsumerade kvantiteter per konsumtionsenhet och år.						
Familjer utan barn	.	216·0	266·4	**257·9**	.	18·4
Äldsta barnet under 7 år: familjer med 1 barn	268·1	265·4	256·7	**260·3**	.	2·5
» » 2 el. 3 barn	255·6	277·9	304·5	**288·7**	15·6	9·6
Äldsta barnet 7—14 år: familjer med 1 barn	229·3	242·3	213·2	**234·5**	0·3	8·4
» » 2 el. 3 barn	240·1	228·6	245·1	**236·0**	6·9	3·6
» » 4 o. fl. barn	224·9	244·4	260·5	**236·4**	13·1	13·0
Äldsta barnet 15 år o. däröver: familjer med 1 barn	291·9	235·9	225·5	**239·3**	3·3	2·8
» » 2 el. 3 barn	231·1	218·8	222·3	**224·2**	3·0	2·1
» » 4 o. fl. barn	204·1	249·9	205·9	**208·9**	23·9	7·2
Övriga hushåll[1]	198·1	239·4	221·8	**218·7**	7·0	12·8
Samtliga hushåll	**221·4**	**236·4**	**246·9**	**238·6**	**11·0**	**5·8**
Därav: familjer med 1 barn	252·8	247·7	241·8	**245·8**	1·1	5·7
» » 2 el. 3 barn	236·8	229·3	258·2	**237·3**	5·5	3·6
» » 4 o. fl. barn	208·8	247·5	244·5	**217·1**	21·5	9·8

smör och mjölk, avviker således i allt väsentligt från den faktiska utveckling hushållens konsumtionsvanor varit underkastade under senaste 10-årsperiod till följd av såväl en förbättrad ekonomisk ställning som den roll prisbildningen å livsmedel spelar för hushållens efterfrågan och konsumtionsinriktning.

II. Kommittéförslagets sannolika verkningar för konsumenterna.

För att närmare belysa huru de av kommittén föreslagna åtgärderna skulle komma att påverka konsumenthushållen, har styrelsen på grundval av 1933 års hushållskostnadsundersökning verkställt en specialundersökning i syfte att klarlägga de nu rådande konsumtionsvanorna inom olika familjetyper med särskild hänsyn tagen till de barnrika familjerna. De i den preliminära bearbetningen medtagna 700 hushållen, avseende städer och industriorter, ha grupperats efter välstånd samt antalet barn i olika åldrar. I ovanstående tab. A meddelas resultaten av dessa undersökningar.

I tab. A, avd. I, redovisas hushållens årsförbrukning av mjölk, grädde, smör och

[1] Häri ingå hushåll med spisgäster och inackorderade.

margarin inom olika familjetyper och välståndsgrupper omkring år 1933.

mjölk (l)		Grädde (l)				Smör (kg)				Margarin (kg)			
1 450 o. däröver	Samtl. hushåll	intill 950	950—1 450	1 450 o. däröver	Samtl. hushåll	intill 950	950—1 450	1 450 o. däröver	Samtl. hushåll	intill 950	950—1 450	1 450 o. däröver	Samtl. hushåll
4·2	**9·5**	·	17·5	21·6	**20·9**	·	20·4	34·4	**32·0**	·	32·2	17·6	**20·1**
4·2	**4·5**	2·6	20·4	21·9	**20·9**	28·3	31·2	36·7	**34·3**	17·9	29·0	23·1	**25·4**
24·3	**25·7**	14·5	21·2	17·7	**19·0**	31·3	27·1	41·7	**34·3**	30·2	33·1	34·0	**33·2**
6·9	**17·2**	24·1	23·9	25·3	**24·2**	42·7	37·7	45·3	**39·9**	23·4	26·4	20·9	**24·9**
11·9	**16·2**	15·3	27·1	23·2	**22·5**	30·2	39·1	53·8	**39·2**	42·3	38·1	34·5	**38·7**
0·8	**50·1**	13·1	17·0	9·6	**13·0**	40·3	55·8	59·0	**47·4**	61·4	67·8	65·2	**63·4**
1·6	**6·3**	12·5	17·2	31·3	**20·4**	31·6	34·0	52·7	**38·5**	25·6	27·4	25·6	**26·7**
4·1	**9·6**	20·4	26·9	29·3	**24·4**	46·5	45·2	56·0	**46·3**	41·4	43·1	25·8	**41·5**
—	**128·2**	13·7	5·9	42·2	**14·1**	45·6	63·2	60·3	**48·4**	81·7	67·6	62·8	**79·1**
50·4	**42·6**	20·5	22·2	28·3	**23·4**	42·0	40·3	45·7	**42·4**	52·0	42·5	37·0	**44·1**
13·9	**25·1**	**16·8**	**23·7**	**23·3**	**21·7**	**39·8**	**38·4**	**44·0**	**40·2**	**50·8**	**36·2**	**29·0**	**38·2**
4·6	**9·9**	17·1	21·7	23·6	**22·1**	37·1	34·9	40·2	**37·1**	23·0	27·5	22·8	**25·4**
15·2	**15·5**	17·2	26·3	22·0	**22·6**	36·5	39·7	49·8	**40·6**	41·5	39·1	33·6	**38·8**
0·6	**101·3**	13·5	10·8	18·9	**13·7**	44·2	59·9	59·4	**48·1**	76·2	67·7	64·5	**73·7**
2·2	**4·9**	·	9·3	11·2	**10·9**	·	10·8	17·9	**16·7**	·	17·1	9·2	**10·5**
1·9	**2·1**	1·2	9·6	9·7	**9·5**	13·5	14·7	16·3	**15·6**	8·5	13·7	10·3	**11·6**
8·9	**9·8**	5·4	8·5	6·5	**7·3**	11·7	10·9	15·3	**13·1**	11·3	13·3	12·5	**12·7**
2·6	**6·4**	8·7	9·0	9·4	**9·1**	15·4	14·2	16·9	**14·9**	8·4	9·9	7·8	**9·3**
3·2	**4·6**	4·2	8·0	6·3	**6·4**	8·3	11·5	14·4	**11·1**	11·7	11·2	9·3	**11·0**
0·2	**10·2**	2·7	3·3	2·0	**2·7**	8·3	10·8	12·5	**9·7**	12·6	13·1	13·8	**13·0**
0·6	**2·2**	4·5	6·1	11·1	**7·2**	11·4	12·1	18·7	**13·7**	9·3	9·7	9·1	**9·5**
1·1	**2·4**	5·0	7·1	7·7	**6·2**	11·3	11·9	14·7	**11·8**	10·1	11·3	6·8	**10·6**
0·0	**21·3**	2·2	1·1	8·6	**2·3**	7·4	12·1	12·3	**8·0**	13·2	12·9	12·8	**13·1**
14·2	**10·9**	4·4	6·3	8·0	**6·0**	8·9	11·4	12·9	**10·8**	11·1	12·0	10·4	**11·2**
4·8	**7·4**	**3·8**	**7·5**	**8·0**	**6·4**	**9·0**	**12·2**	**15·2**	**11·8**	**11·6**	**11·5**	**10·0**	**11·2**
1·9	**4·0**	6·4	8·6	9·8	**9·0**	14·0	14·0	16·7	**15·6**	8·7	11·0	9·5	**10·3**
4·5	**4·4**	4·6	7·7	6·5	**6·4**	9·7	11·6	14·7	**11·5**	11·0	11·4	9·9	**11·0**
0·1	**18·0**	2·3	2·1	4·0	**2·4**	7·6	11·5	12·4	**8·5**	13·0	13·0	13·5	**13·1**

margarin inom olika familjetyper med olika ekonomiskt välstånd. Siffrorna torde i första hand äga intresse ur marknadssynpunkt med hänsyn till de olika familjetypernas totala efterfrågan å anförda varuslag. Önskar man ur sociala och näringsfysiologiska synpunkter erhålla en uppfattning om huru den i tab. A redovisade förbrukningen av dessa livsmedel gestaltar sig med avseende på de olika familjetypernas faktiska konsumtionsbehov, mätt efter antalet konsumtionsenheter, har man, såsom skett i avd. II, att sätta de förbrukade varumängderna i relation till konsumtionsbehovet. Med hänsyn till det ringa antal hushåll, å vilka medeltalen för vissa familjetyper och välståndsgrupper äro beräknade, torde försiktighet böra iakttagas vid tolkningen av siffrorna.

Av tab. A kan utläsas, att förbrukningen av oskummad mjölk per år och hushåll ökar såväl med hänsyn till ökat barnantal som stigande ålder hos barnen. Med stigande välstånd visar denna förbrukning i familjer utan barn samt familjer med småbarn i åldern 0—7 år tendens att öka, medan snarare det motsatta är fallet i familjer med äldre barn, där det äldsta barnet är 15 år och däröver. I familjer med barn i skolåldern (7—14 år) är sambandet mellan välståndet och konsumtionens storlek oklart. I barnlösa familjer belöper sig förbrukningen till 494 liter

per år och hushåll, i familjer med 1 barn till 608 liter, i familjer med 2 eller 3 barn till 837 liter och i familjer med 4 o. fl. barn till 1 224 liter. Förbrukningen är således närmare $1^1/_2$ gång större i de barnrikaste familjerna än i de barnlösa. Sättas dessa förbrukningssiffror i relation till det med ökat barnantal stigande konsumtionsbehovet (se avd. II), finner man att familjernas förbrukning av oskummad mjölk per konsumtionsenhet tenderar att minska med ökat barnantal. I familjer utan barn, med 1, 2 eller 3 samt 4 o. fl. barn belöper sig nämligen förbrukningen per konsumtionsenhet till resp. 258, 246, 237 och 217 liter. Jämväl med stigande ålder hos barnet eller barnen minskar förbrukningen per konsumtionsenhet. Jämföras i tillämpliga delar förbrukningssiffrorna för resp. familjetyper inom den mellersta välståndsgruppen i 1923 och 1933 års undersökningar, finner man att konsumtionen av oskummad mjölk minskat inom samtliga familjetyper, vilket således tyder på en mycket enhetlig och likriktad tendens.

Som ersättningsvara för den dyrare oskummade mjölken användes i de barnrika och fattiga familjerna skummad mjölk i stor utsträckning. Olikheterna i skummjölksförbrukningen inom olika familjetyper och välståndsgrupper äro mycket markerade. Med stigande barnantal ökar förbrukningen av skummjölk såväl per hushåll räknat som per konsumtionsenhet, med undantag för de ekonomiskt bäst ställda hushållen, där tendensen snarare är den motsatta.

Förbrukningen av grädde minskar räknat såväl per hushåll som per konsumtionsenhet med ökat barnantal men ökar däremot med stigande välstånd. I de barnlösa familjerna konsumeras per konsumtionsenhet närmare 11 liter, i familjer med 1 barn 9·0 liter, i familjer med 2 eller 3 barn samt 4 o. fl. barn resp. 6·4 och 2·4 liter. Gräddförbrukningen synes stå i ett omvänt förhållande till de inköpta mängderna av oskummad mjölk.

Smör- och margarinförbrukningen ökar per familj räknat, när barnantalet stiger. I de barnlösa familjerna belöper sig förbrukningen av smör och margarin till resp. 32·0 och 20·1 kg och i familjer med 4 o. fl. barn till resp. 48·1 och 73·7 kg. Med förbättrad ekonomisk ställning ökar smörförbrukningen men minskar förbrukningen av margarin. De fattiga, barnrika familjerna äro de största margarinkonsumenterna. Margarinets fördyring måste därför komma att bli särskilt betungande för dessa familjer. Sättas de förbrukade mängderna av matfett i relation till konsumtionsbehovet inom de olika familjetyperna, finner man att förbrukningen av smör per konsumtionsenhet minskar med stigande barnantal, medan förbrukningen av margarin ökar. Med stigande välstånd ökar smörförbrukningen men minskar margarinförbrukningen per konsumtionsenhet. Av siffrorna framgår också, att ett tydligt substitutionsförhållande mellan smör och margarin är rådande. Den sammanlagda förbrukningen av smör och margarin inom olika familjetyper samt margarinets anpart av totalförbrukningen belyses närmare av nedanstående tablå.

Förbrukningen av matfett (kg) per konsumtionsenhet inom olika familjetyper.

	Smör och margarin kg per kons.-enhet	Därav i % margarin
Familjer utan barn	27·2	38·6
» med 1 barn	25·3	40·7
» » 2 eller 3 barn	22·5	48·9
» » 4 o. fl. »	21·6	60·6
Övriga hushåll[1]	22·0	50·9
Samtliga hushåll	23·0	48·7

Totalförbrukningen av matfett per konsumtionsenhet minskar således med stigande barnantal samtidigt som margarinets anpart av totalförbrukningen ökar.

[1] Se not 2 sid. 260.

Inom en och samma välståndsgrupp synes totalförbrukningen av matfett per konsumtionsenhet vara relativt konstant oavsett familjetyp (se tab. A, avd. II). Budgetmässigt intager jämväl hushållens kostnad för matfett en relativt oförändrad anpart av matvarukontot.[1] En prisstegring på margarin till följd av ökad accis blir därför med hänsyn till hushållens strävan att bibehålla en viss given totalförbrukning av matfett till *oförändrad* kostnad ett mycket tvivelaktigt medel för att åstadkomma en höjning av smörkonsumtionen. Skulle nämligen hushållen efter de föreslagna förändringarna i priset på margarin och smör bibehålla sin nuvarande totalförbrukning av matfett till *oförändrad* kostnad i budgeten, torde detta leda till en ökad förbrukning av margarin och en minskad smörförbrukning. Skulle den nuvarande relationen mellan hushållens förbrukning av smör och margarin däremot bibehållas eller smörförbrukningen öka på margarinets bekostnad, måste detta leda till antingen en försämrad försörjning av hushållen med matfett under förutsättning att utgifterna höllos inom hushållsbudgetens nuvarande kostnadsram eller ökade utgifter för matfett, varvid kostnadsökningen med största sannolikhet kompenserades genom en minskad förbrukning av övriga livsmedel eller en förskjutning i förbrukningen mot billigare livsmedel.

Den sociala kompensation i form av 8 öre lägre pris på konsumtionsmjölk, som barnrika, fattiga familjer föreslagits skola erhålla för det höjda margarinpriset, skulle, som ett studium av tab. A giver vid handen, för hushållen i allmänhet mer än väl balansera de ökade hushållsutgifterna för margarin. För lantarbetarfamiljerna, som redan nu ha en mycket stor mjölkförbrukning och erhålla mjölken in natura och för vilka näppeligen den av kommittén föreslagna kompensationen torde vara avsedd att gälla, blir situationen däremot avsevärt försämrad till följd av dessa hushålls mycket stora förbrukning av margarin.

För att utöver vad som redan anförts beträffande smör- och margarinkonsumtionen närmare belysa hushållens konsumtionsvanor har i efterföljande tab. B de undersökta 700 hushållen fördelats efter smör- och margarinförbrukningens inbördes storlek.

Tab. B. 700 hushåll fördelade efter smör- och margarinförbrukningens storlek per år och hushåll.

Smör, kg / Margarin, kg	0	intill 10	10—20	20—30	30—40	40—50	50—60	60—70	70—80	80—90	90 o. däröv.	Tillhopa
0	—	—	—	1	2	2	3	3	—	—	1	**12**
intill 10	—	—	—	2	8	16	18	9	5	—	6	**64**
10—20	—	—	1	14	25	29	24	13	6	2	1	**115**
20—30	—	2	4	22	32	30	30	6	12	1	6	**145**
30—40	—	4	11	17	28	15	21	4	5	1	1	**107**
40—50	—	6	15	19	12	12	4	5	1	1	3	**78**
50—60	—	10	5	9	3	9	7	3	2	1	2	**51**
60—70	1	9	7	5	8	1	4	1	—	1	—	**37**
70—80	1	3	7	5	5	3	1	2	1	—	—	**28**
80—90	—	5	9	3	2	2	1	—	—	—	—	**22**
90 o. däröver	4	12	7	5	5	5	1	1	—	1	—	**41**
Tillhopa	**6**	**51**	**66**	**102**	**130**	**124**	**114**	**47**	**32**	**8**	**20**	**700**

Antalet hushåll, som endast använde smör utgjorde 12 eller 1·7 %, medan antalet rena »margarinhushåll» var ännu mindre. Av samtliga undersökta hushåll förbrukade 97·4 % såväl smör som margarin.

[1] Se härom Soc. Medd. årg. 1934, sid. 797.

Kortare meddelanden.

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

De erkända arbetslöshetskassorna. Den av stenindustriarbetarna bildade arbetslöshetskassan har den 23 februari av socialstyrelsen antagits till erkänd arbetslöshetskassa. Kassan, som har sitt säte i Göteborg, beräknas komma att omfatta 5 000 à 6 000 medlemmar. Vidare har socialstyrelsen den 19 mars till erkänd arbetslöshetskassa fr. o. m. den 1 april 1935 antagit den av handelsanställda m. fl. grupper bildade arbetslöshetskassan. Sistnämnda kassa, som har sitt säte i Malmö, omfattar icke fullt 25 000 medlemmar.

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under februari 1935. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av februari till 89 838. Yrkesfördelningen och minskningen (resp. ökningen) under månaden framgår av nedanstående sammandrag.

	Antal arbetslösa	Minskn. (ökning)		Antal arbetslösa	Minskn. (ökning)
Jordbruk	7 074	— 647	Kraft- o. värmeproduktion	396	— 105
Skogshushållning	2 874	— 629	Sjöfart o. fiske	2 513	+ 162
Ingenjörsarb. o. arbetsledning	135	+ 6	Kontorsarbete	857	— 4
Malmbrytning o. metallind.	7 690	— 470	Butiks- o. lagerarbete	2 183	+ 102
Jord- och stenindustri	8 937	— 519	Hotell- o. restaurangrörelse	595	+ 9
Trävaruindustri	8 609	— 465	Landtransport	4 104	+ 70
Pappers- o. grafisk industri	1 635	— 125	Allmän tjänst o. fria yrken	850	— 12
Livsmedelsindustri	1 529	— 70	Husligt arbete	91	+ 3
Textil- o. beklädnadsindustri	887	+ 79	Tillfällighets- o. diversearbete	24 239	— 745
Läder-, hår- o. gummivaruind.	1 018	+ 8	Ungdom utan särskild utbildn.	3 120	— 268
Kemisk-teknisk industri	842	— 23	Summa	89 838	— 3 581
Byggnadsverksamhet	9 660	+ 62			

Antalet arbetslösa, som i en eller annan form erhållit hjälp av stat eller kommun, utgjorde under månaden som följer:

Reservarbete	statligt	[1]19 232	Ungdomshjälp	reservarbete	68
	statskommun.	12 662		arbetsläger	1 369
	kommunalt	5 543		kurser	2 027
Understöd	statligt	17 450			
	kommunalt	5 134			
	Summa	63 485			

Statens bruttoutgifter för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under februari till 6·4 miljoner kronor och under årets två första månader till 12·4 miljoner kronor.

— Bostadsförhållanden —

Några huvudresultat av bostadssociala utredningens bostadsstatistiska undersökning. Vid utarbetande av sitt förslag till bostadsförsörjning för mindre bemedlade barnrika familjer har bostadssociala utredningen bl. a. använt sig av en statistisk undersökning, som inneburit en bearbetning ur bostadssociala synpunkter av det vid 1933 års hyresräkning

[1] Beträffande de statliga reservarbetarna ha uppgifterna i kommittéernas månadsrapporter använts.

Vissa bostadssociala förhållanden inom 45 städer och stadsliknande samhällen hyresåret 1933—34.

Orter	Beräkn. antal egentl. bostads-läg.	Därav under-sökta läg.	Läg. i under 1924—33 tillk. hus (%)	Proc. ant. läg., som ägas av de boendes arbetsgiv.	Proc. ant. läg., som äro egnahemsläg.[1]	Proc. ant. läg., som äro uthyrda (å fria marknaden)	Proc. ant. läg., som sakna vatten- o. (el.) avloppsledning	Proc. ant. läg., som sakna såväl tambur som hall	Proc. ant. läg. med centraluppvärmning	Proc. ant. läg. med bad- (el. dusch-)rum	Proc. antal trångbodda[2] bostadshushåll bland större hushåll[3]	bostadshushåll i allt	boende	barn under 15 år	Fattigdomsstreck[4] (kr. pr pers.-enh.)	Fattigdomsfrekvens bland trångbodda hushåll (%)[5]
Uppsala	9 800	2 462	17·5	9·4	4·5	63·7	13·3	40·0	30·7	22·1	44·7	8·0	13·1	20·9	900	64·5
Eskilstuna	9 900	2 430	22·2	9·3	12·3	60·7	16·2	43·2	25·4	8·0	54·3	16·1	25·9	34·6	850	59·2
Linköping	9 050	2 271	21·2	6·4	8·9	73·4	18·1	45·6	24·7	15·9	56·9	11·4	18·9	29·5	850	65·1
Norrköping	18 700	3 737	20·2	8·4	7·0	71·6	23·1	44·1	18·7	10·1	60·3	16·2	26·8	37·6	900	63·7
Jönköping	8 250	2 102	18·9	6·4	9·9	67·0	12·1	41·0	21·5	12·4	55·8	15·6	25·9	33·2	850	64·2
Kalmar	5 600	1 809	26·3	5·3	11·5	69·9	11·2	34·5	17·4	12·4	21·5	6·4	11·9	17·3	850	75·6
Karlskrona	7 400	2 454	9·2	10·6	10·0	65·3	21·8	25·8	11·0	7·0	24·5	10·1	16·4	22·0	900	77·9
Kristianstad	3 800	1 891	20·3	6·1	9·8	72·1	13·9	32·7	26·7	16·8	17·5	5·2	9·8	14·7	800	73·1
Malmö	38 900	6 472	28·9	4·1	10·1	69·7	10·8	20·3	29·7	19·0	44·5	11·3	19·8	27·4	950	65·0
Landskrona	5 500	2 911	13·4	5·4	10·1	69·5	7·2	42·9	21·6	9·9	40·2	11·2	20·3	28·9	900	78·4
Hälsingborg	16 000	3 160	29·8	3·8	15·9	68·6	7·6	32·0	42·4	17·1	23·0	7·2	13·0	18·8	900	66·7
Trälleborg	3 400	1 716	24·0	3·1	38·3	46·3	19·2	38·4	20·6	10·0	18·9	8·8	15·5	20·3	850	70·1
Göteborg	70 500	10 090	27·9	5·4	4·2	76·2	8·7	25·0	37·4	20·7	59·1	15·3	24·9	32·9	1 000	60·3
Uddevalla	4 400	2 189	22·5	7·6	16·8	58·6	32·4	51·0	30·8	8·1	46·9	13·8	24·0	32·8	850	74·1
Borås	10 750	2 689	34·9	10·6	14·4	61·1	16·6	39·6	45·0	17·2	39·8	11·0	18·0	22·8	950	66·2
Karlstad	7 200	2 383	24·4	8·6	15·0	60·0	21·0	39·9	28·2	17·0	43·4	12·9	21·2	29·4	900	77·6
Örebro	12 000	3 240	28·2	7·6	6·3	68·2	11·1	23·3	32·6	19·0	63·3	13·4	21·9	28·9	950	63·1
Västerås	8 900	2 238	14·7	15·1	9·7	61·6	11·8	38·7	26·3	15·1	70·2	16·0	24·4	33·3	900	61·3
Falun	3 800	1 915	12·5	13·9	18·2	52·8	27·4	49·3	26·9	11·2	45·2	12·2	19·5	27·6	900	73·3
Gävle	11 400	2 831	16·6	16·0	10·4	57·7	20·1	55·8	22·8	8·8	77·1	17·0	27·9	40·5	950	75·6
Sandviken	3 500	1 753	19·9	44·7	18·9	27·2	33·6	68·3	14·0	3·2	60·3	20·3	30·7	42·7	800	63·8
Sundsvall	5 100	2 534	17·7	8·3	10·0	61·8	22·9	45·8	38·3	12·9	63·8	15·6	24·1	32·9	950	69·6
Östersund	3 600	1 796	13·1	8·3	10·0	64·9	15·6	39·5	34·4	18·7	54·2	13·5	21·1	30·3	1 000	76·4
Luleå	3 750	1 881	19·7	13·1	16·3	51·8	33·4	50·2	33·0	12·4	53·9	15·9	24·0	31·8	1 050	85·2
Kiruna	2 800	1 407	35·3	28·0	10·9	44·2	20·3	52·1	20·2	4·3	81·4	29·8	44·0	55·3	1 050	82·8
20 *mindre orter*[6]	27 750	27 750	21·0	13·8	20·3	51·9	24·7	43·1	21·4	9·4	37·5	11·0	18·6	25·1	[7]	70·0
Samtl. 45 orter	**311 750**	**98 111**	**22·2**	**10·4**	**13·5**	**61·2**	**18·6**	**38·9**	**26·7**	**13·1**	**45·9**	**12·6**	**20·9**	**28·7**	[7]	**68·6**

[1] Av ägaren begagnade läg. i 1- och 2-familjshus. — [2] Såsom trångbodda betraktas hushåll boende i läg. med mer än 2 »personenheter per rumsenhet». Härvid räknas boningsrum om minst 9 kvm:s golvyta såsom hela samt mindre rum, kök och hallar såsom halva rumsenheter. Barn under 15 år betraktas såsom halva och övriga boende såsom hela personenheter. — [3] Hushåll om 2 vuxna och 3 el. fl. barn under 15 år. — [4] Dessa för beräkningarna i följande kolumn använda inkomststreck ha dragits olika alltefter orternas placering på dyrortsskalan. — [5] Enl. uppg. om familjeinkomsten år 1932. — [6] Med under 10 000 inv. — [7] Växlande efter dyrortsgrupp.

insamlade primärmaterialet för 45 orter, kompletterat med uppgifter ur 1933 års taxeringslängder om de boendes familjeinkomster.[1] Vissa huvudsiffror från denna undersökning, som med avseende på 31 orter i detaljerad form publicerats i Statens offentliga utredningar 1935: 2, bil. 2, meddelas i omstående tabell.

Det urval av bostäder i städer och stadsliknande samhällen, som ingår i förevarande bearbetning, torde få anses representativt såtillvida som det undersökta lägenhetsbeståndets fördelning på olika storleksklasser av orter, skilda landsdelar m. m. synes tämligen nära överensstämma med det totala bostadsbeståndets fördelning i dessa och andra hänseenden. Visserligen ingå utom Stockholm samtliga städer med över 30 000 inv. i undersökningen, medan däremot endast ett ringa antal av de mindre orterna medtagits, men detta förhållande motverkas därav att urvalet för de större orterna endast inbegriper en med folkmängden avtagande del av resp. städers bostadsbestånd. Även dessa genom utlottning erhållna lokala urval synas, att döma av vissa verkställda kalkyler, vara i huvudsak synnerligen representativa.

Intrycket av materialets representativitet bestyrkes i sin mån därav att förekomsten av lägenheter i hus, som tillkommit under åren 1924—1933, är ungefär densamma enligt den här företagna intensivundersökningen (22·3 %) som enligt hyresräkningen (21·4 %), varvid emellertid är att märka, att den senare endast omfattar å fria marknaden uthyrda lägenheter. En liknande överensstämmelse kan iakttagas i fråga om förekomsten av lägenheter med centralvärme (resp. 26·8 och 27·2 %).[2]

Beträffande övriga undersökningsresultat må i huvudsak hänvisas till tabellens uppgifter. De upplysningar, som lämnas angående trångboddheten, torde emellertid erfordra vissa förklaringar. Vid mätandet av boendetätheten har man nämligen tillämpat en (i not 2 till tabellen närmare angiven) metod, varvid bl. a. köken räknats såsom halva »rumsenheter» och barn (under 15 år) såsom halva »personenheter». En boendetäthet om »mer än 2 personenheter per rumsenhet» innebär sålunda, att t. ex. i 1 rum och kök bo mer än 3 vuxna eller mer än 2 vuxna och 2 barn (under 15 år) eller mer än 1 vuxen och 4 barn. I denna mening ha 12·7 % av lägenheterna befunnits vara överbefolkade, och i dessa lägenheter bodde 20·9 % av bostadsfolkmängden och 28·7 % av barnen. Att trångboddheten i första hand är beroende av familjestorleken framgår i viss mån av det förhållandet, att icke mindre än 46·0 % av samtliga lägenheter, som hyste 2 vuxna och 3 eller flera barn, voro att betrakta såsom överbefolkade.

För att belysa sambandet mellan trångboddheten och de boendes inkomstförhållanden ha de undersökta hushållen indelats i olika välståndsgrupper, varvid man utgått från familjeinkomsten per familjepersonenhet (barn under 15 år räknade såsom halva personenheter). Gränserna mellan dessa välståndsgrupper ha dragits olika alltefter vederbörande orts placering på dyrortsskalan. Med utgångspunkt från den i tabellen angivna inkomstgränsen, vilken för orter tillhörande dyrortsgrupp G fixerats till 1 000 kr. per familjepersonenhet eller 3 000 kr. per familj bestående av 2 vuxna och 2 barn, befinnes att ungefär $^2/_3$ av de boende voro »fattiga» och $^1/_3$ sålunda »icke fattiga». Drar man däremot fattigdomsstrecket i motsvarande fall vid 600 kr. per familjepersonenhet eller 1 800 kr. per »normalfamilj», visar det sig, att $^2/_3$ av de trångbodda voro att anse såsom »icke fattiga». Det har sålunda bekräftats, att trångboddheten till icke obetydlig del betingas av andra orsaker än inkomstnivån, såsom nedärvda bostadsvanor, ekonomisk osäkerhet o. d.

---

[1] För övriga hyresräkningsorter kommer en liknande, ehuru mera summarisk undersökning efterhand att verkställas. Därjämte insamlas f. n. för 15 städer vissa kompletterande bostadsuppgifter, avseende bl. a. att närmare belysa bostadskvaliteten, lägenheternas dimensioner samt samboendeförhållandena.

[2] Jfr Soc. Medd. årg. 1935, sid. 106.

— Socialförsäkring —

De erkända centralsjukkassornas medlemsantal år 1934. För att få kännedom om, huru medlemsantalet i de erkända sjukkassorna förändrat sig under år 1934, har socialstyrelsen i början av mars månad utsänt en cirkulärskrivelse till centralsjukkassorna med anmodan att inkomma med uppgifter därom. De avgivna uppgifterna, som genomgående äro preliminära — i några fall endast ungefärligt uppskattade — ha här nedan sammanställts i en tablå med fördelning på centralsjukkassor för dels landstingsområden (12 st.) dels vissa städer (9 st.) och dels yrken m. m. i enlighet med 47 § i sjukkasseförordningen (7 st.).

	Centralsjukk. för landstingsområden (12 st.)	Centralsjukk. för vissa städer (9 st.)	Centralsjukk. enl. 47 § i sjukk.förordn. (7 st.)[1]	Samtliga (28 st.)[1]
1. Hela antalet medlemmar den 1 januari 1934	388 300	174 000	24 900	587 200
2. Antalet medlemmar, som under år 1934 intagits:				
a) genom beviljande av inträde	38 700	15 700	3 100	57 500
b) » » » återinträde . . .	900	500	—	1 400
c) » överflyttn., överlåtelse m. m. .	194 500	70 800	100	265 400
S:a intagna	**234 100**	**87 000**	**3 200**	**324 300**
3. Antal medlemmar, som under år 1934 avgått:				
a) genom upphörd avgiftsbetalning, uteslutning eller på egen begäran	28 400	9 800	600	38 800
b) genom överflyttning, överlåtelse m. m.	21 800	17 500	200	39 500
S:a avgångna	**50 200**	**27 300**	**800**	**78 300**
4. Antal medlemmar den 31 december 1934 .	572 200	233 700	27 300	833 200

Såsom framgår av tablån har medlemsantalet under år 1934 tillväxt mycket starkt eller med i runt tal 250 000. Till större delen har ökningen uppkommit genom att gamla, enligt 1910 års lag registrerade sjukkassor, övergått till den nya ordningen. En icke oväsentlig nyrekrytering har emellertid därjämte ägt rum, varigenom i runt tal 58 000 medlemmar tillförts kassorna.

Medlemsantalet den 31 december 1934 uppgick enligt de lämnade uppgifterna till omkring 833 200. Med avseende på detta antal må framhållas, att här icke ingå de sjukkassor, som vunnit erkännande från och med den 1 januari 1935. Medräknas även dessa, torde antalet stiga till 870 000 à 900 000.

[1] Uppgift saknas för en av dessa kassor.

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 28 februari 1935.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar		Arbetslösa			Föregående månad		
		Samtliga	Därav kvinnor	Samtliga		Därav kvinnor	Medlemmar	Därav arbetslösa	%
				Antal	%				
Beklädnadsarbetareförb. . .	91	17 106	13 708	2 217	13·0	1 715	16 968	4 485	26·4
Bleck- o. plåtslagareförb. .	52	2 238	—	939	42·0	—	2 257	962	42·6
Bokbindareförbundet . . .	38	5 604	3 679	616	11·0	343	5 537	630	11·4
Bryggeriindustriarb.-förb. .	106	6 339	1 478	613	9·7	232	6 315	604	9·6
Byggnadsträarbetareförb. .	198	20 354	—	8 098	39·8	—	20 346	8 586	42·2
De förenade förbunden . .	49	6 720	2 014	535	8·0	172	6 553	619	9·4
Elektriska arbetareförb. . .	89	5 232	—	1 016	19·4	—	5 279	978	18·5
Gjutareförbundet	108	6 637	1	487	7·3	1	6 583	593	9·0
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	405	50 873	5 746	18 671	36·7	1 386	52 605	20 930	39·8
Gruvindustriarbetareförb. .	37	4 958	36	1 454	29·3	—	5 477	1 530	27·9
Handelsarbetareförb. . . .	233	24 927	8 577	2 458	9·8	487	24 623	2 458	10·0
Kommunalarbetareförb. . .	214	30 088	5 723	2 758	9·2	669	30 392	3 034	10·0
Litografförbundet	16	2 161	114	187	8·7	9	2 158	164	7·6
Livsmedelsarbetareförb. . .	129	21 318	6 038	3 637	17·1	821	21 691	4 026	18·6
Metallindustriarb.-förb. . .	238	107 286	5 096	11 532	10·7	457	107 627	12 743	11·8
Järnbruksarbetare . . .	55	24 999	71	1 083	4·3	8	24 825	1 359	5·5
Verkstadsarbetare . . .	183	82 287	5 025	10 449	12·7	454	82 802	11 384	13·7
Murareförbundet	72	5 748	—	2 178	37·8	—	6 007	2 662	44·3
Målareförbundet	133	9 353	1	4 968	53·1	—	9 902	6 324	63·9
Pappersindustriarb.-förb. .	134	28 018	1 210	3 512	12·5	190	29 569	3 857	13·0
Sadelm.- o. tapetserareförb. .	39	1 954	300	387	19·8	22	1 948	541	27·8
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	54	9 924	3 708	1 438	14·5	320	9 706	1 487	15·3
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	238	11 848	1	4 135	34·9	—	12 190	3 650	29·9
Stenindustriarbetareförb. .	137	7 858	1	3 422	43·5	—	7 775	3 106	39·9
Sågverksindustriarb.-förb. .	197	20 199	9	9 556	47·3	8	21 487	11 307	52·6
Textilarbetareförbundet . .	114	32 389	19 807	2 278	7·0	1 212	30 196	2 011	6·7
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	2 440	1 899	183	7·5	172	2 412	167	6 9
Transportarbetareförb. . .	120	14 795	25	4 378	29·6	—	16 110	4 888	30·3
Träindustriarbetareförb. . .	187	12 773	170	2 913	22·8	15	12 758	3 476	27·2
Tunnbinderiarbetareförb. .	14	181	—	70	38·7	—	188	73	38·8
Typografförbundet	104	9 760	509	848	8·7	61	9 760	955	9·8
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	125	7 058	—	3 246	46·0	—	8 547	4 806	56·2
Summa	3 681	486 139	79 850	98 720	20·3	8 292	492 966	111 652	22·6
Utom skogs- o. flottn.-arb. .	3 443	474 291	79 849	94 585	19·9	8 292	480 776	108 002	22·5

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under februari uppgivits till inalles 424 292, vilket i genomsnitt motsvarar 4·3 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under mars 1935.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	20 254	6 639	5 357	305	Hallands län . .	1 673	643	338	260
Stockholms län .	5 196	1 672	1 272	311	Göteborgs stad .	12 596	2 861	2 450	440
Uppsala län . . .	2 698	1 494	1 142	181	Göteborgs o. Boh.l.	6 690	998	729	670
Södermanlands län	1 921	1 182	771	163	Älvsborgs län . .	2 655	551	394	482
Östergötlands län	3 431	1 776	1 164	193	Skaraborgs län .	2 844	1 566	760	182
Norrköping . . .	1 826	342	241	534	Värmlands län . .	5 860	1 118	906	524
Jönköpings län .	2 449	1 112	647	220	Örebro län	4 240	1 522	868	279
Kronobergs län .	1 760	616	321	286	Västmanlands län	2 074	982	684	211
Norra Kalmar län	1 045	230	165	454	Kopparbergs län .	3 645	630	558	579
Södra Kalmar län	3 015	698	605	432	Gävleborgs län . .	4 388	420	365	1 045
Gotlands län . . .	780	339	199	230	Västernorrlands l.	8 144	446	443	1 826
Blekinge län . . .	4 712	1 369	920	344	Jämtlands län . .	1 187	374	361	317
Kristianstads län .	2 452	1 421	930	173	Västerbottens län	2 761	412	333	670
Malmöh. l.: Malmö	5 778	1 627	1 300	355	Norrbottens län .	5 051	808	796	625
Hälsingborg . .	2 996	543	458	552					
Länet i övrigt .	5 040	2 381	1 425	212	Tillsammans	**129 161**	**36 772**	**26 902**	**351**

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	15 146	7 999	4 553	882	2 428	660	15 656	16 028	10 427	5 213	154
därav jordbruk .	12 122	7 490	4 063	882	2 428	660	12 641	13 004	9 918	4 723	131
skogshush.	3 024	509	490	—	—	—	3 015	3 024	509	490	594
Industri o. hantverk	45 815	2 035	1 937	1 818	568	454	46 269	47 633	2 603	2 391	1 830
Sjöfart och fiske .	8 875	1 492	1 479	303	80	73	9 104	9 178	1 572	1 552	584
Handel o. samfärdsel	12 786	1 976	1 698	3 862	2 458	1 805	15 797	16 648	4 434	3 503	375
Husligt arbete . .	36	6	5	9 697	9 542	6 106	7 862	9 733	9 548	6 111	102
Diversearbete . . .	26 310	2 581	2 569	7	9	8	25 461	26 317	2 590	2 577	1 016
Ungd. ut. särsk. utb.	2 961	—	—	663	—	—	3 540	3 624	—	—	—
Reservarbete . . .	—	5 597	5 554	—	1	1	—	—	5 598	5 555	—
Summa	**111 929**	**21 686**	**17 795**	**17 232**	**15 086**	**9 107**	**123 689**	**129 161**	**36 772**	**26 902**	**351**
Därav under 18 år	4 118	2 181	1 384	2 602	2 016	1 350	6 528	6 715	4 197	2 784	160
Summa febr. 1935	116 758	22 304	20 183	15 733	11 174	6 873	123 905	132 491	33 478	27 056	396
» mars 1934	148 146	26 832	25 112	17 563	11 678	7 836	154 518	165 709	38 510	32 948	430
» » 1933	155 367	19 059	17 848	19 499	11 270	7 973	169 763	174 866	30 329	25 821	577
» » 1932	88 130	18 213	16 910	16 625	12 303	8 453	99 101	104 755	30 516	25 363	343

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 2 029 platser, varav 1 704 manliga och 325 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 2 165, 1 779 och 386 samt under nästlidna månad resp. 1 148, 939 och 209.

	Arbetsförmedlingsanstalter	Hela antalet			Jordbruk			Skogshushållning			Ingenjörsarbete m. m.			Malmbrytn.- o. metallindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans	Lp	T.p	Ans.	L.p.	T.p.
	Manl. avdeln. .	**111929**	**21686**	**17795**	**12122**	**7490**	**4063**	**3024**	**509**	**490**	**217**	**7**	**5**	**9 394**	**574**	**525**
1	Stockholms stad .	**15 202**	**2 952**	**2 839**	484	41	41	11	—	—	151	3	3	2 174	88	80
2	Stockholms län .	**4 762**	**1 108**	**1 032**	1 344	560	505	35	14	10	4	1	—	379	33	31
3	Uppsala län . . .	**2 444**	**1 178**	**971**	697	443	255	92	4	3	1	—	—	125	9	7
4	Södermanlands län	**1 509**	**694**	**509**	484	481	296	3	—	—	—	—	—	186	29	29
5	Östergötlands län	**3 743**	**1 103**	**777**	1 117	760	456	16	25	25	—	—	—	160	35	19
6	Norrköping . . .	**1 705**	**206**	**162**	160	91	56	—	—	—	3	—	—	116	3	1
7	Jönköpings län .	**1 933**	**609**	**428**	271	296	123	15	—	—	2	—	—	119	11	11
8	Kronobergs län .	**1 561**	**312**	**199**	218	204	93	10	17	17	1	—	—	26	—	—
9	Kalmar län . . .	**3 683**	**661**	**590**	444	170	100	27	2	2	1	—	—	310	5	5
10	Gotlands län . .	**637**	**178**	**117**	108	115	58	—	—	—	—	—	—	11	2	1
11	Blekinge län . .	**4 099**	**794**	**600**	415	286	99	5	—	—	1	—	—	141	2	2
12	Kristianstads län	**1 941**	**825**	**584**	554	554	346	10	5	5	—	—	—	82	3	1
13	Malmöh. l.: Malmö	**4 265**	**590**	**501**	197	87	65	—	—	—	2	—	—	396	21	18
14	Hälsingborg . .	**2 622**	**304**	**282**	138	51	35	—	—	—	—	—	—	214	8	8
15	Länet i övrigt .	**4 583**	**1 698**	**1 175**	928	929	420	—	1	1	1	—	—	256	24	23
16	Hallands län . .	**1 469**	**412**	**234**	202	263	92	25	2	2	—	—	—	76	2	2
17	Göteborgs stad . .	**10 639**	**1 607**	**1 525**	167	63	54	—	2	1	33	2	1	1 401	133	132
18	Göteb. o. Boh. län	**6 383**	**712**	**579**	346	214	95	32	4	4	1	—	—	142	15	13
19	Älvsborgs län . .	**2 554**	**392**	**332**	230	121	62	12	—	—	1	1	1	221	36	36
20	Skaraborgs län .	**2 378**	**982**	**499**	689	780	312	7	13	13	—	—	—	235	58	51
21	Värmlands län .	**5 601**	**784**	**719**	690	156	96	780	49	49	6	—	—	233	1	1
22	Örebro län . . .	**3 754**	**887**	**621**	407	430	169	167	15	14	3	—	—	581	22	22
23	Västmanlands län	**1 609**	**533**	**385**	507	330	185	10	6	6	—	—	—	164	19	17
24	Kopparbergs län .	**3 276**	**378**	**369**	205	29	20	235	26	26	—	—	—	664	7	7
25	Gävleborgs län .	**4 105**	**263**	**256**	328	12	8	454	11	11	1	—	—	132	5	5
26	Västernorrlands l.	**8 114**	**430**	**430**	295	4	4	599	24	24	4	—	—	93	1	1
27	Jämtlands län . .	**963**	**151**	**150**	49	6	6	99	52	51	—	—	—	22	—	—
28	Västerbottens län	**2 564**	**216**	**206**	309	12	10	168	63	55	—	—	—	12	2	2
29	Norrbottens län .	**4 831**	**727**	**724**	139	2	2	212	174	171	1	—	—	723	—	—
	Kvinnl. avdeln. .	**17 292**	**15086**	**9 107**	**882**	**2428**	**660**	—	—	—	**3**	**2**	—	**150**	**18**	**15**
1	Stockholms stad .	**5 052**	**3 687**	**2 518**	59	100	99	—	—	—	3	2	—	90	12	9
2	Stockholms län .	**434**	**564**	**240**	32	81	23	—	—	—	—	—	—	5	—	—
3	Uppsala län . . .	**254**	**316**	**171**	60	94	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	**412**	**488**	**262**	51	116	37	—	—	—	—	—	—	1	3	3
5	Östergötlands län	**688**	**673**	**387**	57	132	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping . . .	**121**	**136**	**79**	—	11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län .	**516**	**503**	**219**	35	130	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län .	**199**	**304**	**122**	24	119	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län . . .	**377**	**267**	**180**	18	41	9	—	—	—	—	—	—	38	—	—
10	Gotlands län . .	**143**	**161**	**82**	16	63	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län . .	**613**	**575**	**320**	46	209	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	**511**	**596**	**346**	70	191	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöh. l.: Malmö	**1 513**	**1 037**	**799**	28	43	2	—	—	—	—	—	—	10	—	—
14	Hälsingborg . .	**374**	**239**	**176**	14	13	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Länet i övrigt .	**457**	**683**	**250**	82	272	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län . .	**204**	**231**	**104**	15	78	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs stad .	**1 957**	**1 254**	**925**	47	3	—	—	—	—	—	—	—	5	1	1
18	Göteb. o. Boh. län	**307**	**286**	**150**	13	28	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län . .	**101**	**159**	**62**	3	15	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län .	**466**	**584**	**261**	38	211	42	—	—	—	—	—	—	1	2	2
21	Värmlands län .	**259**	**334**	**187**	49	89	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län . . .	**486**	**635**	**247**	49	192	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	**465**	**449**	**299**	32	110	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län .	**369**	**252**	**189**	16	24	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län .	**283**	**157**	**109**	6	12	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands l.	**30**	**16**	**13**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . .	**224**	**223**	**211**	9	21	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	**197**	**196**	**127**	11	24	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län .	**220**	**81**	**72**	2	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jord- och stenindustri			Trävaruindustri			Pappers- och grafisk industri			Livsmedelsindustri			Textil- och beklädnadsindustri			Läder-, hår- o. gummiindustri			Kemisk-teknisk industri			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	
7 127	**210**	**204**	**8812**	**239**	**224**	**1662**	**101**	**100**	**1840**	**30**	**21**	**1 075**	**12**	**10**	**1 769**	**28**	**23**	**848**	**4**	**4**	
75	1	1	328	19	18	192	4	3	287	4	4	178	3	3	302	4	4	40	1	1	1
104	10	10	140	9	9	74	18	18	62	1	1	14	1	1	40	—	—	3	—	—	2
92	1	1	330	1	—	17	20	20	44	2	2	8	—	—	22	—	—	—	—	—	3
24	1	1	92	11	11	2	—	—	24	1	1	6	—	—	18	—	—	1	—	—	4
45	4	4	91	12	7	11	—	—	41	1	1	21	1	1	17	1	1	—	—	—	5
6	—	—	68	9	8	72	3	3	21	—	—	138	—	—	27	—	—	3	—	—	6
61	5	5	184	12	11	9	—	—	35	2	1	40	1	1	70	—	—	176	2	2	7
199	2	2	40	5	5	20	1	1	10	—	—	2	—	—	20	1	1	—	—	—	8
174	3	3	314	3	2	14	1	1	87	—	—	13	—	—	17	—	—	24	—	—	9
61	—	—	6	—	—	—	—	—	9	1	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	10
1 067	22	22	31	—	—	6	—	—	51	—	—	12	—	—	53	1	1	2	—	—	11
151	20	15	10	1	1	2	—	—	35	2	1	11	—	—	39	1	1	—	—	—	12
62	—	—	127	11	9	37	—	—	122	—	—	109	1	—	177	5	2	98	—	—	13
18	—	—	24	2	2	16	—	—	37	—	—	17	1	1	75	—	—	8	—	—	14
473	32	32	40	4	4	11	—	—	217	2	2	22	—	—	125	3	3	38	—	—	15
268	5	4	38	—	—	75	35	35	25	—	—	43	—	—	60	—	—	—	—	—	16
46	—	—	575	12	12	158	5	5	235	1	—	144	1	—	187	5	4	60	1	1	17
3 493	76	76	79	1	—	16	—	—	105	1	1	109	—	—	43	2	2	102	—	—	18
42	3	3	73	9	9	120	14	14	41	—	—	81	—	—	28	—	—	121	—	—	19
87	4	4	64	6	6	2	—	—	50	8	4	12	1	1	14	2	1	162	—	—	20
219	2	2	515	9	9	78	—	—	46	—	—	34	2	2	43	—	—	3	—	—	21
67	17	17	90	6	6	21	—	—	42	2	1	17	—	—	278	2	2	3	—	—	22
30	—	—	44	1	1	2	—	—	30	1	1	5	—	—	7	1	1	—	—	—	23
13	—	—	273	14	14	79	—	—	16	—	—	3	—	—	6	—	—	—	—	—	24
67	—	—	689	14	12	46	—	—	67	1	1	22	—	—	20	—	—	1	—	—	25
114	—	—	2507	—	—	458	—	—	55	—	—	6	—	—	35	—	—	3	—	—	26
21	1	1	84	—	—	38	—	—	14	—	—	7	—	—	12	—	—	—	—	—	27
25	—	—	528	—	—	73	—	—	8	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	28
23	1	1	978	68	68	13	—	—	24	—	—	—	—	—	23	—	—	—	—	—	29
8	**—**	**—**	**4**	**5**	**5**	**146**	**110**	**100**	**349**	**146**	**106**	**924**	**256**	**201**	**184**	**24**	**20**	**50**	**6**	**6**	
—	—	—	1	1	1	85	82	74	107	73	63	315	122	97	69	11	10	18	4	4	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	2	9	2	2	1	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	2	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	1	1	10	5	5	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	2	2	1	1	1	13	4	3	10	2	2	2	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	82	1	—	1	—	—	4	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	2	9	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	3	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	22	4	3	1	1	1	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	14	7	5	1	1	—	—	—	—	—	—	12
—	—	—	3	—	—	30	17	17	45	6	5	178	63	53	62	8	7	8	2	2	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	14	2	2	17	—	—	2	—	—	14
4	—	—	—	1	1	—	—	—	8	3	—	12	1	1	4	1	1	4	—	—	15
—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	16
1	—	—	—	—	—	27	9	7	99	13	10	145	27	22	18	—	—	3	—	—	17
—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	4	3	14	3	3	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	2	3	1	1	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	—	9	3	—	—	—	—	11	—	—	20
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	4	1	34	7	1	6	1	1	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	1	1	5	6	6	12	2	2	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	24
1	—	—	—	1	1	—	—	—	2	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	2	2	—	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Byggnadsverksamhet			Kraft- o. värmeproduktion			Sjöfart och fiske			Kontorsarbete			Butiks- och lagerarbete		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manl. avdeln. . .	**13 068**	**783**	**774**	**503**	**47**	**47**	**8 875**	**1492**	**1479**	**1395**	**116**	**99**	**3 655**	**277**	**271**
1	Stockholms stad .	3 832	49	47	177	1	1	738	173	170	584	37	29	1 672	188	186
2	Stockholms län .	790	98	98	25	1	1	113	7	7	39	2	2	109	9	9
3	Uppsala län . . .	284	3	3	12	—	—	41	—	—	20	3	3	29	—	—
4	Södermanlands län	66	6	6	10	1	1	100	33	33	5	—	—	26	2	2
5	Östergötlands län	294	30	30	5	—	—	27	9	9	13	12	12	47	3	3
6	Norrköping . . .	472	2	2	10	—	—	118	39	39	19	1	1	75	—	—
7	Jönköpings län .	196	11	11	11	—	—	12	—	—	21	3	1	29	—	—
8	Kronobergs län .	197	4	4	8	—	—	3	—	—	6	—	—	3	—	—
9	Kalmar län . . .	193	9	9	5	—	—	857	136	136	20	—	—	31	—	—
10	Gotlands län . .	19	—	—	2	—	—	140	31	31	1	—	—	11	—	—
11	Blekinge län . .	89	2	2	13	—	—	664	183	182	11	3	3	35	1	1
12	Kristianstads län	223	42	42	4	1	1	57	16	16	12	—	—	12	2	1
13	Malmöh. l.: Malmö	657	108	108	46	—	—	390	46	44	102	3	3	249	8	7
14	Hälsingborg . .	286	13	13	11	2	2	1 003	149	149	36	2	2	70	5	5
15	Länet i övrigt .	361	53	53	9	19	19	433	95	95	26	3	3	76	11	11
16	Hallands län . .	158	6	6	5	6	6	130	28	27	9	1	—	37	1	1
17	Göteborgs stad .	886	37	35	41	16	16	2 860	466	465	307	38	32	758	41	39
18	Göteb. o. Boh. län	497	53	50	8	—	—	312	62	57	17	—	—	40	2	2
19	Älvsborgs län . .	385	19	18	7	—	—	33	2	2	10	—	—	42	1	1
20	Skaraborgs län .	160	5	5	8	—	—	29	3	3	18	3	3	32	1	1
21	Värmlands län .	984	39	39	17	—	—	58	—	—	22	—	—	30	—	—
22	Örebro län . . .	269	41	41	13	—	—	27	—	—	23	2	2	56	—	—
23	Västmanlands län	122	15	15	16	—	—	25	—	—	4	1	1	20	—	—
24	Kopparbergs län .	204	28	28	4	—	—	3	—	—	7	—	—	18	1	1
25	Gävleborgs län .	324	13	12	17	—	—	256	7	7	25	—	—	49	—	—
26	Västernorrlands l.	568	58	58	8	—	—	375	3	3	12	—	—	47	—	—
27	Jämtlands län . .	76	6	6	3	—	—	1	—	—	8	1	1	19	—	—
28	Västerbottens län	130	2	2	—	—	—	35	—	—	5	—	—	3	1	1
29	Norrbottens län .	396	31	31	8	—	—	35	4	4	13	1	1	30	—	—
	Kvinnl. avdeln. .	—	**1**	**1**	—	—	—	**303**	**80**	**73**	**355**	**115**	**99**	**901**	**268**	**210**
1	Stockholms stad .	—	—	—	—	—	—	144	26	23	165	64	53	374	141	109
2	Stockholms län .	—	—	—	—	—	—	4	—	—	7	1	1	13	2	2
3	Uppsala län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
4	Södermanlands län	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	6	4	3
5	Östergötlands län	—	—	—	—	—	—	6	6	6	—	3	3	32	3	2
6	Norrköping . . .	—	—	—	—	—	—	5	3	3	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	2	14	4	2
8	Kronobergs län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län . . .	—	—	—	—	—	—	18	3	3	—	—	—	4	—	—
10	Gotlands län . .	—	—	—	—	—	—	10	1	1	—	—	—	6	1	1
11	Blekinge län . .	—	—	—	—	—	—	2	1	1	1	—	—	18	1	1
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	18	1	1
13	Malmöh. l.: Malmö	—	—	—	—	—	—	9	3	2	39	17	16	172	51	46
14	Hälsingborg . .	—	—	—	—	—	—	13	7	7	3	—	—	12	7	7
15	Länet i övrigt .	—	—	—	—	—	—	4	—	—	3	1	1	7	2	2
16	Hallands län . .	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1	5	2	1
17	Göteborgs stad .	—	—	—	—	—	—	75	26	23	109	21	18	168	31	22
18	Göteb. o. Boh. län	—	1	1	—	—	—	1	1	1	1	1	1	6	3	3
19	Älvsborgs län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	7	2	—
21	Värmlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
22	Örebro län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	10	2	2
23	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—	2	—	—	7	—	—	13	6	6
24	Kopparbergs län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—
25	Gävleborgs län .	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	3	—
26	Västernorrlands l.	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	4	—	—
29	Norrbottens län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	—

Hotell- o. restaurang-rörelse			Land-transport			Allmän tjänst o. fria yrken			Husligt arbete			Diversearbete			Ung-dom ut. utb.	Reserv-arbete		
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
767	**40**	**36**	**5 929**	**1 260**	**1 012**	**1040**	**283**	**280**	**36**	**6**	**5**	**26 310**	**2581**	**2569**	**2 961**	**5 597**	**5 554**	
401	7	7	1 749	319	232	452	188	187	17	1	1	1 263	1352	1352	95	469	469	1
18	3	3	290	36	32	21	—	—	5	1	1	1 099	135	131	54	169	163	2
12	—	—	84	12	10	8	—	—	—	—	—	467	20	18	109	660	649	3
4	1	1	76	31	31	6	1	1	1	—	—	343	63	63	32	33	33	4
12	2	2	126	24	23	12	—	—	2	3	3	648	32	32	38	149	149	5
6	—	—	160	20	14	5	—	—	—	—	—	196	4	4	30	34	34	6
22	5	3	96	6	4	19	—	—	—	—	—	571	16	16	24	239	239	7
5	3	2	31	6	5	4	—	—	—	—	—	745	39	39	13	30	30	8
10	—	—	92	6	6	4	—	—	—	—	—	1 000	35	35	46	291	291	9
10	1	1	37	8	6	5	—	—	—	—	—	204	2	2	5	18	18	10
14	3	3	98	16	13	70	—	—	5	—	—	1 305	19	19	11	256	253	11
8	—	—	76	6	5	20	—	—	—	—	—	604	75	73	31	97	76	12
37	1	1	396	114	60	53	1	—	—	—	—	938	22	22	70	162	162	13
12	—	—	160	12	6	35	—	—	—	—	—	442	2	2	20	57	57	14
12	—	—	163	48	35	21	—	—	—	—	—	1 339	128	128	32	346	346	15
5	—	—	49	6	2	16	—	—	1	—	—	233	32	32	14	25	25	16
108	7	7	788	471	417	113	92	91	4	—	—	1 565	168	167	203	46	46	17
5	2	1	158	12	11	11	—	—	—	—	—	751	50	50	116	218	217	18
9	—	—	123	10	10	12	—	—	—	—	—	911	79	79	52	97	97	19
10	—	—	107	16	16	20	1	1	—	—	—	574	47	44	98	34	34	20
7	1	1	166	10	5	15	—	—	—	—	—	1 473	21	21	182	494	494	21
7	1	1	177	26	24	25	—	—	1	1	—	1 384	38	38	96	284	284	22
3	—	—	52	18	18	8	—	—	—	—	—	515	15	15	45	126	125	23
5	2	2	46	7	7	2	—	—	—	—	—	1 284	38	38	209	226	226	24
6	1	1	211	8	8	13	—	—	—	—	—	1 231	21	21	146	170	170	25
6	—	—	129	—	—	9	—	—	—	—	—	2 408	36	36	383	304	304	26
7	—	—	63	4	4	31	—	—	—	—	—	360	21	21	49	60	60	27
2	—	—	22	5	5	—	—	—	—	—	—	1 047	32	32	193	99	99	28
4	—	—	204	3	3	30	—	—	—	—	—	1 410	39	39	565	404	404	29
1986	**1385**	**1031**	**208**	**325**	**202**	**412**	**365**	**263**	**9 697**	**9 542**	**6106**	**7**	**9**	**8**	**663**	**1**	**1**	
771	321	269	122	178	101	198	116	91	2 376	2 424	1506	—	9	8	155	1	1	1
26	31	15	2	—	—	23	15	8	298	430	187	—	—	—	7	—	—	2
8	23	13	—	—	—	2	1	—	160	197	115	—	—	—	11	—	—	3
13	14	13	—	5	2	2	3	3	273	335	193	—	—	—	41	—	—	4
43	61	40	3	6	6	11	17	9	476	436	261	—	—	—	34	—	—	5
4	8	3	—	3	1	4	2	—	79	108	71	—	—	—	12	—	—	6
38	42	20	1	2	2	5	11	5	316	310	164	—	—	—	10	—	—	7
28	37	18	—	—	—	3	1	1	143	147	82	—	—	—	—	—	—	8
51	37	27	2	3	3	—	5	4	208	175	132	—	—	—	25	—	—	9
28	20	16	—	—	—	9	5	4	71	67	47	—	—	—	—	—	—	10
50	62	39	6	7	5	1	—	—	464	288	229	—	—	—	—	—	—	11
71	64	47	2	5	1	4	8	3	315	311	227	—	—	—	14	—	—	12
134	93	74	—	7	3	14	11	5	743	716	567	—	—	—	38	—	—	13
60	35	28	1	13	7	7	2	2	198	160	122	—	—	—	25	—	—	14
20	32	20	5	11	9	1	9	7	277	350	175	—	—	—	26	—	—	15
34	14	12	—	3	3	3	5	2	130	124	71	—	—	—	11	—	—	16
193	120	86	40	57	39	56	81	70	842	865	627	—	—	—	129	—	—	17
51	33	25	1	—	—	7	7	2	187	205	107	—	—	—	22	—	—	18
6	12	6	—	—	—	8	5	3	78	121	48	—	—	—	—	—	—	19
33	46	36	4	2	2	6	16	6	294	299	172	7	—	—	47	—	—	20
24	29	21	—	1	1	2	4	1	170	208	128	—	—	—	11	—	—	21
44	30	16	4	6	3	16	8	5	307	384	185	—	—	—	9	—	—	22
37	52	39	7	12	10	2	13	12	324	247	186	—	—	—	24	—	—	23
66	46	31	1	—	—	5	3	3	273	179	140	—	—	—	—	—	—	24
17	10	7	5	3	3	16	9	9	217	117	86	—	—	—	12	—	—	25
3	—	—	—	—	—	—	—	—	22	16	13	—	—	—	—	—	—	26
82	82	82	—	—	—	2	5	5	124	112	108	—	—	—	—	—	—	27
32	25	22	2	1	1	5	3	3	138	143	93	—	—	—	—	—	—	28
19	6	6	—	—	—	—	—	—	194	68	64	—	—	—	—	—	—	29

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1934											1935	
	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	24·4	[1]23·8	[1]19·6	[1]15·4	[1]14·0	12·9	[1]13·3	13·0	14·8	17·1	23·7	[1]22·5	19·9
Ansökn. per 100 lediga platser .	540	430	401	317	298	292	281	286	326	446	446	380	396
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	·	3·24	·	·	3·55	·	·	3·63	·	·	3·59	·	·
Sysselsättn.-index (1926–30 = 100)	·	91·0	·	·	99·1	·	·	100·8	·	·	98·8	·	·
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	33·8	30·8	29·0	25·6	23·4	23·4	24·6	23·1	23·7	24·7	27·2	28·8	28·8
Danmark. Arbetslöshet, i % .	31·3	28·4	21·6	16·8	15·5	15·3	15·5	16·4	18·3	22·3	30·3	[1]29·5	28·3
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	127	114	96	77	74	72	75	79	85	104	134	133	126
Finland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	43	40	32	24	16	11	11	12	16	19	19	22	23
Ansökn. per 100 lediga platser .	500	493	356	271	330	383	328	271	285	271	434	354	391
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	·	·	87·7	·	·	101·2	·	·	99·0	·	·	96·8	·
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	18·1	17·2	16·6	16·2	16·4	16·7	16·5	16·1	16·4	16·4	16·1	17·7	17·5
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	2 384	2 264	2 209	2 148	2 150	2 185	2 195	2 144	2 182	2 185	2 151	2 397	2 358
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	104·4	105·6	106·5	107·0	106·8	106·5	106·9	107·5	107·1	107·2	107·6	—	—
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	99	101	98	94	90	90	98	110	117	124	128	139	142
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	31·8	28·5	26·6	29·1	29·1	30·9	31·7	29·4	30·8	32·6	38·0	41·9	—
Arbetslöshetsindex	28·9	26·4	25·4	25·3	25·3	26·8	27·5	27·4	28·0	29·5	33·0	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	38·9	35·5	37·0	34·2	34·0	35·6	34·6	34·1	33·9	35·9	39·7	—	—
Tyskland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	3 373	2 798	2 609	2 529	2 481	2 426	2 398	2 282	2 268	2 353	2 605	2 974	2 764
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	1 502	1 160	1 060	1 054	1 078	1 089	1 093	1 055	1 064	1 122	1 300	1 621	1 540
Sysselsatta löntagare (i miljoner)	14·0	14·7	15·3	15·6	15·5	15·5	15·6	15·6	15·6	15·5	14·9	14·4	14·7
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	352	326	296	274	264	257	248	244	249	275	308	334	335
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	22·3	17·3	14·3	12·9	12·4	12·3	12·8	13·3	13·7	16·0	20·1	23·8	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	·	84	·	·	88	·	·	84	·	·	82	·	·
Sysselsättn.index (1 kv. 1925 = 100)	·	83	·	·	85	·	·	84	·	·	82	·	·
Frankrike. Underst. arbetsl. (1000)	351	346	335	318	311	320	325	326	340	362	405	468	501
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	384	379	369	352	345	350	358	353	382	408	454	527	546
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	1 104	1 057	996	941	831	887	867	887	905	970	962	1 012	—
Estland. Oplac. arbetssökande	6 149	6 005	3 062	1 990	903	493	838	1 016	1 796	2 927	2 739	3 406	3 721
Sysselsättn.index (1 jan. 1927 = 100)	104·8	108·6	112·6	121·4	120·9	116·9	113·4	112·3	111·7	110·9	109·4	—	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	11041	10 480	7265	1 831	1 019	904	949	999	1 796	5 012	7 854	7 535	6 989
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	19·5	18·5	17·0	15·7	14·6	14·0	13·8	13·8	14·0	15·9	19·7	23·2	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	20·9	19·5	17·8	15·8	15·8	15·8	16·3	16·1	15·5	16·4	19·0	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	844	790	704	625	583	569	572	576	599	669	752	818	835
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	27	25	25	24	23	22	22	21	20	21	22	22	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	390	278	308	301	337	346	311	338	329	333	381	380	—
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	28	27	16	13	14	13	13	12	13	14	17	—	—
Jugoslavien. Arbetslösa (1 000)	29	21	19	12	9	10	11	10	11	12	16	27	—
Bulgarien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	42	41	36	36	33	25	24	21	23	30	—	—	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	20·0	19·5	19·1	18·5	18·0	17·9	16·5	16·4	16·2	17·5	18·0	18·1	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	92·7	91·3	92·0	96·6	101·0	99·9	98·8	100·0	100·2	98·9	94·4	94·6	96·4
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. St. (1923—25 = 100)	77·7	80·8	82·3	82·4	81·0	78·6	79·5	75·8	78·6	76·8	78·1	—	—
Arbetslöshet, i %	22·0	21·3	20·7	20·0	19·6	20·8	21·6	20·3	20·1	21·1	21·4	—	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	·	21·9	·	·	20·9	·	·	20·4	·	·	18·8	·	·
Nya Zeeland. Arbetslösa (1000-tal)	45	44	45	46	48	50	51	50	48	46	44	—	—

[1] Reviderade siffror.

Levnadskostnader under första kvartalet 1935.

Prisstatistik och indexberäkningar.

På grundvalen av prisuppgifter från 49 ombudsorter har socialstyrelsen verkställt beräkningar rörande levnadskostnadernas förskjutningar sedan kvartalsskiftet december 1934—januari 1935 och därpå grundade indexberäkningar.

I indexberäkningen ingående huvudposter.

Livsmedel, bränsle och lyse. De prisuppgifter, som beträffande livsmedel, bränsle och lyse användas vid indexberäkningen, avse samtliga kvartalets sista månad. För livsmedel insamlas uppgifter varje vecka å färskvaror (smör, ägg, kött, fläsk och fisk), varefter medeltal tagas för samtliga veckor under månaden; övriga varor noteras en gång i månaden, omkring den 15. Vid sistnämnda tidpunkt inhämtas jämväl noteringar å bränsle- och lyseartiklar. Under hänvisning till sammandragstabellen för livsmedelspriserna (sid. 282—283) och tabellen över kreaturspriser i vissa större städer (sid. 281) må följande anföras rörande de under kvartalet iakttagna prisväxlingarna å de särskilda varuslagen.

Medelpriset å *mjölk* har kvarstått på samma nivå som vid förra kvartalsskiftet, 21 öre per liter för oskummad och 7 öre för separerad vara. Till följd av mjölkregleringen ha även *smörpriserna* nästan genomgående varit fasta, om ock en svag sänkningstendens kunnat konstateras.

Ostpriserna förete i detalj smärre förskjutningar i båda riktningarna, men partinoteringarna stego något under kvartalets sista månad.

Margarinpriset har för mars ställt sig i genomsnitt 4 öre lägre än i december, vilket emellertid icke beror på någon reell prissänkning utan sammanhänger med ändrade noteringsbestämmelser. Sålunda ha numera även några billigare margarinsorter, vilka efter hand fått väsentligt ökad förbrukning, medtagits i prisstatistiken.

Färska ägg ha undergått den för årstiden vanliga prisutvecklingen. Lantbrukssällskapets partinotering, som vid förra kvartalsskiftet stod i 1·30 kr. per kg (1 tjog = 1·2 kg), sjönk till 76 öre i slutet av mars. Inom detaljhandeln föll priset samtidigt från 2·13 till 1·47 kr. per tjog. Medelpriset för mars månad ligger dock c:a 30 % högre än för ett år sedan, vilket i första hand synes bero på de statliga stödåtgärderna.

Potatispriserna ha stigit med i medeltal 2 öre per 5 liter sedan förra kvartalsskiftet. Medelpriset för mars utgjorde 40 öre mot 34 öre ett år tidigare. *Gula ärter* ha ytterligare fördyrats något och ligga för närvarande c:a 30 % över prisnivån för ett år sedan, vilket delvis torde bero på ökad export. Även

bruna bönor ha fortsatt att stiga något i pris och ställa sig denna gång c:a 20 % dyrare än vid samma tid i fjol.

I fråga om *mjöl* har medelpriset å vetemjöl (kärnmjöl) och sammalet rågmjöl stigit med vardera 1 öre per kg i minut sedan förra kvartalet, varemot priset å rågsiktmjöl varit oförändrat. Partipriserna å mjöl från kvarnarna ha under samma tid höjts med 1·50 kr. per 100 kg för vetemjöl och rågsikt samt 1 kr. per 100 kg för sammalet rågmjöl. *Brödpriserna* ha ej undergått några nämnvärda förändringar.

De under den gångna kvartalsperioden ävensom sedan mars månad förra året inträffade prisfluktuationerna å *slaktdjur* samt å *kött* och *fläsk* framgå av följande sammanställning:

Genomsnittlig prisförändring i %	December 1934—mars 1935				Mars 1934—mars 1935			
	Nötkreatur	Kalvar	Får	Svin	Nötkreatur	Kalvar	Får	Svin
Slaktdjur, levande vikt	+3	+2	+30	+ 6	+26	+10	+2	+46
Kött: partihandelspris . . .	+9	+2	+22	+14	+27	+ 8	+2	+56
detaljhandelspris	+2	+1	+ 4	+ 6	+18	+ 8	+6	+24

Som synes har prisnivån genomgående stigit såväl under kvartalet som vid jämförelse med motsvarande tidpunkt i fjol. Under kvartalet har uppgången, såsom vanligt vid denna tid på året, varit särskilt markerad för får och fårkött. Sedan mars förra året har prisstegringen varit synnerligen kraftig å svin och fläsk men även å nötkreatur och nötkött. Härvid må observeras, att partipriset å fläsk stigit procentuellt betydligt mera än priset å levande slaktdjur.

Färsk fisk utvisar under kvartalet en del mindre förskjutningar i övervägande uppåtgående riktning. Även *salt sill* har stigit något i pris; medelnoteringen härå för mars utgjorde 50 öre per kg mot 47 öre vid förra kvartalsskiftet och samma pris ett år tidigare.

Kaffenoteringarna förete såväl i parti som detalj fallande tendens. Medelpriset å rostad santosblandning för mars utgjorde i detaljhandeln 2·97 kr. per kg mot 3·02 kr. i december och 2·99 kr. vid motsvarande tidpunkt i fjol.

De noterade olika slagen av *frukt* och *grönsaker* ha säsongmässigt undergått en del förskjutningar i uppåtgående riktning. Äpplen och bananer ha sålunda stigit i pris med i medeltal resp. 12 och 14 öre per kg, medan stegringen för apelsiner och vitkål varit helt ringa.

Vad slutligen *bränsle och lyse* beträffar, ha de under kvartalet inträffade prisförändringarna varit av mindre betydelse, och indextalet för denna post kvarstår vid 137.

Sammanfattning av livsmedelspriserna förändringar. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna (inberäknat bränsle och lyse) ägt rum i detaljhandeln från och med 1931 till och med mars 1935, meddelas i tabellen å sid. 277 en serie »vägda» indextal, vilka utarbetats med användande av samma kvantitetstal för de särskilda varuslagen som vid uträknandet av levnadskostnadsindex. Beträffande prisutvecklingen för

Livsmedelskostnadernas (inkl. bränsle och lyse) förändringar 1931—mars 1935.
Indextal (1931 = 100).

År	Mejeriprod. o. ägg (7 varuslag)	Mjöl (3 varuslag)	Bröd (8 varuslag)	Kött (8 varuslag)	Fisk (7 varuslag)	Rotsaker, frukt o. grönsaker (6 varuslag)	Specerier (7 varuslag)	Maltdrycker o. tobak (3 varuslag)	Samtliga livsmedel	Bränsle o. lyse (9 varuslag)	Livsmedel, bränsle och lyse[1]
1931	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	**100**
1932	93	93	99	90	87	106	109	101	97	95	**97**
1933	92	92	97	85	84	89	108	104	93	90	**93**
1934	98	90	95	85	85	87	109	105	95	89	**94**
1934 1:a kv. . .	95	89	96	80	85	86	108	105	93	89	**92**
2:a kv. . .	98	89	95	84	83	89	108	105	94	88	**94**
3:e kv. . .	98	91	94	88	87	89	109	105	96	89	**95**
4:e kv. . .	99	91	94	90	85	87	110	105	96	89	**96**
1935 1:a kv. . .	98	94	94	92	85	91	110	104	97	90	**96**
1934 december .	99	92	94	90	84	87	110	105	96	89	**95**
1935 januari . .	97	93	94	91	85	88	110	105	96	89	**95**
februari . .	98	94	94	93	84	92	110	104	97	90	**96**
mars . . .	99	94	94	92	85	92	109	104	97	90	**97**

tiden före 1931 hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 72 samt efterföljande serie av indextal för livsmedel, bränsle och lyse, som beräknats på liknande sätt som indextalen för samtliga levnadskostnader.

	Juli	Årsmedeltal								1934				1935		
	1914	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	jan.	febr.	mars
Indextal	100	153	154	150	140	131	127	123	124	122	124	126	126	126	127	127

Jämför man indextalen för de olika varugrupperna under första kvartalet 1935 med 1931 års prisnivå, befinnes det, att fisk sjunkit med 15 enheter, bränsle och lyse med 10, rotsaker och frukt med 9, kött med 8, mjöl och bröd med 6 samt mejeriprodukter och ägg med 2 enheter. Specerier samt maltdrycker och tobak visa däremot uppgång med resp. 10 och 4 enheter.

Bostad. Med avseende å hyresposten har, med utgångspunkt från de slutgiltiga resultaten av 1933/1934 års hyresräkning, en uppskattning verkställts rörande hyresnivåns förändring sedan sistnämnda tidpunkt fram till pågående hyresår, och ha dessa beräkningar resulterat i en sänkning av hyresindexen från 201 till 198.

Beklädnad. Uppgifterna avse de priser, som gällde omkring den 15 i kvartalets sista månad. I fråga om insamlingsförfarandet hänvisas till Soc. Medd. årg. 1920, sid. 549 och årg. 1922, sid. 155 samt årg. 1932, sid. 321.

Den nu slutförda undersökningen visar, att detaljprisnivån, som varit stigande ända sedan hösten 1933, sjunkit något sedan förra kvartalsskiftet till följd

[1] Beträffande grupperingen av de olika varuslagen hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 326. Livsmedelsposten har kompletterats på sätt som angivits i samma årg. sid. 320.

av nedåtgående priser å flertalet noterade varuslag. Det särskilda indextalet för beklädnadsposten sjönk sålunda från 168 till 167; motsvarande tal för ett år sedan var 165.

Skatter. Skatteberäkningarna verkställas två gånger årligen, varvid omräkning av kommunalskatten äger rum den 1 april samt av krono- och landstingsskatterna den 1 oktober (se härom Soc. Medd. årg. 1922, sid. 947). Resultatet av den omräkning, som nu företagits av kommunalskatten, har blivit en sänkning av skatteindexen från 189 till 178 mot 191 för ett år sedan. Nedgången betingas av att vid detta tillfälle kunnat beaktas de kommunalskatter, som förfalla till betalning under innevarande år och som i medeltal visa en väsentlig sänkning i förhållande till de förut gällande.

Övriga utgifter. Beräkningarna grunda sig på dels priser omkring den 15 i kvartalets sista månad, dels taxor såvitt möjligt fr. o. m. kvartalsskiftet. Den nu avslutade undersökningen visar, att den genomsnittliga prisnivån icke undergått någon förändring sedan förra kvartalet. Möbler, rengöringsmedel ävensom kostnader för arbetshjälp i hemmet ha visserligen på sina håll undergått sänkningar, men dessa ha ej varit tillräckliga för att åstadkomma någon förändring av det med 1914 som basår beräknade indextalet för hela utgiftsgruppen, vilket kvarstår oförändrat vid 174.

Sammanfattning. Levnadskostnadsindex.

Under det att de å sid. 277 angivna indextalen, vilka framräknas månatligen, endast gälla de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse, avser socialstyrelsens vid varje kvartalsskifte meddelade levnadskostnadsindex förutom nyssnämnda poster jämväl kostnaderna för bostad, beklädnad, skatter och »övriga utgifter» samt åsyftar närmast att belysa förhållandena inom städer och stadsliknande samhällen.

Den nu senast utförda beräkningen rörande levnadskostnadernas förskjutningar avser prisläget omkring den 1 april 1935 och hänför sig närmast till förhållandena inom arbetar- och lägre tjänstemannafamiljer samt därmed jämställda samhällsklasser med en utgiftsstat före kriget av cirka 2 000 kr. och 1931 av omkring 3 500 kr. Beträffande tillvägagångssättet vid framräknandet av denna indexserie hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 318.

Resultatet av indexräkningen redovisas i tabellen å vidstående sida.

Utgår man till en början från medelprisnivån år 1931 = 100, finner man för de två senaste kvartalsskiftena jämförelsetalet 97. Anknytes vidare denna serie till indexberäkningarna med utgångspunkt från juli 1914, befinnes likaledes, att indextalet vid senaste kvartalsskifte är oförändrat sedan det närmast föregående. Av de i beräkningarna ingående sex huvudposterna har emellertid som tidigare nämnts den viktigaste posten, nämligen livsmedel, stigit med 2 enheter, varemot hyres-, beklädnads- och skatteposterna undergått sänkning med

Socialstyrelsens levnadskostnadsindex 1914—1935.

		Livsmedel	Bostad	Bränsle och lyse	Beklädnad	Skatter	Övriga utg.	Summa utg.
1914	juli	100	100	100	100	100	100	**100**
1916	dec.	152	108	168	160	109	125	**139**
1917	maj	174	108	190	170	109	130	**152**
	sept.	180	112	240	210	109	150	**166**
1918	1 jan.	214	112	275	250	109	175	**192**
	1 april	229	112	280	270	114	185	**203**
	1 juli	258	112	286	285	114	195	**219**
	1 okt.	281	112	305	350	114	220	**242**
1919	1 jan.	323	120	381	350	114	225	**267**
	1 april	327	120	367	320	160	215	**265**
	1 juli	318	120	326	310	160	210	**257**
	1 okt.	311	130	294	330	160	215	**257**
1920	1 jan.	307	130	307	345	160	220	**259**
	1 april	287	130	333	370	290	230	**265**
	1 juli	287	130	372	390	290	235	**270**
	1 okt.	298	155	400	390	290	245	**281**
1921	1 jan.	286	155	380	355	290	245	**271**
	1 april	247	155	316	295	372	235	**249**
	1 juli	231	155	264	270	372	225	**236**
	1 okt.	228	163	231	250	372	220	**231**
1922	1 jan.	202	163	207	240	372	210	**216**
	1 april	184	163	196	225	264	200	**195**
	1 juli	178	163	188	210	264	195	**190**
	1 okt.	180	163	183	205	263	195	**190**
1923	1 jan.	166	163	188	203	263	190	**183**
	1 april	164	163	188	199	211	188	**177**
	1 juli	158	163	185	196	211	188	**174**
	1 okt.	163	178	183	194	201	187	**177**
1924	1 jan.	162	178	181	192	201	187	**176**
	1 april	160	178	183	192	173	185	**173**

		Livsmedel	Bostad	Bränsle och lyse	Beklädnad	Skatter	Övriga utg.	Summa utg.
1924	1 juli	155	178	182	192	173	183	**171**
	1 okt.	164	178	180	191	170	183	**174**
1925	1 jan.	171	186	181	192	170	183	**178**
	1 april	171	186	179	192	162	182	**177**
	1 juli	168	186	177	191	162	181	**176**
	1 okt.	167	186	172	190	168	180	**175**
1926	1 jan.	163	188	171	190	168	180	**174**
	1 april	158	188	170	188	185	179	**178**
	1 juli	156	188	168	187	185	180	**172**
	1 okt.	156	188	166	184	183	180	**171**
1927	1 jan.	155	188	186	182	183	179	**171**
	1 april	149	198	180	181	184	179	**170**
	1 juli	148	198	176	180	184	179	**169**
	1 okt.	154	198	171	181	184	180	**172**
1928	1 jan.	152	198	168	182	184	179	**171**
	1 april	152	199	166	184	183	179	**171**
	1 juli	156	199	164	185	183	179	**173**
	1 okt.	154	199	162	186	184	179	**172**
1929	1 jan.	150	199	159	186	184	179	**170**
	1 april	151	200	165	185	187	178	**171**
	1 juli	148	200	161	184	187	178	**169**
	1 okt.	150	200	160	183	183	178	**170**
1930	1 jan.	145	200	160	183	183	178	**167**
	1 april	140	205	160	181	176	178	**165**
	1 juli	138	205	159	180	176	178	**164**
	1 okt.	137	205	156	178	176	176	**163**
1931	1 jan.	132	205	155	177	176	177	**161**
	1 april	130	206	155	175	173	177	**160**
	1 juli	127	206	153	173	173	176	**158**
	1 okt.	128	206	150	170	173	175	**158**
1932	1 jan.	127	206	149	169	173	175	**157**

1931 = 100

1932	1 april	97	100	97	97	99	100	**98**
	1 juli	96	100	95	97	99	101	**98**
	1 okt.	97	100	94	96	98	100	**98**
1933	1 jan.	95	100	92	95	98	100	**97**
	1 april	92	98	91	94	108	99	**96**
	1 juli	93	98	90	93	108	99	**96**
	1 okt.	95	98	89	94	109	99	**97**
1934	1 jan.	93	98	88	94	109	99	**96**
	1 april	93	98	89	95	110	99	**96**
	1 juli	95	98	88	95	110	99	**97**
	1 okt.	96	98	89	96	109	99	**98**
1935	1 jan.	96	98	89	97	109	99	**97**
	1 april	97	96	90	96	103	98	**97**

Juli 1914 = 100

1932	1 april	125	206	149	168	172	177	**157**
	1 juli	124	206	146	168	172	177	**156**
	1 okt.	125	206	144	167	171	177	**156**
1933	1 jan.	123	206	142	166	171	176	**154**
	1 april	119	202	139	163	187	175	**153**
	1 juli	120	202	138	162	187	175	**153**
	1 okt.	123	202	136	163	189	175	**154**
1934	1 jan.	120	202	136	164	189	174	**153**
	1 april	120	202	136	165	191	174	**153**
	1 juli	123	201	136	166	191	174	**155**
	1 okt.	125	201	136	167	189	174	**155**
1935	1 jan.	124	201	137	168	189	174	**155**
	1 april	126	198	137	167	178	174	**155**

resp. 3, 1 och 11 enheter. Posterna bränsle och lyse samt »övriga utgifter» ha varit oförändrade.

En jämförelse mellan parti- och minutprisernas utveckling lämnas i efterföljande tabell.

Indextal för levnadskostnader och partipriser i Sverige.

(1914=100)	Socialstyrelsens index för		Kommerskollegii partiprisindex											Sv. finanstidn. partiprisindex
	samtl. levnadskostnader	livsmedel, bränsle, lyse	Samtliga varor	Råvaror	Halvfabrikat	Helfabrikat	Produktionsförn.	Konsumtionsvaror	Vegetabiliska livsm.	Animaliska livsm.	Bränsle	Textilvaror	Lädervaror	
juni/juli 1920	270	294	375	385	363	375	415	341	271	285	664	471	311	366
» 1922	190	179	174	148	156	197	153	191	183	157	140	216	133	164
» 1924	171	158	158	141	144	174	144	170	138	146	136	227	126	149
» 1926	172	157	150	140	150	155	138	160	146	144	118	189	120	143
» 1927	169	151	146	138	151	148	137	153	151	128	117	176	119	140
» 1928	173	157	151	146	155	150	143	157	148	140	111	185	146	149
» 1929	169	149	139	134	139	142	133	144	125	137	120	175	128	132
» 1930	164	140	123	116	128	123	121	124	108	122	112	140	114	113
» 1931	158	130	110	107	115	109	109	111	104	106	101	119	98	105
» 1932	156	127	108	109	107	108	104	111	107	99	96	119	86	100
» 1933	153	122	106	107	104	107	105	108	105	93	97	119	91	102
mars/apr. 1934	153	122	112	109	109	115	109	115	102	106	99	135	95	106
juni/juli »	155	125	114	111	113	115	111	116	106	109	98	133	94	107
sept./okt. »	155	126	114	109	114	116	110	117	102	115	99	134	94	107
dec./jan. 1935	155	126	115	113	115	116	111	118	104	118	101	132	96	107
jan./febr. »	.	126	115	112	117	116	112	118	105	118	98	132	96	109
febr./mars »	.	127	115	112	117	116	112	118	106	117	98	132	96	109
mars/apr. »	155	127	115	111	118	116	112	118	106	118	98	129	96	108

*

Riksbankens konsumtionsprisindex har i samarbete med socialstyrelsen fullföljts enligt samma metod som tidigare (se Soc. Medd. årg. 1933, sid. 709). Indexserien med rörlig basperiod anger prisnivån under varje vecka i förhållande till prisnivån under närmast föregående vecka, medan serien med fast basperiod hela tiden utgår från prisnivån i september 1931. De senaste veckorna visa följande indextal:

	januari 1934		februari 1934				mars 1934				
	19	26	2	9	16	23	2	9	16	23	30
Rörlig basperiod: (föreg. vecka = 100)	100·04	99·99	100·11	100·08	99·87	100·00	99·99	100·04	100·00	100·01	100·01
Fast basperiod: (sept. 1931 = 100)	100·0	100·0	100·1	100·1	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0

Kreaturs- och köttpriser för Stockholm, Linköping, Norrköping, Malmö och Göteborg 1913 samt 1931—mars 1935.

Kreatурspriser [1] (öre per kg levande vikt).	1913	1931	1932	1933	1934	Mars 1934	Okt. 1934	Nov. 1934	Dec. 1934	Jan. 1935	Febr. 1935	Mars 1935
Kor:												
Extra prima	61	55	43	40	51	45	55	53	55	57	57	56
Kl. 1	55	48	38	35	46	40	50	48	49	50	51	51
» 2	50	41	32	29	39	34	42	41	39	41	42	43
» 3	41	31	23	21	30	26	32	30	28	30	32	33
Kvigor (o. stutar):												
Extra prima	66	62	51	47	57	51	61	60	61	63	63	62
Kl. 1	60	56	45	42	52	46	56	54	54	56	57	57
» 2	50	46	37	34	43	38	46	45	44	45	46	46
Tjurar:												
Extra prima	65	54	41	38	52	45	60	59	59	60	60	60
Kl. 1	62	51	36	35	48	41	56	54	55	56	56	56
» 2	58	48	34	32	45	39	52	51	51	53	53	53
» 3	50	45	31	28	40	34	44	43	43	46	46	46
Oxar:												
Extra prima	63	55	43	40	50	44	55	54	55	56	56	55
Kl. 1	57	50	39	36	46	40	50	49	51	52	52	51
» 2	48	38	29	26	36	30	39	38	40	40	41	38
Kalvar:												
Sötmjölks-	70	73	63	58	67	67	64	65	70	73	72	70
Skummjölks-	57	52	42	39	47	46	44	47	52	54	53	51
Får:												
Yngre	58	66	61	54	53	57	48	47	46	48	51	56
Äldre, feta	53	41	35	33	35	36	32	31	31	33	35	38
Svin:												
Slakterisvin	82	59	61	59	56	48	61	64	66	74	69	70
Rena, större	81	54	57	56	54	47	60	63	65	72	68	69
Suggor	68	34	35	34	31	26	36	38	38	40	43	47
Köttpriser (öre per kg hel kropp).												
Ox-, kvig- och kokött:												
Kl. 1	.	99	80	74	91	81	97	95	95	98	99	99
» 2	.	82	64	59	77	68	82	79	77	80	83	82
» 3	.	64	44	41	60	52	65	60	58	64	69	69
Tjurkött:												
Kl. 1	.	91	68	64	83	72	91	89	87	92	91	92
» 2	.	83	57	53	72	62	79	77	75	79	80	81
Ödkalvkött:												
Sötmjölkskalvar Kl. 1	.	126	109	102	115	116	107	109	118	126	124	121
» 2	.	112	97	85	100	98	92	96	107	114	112	107
Skummjölkskalv. » 1	.	94	74	68	84	83	77	82	90	94	94	92
Lamm	.	133	140	133	138	139	—	—	—	—	—	—
Får: fullt feta	.	128	117	107	110	119	98	100	99	104	111	121
Svin (slakterifläsk):												
Kl. 1 (50— 75 kg)	.	85	86	84	80	69	87	91	94	104	96	100
» 2 (75—100 »)	.	79	83	80	76	66	83	87	89	99	92	97
Suggor, feta	.	48	51	50	46	40	53	56	55	59	62	69
» mindre feta	.	42	42	40	36	31	42	45	44	47	51	58

[1] För 1913 föreligga inga uppgifter från Linköping och Norrköping. För vissa varuslag saknas uppgifter tillfälligtvis eller under längre perioder för en eller flera av orterna.

	Varuslag	Kvantitet	1913	1914	1920	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
1	Mjölk: oskummad	l	14	15	44	22	21	22	22	21	21	20	20	21
2	separerad	»	6	6	19	8	8	8	8	8	8	7	7	7
3	Smör: borda- (mejeri-)	kg	236	239	657	337	339	351	339	284	255	235	244	276
4	mat- (lands-)	»	213	218	651	311	306	322	305	265	240	220	224	253
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	162	524	248	236	237	231	195	190	175	147	170
6	halvfet, » »	»	121	119	374	174	171	172	167	144	141	131	109	125
7	Margarin, växt-, ej smörblandat	»	135	144	376	166	148	140	133	138	129	125	127	141
8	Ägg, svenska, färska	tjog	159	171	578	247	232	241	241	211	193	170	161	168
9	Potatis: gammal	5 l	28	30	60	45	51	64	47	42	44	44	36	36
10	»	hl	.	.	963	672	783	1061	734	640	679	677	519	519
11	färsk, svensk	5 l	46	80	191	107	158	143	104	82	124	78	77	62
12	Gula ärter, svenska	kg	31	35	69	48	57	62	54	36	32	31	33	42
13	Bruna bönor, holländska	»	48	49	130	58	58	84	87	52	43	47	48	53
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	33	91	48	48	45	43	41	39	36	36	35
15	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	23	56	28	31	32	29	25	24	24	24	23
16	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	29	73	38	43	43	39	35	35	33	32	31
17	Gryn: havre-, ångpreparerade	»	36	42	101	46	47	51	46	38	36	39	32	34
18	ris-, burma- el. svenska prima	»	41	41	176	53	53	54	54	52	46	43	42	41
19	Rågbröd: hårt, grovt spisbröd	»	41	43	111	72	78	75	71	66	64	62	61	59
20	Rågbröd: hårt, knäckebröd	»	.	.	139	93	95	97	95	89	88	87	85	84
21	sötlimpa eller siktbröd	»	38	40	105	66	65	65	64	62	61	60	58	58
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	31	71	48	48	48	48	46	46	47	46	45
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	78	254	156	154	153	150	145	141	138	136	134
24	mjukt matbröd, bakat med vatten	»	43	46	128	79	77	77	76	75	75	74	72	71
25	billigaste sort » » mjölk	»	60	61	145	94	94	94	93	90	89	88	86	84
26	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	101	100	98
27	Nötkött, färskt: stek	»	122	116	398	210	197	190	189	189	181	163	148	156
28	soppkött	»	100	95	333	174	164	158	156	155	150	131	114	121
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	130	498	253	240	238	239	238	225	206	188	198
30	spädkalv	»	72	70	274	152	144	140	144	145	138	126	114	117
31	Fårkött, färskt, stek	»	133	130	431	238	225	225	230	231	218	201	187	192
32	Malet nötkött (köttfärs)	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	159	142	147
33	Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	133	129	449	238	191	205	226	210	147	141	142	136
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	137	470	248	199	210	232	217	153	147	148	141
35	» amerikanskt (ryggfläsk)[1]	»	.	.	364	243	223	213	228	227	195	177	174	158
36	Fisk, färsk: abborre	»	75	76	191	129	124	122	127	127	121	115	109	107
37	gädda	»	108	110	312	191	185	179	191	190	182	171	157	152
38	sill	»	34	35	102	75	67	66	68	70	68	63	61	62
39	strömming	»	38	39	106	75	69	66	67	67	68	62	59	57
40	torsk	»	55	57	139	97	95	92	100	100	97	92	89	87
41	rödspotta (spätta)	»	79	81	219	154	151	152	157	155	154	150	148	143
42	kolja	»	.	.	152	116	118	117	126	124	124	122	116	113
43	Salt sill, prima islands-	»	45	45	120	66	66	57	61	68	56	38	40	49
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	58	156	105	96	95	96	96	85	73	68	63
45	Kaffe, rostat, santosblandning	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	322	313	301
46	Socker, bit-	»	67	65	168	71	72	64	54	45	42	47	47	46
47	Salt, matsalt	»	.	10	31	19	19	18	17	17	16	16	16	16
48	Äpplen, ät-	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	127	105	97
49	Apelsiner, medelstora	dussin	.	.	.	.	.	.	.	.	.	138	115	111
50	Bananer, prima	kg	.	.	.	.	.	.	.	.	.	164	166	161
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	108	107	106
52	Vitkål, svensk	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	30	23	24
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/8 l	.	.	.	.	.	.	.	.	.	22	24	24
54	Svagdricka	l	6	6	16	15	15	15	15	16	16	16	16	16
55	Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	.	.	.	.	.	.	.	.	.	36	35	35
56	Fotogen, Water White	l	20	21	60	31	31	29	29	29	24	23	24	22
57	Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	.	.	.	.	.	.	.	.	.	17	17	17
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	740	2895	1310	1330	1300	1260	1220	1165	1070	945	920
59	barr-, » »	»	575	595	2310	995	1010	980	945	920	890	820	725	715
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	411	2069	787	794	718	703	688	651	633	620	613
61	hushålls- (fyrkol), prima, »	»	234	242	1664	404	383	331	340	323	300	292	288	287
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	.	.	.	.	.	.	.	.	.	445	434	437
63	c:a 40—60 el. 60—80 mm, »	»	.	.	.	.	.	.	.	.	.	427	419	421

[1] Uppgifterna avse sidfläsk t. o. m. januari 1935.

Mars 1934	April 1934	Maj 1934	Juni 1934	Juli 1934	Aug. 1934	Sept. 1934	Okt. 1934	Nov. 1934	Dec. 1934	Jan. 1935	Febr. 1935	Mars 1935	Höjn. eller sänkn. i % mars 1914—mars 1935	Höjn. eller sänkn. i % mars 1934—mars 1935	
21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	+ 50·0	0·0	1
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	+ 16·7	0·0	2
274	275	276	276	276	276	276	276	276	277	277	276	275	+ 18·0	+ 0·4	3
249	253	253	253	251	252	254	254	255	258	258	256	256	+ 21·9	+ 2·8	4
167	172	175	175	173	173	172	172	172	171	172	173	173	+ 6·8	+ 3·6	5
123	125	128	127	126	126	128	128	128	128	127	124	125	+ 4·2	+ 1·6	6
138	138	138	138	136	146	146	146	146	146	146	146	142	+ 2·9	+ 2·9	7
133	127	113	125	126	154	174	219	271	238	185	187	175	+ 26·8	+ 31·6	8
34	34	34	34	33	34	41	39	38	38	38	40	40	+ 48·1	+ 17·6	9
508	500	493	489	481	453	604	568	558	561	565	585	609	·	+ 19·9	10
—	—	—	—	75	49	--	—	—	—	—	—	—	—	—	11
40	40	41	41	41	41	42	45	47	48	49	51	52	+ 67·7	+ 30·0	12
50	50	50	51	52	54	54	57	58	58	59	59	60	+ 30·4	+ 20·0	13
34	34	34	35	35	35	35	35	36	36	36	37	37	+ 19·4	+ 8·8	14
23	23	23	23	24	24	23	23	23	23	24	24	24	+ 14·3	+ 4·3	15
31	31	31	31	32	32	32	31	31	32	32	32	32	+ 23·1	+ 3·2	16
34	34	34	35	34	35	35	35	35	35	35	35	35	— 2·8	+ 2·9	17
41	41	41	42	41	42	42	42	42	40	40	40	40	+ 2·6	— 2·4	18
60	60	60	59	59	59	59	59	59	59	59	59	59	+ 43·9	— 1·7	19
84	84	84	84	83	83	83	83	83	83	82	82	82	·	— 2·4	20
58	58	58	57	57	58	57	57	57	57	58	58	57	+ 46·2	— 1·7	21
45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	44	+ 41·9	— 2·2	22
134	134	134	134	134	134	133	133	133	132	133	133	132	+ 76·0	— 1·5	23
71	71	71	71	71	71	71	71	71	71	71	71	71	+ 61·4	0·0	24
84	84	84	84	84	84	84	84	85	84	84	84	85	+ 41·7	+ 1·2	25
98	98	98	98	97	98	98	98	97	97	97	96	96	·	— 2·0	26
143	149	153	157	160	161	166	165	164	163	164	165	166	+ 38·3	+ 16·1	27
111	116	119	121	124	126	130	131	130	130	130	131	132	+ 33·3	+ 18·9	28
192	197	199	203	201	201	202	200	198	200	207	208	207	+ 56·8	+ 7·8	29
111	114	116	116	118	119	120	120	120	122	122	122	121	+ 65·8	+ 9·0	30
182	198	204	205	207	203	197	189	184	185	190	191	193	+ 43·0	+ 6·0	31
135	140	144	147	150	151	156	156	155	154	153	155	155	·	+ 14·8	32
124	130	133	133	133	136	151	148	146	146	151	156	154	+ 18·5	+ 24·2	33
130	137	138	138	137	139	156	151	150	150	156	159	157	+ 14·6	+ 20·8	34
158	157	157	157	158	157	156	159	161	160	161	161	161	·	+ 1·9	35
115	109	94	98	106	107	105	109	109	112	111	116	117	+ 46·3	+ 1·7	36
164	145	135	149	159	159	153	152	150	150	156	155	156	+ 33·3	— 4·9	37
55	57	58	64	75	70	65	62	63	62	59	55	56	+ 75·0	+ 1·8	38
54	52	52	57	59	58	57	60	59	54	55	55	57	+ 50·0	+ 5·6	39
88	86	84	86	87	88	89	89	89	87	89	88	87	+ 50·0	— 1·1	40
147	142	140	141	142	143	140	142	142	141	146	147	146	+ 82·5	— 0·7	41
115	112	110	112	112	111	110	114	113	113	118	117	116	·	+ 0·9	42
50	51	51	51	50	47	46	46	47	47	48	49	50	+ 11·1	0·0	43
64	63	63	63	63	64	63	62	62	62	61	62	62	+ 10·7	— 3·1	44
299	301	303	303	303	302	304	303	303	302	302	301	297	·	— 0·7	45
46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	— 28·1	0·0	46
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	15	16	·	0·0	47
105	105	109	111	116	112	65	67	79	92	102	104	104	·	— 1·0	48
100	100	100	100	114	122	122	144	140	100	87	89	102	·	+ 2·0	49
164	166	169	169	156	154	154	154	154	154	154	167	168	·	+ 2·4	50
106	106	106	106	106	106	106	106	106	104	103	103	103	·	— 2·8	51
23	26	28	32	33	25	21	19	20	20	20	21	21	·	— 8·7	52
24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	·	0·0	53
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	15	15	+ 150 0	— 6·3	54
35	35	35	35	35	35	35	35	35	35	35	35	35	·	0·0	55
22	22	22	22	22	21	21	21	21	21	21	20	20	0·0	— 9·1	56
17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	·	0·0	57
920	920	920	915	915	915	915	915	925	925	925	935	940	+ 24·5	+ 2·2	58
715	715	710	710	710	710	710	710	715	715	720	730	725	+ 23·9	+ 1·4	59
608	608	607	607	611	616	620	620	621	621	618	615	617	+ 56·2	+ 1·5	60
284	284	284	285	286	289	291	291	291	291	290	292	292	+ 28·6	+ 2·8	61
424	424	424	426	434	445	451	452	454	455	454	453	454	·	+ 7·1	62
407	407	407	409	418	430	437	436	439	440	439	435	435	·	+ 6·9	63

	Varuslag	Kvantitet	Stockholm	Södertälje	Uppsala	Nyköping	Eskilstuna	Linköping	Norrköping	Motala	Jönköping
1	Mjölk: oskummad	1	24	23	23	20	21	20	21	19	20
2	separerad	»	9	7	9	7	6	8	8	7	8
3	Smör: bords- (mejeri-)	kg	269	270	270	270	270	265	270	265	278
4	mat- (lands-)	»	244	258	255	264	267	250	250	252	247
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	172	187	174	182	177	180	191	175	170
6	halvfet, » »	»	132	130	131	128	128	125	140	133	125
7	Margarin, växt-, ej smörblandat	»	132	146	148	147	146	148	148	147	148
8	Ägg, svenska, färska	tjog	181	177	191	161	161	158	166	154	178
9	Potatis: gammal	5 l	42	39	52	38	44	40	46	36	33
10	»	hl	675	571	763	666	629	558	696	550	488
11	färsk, svensk	5 l	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Gula ärter, svenska	kg	46	44	48	45	44	50	49	44	55
13	Bruna bönor, holländska	»	57	55	59	59	55	60	60	60	60
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	36	36	37	37	36	37	36	36	36
15	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	24	21	25	25	25	25	25	24
16	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	32	32	31	32	32	32	30	32	32
17	Gryn: havre-, ångpreparerade	»	35	33	34	35	34	35	35	34	40
18	ris-, burma- el. svenska prima	»	43	41	41	40	40	45	47	37	40
19	Rågbröd: hårt, grovt spisbröd	»	57	53	55	54	54	66	55	63	64
20	Rågbröd: hårt, knäckebröd	»	88	86	77	73	78	91	79	86	88
21	sötlimpa eller siktbröd	»	62	64	69	63	66	62	56	52	57
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	52	38	48	46	40	48	44	49	43
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	143	110	142	136	141	134	121	132	130
24	mjukt matbröd, bakat med vatten	»	67	65	78	74	62	73	71	59	72
25	billigaste sort » » mjölk	»	113	94	81	84	94	88	96	77	85
26	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	117	86	87	107	94	88	99	87	90
27	Nötkött, färskt: stek	»	168	162	170	163	173	153	160	156	160
28	soppkött	»	128	122	109	138	124	135	138	142	131
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	212	189	227	202	216	215	244	188	203
30	spädkalv	»	—	126	106	—	—	—	—	108	113
31	Fårkött, färskt, stek	»	222	200	190	233	240	228	235	201	183
32	Malet nötkött (köttfärs)	»	163	163	162	150	150	139	149	141	159
33	Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	174	161	163	155	164	152	174	138	155
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	170	165	163	155	154	163	176	132	155
35	» amerikanskt (ryggfläsk)	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Fisk, färsk: abborre	»	148	102	111	92	128	140	110	109	128
37	gädda	»	163	159	169	150	155	145	150	153	162
38	sill	»	60	59	53	54	60	51	52	50	56
39	strömming	»	54	55	60	42	56	48	41	50	60
40	torsk	»	121	126	116	138	101	114	101	83	86
41	rödspotta (spätta)	»	150	149	150	155	155	142	164	132	128
42	kolja	»	128	136	126	131	140	132	130	120	100
43	Salt sill, prima islands-	»	52	50	46	45	49	49	50	45	50
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	55	56	59	78	60	78	64	60	70
45	Kaffe, rostat, santosblandning	»	337	306	299	320	287	331	313	293	299
46	Socker, bit-	»	43	44	45	44	44	45	45	44	46
47	Salt, matsalt	»	17	15	16	15	12	15	15	15	15
48	Äpplen, ät-	»	101	106	97	109	91	116	98	102	99
49	Apelsiner, medelstora	dussin	94	94	90	108	61	113	105	105	78
50	Bananer, prima	kg	160	160	160	170	170	165	160	170	170
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	103	100	99	108	100	100	108	100	108
52	Vitkål, svensk	»	20	20	17	22	29	20	15	23	21
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/8 l	22	23	25	22	22	27	25	22	22
54	Svagdricka	l	25	17	18	15	15	20	25	15	15
55	Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	25	35	23	38	30	34	36	33	39
56	Fotogen, Water White	l	20	19	18	18	18	19	18	19	20
57	Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	10	20	15	19	20	16	15	—	19
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	1065	965	970	800	950	820	890	850	865
59	barr-, » »	»	740	635	655	600	700	695	740	660	645
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	625	640	636	650	585	650	575	550	525
61	hushålls- (fyrkol), prima,	»	280	325	310	300	260	325	275	274	325
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	453	467	498	529	441	562	475	478	416
63	c:a 40-60 el. 60-80 mm,	»	398	438	463	524	455	460	445	472	421

Värnamo	Växjö	Kalmar	Västervik	Visby	Karlskrona	Kristianstad	Malmö	Lund	Landskrona	Hälsingborg	Ystad	Halmstad	Varberg	Göteborg	Lysekil	
18	16	22	18	22	22	22	21	21	21	20	20	20	20	23	20	1
5	8	8	5	5	7	6	7	7	6	6	5	8	7	10	5	2
260	260	280	260	265	268	260	270	270	270	270	270	272	283	293	281	3
234	246	248	243	251	246	250	—	—	—	240	—	246	251	254	249	4
179	177	179	190	198	196	162	172	150	166	153	173	169	172	175	155	5
130	—	—	130	150	140	—	100	106	—	—	130	130	110	122	—	6
143	130	147	130	148	146	146	148	147	145	142	144	143	147	140	147	7
150	140	154	150	149	138	152	160	152	153	155	137	151	167	174	143	8
35	40	34	35	34	37	40	34	40	33	30	50	32	40	40	48	9
420	600	483	607	429	585	433	488	492	515	420	550	467	700	550	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
53	55	50	48	48	50	52	59	51	52	60	52	50	63	55	53	12
60	64	59	64	65	60	54	65	61	60	64	55	58	64	60	59	13
37	38	35	36	39	38	36	37	37	37	38	37	37	38	39	37	14
24	27	22	22	23	24	22	26	25	23	25	23	25	24	26	23	15
32	35	29	31	33	31	32	33	31	31	33	33	32	32	34	31	16
35	35	32	34	37	35	34	35	31	35	36	35	34	35	34	35	17
47	45	34	35	36	37	46	47	46	45	42	37	35	37	40	43	18
60	64	62	59	65	62	61	65	63	53	62	65	63	62	68	67	19
80	80	88	89	89	92	95	98	94	89	81	95	91	81	87	83	20
42	50	48	50	54	48	41	41	41	42	51	40	47	55	70	58	21
33	40	35	41	43	38	31	32	32	32	40	29	39	45	52	50	22
138	140	99	118	125	112	125	140	135	121	109	130	117	101	132	137	23
60	50	66	83	73	74	—	80	—	—	—	58	—	64	92	82	24
66	70	75	75	90	85	74	77	74	82	70	78	78	78	105	83	25
78	90	75	72	111	96	88	88	91	93	99	88	89	80	133	114	26
174	154	146	170	144	162	171	190	180	180	178	163	151	157	186	155	27
144	120	129	145	126	143	127	149	133	134	143	130	128	126	146	124	28
184	200	192	220	168	217	181	250	215	208	197	183	184	165	209	176	29
128	111	135	135	—	136	126	120	120	118	122	110	128	—	118	114	30
183	181	161	200	168	202	195	202	201	219	206	177	173	155	207	165	31
148	150	147	170	148	152	155	150	148	150	152	145	148	139	162	150	32
155	160	145	170	146	145	145	140	140	139	129	139	135	136	172	160	33
158	163	143	170	146	142	157	160	163	155	146	155	156	148	172	160	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
88	115	119	70	150	100	150	135	125	—	—	125	—	—	144	—	36
150	142	137	143	152	147	186	172	172	158	187	171	158	142	178	—	37
50	55	55	50	76	—	60	58	62	59	65	—	69	49	44	47	38
60	50	40	42	44	40	50	56	—	—	64	55	70	53	79	—	39
85	84	53	74	117	35	52	55	56	50	52	41	49	33	48	46	40
137	140	—	—	—	—	110	175	140	131	133	102	134	101	143	118	41
113	129	100	—	130	—	150	140	125	—	119	125	123	91	96	86	42
45	50	49	50	49	49	51	49	46	60	53	50	50	48	53	48	43
—	—	70	78	55	75	—	—	—	—	—	—	—	58	66	48	44
290	280	293	288	295	320	275	278	290	291	288	290	294	274	305	306	45
44	46	44	44	48	46	43	43	43	45	45	44	44	44	44	44	46
15	20	15	15	16	15	15	15	15	15	15	15	16	15	15	15	47
117	120	107	110	123	102	86	102	95	111	101	103	101	104	106	111	48
90	100	100	120	121	86	108	96	108	81	94	113	78	90	107	78	49
170	155	168	170	170	165	165	160	160	165	165	165	165	165	160	160	50
93	110	100	107	109	90	106	100	96	100	99	100	100	97	104	102	51
20	40	25	35	15	17	15	15	12	16	12	13	11	20	20	18	52
22	22	25	22	27	24	25	23	24	25	24	24	26	22	25	22	53
15	16	15	12	13	13	12	12	11	10	12	9	12	10	15	15	54
31	44	37	44	44	40	24	41	36	40	30	35	35	37	25	39	55
20	23	19	18	18	18	18	20	18	18	19	18	19	21	20	19	56
—	—	20	17	19	17	16	15	16	18	13	18	—	—	12	—	57
700	850	765	900	1090	850	1200	1695	1200	1265	1300	1300	1020	1000	1300	1250	58
500	600	510	650	700	600	1000	1535	1000	1165	1200	1100	815	750	1095	1000	59
650	650	675	600	713	688	525	550	625	600	550	615	625	525	554	441	60
325	325	275	240	295	300	225	225	230	232	270	219	235	230	243	198	61
506	480	326	453	391	364	390	412	436	392	400	350	430	420	420	367	62
478	400	329	412	391	382	390	352	416	390	392	354	400	380	396	333	63

	Varuslag	Kvantitet	Vänersborg	Borås	Lidköping	Tidaholm	Karlstad	Filipstad	Arvika	Örebro	Västerås
1	Mjölk: oskummad	l	20	23	17	16	22	22	22	20	22
2	separerad	»	10	8	7	5	8	6	7	8	8
3	Smör: bords- (mejeri-)	kg	274	280	280	280	271	270	264	270	270
4	mat- (lands-)	»	250	255	250	240	260	260	240	248	265
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	172	169	166	163	183	176	173	178	170
6	halvfet, » »	»	100	113	100	120	140	133	—	131	—
7	Margarin, växt-, ej smörblandat	»	140	145	142	145	145	130	146	137	148
8	Ägg, svenska, färska	tjog	154	168	151	153	194	190	197	160	182
9	Potatis: gammal	5 l	39	38	33	38	41	36	42	31	40
10	»	hl	600	617	615	485	636	630	663	500	694
11	färsk, svensk	5 l	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Gula ärter, svenska	kg	58	46	50	54	59	52	58	48	48
13	Bruna bönor, holländska	»	60	63	64	60	59	60	60	60	59
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	40	36	37	36	37	37	37	36	37
15	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	25	24	22	24	23	23	24	24	25
16	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	34	31	32	31	32	32	32	32	32
17	Gryn: havre-, ångpreparerade	»	35	34	35	35	37	37	37	36	35
18	ris-, burma-el. svenska prima	»	45	40	40	41	36	41	40	32	42
19	Rågbröd: hårt grovt spisbröd	»	64	65	61	59	65	60	59	54	54
20	hårt knäckebröd	»	92	83	84	78	88	78	90	77	82
21	sötlimpa eller siktbröd	»	54	68	71	66	65	57	68	57	54
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	46	52	50	43	52	40	54	45	46
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	110	139	121	139	148	160	147	121	123
24	mjukt matbröd, bakat med vatten	»	57	65	59	63	75	67	62	75	59
25	billigaste sort » » mjölk	»	81	81	71	79	97	77	84	97	65
26	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	86	91	80	83	91	80	102	100	107
27	Nötkött, färskt: stek	»	170	174	166	159	169	164	156	160	168
28	soppkött	»	134	143	140	133	131	144	136	135	130
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	181	191	208	172	198	194	200	220	206
30	spädkalv	»	109	—	119	120	125	—	143	—	—
31	Fårkött, färskt, stek	»	190	199	186	179	213	194	—	203	195
32	Malet nötkött (köttfärs)	»	150	140	150	164	150	142	150	160	160
33	Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	161	150	156	141	159	162	160	160	165
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	175	150	156	132	160	160	160	160	160
35	» amerikanskt (ryggfläsk)	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Fisk, färsk: abborre	»	—	126	101	—	—	100	150	80	122
37	gädda	»	140	173	135	155	154	164	163	146	146
38	sill	»	67	61	54	51	54	50	60	54	55
39	strömming	»	72	69	56	60	57	66	71	46	53
40	torsk	»	75	66	74	102	101	106	106	95	111
41	rödspotta (spätta)	»	155	140	152	124	154	150	—	154	150
42	kolja	»	125	117	120	105	110	108	129	115	129
43	Salt sill, prima islands-	»	51	49	50	45	55	49	50	45	41
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	60	61	60	55	65	58	55	60	61
45	Kaffe, rostat, santosblandning	»	308	296	296	295	304	299	300	295	288
46	Socker, bit-	»	45	46	44	46	49	47	47	44	45
47	Salt, matsalt	»	15	15	20	15	15	17	15	15	15
48	Äpplen, ät-	»	121	107	94	93	101	98	104	99	108
49	Apelsiner, medelstora	dussin	85	95	86	83	106	86	100	95	123
50	Bananer, prima	kg	165	165	170	170	170	171	170	170	170
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	103	99	110	100	108	100	98	96	99
52	Vitkål, svensk	»	25	20	18	23	20	20	27	10	20
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/8 l	28	25	22	22	25	22	22	22	22
54	Svagdricka	l	15	15	13	10	15	13	15	15	13
55	Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	35	33	25	35	39	39	29	34	34
56	Fotogen, Water White	l	20	19	20	19	21	20	21	19	18
57	Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	21	—	19	—	20	—	—	16	18
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	1025	1185	885	835	900	850	800	915	995
59	barr-, » »	»	725	885	685	585	700	650	550	750	685
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	500	550	550	600	550	513	625	506	625
61	hushålls- (fyrkol), prima, »	»	250	275	290	280	300	400	325	300	300
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	431	415	490	473	460	430	500	382	510
63	c:a 40–60 el. 60–80 mm, »	»	428	384	434	481	465	430	500	372	486

Falun	Ludvika	Avesta	Mora	Gävle	Söderhamn	Sundsvall: staden	Sundsvall: sågv.-distr.	Kramfors	Östersund	Umeå	Vilhelmina	Luleå	Malmberget o. Gällivare	Kiruna	Samtliga orter	
22	21	22	22	23	22	25	24	25	25	20	23	25	25	25	**21**	1
6	—	6	6	10	8	10	10	9	8	10	10	7	—	—	**7**	2
280	283	280	282	273	284	286	284	280	289	276	299	294	295	300	**275**	3
262	246	269	260	263	271	273	274	260	259	246	237	286	268	290	**256**	4
163	157	155	190	155	170	176	177	183	179	173	177	180	165	165	**173**	5
115	127	123	120	—	—	128	124	—	133	127	133	130	110	—	**125**	6
130	143	130	127	140	138	144	139	134	148	147	145	148	130	133	**142**	7
189	191	200	219	189	205	209	208	204	202	210	200	217	216	217	**175**	8
50	34	41	40	49	48	45	40	38	38	40	—	53	47	57	**40**	9
916	625	700	696	634	786	741	643	667	655	714	533	850	685	—	**609**	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
48	45	45	49	50	53	54	53	54	55	59	45	53	57	58	**52**	12
57	56	60	63	60	60	59	57	60	65	64	56	61	63	65	**60**	13
38	37	37	38	36	38	36	36	38	40	41	36	39	40	41	**37**	14
23	23	24	23	22	23	25	24	24	26	27	25	25	25	27	**24**	15
31	31	32	33	32	32	32	33	33	35	35	34	35	35	36	**32**	16
35	33	34	35	34	37	36	35	35	36	37	36	35	38	35	**35**	17
38	35	36	40	48	35	36	36	42	34	30	34	40	35	50	**40**	18
53	50	50	55	49	57	55	52	55	58	58	58	65	49	60	**59**	19
70	72	70	68	69	81	76	73	76	80	78	75	80	70	85	**82**	20
60	60	58	57	59	61	65	65	60	66	60	68	60	48	74	**57**	21
50	45	—	—	48	54	55	—	—	50	54	60	50	43	—	**44**	22
120	125	141	152	149	118	130	126	120	148	150	150	167	139	157	**132**	23
80	73	60	77	84	70	80	80	76	72	70	70	80	62	105	**71**	24
96	—	—	—	92	94	94	94	93	100	—	—	—	—	—	**85**	25
106	113	84	111	96	110	109	110	101	90	98	110	130	84	114	**96**	26
170	178	156	161	166	175	168	156	170	171	191	140	175	152	169	**166**	27
125	125	139	142	125	125	125	120	140	133	134	112	141	102	130	**132**	28
185	225	200	210	203	226	247	226	220	243	230	—	250	227	225	**207**	29
110	—	99	113	124	127	146	126	130	128	140	104	129	110	115	**121**	30
180	180	199	186	196	194	221	198	200	168	189	172	191	160	150	**193**	31
160	150	150	153	162	180	160	158	158	200	170	146	179	152	168	**155**	32
150	160	160	154	164	170	166	154	150	155	157	140	159	137	154	**154**	33
150	160	160	140	163	170	170	152	153	173	160	135	158	135	175	**157**	34
—	—	—	160	—	145	175	163	153	169	170	146	169	152	170	**161**	35
150	140	126	145	80	—	—	—	105	125	—	—	100	—	63	**117**	36
175	179	162	172	180	150	175	150	155	173	150	—	125	108	107	**156**	37
52	50	50	50	—	50	—	—	—	60	65	—	50	48	60	**56**	38
69	53	56	53	71	50	60	51	50	70	75	—	60	50	60	**57**	39
125	125	125	102	125	125	125	—	113	104	100	—	75	50	55	**87**	40
175	198	150	148	165	150	195	—	156	162	—	—	150	—	110	**146**	41
125	144	125	100	150	125	125	—	100	100	—	—	75	50	50	**116**	42
48	48	53	60	50	48	53	52	50	50	50	60	59	50	60	**50**	43
48	63	60	—	—	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**62**	44
294	306	297	283	296	295	298	296	287	305	282	306	297	293	307	**297**	45
44	45	46	48	45	44	48	48	48	48	50	50	48	48	52	**46**	46
14	14	15	15	15	15	17	16	15	15	15	18	20	18	15	**16**	47
89	103	95	103	101	97	113	109	114	108	90	105	124	108	110	**104**	48
91	105	79	80	110	94	118	111	113	130	170	125	134	137	123	**102**	49
170	170	170	175	170	170	170	168	175	180	175	177	175	185	185	**168**	50
101	90	95	107	98	110	108	105	117	111	110	103	100	110	110	**103**	51
19	17	30	25	16	18	30	26	30	35	25	—	27	25	20	**21**	52
23	23	23	23	23	23	23	24	26	23	25	30	25	29	28	**24**	53
13	15	15	15	15	13	18	19	20	20	16	25	20	20	18	**15**	54
30	39	35	40	39	35	40	40	33	27	34	55	35	28	28	**35**	55
19	18	20	22	18	20	22	21	25	27	20	24	30	28	33	**20**	56
17	—	—	—	18	—	21	—	—	18	—	—	—	—	—	**17**	57
900	765	850	800	775	750	800	695	775	800	600	600	735	800	1100	**940**	58
700	500	650	500	650	650	620	500	700	590	500	500	635	600	800	**725**	59
625	650	600	650	625	650	700	—	850	775	625	—	675	—	900	**617**	60
325	—	350	350	285	300	350	—	450	375	325	—	275	—	—	**292**	61
491	462	550	521	475	462	450	—	481	633	491	—	473	—	—	**454**	62
491	420	500	469	528	479	450	—	440	650	466	—	453	—	—	**435**	63

Litteraturöversikt.

(Mars 1935.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

BRUNIUS, A. Blir det statsbundna näringslivet framtidens? (Föredrag.) Sv. papperstidning 1935, nr 4.

CASPARSSON, R. Rationaliseringen och fackföreningsrörelsen. Tiden 1935, nr 3.

HUHLE, F. Die repräsentative Methode. Zeitschrift für schweizerische Statistik und Volkswirtschaft 1934, nr 4.

KOEHEGYI, J. N. Two methods of statistical presentation. The economic journal mars 1935.

LIEFMANN, R. Übergang zur stationären Wirtschaft? Zeitschrift für schweizerische Statistik und Volkswirtschaft 1934, nr 4.

LINDBERG, N. »Husholdningsteori» contra »klassekampsteori». Nationalökonomisk Tidsskrift 1935, nr 1/2.

WINTER, L. Die Vereinigten Staaten und Sowjetrussland in der Internationalen Arbeitsorganisation. Soziale Revue 1934, nr 10.

Organisering af den industrielle produktion. Tidsskrift for Industri 1935, nr 5.

Sverige.

B[RUNIU]S, A. Näringsfriheten i fara. Industria 1935, nr 6.

CRONER, F. Varifrån komma de anställda? Industritjänstemannen 1935, nr 3.

KÄRNEKULL, O. Arbetsanalys och tidsstudier. Teknisk tidskrift 1935, nr 11.

OSSBAHR, C. P. Förslaget till lag om kommunalstyrelse i Stockholm. Sv. kommunalbladet 1935, nr 1.

SÖDERSTRÖM, G. Tidsstudier vid S. J. huvudverkstäder. Verkstäderna 1935, nr 3.

TJÄRDAL, O. E-SON. Lantarbetarnas ställning till socialismen. Tiden 1935, nr 3.

Amerikas förenta stater.

KOUDELKA, J. Die Reorganisation des amerikanischen Planes für den Wiederaufbau der Wirtschaft (NRA) und seine Zukunft. Soziale Revue 1934, nr 10.

Nödhjälpslöner eller avtalslöner i U. S. A. Industria 1935, nr 6.

Objectives and accomplishments of the N. R. A. Conference board bulletin 1935, nr 2.

Belgien.

PLASKY, E. Crise économique et travail féminin. Revue du travail 1935, nr 2.

Italien.

Faschistische Sozialpolitik in Italien in den Jahren 1933/34. Soziale Praxis 1935, nr 13.

Japan.

KVAM, A., & THUNE, R. Japan av i dag, dess handel och industri. Teknisk tidskrift 1935, nr 9.

Norge.

NORGES INDUSTRIFORBUND. Innstillingen om forandring av trustloven. (Uttalelse.) Norges industri 1935, nr 5.

Spanien.

AYALA, F. Socialretten i den spanske republikks forfatning. Socialt arbeid 1935, nr 2.

Storbritannien.

ASHBY, A. W. The position and problem of the farm worker in England and Wales. International labour review mars 1935.

LINGBY, H. Londons kommunala förvaltningssystem. Sv. kommunalbladet 1935, nr 1.

ÖSTERBERG, P. Den engelska arbetarrörelsen och fascismen. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 11.

Turkiet.

OSMAN, M. Handicrafts in Turkey. International labour review febr. 1935.

Tyskland.

BEHRENDT, R. Deutscher »Sozialismus». Bemerkungen zu Sombarts Buch »Deutscher Sozialismus». Zeitschrift für schweizerische Statistik und Volkswirtschaft 1934, nr 4.

B[RUNIU]S, T. Ekonomiutvecklingen i Tyskland. Industria 1935, nr 5.

WEDDIGEN, W. Gedanken zu einer ständischen Sozialpolitik. Soziale Praxis 1935, nr 10—11.

Ausgleich nationaler, sozialer und individueller Wirtschaftsinteressen. Mitteilungen des hamburgischen Welt-Wirtschafts-Archivs mars 1935.

Det tyska näringslivet i stöpsleven. Industria 1935, nr 6.

Arbetarskydd.

MCMURRY, R. N. Neurosen in der Industrie. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1935, nr 2.

WIMBOLT, H. C. Standardisation of colour for warning signs. Industrial safety survey 1935, nr 1.

Gefahren nitroser Gase. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1935, nr 2.

»Safeman». Ansvaret för olyckshändelser. Teknikens varningar. Industritidningen Norden 1935, nr 11.

Skiftarbetet belyst från olika synpunkter: arbetsgivares och arbetarnes samt sociala, medicinska och pedagogiska. Skandinavisk tidskrift för textilindustri 1935, nr 1/2.

Staubexplosionen. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1935, nr 3.

Sverige.

ANDRÉ, L. Om olycksfallsrisken vid dragbänkar i trådragerier. Arbetarskyddet 1935, nr 2.

ERLANDSON, V. Olycksfallsrisker inom jordbruket. Arbetarskyddet 1935, nr 2.

HALLDIN, C. H. Indirekta kostnader för olycksfallen. Arbetarskyddet 1935, nr 2.

STERVING, L. Skyddsglasögon vid gassvetsningsarbete. Arbetarskyddet 1935, nr 2.

SUNDELL, C. G. Stendammlunga som yrkessjukdom hos gruvarbetare i Grängesberg och närliggande gruvfält. Sv. läkartidningen 1935, nr 9.

Säkerhetsarbetet vid SKF, Göteborg. Arbetarskyddet 1935, nr 2.

Danmark.

Hensigtsmaessige arbejdsstole. Socialt Tidsskrift 1935, nr 2.

Tyskland.

BERTHEAU. Farben und farbige Tafeln im Dienste des Arbeitsschutzes. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 8.

CASTNER. Flaschengas und Feuerwehren. Die Fabriks-Feuerwehr (Beibl. der Zeitschrift für Gewerbehygiene) 1935, nr 2.

CHOSSY, A. v. Grundsätzliches zur Bauleiterfrage vom Standpunkt der Unfallverhütung. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 8.

FICHTL. Arbeiterspeiseräume und Pausenregelung. Soziale Praxis 1935, nr 9.

FÖRSTER, F. A. Schutzeinrichtungen gegen gefährliche Berührungsspannungen. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1935, nr 3.

GRIDL. Die erste Hilfe in den gewerblichen Betrieben. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 8.

Österrike.

WOLTER, A. Arbeitsunterbrechung und Berufsekzem. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1935, nr 2.

Arbetslön och arbetstid.

Internationell reglering av semester. Landssekretariatets yttrande över en inom Internationella arbetsbyrån utarbetad rapport. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 12.

Kring 40-timmarsveckan. Industria 1935, nr 6.

Sverige.

SVENSKA ARBETSGIVAREFÖRENINGEN & SVENSKA LANTARBETSGIVARNES CENTRALFÖRENING. Ackorden vid reservarbetena för höga. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1935, nr 2.

Danmark.

Sjöarbetstidslag i Danmark. Sv. sjöfartstidning 1935, nr 11.

Finland.

Skogsarbetet och kraven på minimilönelagstiftning. Industritidningen 1935, nr 2.

Japan.

MORI, Y. Die Arbeit in der japanischen Baumwollindustrie. Zeitschrift für schweizerische Statistik und Volkswirtschaft 1934, nr 4.

Tyskland.

KALCKBRENNER. Die zweite Verordnung zur Durchführung des Gesetzes über die Heimarbeit (Reichsgesetzbl. I. S. 261). Reichsarbeitsblatt 1935, nr 7.

LÜDERS, ELSE. Ein Einblick in die Arbeitsverhältnisse der weiblichen Angestellten. Soziale Praxis 1935, nr 11.

RICHTER, L. Erfahrungen mit dem neuen Heimarbeitsgesetz. Soziale Praxis 1935, nr 10.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

FOSS, E. Skaber de tekniske fremskridt permanent arbejdslöshed? Tidsskrift for Industri 1935, nr 5.

SOMOGYI, S. Is there a relation between the fall of the birth rate and unemployment? International labour review febr. 1935.

Sverige.

STERNER, R. En bok om arbetslösheten. [G. H. Nordström: Svensk arbetslöshetspolitik 1914—1933.] Kooperatören 1935, nr 5.

STJERNSTEDT, RUTH. Kvinnan och förvärvsarbetet. (Föredrag.) Bankvärlden 1935, nr 3 a.

SVENNILSON, I. Den stora arbetslöshetsutredningen. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 9—12.

[WIDEFELDT, TH.] Byggnadsentreprenörerna protestera mot A. K:s konstarbeten. Byggnadsvärlden 1935, nr 10.

Företeelser på jordbrukets arbetsmarknad. Lantarbetaren 1935, nr 10.

Statsarbetenas arbetseffekt. Industria 1935, nr 5.

Amerikas förenta stater.

FLAMM, I. H. The problem of technological unemployment in the United States. International labour review mars 1935.

Five years of unemployment. Conference board bulletin 1935, nr 3.

Danmark.

NYBÖLLE, H. C. Arbejdslöshedsraadets redegörelse for arbejdslöshedens karakter og omfang. Nationalökonomisk Tidsskrift 1935, nr 1/2.

Arbejdslöshedens karakter og omfang. Arbejdsgiveren 1935, nr 5.
Arbejdslöshedsraadets betænkning. Tidsskrift for Industri 1935, nr 6.
Loven om beskaeftigelse for de langvarigt arbejdslöse. Arbejdsgiveren 1935, nr 5.

Finland.

Arbetslösheten bland ungdomen. Resultaten av en enquête i slutet av oktober 1934. Social tidskrift 1935, nr 3.

Kanada.

The employment and social insurance act. The labour gazette 1935, nr 2.

Norge.

De indirekte følger av offentlige arbeider. [Landsorganisasjonens] Meddelelsesblad 1935, nr 2.

Storbritannien.

TAIT, CHRISTIE. Unemployment of young people in Great Britain. International labour review febr. 1935.

Tyskland.

SCHNEIDER-LANDMANN, H. Sozialpolitik im Geschäftsbericht. Soziale Praxis 1935, nr 12.
Den tyska värnplikten. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 12.

Befolkningsfrågan.

JENSEN, ADOLPH. Befolkningsforhold i de nordiske lande i det 18. aarhundrede. Nationalökonomisk Tidsskrift 1935, nr 1/2.

Sverige.

ERNBERG, H. Några reflexioner i abortfrågan. Social-medicinsk tidskrift 1935, nr 3.
GYLLENSWÄRD, C. Barnavården och befolkningsfrågan. Sunt förnuft 1935, nr 2.
HELAND, H. v. Extraordinariesystemet och befolkningsfrågan. Vår stad 1935, nr 2.
PETRÉN, A. Den svenska steriliseringslagen jämte följdförfattningar. Social-medicinsk tidskrift 1935, nr 2.
Befolkningsfrågan och arbetarna. Förbundskamraten 1935, nr 1.
Ett pensioneringsprojekt. Verkstäderna 1935, nr 3.

Japan.

Japans befolkningsproblem. Sv. export 1935, nr 5.

Tyskland.

BOJE, W. A. Kinderarmut und Hochschulüberfüllung. Soziale Praxis 1935, nr 13.
GÜNTHER. A. Bevölkerungspolitik einst und jetzt. Weltwirtschaftliches Archiv Bd 41, s. 252.
Af den tyske sterilisationslovs forhistorie. Socialt Tidsskrift 1935, nr 2.
Die Juden im Deutschen Reich 1816 bis 1933. Wirtschaft und Statistik 1935, nr 4.

Bostadsförhållanden.

Sverige.

ADLING, A. Modernisering av äldre fastigheter. Sveriges fastighetsägaretidning 1935, nr 5.
AHLÉN, A., & LINDH, E. Ett brev och ett svar. [Om byggnadsentreprenörernas vinster.] Meddelande från Stockholms byggmästareförening 1935, nr 3.
FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET. En skrivelse till socialministern. (Yttrande över bostadssociala utredningens betänkande.) Hertha 1935, nr 3.
NORDSTRÖM, A. Enskild eller kommunal bostadsproduktion? Meddelande från Stockholms byggmästareförening 1935, nr 2.
[SV. LANDSKOMMUNERNAS FÖRBUND.] Bostadsförsörjning för mindre bemedlade barnrika familjer. (Yttrande.) Landskommunernas tidskrift 1935, nr 3.
ÅMAN, V. De syndikalistiska byggnadsföretagen. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 11.
Bostadsbyggandets organisation. Byggnadsvärlden 1935, nr 10.
Hur Stockholm bygger och bor. Stockholms stads fastighetskontors stora bostadsutredning. Byggmästaren 1935, nr 9.
Hyresgästföreningens diskussionsmöten i bostadsfrågan. Vår bostad 1935, nr 5.
Hyressänkningarna i statistiken. Vår bostad 1935, nr 6.
Kooperativ byggnadsverksamhet. Kvartals-rapport för svenska murareförbundet 1935, nr 1.
Skall byggnadsproduktionen socialiseras? Meddelande från Stockholms byggmästareförening 1935, nr 2.
Syndikalistisk husbyggnadskooperation. Förbundskamraten 1935, nr 1.

Belgien.

GOSSERIES, F. La lutte contre les taudis. Revue du travail 1935, nr 2.

Storbritannien.

Bostadsnöd i Londons fattigkvarter. Vår bostad 1935, nr 5.

Tyskland.

FISCHER-DIESKAU. Staatsgedanke und Wohnungswesen. Soziale Praxis 1935, nr 11.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

Sverige.

KARLSSON, WICTOR. Samhällets hjälpverksamhet. Sv. fattigvårds och barnavårds tidning 1935, nr 4.
KINBERG, O. Ungdomsbrottsligheten. Sv. juristtidning 1935, nr 2.
L[INDE]LL, K. G. A. Från utlandets filantropiska fronter. »Masaryk-hemmen» och socialvården i Prag. Sv. fattigvårds och barnavårds tidning 1935, nr 4.
ROSENTHAL, L. Trångt samhällssystem skapar unga förbrytare. Frihet 1935, nr 6.

[Sv. landskommunernas förbund.] Preskriptionstiden för fattigvård. (Yttrande.) Landskommunernas tidskrift 1935, nr 3.
Thunborg, F. Reformera först hemmen — sedan skyddshemmen! Frihet 1935, nr 6.
Centralisation av kommunernas sociala hjälpverksamhet. Landskommunernas tidskrift 1935, nr 2.
Understödstagares hemsändning. Landskommunernas tidskrift 1935, nr 2.

Frankrike.

Baum, W. Reform der französischen Kinderschutz-Gesetzgebung. Soziale Revue 1934, nr 10.

Föreningsväsen.

Sverige.

Myrdal, G. Samhället och organisationsväsendet. Bankvärlden 1935, nr 3 a.
Åman, V. Ha syndikalisterna glömt sina kongressbeslut? Fackföreningsrörelsen 1935, nr 12.
Kvinnorna och fackföreningsrörelsen. Textilarbetaren 1935, nr 1.

Amerikas förenta stater.

What do the American workers think of the new deal? Unity mars 1935.

Frankrike.

Schwarz, S. Kommunistmanövrerna inom den franska arbetarrörelsen. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 12.

Hälso- och sjukvård.

Augustin, Gisela. Der Kampf europäischer Länder gegen die Tuberkulose. Soziale Praxis 1935, nr 9.

Sverige.

Hjärne, U. Landsbygdens skolbarn. Hertha 1935, nr 3.
Myhrman, G. Medicinalstyrelsens socialhygieniska undersökning i Västerbottens och Norrbottens län. Sv. läkartidningen 1935, nr 10.
Sundelin, F. Den moderna kuranstalten — en ny typ av sjukvårdsinrättning. Pensionsförsäkringen 1935, nr 3.

Norge.

Överland, B. Om hjelpe- og diagnosestasjonsvirksomheten. Socialt arbeid 1935, nr 3.

Jord- och egnahemsfrågan.

Sverige.

Cassel, G. Planlös jordbrukspolitik. Sunt förnuft 1935, nr 2.
Jonsson, Axel V. Staten och lantmännens centralföreningar. Sunt förnuft 1935, nr 2.

Tyskland.

Gisbertz. Die Fortführung der Kleinsiedlung auf neuer Grundlage. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 6.
Machui, A. v. Möglichkeiten der Bauernsiedlung in Deutschland. Soziale Praxis 1935, nr 13.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

Sverige.

B[erghol t]z, F. Tjänstemannarörelsen och samhället. Kommunaltjänstemannen 1935, nr 2.
B[runiu]s, A. Tjänstemännens Jeriko. Industria 1935, nr 6.
Zeipel, V. v. Dit vi hunnit. (Föredrag.) Bankvärlden 1935, nr 3 a.
Arbetsgivare, arbetsledare och arbetare om arbetsledarnas avtal. Industritjänstemannen 1935, nr 3.
Arbetsledares neutralitet vid arbetskonflikter. Maskinbefälsförbundets tidskrift 1935, nr 3.
Förhandlingsrätt för verkstädernas arbetsledare. Kommunaltjänstemannen 1935, nr 2.
Kritiken mot tredjemanslagen. Tiden 1935, nr 3.

Amerikas förenta stater.

Proportional representation in the automobile industry. Conference board service letter 1935, nr 2.

Danmark.

Overenskomstsituationen. Arbejdsgiveren 1935, nr 6.

Tjeckoslovakien.

Das Angestelltenrecht in der Tschechoslowakei. Soziale Praxis 1935, nr 11.

Tyskland.

Schwenger, R. Der Betrieb als sittliches Problem. Soziale Praxis 1935, nr 12.
Westermann, K. Der Rechtszustand bei Wegfall der Betriebsordnung oder Tarifordnung. Soziale Praxis 1935, nr 9.

Kooperation.

Odhe, T. Kooperationen och de sociala mellanskikten. Kooperatören 1935, nr 4.

Sverige.

Lamming, N. Konsumgenossenschaft und Handwerk. Eine neue Entwicklung in Schweden. Schweiz. Konsum-Verein 1935, nr 10.

Belgien.

The Belgian consumers' movement and the depression. Review of international cooperation 1935, nr 2.

Italien.

Giuffrida, V. The fascist corporate state and

co-operation. Review of international cooperation 1935, nr 2.
Die Lage des Genossenschaftswesens in Italien. Schweiz. Konsum-Verein 1935, nr 11.

Nederländerna.

The Dutch agricultural wholesale society. Review of international cooperation 1935, nr 2.

Sydafrika.

Farmers' cooperation in South Africa. Review of international cooperation 1935, nr 2.

Tjeckoslovakien.

Economic policy and the organised consumers in Czechoslovakia. Review of international cooperation 1935, nr 2.

Tyskland.

Ein Urteil über die Genossenschaftsbewegung in einem deutschen Spezialerblatt. Schweiz. Konsum-Verein 1935, nr 12.

Ungern.

IHRIG, K. Kooperationen i Ungern. Kooperatören 1935, nr 5.

Levnadskostnader.

Ett litet kapitel om vitaminerna, som upptäcktes — genom sin frånvaro! Sv. specerihandelstidning 1935, nr 4.

Sverige.

EKVALL. Socialstyrelsens beräkningsgrunder för hyres-posten otillfredsställande. Signalen 1935, nr 11.
WESTERLUND, A. Mjölkens och mejeriprodukternas betydelse i den svenska folknäringen. K. landtbruksakademiens handlingar och tidskrift 1935, nr 1.
De dyra levnadskostnaderna i Stockholm. Vår stad 1935, nr 1.

Schweiz.

Grundlagen und Berechnungsmethode der Landesindexziffer der Kosten der Lebenshaltung. Die Volkswirtschaft 1935, nr 2.

Storbritannien.

The new board of trade wholesale prices index number. Journal of the Royal statistical society 1935, nr 1.

Tjeckoslovakien.

Recent family budget enquiries: The Czechoslovak family budget enquiry of 1929—30. International labour review mars 1935.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

Kompetenslagstiftningen i europeiska länder. Sv. hantverkstidning 1935, nr 6.

Sverige.

EKELÖF, G. Anordningar för utbildande av arbetsledare i Sverige. (Föredrag.) Socialt arbeid 1935, nr 3.
FREDRIKSSON, N. Yrkesundervisningen — en planerad omarbetning. Hertha 1935, nr 3.
Kompetensfrågans läge just nu. Sv. hantverkstidning 1935, nr 6.
Problem från yrkeslivet. Arbetsledaren 1935, nr 4.

Norge.

FINNE, H., & ALSTAD, H. Arbeidsledernes utdannelse. Norges industri 1935, nr 6.
STUB, H. Arbeidsledernes utdannelse. Norges industri 1935, nr 5.

Tyskland.

SCHMIDT, W. G. Kompetenslagstiftningen i Tyskland. Sv. hantverkstidning 1935, nr 6.

Nykterhetsfrågan.

Sverige.

HALL, H. Erfarenheter av alkoholistvård på kroppssjukhus. Social-medicinsk tidskrift 1935, nr 3.
OLSON, ERIK. Vad statistiken lär oss om vårt folks konsumtion av alkoholhaltiga drycker. Sv. bryggareföreningens månadsblad 1935, nr 3.
PETRÉN, A. De medicinska momenten i nykterhetsnämndernas arbete. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1935, nr 3.
ÅMAN, A. Alkoholismen som samhällsproblem. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1935, nr 3.
— Förslag om fullständig omvandling av kommunernas sociala nämnder. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1935, nr 3.

Socialförsäkring.

Sverige.

ROSENQUIST, N. Begynnelsetid för pensioner. Pensionsförsäkringen 1935, nr 3.
Förfrysning och värmeslag. Arbetarskyddet 1935, nr 2.

Amerikas förenta stater.

Financing old age pensions. Conference board bulletin 1935, nr 3.

Danmark.

DANIEL, H. Folkeforsikringen i Danmark efter »socialreformen». Sykeforsikringsbladet 1935, nr 2.
HAGEN, G. Statistisk undersögelse angaaende tillæg til invaliderente ydet i medfør af invalideforsikringsloven af 16 Juli 1927 for svære former for invaliditet. Socialt Tidsskrift 1935, nr 2.

Italien.

Provident measures for the benefit of fishermen. News notes on fascist corporations 1935, nr 1.

Soc. rådsrepublikernas union.

ABRAMSON, A. The reorganisation of social insurance institutions in the U.S.S.R. International labour review mars 1935.

Tjeckoslovakien.

NEUMANN, A. Die freiwillige Krankenversicherung und die selbständig erwerbstätigen Personen. Soziale Revue 1934, nr 10.

Tyskland.

The reform of workers' compulsory pension insurance in Germany. International labour review mars 1935.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

ABC, The, of the NRA. Wash. 1934.

ACCOUNT, Descriptive, and catalogue of the Home office industrial museum and exhibits. With explanatory notes. 3rd ed. Lond. 1934.

ADAMS, T. Outline of town and city planning. A review of past efforts and modern aims. New York 1935. (Russel Sage foundation.)

AKTIEBOLAGET VIN- & SPRITCENTRALEN JÄMTE DOTTERBOLAG.
Förvaltnings- och revisionsberättelser för år 1934. Sthlm 1935.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of labor. Bureau of labor statistics.
Bulletin. Wash. 1934.
601. Wages and hours of labor in bituminous coal mining, 1933.

— National resources board.
A report on national planning and public works in relation to natural resources and including land use and water resources with finding and recommendations. Wash. 1934.

AYRES, L. P. The economics of recovery. New York 1933.

BABSON, R. W. Washington and the revolutionists. A characterization of recovery policies and of the people who are giving them effect. New York & Lond. 1934.

BEARD, Ch. A., & SMITH, GEORGE H. E. The future comes. A study of the new deal. New York 1933.

BECKMAN, B. Det nya Italien. Fascism, korporativism, mussolinianism. Sthlm 1934.

BENNETT, E. A consumer credit technique for restoring employment. Arguments for the enactment of a national consumer credit act, making equal grants of purchasing power to all citizens. Madison, Wis. 1933.

BOLIN, I. Vår föda. Dess betydelse och ändamålsenligaste sammansättning. En redogörelse i ord och bild. Medarbetare: *L. Bolin, Gertie Söderberg.* Sthlm 1933.

CANADA. Department of labour.
Prices in Canada and other countries 1934. Ottawa 1935. (Suppl. till: The labour gazette.)
Trade union law in Canada. Ottawa 1935.
Wages and hours of labour in Canada 1929, 1933—34. Ottawa 1935. (Suppl. till: The labour gazette.)

DANMARK. Arbejdslöshedsraadet.
Betænkning af 22. Febr. 1935. Redegörelse for Arbejdslöshedens Karakter og Omfang paa Grundlag af Arbejdslöshedstællingen af 30 Juni 1934. [Khvn 1935. Duplicat.]

DUBREUIL, H. Employeurs et salariés en France. Paris 1934. (Publications du centre de documentation sociale de l'école normale supérieure.)

FAŸ, B. Roosevelt and his America. Boston 1933.

FINLAND. Centralhandelskammaren.
Årsberättelse. 17 (1934). *Hfors* 1935.

FISHER, I. After reflation, what? Assisted by *H. W. Fisher.* New York 1933.

FRANKRIKE. Ministère du travail. Direction du travail.
Statistique des grèves survenues pendant l'année 1930. Paris 1934.

FREDERICK, J. G. A primer of »new deal» economics. New York 1933.

INGENIÖRSVETENSKAPSAKADEMIEN.
Handlingar. Sthlm 1935.
133. *Sven-Nilsson, I.* Bedeutung der Berührungszeit zwischen Mineral und Luftblase bei Flotation.
Meddelande. Sthlm 1935.
107. Sjögrens-biblioteket. Systematisk förteckning över dess väsentliga innehåll. Av *E. Göransson.*

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
Études et documents. Genève 1935.
Sér. J. (Enseignement.)
4. Les problèmes de l'orientation professionnelle.

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
19th session, Geneva, 1935.
Report. Geneva 1935.
2. Employment of women on underground work in mines of all kinds.

INTERNATIONELLA LANTBRUKSINSTITUTET.
Annuaire international de statistique agricole 1933/34. Rome 1934.

INTERNATIONELLA STATISTISKA INSTITUTET.
Recueil international de statistiques économiques 1919—30. La Haye 1934.
Répertoire international des institutions statistiques. La Haye 1934.

NEDERLÄNDERNA. Centraal bureau voor de statistiek.
Overzicht van den omvang en den voornaamsten inhoud der collectieve arbeidsovereenkomsten in Nederland op 1 juni 1934. 's-Gravenh. 1935.

NEW YORK (State). Department of labor. Industrial commissioner.
Annual report. 1933. Albany 1934.
Labor law and pertinent provisions ... with amendments, additions and annotations to Sept. 1, 1933. Albany [1934].
Special bulletin. Albany 1933—34.
180. New York labor laws enacted at the extraordinary session of 1932 and the regular session of 1933.
181. Handling material accidents. Their cause and prevention.
182. Causes of compensated accidents two years, 1930 and 1931.
183. Cost of compensation. Cases closed in 1932.
184. New York labor laws enacted at the extraordinary sessions of 1933 and the regular session of 1934.

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 9. Oslo 1934—35.
49. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1932.
50. Meieribruket i Norge i 1933.
51. Syketrygden for året 1933.
52. Norges jernbaner. 1933/34.

— Landbrukets priscentral.
Landbrukets priser. Årsberetning. 1934. [Ski 1935.]

OSLO. Kommunens statistiske kontor.
Statistisk årbok for Oslo by. Årg. 46 (1934). Oslo 1935.

RIKSDAG, Sveriges. Historisk och statsvetenskaplig framställning. Utg. enligt beslut av 1926 års riksdag. Sthlm 1935.
Avd. 2. Riksdagen från 1866.
Bd 17. Riksdagspartierna. Av *E. Thermænius.*

SCHWEIZ. Eidgenössisches statistisches Amt.
Statistische Quellenwerke der Schweiz. Bern 1934.
62. Eidgenössische Volkszählung 1930. Bd 20. Schweizerbürger nach Heimatgemeinden.
Statistisches Jahrbuch der Schweiz. 1933. Bern 1934.

SKATTEBETALARNAS FÖRENING.
Meddelanden. Sthlm 1935.
44. Hemmets försäkringsplan.
45. En orientering rörande Stockholms ekonomi.

SOCIALSTYRELSEN, K.
Årsberättelse 1932. [Sthlm 1935. Duplikat.]

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1935.
Fångvården år 1933. Av K. fångvårdsstyrelsen.
Hälso- och sjukvård.
Det civila veterinärväsendet år 1933. Av K. medicinalstyrelsen.
Jordbruk med binäringar.
Årsväxten år 1934. Preliminär redogörelse. Av Statistiska centralbyrån.
Rättsväsen.
Brottsligheten år 1932. Av Statistiska centralbyrån.

STORBRITANNIEN. Board of trade.
Statistical abstract for the British empire ... Nr 63 (1924—33). Lond. 1935.
Statistical abstract for the United Kingdom ... Nr 78 (1913 and 1920—33). Lond. 1935.

— Royal economic society.
Memorandum. Issued by arrangement with the London and Cambridge economic service. Lond. 1935.
52. Reports on current economic conditions, March, 1935.

SVENSKA KAKEL- OCH PLATTARBETAREFÖRBUNDET.
Berättelse. 1934. Upps. 1935.

SVENSKA SKO- OCH LÄDERINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDET.
Verksamhets- och revisionsberättelser för år 1934. Sthlm 1935.

SVENSKA SKOGS- OCH FLOTTNINGSARBETAREFÖRBUNDET.
Handbok för Sv. skogs- och flottningsarbetareförbundets avdelningar och medlemmar. 2 uppl. Gävle 1935.

SVERGES ARBETARES CENTRALORGANISATION.
Redogörelse. 1933. Sthlm 1934.

SVERIGES RIKSBANK.
Årsbok utarb. av Riksbankens statistiska avdelning. Årg. 27 (1934). Sthlm 1935.

TRODE, E. Nachtrag zu »Grundriss der Sozialversicherung». Abgeschlossen am 1. Jan. 1935. Berl. 1935.

TUGWELL, R. G. The industrial discipline and the governmental arts. New York 1933.

UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1935. Sthlm 1935.
9. Betänkande med förslag till omorganisation av den högre skogsundervisningen. Avg. d. 7 dec. 1934 av styrelsen för Skogshögskolan och Statens skogsförsöksanstalt. (Jo.)
10. Utredning och förslag angående rundradion i Sverige. Avg. [d. 30 dec. 1934]. (K.)
11. Betänkande med utredning och förslag angående inrättande av en statsvetenskaplig examen. Avg ... d. 1 mars 1935. (E.)
12. Betänkande med förslag till förordning angående allmän automobiltrafik. Avg. av 1932 års trafikutredning d. 28 febr. 1935. (K.)

WALL, T. Upp till kamp emot kvalen ... En bok om arbetets söner. Sthlm 1935.

VÄGHÅLLNINGSBESVÄRET, Allmänna, på landet. Statistisk tabell angivande för varje väghållningsdistrikt och län de allmänna vägarnas längd och kostnaden för väghållningen m. m. för år 1933. I enlighet med uppgifter från vägstyrelserna upprättad i K. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Sthlm 1935.

Arbetsmarknaden under april månad 1935.

Antalet ansökningar per 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen i riket sjönk från 351 i mars till 286 i april. Nedgången är delvis av säsongnatur, men om man jämför med motsvarande siffror för 1934, som voro 430 och 401, kommer även en icke oväsentlig relativ förbättring i det allmänna konjunkturläget till synes. Förbättringen kan också avläsas i arbetslöshetskommissionens siffror för anmälda hjälpsökande arbetslösa, vilka vid början av mars utgjorde 89 838 för att under månaden reduceras till 83 588; i början av april i fjol var siffran 160 345. Fackföreningsarbetslösheten utgjorde vid månadsskiftet mars—april 17·8 % mot 20·2 % en månad tidigare och 23·8 % motsvarande tid i fjol.

Inom *jordbruket*, som vid denna tid tillgodoser sitt huvudsakliga behov av arbetskraft för sommarhalvåret, gällde efterfrågan, liksom tidigare, yngre, ogifta drängar, varvid ofta ställdes krav på kunnighet i mjölkning och kreaturens skötsel; dessutom kvarstod den stora efterfrågan på mjölkningskunnig kvinnlig arbetskraft. Svårigheterna att uppdriva tillräcklig arbetskraft till besättande av dessa platser ha även denna månad varit stora. Åtskilliga i reservarbete sysselsatta ha hemkallats och beretts arbete i jordbruket, varjämte flerstädes särskilda åtgärder vidtagits för att i någon mån fylla behovet av arbetare till landet. Från en del håll meddelas, att lantbruket i större utsträckning än tidigare börjat efterfråga äldre arbetare, även gifta, på grund av den rådande bristen på yngre arbetskraft. I betdistrikten i Skåne har det hittills anmälda behovet av arbetskraft kunnat tillfredsställas. För trädgårdselever och trädgårdsarbetare voro möjligheterna att erhålla arbete goda, speciellt i närheten av städerna. — I och med att timmerdrivningarna i skogarna i huvudsak upphörde under senare hälften av månaden och före flottningsarbetets början har en naturlig arbetspaus inträtt inom *skogshushållningen*.

Flertalet grupper inom *industri och hantverk* uppvisade stigande arbetstillgång och samtidig minskning av arbetssökandesiffrorna. Beträffande *metall- och maskinindustrien* konstaterades fortfarande på flertalet håll svårighet att anskaffa fullt yrkeskunniga arbetare, såsom maskinarbetare, smeder, svarvare etc., men i fråga om mindre kvalificerade yrkesmän och hantlangare förelåg överskott på arbetskraft. *Byggnadsbranschen* kännetecknades av en fortsatt förbättring av arbetstillgången, och speciellt gjorde sig efterfrågan å yrkesmän av skilda slag gällande. Vid gatu- och vägarbeten anställdes en hel del schaktningsarbetare. Även uppgifterna beträffande *stenindustrien* och *trävaruindustrien* visade förbättring av arbetstillgången sedan föregående månad. Inom *beklädnadsindustrien*, som just nu har högsäsong, rådde en relativt livlig efterfrågan på kapp- och klädsömmerskor, och mångenstädes förefanns brist på lämpliga sökande.

För *sjöfolket* har arbetsmarknadsläget under månaden något förbättrats, sedan en del fartyg inmönstrat besättningar och upptagit seglationen. Däcks- och maskinmanskap samt kvinnlig intendenturpersonal hade relativt gott om arbetstillfällen, under det att ställningen för däcksbefäl och manlig intendentur-

personal alltjämt var tryckt. — Sjömanshusen redovisade sammanlagt 4 809 påmönstringar och 3 293 avmönstringar. Motsvarande siffror för april 1934 voro 4 563 resp. 3 403.

På det *merkantila* området noterades ökad efterfrågan på affärsbiträden och lagerpersonal. För kontorsarbete engagerades fortfarande i regel endast den yngsta arbetskraften. Inom *restaurangfacket* rådde livlig efterfrågan på personal för sommarrestauranger, pensionat o. d. samt i allmänhet brist på kunniga kallskänkor, köksor och diskerskor. Vana sjukvårdsbiträden och anstaltspersonal rönte stor efterfrågan.

Bristen på kunnig arbetskraft inom det *husliga området* har blivit alltmera kännbar, framför allt beträffande ensamjungfrur.

Ungdomsförmedlingen kunde under månaden notera ett avsevärt antal lediga platser. På grund av brist på springpojkar samt pass- och springflickor i åldern 14—16 år kvarstodo vid månadens slut flerstädes en hel del platser obesatta.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under april 1935 samt under föregående månader och år framgår av följande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	**201**
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	**198**
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	280	220	**192**
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	**169**
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	**178**
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	**236**
1932	368	412	343	341	339	351	370	366	351	395	661	689	**413**
1933	569	565	577	510	458	451	503	476	480	538	657	644	**545**
1934	560	540	430	401	317	298	292	281	286	326	446	446	**392**
1935	*380*	*396*	*351*	*286*	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1932	320	255	210	190	209	201	193	204	253	285	566	914	**283**
1933	533	461	358	350	361	314	333	313	369	365	521	546	**410**
1934	358	380	275	224	184	202	183	187	228	216	315	541	**269**
1935	*274*	*240*	*154*	*144*	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:													
1932	375	449	381	398	374	386	421	418	378	429	679	666	**445**
1933	575	585	642	559	479	480	539	520	510	591	683	659	**576**
1934	602	568	468	461	351	318	319	307	303	367	478	435	**422**
1935	*399*	*429*	*429*	*336*	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1	**12·2**
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	**12·0**
1928	14·3	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	**10·6**
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	**10·2**
1930	13·9	13·2	12·3	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	**11·9**
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	**16·8**
1932	24·2	23·8	24·1	20·8	19·0	19·3	19·4	20·0	20·6	22·1	24·1	31·0	**22·4**
1933	28·8	27·7	28·7	24·3	21·1	20·3	19·4	19·6	19·2	20·2	22·3	27·2	**23·3**
1934	24·4	24·4	23·8	19·6	15·4	14·0	12·9	13·3	13·0	14·8	17·1	23·7	**18·0**
1935	*22·5*	*20·2*	*17·8*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Arbetstillgången under första kvartalet 1935

enligt uppgifter från industriidkare m. fl.

Följande översikt över arbetstillgången m. m. inom olika yrken och näringsgrenar under första kvartalet år 1935 är, liksom föregående redogörelser av samma slag, huvudsakligen grundad på uppgifter, som å särskilda frågeformulär inhämtats från arbetsgivare inom olika näringsgrenar.

För första kvartalet ha besvarade formulär inkommit från 2 373 arbetsgivare med 308 625 arbetare inom industri och hantverk samt transportarbete, vartill kommer ett mindre antal uppgiftslämnare från jordbruk och andra näringsgrenar. En bearbetning av de inkomna svaren har givit vid handen, att arbetstillgången under första kvartalet 1935 i jämförelse med samma kvartal föregående år, ansågs:

såsom *bättre* av 855 arbetsgivare med 128 746 arbetare (42 %),
såsom *oförändrad* av 1 293 arbetsgivare med 151 391 arbetare (49 %),
såsom *sämre* av 225 arbetsgivare med 28 488 arbetare (9 %).

Av de redovisade arbetarna ha 58 % varit anställda hos arbetsgivare, vilka angivit arbetstillgången såsom mer än medelgod, medan 30 % haft medelgod och 12 % mindre än medelgod arbetstillgång. Motsvarande siffror närmast föregående kvartal voro resp. 64, 25 och 11 samt för första kvartalet 1934 resp. 47, 30 och 23.

Arbetstillgångens växlingar under senare år framgå av efterföljande tablå, i vilken mycket god arbetstillgång motsvarar poängsiffran 5 och siffrorna 4, 3, 2 och 1 i tur och ordning beteckna god, medelgod, mindre god och dålig arbetstillgång.

Kvartal	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
I	3·03	2·91	3·01	3·04	3·22	3·25	3·26	2·51	2·46	2·80	3·24	3·51
II	3·12	3·11	3·09	3·25	3·40	3·47	3·22	2·66	2·39	2·69	3·55	
III	3·04	3·07	3·06	3·24	3·33	3·51	2·94	2·61	2·41	2·94	3·63	
IV	2·98	3·08	3·07	3·21	3·28	3·43	2·77	2·65	2·38	3·08	3·59	
Medeltal	3·04	3·04	3·06	3·19	3·31	3·42	3·05	2·61	2·41	2·75	3·50	

Den för rapportkvartalet framräknade konjunktursiffran 3·51 ligger något lägre än motsvarande genomsnittstal för sista kvartalet i fjol (3·59). En sådan utveckling hör till det normala, enär efter julmånadskvartalet med dess större livlighet inom affärslivet oftast plägar följa en viss avmattning. I stort sett kan man alltså beteckna situationen som oförändrad, och svenskt näringsliv har under första kvartalet innevarande år att uppvisa produktionssiffror, som i genomsnitt hålla sig på samma höga nivå som under fjolårets tre senaste kvartal. Utförseln av våra viktigaste exportartiklar har under januari—februari i år varit större än under samma tid åren 1931—1934. Tecken tyda emellertid på att återverkningarna av det allmänna osäkerhetstillståndet ute i värl-

den i viss omfattning även gjort sig märkbara i vårt land, och marknaderna för vissa exportvaror ha på sista tiden varit mindre livaktiga än förut. Läget på hemmamarknaden är alltjämt tillfredsställande.

Från och med första kvartalet 1932 har socialstyrelsen på grundval av uppgifterna om arbetarantalet vid de i denna statistik medtagna företagen uträknat en *sysselsättningsindex*.[1] Vid den nu verkställda beräkningen ha kunnat medtagas 1 310 företag, vilka sysselsatt tillsammans 226 841 arbetare, motsvarande 74 % av hela det i kvartalsredogörelsen redovisade arbetarantalet. Sysselsättningsindex för 1935 års första kvartal har blivit 99·1 mot 98·8 ett kvartal tidigare och 91·0 för första kvartalet 1934. Vid de av denna statistik berörda företagen, vilka samtliga varit i verksamhet och avgivit rapporter sedan 1926 eller dessförinnan, var sysselsättningen sålunda nu något mindre än i genomsnitt åren 1926—1930. Uppgången i förhållande till föregående kvartal är som synes helt obetydlig och ger icke anledning till några slutsatser i vare sig ena eller andra riktningen.

På 100 *lediga platser* kommo å arbetsförmedlingskontoren i genomsnitt följande antal *ansökningar om arbete:*

	1:a kvartalet 1935			4:e kvartalet 1934			1:a kvartalet 1934		
	mars	febr.	jan.	dec.	nov.	okt.	mars	febr.	jan.
Jordbruk och skogshushållning . . .	154	240	274	541	315	216	275	380	358
Övriga näringsgrenar	429	429	399	435	478	367	468	568	602
Samtliga »	**351**	**396**	**380**	**446**	**446**	**326**	**430**	**540**	**560**

En jämförelse mellan månadssiffrorna såsom mätare av läget på arbetsmarknaden under det nu gångna kvartalet och motsvarande period förra året ger vid handen, att en avsevärd förbättring ägt rum såväl beträffande jordbruk och skogshushållning som övriga näringsgrenar. Inom jordbruket var bristen å vissa slag av arbetare, speciellt ladugårdspersonal, mera kännbar än förut. Den ökade efterfrågan på kunnig arbetskraft överhuvud vittnar om förbättrade förhållanden för jordbruksnäringens utövare, vilka som bekant under lång tid på grund av det allmänna tryckta konjunkturläget sett sig nödsakade att inskränka sig till det yttersta, då det gällt anlitande av lejd arbetskraft. Skogsbruket har, särskilt under kvartalets båda första månader, tack vare den för avverkningarna gynnsamma väderleken berett goda arbetstillfällen åt skogsarbetare, och mångenstädes har det varit svårt att i tillräcklig utsträckning anskaffa lämpligt folk. Förbättring har även registrerats i fråga om de under »övriga näringsgrenar» sorterande industriella yrkeskategorierna. Framhållas må, att efterfrågan på hithörande arbetskraft under den kallare årstiden i alldeles övervägande grad är inriktad på yrkesutbildad personal, under det att arbetstillgången för grovarbetare och annan mindre kvalificerad arbetskraft i allmänhet är mera begränsad. Tillfällighetsarbete i form av snöskottning

[1] Den av socialstyrelsen här beräknade sysselsättningsindexen angiver antalet under rapportkvartalet sysselsatta arbetare i procent av det antal arbetare som, vad samma företag beträffar, voro i medeltal anställda under femårsperioden 1926—1930. Jfr Soc. Medd. årg. 1932, sid. 364 o. f. och 764.

o. d. har dock även i år stått till buds och ej obetydligt påverkat förmedlingsresultatet för lösarbetare.

För ett tydligare åskådliggörande av konjunkturväxlingarna inom de olika industrigrenarna under senaste året ha i tabellen å sid. 300—301 angivits konjunktursiffrorna för redogörelsekvartalet ävensom jämförelsetal för närmast föregående kvartal och för första kvartalet år 1934. Sammanföras de i tabellen återgivna siffrorna för vissa större industrigrupper, erhållas följande konjunktursiffror:

	Konjunktursiffror				
	1:a kvart. 1935	4:e kvart. 1934	3:e kvart. 1934	2:a kvart. 1934	1:a kvart. 1934
Malmbrytning och metallindustri	3·74	3·79	3·77	3·68	3·39
Jord- och stenindustri	3·15	3·28	3·30	3·15	2·47
Trävaruindustri	3·18	3·25	3·52	3·57	2·82
Pappers- och grafisk industri	3·51	3·50	3·49	3·48	3·25
Livsmedelsindustri	3·37	3·54	3·47	3·33	2·98
Textil- och beklädnadsindustri	3·55	3·80	3·89	3·94	3·79
Läder-, hår- och gummivaruindustri	3·47	3·56	3·73	3·39	3·06
Kemisk-teknisk industri	3·18	2·89	2·89	2·70	2·56

Konjunktursiffrorna för de till gruppen *malmbrytning och metallindustri* hörande industrigrenarna ha undergått endast obetydliga förändringar sedan föregående kvartal, men visa i jämförelse med motsvarande period förra året i flertalet fall ganska väsentlig uppgång. Malmgruvorna företedde alltjämt det lägsta relationstalet inom gruppen; dock kunde en påtaglig förbättring konstateras. De exporterade malmkvantiteterna under de båda första månaderna i år belöpte sig till mer än det dubbla mot i fjol. Järnmarknaden med sina under fjolåret allt gynnsammare produktions- och avsättningsförhållanden har väl hävdat sin ställning, och sysselsättningen är alltfort god, ehuru någon minskning i ordertillgången försports. Verkstadsindustriernas ställning var i det stora hela oförändrad, även om, vad en del exporterande företag beträffar, någon avmattning gjorde sig gällande. Både kullager och elektriska maskiner hade dock i januari och februari större export än under samma månader 1934, och de rena järnmanufakturverkstäderna syntes ej ha haft känning av någon tillbakagång. En växlande efterfrågan på specialutbildade verkstadsarbetare omförmäldes från flera håll, och brist rådde bl. a. å svetsare, verktygsfilare, svarvare och tunnplåtslagare. Övertidsarbete tillämpades på flera håll. Skeppsvarvens ställning var i genomsnitt något försvagad, men ett par ledande företag kunde dock återtaga en del förut permitterad personal, vadan utsikterna för den kommande tiden synas gynnsamma. Inom den elektromekaniska branschen redovisade telefonindustrien försvagad arbetstillgång, medan gruppen annan metallindustri alltjämt hade högre poängsiffra än den, som motsvarar beteckningen god arbetstillgång.

Jord- och stenindustrien har sin sämsta tid under vinterhalvåret, varför inskränkningar i driften på sina håll måst företagas, såsom exempelvis vid tegelbruken och torvindustrien. Stenindustrien, som ar-

	Näringsgrenar	Hela antalet		Tillgång å arbete									
				Mycket god		God		Medelgod		Mindre god		Dålig	
		Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.
	Malmbrytn. o. metallind.												
1	Malmgruvor	33	6 624	2	427	11	1 988	8	748	5	1 230	7	2 231
2	Malmförädlingsverk	48	27 751	3	1 470	25	22 724	17	3 432	1	13	2	112
3	Järn- och stålmanufaktur	93	11 425	15	2 134	45	6 608	23	2 323	9	319	1	41
4	Mekaniska verkstäder	284	43 847	42	7 970	154	23 073	74	11 196	9	1 054	5	554
5	Skeppsvarv	20	7 978	4	379	6	2 213	5	4 910	4	287	1	189
6	Elektromekanisk industri	26	8 763	4	1 398	10	4 696	5	933	5	428	2	1 308
7	Annan metallindustri	65	6 020	11	1 535	35	3 489	17	955	1	25	1	16
	Jord- och stenindustri												
8	Kolgruvor	6	937	—	—	4	743	1	16	—	—	1	178
9	Torvindustri	16	206	—	—	3	83	3	33	6	40	4	50
10	Stenbrott o. -huggerier	44	4 056	4	370	9	637	12	811	11	1 039	8	1 199
11	Kakel- o. porslinsind.	11	3 005	1	352	5	1 021	4	1 616	1	16	—	—
12	Tegelbruk	66	2 393	—	—	25	1 168	24	383	12	823	5	19
13	Glasbruk	29	2 989	—	—	9	756	17	2 065	2	165	1	3
14	Cementfabriker, kalkbruk	35	3 775	3	171	14	2 016	10	1 087	4	353	4	148
	Trävaruindustri												
15	Sågverk	155	14 242	5	465	47	4 808	58	4 989	30	2 948	15	1 032
16	Snickeri- o. möbelfabr.	172	7 671	5	250	73	3 401	57	2 078	29	1 614	8	328
17	Annan trävarufabrikation	22	898	2	56	11	637	5	128	1	23	3	54
	Pappers- o. grafisk ind.												
18	Trämassefabriker	70	14 530	1	235	32	6 663	26	5 854	8	1 620	3	158
19	Pappersbruk	45	11 839	6	2 583	15	3 460	19	4 594	4	836	1	366
20	Bokbinderier m. m.	49	3 101	2	120	20	1 700	25	1 251	2	30	—	—
21	Boktryckerier o. graf. anst.	108	7 148	13	612	61	4 164	30	1 642	4	730	—	—
	Livsmedelsindustri												
22	Kvarnindustri	19	1 219	—	—	6	418	10	607	3	194	—	—
23	Bagerier	49	2 994	—	—	19	1 320	14	760	13	830	3	84
24	Sockerindustri	22	3 118	—	—	6	1 951	8	633	5	367	3	167
25	Choklad- o. konfektfabr.	28	3 311	1	480	11	1 773	12	822	4	236	—	—
26	Bryggerier och bränn erier	66	3 421	1	32	18	1 188	31	1 390	11	605	5	206
27	Tobaksfabriker	9	2 262	—	—	4	777	5	1 485	—	—	—	—
28	Annan livsmedelsindustri	69	3 747	4	220	31	2 137	23	929	9	435	2	26
	Textil- o. beklädnadsind.												
29	Bomullsindustri	41	14 932	3	774	16	4 565	18	8 622	4	971	—	—
30	Jute- och linneindustri	9	2 738	3	696	4	1 587	2	455	—	—	—	—
31	Ylleindustri	57	10 584	1	66	21	4 556	19	3 234	13	1 938	3	790
32	Trikåfabriker	40	7 077	3	217	15	5 634	13	703	7	465	2	58
33	Skrädderi- o. sömnadsyrket	99	13 289	14	2 236	54	8 211	24	2 512	5	239	2	91
34	Annan hithör. industri	67	4 656	4	244	33	2 132	20	1 822	9	437	1	21
	Läder-, hår- o. gummiind.												
35	Garverier o. läderfabriker	19	1 757	3	96	5	621	8	903	2	127	1	10
36	Skofabriker	62	6 605	1	48	20	2 421	24	2 413	12	1 545	5	178
37	Gummivarufabriker	7	5 766	1	253	5	4 975	—	—	1	538	—	—
38	Annan hithör. industri	34	1 606	2	189	18	1 088	5	160	5	99	4	70
	Kemisk-teknisk industri												
39	Ljus-, tvål- o. oljefabriker	30	2 160	2	338	13	959	13	827	2	36	—	—
40	Konstgödningsfabriker	5	640	—	—	3	602	1	28	—	—	1	10
41	Tändsticksfabriker	8	2 525	—	—	—	—	—	—	8	2 525	—	—
42	Annan hithör. industri	41	4 065	1	10	23	2 293	13	1 523	3	217	1	22
43	**Byggnadsverksamhet**	84	3 607	10	765	28	1 446	28	904	16	466	2	26
44	**Kraftv. o. kommunala v.**	45	6 203	1	20	15	1 939	18	2 664	7	547	4	1 033
45	**Handel och varulager**	38	5 769	1	38	19	2 260	16	3 306	2	165	—	—
46	**Land- och sjötransport**	28	5 376	2	114	9	1 408	12	3 251	2	86	3	517
47	*Summa* 1:a kv. 1935	**2 373**	**308 625**	**181**	**27 363**	**1010**	**152309**	**777**	**90 997**	**291**	**26 661**	**114**	**11 295**
48	» 4:e » 1934	2 396	308 756	211	32 567	1065	164226	740	77 571	262	21 536	118	12 856
49	» 3:e » »	2 423	314 890	254	42 860	1109	158937	722	79 773	232	19 854	106	13 466
50	» 2:a » »	2 361	291 217	216	33 159	1036	147356	714	71 491	269	24 526	126	14 682
51	» 1:a » »	2 332	278 124	112	24 423	734	107253	721	81 962	494	40 723	271	23 763

Arbetstillgången i jämförelse med samma kvartal föregående år						Tillgång å arbetskraft						Konjunktur-siffror			Sysselsättningsindex		
Bättre		Lika		Sämre		Brist		Tillräcklig tillgång		Överflöd		1 kv. 1935	4 kv. 1934	1 kv. 1934	1 kv. 1935	4 kv. 1934	
Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.						
14	3 307	19	3 317	—	—	—	—	14	1 221	19	5 403	2·57	2·45	1·87	68·2	70·7	1
20	17 420	23	7 721	5	2 610	—	—	30	13 020	18	14 731	3·92	4·01	3·95	124·0	122·0	2
43	6 025	44	4 951	6	449	5	259	60	7 149	28	4 017	3·92	4·03	3·40	115·1	112·5	3
159	27 495	111	15 425	14	927	32	9 085	196	26 454	56	8 308	3·84	3·83	3·44	110·5	104·0	4
5	3 777	11	2 985	4	1 216	1	54	14	7 375	5	549	3·29	3·65	3·57	101·5	87·4	5
13	6 406	13	2 357	—	—	1	3 260	18	3 003	7	2 500	3·51	3·60	2·55	103·5	99·7	6
39	4 012	22	1 661	4	347	3	294	53	4 256	9	1 470	4·08	4·01	3·22	114·4	109·3	7
3	208	3	729	—	—	—	—	—	—	6	937	3·41	3·43	2·82	70·1	71·8	8
6	102	7	66	3	38	—	—	13	198	3	8	2·72	3·25	2·76	55·8	60·6	9
20	2 367	21	1 569	3	120	—	—	17	1 160	27	2 896	2·49	2·44	2·01	49·3	53·0	10
3	699	8	2 306	—	—	—	—	6	1 550	5	1 455	3·57	3·57	2·45	119·1	115·9	11
32	1 331	33	1 051	1	11	—	—	32	885	34	1 508	3·13	3·54	2·40	72·0	68·9	12
11	1 131	15	1 690	3	168	1	44	20	2 381	8	564	3·20	3·73	2·74	90·7	84·8	13
15	2 498	13	878	7	399	—	—	15	1 042	20	2 733	3·45	3·26	2·56	95·4	89·1	14
30	3 811	100	7 697	25	2 734	3	170	79	5 900	73	8 172	3·05	3·14	2·90	61·9	78·5	15
78	3 700	81	3 464	13	507	1	13	123	4 618	48	3 040	3·21	3·48	2·71	97·7	91·0	16
9	373	11	482	2	43	—	—	19	837	3	61	3·69	3·51	2·47	109·2	83·0	17
20	4 471	43	9 242	7	817	—	—	29	6 764	41	7 766	3·36	3·25	3·00	88·4	89·5	18
14	3 250	30	8 566	1	23	—	—	22	4 923	23	6 916	3·60	3·39	3·20	100·4	103·0	19
11	677	31	2 165	7	259	—	—	40	2 637	9	464	3·62	3·94	3·61	94·1	99·8	20
30	2 059	76	4 416	2	673	2	78	92	6 148	14	922	3·65	4·03	3·64	103·9	101·1	21
5	243	12	920	2	56	—	—	8	410	11	809	3·18	3·41	3·30	105·4	106·1	22
14	1 152	29	1 601	6	241	—	—	25	1 754	24	1 240	3·11	3·14	2·66	108·0	103·6	23
7	1 521	11	1 402	4	195	—	—	6	400	16	2 718	3·40	3·74	3·06	108·7	123·3	24
6	1 431	21	1 772	1	108	—	—	23	2 759	5	552	3·75	4·03	3·50	104·8	106·2	25
10	954	55	2 443	1	24	—	—	34	1 727	32	1 694	3·07	3·26	2·31	92·0	88·4	26
3	647	5	1 594	1	21	—	—	7	1 033	2	1 229	3·34	3·47	3·05	85·6	84·2	27
15	1 264	47	2 162	7	321	—	—	44	2 105	25	1 642	3·56	3·57	3·29	92·6	95·8	28
10	2 819	21	6 391	10	5 722	—	—	35	13 272	6	1 660	3·34	3·81	3·64	111·9	112·6	29
3	784	6	1 954	—	—	—	—	8	2 610	1	128	4·09	4·52	4·17	93·5	95·7	30
8	799	21	4 299	28	5 486	2	293	47	8 814	8	1 477	3·11	3·57	4·13	113·1	117·0	31
6	847	21	5 422	13	808	4	1 076	31	5 674	5	327	3·78	3·90	3·87	121·5	120·9	32
38	5 559	55	7 295	6	435	7	1 615	78	9 653	14	2 021	3·92	3·85	3·80	103·3	102·5	33
21	1 461	39	2 733	7	462	3	198	54	3 188	10	1 270	3·46	3·55	3·27	104·9	102·9	34
4	202	13	1 118	2	437	—	—	11	831	8	926	3·38	3·20	2·77	102·5	106·0	35
18	2 019	35	3 875	9	711	—	—	51	5 002	11	1 603	3·09	3·16	2·59	102·7	103·2	36
2	1 292	4	3 936	1	538	—	—	4	2 045	3	3 721	3·86	4·03	3·63	110·2	109·0	37
11	796	18	729	5	81	2	73	21	1 148	11	385	3·76	3·94	3·40	110·1	111·1	38
10	1 045	19	1 107	1	8	—	—	16	1 153	14	1 007	3·74	3·76	3·35	118·3	106·2	39
—	—	4	630	1	10	—	—	5	640	—	—	3·91	3·93	3·95	139·1	111·5	40
—	—	8	2 525	—	—	—	—	—	—	8	2 525	2·00	1·00	1·00	46·3	48·8	41
12	1 319	28	2 724	1	22	—	—	21	1 517	20	2 548	3·50	3·61	3·23	112·9	102·2	42
49	2 257	33	1 343	2	7	1	361	51	2 027	32	1 219	3·68	3·48	2·35	79·7	80·9	43
8	1 660	35	3 725	2	818	—	—	16	1 722	29	4 481	2·90	2·83	2·85	103·6	100·9	44
11	2 479	24	3 114	3	176	—	—	29	5 294	9	475	3·38	3·66	3·25	104·5	121·6	45
9	1 077	14	3 839	5	460	—	—	18	3 244	10	2 132	3·10	3·21	2·54	92·9	97·8	46
855	**128746**	**1293**	**151 391**	**225**	**28 488**	**68**	**16873**	**1585**	**179 543**	**770**	**112 209**	**3·51**	—	—	**99·1**	—	47
1137	171049	1109	124 227	150	13 480	63	12468	1537	179 184	796	117 104	3·59	—	—	98·8	—	48
1238	182882	1026	113 665	159	18 343	98	17901	1574	177 792	751	119 197	3·63	—	—	100·8	—	49
1233	171472	942	105 201	186	14 544	89	14278	1402	150 388	870	126 551	3·55	—	—	99·1	—	50
937	151593	1073	101 353	322	25 178	28	3 063	1109	118 254	1 195	156 807	3·24	—	—	91·0	—	51

betar under synnerligen tryckta förhållanden, har kunnat undgå försämring tack vare de beställningar av gatsten, som genom bemedling av Sveriges granitindustris exportförening finansierats med statslån. En viss tillbakagång i jämförelse med föregående kvartal noterades för glasbruken, under det att cement och kalk hade bättre avsättning än förut.

Inom *trävaruindustrien* uppvisade huvudbranscherna försämrade relationstal, en företeelse som för snickeri- och möbelfabrikernas vidkommande torde vara av säsongkaraktär, alldenstund årets första kvartal för dessa i regel kännetecknas av mindre god arbetstillgång. En del snickerifabriker klagade som förut över bristen på yrkesdugligt folk. Vid sågverken ha som vanligt vid denna årstid vissa tillfälliga inskränkningar i driften förekommit. På grund av de ovissa förhållandena beträffande leverans av ryska trävaror till England ha de engelska importörerna icke bundit sig för svensk vara i någon nämnvärd utsträckning, varför försäljningarna från Sverige hittills heller icke nått samma omfattning som förra året.

Inom *pappers- och grafisk industri* förekommo vissa förskjutningar, ehuru konjunktursiffran för gruppen i dess helhet var oförändrad. Bokbinderierna fingo något minskad sysselsättning efter julkvartalets slut, och jämväl tryckerierna rapporterade knappare arbetstillgång. Ställningen var för bägge densamma som i fjol vid motsvarande tid. Cellulosamarknaden har stabiliserats genom träffade överenskommelser om priser å sulfitmassa i Europa, och den under de senare åren tillämpade begränsningen av produktionen med 25 % är beslutad för både innevarande och nästkommande år. I mitten av mars omfattade försäljningarna av sulfit och sulfat resp. $^2/_3$ och $^3/_4$ av den beräknade årsproduktionen. Pappersbruken ha haft god ordertillgång, särskilt i fråga om tidningspapper, och en ljusning har inträtt även på sulfitpappersmarknaden genom det samarbete, som inletts mellan de olika bruken.

Livsmedelsindustrien, som har sin brådaste arbetstid under årets fjärde kvartal, redovisade genomgående något minskad sysselsättning. Arbetstillgången var dock alltjämt mer än medelgod inom samtliga branscher.

Textil- och beklädnadsindustrien, som under mer än ett år haft att uppvisa den högsta poängsiffran, har nu måst träda tillbaka för metallgruppen. Arbetstillgången kan emellertid fortfarande betecknas som tillfredsställande, även om inom flertalet grenar en viss nedgångstendens varit utmärkande för utvecklingen under detta kvartal. Ylleindustrien var den minst gynnade, och här och var arbetades endast fem dagar i veckan. Skrädderier och sömnadsfabriker hade ytterligare förbättrat sin ställning, och vid en del företag rådde brist på kompetenta sömmerskor.

Inom *läder-, hår- och gummiindustrien* fortsatte nedgången å skomarknaden, medan garverierna hade ökad sysselsättning. För såväl dessa som övriga kategorier inom gruppen var läget betydligt gynnsammare än i fjol.

Att konjunktursiffran för *kemisk-teknisk* industri stigit, beror uteslutande därpå, att tändsticksfabrikerna, som sedan lång tid redovisat dålig arbetstillgång, nu beteckna densamma som mindre god.

Bostadsproduktionen i vissa större städer under första kvartalet 1935.

Materialets omfattning. I syfte att erhålla snabbare kännedom om växlingarna i bostadsproduktionens omfattning, än som på grundval av årsstatistiken varit möjligt, har socialstyrelsen fr. o. m. år 1934 kvartalsvis inhämtat uppgifter om antalet fullbordade och beviljade byggnadsföretag samt om antalet vid kvartalsskiftena under byggnad varande lägenheter och eldstäder (boningsrum eller kök) i 12 städer med över 30 000 inv.[1] I det följande återges de uppgifter, som inkommit för första kvartalet 1935, varjämte uppgifter för år 1934 anföras för möjliggörande av jämförelser.

Det bör understrykas, att kvartalsstatistiken icke avser den totala byggnadsverksamheten, enär den ej inbegriper produktionen av lokaler för industriella, kommersiella, administrativa o. d. ändamål och ej heller vissa statliga bostadsbyggnader. Den återspeglar vidare endast den arbetsåtgång, som erfordras för nyproduktion av bostäder, vilket är värt att uppmärksamma med hänsyn till att byggnadsindustrien till ingalunda obetydlig del är inriktad på sådana ändrings-, reparations- och moderniseringsarbeten, vilka icke taga sig uttryck i direkt ökning av lägenhetsbeståndet.

Fullbordade och beviljade lägenheter och eldstäder. I tab. A återges antalet lägenheter och eldstäder i under månaderna januari—mars 1935 fullbordade och beviljade byggnadsföretag. I fråga om de 10 städer, för vilka fullständiga uppgifter i detta avseende föreligga, befinnes att antalet under första kvartalet 1935 fullbordade lägenheter var nästan fyra gånger så stort som lägenhetstillskottet under motsvarande period 1934, och räknat efter antalet eldstäder framträder en dryg tredubbling.[2] Antalet under redogörelsekvartalet beviljade lägenheter och eldstäder var två till tre gånger större än under motsvarande tid år 1934. Vid dessa jämförelser bör emellertid beaktas, att byggnadskonflikt rådde praktiskt sett under större delen av 1934 års första kvartal.

Jämfört med fjärde kvartalet 1934 framträder en rätt betydande nedgång i fråga om fullbordade byggnadsföretag. Den höga siffran för 1934 års sista kvartal kan emellertid till väsentlig del bero på formella orsaker, nämligen att byggnadsföretag, som fullbordats under tredje kvartalet, icke slutavsynats förrän efter 1 oktober och därigenom kommit att i statistiken registreras såsom fullbordade först under fjärde kvartalet. Siffrorna för under första

[1] Av städerna med över 30 000 inv. har Eskilstuna icke kunnat lämna några kvartalsuppgifter. Från Uppsala erhållas endast uppgifter om under byggnad varande lägenheter och eldstäder.

[2] Enligt först omedelbart före tryckningen erhållna uppgifter utgjorde antalet under första kvartalet 1935 i *Göteborg* fullbordade och beviljade lägenheter resp. 1 001 och 947 med resp. 2 830 och 2 462 eldstäder. Om Göteborg medräknas, befinnes, att stegringen gentemot första kvartalet 1934 i fråga om i samtliga uppgiftslämnande städer fullbordade byggnadsföretag begränsas till en fördubbling, medan övriga i texten anförda kommentarer i stort sett kvarstå oförändrade.

Tab. A. Antal lägenheter och eldstäder i under år 1934 och första kvartalet 1935 fullbordade och beviljade byggnadsföretag i vissa större städer.

	Läg. resp. eldstäder i *fullbordade* byggnadsföretag					Läg. resp. eldstäder i *beviljade* byggnadsföretag				
	år 1934				år 1935	år 1934				år 1935
	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.
Antal lägenheter.										
Stockholm	157	203	654	2 004	312	617	971	1 325	2 589	2 656
Göteborg [1]	993	36	1 579	380	·	465	1 364	596	737	·
Malmö	99	10	1 250	185	920	664	269	754	753	1 238
Norrköping	32	17	213	52	158	114	143	125	176	309
Hälsingborg	58	70	429	94	248	173	174	177	462	329
Borås	4	33	31	100	46	80	129	71	146	163
Gävle	26	31	82	72	24	28	99	58	33	115
Örebro	5	24	229	150	6	198	88	41	246	186
Jönköping	51	56	100	32	64	136	78	77	90	191
Linköping	11	7	307	7	20	130	87	52	108	195
Västerås	21	16	168	17	20	59	122	72	90	85
Tillhopa	**1 457**	**503**	**5 042**	**3 093**	·	**2 664**	**3 524**	**3 348**	**5 430**	·
D:o exkl. Göteborg	**464**	**467**	**3 463**	**2 713**	**1 818**	**2 199**	**2 160**	**2 752**	**4 693**	**5 467**
Antal eldstäder.										
Stockholm	653	847	1 704	4 964	912	1 781	2 890	3 360	6 308	6 538
Göteborg [1]	2 555	175	4 065	1 370	·	1 317	3 812	1 560	2 043	·
Malmö	266	44	3 018	410	2 322	1 642	698	1 870	1 989	3 266
Norrköping	83	43	534	149	366	264	354	326	402	676
Hälsingborg	176	165	1 155	230	596	457	507	470	1 096	880
Borås	18	88	89	300	166	270	421	212	445	530
Gävle	76	102	210	248	65	115	321	191	93	335
Örebro	16	52	585	446	26	515	299	117	631	485
Jönköping	184	184	317	102	197	401	243	237	259	572
Linköping	30	16	753	19	64	307	240	123	314	535
Västerås	58	46	482	54	55	162	401	223	251	246
Tillhopa	**4 115**	**1 762**	**12 912**	**8 292**	·	**7 231**	**10 186**	**8 689**	**13 831**	·
D:o exkl. Göteborg	**1 560**	**1 587**	**8 847**	**6 922**	**4 769**	**5 914**	**6 374**	**7 129**	**11 788**	**14 063**

kvartalet 1935 beviljade byggnadslov förete stegring även gentemot fjärde kvartalet 1934.

Av de enskilda städerna är det i första hand Malmö och därnäst Hälsingborg, Norrköping och Stockholm, som i fråga om fullbordade byggnadsföretag uppvisa ökning gentemot första kvartalet 1934. I fråga om beviljade byggnadslov är stegringen i Malmö och Hälsingborg icke av fullt samma styrka, men däremot uppvisar Stockholm ett än mera markerat uppsving. Även Norrköping, Borås och Gävle förete härvidlag rätt betydande stegring.

Under byggnad varande lägenheter och eldstäder. Såsom framgår av efterföljande tab. B, uppvisar antalet omkring den 1 april 1935 under byggnad varande lägenheter och eldstäder en dryg fördubbling jämfört med motsvarande tidpunkt år 1934. Gentemot årsskiftet 1934/35 framträder en ökning om grovt räknat 50 %, och ungefär lika stor är stegringen jämfört med juli 1934.

Tendens till ökning framträder i alla de 12 redovisade städerna. Relativt

[1] Jfr not 2 å föregående sida.

Tab. B. Antal vid kvartalsskiftena 1/1 1934—1/4 1935 under byggnad varande lägenheter och eldstäder i vissa större städer.

Orter	Lägenheter						Eldstäder					
	1/1 1934	1/4 1934	1/7 1934	1/10 1934	1/1 1935	1/4 1935	1/1 1934	1/4 1934	1/7 1934	1/10 1934	1/1 1935	1/4 1935
Stockholm .	306	1 738	2 413	1 887	3 742	5 527	1 075	4 181	6 245	4 903	9 310	14 221
Göteborg . .	1 194	1 254	2 144	919	1 393	2 131	3 126	3 543	5 925	3 285	4 585	5 403
Malmö . .	303	1 209	1 318	935	1 389	1 851	774	3 068	3 356	2 448	3 582	5 059
Norrköping .	103	192	223	209	309	454	291	481	569	521	740	993
Hälsingborg	197	388	578	208	588	805	538	975	1 522	550	1 432	2 061
Borås . . .	47	57	97	114	96	148	161	132	324	349	319	488
Gävle . . .	143	123	204	175	157	248	411	384	634	595	525	795
Örebro . . .	118	295	455	224	275	460	320	756	1 215	632	693	1 129
Jönköping .	70	148	91	104	178	226	231	457	307	337	511	730
Linköping .	132	274	344	99	232	338	303	669	881	287	666	956
Uppsala . .	30	238	272	12	117	668	92	676	741	52	350	1 785
Västerås . .	60	95	201	105	176	240	160	255	608	349	522	700
Tillhopa	**2 703**	**6 011**	**8 340**	**4 991**	**8 652**	**13 096**	**7 482**	**15 577**	**22 327**	**14 308**	**23 235**	**34 270**

starkast är den i Stockholm, Norrköping, Hälsingborg, Borås, Örebro, Uppsala och Västerås.

Därest bostadsproduktionens fortsatta utveckling under innevarande år går i samma riktning som hittills, förefaller det i varje fall icke osannolikt, att det totala produktionsresultatet under år 1935 kommer att bli av samma storleksordning som under de föregående »toppåren» 1930 och 1931.

Bostadsförsörjning för mindre bemedlade barnrika familjer.

Den s. k. bostadssociala utredningen[1] har den 17 januari 1935 avgivit ett betänkande med förslag rörande lån och årliga bidrag av statsmedel för främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade barnrika familjer jämte därtill hörande bostadsstatistiska, byggnadstekniska och bostadshygieniska utredningar.[2] Häröver ha åtskilliga myndigheter och sammanslutningar, däribland socialstyrelsen, yttrat sig, varefter Kungl. Maj:t avlåtit proposition i ämnet (nr 221) till 1935 års riksdag.

Bostadssociala utredningens förslag. I det avgivna betänkandet redogöres inledningsvis för bostadssociala utredningens uppdrag och dess förutsättningar. I samband härmed lämnas en ingående framställning av de åtgärder i bostadsfrågan, som under senare tider vidtagits från statens och kommunernas sida.

Därefter gives en skildring av bostadsförhållandenas betydelse ur socialpolitiska, hygieniska och befolkningspolitiska synpunkter. Beträffande omfattningen av städernas undermåliga bostadsbestånd antages på grundval av tillgängliga, visserligen ofullständiga uppgifter, att omkring 5 % av smålägenhetsbeståndet är undermåligt. Detta skulle innebära, att 25 000—30 000 smålägenheter (till större delen

[1] Soc. Medd. årg. 1933, sid. 643.
[2] Statens off. utr. 1935: 2.

om 1 rum och kök) eller 60 000—70 000 eldstäder inom Sveriges städer och stadsliknande samhällen vore att beteckna som undermåliga. Dessa siffror få dock betraktas endast som en uppskattning av det undermåliga bostadsbeståndets omfattning. Emellertid framhålles att med hänsyn till de i vårt land rådande bostadsvanorna det bostadssociala problemet i städer och stadsliknande samhällen i än högre grad utgör ett trångboddhetsproblem. Av statistiska undersökningar har framgått, att 35 % av hushållen inom en enligt representativa grunder utvald del av städernas bostadsbestånd bodde i lägenheter med mer än 1 $^1/_2$ personenhet per rumsenhet och 13 % i sådana med över 2 personenheter.[1] Ser man enbart på familjer med barn, framträder det anmärkningsvärda förhållandet, att inom det övervägande flertalet orter dessa till mer än hälften bo i lägenheter med mer än 1 $^1/_2$ personenheter per rumsenhet. Man kan säga, att trångboddhetsproblemet i övervägande grad betingas därav, att lägenheter om 1 rum och kök i så stor utsträckning användas såsom familjebostäder. Sålunda synas omkring $^2/_3$ av den totala trångboddhetsfrekvensen hänföra sig till denna lägenhetskategori. Det anmärkes, att lägenheterna om 1 rum och kök å flertalet orter hysa ett proportionsvis större antal barn än någon annan lägenhetskategori. I fråga om trångboddhetens orsaker framhålles, att överbefolkningen till en ingalunda obetydlig del är såtillvida självförvållad, att inkomsterna skulle räcka till för förhyrandet av en rymligare bostad. Men det återstår i allt fall ett stort antal familjer, för vilka trångboddheten är betingad av ekonomiskt nödläge, vilket framträder som svårast, när låg inkomst förenas med barnrikedom.

Det påvisas vidare i betänkandet, hurusom de skadliga verkningarna av otillfredsställande bostadsförhållanden, vad beträffar individernas psykiska hälsa, deras arbetsförmåga, personliga utveckling och moraliska livsföring, spela en ingalunda mindre roll än de rent fysiska skadeverkningarna. Med den hälsovårdande synpunkten sammanlöper den befolkningspolitiska, vilken bör aktualiseras i åtgärder avsedda att verksamt bekämpa den hotande folkminskningen. Bostadspolitiken kan blott vara en del, men är samtidigt en mycket betydelsefull del av en positiv befolkningspolitik. Bostaden ger den yttre ramen för familjens hem och därmed för hela dess gemensamhetsliv. Skapandet av sunda och tillräckligt rymliga familjebostäder är en nödvändig förutsättning — ehuru sannolikt icke ett i och för sig tillräckligt medel — för alla försök att nå en stegrad äktenskaplig fruktsamhet. En på lång sikt uppehållen befolkningsstock förutsätter, att de enskilda familjerna föda i genomsnitt inemot tre barn per familj. En i denna grad stegrad fruktsamhet skulle emellertid f. n. för ett stort flertal familjer betyda en frivilligt vald trångboddhet, allrahelst barnen även i andra hänseenden draga kostnader.

Betänkandet övergår därefter att skärskåda de barnrika familjernas bostadsproblem ur fastighets- och byggnadsmarknadssynpunkt. I detta samband redogöres först för frågan om sanering av osunda och olämpliga kvarter ävensom för fördelarna och nackdelarna med inköp av äldre fastigheter i syfte att använda eller omdana lägenheterna till lämpliga bostäder för barnrika familjer. Huvudvikten läggés dock på nybyggnad, och med stöd av detaljerade byggnadstekniska utredningar redogöres för ändamålsenliga lägenhetstyper och lämplig lägenhetsutrustning i nybyggnader för barnrika familjer.

Med stöd av den anförda motiveringen föreslå de sakkunniga, att för främjande av bostadsförsörjningen för mindre bemedlade barnrika familjer skola beviljas *bostadsanskaffningslån till statens självkostnadsränta* (sekundärkredit å 3 %) samt *årliga familjebidrag*, avsedda för efter barnantalet på visst sätt differentierade hyresavdrag. De familjer, som skulle få del härav, äro mindre bemedlade familjer med tre eller flera hemmavarande barn, vilka i regel ej böra ha fyllt 16 år. De

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1935, sid. 264.

statliga lånen och årliga bidragen avse att möjliggöra anskaffning genom nybyggnad eller inköp av lämpliga äldre fastigheter utav bostäder om minst 2 rum och kök eller likvärdig lägenhetstyp för uthyrning till reducerade hyror. Som organ för byggande och förvaltning av genom statsbidrag anskaffade bostäder föreslå de sakkunniga kommuner eller erkända allmännyttiga företag. Viss ekonomisk medverkan från kommunernas sida förutsättes, jämsides med en kontrollerande och förmedlande.

Det system för differentierat hyresförbilligande för mindre bemedlade barnrika familjer, som de sakkunniga föreslå, innebär att för varje lägenhet, som av kommun eller allmännyttigt företag med statsbidrag uppföres eller inköpes och förvaltas, bestämmes en beräknad standardhyra, som motsvarar det förvaltande organets verkliga årliga kostnad. De hyror, som debiteras hyresgästerna, bestämmas därefter genom avdrag av 30 % för familj med 3 barn, 40 % för sådan med 4 barn samt 50 % för sådan med 5 eller flera barn. Summan av dessa avdrag utgör den årliga subventionen, så att sålunda subventionsbeloppet bestämmes för varje fastighet av antalet familjer och dessas sammansättning.

Det hyresförbilligande, som kan åstadkommas genom den föreslagna subventionen, är betydande. Genom den statliga sekundärkreditgivningen à 3 % jämte vissa ekonomiska prestationer från kommunernas sida (i första hand fri tomt) beräknas standardhyrorna kunna sättas till en höjd, som med 10—30 % understiger nu gällande hyresnivå för jämförliga nybyggda lägenheter. Från dessa i sig själva låga standardhyror göras därefter de föreslagna familjeavdragen. Jämföras de sålunda erhållna faktiska hyrorna med de hyror, som nu betalas av trångbodda, mindre bemedlade flerbarnsfamiljer, framstå de som i de flesta fall överkomliga.

Vad angår det föreslagna subventionsprogrammets *kostnader för det allmänna* ligger det i sakens natur, att en exakt förhandskalkyl över de utgifter, som dess genomförande skulle åsamka staten, icke är möjlig. Programmets förverkligande måste tänkas utsträckt över en följd av år, och därunder kunna de inkomstvillkor, demografiska förhållanden och bostadsmarknadslägen, som bestämma programmets konkreta omfattning, förändra sig, liksom även de räntor och byggnadskostnader, som bestämma priset för varje subventionerad lägenhet. Därför kan en kostnadskalkyl icke bliva något annat än en uppskattning av storleksordningen av de statsutgifter, som under bestämda förutsättningar skulle uppkomma vid subventionsprogrammets genomförande. Antalet av de familjer med tre eller flera barn, som f. n. äro såväl trångbodda som mindre bemedlade, kan uppskattas till drygt 20 000 i samtliga städer och stadsliknande samhällen. Dessa familjer fördela sig med hänsyn till barnantal på sådant sätt, att de för att få trångboddheten avhjälpt skulle till omkring 60 % kräva 2 rum och kök (lägenhet om c:a 45 kvm) samt till omkring 40 % minst 3 rum och kök (c:a 55 kvm). Enligt beräkningar över nuvarande byggnadskostnader kunna dylika lägenheter uppföras till en genomsnittlig kostnad av c:a 9 000 resp. 11 000 kr. Antages det, att för alla nu trångbodda, mindre bemedlade flerbarnsfamiljer skulle nybyggas lägenheter, tillräckliga för familjernas behov, komme med nuvarande byggnadskostnader det totala byggnadsvärdet att utgöra ett belopp av c:a 200 milj. kr., fördelat på ett större eller mindre antal år. Av nämnda belopp skulle 45 % eller c:a 90 milj. kr. finansieras genom statskredit. Vid nuvarande ränteläge kan hyresvärdet räknas efter 7·5 %, vilket skulle göra en summa för standardhyrorna på nära 15 milj. kr. Barnantalet inom dessa familjer är så stort, att enligt de föreslagna procentavdragen den genomsnittliga årliga hyresrabatten skulle utgöra c:a 37 %. Det samlade årliga subventionsbeloppet kunde således under här gjorda förutsättningar beräknas uppgå till i runt tal 5·5 milj. kr., när hela det antagna byggnadsprogrammet genomförts.

För handhavandet av de statliga uppgifterna vid genomförandet av det föreslagna bostadssociala programmet synes erfordras ett *centralt organ,* inskjutet som instans mellan Kungl. Maj:t samt de byggande och fastighetsförvaltande kommu-

nerna och allmännyttiga bostadsföretagen. De funktioner, som skulle tillkomma ett dylikt centralt organ, äro dels ekonomiskt-administrativa, såsom att pröva ansökningar om lån och årliga bidrag, fastställa de årliga familjebidragens belopp etc., dels undersöknings- och informationsuppgifter, såsom att följa bostadsförhållandenas utveckling, verkställa utredningar av olika slag o. s. v. Möjligen kunde man tänka sig en uppdelning av dessa uppgifter, varvid de ekonomiskt-administrativa funktionerna kunde tilldelas något redan existerande organ med likartade uppgifter, medan för undersöknings- och informationsuppgifterna bildades ett bostadsråd med statlig och kommunal representation.

Socialstyrelsens yttrande. Över bostadssociala utredningens förslag har bland andra socialstyrelsen den 19 februari 1935 avgivit utlåtande. Styrelsen framhåller härvid till en början vissa kritiska synpunkter beträffande utredningens sammanställning av bostadsfrågan med det aktuella nativitetsproblemet och anför i sådant avseende följande:

»Om önskvärdheten av att åt vårt folk och speciellt åt det uppväxande släktet tryggas tillgång på goda bostäder torde överhuvud taget icke råda några delade meningar. Man står här i själva verket inför ett av socialpolitikens mest enstämmigt erkända centralproblem. Att vidare, trots stora förbättringar av våra bostadsförhållanden, bostadsförsörjningen i vårt land — liksom i alla andra länder — lämnar mycket övrigt att önska torde också lika enstämmigt vitsordas.

I remitterade betänkandet har en annan social fråga kommit att spela en framträdande roll, nämligen den aktuella befolkningsfrågan, sådan den nu tager sig uttryck i en starkt sjunkande nativitet. De föreslagna bostadspolitiska åtgärderna hava betraktats mot bakgrunden av detta problem och utformats i tanke att de skola utgöra ett led i det allmännas strävanden att bidraga till lösningen av nativitetsproblemet. Förslaget går härmed utanför ramen av uppgiften att lösa en aktuell, praktisk bostadssocial fråga, nämligen att åt redan förefintliga barnrika familjer trygga tillgången på nöjaktiga bostäder.

Vad befolkningsfrågan angår, ligger det i öppen dag, att företeelser på detta område, som med fog kunna föranleda tvivelsmål om vårt folks livskraft och bestånd, måste betraktas såsom ett alla andra sociala frågor överskuggande vitalt samhällsproblem.

Styrelsen är ej i tillfälle att i detta sammanhang närmare ingå på detta stora problem utan inskränker sig till att med avseende därå allenast framföra några synpunkter, som kunna vara av betydelse för bedömande av det föreliggande bostadspolitiska spörsmålet.

De enskildas vilja att påtaga sig de bördor, som barnalstringen medför, bottna säkerligen i deras djupaste och rent individuella känsloliv. Styrelsen föreställer sig, att sådana känslor som föräldraglädje i det stora hela äro av beskaffenhet att ej låta sig diktera eller leda av allmänna, samhälleliga hänsynstaganden liksom ock att de äro av den centrala styrka, att de näppeligen låta sig påverka, vare sig i positiv eller negativ riktning, av isolerade välfärdsanordningar från det allmännas sida. Det förtjänar ihågkommas, att barnalstringen i vårt land är förhållandevis mycket stor i Norrbottens län, alltså i en landsända, där levnadsvillkoren äro hårdare än på de flesta håll och där för övrigt just bostadsförhållandena ingalunda äro som bäst. Det kan också såsom ett annat exempel nämnas, att de direkta utgifterna vid barnsbörd i vissa länder äro mycket stora och att man i deras nedbringande genom det allmännas mellankomst trott sig se ett verksamt medel till stegring av en låg nativitetssiffra. I vårt land, särskilt i de större städerna, hava omfattande anordningar i detta syfte vidtagits efter olika linjer, utan att dessa i

och för sig viktiga och för den enskildes ekonomi betydelsefulla åtgärder visat sig ägnade att stegra barnalstringen.

Detta utesluter emellertid ej, att de enskilda, i den mån det gäller avsiktlig barnbegränsning, torde påverkas av de sociala förhållandena i stort. Och härvid lärer lugnet och tryggheten i fråga om utkomst för dem själva och för deras avkomma spela en avgörande roll. All ekonomisk och social utveckling under senare år till trots, har just i denna avgörande punkt, tryggheten för nuet och framtiden, brustit avsevärt alltsedan världskriget. Vi ha under denna korta period upplevat två svåra arbetslöshetskriser, där individens hela ekonomiska existens stått på spel och där samhällsekonomien råkat i gungning. Trängseln på arbetsmarknaden har varit utomordentlig, och fäder och mödrar ha med de allvarligaste bekymmer iakttagit svårigheterna för sina barn att i denna trängsel arbeta sig fram till en tryggad och dräglig utkomst. Är det då alldeles oförklarligt, att män och kvinnor betraktat barnalstring med oro? Och är den förhoppningen ogrundad, att de inför ljusnade, mera lugna framtidsutsikter — en ljusning på arbetsmarknaden, alldeles särskilt i vad rör de unga är sedan ett år tillbaka omisskännelig — efter hand skola betrakta barnalstring med större tillförsikt och därmed också giva uttryck åt föräldrainstinkterna, vilka i normala fall med elementär styrka göra sig gällande i människonaturen?

Parallellt med de svårigheter och den allmänna otrygghet, som speciellt arbetslösheten har haft i sitt följe, har sedan halftannat decennium eller mera försiggått en ekonomisk, social och teknisk utveckling av förut oanad omfattning. Anspråken på en standard, som anses människovärdig, ha stegrats ofantligt, nya uppfinningar, tekniska och andra framsteg ha bländat och framkallat nya krav, som pockat på att tillgodoses. Säkerligen skulle standarden för många, som nu anse sig nödsakade att begränsa barnantalet till ett minimum, väckt häpnad hos dem, som för ett halvsekel sedan ville och kunde draga fram en stor barnskara. Kan man ej hoppas, att den vanliga, djupa felvärdering, som föredrager nöjet av yttre elegans, bilåkning och innehavet av radioapparat av den modernaste typen framför de djupa och sunda glädjekällor, som föräldraskapet öppnar, är av temporär, övergående natur, betingad av en forcerad utvecklings bländande påverkan på sinnena?

Det torde ej vara utredningsmännens uppfattning, att man enbart med de av dem föreslagna bostadssociala åtgärderna skulle kunna påverka nativitetsfrågan i en gynnsam riktning; de torde betrakta dem allenast såsom ett led i ett omfattande system av välfärdsanordningar. Icke desto mindre bör enligt styrelsens mening de eventuella möjligheterna att påverka nativitetsfrågan ej vara utslagsgivande för utformningen av åtgärder till lösande av ett praktiskt bostadsproblem, som — oavsett detta — faktiskt föreligger, nämligen att bereda existerande barnrika familjer, som få åtnöjas med otjänliga bostäder, tillfredsställande sådana.

Med det anförda skall ej förnekas, att erfarenheten om, att bostadsförsörjningen för de barnrika familjerna faktiskt tillgodoses på ett förbättrat sätt och att sådana familjer få ökade möjligheter att i trivsel framleva sitt hemliv, efter hand kan medverka till att skapa den ökade tillförsikt, som i sin tur kunde gynnsamt påverka barnalstringen. Om så bleve fallet — något som ju i och för sig vore högst glädjande — funnes anledning att underkasta det föreliggande bostadssociala problemet förnyat övervägande ur synpunkten av en sådan effekt och att måhända inskrida med än kraftigare medel. För närvarande synes en sådan synpunkt däremot ej få vara utslagsgivande. Det redan existerande, påvisbara problemet är stort nog ändå för att förtjäna beaktande.

Utredningsmännen ha förebragt vissa beräkningar rörande omfattningen av just detta nu aktuella problem — alltså med bortseende av den ökade barnalstring, som åtgärderna kunde framkalla — och med ledning härav sökt angiva en ekonomisk plan för frågans lösning på tämligen kort sikt. Även med bortseende från, att

denna plan ju rubbades, i samma mån som den av utredningsmännen själva åsyftade effekten, nämligen att stimulera till ökad barnalstring, verkligen uppnåddes, torde den viktiga del av bostadsfrågan, varom här är fråga, lika litet som bostadsfrågan i dess helhet, kunna bringas till någon slutgiltig lösning, som definitivt finge anses socialt tillfredsställande. Bostadspolitiken lärer tillhöra socialpolitikens ständiga följeslagare och främjas näppeligen genom övergående, till synes nog så radikala åtgärder. Den mest radikala egenskap, som bör utmärka bostadspolitiken, är enligt styrelsens mening ihärdigheten, det systematiska arbetet på lång sikt, som ej får göras till en tillfällig och övergående modesak och där man erkänner det faktum, att bostadsfrågan alltid också måste vara en ekonomiskt-praktisk fråga samt att de mindre bemedlades bostadsförhållanden aldrig inom överskådlig tid komma att bli sådana, att icke deras ytterligare förbättrande ter sig socialt önskvärt.»

Socialstyrelsen övergår sedan till en närmare granskning av förslaget och anför bl. a. följande:

»Även om statens utgifter för beredande av hyresavdrag kunna begränsas, på sätt de sakkunniga beräknat, samt låneräntan sättes i sådan relation till statens egen upplåningsränta, att någon löpande förlust av ränteskillnad ej behöver ifrågakomma, är programmet dock byggt på principen om tillsvidare stigande årliga statsutgifter, för vilka staten, även sedan dessa utgifter till äventyrs nått ett jämviktsläge, bundit sig under ytterligare en lång följd av år framåt. Denna princip är betänklig, i och med att man sålunda i själva verket kastar bördorna av hjälpsystemet väsentligen på framtiden.

Frågan bör även bedömas direkt ur bostadspolitisk synpunkt. Den årliga stegringen tillsvidare av statsutgifterna och statsmakternas faktiska bundenhet vid dessa under en lång följd av år även efter uppnådd jämvikt torde efter hand ej kunna undgå att ingiva statsfinansiella betänkligheter, som komma att resa svårigheter för verksamhetens fortsatta upprätthållande. En sådan konsekvens står i uppenbar motsättning till den av styrelsen ovan hävdade grundsatsen, att bostadspolitiken bör arbeta på lång sikt. En redan vidtagen åtgärd bör så vitt möjligt bekostas omedelbart, så att den icke framdeles kommer att utgöra en tyngande ekonomisk motvikt mot de andra, nya åtgärder, som då prövas erforderliga.»

Vad beträffar de av utredningen föreslagna beloppen och belåningsgränserna för bostadsanskaffningslånen uttalas vissa betänkligheter av socialstyrelsen, som härom bl. a. anför följande:

»Beredandet av statslån mot högt liggande inteckningar kan ur tre synpunkter vara ett synnerligen verksamt medel dels för att stimulera bostadsbyggande och dels för att nedbringa de löpande utgifterna, och principen har också — med åsyftat resultat — tillämpats såväl vid långivningen ur statens bostadslånefond som vid den långivning, som statens byggnadslånebyrå har att företräda. Sålunda märkes 1) att svårigheten att över huvud taget åstadkomma toppkapitalet, vilken ofta reser hinder i vägen för en nyproduktion, undanröjes, 2) att de höga räntor, som tertiärkredit i allmänhet betingar, sättas lägre och 3) att det allmänna påtager sig risken för tertiärkrediten.

Utredningsmännen synas hava i ovan angivna dubbla syfte att dels stimulera nyproduktionen och dels förbilliga de löpande utgifterna anlagt dessa tre synpunkter på frågan om villkoren för de ifrågasatta stödlånen.

Att börja med har man sålunda förordat den osedvanligt höga belåningsgränsen av 95 procent. I betraktande av, att man i förevarande sammanhang i viss mån lärer vara principiellt nödsakad att bortse från strängt ekonomiska synpunkter, synes en hög belåningsgräns böra kunna godtagas. Att märka är emellertid, att den ur låntagarens synpunkt stora förmånen av en hög belåningsgräns, i vad rör stats-

lånet, till väsentlig del är allenast ett sken. Om tomten representerar 15 procent av fastighetsvärdet och denna upplåtes gratis av kommunen och kommunen vidare har att svara för ett toppbelopp, 5 procent av byggnadens värde, kommer statslånet i själva verket att ligga inom allenast 80·75 procent av fastighetsvärdet. Belåningsgränsen är visserligen ganska hög, men dock icke på långt när så hög, som den angivna 95 procentgränsen — av byggnadens värde — ger anledning förmoda. I själva verket fyller staten ett kreditbehov, som med allenast 5·75 procent av fastighetsvärdet överskrider gränsen för den belåning, som är författningsenligt medgiven svenska bostadskreditkassan. Men man har ej begränsat statslånet till att täcka det svårfinansierade tertiära kreditbehovet, utan låtit statslånet kunna omfatta även sådan sekundärkredit, som nu på goda villkor kan erhållas bland annat, under statens mellankomst, hos bostadskreditkassan, samt till dels också den lätt finansierade primärkrediten.»

Slutligen uttalar sig socialstyrelsen för en omläggning av den föreslagna statliga understödsverksamheten i nu berörda avseende och anför härvid följande:

»I förslaget föreligga tvenne problem sammankopplade, nämligen dels att tillse att bostäder i erforderlig omfattning stå till förfogande för en rikligare bostadsförsörjning åt barnrika familjer och dels att lägenheterna kunna ställas till förfogande för ett för dessa kategorier överkomligt pris. Styrelsen vill ifrågasätta, om dessa problem här sammankopplats på ett lyckligt sätt med varandra.

Man lär nämligen stå inför två olika, varandra artskilda problem; å ena sidan ett bostadspolitiskt produktions-, finansierings- och kapitalavskrivningsproblem av engångsnatur, hänförande sig till själva fastigheterna, och å andra sidan ett mera allmänt socialt problem av löpande natur, hänförande sig till boende familjernas sammansättning och förmögenhetsvillkor.

Hyresavdraget, vilket är avsett att lösa det senare problemet, innebär en ny form av statlig hjälpverksamhet, sidoordnad med fattigvården och hyreshjälpen åt arbetslösa. I och för sig låter det väl tänka sig, att man under statlig medverkan anordnar en ny hjälpverksamhet i form av hyresavdrag åt barnrika familjer, gärna graderad efter barnantalet och utan fattigvårdskaraktär. Erinras må, att hyreshjälp ur arbetslöshetsanslaget ej har fattigvårdskaraktär. Denna nya hjälpverksamhet borde emellertid bedrivas under direkt kommunal medverkan — helst dock genom annat organ än fattigvårdsstyrelse; kunde måhända barnavårdsnämnden eller hälsovårdsnämnden ifrågakomma? — men på sådant samverkande sätt, att icke de tre hjälpformerna korsade varandra, exempelvis så att en barnrik, arbetslös familj på en gång erhölle fattigvård, hyreshjälp och hyresavdrag utan att ett dylikt förhållande kunde uppmärksammas och konsekvenserna överblickas.

Däremot synes detta problem varken behöva eller böra direkt sammankopplas med produktionsproblemet. Vilket rimligt skäl borde väl hindra, att en barnrik familj, som bebodde en i och för sig god enrumslägenhet i ett hyreshus, genom hyresavdragsersättning sattes i tillfälle att taga i besittning en eljest oåtkomlig god tvårumslägenhet, som kanske stode hyresledig i samma förstuga? Funnes någon rimlig anledning att därvid producera en ny lägenhet på annat håll? Det vore ju slöseri i kapitalhushållningen. Statistiken visar, att lediga goda tvårumslägenheter ofta finnas. Det enda man noga finge beakta, vore att man genom dylika avdrag icke bidroge att konservera en ekonomiskt sett oberättigat hög hyresnivå.

Anordningen skulle vara ägnad minska de starka farhågor, som ej minst i nuvarande situation torde kunna hysas för att en med statsunderstöd stimulerad mycket omfattande bostadsproduktion vid sidan av den livliga enskilda bostadsproduktionen komme att driva byggnadskostnaderna i höjden. Nyproduktionen av lägenheter för barnrika familjer kunde begränsas till det verkligt erforderliga nytillskottet. För övrigt undginge man på detta sätt helt faran av proletärkvarter samt

andra obestridliga olägenheter, som äro förknippade med en anhopning av barnrika familjer på en plats.

Styrelsen föreställer sig också, att en dylik så att säga mera diskret anordning, som ju ej kunde skönjas utåt, skulle vara mera angenäm för familjerna själva.

Det andra problemet åter är ett produktionsproblem, i den mån den avsedda expansionen påkallar en sådan, särskilt i den mån undermåliga bostäder, så som önskvärt vore, samtidigt kunde utgallras. Att utredningsmännen jämväl tänkt sig möjligheten av inköp av redan befintliga, för ändamålet lämpliga fastigheter förbises här icke, men anordningen inverkar icke principiellt på det följande resonemanget.

Att göra dessa nya lägenheter åtkomliga och begärliga för mindre bemedlade, barnrika familjer är ett avskrivningsproblem. Klart kommer detta till uttryck i förslaget om att kommunen skall tillhandahålla tomt gratis. Vad statens insats angår, har avskrivningen kommit till uttryck i en låg ränta under en följd av år.

Erinras må, att staten, såsom ovan nämnts, under åren 1917—1922, inför ett liknande avskrivningsbehov beredde statsbidrag utan ränte- eller återbetalningsskyldighet för nyproducerade smålägenheter. Under åren 1920—1922 var denna bidragsverksamhet också sammankopplad med den sedermera till år 1930 fullföljda långivningen ur statens bostadslånefond. En verksamhet till främjande av bostadsproduktion för barnrika familjer efter de ändrade grundsatser, som styrelsen här ifrågasätter och närmast vill förorda, är sålunda prövad och har befunnits ändamålsenlig.

Styrelsen ifrågasätter sålunda, att staten till främjande av produktion av billiga och goda bostäder åt barnrika familjer ställer medel till förfogande att — under villkor att kommunen gratis ställer tomtmark till förfogande och svarar för ett belopp, motsvarande fem procent av byggnadens värde — meddelar dels statsbidrag till motsvarande värdebelopp, dock högst vissa procent av fastighetsvärdet, förslagsvis 15 procent, att utgå utan ränte- eller återbetalningsskyldighet, och dels i mån av behov lån att utgå mot amortering samt mot den ränta, som staten vid varje tidpunkt själv får vidkännas. Belåningsgränsen bör avvägas så, att lånet når upp till den gräns av fastighetsvärdet, där överskjutande del avskrivits genom statens och kommunens insatser. Nedåt synes statslånet böra få sträcka sig så långt, att det möter en på betryggande sätt ordnad kredit mot proportionsvis goda räntevillkor. Ett relativt maximum för statslånets belopp lärer påkallas; i regel torde ovan angivna förutsättningar beträffande lånets läge på inteckningsskalan kunna iakttagas, om detta maximum sättes till 20 procent av fastighetsvärdet.

Fastigheterna synas böra ägas och förvaltas av allmännyttiga stiftelser, bildade under kommunala auspicier samt stående under tillsyn av det statliga centralorganet. Hyrorna för de olika lägenheterna inom fastigheten böra inbördes så avvägas, att de lindringar i hyrorna, som avskrivningarna möjliggöra, tillgodokomma familjerna i mån av barnantalets storlek, under hänsyn tagen dock till familjernas övriga ekonomiska omständigheter, såsom inkomsternas storlek, utgifter för barn, som lida av kronisk ohälsa, och liknande.

Framhållas må, att man — i motsats till vad fallet vore med de enligt förslaget av centralorganet tvångssatta standardhyrorna — erhölle en väsentligt mjukare och smidigare anpassning efter ortens förhållanden samt dels skapade visserligen inget som helst vinstsyfte men ett självständigt intresse hos de ägande stiftelserna att sköta fastigheterna på ekonomiskt bästa sätt. Kontrollen från statsorganet behövde ej ingå på ett sådant detaljbedömande, som remissförslaget lärer förutsätta och som i praktiken knappast kunde upprätthållas.

Centralorganet borde emellertid förfoga över ett maktmedel för att i händelse av gravare erinringar kunna hävda statens synpunkter. För sådant ändamål föreslås, att statsbidraget skall kunna uppsägas till återbetalning, där stadgade villkor

överträdas. Det bör därför säkerställas av inteckning. Liknande bestämmelser gällde beträffande 1917—1922 års statsbidrag. Inteckningen bör ligga närmast över den gräns, som ovan förordats beträffande det eventuella statslånet. Givetvis bör även detta kunna uppsägas vid överträdelse av villkoren.

Slutligen bör betonas, att styrelsen med den här ifrågasatta omläggningen av den statliga understödsverksamheten ej ingått på en närmare prövning av frågan om storleken av statens ekonomiska medverkan efter det ena eller andra systemet. Förhållandena ha ej medgivit några närmare kalkyler härutinnan. Närmast är styrelsen böjd antaga, att det statliga stödet för de barnrika familjerna skulle bliva större genom beredande av statsbidrag utan ränte- eller återbetalningsskyldighet enligt ovan förslagsvis nämnda kvottal — 15 procent av fastighetsvärdet — än enligt remitterade förslaget. Då ju de föreliggande bostadsfrågorna främst torde få betraktas såsom en kommunal angelägenhet, finge man måhända nedsätta detta kvottal till en lägre procentsats. Vad styrelsen principiellt och främst åsyftar med ändringsförslaget är att en opåkallat stor statlig långivning för ändamålet reduceras till de proportioner, som verkligen kunna anses erforderliga, och att i samma mån, som förmånen härmed reduceras, den ersättes med statsbidrag av engångsnatur utan ränte- eller återbetalningsskyldighet.

I den mån bostad åt barnrika familjer beredes i dylika med statsbidrag nybyggda eller eventuellt inköpta hus synes något löpande understöd till hyresavdrag ej böra ifrågakomma. Styrelsen är ej beredd att vid sådant förhållande nu taga ställning till frågan, huruvida löpande statligt understöd — utan fattigvårdskaraktär — bör beredas barnrika familjer i syfte att sätta dem i tillfälle att förhyra lämpliga lägenheter i helt privata hyreshus. Kommunal garanti för statens ekonomiska insatser, vare sig direkt eller indirekt, bör icke påfordras.

Den ifrågasatta omläggningen tillgodoser enligt styrelsens mening, bättre än remissförslaget, dels kravet på sunda statsfinansiella grundsatser och dels det viktiga bostadssociala syftet, särskilt i vad rör ett reformarbete på lång sikt. För övrigt kan tilläggas, att de statliga förvaltningskostnaderna skulle reduceras betydligt, i den mån löpande förvaltningsuppgifter kunde på föreslaget sätt väsentligen ersättas med statsåtgärder av engångsnatur.»

Kungl. Maj:ts proposition i ämnet (nr 221) till 1935 års riksdag. I propositionen har departementschefen till en början framhållit, att bostadssociala utredningens betonande av bostadsproblemet såsom i främsta rummet ett trångboddhetsproblem, särskilt sammanhängande med förekomsten av flera barn i familjehushållen, syntes vara en riktigt vald utgångspunkt. Att frågans lösning under nuvarande ekonomiska förhållanden förutsatte ekonomiskt stöd från det allmänna vore även uppenbart och hade knappast förnekats av någon av de myndigheter och sammanslutningar, som yttrat sig i ärendet.

De erinringar, som framställts mot förslagets allmänna grunder, bottnade enligt departementschefens mening till en del i missuppfattningar av vad som med detsamma avsåges. Anmärkningen att förslaget med varandra sammankopplade tvenne skilda problem, nämligen dels frågan om bostadsanskaffningen, dels frågan om en efter vissa grunder reglerad hyressubvention, framstode som mindre befogad, då man besinnade, att vid nästan varje annan till bostadsproduktion knuten form för subvention — och behovet därav måste vara utgångspunkten — dessa båda frågor löstes i ett sammanhang och utan möjlighet att anpassa det årliga subventionsbeloppet till med tiden växlande behov. Det nu föreliggande förslaget avsåge just att avgränsa själva produktions- och finansieringsfrågan från frågan om den årliga subventionen i syfte att möjliggöra en dylik anpassning av den senare. Anmärkningen att medelsbehovet skulle komma att förete bilden av en stigande aritmetisk serie, varför man här skulle stå inför ett typiskt fall av automatiskt sti-

gande anslagsbehov, vore berättigad endast under förutsättning att antalet barn i de subventionerade bostäderna skulle komma att stiga efter en aritmetisk serie; i övrigt komme givetvis stegringen att begränsas genom omfattningen av de nya anslag, som för ändamålet kunna komma att anvisas. Anordningen med efter antalet barn upp till 16 år varierande hyressubvention inneslöte tvärtom möjlighet till en automatisk avveckling av subventionen, i den mån denna icke genom nya anslag fullföljdes.

Farhågorna att en genom bostadsanskaffningslån stimulerad bostadsproduktion skulle kunna skapa en skadlig konkurrens på byggnadsmarknaden och verka desorganiserande på fastighetsmarknaden anser departementschefen överdrivna. Det gällde nämligen här icke endast att påverka bostadstillgången utan även att aktualisera ett latent bostadsbehov, som tidigare icke i högre grad kunnat göra sig effektivt gällande, varjämte man måste räkna med ett betydligt växande lägenhetsbehov.

Den av de sakkunniga föreslagna förtursrätten vid beviljande av lån och årliga bidrag för sådana kommuner, som genom välordnad bostadsinspektion och åtgärder för undanröjande av undermåliga lägenheter visat verksamt intresse för bostadsförhållandenas förbättring å orten, anses böra utvidgas till att avse även sådana kommuner, som åtaga sig att för framtiden ordna bostadsövervakningen på sätt, som finnes lämpligt efter ortens förhållanden.

Vad angår de av utredningen föreslagna bostadsanskaffningslånen erinrar departementschefen, att den anmärkningen, att dessa skulle gripa ett stycke in på området för primärkrediten, icke syntes hållbar. De angivna beloppen och belåningsgränserna avsåge nämligen enligt motiveringen för förslaget allenast att bestämma lånebeloppets maximum, vilket givetvis kunde underskridas, då primärkredit till lägsta ränta stode att erhålla på den allmänna marknaden till högre gräns än 50 % av fastighetsvärdet, exklusive tomtvärdet.

Vad angår den ränta, som skall gäldas å bostadsanskaffningslånen, biträder departementschefen utredningens förslag, i vad det innebär att räntan skall motsvara statens självkostnad för lånen och att den vid lånens beviljande fastställda räntan därefter skall oförändrad gälla under hela lånetiden. Räntefoten torde böra för varje budgetår fastställas av Kungl. Maj:t, och dess beräknande synes böra ske med hänsyn tagen till medelräntan under nästföregående budgetår för statens upplåning mot obligationer. Emellertid torde — på grund av statens utgifter för de med lånerörelsen förenade förvaltningskostnaderna — utlåningsräntan böra överstiga sagda medelränta med en kvarts procent.

Beträffande de med bostadsanskaffningslån och familjebidrag enligt förslaget förknippade villkoren om ekonomisk medverkan från kommunerna, framhåller departementschefen, att den egentliga statssubventionen enligt förslagets konstruktion låge i familjebidragen, under det att bostadsanskaffningslånen endast avsåge att underlätta finansieringen utan egentlig subvention från statens sida. Det vore därför icke riktigt att jämföra statens och kommunernas insatser endast i vad anginge bostadsanskaffningslånen, utan dessa måste tillsammans med familjebidragen ses som ett helt. I de fall fråga enbart vore om familjebidrag skulle, enligt förslaget, några egentliga insatser från kommunernas sida ej påfordras, men departementschefen har ansett, att såsom förutsättning för beviljande av enbart familjebidrag borde gälla, att fastigheten vore genom kommunens försorg eller eljest på ett betryggande sätt så finansierad, att standardhyrorna kunde hållas på samma låga nivå, som skulle blivit fallet, därest bostadsanskaffningslån jämväl beviljats och kommunen måst åtaga sig därmed förbundna villkor om ekonomisk medverkan.

I fråga om förslaget att kommun skall ansvara för förluster i allmännyttiga bostadsföretag på grund av försummad hyresbetalning, ha från många håll uttalats farhågor, vilka departementschefen emellertid anser överdrivna. I de flesta fall

torde bostadsföretaget, ehuru formellt fristående, komma att kunna betraktas blott som en kommunens förvaltningsform för här avsett ändamål. Även när så icke vore fallet, borde kommunens intressen kunna tillvaratagas genom lämplig uppgörelse med bostadsföretaget. De förslag, som framförts i flera remissyttranden, att familjebidrag borde kunna knytas icke endast till av kommunen och allmännyttiga bostadsföretag ägda fastigheter utan även till strödda lägenheter i av enskilda ägda fastigheter, till vilka lägenheter kommunen skulle skaffa sig mera varaktig dispositionsrätt, vore ägnade att ur olika synpunkter väcka betänkligheter. Sålunda anser departementschefen, att därigenom hyresnivån kunde komma att konserveras, vartill komme svårigheten att effektivt kontrollera lägenheternas lämplighet och skötsel. Det i hög grad beaktansvärda syftet att undvika, att barnrika familjer anhopades alltför mycket och att ifrågavarande fastigheter finge en mindre lycklig anstaltsprägel, torde kunna tillgodoses genom lämpligt valt och till ändamålet anpassat byggnadssätt. När större flerfamiljshus byggdes, borde dessa icke, såsom de sakkunniga syntes ha avsett, till övervägande delen utan endast till exempelvis hälften disponeras av flerbarnsfamiljer, som åtnjöte familjebidrag.

Vad angår de allmännyttiga bostadsföretagen, har från kommunalt håll gjorts gällande, att kommunerna med hänsyn till de väsentliga insatser, som från deras sida skulle ifrågakomma, tillerkänts alltför ringa inflytande å företagens utväljande och ledning samt vid avgörande av frågor rörande återkallande av meddelat erkännande. Härvid erinrar departementschefen, att kommunerna kunna för sin medverkan uppställa de villkor och i övrigt träffa de anstalter, som de finna med sina intressen förenliga. Ävenledes torde det utan särskild föreskrift vara uppenbart, att vid alla avgöranden, som träffas av det centrala organet, väsentlig betydelse måste tillmätas den ståndpunkt, som intages av vederbörande kommun.

Vad anginge de fastigheter, för vilka bostadsanskaffningslån och familjebidrag kunna utgå, hade anmärkningar ej riktats mot de sakkunnigas förslag om fastställandet av två rum och kök eller likvärdig lägenhetstyp såsom minimum för familjebostad i här ifrågavarande fall. Även för sådana lägenheter i med bostadsanskaffningslån nybyggda flerfamiljsfastigheter, som icke skulle med familjebidrag uthyras till flerbarnsfamiljer, syntes med hänsyn till de av de sakkunniga anförda skälen för byggnadsverksamhetens inriktning på större lägenhetstyper böra fastställas samma minimikrav. I fråga om valet av hustyper och lägenhetsutrustning torde lämnas vidsträckt frihet för kommunerna att anpassa detta till ortens förhållanden och behov, dock under iakttagande av att icke uppenbart olämpliga hustyper användes och att utrustningen, särskilt med hänsyn till de boendes levnadsomkostnader, gåves en god standard, vilket allt i sista hand borde tillkomma det centrala organet att pröva.

Lika med de sakkunniga anser departementschefen att vid inköp av äldre fastigheter för ifrågavarande ändamål relativt stränga krav på fastighetens belägenhet och bostädernas beskaffenhet böra upprätthållas. — Det hade av vissa myndigheter framförts önskemål, att familjebidrag även skulle kunna utgå för småstugor, som sedermera kunde förvärvas av innehavaren med äganderätt. Det syfte, man därmed velat tillgodose, ansågs behjärtansvärt, och det syntes böra övervägas att lämna frihet för kommun att med hjälp av bostadsanskaffningslån och familjebidrag ordna bebyggelse av småstugor eller andra hus av egnahemstyp att upplåtas mot hyra, så länge familjebidragen utginge, för att därefter överlåtas mot äganderätt på de villkor, kommunen kunde finna lämpliga.

I fråga om de familjer, för vilka bidrag skulle kunna utgå, har påpekats nödvändigheten att förhindra, att i de lägenheter, till vilka familjebidrag vore knutna, olämpliga boendeförhållanden uppkomme genom tagandet av fosterbarn samt inneboende. Till barn, som berättigade till hyresavdrag, borde i regel icke räknas fosterbarn, och i hyreskontrakten borde införas förbud mot att utan fastighets-

förvaltningens tillstånd taga inneboende eller andra icke familjetillhöriga i lägenheten.

Beträffande urvalet av hyresgäster anser departementschefen i likhet med de sakkunniga, att vissa inkomststreck icke borde fastställas i författningen. Han tillägger, att det ur praktisk synpunkt torde vara olämpligt att draga inkomststrecken så lågt, att hyresgästerna till någon större del komme att utgöras av understödstagare. Sådana kunde å andra sidan icke helt uteslutas, lika litet som familjer, som saknade hemortsrätt inom kommunen, men som av sitt arbete vore där bundna.

I fråga om hyressättningen finner departementschefen lika med de sakkunniga, att standardhyrorna borde fastställas av det centrala organet. Vidare syntes anledning ej föreligga att utsträcka graderingen av hyresavdragen efter barnantal längre än de sakkunniga föreslagit.

Enighet syntes i remissyttrandena praktiskt taget råda därom, att de uppgifter, som anförtrotts det centrala organet, lämpligen kunde uppdragas åt statens byggnadslånebyrå, och även departementschefen delade denna mening. Den särskilda sakkunskap, som med anledning av byråns nya uppgifter kunde erfordras, torde kunna tillföras densamma inom ramen för dess nuvarande organisation.

De föreslagna bestämmelserna torde böra träda i kraft den 1 juli 1935. Anslagsbehovet för de bostadsanskaffningslån, som kunde komma att utlämnas under nästa budgetår, torde böra tillgodoses i den ordning och med det belopp, som föreslagits vid frågans behandling i samband med årets statsverksproposition. Vad anginge anslag för familjebidrag, torde på grund av den tid, som måste antagas åtgå, innan fastigheter hunne uppföras eller iordningställas för ändamålet, för nästa budgetår ett anslag å 500 000 kr. vara tillfyllest.

Under åberopande av det anförda hemställer departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels besluta inrättandet av en statlig utlåningsfond, benämnd lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer;

dels medgiva, att lån ur nämnda fond må utlämnas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av honom förordats;

dels såsom kapital för samma fond anvisa för budgetåret 1935/1936 bland Utgifter för kapitalökning under rubrik Statens utlåningsfonder ett reservationsanslag av 30 000 000 kronor, att utgå av lånemedel;

dels ock till främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer anvisa för budgetåret 1935/1936 under femte huvudtiteln ett förslagsanslag av 500 000 kronor att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som förut angivits.

Industrien i Sverige år 1933.

(Enligt kommerskollegii berättelse.)

De uppgifter rörande Sveriges industri under år 1933, som framläggas i förevarande berättelse, utvisa för industrien såsom helhet betraktad en viss ökning av produktionsresultatet. Belysande för totalutvecklingen är en beräkning enligt vilken indextalet för industriens produktionsvolym, då 1913 års motsvarande produktion sättes lika med 100, för år 1933 utgör 145 mot 136 för år 1932, alltså en ökning med 6·6 procent. Utvecklingstendensen är emellertid icke enhetlig för samtliga produktionsgrenar.

Antalet redovisade arbetsställen uppgick för år 1933 till 14 175 och antalet av den vid dem sysselsatta personalen till 446 585, därav 53 404 tillhörande förvaltnings- och 393 181 arbetarpersonalen. Den använda primära drivkraften har uppgivits till 2 706 039 effektiva hästkrafter; härav nyttjades 326 815 för omedelbar maskindrift och 2 379 224 för drivande av elektricitetsgeneratorer. Med inräkning av elektriska motorer uppgick den direkt använda drivkraften till 2 119 540 hästkrafter.

Tab. 1. Industriella anläggningar i Sverige år 1933.

Industrigrupper	Antal arbetsställen	Förvaltningspersonal	Arbetspersonal			Tillverkningsvärde			Effekt. hkr använda i omedelbar maskindrift
			Antal	i % av hela antalet	per arbetsställe	i miljoner kr.	i % av totalbeloppet	i kr. per arbetsställe	
Malmbrytning	71	547	6 444	1·6	91	49·6	1·2	698 356	94 709
Metall- o. maskinindustri	2 849	19 332	111 262	28·3	39	954·3	23·4	334 949	551 945
Jord- och stenindustri	1 123	2 367	31 111	7·9	28	115·6	2·8	102 987	101 760
Träindustri	2 282	3 371	48 242	12·3	21	290·7	7·1	127 402	224 789
Pappersmasse- o. pappers-tillv.	177	2 599	33 536	8·5	189	406·2	10·0	2 294 821	686 300
Grafisk o. div. pappersind.	911	3 851	18 754	4·8	21	183·3	4·5	201 207	22 772
Livsmedelsindustri	4 202	6 877	41 611	10·6	10	1 037·2	25·5	246 836	208 917
Textil- och beklädnadsindustri	808	6 447	61 975	15·8	77	466·0	11·5	576 748	108 201
Läder-, hår- och gummivaruindustri	515	2 567	20 804	5·3	40	168·2	4·1	326 665	30 006
Kemisk-teknisk industri	403	2 717	12 331	3·1	31	203·2	5·0	504 166	54 047
Kraft-, belysnings- och vattenverk	834	2 729	7 111	1·8	9	199·6	4·9	239 309	36 094
Summa år 1933	**14 175**	**53 404**	**393 181**	**100·0**	**28**	**4 073·9**	**100·0**	**287 403**	**2 119 540**
» » 1932	14 296	52 727	400 943	100·0	28	3 973·8	100·0	277 969	2 079 704
» » 1931	14 722	52 740	430 070	100·0	29	4 355·8	100·0	295 872	2 083 743
» » 1930	14 610	51 508	454 716	100·0	31	4 939·1	100·0	338 063	1 955 976
» » 1929	14 272	49 762	453 244	100·0	32	5 143·3	100·0	360 374	1 869 548

Tab. 2. Industrien inom olika landsdelar och orter.

Län och städer	Antal arbetsställen	Antal industriarbetare	Medelfolkmängd	Antal industriarbetare på 1 000 inv.	Städer	Antal arbetsställen	Antal industriarbetare	Medelfolkmängd	Antal industriarbetare på 1 000 inv.
Stockholms stad	1 340	37 947	520 665	73	Borås	166	8 708	40 140	217
Stockholms län .	427	13 038	269 373	48	Hälsingborg .	153	6 586	57 616	114
Uppsala län . .	288	7 028	138 352	51	Eskilstuna . .	148	6 388	33 225	192
Södermanlands l.	486	13 379	187 951	71	Gävle	138	4 805	39 107	123
Östergötlands län	823	22 656	310 945	73	Örebro	156	4 768	38 334	124
Jönköpings län .	845	17 539	233 812	75	Västerås . . .	71	3 885	31 071	125
Kronobergs län .	369	7 691	155 307	50	Jönköping . .	111	3 843	31 807	121
Kalmar län . . .	586	11 070	231 802	48	Mölndal . . .	35	3 164	16 981	186
Gotlands län . .	111	1 522	57 805	26	Halmstad . .	79	2 843	24 682	115
Blekinge län . .	316	7 916	145 916	54	Uppsala . . .	103	2 818	31 435	90
Kristianstads län	684	10 040	247 722	41	Linköping . .	102	2 652	31 292	85
Malmöhus län .	1 271	39 547	514 794	77	Landskrona . .	56	2 604	18 890	138
Hallands län . .	361	7 105	151 524	47	Karlskrona . .	55	2 333	25 787	90
Göteb. o. Boh. l.	1 039	39 875	464 435	86	Karlstad . . .	96	2 065	21 440	96
Älvsborgs län .	785	29 820	316 272	94	Huskvarna . .	15	1 987	8 163	243
Skaraborgs län .	781	10 453	242 402	43	Sundbyberg .	26	1 904	8 927	213
Värmlands län .	489	16 344	272 192	60	Trollhättan .	37	1 902	14 993	127
Örebro län . . .	603	20 101	218 647	92	Södertälje . .	41	1 742	14 355	121
Västmanlands län	420	12 943	161 222	80	Alingsås . . .	48	1 737	9 153	190
Kopparbergs län	582	16 769	250 048	67	Uddevalla . .	45	1 678	15 476	108
Gävleborgs län .	533	20 444	280 045	73	Lidköping . .	40	1 675	9 763	172
Västernorrl. län .	385	15 348	281 187	55	Nyköping . .	57	1 644	11 951	138
Jämtlands län .	180	2 253	135 881	17	Lund	78	1 557	25 452	61
Västerbottens län	266	6 354	209 100	30	Trälleborg . .	52	1 490	13 171	113
Norrbottens län .	205	5 999	203 566	29	Västervik . .	44	1 381	12 617	109
Hela riket	**14 175**	**393 181**	**6 200 965**	**63**	Kalmar . . .	55	1 342	20 343	66
					Kristianstad .	45	1 288	14 233	90
Därav städer m. mer än 1 000 industriarbetare:					Tidaholm . .	9	1 200	4 774	251
					Varberg . . .	33	1 073	8 971	120
					Vänersborg . .	31	1 071	9 205	116
					Avesta	12	1 046	5 196	201
Stockholm . . .	1 340	37 947	520 665	73	Söderhamn . .	34	1 011	11 460	88
Göteborg	599	24 848	251 916	99	*Övriga städer*	1 753	31 695	439 203	72
Malmö	446	16 052	131 670	122					
Norrköping . . .	204	8 822	62 277	142	Samtliga »	**6 513**	**203 554**	**2 065 741**	**99**

Antalet arbetsställen har under året minskats med 0·8 procent och arbetarantalet med 1·9 procent, under det att förvaltningspersonalen och den för omedelbar fabriksdrift avsedda drivkraften ökats, den förra med 1·3 och den senare med 1·9 procent. Antalet av arbetarpersonalen utgjorda arbetstimmar har beräknats till c:a 689 miljoner, vilket i förhållande till år 1932 innebär en minskning med 12·0 procent.

Industriens fördelning gruppvis och de olika gruppernas relativa betydelse belyses av tab. 1. Vad de vid fabrikerna anställda *arbetarna* beträffar, äro närmare uppgifter om dessas fördelning på olika industrigrenar att finna i efterföljande specialredogörelse rörande kvinnors och minderårigas användande inom industrien. Under rubriken *förvaltningspersonal* ha sammanförts fem personalgrupper med efterföljande antal anställda:

	1933	1932
Företagsledare	6 416 (därav 138 kvinnor)	6 444 (därav 134 kvinnor)
Teknisk förvaltningspersonal	17 489 (» 653 »)	17 152 (» 658 »)
Kontorspersonal	23 066 (» 8 517 »)	22 860 (» 8 311 »)
Lagerbokhållare m. fl.	3 398 (» 763 »)	3 381 (» 794 »)
Resande i firmans tjänst	3 035 (» 48 »)	2 890 (» 40 »)

Industriens fördelning ortsvis åskådliggöres av förestående tab. 2. De viktigare städerna äro, som synes, i tabellen upptagna i ordningsföljd efter antalet redovisade industriarbetare. I förhållande till folkmängden har Tidaholm liksom föregående år hävdat sin ställning som Sveriges mest industrialiserade stad (251 industriarbetare per 1 000 inv.), närmast följd av Huskvarna (243), Borås (217), Sundbyberg (213) och Avesta (201).

Kvinnors och minderårigas användande inom industrien i Sverige år 1933.

Enligt kommerskollegii industriberättelse, varav i det föregående ett referat lämnats, sysselsattes inom den svenska industrien år 1933 tillhopa 393 181 arbetare, mot 400 943 år 1932 och 430 070 år 1931. I vad mån kvinnor och minderåriga ingå i dessa siffror framgår av följande tablå:

	Antal			I % av hela antalet arbetare		
	1933	1932	1931	1933	1932	1931
Kvinnor, inalles	80 814	80 544	82 157	20·55	20·09	19·10
därav: vuxna	72 302	71 841	72 845	18·39	17·92	16·94
minderåriga	8 512	8 703	9 312	2·16	2·17	2·16
Män, »	19 254	20 199	24 469	4·90	5·04	5·69
Summa minderåriga	27 766	28 902	33 781	7·06	7·21	7·85
Hela antalet vuxna kvinnor och minderåriga av båda könen	**100 068**	**100 743**	**106 626**	**25·45**	**25·13**	**24·79**

Såsom av tablån framgår, har under 1933 antalet vuxna kvinnor både absolut och relativt sett något ökats, medan för de minderåriga minskning föreligger i båda fallen.

Av tabellen å nästa sida framgår, i vad mån olika län förete skiljaktigheter med avseende å förekomsten av kvinnor och minderåriga inom industrien. Deras sammanlagda antal var relativt taget störst i Älvsborgs län med 42·1 %, varefter följa Malmöhus län med 37·2, Göteborgs och Bohus län med 35·3, Stockholms stad även med 35·3, Östergötlands län med 32·8 och Hallands län med 31·9. Sist kommer Norrbottens län med 5·4 %.

Inom industrien sysselsatta kvinnor och minderåriga i olika län år 1933.

Län	Hela antalet arbetare	Kvinnor (vuxna och minderåriga)		Minderåriga		Vuxna kvinnor och minderåriga av båda könen	
		Antal	% av hela antalet arbetare	Antal	% av hela antalet arbetare	Antal	% av hela antalet arbetare
Stockholms stad	37 947	12 052	31·8	2 205	5·8	13 377	35·3
Stockholms län	13 038	2 437	18·7	869	6·7	2 984	22·9
Uppsala län	7 028	1 115	15·9	457	6·5	1 474	21·0
Södermanlands län	13 379	1 788	13·4	1 193	8·9	2 763	20·7
Östergötlands län	22 656	6 347	28·0	1 703	7·5	7 436	32·8
Jönköpings län	17 539	2 963	16·9	1 172	6·7	3 844	21·9
Kronobergs län	7 691	688	8·9	817	10·6	1 353	17·6
Kalmar län	11 070	1 205	10·9	780	7·0	1 854	16·7
Gotlands län	1 522	131	8·6	30	2·0	155	10·2
Blekinge län	7 916	1 140	14·4	439	5·5	1 499	18·9
Kristianstads län	10 040	1 783	17·8	674	6·7	2 296	22·9
Malmöhus län	39 547	12 753	32·2	3 540	9·0	14 708	37·2
Hallands län	7 105	1 884	26·5	594	8·4	2 268	31·9
Göteborgs och Bohus län	39 875	12 256	30·7	3 262	8·2	14 086	35·3
Älvsborgs län	29 820	11 175	37·5	2 643	8·9	12 541	42·1
Skaraborgs län	10 453	1 999	19·1	615	5·9	2 468	23·6
Värmlands län	16 344	1 478	9·0	851	5·2	2 211	13·5
Örebro län	20 101	3 301	16·4	1 486	7·4	4 330	21·5
Västmanlands län	12 943	527	4·1	974	7·5	1 431	11·1
Kopparbergs län	16 769	907	5·4	743	4·4	1 593	9·5
Gävleborgs län	20 444	1 938	9·5	1 069	5·2	2 832	13·9
Västernorrlands län	15 348	490	3·2	917	6·0	1 382	9·0
Jämtlands län	2 253	145	6·4	86	3·8	230	10·2
Västerbottens län	6 354	195	3·1	438	6·9	628	9·9
Norrbottens län	5 999	117	2·0	209	3·5	325	5·4
Hela riket år 1933	**393 181**	**80 814**	**20·6**	**27 766**	**7·1**	**100 068**	**25·5**
» » » 1932	400 943	80 544	20·1	28 902	7·2	100 743	25·1
» » » 1931	430 070	82 157	19·1	33 781	7·9	106 626	24·8
Medeltal för åren 1926—1930	432 649	79 726	18·4	39 011	9·0	108 483	25·1
» » » 1921—1925	356 787	65 775	18·4	34 991	9·8	91 272	25·6
» » » 1916—1920	398 944	67 856	17·0	48 587	12·2	104 238	26·1
» » » 1911—1915	357 147	62 361	17·5	46 515	13·0	96 219	26·9
» » » 1906—1910	328 012	57 138	17·4	44 461	13·6	89 409	27·3

Kvinnor och minderåriga utgöra tillsammans mer än hälften av de egentliga fabriksarbetarna inom *textil- och beklädnadsindustrien* (73·4 %) samt dessutom inom följande till andra industrigrupper hörande yrkesgrenar:

Tobaksfabriker	82·3 %	Gummivarufabriker	61·8 %
Choklad- och karamellfabriker	80·0 »	Päls- och skinnvarufabriker	53·6 »
Fiskberednings- o. konservfabriker	72·7 »	Porslins- och kakelfabriker	52·3 »
Kartongfabriker o. annan pappersindustri	71·1 »	Olje-, tvål-, ljus- och parfymfabriker	51·5 »

Beträffande kvinnors och minderårigas användande i arbete inom olika industrigrenar meddelas detaljerade uppgifter i efterföljande tabell.

Kvinnors och minderårigas användande inom olika industrigrenar år 1933.

Yrkesgrupper	Hela antalet arbetare	Därav							
		kvinnor (vuxna och minderåriga)		minderåriga				vuxna kvinnor och minderåriga av båda könen	
		Antal	% av hela antalet arbetare	Antal			% av hela antalet arbetare	Antal	% av hela antalet arbetare
				Manl.	Kvinnl.	Summa			
Egentliga fabriksarbetare									
1. *Malmbrytning och metallindustri*	**105 733**	**5 069**	**4·8**	**5 827**	**516**	**6 343**	**6·0**	**10 896**	**10·3**
Järnmalmsgruvor och anrikningsverk	3 809	4	0·1	37	—	37	1·0	41	1·1
Andra malmgruvor och anrikningsverk	935	8	0·9	29	2	31	3·3	37	4·0
Verk för framställning av järn o. stål	13 396	2	0·0	349	—	349	2·6	351	2·6
Verk för framställning av andra metaller	792	—	—	8	—	8	1·0	8	1·0
Järn- och stålmanufaktur	21 008	1 169	5·6	1 461	103	1 564	7·4	2 630	12·5
Mekaniska verkstäder	42 305	762	1·8	2 039	53	2 092	4·9	2 801	6·6
Skeppsvarv och båtbyggerier	5 732	—	—	318	—	318	5·5	318	5·5
Fabriker för elektriska maskiner	3 125	247	7·9	309	32	341	10·9	556	17·8
Fabriker f. elektr. apparater o. ledningar	5 446	1 707	31·3	344	183	527	9·7	2 051	37·7
Instrument- och urfabriker	1 213	78	6·4	98	15	113	9·3	176	14·5
Metallmanufaktur	6 249	668	10·7	674	92	766	12·3	1 342	21·5
Guld- och silvervarufabriker	1 255	412	32·8	95	34	129	10·3	507	40·4
Annan järn- och metallindustri	468	12	2·6	66	2	68	14·5	78	16·7
2. *Jord- och stenindustri*	**27 449**	**1 566**	**5·7**	**1 572**	**293**	**1 865**	**6·8**	**3 138**	**11·4**
Kolgruvor	829	1	0·1	1	—	1	0·1	2	0·2
Torvindustri	1 795	138	7·7	259	38	297	16·5	397	22·1
Brytning jämte grovhuggning av sten	7 966	5	0·1	62	2	64	0·8	67	0·8
Finare stenförädlingsindustri	1 478	2	0·1	34	2	36	2·4	36	2·4
Kalk- och kritbruk	1 433	8	0·6	13	—	13	0·9	21	1·5
Cementfabriker	694	12	1·7	28	—	28	4·0	40	5·8
Stengods- och lergodsfabriker	231	5	2·2	26	2	28	12·1	31	13·4
Tegelbruk	5 000	64	1·3	422	6	428	8·6	486	9·7
Porslins- och kakelfabriker	2 218	977	44·0	184	122	306	13·8	1 161	52·3
Glasindustri	4 561	342	7·5	522	121	643	14·1	864	18·9
Annan jord- och stenindustri	1 244	12	1·0	21	—	21	1·7	33	2·7
3. *Träindustri*	**46 096**	**667**	**1·4**	**4 086**	**101**	**4 187**	**9·1**	**4 753**	**10·3**
Sågverk och hyvlerier	28 830	29	0·1	2 692	11	2 703	9·4	2 721	9·4
Låd- och fanerfabriker	714	7	1·0	94	—	94	13·2	101	14·1
Snickeri- och möbelfabriker	14 068	340	2·4	1 104	59	1 163	8·3	1 444	10·3
Annan trävarufabrikation	2 484	291	11·7	196	31	227	9·1	487	19·6
4. *Pappers- och grafisk industri*	**40 721**	**6 813**	**16·7**	**1 635**	**981**	**2 616**	**6·4**	**8 448**	**20·7**
Pappersmassefabriker	13 422	21	0·2	236	1	237	1·8	257	1·9
Pappersbruk och pappfabriker	9 795	1 990	20·3	301	212	513	5·2	2 291	23·4
Kartongfabriker och annan pappersind.	5 815	3 871	66·6	262	661	923	15·9	4 133	71·1
Tapetfabriker	279	29	10·4	21	7	28	10·0	50	17·9
Grafiska anstalter	2 173	218	10·0	186	22	208	9·6	404	18·6
Boktryckerier	9 237	684	7·4	629	78	707	7·7	1 313	14·2
5. *Livsmedelsindustri*	**30 593**	**10 784**	**35·2**	**692**	**664**	**1 356**	**4·4**	**11 476**	**37·5**
Kvarnar	2 450	51	2·1	59	13	72	2·9	110	4·5
Stärkelsefabriker	456	—	—	2	—	2	0·4	2	0·4
Pressjästfabriker	187	1	0·5	14	—	14	7·5	15	8·0
Bagerier	4 738	1 664	35·1	113	71	184	3·9	1 777	37·5
Råsockerbruk (inkl. saftstationer)	2 623	41	1·6	1	—	1	0·0	42	1·6
Sockerraffinaderier	1 253	393	31·4	24	—	24	1·9	417	33·3

Yrkesgrupper	Hela antalet arbetare	Därav							
		kvinnor (vuxna och minderåriga)		minderåriga				vuxna kvinnor och minderåriga av båda könen	
		Antal	% av hela antalet arbetare	Antal			% av hela antalet arbetare	Antal	% av hela antalet arbetare
				Manl.	Kvinnl.	Summa			
Choklad- och karamellfabriker	3 957	3 117	78·8	49	393	442	11·2	3 166	80·0
Brännvinsbrännerier	720	—	—	—	—	—	—	—	—
Destilleringsverk	20	—	—	—	—	—	—	—	—
Bryggerier och mälterier	2 105	19	0·9	68	—	68	3·2	87	4·1
Fabriker för andra dryckesvaror	638	263	41·2	30	4	34	5·3	293	45·9
Tobaksfabriker	1 965	1 610	81·9	7	5	12	0·6	1 617	82·3
Mejerier	4 340	1 876	43·2	109	18	127	2·9	1 985	45·7
Margarin- och flottfabriker m. m.	667	178	26·7	31	4	35	5·2	209	31·3
Slakterier och charkuterier	2 154	243	11·3	52	7	59	2·7	295	13·7
Fiskberednings- och konservfabriker	1 738	1 152	66·3	111	127	238	13·7	1 263	72·7
Annan livsmedelsindustri	582	176	30·2	22	22	44	7·6	198	34·0
6. *Textil- och beklädnadsindustri*	**58 760**	**41 619**	**70·8**	**1 511**	**4 211**	**5 722**	**9·7**	**43 130**	**73·4**
Bomullsindustri: spinnerier	6 608	4 378	66·3	307	598	905	13·7	4 685	70·9
väverier	6 294	3 952	62·8	240	254	494	7·8	4 192	66·6
vaddfabriker	323	147	45·5	16	14	30	9·3	163	50·5
Linne-, hamp- o. juteindustri: spinnerier	924	641	69·4	24	46	70	7·6	665	72·0
väverier	1 270	806	63·5	82	59	141	11·1	888	69·9
drevfabr.	5	—	—	3	—	3	60·0	3	60·0
Ylleindustri: spinnerier	3 610	2 251	62·4	223	408	631	17·5	2 474	68·5
väverier	5 712	4 017	70·3	86	316	402	7·0	4 103	71·8
shoddyfabriker	91	34	37·4	2	1	3	3·3	36	39·6
Trikåfabriker	7 987	6 671	83·5	149	771	920	11·5	6 820	85·4
Band- och gardinfabriker m. m.	1 339	877	65·5	63	75	138	10·3	940	70·2
Repslagerier och bindgarnsfabriker	548	320	58·4	28	28	56	10·2	348	65·5
Sömnadsfabriker	15 793	13 599	86·1	130	1 343	1 473	9·3	13 729	86·9
Hatt- och mössfabriker	1 975	1 674	84·8	21	131	152	7·7	1 695	85·8
Färgerier och impregneringsfabriker	5 589	1 815	32·5	111	98	209	3·7	1 926	34·5
Annan hithörande industri	692	437	63·2	26	69	95	13·7	463	66·9
7. *Läder-, hår- o. gummivaruindustri*	**20 100**	**7 938**	**39·5**	**1 488**	**1 216**	**2 704**	**13·5**	**9 426**	**46·9**
Garverier	1 852	111	6·0	162	18	180	9·7	273	14·7
Päls- och skinnvarufabriker	998	495	49·6	40	56	96	9·6	535	53·6
Skofabriker	10 283	4 111	40·0	673	697	1 370	13·3	4 784	46·5
Gummivarufabriker	4 933	2 716	55·1	333	350	683	13·8	3 049	61·8
Annan hithörande industri	2 034	505	24·8	280	95	375	18·4	785	38·6
8. *Kemisk-teknisk industri*	**9 711**	**3 477**	**35·8**	**207**	**314**	**521**	**5·4**	**3 684**	**37·9**
Färg- och fernissfabriker	525	131	25·0	17	11	28	5·3	148	28·2
Olje-, tvål-, ljus- och parfymfabriker	1 813	874	48·2	60	132	192	10·6	934	51·5
Konstgödningsfabriker	249	—	—	1	—	1	0·4	1	0·4
Kolnings- och trädestillationsverk	447	36	8·1	28	6	34	7·6	64	14·3
Krutbruk o. andra sprängämnesfabriker	1 012	391	38·6	9	31	40	4·0	400	39·5
Tändsticksfabriker	2 880	1 400	48·6	21	25	46	1·6	1 421	49·3
Annan kemisk-teknisk industri	2 785	645	23·2	71	109	180	6·5	716	25·7
9. *Kraft-, belysnings- o. vattenverk*	**8 306**	**105**	**1·3**	**40**	**—**	**40**	**0·5**	**145**	**1·7**
Elektricitetsverk	5 270	50	0·9	34	—	34	0·6	84	1·6
Gasverk	1 718	37	2·2	3	—	3	0·2	40	2·3
Vattenledningsverk	1 318	18	1·4	3	—	3	0·2	21	1·6
Summa egentliga industriarbetare	**347 469**	**78 038**	**22·5**	**17 058**	**8 296**	**25 354**	**7·3**	**95 096**	**27·4**
Lagerarbetare, chaufförer, kuskar m. fl.	45 712	2 776	6·1	2 196	216	2 412	5·3	4 972	10·9
Samtliga arbetare	**393 181**	**80 814**	**20·6**	**19 254**	**8 512**	**27 766**	**7·1**	**100 068**	**25·5**

Kvinnors användande nattetid i industriella företag till annat än industriellt arbete.

Sedan Kungl. Maj:t den 16 november 1934 anbefallt socialstyrelsen att inkomma med utredning angående verkningarna av ett utvidgat förbud mot kvinnors nattarbete i överensstämmelse med föreskrifterna i ett av internationella arbetskonferensen den 19 juni 1934 antaget förslag till konvention angående kvinnors nattarbete ävensom med förslag till de nya eller ändrade författningsbestämmelser, som kunde bliva erforderliga, därest Sverige anslöte sig till konventionen, har styrelsen den 19 januari 1935 avgivit dels utredning rörande verkningarna av ett sådant förbud för kvinnor, som användas till industriellt arbete, dels författningsförslag i ämnet.[1] Genom beslut den 15 februari 1935 har Kungl. Maj:t därjämte uppdragit åt styrelsen att senast den 1 maj 1935 inkomma med utredning jämväl rörande kvinnors användande nattetid i industriella företag till annat än industriellt arbete.

Med anledning av det styrelsen senast meddelade uppdraget har styrelsen anmodat yrkesinspektrisen att verkställa utredning i ämnet och har yrkesinspektrisen avgivit sådan i skrivelse den 1 april 1935. Vidare har styrelsen inhämtat yttranden från svenska arbetsgivareföreningen och landsorganisationen ävensom från de kvinnliga kårsammanslutningarnas centralråd. Till styrelsen har jämväl inkommit en, av ett antal kvinnliga journalister i Stockholm undertecknad skrivelse, däri de protestera mot ett eventuellt utsträckande av nattarbetsförbudet till att omfatta även deras arbete. I skrivelse den 29 april 1935 har styrelsen därefter sammanfattat resultatet av den verkställda utredningen.

Av yrkesinspektrisens utredning och de inkomna yttrandena synes framgå, att kvinnor endast i mindre omfattning och i regel mera undantagsvis användas nattetid till icke industriellt arbete inom industriella företag.

De grupper av arbeterskor — sistnämnda ord taget i dess vanliga språkliga betydelse — som i mera nämnvärd omfattning skulle komma att beröras av den nu ifrågasatta utsträckningen av nattarbetsförbudet för kvinnor, synas vara *städerskor* och *tidningsbud*.

I företag, där endast dagarbete förekommer, lärer nattarbete för städerskorna ifrågakomma endast i vissa fall vid övertidsarbete. Där arbetet bedrives i skift torde däremot städning i större eller mindre omfattning utföras nattetid. Särskilt torde detta gälla företag med tvåskiftsarbete. Nämnda förhållande står i samband med det naturliga önskemålet, att rengöring av arbetslokal såvitt möjligt bör ske å annan tid än arbetstid. Med hänsyn till angelägenheten, att rengöringen utföres på bästa sätt, torde det också få anses önskvärt, att särskild personal användes därför och att denna är kvinnlig. Ett förbud mot kvinnligt nattarbete på detta område lärer sannolikt komma att medföra ogynnsamma verkningar i nu nämnda hänseenden liksom det antagligen skulle föranleda, att städningsarbetet i viss utsträckning komme att överflyttas på manlig arbetskraft.

[1] Se Soc. Medd. årg. 1935, sid. 246 ff.

Utbärningen av morgontidningar lärer numera icke börja eller behöva börja tidigare än kl. 5, varför olägenheter för detta arbete icke behöva uppstå i händelse av ett utsträckt nattarbetsförbud. Däremot kommer den vid tidningsföretag i Stockholm och Göteborg en eller två gånger i veckan, ibland oftare, förekommande s. k. bladningen — inläggningen i de särskilda tidningsexemplaren av bilagor av olika slag — att träffas av ett dylikt förbud liksom också det dagligen återkommande arbetet med korsbandsinslagning. I Stockholm lära sysselsättas omkring ett hundratal bladerskor, i Göteborg ett tiotal. Antalet ordinarie korsbandsinslagerskor i Stockholm torde uppgå till ett tiotal.

Den kvinnliga *kontorspersonalen* inom industriella företag torde i allmänhet icke användas till arbete före kl. 5 på morgonen eller efter kl. 22 på kvällen. Vid särskilda tillfällen, såsom vid bokslut, inventeringar eller brådskande utredningar, förekommer det emellertid, att den tages i anspråk även för nattarbete. I vissa tidningsföretag lärer dock den kvinnliga kontorspersonalen i ganska stor utsträckning användas för utförande av arbete nattetid. I ett eller annat företag med säsongarbete torde även förekomma, att kontorspersonalen under vissa tider av året mera regelbundet sysselsättes efter kl. 22. Ett förbud mot användande av kontorspersonal nattetid synes i särskilda fall kunna medföra betydande olägenheter och torde i viss utsträckning kunna få till följd, att kvinnlig arbetskraft utbytes mot manlig.

Inom industriella företag med utförsäljningsställen för huvudsakligen egna tillverkningsalster torde även den *affärsanställda* personalen komma att omfattas av ett utsträckt nattarbetsförbud. Denna personal lärer emellertid endast undantagsvis, såsom vid julskyltning och andra enstaka tillfällen, användas till arbete efter kl. 22.

Kvinnlig *sjukvårdspersonal* och kvinnlig *marketenteripersonal* i industriella företag skulle tydligen likaså komma att inbegripas under nu åsyftade förbud. Sådant förbud skulle följaktligen medföra, att kvinnor icke finge användas för ifrågavarande göromål å tid mellan kl. 22 och kl. 5. I den mån sjukvårds- eller marketenteripersonal vore erforderlig nattetid, måste sålunda dess uppgifter fullgöras av manlig arbetskraft.

Enligt konventionsförslaget skulle från nattarbetsförbudet undantagas allenast kvinnor, som intaga en med ansvar förenad ledande ställning och i vanliga fall ej utföra manuellt arbete. Kvinnliga *kemister* i industriella företag torde i regel icke kunna sägas intaga en ledande ställning i företaget och skulle följaktligen, vare sig deras arbete vore att anse som industriellt eller icke, komma att falla under förbudet. Då tidningsföretag torde vara att betrakta som industriella företag lärer detsamma bliva förhållandet med kvinnliga *journalister*. Kvinnliga medarbetare i tidningar eller tidskrifter skulle sålunda efter förbudets genomförande icke få tagas i anspråk för utförande av arbete mellan kl. 22 och kl. 5.

Fylleriförseelser och spritsmuggling under första kvartalet 1935.

Fylleriförseelser. Enligt en inom kontrollstyrelsen verkställd preliminär sammanräkning, vars resultat delgivits socialstyrelsen och i sammandrag återgives i tab. A, utgjorde antalet fylleriförseelser, för vilka personer sakfällts under första kvartalet 1935, tillhopa 6 791, av vilka 6 640 begåtts av män och 151 av kvinnor.

Antalet avdömda fylleriförseelser per kvartal dels under år 1913, dels för tiden fr. o. m. år 1928 framgår av nedanstående tablå:

	Medeltal per kvartal under år								1 kv.	4 kv.	1 kv.
	1913	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1934	1934	1935
Antal förseelser	14 727	6 929	7 375	7 759	7 526	7 369	7 394	7 735[1]	7 056	7 700[1]	6 791[2]
Per 100 000 inv.	262	114	121	127	122	120	119	125	114	124	109

Dessa siffror återge emellertid icke hela den faktiska fyllerifrekvensen å offentliga platser. Man får nämligen i allmänhet räkna med, att för varje kvartal något eller några hundratal personer, som blivit anhållna för fylleri, sedermera icke sakfällas, merendels av det skäl att de icke kunnat med stämning anträffas och inställas inför rätta. Påpekas bör därjämte, att å ena sidan en del av de förseelser, som avdömts under en redovisningsperiod, begåtts under en tidigare, medan å andra sidan en del under perioden begångna förseelser avdömas först under ett följande redovisningsskede. Vad beträffar den preliminära siffran för första kvartalet 1935, tyder densamma på ên viss nedgång i fyllerifrekvensen gentemot närmast föregående kvartal. Då uppgifterna för redogörelsekvartalet ännu ej äro alldeles fullständiga, torde denna nedgång dock icke vara så stor, som de här anförda siffrorna synas ge vid handen. Av enahanda skäl torde i verkligheten någon nämnvärd nedgång ej ha inträtt i jämförelse med första kvartalet 1934.

Av samtliga fylleriförseelser, för vilka personer sakfälldes under 1935 års första kvartal, begingos 151 eller 2·2 % av kvinnor, därav som omstående tab. A visar 113 i Stockholm, 25 i Göteborg, 2 i Malmö, 9 i övriga städer samt 2 på landsbygden. — Tabellen ger även möjlighet att fastställa, i vilken utsträckning fylleriförseelserna begåtts av yngre och av äldre personer, varvid åldersgränsen dragits vid 25 år. Av hela antalet under fjärde kvartalet 1934 och första kvartalet 1935 sakfällda fyllerister tillhörde 1 841 eller 23·9 % resp. 1 604 eller 23·6 % den yngre åldersgruppen. Motsvarande relativtal i genomsnitt för åren 1930—1934 utgjorde resp. 25·5, 24·4, 23·7, 23·6 och 23·6 %.

På grundval av systembolagens uppgifter ha i tab. A förseelserna vidare uppdelats med hänsyn till om de sakfällda innehaft motbok (med full eller

[1] Siffran korrigerad med hänsyn till 162 efterredovisade fall. — [2] Preliminär siffra.

	Orter	Antal fylleriförseelser, för vilka personer sakfällts under				Förseelser, begångna av *män*						Förs., beg. av *kvinnor*		
						med motbok		*utan* motbok	Summa	Därav		Hela antalet	Därav	
		jan.	febr.	mars.	hela kvartalet	full inköpsrätt	begr. inköpsrätt			25 år eller däröver[1]	under 25 år[2]		25 år eller däröver[1]	under 25 år[2]
	Stockholms stad	520	381	384	**1 285**	85	338	749	**1 172**	1 071	101	113	104	9
Östra Sverige	Södertälje	5	3	4	**12**	—	2	10	**12**	11	1	—	—	—
	Lidingö	2	3	2	**7**	1	3	3	**7**	3	4	—	—	—
	Uppsala	18	32	26	**76**	1	20	55	**76**	55	21	—	—	—
	Västerås	37	17	14	**68**	—	14	54	**68**	58	10	—	—	—
	Nyköping	5	6	5	**16**	—	3	13	**16**	11	5	—	—	—
	Eskilstuna	25	20	16	**61**	3	15	43	**61**	57	4	—	—	—
	Linköping	20	17	16	**53**	—	4	49	**53**	46	7	—	—	—
	Norrköping	25	29	27	**81**	—	10	68	**78**	62	16	3	3	—
	Övriga städer	50	49	60	**159**	1	30	128	**159**	121	38	—	—	—
	Landsbygden	65	78	62	**205**	2	41	160	**203**	125	78	2	1	1
Smål. m. m.	Jönköping	19	10	13	**42**	—	8	34	**42**	32	10	—	—	—
	Kalmar	31	13	17	**61**	1	5	55	**61**	50	11	—	—	—
	Västervik	7	3	6	**16**	1	1	14	**16**	9	7	—	—	—
	Visby	10	9	4	**23**	—	3	20	**23**	21	2	—	—	—
	Övriga städer	64	38	47	**149**	3	28	118	**149**	115	34	—	—	—
	Landsbygden	96	74	55	**225**	5	35	185	**225**	115	110	—	—	—
Södra Sverige	Karlskrona	20	21	9	**50**	1	3	46	**50**	44	6	—	—	—
	Kristianstad	24	17	22	**63**	2	6	55	**63**	48	15	—	—	—
	Malmö	88	45	86	**219**	8	40	169	**217**	187	30	2	2	—
	Lund	22	17	19	**58**	3	12	43	**58**	49	9	—	—	—
	Landskrona	22	18	9	**49**	3	6	40	**49**	37	12	—	—	—
	Hälsingborg	42	35	27	**104**	2	14	87	**103**	90	13	1	—	1
	Ystad	3	3	7	**13**	1	2	10	**13**	9	4	—	—	—
	Trelleborg	15	5	5	**25**	1	6	18	**25**	21	4	—	—	—
	Övriga städer	32	22	27	**81**	2	19	60	**81**	59	20	—	—	—
	Landsbygden	47	50	60	**157**	5	33	119	**157**	85	72	—	—	—
Västra Sverige	Halmstad	8	5	12	**25**	—	9	16	**25**	22	3	—	—	—
	Göteborg	260	250	357	**867**	14	163	665	**842**	685	157	25	18	7
	Mölndal	22	18	10	**50**	—	7	43	**50**	33	17	—	—	—
	Uddevalla	20	16	28	**64**	2	14	48	**64**	53	11	—	—	—
	Trollhättan	—	14	18	**32**	—	2	30	**32**	26	6	—	—	—
	Borås	46	42	26	**114**	1	19	94	**114**	97	17	—	—	—
	Skövde	18	1	7	**26**	1	5	20	**26**	21	5	—	—	—
	Karlstad	33	30	26	**89**	2	19	68	**89**	70	19	—	—	—
	Kristinehamn	3	7	12	**22**	—	4	18	**22**	17	5	—	—	—
	Örebro	37	34	33	**104**	3	21	80	**104**	85	19	—	—	—
	Övriga städer	116	110	107	**333**	4	79	250	**333**	251	82	—	—	—
	Landsbygden	193	125	131	**449**	6	82	361	**449**	231	218	—	—	—
Norra Sverige	Falun	8	11	15	**34**	—	9	25	**34**	22	12	—	—	—
	Gävle	53	55	37	**145**	3	21	121	**145**	115	30	—	—	—
	Söderhamn	12	5	9	**26**	—	6	20	**26**	22	4	—	—	—
	Härnösand	24	12	5	**41**	—	7	34	**41**	35	6	—	—	—
	Sundsvall	17	33	44	**94**	—	12	77	**89**	66	23	5	5	—
	Östersund	13	2	11	**26**	—	2	24	**26**	21	5	—	—	—
	Umeå	11	—	14	**25**	—	1	24	**25**	18	7	—	—	—
	Luleå	4	5	7	**16**	—	2	14	**16**	11	5	—	—	—
	Övriga städer	67	60	68	**195**	—	40	155	**195**	144	51	—	—	—
	Landsbygden	336	165	155	**656**	—	97	559	**656**	415	240	—	—	—
	Hela riket städerna	1 878	1 523	1 698	**5 099**	149	1 034	3 767	**4 950**	4 080	868	149	132	17
	Hela riket landsb.	737	492	463	**1 692**	18	288	1 384	**1 690**	971	718	2	1	1
	Summa	2 615	2 015	2 161	**6 791**	167	1 322	5 151	**[3]6640**	5 051	1 586	151	133	18

[1] Härmed avses personer födda före år 1910. — [2] Härmed avses personer födda år 1910 eller senare. — [3] Därav 3 personer av okänd ålder.

begränsad inköpsrätt) eller varit avstängda från laglig spritdryckstilldelning. Av samtliga manliga fyllerister voro 5 151 eller 77·6 % personer utan motbok. Fördelningen härvidlag var sålunda ungefär densamma som närmast föregående kvartal (79·1 %). Av de kvinnliga fylleristerna uppgivas 4 ha varit innehavare av motbok. Dessa siffror giva även en antydan om omfattningen av den olagliga rusdryckshandelns och särskilt spritsmugglingens inverkan på nykterhetstillståndet.

Uppgifter rörande spritsmugglingen. Som komplement till fylleriförseelsestatistiken meddelas i tab. B vissa uppgifter från generaltullstyrelsens statistiska avdelning för åren 1933—1935 rörande antalet beslag, som helt eller delvis avsett sprit (eller brännvin), samt beslagtagna kvantiteter av sådana varor. Vissa i tabellen upptagna beslag lära sedermera ha upphävts av vederbörande domstol.

Tab. B. Gjorda beslag och beslagtagna kvantiteter av spritdrycker åren 1933—1935.

Månad	Stockholms tulldistrikt						Samtliga tulldistrikt					
	Antal beslagsmål			Kvantitet, liter			Antal beslagsmål			Kvantitet, liter		
	1933	1934	1935	1933	1934	1935	1933	1934	1935	1933	1934	1935
januari	71	64	38	4 188	3 008	2 569	119	117	75	4 366	8 045	60 642
februari	58	58	22	557	1 891	2 916	91	83	58	1 254	1 982	2 987
mars	50	77	25	349	228	53	78	111	64	637	357	160
april	63	31		1 614	800		101	56		2 053	826	
maj	42	50		464	298		82	88		638	340	
juni	91	80		1 074	150		132	121		1 882	232	
juli	112	91		842	1 228		153	130		928	4 787	
augusti	72	94		177	88		112	151		531	318	
september . . .	92	49		363	3 071		149	88		3 824	3 937	
oktober	60	[1]75		1 945	[1]3 434		117	[1]132		3 759	[1]6 571	
november . . .	85	65		1 826	298		132	99		2 045	396	
december . . .	81	79		2 312	2 373		155	112		2 484	2 424	
Hela året	**877**	**[1]813**		**15 711**	**[1]16867**		**1 421**	**[1]1288**		**24 401**	**[1]30 215**	

Totalsiffrorna för år 1934 förete i jämförelse med föregående år en stegring i fråga om den beslagtagna kvantiteten men däremot en nedgång beträffande antalet beslagsmål. Den höga siffran för januari månad innevarande år beror på att i ett fall beslagtogos c:a 58 000 liter sprit.

[1] Korrigerad siffra.

Löner och lönekontroll inom skogsbruket i Finland[1].

Antalet skogs- och flottningsarbetare beräknas i Finland utgöra c:a 180 000, varav omkring 35 000 arbeta på statens forststyrelses arbetsplatser, c:a 110 000 hos arbetsgivare anslutna till träförädlingsindustriernas i Finland arbetsgivareförbund och återstående c:a 35 000 hos enskilda skogshandlare och jordbrukare. På vintern 1933 framfördes i pressen klagomål över att kommuner ansett sig böra lämna fattigunderstöd till i skogsarbeten varande arbetares familjer på grund av arbetsförtjänstens otillräcklighet. Med anledning därav anordnade ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena en kontroll av skogsarbetslönerna, verkställd medelst stickprov av tre arbetslöshetskontrollörer, därav två forstmästare. Då den vunna erfarenheten gav vid handen, att lönekontroll var behövlig, anordnade ministeriet sådan jämväl på vintern 1934 genom sex forstmästare. Då kontrollen utvisade, att å vissa arbetsställen betalats oskäligt låga löner, tillsatte statsrådet den 30 januari 1934 en kommitté att utreda, huruvida det vore skäligt och möjligt att, utan att äventyra produktionslivets reguljära utveckling, genom statsåtgärder påverka lönenivån vid enskilda arbeten.

Kommittén konstaterade i sitt i oktober 1934 avgivna betänkande, att de genomsnittliga daglönerna under krisåren sjunkit mer än levnadskostnadsindex, särskilt i sågverks-, byggnads- och byggnadsmaterialindustrierna samt vid skogs- och lantbruksarbeten av tillfällig karaktär. Relativt sällsynt var dock egentlig underavlöning, d. v. s. fall då lönen icke räckte till att försörja en familj av normal storlek och arbetaren för den skull nödgades söka kommunens understöd. Dylik underbetalning var i huvudsak inskränkt till den arbetargrupp ute på landsbygden, som söker sin utkomst i skogs- och lantbruksarbeten av tillfällig natur. Enär missförhållanden emellertid yppat sig, ansåg kommittén det vara skäl att genom statsåtgärder söka påverka lönenivån vid vissa enskilda arbeten. Vid övervägandet av de medel, varigenom lönenivån lämpligen kunde påverkas, kom kommittén till det resultatet, att man borde undvika legislativ inblandning i den fria lönebildningen, exempelvis genom lagstiftning om minimilöner, varom från socialdemokratiskt håll motion väckts vid 1933 års riksdag. Dessutom påvisade kommittén, att tillämpande av lagstiftning om minimilöner på lant- samt skogs- och flottningsarbetare i praktiken vore omöjligt på grund av spridda och växlande arbetsplatser m. m. Kommittén föreslog andra medel, genom vilka man skulle kunna påverka de av enskilda arbetsgivare betalade arbetslönerna. Sålunda borde staten, när missförhållanden rapporterades, låta verkställa en undersökning, huruvida sådana förhållanden verkligen framträtt. Om så vore fallet och arbetsgivaren icke ginge med på att höja lönerna till sådan nivå, som vore att anse som skälig vid jämförelse med lönerna hos andra arbetsgivare under motsvarande förhållanden, skulle undersökningens resultat bringas till offentligheten. Dessutom kunde man vid behov anordna allmänna arbeten å orten och i dessa arbeten placera så pass många arbetsvilliga, att

[1] Källor till efterföljande framställning ha varit socialutskottets betänkande nr 1 vid 1935 års riksdag, riksdagens protokoll, artiklar i tidningspressen m. fl. handlingar, översända av svenska beskickningen i Helsingfors.

utbudet av lokal arbetskraft reducerades och lönenivån i de enskilda arbetena härigenom höjdes. Vid anordnandet av dylika arbeten borde man beakta, att i dem betalades löner, som motsvarade en skälig levnadsstandard.

Av de områden, inom vilka arbetslönekommittén såsom nyss nämnts konstaterat, att reallönerna sjunkit, hade man i riksdagen och i pressen huvudsakligast fäst uppmärksamheten på skogsarbetena. Någon lönestatistik finnes ej på detta område, men enligt en av den statliga lönekontrollens ledare på basen av ackordstaxor och daglönegrunder utarbetad kalkyl ställde sig för vuxna vana skogsarbetare dagsförtjänsterna åren 1926, 1933, 1934 och 1935 som följer: i Norra Österbotten resp. 45, 30, 37 och 39 fmk, i Uleälvsområdet resp. 36, 24, 28 och 31 fmk, i Mellersta och Södra Finland resp. 31, 19, 23 och 25 fmk. Om hänsyn tages till att levnadskostnaderna sedan år 1926 anses ha nedgått med c:a 16 %, skulle sålunda reallönerna i år merendels ställa sig väl så höga som 1926.

Varav kommer det sig då, att arbetarna enligt kommunalmyndigheternas rapporter i åtskilliga fall icke ernå tillräckliga arbetsförtjänster i skogsarbetena? Orsakerna härtill anses vara mångahanda. Sålunda finnes det en mängd över- och underåriga eller eljest mindre arbetsföra eller arbetsvana män, vilka icke kunna komma upp till lika höga inkomster som de med arbetet förtrogna. Likaså är det på vissa håll vanligt, att arbetarna under en del av dagen eller veckan äro ute i skogsarbete, medan de under den återstående tiden utföra egna arbeten, och man torde näppeligen kunna kräva, att dessa skola komma upp till full dagsförtjänst. Dessutom kunna föres- och väderleksförhållandena betydligt försvaga förtjänsten, och så är vanligen fallet under förvintern. Och sist komma de egentliga underbetalningsfallen, i vilka ackordstaxorna i anseende till skogens och arbetets art äro uppenbart otillräckliga.

På lönekontrollanternas föranstaltande hade innevarande vinter intill den 15 februari 1935 inalles 228 arbetsställen i 116 kommuner undersökts. Av dessa gåvo 88 arbetsplatser eller 39 % anledning till erinringar. Det är emellertid orätt att stämpla alla dessa fall såsom underbetalningsfall. Erinran och uppmaning att höja lönerna göres nämligen i varje fall, där den genomsnittliga arbetsförtjänsten per dag icke uppgått till vissa av ministeriet fastställda dagsförtjänstnormer, vilka i nordliga Finland variera mellan 31 och 40 fmk och i andra delar av landet mellan 26 och 30 fmk per 8 timmars arbetsdag.

Det har konstaterats, att det allmänna läget på skogsarbetslönernas område förbättrats därutinnan, att gränsen för den å ett arbetsställe betalade minimilönen numera blott i undantagsfall stannar vid 15 fmk och vanligen håller sig kring 18—20 fmk. Det framhålles emellertid, att skogsarbetarlönerna alltjämt tarva korrigering uppåt, särskilt i Syd-Finland, i den österbottniska kusttrakten samt i vissa andra distrikt.

Från liknande utgångspunkter har riksdagens socialutskott i betänkande den 20 februari 1935 i anledning av den förenämnda motionen av år 1933, efter att ha avstyrkt det framlagda förslaget om tillämpande inom skogsbruket av lagstiftning om minimilöner, föreslagit att riksdagen måtte hemställa, att kontrollen över skogs- och flottningsarbetarnas löner måtte utvecklas till större effektivitet än för närvarande samt att regeringen till vederbörande ministeriums hjälp måtte tillsätta en sakkunnignämnd, vari såväl arbetsgivare som arbetare skulle vara lika representerade och vilken nämnd skulle 1) vid behov biträda vid insamlandet av material rörande arbetslöner ävensom granska resultaten av avlöningskontrollen, 2) uttala sin åsikt beträffande de lönenormer, som uppgöras för rikets olika delar, samt 3) på allt sätt främja avlöningsförhållandenas reglering i enlighet med dessa normer.

Ehuru vid frågans riksdagsbehandling från åtskilliga håll, bl. a. av vederbörande minister, framhölls, att tillskapandet av en dylik nämnd i praktiken innebure godtagande av minimilönslagstiftningens princip, blev utskottets förslag med stor majoritet bifallet den 8 mars 1935. I anslutning härtill godkändes ett från social-

demokratiskt håll väckt förslag, att en punkt i utskottets motivering, vari talades om, att underavlöning sällan förekomme å arbetsplatser, hörande under träförädlingsindustriernas i Finland arbetsgivareförbund eller forststyrelsen, skulle ändras så, att det uttalades, att »jämväl å dessa arbetsplatser, ehuru underavlöning å dem icke konstaterats i samma utsträckning som å privata arbetsplatser, lönerna i allmänhet äro alltför låga».

Med anledning av de sålunda framställda anmärkningarna mot de löner, som betalades i statens arbeten, lämnade kommunikationsministern en del uppgifter under riksdagsdebatten. Enligt dessa växlade vid järnvägsbyggena diversearbetarnas genomsnittliga timförtjänster mellan 4·13 och 4·64 fmk, medan yrkesmännens timförtjänster föllo mellan 6·06 och 7·24 fmk; för banarbetare växlade timförtjänsterna mellan 3·58 och 4·56 fmk. I arbeten, sorterande under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, hade medelvärdena av diversearbetarnas timförtjänster varierat mellan 3·47 och 4·34 fmk, av körarnas (häst och karl) mellan 5·83 och 8·51 samt av specialyrkesmännens mellan 5·27 och 5·75 fmk. På forststyrelsens arbetsplatser, varifrån uppgifter för februari stodo till buds, hade arbetarnas genomsnittliga timförtjänster i Nord-Österbotten i allmänhet hållit sig kring 5 fmk; i Ijo och Ule älvs vattendrags områden omkring 4·20—4·44 fmk; i övriga Österbotten och i Gräns-Karelen hade de i allmänhet hållit sig närmare 4 fmk samt i det övriga Finland för det mesta omkring 3·50 fmk. Att märka är emellertid, att man vid beräknandet av genomsnittsförtjänsterna medräknat alla arbetare, sålunda jämväl sådana, som äro ovana vid och mindre kapabla för skogsarbeten.

I samband med diskussionen om skogsarbetarlönerna har en socialdemokratisk tidning till direktören för träförädlingsindustriernas i Finland arbetsgivareförbund ställt frågan, varför sågverks- och trämasseindustrien i Sverige trots de högre lönerna kunnat bibehålla sin konkurrenskraft på världsmarknaden. I sitt svar framhöll direktören åtskilliga omständigheter, som motverkade den högre lönenivån, såsom den avsevärt lägre räntefoten i Sverige, den svenska trävaruindustriens flerdubbelt större egna skogstillgångar samt billigare transportkostnader, beroende på att de svenska flottlederna vore bättre än de finska och de svenska träförädlingsföretagen i vida större utsträckning belägna vid kusten.

Kortare meddelanden.

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under mars 1935. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av mars till 83 588. Yrkesfördelningen och minskningen (resp. ökningen) under månaden framgår av nedanstående sammandrag.

	Antal arbetslösa	Minskn. (ökning)		Antal arbetslösa	Minskn. (ökning)
Jordbruk	6 088	— 986	Kraft- o. värmeproduktion	322	— 74
Skogshushållning	3 279	+ 405	Sjöfart o. fiske	2 210	— 303
Ingenjörsarb. o. arbetsledning	123	— 12	Kontorsarbete	865	+ 8
Malmbrytning o. metallind.	7 064	— 626	Butiks- o. lagerarbete	2 139	— 44
Jord- och stenindustri	8 281	— 656	Hotell- o. restaurangrörelse	557	— 38
Trävaruindustri	8 085	— 524	Landtransport	3 680	— 424
Pappers- o. grafisk industri	1 539	— 96	Allmän tjänst o. fria yrken	811	— 39
Livsmedelsindustri	1 494	— 35	Husligt arbete	70	— 21
Textil- o. beklädnadsindustri	803	— 84	Tillfällighets- o. diversearbete	22 844	— 1 395
Läder-, hår- o. gummivaruind.	996	— 22	Ungdom utan särskild utbildn.	3 183	+ 63
Kemisk-teknisk industri	766	— 76			
Byggnadsverksamhet	8 389	—1 271	Summa	**83 588**	**— 6 250**

Antalet arbetslösa, som i en eller annan form erhållit hjälp av stat eller kommun, utgjorde under månaden som följer:

Reservarbete	statligt . . .[1] 19 392	Ungdomshjälp	reservarbete . 57	Understöd	statligt . . . 15 962
	statskommun. . 12 851		arbetsläger . . 1 306		kommunalt . . 4 153
	kommunalt . . 4 674		kurser 2 192		Summa **60 587**

Statens bruttoutgifter för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under mars till 6·3 miljoner kronor och under årets tre första månader till 18·7 miljoner kronor.

Den privata arbetsförmedlingen under år 1934. Antalet vid de privata platsbyråerna under år 1934 tillsatta platser har enligt byråernas till socialstyrelsen insända uppgifter utgjort som följer:

År 1934	Hela riket				Därav i Stockholm			
	Antal uppgiftslämnare	Antal tillsatta platser			Antal uppgiftslämnare	Antal tillsatta platser		
		Manl.	Kvinnl.	Summa		Manl.	Kvinnl.	Summa
Januari	141	102	2 268	2 370	26	15	883	898
Februari	142	174	2 422	2 596	26	16	913	929
Mars	142	334	2 888	3 222	26	19	1 055	1 074
April	142	366	4 230	4 596	26	43	1 625	1 668
Maj	142	537	3 844	4 381	26	107	1 671	1 778
Juni	139	307	2 995	3 302	26	41	1 364	1 405
Juli	136	363	2 322	2 685	24	40	1 027	1 067
Augusti	141	295	2 888	3 183	26	28	1 239	1 267
September	141	285	3 744	4 029	26	25	1 591	1 616
Oktober	143	468	3 541	4 009	25	17	1 279	1 296
November	139	167	2 545	2 712	24	18	1 009	1 027
December	137	110	1 821	1 931	24	17	930	947
Hela året 1934	**148**	**3 508**	**35 508**	**39 016**	**26**	**386**	**14 586**	**14 972**
» » 1933	146	2 708	31 997	34 705	26	243	12 118	12 361

Anmärkas bör, att det i tabellen angivna antalet uppgiftslämnare icke sammanfaller med antalet av länsstyrelserna beviljade kommissionärsrättigheter. Hela antalet dylika rättigheter torde under året ha uppgått till c:a 190, men endast 149[2] platskommissionärer ha inkommit med rapporter för hela året eller någon del därav; återstoden torde icke ha utnyttjat sina rättigheter.

Största antalet förmedlingar faller inom de kvinnliga arbetsområdena. För att närmare utröna förmedlingsresultatet inom olika yrkesgrupper har socialstyrelsen låtit bearbeta rapporterna från Stockholms stad. Platsförmedlingen inom kvinnliga yrken under 1934 vid förutnämnda 26 privata kommissionskontor framgår av efterföljande översikt:

	Arbetssökande personer	Lediga platser	Tillsatta platser
Kontors- och butikspersonal	2 441	2 544	692
Hotell- och restaurangpersonal	11 231	11 228	7 040
Husligt arbete	15 790	21 852	5 517
Sjukvårdspersonal	2 104	1 626	1 260
Övriga	204	221	77
Summa för Stockholm	**31 770**	**37 471**	**14 586**

Liksom vid de offentliga arbetsförmedlingarna förekommer det även vid de privata byråerna, att en lediganmäld plats icke omedelbart kan tillsättas utan måste upptagas bland de lediga platserna i två på varandra följande månadsrapporter. I den offentliga arbets-

[1] Beträffande de statliga reservarbetarna ha uppgifterna i kommittéernas månadsrapporter använts.

[2] Häri ingår en rapporterande kommissionär i Stockholm, för vilken uppgifterna icke ansetts böra medtagas i de statistiska översikterna. (Se Soc. Medd. årg. 1932, sid. 482.)

förmedlingens årsstatistik (för år 1934 se Soc. Medd. årg. 1935, sid. 82 ff.) borträknas alla från föregående månad kvarstående lediga platser, för att man därigenom må kunna erhålla en exakt bild av platstillgången. Beträffande de privata platsbyråerna låter sig en dylik redovisning göra för den å varje kommissionärsrapport upptagna slutsumman för lediga platser under månaden men däremot icke för de lediga platserna fördelade efter yrken, varför här i flera fall en plats mer än en gång medräknats såsom ledig. I tablån å sid. 331 måste därför bruttosiffran för lediga platser (d. v. s. med inräkning av antalet från föregående månad kvarstående platser) redovisas. Denna siffra uppgår för den privata kvinnliga förmedlingen i huvudstaden till 37 471 under året, men nettosiffran stannar vid 30 905 på grund av att 6 566 platser redovisats såsom lediganmälda redan i tidigare månadsrapporter.

Även med den ovan gjorda reduceringen av de lediga platserna föreligger dock en kraftig disproportion mellan antalet platssökande och lediga platser å ena sidan och antalet tillsatta å den andra till följd av de i stor utsträckning förekommande dubbelanmälningarna å flera kommissionskontor.

Endast 47 % av nettoantalet lediga platser i Stockholm blevo tillsatta.

Hela antalet kommissionärer, från vilka rapporter under året inkommit — inräknat sådana, vilkas verksamhet endast pågått vissa månader eller vilkas uppgifter varit för statistisk bearbetning obrukbara — utgjorde som nämnt 149. Deras fördelning på olika län framgår av följande översikt:

Stockholms stad	27	Malmöhus län	34	Kopparbergs län	2
Stockholms län	2	Hallands län	7	Gävleborgs län	4
Uppsala län	2	Göteborgs o. Bohus län	9	Västernorrlands län	11
Södermanlands län	4	Älvsborgs län	5	Jämtlands län	1
Östergötlands län	9	Skaraborgs län	2	Västerbottens län	1
Jönköpings län	1	Värmlands län	12	Norrbottens län	1
Kronobergs län	3	Örebro län	5		
Kristianstads län	6	Västmanlands län	1	Summa	149

Sedan föregående år har antalet rapporterande kommissionärer ökats i Västernorrlands län med 2 samt i Hallands och Värmlands län med 1 vardera. Minskning förekom i Malmöhus och Göteborgs och Bohus län med 1 vardera. För landet i dess helhet föreligger sålunda en nettoökning av antalet rapporterande kommissionärer med 2, från 147 år 1933 till 149 år 1934.

Sjuksköterskebyråernas verksamhet under år 1934. Antalet i verksamhet varande, godkända sjuksköterskebyråer har under 1934 utgjort 17, vilket innebär en ökning sedan föregående år med 5.[1] I lika många städer, nämligen Karlstad, Västerås, Falun, Sundsvall och Östersund, ha nya byråer öppnats, samtliga bedrivna i anslutning till Fredrika Bremerförbundet.

Förmedlingsverksamhetens omfattning framgår av nedanstående tablå, vilken upprättats med ledning av de till medicinalstyrelsen insända årsredogörelserna:

	Stockholm	Övriga orter	Summa
Antalet *inskrivna sjuksköterskor* den 31 dec. 1934	3 492	2 842	6 334
därav anställda i fasta platser	2 276	1 988	4 264
tillgängliga för privat vård och vikariat	622	591	1 213
för tillfället icke i sjukvårdstjänst	594	263	857
Antalet *verkställda förmedlingar*	16 834	53 602	70 436
därav fasta platser	358	423	781
tillfälliga platser (vikariat)	1 367	1 450	2 817
längre eller kortare tids privat vård	4 662	4 043	8 705
tillfälliga sjukbesök	10 447	47 686	58 133

Anmärkas bör, att de vid en viss byrå inskrivna sjuksköterskorna icke alltid äro stationerade å den ort, där byrån är belägen. Sålunda uppehålla t. ex. de vid stockholmsbyråerna rapporterade sjuksköterskorna i stor utsträckning befattningar å andra orter inom riket.

Under året ha vid sjuksköterskebyråerna 496 sjuksköterskor nyinskrivits, under det att 181 av skilda anledningar avförts ur registren över disponibla sjuksköterskor. Antalet sjuksköterskor har sålunda under året ökats med 315.

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1928, sid. 274.

— Föreningsväsen —

Landsorganisationen i Sverige under år 1934. Vid slutet av år 1934 redovisade de till landsorganisationen anslutna fackförbunden ett sammanlagt medlemstal av 653 331 mot 633 351 vid årets början. Ökningen utgör alltså 19 980, motsvarande 3·2 % av hela antalet. På de 41 förbunden fördelade sig medlemsökningen på sätt nedanstående tablå utvisar (siffrorna inom parentes angiva ökning eller minskning under året).

Metallindustriarbetareförb.	109 068	(+ 8 046)	
Grov- och fabriksarbetareförb.	62 945	(+ 1 807)	
Järnvägsmannaförbundet	35 489	(— 681)	
Pappersindustriarbetareförb.	34 405	(— 111)	
Textilarbetareförbundet	32 380	(+ 1 582)	
Kommunalarbetareförbundet	29 866	(+ 925)	
Sågverksindustriarbetareförb.	27 359	(—10596)	
Transportarbetareförbundet	27 256	(+ 183)	
Handelsarbetareförbundet	24 346	(+ 843)	
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	23 373	(+10833)	
Byggnadsträarbetareförbundet	22 166	(+ 1 304)	
Livsmedelsarbetareförbundet	22 150	(+ 377)	
Beklädnadsarbetareförbundet	16 880	(+ 632)	
Lantarbetareförbundet	16 725	(+ 383)	
Träindustriarbetareförbundet	16 688	(+ 517)	
Väg- o. vattenbyggnadsarb.-förb.	14 309	(+ 474)	
Sko- o. läderindustriarb.förb.	11 180	(— 156)	
Hotell- o. restaurangpers.förb.	11 135	(+ 1 242)	
Sjöfolksförbundet	10 979	(— 241)	
Målareförbundet	9 946	(+ 514)	
Typografförbundet	9 760	(+ 71)	
Stenindustriarbetareförbundet	9 040	(— 598)	
Murareförbundet	8 515	(+ 213)	
De förenade förbunden	8 249	(+ 829)	
Gjutareförbundet	6 941	(+ 514)	
Postmannaförbundet	6 704	(+ 251)	
Elektriska arbetareförbundet	6 535	(+ 218)	
Bryggeriindustriarbetareförb.	6 511	(— 83)	
Gruvindustriarbetareförbundet	5 890	(+ 1)	
Telegraf- o. telefonmannaförb.	5 782	(+ 373)	
Bokbindareförbundet	5 633	(+ 81)	
Sinnessjukvårdspersonalens förb.	2 638	(+ 138)	
Tobaksindustriarbetareförb.	2 363	(— 16)	
Bleck- och plåtslagareförb.	2 301	(— 87)	
Litografförbundet	2 208	(— 29)	
Sadelmakare- o. tapetserareförb.	2 010	(+ 6)	
Frisörarbetareförbundet	1 500	(— 20)	
Försäkringsfunktionärernas f.	1 012	(+ 185)	
Skorstensfejeriarbetareförb.	478	(+ 13)	
Kakel- och plattarbetareförb.	429	(+ 46)	
Tunnbinderiarbetareförbundet	187	(— 3)	
Summa	**653 331**	**(+19980)**	

Medlemsantalet har ökats i 29 och minskats i 12 förbund. Den stora minskningen av antalet medlemmar inom sågverksindustriarbetareförbundet sammanhänger med en överenskommen överflyttning av medlemmar från detta förbund till skogs- och flottningsarbetareförbundet, som rapporterat en motsvarande ökning.

— Ut- och invandring —

Utvandringen till främmande världsdelar under första kvartalet 1935. Utvandringen från Sverige till främmande världsdelar uppgick under första kvartalet 1935 till 49 personer, varav 23 män och 26 kvinnor. Samtliga emigranter erhöllo sina utvandringskontrakt godkända av svenska polismyndigheter (i Stockholm, Malmö, Hälsingborg och Göteborg). Över Danmark och Norge har ingen utvandring förekommit under kvartalet. Fördelningen på de olika hamnstäderna var som följer:

	Stockholm	Malmö	Hälsingborg	Göteborg	Summa
Januari	1	—	2	7	**10**
Februari	5	1	1	7	**14**
Mars	6	2	—	17	**25**
1 kv. 1935	**12**	**3**	**3**	**31**	**49**
1 » 1934	12	4	—	45	**61**

Antalet transiterande emigranter, d. v. s. utlänningar, som från annat land passerat Sverige och från svensk hamn (Göteborg) befordrats till främmande världsdel, utgjorde under kvartalet 18, varav 9 män och 9 kvinnor. Dessa utvandrares nationalitet framgår av följande tablå:

	Danmark	Norge	Finland	Ryssland	Estland	Litauen	Summa
Januari	—	3	2	—	—	—	**5**
Februari	—	1	5	—	—	1	**7**
Mars	2	1	1	1	1	—	**6**
Summa	**2**	**5**	**8**	**1**	**1**	**1**	**18**

I ovanstående siffror ingå icke sådana utlänningar, som passerat Sverige på väg till Oslo eller annan utländsk hamn.

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 31 mars 1935.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar		Arbetslösa			Föregående månad		
		Samtliga	Därav kvinnor	Samtliga		Därav kvinnor	Medlemmar	Därav arbetslösa	%
				Antal	%				
Beklädnadsarbetareförb. . .	75	14 919	11 850	**1 223**	**8·2**	866	17 106	2 217	13·0
Bleck- o. plåtslagareförb. .	49	2 196	—	**806**	**36·7**	—	2 280	943	41·4
Bokbindareförbundet . . .	35	5 532	3 640	**575**	**10·4**	308	5 624	617	11·0
Bryggeriindustriarb.-förb. .	107	6 398	1 480	**637**	**10·0**	217	6 339	613	9·7
Byggnadsträarbetareförb. .	200	20 520	—	**7 746**	**37·7**	—	20 494	8 185	39·9
De förenade förbunden . .	49	7 609	2 438	**593**	**7·8**	194	7 476	608	8·1
Elektriska arbetareförb. . .	87	4 622	—	**757**	**16·4**	—	5 416	1 032	19·1
Gjutareförbundet	104	6 467	1	**297**	**4·6**	1	6 637	487	7·3
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	424	44 031	5 489	**12 815**	**29·1**	1 219	52 176	19 197	36·8
Gruvindustriarbetareförb. .	40	5 505	36	**1 443**	**26·2**	—	5 455	1 512	27·7
Handelsarbetareförb. . . .	232	25 204	8 609	**2 451**	**9·7**	668	24 927	2 453	9·8
Kommunalarbetareförb. . .	210	29 807	5 724	**2 594**	**8·7**	643	30 678	2 861	9·3
Litografförbundet	17	2 177	122	**143**	**6·6**	10	2 161	187	8·7
Livsmedelsarbetareförb. . .	131	21 683	6 291	**3 600**	**16·6**	806	21 958	3 758	17·1
Metallindustriarb.-förb. . .	242	109 039	5 197	**11 152**	**10·2**	472	108 502	11 822	10·9
Järnbruksarbetare . . .	57	25 303	66	**1 368**	**5·4**	3	24 999	1 083	4·3
Verkstadsarbetare . . .	185	83 736	5 131	**9 784**	**11·7**	469	83 503	10 739	12·9
Murareförbundet	84	6 443	—	**1 903**	**29·5**	—	6 342	2 332	36·8
Målareförbundet	131	8 753	1	**3 674**	**42·0**	—	9 573	5 141	53·7
Pappersindustriarb.-förb. .	139	29 110	1 173	**3 780**	**13·0**	167	29 500	3 809	12·9
Sadelm.- o. tapetseraref. .	39	1 917	308	**264**	**13·8**	15	1 965	391	19·9
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	53	9 750	3 677	**1 230**	**12·6**	286	9 924	1 438	14·5
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	247	12 689	—	**6 958**	**54·8**	—	13 204	4 529	34·3
Stenindustriarbetareförb. .	135	7 736	1	**2 894**	**37·4**	—	8 021	3 493	43·5
Sågverksindustriarb.-förb. .	204	21 381	9	**9 987**	**46·7**	8	21 067	9 787	46·5
Textilarbetareförbundet . .	112	32 482	19 802	**2 176**	**6·7**	1 183	32 389	2 278	7·0
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	2 437	1 896	**186**	**7·6**	175	2 440	183	7·5
Transportarbetareförb. . .	122	15 189	201	**4 519**	**29·8**	45	16 511	4 682	28·4
Träindustriarbetareförb. . .	192	13 478	171	**2 683**	**19·9**	15	13 664	3 143	23·0
Tunnbinderiarbetareförb. .	14	181	—	**69**	**38·1**	—	181	70	38·7
Typografförbundet	104	9 760	509	**816**	**8·4**	59	9 760	848	8·7
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	124	6 780	—	**2 783**	**41·0**	—	8 940	4 304	48·1
Summa	**3 712**	**483 795**	**78 625**	**90 754**	**18·8**	**7 357**	**500 710**	**102 920**	**20·6**
Utom skogs- o. flottn.-arb. .	**3 465**	**471 106**	**78 625**	**83 796**	**17·8**	**7 357**	**487 506**	**98 391**	**20·2**

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under mars uppgivits till inalles 443 148, vilket i genomsnitt motsvarar 4·9 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olyckstillbud.

(1935: II.)

Olycksfall vid golvöppningar, ställningar, gallerier o. d.

14. *I ett tegelbruk* hade en minderårig arbetare K. erhållit order att *framforsla avfall* från tillverkningen — »skrot» — till brukets skrotkammare.

Godset tillföres skrotkammaren genom kärrning, som vanligen sker genom transport ifrån nedre botten. Kärran tages upp med tegelhiss och köres fram till en plattform över skrotkammaren (se fig. 5.). Tippningen kunde ske dels från ovannämnda plattform och dels från en landgång bestående av tre parallella 2″ plankor, understödda vid båda ändarna. Denna landgång var icke försedd med underslag, varför plankorna kunde fjädra. Golvet i skrotkammaren skyddades medelst ett räcke, som mitt framför landgången utformats såsom en fällbar bom.

Vid olyckstillfället hade K. skjutit ut sin kärra på ovannämnda landgång på sätt figuren visar. Att döma av skrotet å landgången torde han ej ha befunnit sig längre ut än $^3/_4$ m. Av någon anledning *förlorade han balansen och störtade ned i skrotkammaren*, varvid hans bröst kom att slå emot ett hörn till fundamentet för desintegratorn. Höjden mellan bottenvåningen och första våningen är ej över 3 m.

K. undersöktes först av samhällets läkare, som föranstaltade om K:s förande till lasarett, där han följande dag avled på grund av inre skador.

Då intet ögonvittne finnes, kan det icke med exakthet fastställas, vad som orsakade nedstörtandet. K. uppgav själv på lasarettet, att plankan sviktat, så att han förlorat balansen.

Vid undersökningen lämnade yrkesinspektören anvisning om, att landgången över skrotkammaren skulle borttagas och den befintliga plattformen förlängas intill vänstra väggen, varjämte räcke skulle anbringas å lämplig höjd.

(I: 54)

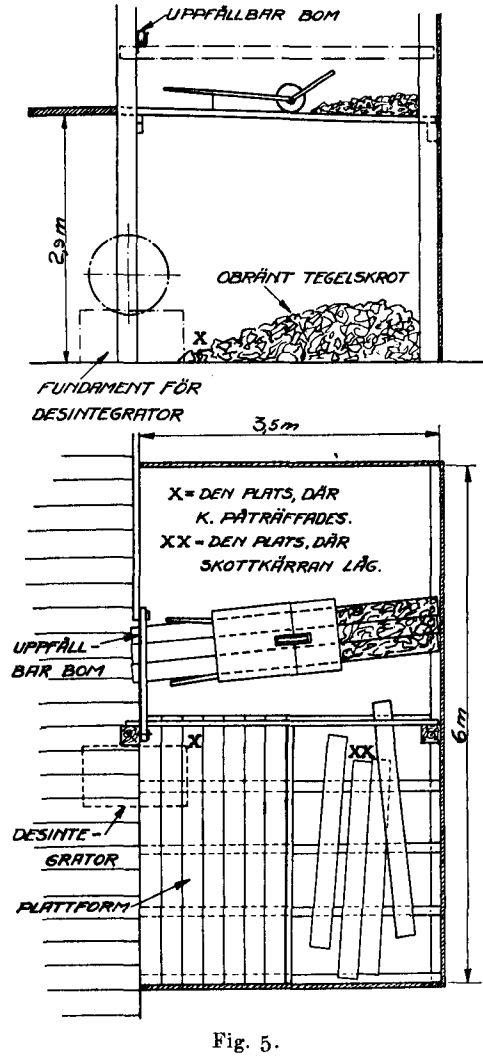

Fig. 5.

Olycksfall vid hissar, kranar och andra lyftanordningar.

15. *I ett gjuteri transporterades en kärna* för en kuggväxelkåpa medelst *en travers*.

På grund av att en av de järntrådsöglor, vari kärnan hängde, brast, föll kärnan ned och träffade gjutaren N., som därvid erhöll så svåra skador i huvudet, att han nästan omedelbart avled.

Kärnan hängde c:a 3 m över golvet, och *då trådöglan brast,* befann den sig mitt *över den plats, där N. låg* och putsade en gjutflaska, som var ställd i gjuteriets transportgång. Kärnans vikt var c:a 360 kg och hängde i trenne av 2 mm:s glödgad järntråd gjorda öglor, i vilka lyftkrokar voro hakade, som voro fastgjorda i traverskroken. Under förutsättning att de trenne järntrådsöglorna voro likformigt belastade, skulle påkänningen motsvarat 60 kg i varje järntråd, d. v. s. dragpåkänningen varit 20 kg/mm².

I verkligheten torde påkänningen varit större i den ögla som brast, då fullt likformig belastning knappast varit möjlig att erhålla på grund av kärnans form, upphängningsöglornas placering m. m. Genom tillvridningen av öglorna torde även tråden skadats, varigenom brottanvisning uppstått.

Vid utförda prov har tråden visat sig ha en brotthållfasthet av c:a 40 kg/mm².

Orsaken till olyckan måste anses bero på att transportgången icke hölls fri och att de järntrådar, vari kärnan lyftes, belastades över den gräns, som man skulle kunna tillåta i ett sådant fall som detta.

Med anledning av olycksfallet har yrkesinspektören lämnat följande föreskrifter:

1) Vid tidigare inspektioner lämnade anvisningar, att fri transportgång skall finnas i gjuteriet och att anslag därom skall uppsättas, måste omedelbart beaktas.

2) Förflyttning av kärnor, flaskor m. m. får ej ske över arbetare utan så mycket som möjligt över transportgången. Anslag »Gå ej under hängande last» uppsättas på lämpliga ställen.

3) Belastning av glödgad järntråd bör icke överskrida 10 kg/mm². Lämplig belastning för 2 mm:s tråd är således 30 kg, $2^1/_2$ mm:s 45 kg och 3 mm:s tråd 70 kg. (II: 68)

Olycksfall vid järnvägar, transportbanor o. d.

16. *Vid växlingsrörelse* med ett lokomotiv och en täckt godsvagn *stod stationskarlen L. på vagnens sidofotsteg* och höll sig med ena handen i vagnsdörrens handtag. I den andra handen höll han den vid växlingen använda signallyktan.

Under växlingssättets gång råkade L. luta sig för långt ut från vagnens sida och *stötte därvid mot en* på föreskrivet avstånd från spåret stående *belysningsstolpe.* L., som föll ned från fotsteget och kom under vagnen, *blev överkörd* samt skadades så svårt, att döden omedelbart följde. (III: 62)

17. *En banvakt* hade under fritiden mellan två tåg lämnat poststället och *med dressin* begivit sig till en omkring 2 km därifrån belägen möteslokal. Vid återfärden till poststället upphanns han av det tåg, för vilket han närmast hade passningsskyldighet, *påkördes och dödades.*

Olyckan inträffade i en skarp kurva, där utsikten över banan är skymd, och inga åtgärder till stoppande av tåget hunno vidtagas.

Anledningen till olyckan är att den förolyckade företagit återfärden från möteslokalen så sent, att han ej hunnit fram till poststället före tåget. Enligt uppgift från familjen hade det fickur han använde ej visat sig fullt tillförlitligt, vilket kan hava bidragit till hans felbedömning av tiden. Tåget var i rätt tid. (III: 63)

Olycksfall vid maskiner och transmissioner.

Metallbearbetningsmaskiner.

18. *I en större plåtslageriverkstad skulle en man E. utföra borrning* av 24·5 mm:s hål i en värmeledningspanna. För borrningen användes en radialborrmaskin, monterad å en pelare. Värmeledningspannan låg på ett par plankstumpar på golvet.

Under det E. borrade ett hål i pannan, visade det sig, att pannan stod väl lågt och att en liten höjning av densamma skulle underlätta borrningen. För den skull gjorde E. föranstaltningar för att palla under pannan mera, och för att komma åt bättre svängdes borrmaskinsarmen åt sidan. Sedan den ena sidan av pannan höjts, skulle E. även palla under den andra sidan, dit borrmaskinsarmen blivit svängd. Han bockade sig ned och tog den plankstump, som för ändamålet lagts på golvet framför pannan. När han reste sig upp igen, *råkade han komma mitt under borrmaskinens arm och stötte till borret med ryggen.* Alldenstund borret alltjämt var i gång, *fattade detsamma tag i E:s kläder och drog honom med.* Borret hade en hastighet av 185 varv per minut. Under sin virveldans slog E. huvudet mot pelaren, på vilken borrmaskinen var uppsatt. E. skadades svårt och transporterades omedelbart till lasarett. (VIII c: 3)

Slipmaskiner, slipstenar o. d.

19. I en mekanisk verkstad var en arbetare N. sysselsatt med *slipning* av en ståltapp *på en smärgelskiva. Plötsligt brast skivan* i tre delar. Det över skivan uppsatta *gjutjärnsskyddet* (aduceringsgods) *sönderslogs* av den sprängda skivan, vars bitar tillsammans med gjutgodsbitar från skyddet slungades ut över verkstaden. *N. träffades av en bit i magtrakten och av en annan bit i vänstra tinningen.* Han forslades i tillkallad ambulans till lasarettet, där han fick kvarligga 9 dagar.

Skyddet utgjordes av en 4 mm tjock kåpa av aducerat gjutjärn med tvenne förstärkningsarmar av 12 mm tjocklek. Bägge armarna brusto.

Skivan var av ett fabrikat »Bern», 2″ tjock med en diameter av 330 mm. Den angavs provad med en hastighet av 5 460 varv/min. men gjorde på arbetsplatsen endast 1 580 varv/min.

Vid inspektionen lämnade yrkesinspektören anvisning om: dels uppsättning av inställbart skydd av mjukt material (smidesjärn) såväl för denna som för ställets andra smärgelskiva, vilken var försedd med en likadan gjutjärnshuv som den sprängda, och dels användande av så stora flänsar för skivorna, som arbetet tillåter, samt utbyte av flänsar i mån av nedslipning. (VIII d: 5)

Klyvsågar.

20. Sågverksarbetaren C. var sysselsatt vid sågning av stock i en *ramsåg.* En relativt kort stock hade sågats så långt, att dess ogenomsågade ända hade lämnat det främre paret av de fyra valsarna i ramsågen (se fig. 6), då *ett av sågbladen sprang sönder.* Härvid kom nämnda stockända att tryckas nedåt med en knyck. Den motsatta ändan av *stocken,* på vilken C. av någon anledning satt sig, *kastades upp,* och *C. slungades i en båge tvärs över ramsågen.* Han ådrog sig vid nedslaget en kraftig hjärnskakning. (VIII g: 20)

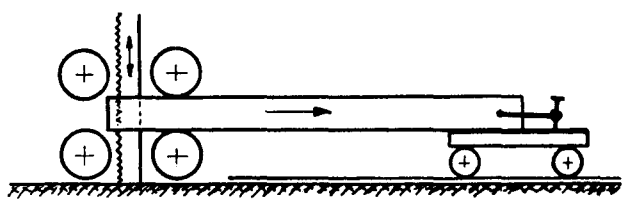

Fig. 6.

21. Vid ett *stockcirkelsågverk* hade spån från klingan samlat sig i den låda, som ramverket för lager och matarverk bildar. Mitt under klingan var en grop för spånen, och från denna togs spånen undan av en transportör. Till följd av fuktighet hade spånen icke rasat ned i gropen, såsom beräknat, utan samlat sig i lådan under klingaxeln.

När spånansamlingen blivit för stor, klev sågaren F. över bänken till dess baksida för att raka ned spånen i gropen. Han ställde sig därvid så, som bilden (fig. 7) visar, och *kom alltså med högra handen intill klingaxeln.* Innan F. hann uppfatta någon fara, kände han sig *fattad och slungad på huvudet ned i ramverket.* När sågen hunnit stan-

nas och F. dragits fram, var han så gott som avklädd. Å högra axeln och armen hade han skador, som visade, att han hade kommit emot klingan. I fallet mot ramverket hade han fått skador jämväl i vänstra armen samt i bröstet och i magen. Han forslades så fort sig göra lät till sjukhus. Sedermera har det visat sig, att *F. blivit invalid;* lyftförmågan hos höger arm är borta.

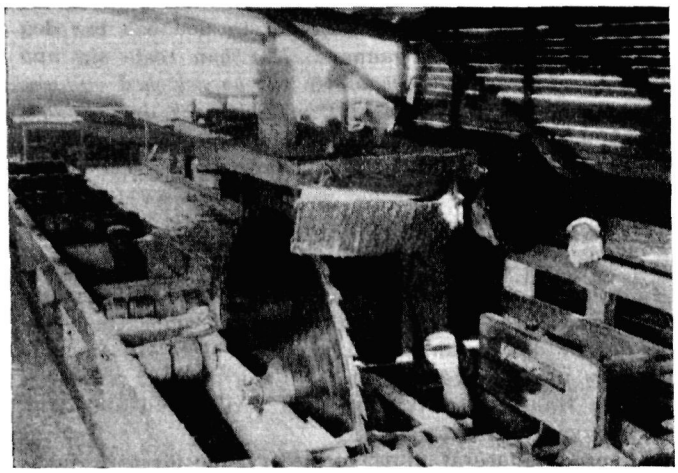

Fig. 7.

På klingaxeln satt en mindre remskiva för matarverket fästad medelst krysskil. Krysskilshuvudet stack visserligen ut på den sida, F. höll armen, men den var praktiskt taget helt inslagen, varför det icke är sannolikt, att fastnandet berott av denna. Den släta axeln har själv en förmåga härtill, som är mer än tillräcklig för att förklara fastnandet.

Axeln har, såsom av bilden framgår, ett läge, som i allmänhet icke väcker tanken på någon större fara. Skydd för en så belägen axel torde i regel ej heller föreskrivas. Olycksfallet är emellertid ett typiskt exempel på, huru det i verkligheten ofta går till. Arbetaren får anledning att uträtta något i närheten av en farlig anordning. Han tänker ej så mycket på risken — han har kanske ostraffat gjort arbetet många gånger förut på samma sätt. Han går fram till anordningen, i detta fall axeln, och då turen ej är med honom, fastnar han.

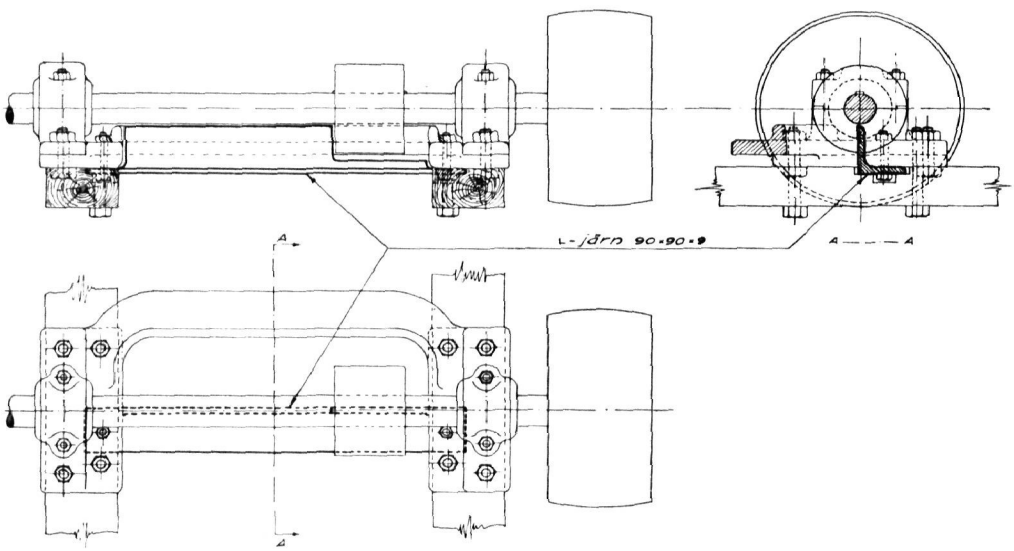

Fig. 8.

Om axeln i detta fall varit försedd med ett ordentligt underskydd — även kallat avskraparskydd (se fig. 8), vilket skydd i regel icke är till hinders — hade olyckan icke inträffat. Behovet av dylikt skydd bör givetvis helst beaktas redan vid maskinens tillverkning, då det uppenbarligen är lättare att göra ett dylikt, som blir effektivt, praktiskt och billigt. (VIII g: 21)

Hyvelmaskiner och fräsmaskiner.

22. I en *snickerifabrik* var en arbetare B. sysselsatt med *notning av 350 st. grindstycken i en enkutterhyvel.* Som noten ej skulle gå längs hela grindstycket, voro matarvalsarna upplyftade och arbetsstycket matades för hand intill $^3/_4$ av sin längd, varefter detsamma fördes tillbaka.

Då endast 10 st. återstodo, inträffade en olycka. *Ett arbetsstycke slungades med stor kraft bakåt,* slog först emot en hög upplagrade snickeridetaljer, ändrade riktning snett ned mot golvet *och träffade en i nedlutad ställning stående yngling L. i vänstra tinningen,* varav brott å skallens ben uppstod. L. avled tre dagar därefter.

Det lösa hyvelstålet hade vid tillbakakastningen bockats åt sidan i c:a 45° vinkel. Huruvida denna deformation berodde på felaktighet i materialet eller i uppsättningen kan icke avgöras. En möjlighet är, att grindstycket icke förts tillräckligt kraftigt emot landsidan utan börjat styra snett, varvid stålet började skära vid sidan av noten. Under själva tillbakakastet har stålet fått fäste i grindstycket icke mindre än sju gånger.

För att hindra ett återupprepande lämnade yrkesinspektören anvisning om att ett kraftigt »stopp» skulle anbringas vid hyvelbordets bakre ända. (VIII i: 5)

Olycksfall vid elektriska apparater och ledningar.

23. *I en brädgård voro tvenne arbetare P. och A. sysselsatta med stabbläggning,* varvid P. tjänstgjorde som »bas». Då brädstapeln, som placerats *under en blank elektrisk luftledning* för 380/220 volt, uppnått en höjd av 1·2 m, förbjöd föreståndaren fortsatt uppläggning med hänsyn till faran från den spänningsförande ledningen.

Under föreståndarens bortovaro följande dag fortsatte P. likväl uppläggningen på samma stapel, vilken på så sätt erhöll en höjd av 1·9 m, varvid fria höjden till nedersta fasen utgjorde 2·2 m. Vid ett tillfälle, då P. väntade på att A. bar upp virket, *roade han sig med att fatta i en tråd,* först med ena handen och sedan med den andra. Då han »ej kände ett dugg», utsträckte han sina försök till att fatta i en tråd med ena handen och hålla den andra över en annan tråd. P. varnades av en förbikörande jordbruksarbetare men skrattade endast däråt. Då A. strax därpå kom upp på brädstapeln hängde P., som nu *berört två faser och fått ström genom kroppen,* med ena handen i en tråd och med andra handens pekfinger krökt om en annan. A. drog undan den senare tråden med sin bärkrok, varvid P. sjönk ihop tillsynes livlös.

P. var död och omedelbart företagna och av tillkallad läkare fortsatta upplivningsförsök blevo utan resultat.

Orsaken till olyckan får tillskrivas den förolyckades överträdelse av det meddelade förbudet att fortsätta stabbläggningen å brädstapeln i fråga och hans, trots varningar, övermodiga beteende inför faror, vilkas natur han på grund av okunnighet ej förstod. För undvikande av olycksfall av liknande art böra såsom regel ej brädstaplar o. d. uppläggas under elektriska ledningar. (IX: 56)

24. En *motorvagn vid spårväg* hade körts in i vagnhallen, där den skulle stå i beredskap för att snart åter tagas ut i trafik. Vagnföraren A. hade, då han lämnade vagnen, tillropat en i närheten varande vaktmontör R., att *vagnens kontroller skulle putsas,* varefter vagnföraren själv ville utföra annat arbete vid vagnen. Utan att efterse om motorströmmen till vagnen var bruten borttog R. skyddskåpan över kontrollern och oljade in kontaktytorna. För att kontrollera sitt arbete och känna om pådraget löpte lätt, förde R., medan han fortfarande stod framåtlutad, handtagets vev några kontakter in i körläge. Enär motorströmmen ej var frånslagen satte sig vagnen i gång med ett ryck, och vid den häftiga pådragningen *uppstodo kraftiga ljusbågar, av vilka R. svårt bländades.* R. hade emellertid nog sinnesnärvaro att genast återföra veven i bromsläget, så att vagnen stannade efter att hava gått endast 4 à 5 m.

På grund av bländningen var R. under 5 dygn oförmögen till arbete. Vagnföraren A. stod, då vagnen häftigt satte sig i gång, framför densamma, men hann lyckligtvis kasta sig undan, varigenom han undgick att bli överkörd.

Enligt gällande instruktioner har förare order att slå ifrån strömmen, då han lämnar vagnen, och taga handtaget med sig. Enligt uppgift skulle emellertid denna order gälla endast i trafik, men ej i vagnhallen. Likaså har vaktmontör order att före arbete å motorvagn tillse, att den elektriska strömmen är bruten.

Olycksfallet gav anledning till att omnämnd ordergivning på yrkesinspektörens anvisning upprepades och klart utsträcktes till vagnförares skyldighet att även i vagnhall bryta strömmen, innan vagnen får lämnas. (IX: 57)

Olycksfall genom fallande föremål, ras och liknande.

25. *I ett grustag,* som hade en c:a 5 m hög och tämligen brant stupande sluttning, voro arbetaren L. jämte två arbetskamrater sysselsatta med att gräva loss grus från sluttningen. Sedan arbetet därmed pågått något över en timma, observerade förman W., att det *började rasa ned grus* från en del av sluttningen. W. tillropade arbetarna, vilka omedelbart sprungo undan. L. fick dock en del av raset på sina fötter, varigenom han föll framstupa, så att *raset kom över honom.* Arbetskamraterna började omedelbart gräva fram L. och avlägsnade den c:a 3 dm tjocka grusmassan över hans huvud på ungefär 1 minuts tidrymd. L. var vid liv, då han framdrogs, men avled omedelbart därefter.

Socialstyrelsens anvisningar nr 15 jämte råd till arbetare i grustag ha vid flera tillfällen tillsänts såväl vederbörande vägstyrelse som arbetsledning. (X: 80)

Olycksfall genom explosion av sprängämnen, gaser o. d.

26. Vid ett *vägarbete* var man sysselsatt med *sprängningsarbete* och hade för skottlossning iordningställt dels 5 à 6 s. k. sprättar (skott i större, lösa sprängstenar), dels ett s. k. storskott med laddning om c:a 4 kg. Till en av sprättarna användes ett par patroner acit, under det att till de övriga endast användes en halv patron acit.

Efter skottlossningen gick arbetaren A., som verkställt tändningen, åter fram till skjutstället i tro, att alla skotten gått. Vid framkomsten *exploderade emellertid ett skott,* varvid A. fick ögonen svårt skadade av kringkastade stenskärvor. Skadorna medförde bl. a. *förlust av ena ögat.*

A. hade tydligen räknat fel på skottens antal och vid den i följd pågående skottlossningen förväxlat den större sprätten med storskottet, som exploderade först då A. kom fram till platsen.

Att antalet skott valts så pass stort, motiverades bl. a. med att man ville slippa ifrån besväret med att alltför ofta behöva föra undan hästar och redskap, som användes för bortkörning av sprängstenen.

Olycksfallet framhäver återigen vikten av att iakttaga största försiktighet och uppmärksamhet vid utförandet av sprängningsarbeten. Då liknande olyckor inträffa alltför ofta, skall den för skottlossningen ansvarige särskilt beakta:

att icke återvända till sprängningsplatsen utan att vara förvissad om att alla skott exploderat;

att stubinens längd, tiden mellan tändningarna och antalet skott väljes så, att antalet skott säkert kan särskiljas och räknas;

att, därest antalet skott är särskilt stort, tvenne personer skola räkna skottens antal och noggrant följa skottlossningen;

att, därest skottlossningen ej kunnat bestämt följas och ovisshet sålunda råder, om alla skott gått, alltid noga iakttages, att man icke närmar sig sprängningsplatsen, förrän 20 minuter förflutit efter sista skottet, i det fall tändningen skett med stubintråd.

(XI: 47)

Olycksfall förorsakade av giftiga gaser o. d.

27. *Vid en sulfatcellulosafabrik* inträffade ett svårt fall av *gasförgiftning i en varmvattencistern av betong* uppställd i fabrikens tvätteri. Cisternen, ungefär 6 m hög, stod i förbindelse med rörledningssystemet från sulfatkokarna. Reparation av en läcka i nedre delen av densamma skulle utföras under söndagen. Cisternen fylldes med kallt vatten, som sedan tömdes, varefter gjutform anbringades invändigt å betongväggen och gjutning försiggick. Gjutformen lämnades kvar och skulle borttagas före fabrikens igångsättande måndag morgon.

Under reparationen hade två arbetare var sin stund haft arbete nere vid cisternens botten, medan den andre höll vakt vid nedgångsöppningen. I enlighet med arbetsledningens föreskrift hade livlina varit medtagen till arbetet. Båda arbetarna hade emellertid funnit luften i cisternen utan anmärkning och ovanligt fri från gaser. För fortsatt genomluftning lämnades bottenventil och nedgångshål öppna.

På måndagsmorgonen skulle den då tjänstgörande skiftförmannen tillse, att gjutformen togs upp. En extra arbetare på skiftet, Å., fick i uppdrag att gå ned i cisternen. Uppehållet där ansågs icke behöva räcka många minuter, någon gas märktes icke, och man brydde sig icke om att hämta någon livlina. *Då Å. tycktes nästan färdig med sitt arbete, föll han plötsligt ihop och blev liggande på cisternens botten.* Skiftförmannen trodde sig ungefär samtidigt märka svag rök och gaslukt och skyndade till kokeriet för att undersöka förhållandet.

Under tiden hade ångpanneeldaren fått upp trycket i pannorna och gått till kokeriet för att efterhöra, om där icke kunde »tagas undan» någon ånga. Kokaren N. lär i förväg ha underrättats om arbetet i cisternen samt anmodats att icke öppna någon ledning från kokaren. Vid eldarens fråga har han möjligen glömt detta eller eljest av förbiseende öppnat något på ventilen å gasledningen från kokaren. Några minuter senare kom skiftförmannen från cisternen. Ventilen stängdes åter, och de tre följdes åt till tvätteriet. Medan förmannen gick efter räddningslina, *ansåg sig N. böra försöka hjälpa upp Å. och gick därför ned på repstegen i cisternen. Nedkommen sjönk också han ihop medvetslös.*

Efter någon stund hade gasmask och linor framskaffats samt läkare kommit till platsen, och upplivningsförsök sattes i gång. N. var redan död, men Å. visade svaga tecken till återhämtning och fördes till sjukhus. Där dog han dock senare på dagen.

Påtagligen ha de dödande gaserna inträngt i vattencisternen genom rörledningarna, då N. öppnade kokarens gasledning. Till olyckans svåra förlopp och som hinder i räddningsarbetet har i sin mån inverkat det förhållandet, att cisternens nedre del saknade manhål och tillräckligt stor öppning för luftning. — I syfte att förebygga dylika olycksfall har sedan i betongväggens nedre del upptagits en genomgång, tillräcklig för person att komma igenom. Därjämte har påfordrats, att vid liknande reparationstillfällen blindfläns skall anordnas å rörledning, som icke har dubbelt eller tillförlitligt kontrollerad avstängning.

(XII: 22)

Olycksfall vid ångpannor, kokare eller andra kärl under tryck.

28. *I ett mejeri användes en ångpanna* av s. k. Baltictyp om c:a $5^1/_2$ m² eldyta och med högsta tillåtna ångtryck av 7 kg/cm². Alltifrån ibruktagandet hade pannan undergått vederbörliga besiktningar och under tiden fungerat utan nämnvärda missöden.

Sedan mejeriägaren T. själv börjat sköta driften endast med tillhjälp av sin hustru, skrev han till yrkesinspektionen och begärde anstånd med förnyad besiktning av ångpannan. Han erhöll då meddelande från yrkesinspektionen, att besiktning av pannan måste utföras, så snart lejd arbetskraft ånyo anställdes.

En dag, då mejeristens hustru höll på att elda ångpannan, lossnade en av tuberna, varvid hon skållades så svårt, att hon måste intagas på lasarett.

Vid undersökning kunde den lossnade tuben icke återfinnas, men en del andra kasserade sådana funnos på platsen. Samtliga dessa visade endast fragment av gängor och voro i övrigt så illa åtgångna, att det måste förvåna, att icke flera svåra olyckor inträffat. T. uppgav emellertid, att flera tillbud till sådana förekommit. Pannan hade upprepade gånger varit utsatt för överhettning vid torrkokningar, och tuber hade lossnat och tryckts ut. T. trodde emellertid detta ofarligt »bara pannan inte var full av vatten». För reparationer hade han icke haft tillgång till sakkunnig hjälp, och såväl panna som armatur befunno sig i mycket bristfälligt skick.

Fallet understryker nödvändigheten av att noggranna besiktningar regelbundet utföras av sakkunniga besiktningsmän och att underhåll och skötsel ej eftersättes på grund av oförstånd och okunnighet. (XIII: 24)

Olycksfall vid skogsavverkning.

29. *Timmerkörare*n N. anträffades död, fastklämd mellan tvenne träd och ett större timmerlass. Olyckan hade inträffat i en brant, 25 à 30 m lång utförsbacke i en nyligen upptagen basväg. Timmerlasset synes ha skurit ut från vägen åt höger ned mot en sänka i marken. Troligen har N., som under färden suttit på lasset, härvid insett faran och kastat sig av lasset in mot basvägen men därvid *kommit i kläm mellan lasset och tvenne invid vägen stående träd.*

Den primära orsaken till olycksfallet synes vara, att timmerlasset skurit ut från vägen under färden nedför backen. Till förhindrande härav påpekas i socialstyrelsens råd och anvisningar angående skydd mot yrkesfara vid skogsavverkningsarbete nödvändigheten av att i backar och kurvor av basvägar nödigt antal styrslanor eller s. k. sidlunnor utläggas. Behovet av dylika skyddsåtgärder är särskilt stort, om — som i föreliggande fall — basvägen nyligen blivit upptagen och därför är lös och riskabel vid framförandet av större timmerlass. På dylika basvägar böra därför de första timmerlassen göras mindre, för att successivt utökas, när vägen blir bättre.

Vidare framhålles i nyssnämnda anvisningar, att basväg skall upphuggas till tillräcklig bredd, så att olycksfall på grund av klämning mellan timmerlass och för nära vägen stående träd och stubbar förhindras. (XVII: 31)

30. *Timmerhuggare*n J., som anträffades sittande på ett av honom nyss fällt träd, förklarade, att han blivit skadad, genom att »något tungt» fallit ned på hans huvud. J. forslades därför till sjukhus, där han emellertid senare avled. En del omständigheter och spår synas utvisa, att olyckan ägt rum i *samband med fällningen av det träd,* å vilket J. anträffades sittande efter olyckan. Då trädet föll, *hade en c:a* $2^1/_2$″ *grov trädgren* å detsamma vid beröringen med ett bredvidstående träd slitits loss och *fallit ned på J.,* som därav ramlat framstupa.

Vid fällning av träd kunna nedfallande torrgrenar, såväl från det träd, som fälles, som från närstående, förorsaka svåra olycksfall. För att undgå dylika olycksfall, liksom även slag av rotändan, som vid trädets fall ofta med stor kraft slungas uppåt eller åt sidan, bör huggaren hastigt avlägsna sig några steg från stubben, så snart trädet börjar falla.

(XVII: 32)

Övriga olycksfall.

31. Vid ett *nybygge* höllo en arbetare J. och en kamrat på med att förflytta murarbockar mellan två våningar. Bockarna langades ned från ett fönster i ett burspråk i 5:e våningen till ett fönster i 4:e våningen, där J. tog emot desamma och placerade dem i rummet. Bockarna äro 4·3 m långa och 1 m höga samt förfärdigade av 1-tumsbräder. Vid mottagandet av en bock sträckte sig J. för långt ut, *tog överbalansen och föll ned i gatan.* Han avled strax efter ankomsten till lasarettet.

Olycksfallet får helt tillskrivas arbetarnas oförsiktighet att genom fönstren söka langa så pass tunga bockar från en våning till en annan. (L: 22)

Yrkesinspektionens verksamhet under 1:a kvartalet 1935.

	Förrättnings- och resedagar	Lämnade skriftliga meddelanden	Ink. protokoll över besiktn. av ångpannor	Ink. protokoll över besiktn. av kokare o. d.	Intyg över besiktn. av hissar och kranar	Lämnade eftergifter	Framställn. enl. 38 el. 39 § arb.-skyddsl.	Åtal: Anmälda	Åtal: Verkställda	Åtal: Fällande domar	Anmälningar om olycksfall i arbete	Därav olycksfall med dödlig utgång	Anmäln. om yrkessjukd.	Antal under kvartalet besökta arbetsställen	Därav för första gången under året besökta: arbetsställen	Därav för första gången under året besökta: med summa arbetare
Yrkesinspektionen																
I distriktet . .	237	49	114	37	200	31	—	2	2	—	2 829	4	—	587	529	11 860
II » . .	92	49	170	—	301	21	—	—	—	—	3 497	8	5	285	285	6 353
III » . .	81	192	270	31	144	28	—	1	1	1	1 912	4	—	378	373	4 218
IV » . .	108	94	293	—	29	36	—	7	4	4	2 158	7	—	277	276	7 997
V » . .	166	69	128	2	330	57	—	—	1	1	3 461	15	—	754	748	8 716
VI » . .	165	91	125	8	288	18	—	6	3	4	3 852	8	—	753	745	18 716
VII » . .	96	149	100	33	299	20	—	2	4	4	2 585	22	1	374	371	8 051
VIII » . .	151	185	98	1	47	10	—	—	—	—	3 848	11	—	644	644	12 173
IX » . .	55	58	72	71	87	13	—	1	—	1	3 656	10	—	205	201	2 235
Summa	1 151	936	[1] 1 370	[2] 183	1 725	234	—	19	15	15	[3] 27 798	[3] 89	6	4 257	4 172	80 319
Yrkesinspektrisen o. assistenter	133	33	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	199	188	7 034
Bergmästarna																
Norra distriktet . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	115	1	2	—	—	—
Gävle-Dala distrikt	13	3	—	—	—	—	—	—	—	—	99	3	—	12	12	1 513
Östra distriktet . .	7	1	—	—	6	—	—	—	—	—	147	—	1	9	9	466
Västra » . .	12	1	—	—	92	—	—	—	—	—	220	—	—	35	35	778
Södra » . .	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	104	1	—	7	7	918
Summa	42	5	—	—	98	—	—	—	—	—	685	5	3	63	63	3 675
Sprängämnesinspektören . . .	30	210	—	—	—	—	—	—	—	—	[4] 26	—	—	42	42	962
Elektriska inspektörerna																
Norra distriktet . .	27	14	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	51	51	—
Östra » . .	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1	—	—	—	—
Västra » . .	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	3	3	—
Södra » . .	6	7	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1	—	11	11	—
Summa	41	26	—	—	—	—	—	—	—	—	[5] 30	[5] 2	—	65	65	—
Järnvägsinspektörerna																
Statens järnvägar																
säkerhetstjänsten	16	7	—	—	—	—	—	—	—	—	} 574	4	—	33	33	540
maskintjänsten .	18	—	—	—	278	—	—	—	—	—				18	18	—
Enskl. järnvägar	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	282	1	—	124	124	618
Summa	77	7	—	—	278	—	—	—	—	—	[4] 856	[4] 5	—	175	175	1 158
Skogs- och flottledsinspektören	88	264	—	—	—	—	—	—	—	—	[4] 4 639	[4] 13	—	112 *187	112 *187	2 032 *2 064

[1] Härav större besiktning i 429 fall. — [2] Härav större besiktning i 115 fall. — [3] Av dessa olycksfall ha 22 899, därav 56 med dödlig utgång, inträffat inom yrkesinspektionens tillsynsområde. — [4] Dessa olycksfall ingå i de ovan för de olika distrikten redovisade summorna. — [5] Av dessa olycksfall, som inräknats i de ovan för de olika distrikten redovisade summorna, ha 4, därav 2 med dödlig utgång, inträffat inom inspektörens för statens elektrifierade järnvägar tillsynsområde. — * Avser inspekterade härbärgen resp. antal arbetare, som kunna inkvarteras i dessa.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1934										1935		
	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	23·8	19·6	15·4	14·0	12·9	13·3	13·0	14·8	17·1	23·7	22·5	[1]20·2	17·8
Ansökn. per 100 lediga platser .	430	401	317	298	292	281	286	326	446	446	380	396	351
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	3·24	·	·	3·55	·	·	3·63	·	·	3·59	·	·	3·51
Sysselsättn.-index (1926–30 = 100)	91·0	·	·	99·1	·	·	100·8	·	·	98·8	·	·	99·1
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	30·8	29·0	25·6	23·4	23·4	24·6	23·1	23·7	24·7	27·2	28·8	28·8	27·1
Danmark. Arbetslöshet, i % .	28·4	21·6	16·8	15·5	15·3	15·5	16·4	18·3	22·3	30·3	29·5	28·3	22·3
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	114	96	77	74	72	75	79	85	104	134	133	130	102
Finland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	40	32	24	16	11	11	12	16	19	19	22	23	22
Ansökn. per 100 lediga platser .	493	356	271	330	383	328	271	285	271	434	354	391	331
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	·	87·7	·	·	101·2	·	·	99·0	·	·	96·8	·	·
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	17·2	16·6	16·2	16·4	16·7	16·5	16·1	16·4	16·4	16·1	17·7	17·5	16·5
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	2 264	2 209	2 148	2 150	2 185	2 195	2 144	2 182	2 185	2 151	2 397	2 358	2 225
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	105·6	106·5	107·0	106·8	106·5	106·9	107·5	107·1	107·2	107·6	105·5	105·8	107·1
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	101	98	94	90	90	98	110	117	124	128	139	142	138
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	28·5	26·6	29·1	29·1	30·9	31·7	[1]31·3	[1]32·0	[1]33·3	[1]37·9	41·9	38·0	33·1
Arbetslöshetsindex	[1]26·5	25·4	25·3	[1]25·2	[1]26·7	[1]27·3	[1]27·5	[1]28·2	[1]29·6	[1]33·5	35·7	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	35·5	37·0	34·2	34·0	35·6	34·6	34·1	33·9	35·9	39·7	40·8	—	—
Tyskland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	*2 798*	*2 609*	*2 529*	*2 481*	*2 426*	*2 398*	*2 282*	*2 268*	*2 353*	*2 605*	*2 974*	*2 764*	*2 402*
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	1 160	1 060	1 054	1 078	1 089	1 093	1 055	1 064	1 122	1 300	1 621	1 540	1 242
Sysselsatta löntagare (i miljoner)	14·7	15·3	15·6	15·5	15·5	15·6	15·6	15·6	15·5	14·9	14·4	14·7	15·3
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	326	296	274	264	257	248	244	249	275	308	334	335	315
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	17·3	14·3	12·9	12·4	12·3	12·8	13·3	13·7	16·0	20·1	23·8	23·6	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	84	·	·	88	·	·	84	·	·	82	·	·	—
Sysselsättn:index (1 kv. 1925 = 100)	83	·	·	85	·	·	84	·	·	82	·	·	—
Frankrike. Underst. arbetsl. (1 000)	346	335	318	311	320	325	326	340	362	405	468	501	493
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	379	369	352	345	350	358	353	382	408	454	527	546	527
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	1 057	996	941	831	887	867	887	905	970	962	1 012	956	—
Estland. Oplac. arbetssökande	6 005	3 062	1 990	903	493	838	1 016	1 796	2 927	2 739	3 406	3 721	3 121
Sysselsättn:index (1 jan. 1927 = 100)	108·6	112·6	121·4	120·9	116·9	113·4	112·3	111·7	110·9	109·4	110·0	117·4	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	10 480	7 265	1 831	1 019	904	949	999	1 796	5 012	7 854	[1]7604	[1]7008	6 410
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	18·5	17·0	15·7	14·6	14·0	13·8	13·8	14·0	15·9	19·7	[1]23·7	24·6	24·5
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	19·5	17·8	15·8	15·8	15·8	16·3	16·1	15·5	16·4	19·0	21·0	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	790	704	625	583	569	572	576	599	669	752	818	[1]834	804
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	25	25	24	23	22	22	21	20	21	22	22	—	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	278	308	301	337	346	311	338	329	333	381	380	—	—
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	27	16	13	14	13	13	12	13	14	17	21	—	—
Jugoslavien. Arbetslösa (1 000)	21	19	12	9	10	11	10	11	12	16	27	30	—
Bulgarien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	41	36	36	33	25	24	21	23	30	39	36	—	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	19·5	19·1	18·5	18·0	17·9	16·5	16·4	16·2	17·5	18·0	18·1	18·2	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	91·3	92·0	96·6	101·0	99·9	98·8	100·0	100·2	98·9	94·4	94·6	96·4	93·4
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. St. (1923—25 = 100)	80·8	[1]82·4	[1]82·5	[1]81·1	[1]79·6	[1]79·8	75·8	[1]78·4	76·8	[1]78·0	78·7	81·2	—
Arbetslöshet, i %	21·3	20·7	20·0	19·6	20·8	21·6	20·3	20·1	21·1	[1]21·2	21·0	20·0	19·4
Australien. Arbetslöshet, i % .	21·9	·	·	20·9	·	·	20·4	·	·	18·8	·	·	22·6
Nya Zeeland. Arbetslösa (1000-tal)	44	45	46	48	50	51	50	48	46	44	44	—	—

[1] Reviderade siffror.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under april 1935.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	20 089	9 559	7 571	210	Hallands län . .	1 390	499	273	279
Stockholms län .	4 613	2 274	1 634	203	Göteborgs stad .	11 572	3 439	2 778	336
Uppsala län . . .	2 508	1 566	1 217	160	Göteborgs o. Boh.l.	5 922	1 215	889	487
Södermanlands län	1 508	1 153	739	131	Älvsborgs län . .	2 191	692	455	317
Östergötlands län	2 811	1 835	1 184	153	Skaraborgs län .	2 148	1 405	784	153
Norrköping . . .	1 647	512	400	322	Värmlands län . .	5 649	1 184	905	477
Jönköpings län .	2 014	923	486	218	Örebro län	3 626	1 565	795	232
Kronobergs län .	1 723	768	508	224	Västmanlands län	1 914	1 020	758	188
Norra Kalmar län	996	196	155	508	Kopparbergs län .	3 928	801	668	490
Södra Kalmar län	2 629	723	592	364	Gävleborgs län . .	4 990	554	461	901
Gotlands län . . .	713	410	253	174	Västernorrlands l.	8 764	392	376	2 236
Blekinge län . . .	4 345	1 403	987	310	Jämtlands län . .	1 863	456	421	409
Kristianstads län .	1 979	1 469	927	135	Västerbottens län	2 492	344	223	724
Malmöh. l.: Malmö	5 251	1 970	1 463	267	Norrbottens län .	5 079	737	714	689
Hälsingborg . .	2 848	751	644	379					
Länet i övrigt .	4 050	2 555	1 713	159	Tillsammans	**121 252**	**42 370**	**30 973**	**286**

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	14 886	8 330	5 249	1 005	2 682	1 048	15 525	15 891	11 012	6 297	144
därav jordbruk .	10 401	8 009	4 946	1 005	2 682	1 048	11 058	11 406	10 691	5 994	107
skogshush.	4 485	321	303	—	—	—	4 467	4 485	321	303	1 397
Industri o. hantverk	41 625	2 570	2 421	1 529	678	470	41 616	43 154	3 248	2 891	1 329
Sjöfart och fiske .	8 694	2 196	2 172	369	187	159	8 954	9 063	2 383	2 331	380
Handel o. samfärdsel	11 744	1 925	1 546	3 975	3 682	2 458	14 829	15 719	5 607	4 004	280
Husligt arbete . .	33	11	8	9 544	11 203	6 643	7 556	9 577	11 214	6 651	85
Diverse arbete . . .	24 651	4 282	4 261	2	10	10	23 713	24 653	4 292	4 271	574
Ungd. ut. särsk. utb.	2 638	—	—	557	—	—	3 122	3 195	—	—	—
Reservarbete . . .	—	4 614	4 528	—	—	—	—	—	4 614	4 528	—
Summa	**104 271**	**23 928**	**20 185**	**16 981**	**18 442**	**10 788**	**115 315**	**121 252**	**42 370**	**30 973**	**286**
Därav under 18 år	3 686	2 279	1 456	2 180	2 200	1 239	5 703	5 866	4 479	2 695	131
Summa mars 1935	111 929	21 686	17 795	17 232	15 086	9 107	123 689	129 161	36 772	26 902	351
» april 1934	126 276	21 593	19 598	18 249	14 440	9 389	141 044	144 525	36 033	28 987	401
» » 1933	145 027	19 285	18 342	19 026	12 883	9 131	160 215	164 053	32 168	27 473	510
» » 1932	88 359	16 280	15 005	18 975	15 170	10 555	101 996	107 334	31 450	25 560	341

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 2 648 platser, varav 2 215 manliga och 433 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 2 797, 2 282 och 515 samt under nästlidna månad resp. 2 029, 1 704 och 325.

	Arbetsförmedlingsanstalter	Hela antalet			Jordbruk			Skogshushållning			Ingenjörsarbete m. m.			Malmbrytn.- o. metallindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans	Lp	T.p	Ans.	L.p.	T.p.
	Manl. avdeln. .	**104271**	**23928**	**20185**	**10401**	**8009**	**4946**	**4485**	**321**	**303**	**211**	**9**	**7**	**8 518**	**711**	**612**
1	Stockholms stad .	14 890	4 501	4 298	490	91	90	8	—	—	131	4	4	2 181	154	124
2	Stockholms län .	4 140	1 492	1 304	1 316	991	815	46	23	23	4	—	—	325	30	28
3	Uppsala län . . .	2 209	1 194	991	559	490	321	106	—	—	2	—	—	111	14	8
4	Södermanlands län	1 084	632	460	363	435	264	3	1	1	—	—	—	150	25	25
5	Östergötlands län	2 183	1 089	781	831	746	464	10	7	7	—	—	—	133	31	22
6	Norrköping . . .	1 506	341	311	116	128	111	—	—	—	2	—	—	111	7	6
7	Jönköpings län .	1 638	466	306	174	236	82	35	26	26	2	—	—	96	2	2
8	Kronobergs län .	1 501	464	344	261	318	200	8	22	22	1	—	—	26	3	3
9	Kalmar län . . .	3 319	646	565	335	246	171	50	—	—	2	—	—	284	2	2
10	Gotlands län . .	556	229	163	155	186	123	—	—	—	—	—	—	13	1	—
11	Blekinge län . .	3 762	750	601	386	316	172	2	—	—	1	—	—	123	9	9
12	Kristianstads län	1 386	698	497	423	496	309	5	—	—	—	—	—	51	5	2
13	Malmöh. l.: Malmö	3 766	632	535	159	78	49	—	—	—	1	—	—	328	42	34
14	Hälsingborg . .	2 482	451	431	114	47	34	—	—	—	—	—	—	184	8	8
15	Länet i övrigt .	3 632	1 863	1 425	646	779	388	1	1	1	—	—	—	219	23	16
16	Hallands län . .	1 198	269	151	116	169	60	15	—	—	1	—	—	69	—	—
17	Göteborgs stad . .	9 689	1 793	1 666	156	139	117	—	—	—	42	4	2	1 249	166	162
18	Göteb. o. Boh. län	5 643	876	734	253	274	144	19	2	2	5	—	—	132	19	16
19	Älvsborgs län . .	2 053	507	376	152	144	66	13	1	1	2	—	—	183	26	17
20	Skaraborgs län .	1 778	777	528	397	505	265	6	12	12	—	—	—	136	34	31
21	Värmlands län .	5 369	762	696	620	224	158	868	14	14	5	—	—	178	20	20
22	Örebro län . . .	3 207	838	522	295	466	173	155	25	13	3	—	—	497	11	11
23	Västmanlands län	1 489	575	461	497	362	253	29	2	2	—	—	—	137	25	20
24	Kopparbergs län .	3 571	456	434	239	58	45	520	5	5	—	—	—	687	44	37
25	Gävleborgs län .	4 695	338	331	532	26	21	792	44	44	1	—	—	134	5	5
26	Västernorrlands l.	8 705	351	347	298	8	5	906	14	14	4	—	—	79	1	—
27	Jämtlands län . .	1 623	207	201	104	32	32	409	21	15	1	1	1	22	2	2
28	Västerbottens län	2 314	95	90	274	15	10	170	5	5	—	—	—	12	1	1
29	Norrbottens län .	4 883	636	636	140	4	4	309	96	96	1	—	—	668	1	1
	Kvinnl. avdeln. .	**16 981**	**18442**	**10788**	**1 005**	**2682**	**1048**	—	—	—	**1**	—	—	**114**	**24**	**21**
1	Stockholms stad .	5 199	5 058	3 273	250	429	429	—	—	—	1	—	—	87	9	7
2	Stockholms län .	473	782	330	39	82	34	—	—	—	—	—	—	1	2	2
3	Uppsala län . . .	299	372	226	57	88	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	424	521	279	53	111	39	—	—	—	—	—	—	—	1	1
5	Östergötlands län	628	746	403	39	124	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping . . .	141	171	89	4	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län .	376	457	180	12	104	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län .	222	304	164	35	95	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län . . .	306	273	182	19	46	20	—	—	—	—	—	—	12	—	—
10	Gotlands län . .	157	181	90	8	40	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län . .	583	653	386	33	165	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	593	771	430	89	182	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöh. l.: Malmö	1 485	1 338	928	14	36	5	—	—	—	—	—	—	9	8	8
14	Hälsingborg . .	366	300	213	9	18	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Länet i övrigt .	418	692	288	55	236	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län . .	192	230	122	15	49	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs stad .	1 883	1 646	1 112	52	61	58	—	—	—	—	—	—	4	2	1
18	Göteb. o. Boh. län	279	339	155	7	32	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län . .	138	185	79	5	16	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län .	370	628	256	35	175	32	—	—	—	—	—	—	1	2	2
21	Värmlands län .	280	422	209	48	124	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län . . .	419	727	273	43	210	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	425	445	297	29	91	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län .	357	345	234	23	55	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län .	295	216	130	7	23	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands l.	59	41	29	3	8	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . .	240	249	220	9	39	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	178	249	133	10	29	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län .	196	101	78	3	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jord- och stenindustri			Trävaru-industri			Pappers- och grafisk industri			Livsmedels-industri			Textil- och beklädnads-industri			Läder-, hår- o. gummi-industri			Kemisk-teknisk industri			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	
6 409	**243**	**240**	**7782**	**259**	**244**	**1772**	**89**	**88**	**1728**	**51**	**45**	**897**	**56**	**45**	**1 543**	**31**	**29**	**806**	**6**	**6**	
63	—	—	343	17	15	217	8	7	313	1	1	138	21	20	261	10	10	46	4	4	1
67	14	14	130	6	6	75	20	20	54	5	5	11	1	1	26	4	3	2	—	—	2
52	—	—	349	—	—	20	35	35	45	1	—	6	3	2	27	—	—	—	—	—	3
4	2	2	79	11	11	2	—	—	21	1	1	7	—	—	7	—	—	1	—	—	4
22	—	—	90	9	7	11	—	—	32	4	3	11	1	1	12	—	—	—	—	—	5
7	—	—	66	6	4	69	1	1	22	—	—	128	—	—	22	—	—	4	—	—	6
50	—	—	114	5	5	8	—	—	39	3	2	27	2	2	66	—	—	178	1	1	7
193	9	9	45	5	5	11	—	—	9	—	—	2	—	—	20	—	—	—	—	—	8
193	9	9	251	15	15	10	—	—	76	1	1	12	—	—	13	—	—	22	—	—	9
41	—	—	5	—	—	—	—	—	11	3	2	—	—	—	6	—	—	—	—	—	10
986	32	32	23	—	—	5	—	—	50	—	—	10	—	—	41	—	—	2	—	—	11
163	24	24	2	—	—	3	—	—	21	1	—	9	—	—	21	3	3	—	—	—	12
48	—	—	114	9	9	28	—	—	116	2	2	69	5	4	143	3	2	89	—	—	13
15	2	2	19	1	1	12	—	—	36	—	—	14	1	1	72	—	—	7	—	—	14
379	50	50	31	6	4	10	—	—	189	11	11	9	2	1	129	1	1	39	—	—	15
208	—	—	37	—	—	26	9	9	31	—	—	43	6	—	51	—	—	—	—	—	16
34	—	—	538	20	17	141	6	6	207	1	1	114	12	11	181	4	4	56	—	—	17
3 255	81	79	61	8	6	16	—	—	94	6	6	116	—	—	40	1	1	94	—	—	18
18	5	5	46	9	9	101	4	4	25	2	2	68	—	—	27	2	2	111	1	1	19
74	6	5	60	11	10	5	—	—	49	3	2	10	1	1	9	—	—	145	—	—	20
211	—	—	400	7	7	69	—	—	43	—	—	59	—	—	35	—	—	2	—	—	21
43	6	6	79	7	7	19	2	2	38	2	2	11	—	—	241	1	1	3	—	—	22
22	—	—	50	3	3	2	—	—	29	1	1	4	1	1	8	—	—	—	—	—	23
13	1	1	278	1	1	75	—	—	16	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	24
73	—	—	672	17	16	57	2	2	68	—	—	12	—	—	22	—	—	1	—	—	25
111	—	—	2355	5	5	602	2	2	53	1	1	5	—	—	24	1	1	4	—	—	26
27	—	—	89	—	—	95	—	—	13	—	—	1	—	—	10	1	1	—	—	—	27
17	—	—	513	—	—	70	—	—	4	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	28
20	2	2	893	81	81	13	—	—	24	1	1	—	—	—	23	—	—	—	—	—	29
5	**—**	**—**	**2**	**2**	**2**	**107**	**67**	**56**	**294**	**171**	**118**	**783**	**386**	**256**	**178**	**20**	**9**	**44**	**8**	**8**	
1	—	—	—	2	2	57	38	32	82	55	39	228	226	132	64	12	7	15	5	5	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	2	6	3	3	—	4	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	20	—	—	2	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	1	1	13	9	7	8	9	8	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	2	2	6	8	4	13	4	4	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	7	3	3	1	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	2	2	5	2	1	63	3	1	1	—	—	3	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	2	2	—	—	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	14	8	5	2	2	—	—	—	—	—	—	12
—	—	—	2	—	—	19	17	15	46	13	8	151	70	58	55	2	2	8	3	3	13
—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—	—	19	1	—	28	—	—	2	—	—	14
2	—	—	—	—	—	—	—	—	9	2	2	18	4	4	4	—	—	4	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	2	1	—	3	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	29	5	4	78	31	28	155	41	25	17	1	—	1	—	—	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	12	2	1	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	8	2	3	—	—	—	—	—	11	—	—	20
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	3	3	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	4	1	19	7	5	3	1	—	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	6	6	21	3	3	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	3	1	1	—	—	—	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Byggnadsverksamhet			Kraft- o. värmeproduktion			Sjöfart och fiske			Kontorsarbete			Butiks- och lagerarbete		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manl. avdeln. . .	**11 518**	**1064**	**1054**	**491**	**51**	**51**	**8 694**	**2196**	**2172**	**1360**	**130**	**106**	**3 445**	**335**	**327**
1	Stockholms stad .	3 577	195	193	200	4	4	769	430	413	593	45	40	1 569	213	210
2	Stockholms län .	581	63	62	24	1	1	95	20	20	33	3	3	101	14	14
3	Uppsala län . . .	196	7	7	11	—	—	28	1	1	22	4	3	29	3	3
4	Södermanlands län	30	15	15	2	—	—	79	14	14	3	—	—	19	1	1
5	Östergötlands län	229	73	73	7	1	1	20	1	1	8	1	1	39	—	—
6	Norrköping . . .	394	19	18	9	—	—	110	64	64	16	1	—	80	2	1
7	Jönköpings län .	175	26	26	9	1	1	9	2	2	20	1	—	34	—	—
8	Kronobergs län .	183	9	9	8	—	—	2	—	—	5	—	—	2	1	1
9	Kalmar län . . .	213	5	5	7	—	—	790	203	203	16	1	1	29	—	—
10	Gotlands län . .	15	—	—	5	—	—	131	27	27	—	—	—	6	1	1
11	Blekinge län . .	147	6	6	14	1	1	511	182	179	13	—	—	30	—	—
12	Kristianstads län	132	33	33	6	1	1	34	3	3	12	—	—	9	—	—
13	Malmöh. l.: Malmö	510	19	18	43	2	2	425	120	119	87	4	3	239	10	8
14	Hälsingborg . .	227	37	37	7	—	—	1 053	222	222	33	3	3	76	1	1
15	Länet i övrigt .	203	57	57	6	33	33	502	189	189	27	1	1	89	16	16
16	Hallands län . .	117	9	9	8	—	—	159	36	36	10	—	—	38	—	—
17	Göteborgs stad .	730	74	71	37	5	5	2 686	515	514	303	60	46	688	64	62
18	Göteb. o. Boh. län	400	72	72	6	—	—	233	46	44	17	3	2	38	1	1
19	Älvsborgs län . .	257	38	38	5	—	—	30	2	2	12	—	—	46	3	3
20	Skaraborgs län .	110	22	22	7	2	2	27	3	3	15	2	2	25	4	4
21	Värmlands län .	944	39	39	14	—	—	82	30	30	24	—	—	32	—	—
22	Örebro län . . .	234	31	29	11	—	—	25	—	—	22	—	—	54	1	1
23	Västmanlands län	93	10	10	10	—	—	56	19	19	6	—	—	21	—	—
24	Kopparbergs län .	199	69	69	2	—	—	2	—	—	5	—	—	11	—	—
25	Gävleborgs län .	322	15	15	14	—	—	280	19	19	22	1	1	46	—	—
26	Västernorrlands l.	642	32	32	11	—	—	439	42	42	13	—	—	47	—	—
27	Jämtlands län . .	76	9	9	2	—	—	1	—	—	6	—	—	18	—	—
28	Västerbottens län	126	10	10	—	—	—	78	2	2	3	—	—	2	—	—
29	Norrbottens län .	456	70	70	6	—	—	38	4	4	14	—	—	28	—	—
	Kvinnl. avdeln. .	—	—	—	**1**	—	—	**369**	**187**	**159**	**320**	**110**	**79**	**729**	**353**	**221**
1	Stockholms stad .	—	—	—	—	—	—	205	105	91	146	55	38	311	149	77
2	Stockholms län .	—	—	—	1	—	—	4	1	1	5	—	—	8	8	5
3	Uppsala län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	1	1
4	Södermanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	1	1
5	Östergötlands län	—	—	—	—	—	—	4	3	3	—	—	—	17	6	6
6	Norrköping . . .	—	—	—	—	—	—	4	4	4	—	—	—	1	2	2
7	Jönköpings län .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5	2	—	13	5	3
8	Kronobergs län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—
9	Kalmar län . . .	—	—	—	—	—	—	16	1	1	—	—	—	3	3	3
10	Gotlands län . .	—	—	—	—	—	—	9	3	3	1	—	—	6	4	2
11	Blekinge län . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	1	—	13	5	4
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	5	3	3
13	Malmöh. l.: Malmö	—	—	—	—	—	—	9	3	3	40	20	18	145	66	57
14	Hälsingborg . .	—	—	—	—	—	—	10	7	7	1	2	1	12	21	17
15	Länet i övrigt .	—	—	—	—	—	—	6	2	2	1	—	—	7	3	3
16	Hallands län . .	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	4	2	2
17	Göteborgs stad .	—	—	—	—	—	—	77	44	31	95	21	16	129	57	24
18	Göteb. o. Boh. län	—	—	—	—	—	—	2	3	3	1	—	—	3	1	—
19	Älvsborgs län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—
20	Skaraborgs län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1
21	Värmlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
22	Örebro län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	16	3	1
23	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4	2	1	13	7	5
24	Kopparbergs län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
25	Gävleborgs län .	—	—	—	—	—	—	5	1	1	—	—	—	5	2	2
26	Västernorrlands l.	—	—	—	—	—	—	12	8	8	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—
29	Norrbottens län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	4	—	—

Hotell- o. restaurang-rörelse			Land-transport			Allmän tjänst o. fria yrken			Husligt arbete			Diversearbete			Ung-dom ut. utb.	Reserv-arbete		
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
752	**50**	**45**	**5 363**	**1 339**	**1 001**	**824**	**71**	**67**	**33**	**11**	**8**	**24 651**	**4282**	**4261**	**2 638**	**4 614**	**4 528**	
396	6	6	1 735	310	169	304	32	32	15	—	—	1 472	2503	2503	69	453	453	1
19	5	4	271	50	45	18	1	1	4	2	—	886	99	99	52	140	140	2
5	1	1	75	20	12	9	—	—	—	—	—	440	31	29	117	584	569	3
6	—	—	60	27	26	6	1	1	1	—	—	233	78	78	8	21	21	4
8	2	2	103	52	39	13	—	—	2	4	4	568	85	84	34	72	72	5
6	—	—	149	27	20	4	—	—	—	—	—	177	7	7	14	79	79	6
16	4	3	87	19	16	15	1	1	1	—	—	453	21	21	30	116	116	7
4	1	1	25	6	4	3	—	—	—	—	—	685	65	65	8	25	25	8
14	4	2	76	9	5	5	—	—	—	—	—	880	117	117	41	34	34	9
8	—	—	26	6	5	3	—	—	—	—	—	130	3	3	1	2	2	10
15	—	—	118	37	36	73	—	—	3	—	—	1 201	41	40	8	126	126	11
10	1	1	59	14	10	18	—	—	—	—	—	389	82	76	19	35	35	12
40	—	—	359	114	62	44	1	—	—	—	—	853	40	40	71	183	183	13
12	—	—	140	17	10	29	—	—	—	—	—	411	4	4	21	108	108	14
12	1	1	142	48	41	18	—	—	—	—	—	960	170	169	21	475	446	15
6	—	—	51	5	2	12	—	—	1	—	—	178	19	19	21	16	16	16
104	12	11	669	415	344	99	31	28	5	—	—	1 505	166	166	145	99	99	17
9	5	5	141	38	36	8	—	—	—	—	—	621	42	42	85	278	278	18
7	2	2	99	15	14	7	—	—	—	1	—	813	94	94	31	158	116	19
7	—	—	84	14	11	21	—	—	—	—	—	522	72	72	69	86	86	20
7	—	—	148	16	16	8	—	—	—	1	1	1 473	23	23	147	388	388	21
9	1	1	149	19	17	24	1	1	1	—	—	1 207	91	84	87	174	174	22
4	—	—	31	21	21	6	—	—	—	2	2	453	43	43	31	86	86	23
5	1	1	40	4	4	—	—	—	—	—	—	1 273	31	29	201	242	242	24
6	2	2	170	16	16	14	—	—	—	1	1	1 302	41	40	155	149	149	25
4	—	—	116	5	5	10	1	1	—	—	—	2 536	65	65	446	174	174	26
10	2	2	48	6	6	23	—	—	—	—	—	601	12	12	67	121	121	27
—	—	—	17	5	5	—	—	—	—	—	—	890	26	26	136	30	30	28
3	—	—	175	4	4	30	2	2	—	—	—	1 539	211	211	503	160	160	29
2295	**2267**	**1638**	**169**	**435**	**171**	**462**	**517**	**349**	**9 544**	**11203**	**6643**	**2**	**10**	**10**	**557**	—	—	
870	585	472	91	246	83	236	178	113	2 439	2 955	1737	1	9	9	115	—	—	1
53	64	40	—	1	1	19	34	15	326	579	226	1	1	1	5	—	—	2
20	26	15	1	4	3	3	5	3	189	245	167	—	—	—	3	—	—	3
21	32	29	—	7	4	6	10	6	263	340	183	—	—	—	54	—	—	4
56	96	75	3	1	1	11	15	10	453	487	261	—	—	—	26	—	—	5
6	21	9	2	1	—	—	3	—	103	129	70	—	—	—	11	—	—	6
27	38	23	2	4	4	5	9	5	233	287	130	—	—	—	7	—	—	7
36	51	33	—	—	—	6	3	3	142	152	92	—	—	—	—	—	—	8
56	49	42	1	1	1	1	7	4	178	161	108	—	—	—	13	—	—	9
42	29	22	7	2	1	6	7	5	77	94	49	—	—	—	—	—	—	10
58	93	61	5	6	4	13	13	11	443	368	280	—	—	—	—	—	—	11
107	133	70	1	4	1	3	8	4	359	424	275	—	—	—	10	—	—	12
133	145	109	3	42	9	17	26	12	780	887	621	—	—	—	54	—	—	13
64	60	46	4	12	3	2	5	4	189	172	130	—	—	—	24	—	—	14
48	80	53	5	5	4	6	11	6	231	349	176	—	—	—	22	—	—	15
26	22	17	—	6	5	2	6	6	120	141	82	—	—	—	17	—	—	16
210	198	129	29	67	32	71	99	91	831	1 019	673	—	—	—	105	—	—	17
52	72	38	—	1	—	8	12	6	169	215	104	—	—	—	23	—	—	18
18	18	12	—	—	—	3	6	4	101	144	57	—	—	—	3	—	—	19
27	51	24	2	2	1	8	23	17	243	366	177	—	—	—	26	—	—	20
20	30	20	—	1	1	5	6	3	190	256	143	—	—	—	12	—	—	21
30	41	25	5	11	3	10	9	2	278	440	203	—	—	—	5	—	—	22
41	73	60	5	7	7	8	8	7	284	248	178	—	—	—	12	—	—	23
70	80	57	2	2	2	5	3	3	251	204	147	—	—	—	—	—	—	24
29	26	14	1	2	1	3	3	1	230	157	104	—	—	—	10	—	—	25
9	4	3	—	—	—	—	—	—	35	21	15	—	—	—	—	—	—	26
120	107	107	—	—	—	—	6	6	106	95	91	—	—	—	—	—	—	27
21	25	17	—	—	—	5	1	1	140	193	106	—	—	—	—	—	—	28
25	18	16	—	—	—	—	1	1	161	75	58	—	—	—	—	—	—	29

Livsmedelspriser och levnadskostnader.

Livsmedelspriser under april månad 1935. De noteringar av minuthandelspriser å livsmedel (ävensom å bränsle och lyse), som meddelas i efterföljande sammandragstabell för socialstyrelsens 49 ombudsorter, ha inhämtats och bearbetats på samma sätt, som tidigare varit fallet.

Under april ha åtskilliga varuslag varit underkastade mindre prisförskjutningar i både uppåt- och nedåtgående riktning, vilka dock i stort sett motvägt varandra.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar juli 1914—april 1935 och 1931—april 1935. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna ägt rum i detaljhandeln till och med april 1935 med utgångspunkt dels från tiden före världskrigets utbrott, dels från 1931 (den genomsnittliga prisnivån i december 1930, mars, juni och september 1931), meddelas efterföljande serier av *vägda* indextal.

Basperiod	Juli 1914	Årsmedeltal 1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1934 1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	1935 1:a kv.	mars	apr.
juli 1914	100	153	154	150	140	131	127	123	124	122	124	126	126	127	127	127
år 1931	•	•	•	•	•	100	97	93	94	92	94	95	96	96	97	96

Den allmänna prisnivån i fråga om livsmedel, bränsle och lyse har under april varit oförändrad. Det må noga observeras, att ovan angivna indextal endast avse de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse. Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för hyra, kläder, skatter m. m. inberäknade), vilket beräknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen, den 1 april 1935, 155 med juli 1914 som utgångspunkt och 97 med 1931 som basår (se nyssnämnda kvartalsrapport, sid. 279).

*

Riksbankens konsumtionsprisindex har i samarbete med socialstyrelsen fullföljts enligt samma metod som tidigare (se Soc. Medd. årg. 1933, sid. 709). Indexserien med rörlig basperiod anger prisnivån under varje vecka i förhållande till prisnivån under närmast föregående vecka, medan serien med fast basperiod hela tiden utgår från prisnivån i september 1931. De senaste veckorna visa följande indextal:

	februari 1935 16	23	mars 1935 2	9	16	23	30	april 1935 6	13	20	27
Rörlig basperiod: (föreg. vecka = 100)	99·87	100·00	99·99	100·04	100·00	100·01	100·01	100·03	99·94	100·08	99·94
Fast basperiod: (sept. 1931 = 100)	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·1	100·0	100·0	99·9

Varuslag	Kvantitet	1913	1919	1934	April 1934	Febr. 1935	Mars 1935	April[2] 1935	Höjn. el. sänkn. i % april 1914—april 1935	Höjn. el. sänkn. i % april 1934—april 1935
Mjölk: oskummad	l	14	47	21	21	21	21	21	+ 50·0	0·0
separerad	»	6	23	7	7	7	7	7	+ 16·7	0·0
Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	729	276	275	276	275	275	+ 20·1	0·0
mat- (lands-)	»	213	727	253	253	256	256	255	+ 21·4	+ 0·8
Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	624	170	172	173	173	174	+ 7·4	+ 1·2
halvfet, » »	»	121	500	125	125	124	125	127	+ 6·7	+ 1·6
Margarin, växt-, ej smörblandat	»	135	433	141	138	146	142	135	— 2·2	— 2·2
Ägg, svenska, färska	tjog	159	681	168	127	187	175	126	+ 0·8	— 0·8
Potatis: gammal	5 l	28	71	36	34	40	40	41	+ 46·4	+ 20·6
»	hl	·	1271	519	500	585	609	620	·	+ 24·0
färsk, svensk	5 l	46	102	62	—	—	—	—	—	—
Gula ärter, svenska	kg	31	78	42	40	51	52	52	+ 73·3	+ 30·0
Bruna bönor, holländska	»	48	214	53	50	59	60	60	+ 30·4	+ 20·0
Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	75	35	34	37	37	38	+ 22·6	+ 11·8
råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	56	23	23	24	24	24	+ 14·3	+ 4·3
rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	73	31	31	32	32	33	+ 26·9	+ 6·5
Gryn: havre-, ångpreparerade	»	36	99	34	34	35	35	35	— 2·8	+ 2·9
ris-, burma- el. svenska prima	»	41	111	41	41	40	40	40	+ 2·6	— 2·4
Rågbröd: hårt { grovt spisbröd	»	41	96	59	60	59	59	59	+ 43·9	— 1·7
hårt { knäckebröd	»	·	·	84	84	82	82	82	·	— 2·4
sötlimpa eller siktbröd	»	38	96	58	58	58	57	57	+ 50·0	— 1·7
grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	64	45	45	45	44	44	+ 46·7	— 2·2
Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	230	134	134	133	132	132	+ 76·0	— 1·5
mjukt matbröd, { bakat med vatten	»	43	116	71	71	71	71	71	+ 65·1	0·0
billigaste sort { » » mjölk	»	60	167	84	84	84	85	85	+ 41·7	+ 1·2
mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	·	·	98	98	96	96	96	·	— 2·0
Nötkött, färskt: stek	»	122	563	156	149	165	166	168	+ 40·0	+ 12·8
soppkött	»	100	490	121	116	131	132	134	+ 35·4	+ 15·5
Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	512	198	197	208	207	209	+ 59·5	+ 6·1
spädkalv	»	72	312	117	114	122	121	122	+ 69·4	+ 7·0
Fårkött, färskt, stek	»	133	600	192	198	191	193	201	+ 47·8	+ 1·5
Malet nötkött (köttfärs)	»	·	·	147	140	155	155	157	·	+ 12·1
Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	133	605	186	130	156	154	156	+ 20·9	+ 20·0
salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	619	141	137	159	157	161	+ 18·4	+ 17·5
» amerikanskt (ryggfläsk)[1]	»	·	·	158	157	161	161	161	·	+ 2·5
Fisk, färsk: abborre	»	75	202	107	109	116	117	112	+ 53·4	+ 2·8
gädda	»	108	333	152	145	155	156	140	+ 40·0	— 3·4
sill	»	84	110	62	57	55	56	56	+ 75·0	— 1·8
strömming	»	38	114	57	52	55	57	53	+ 51·4	+ 1·9
torsk	»	55	160	87	86	88	87	87	+ 52·6	+ 1·2
rödspotta (spätta)	»	79	244	143	142	147	146	139	+ 78·2	— 2·1
kolja	»	·	·	113	112	117	116	115	·	+ 2·7
Salt sill, prima islands-	»	45	148	49	51	49	50	51	+ 15·9	0·0
Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	223	63	63	62	62	63	+ 12·5	0·0
Kaffe, rostat, santosblandning	»	·	·	301	301	301	297	292	·	— 3·0
Socker, bit-	»	67	133	46	46	46	46	46	— 28·1	0·0
Salt, matsalt	»	·	32	16	16	15	16	15	·	— 6·3
Äpplen, ät-	»	·	·	97	105	104	104	103	·	— 1·9
Apelsiner, medelstora	dussin	·	·	111	100	89	102	107	·	+ 7·0
Bananer, prima	kg	·	·	161	166	167	168	169	·	+ 1·8
Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	·	·	106	106	103	103	102	·	— 3·8
Vitkål, svensk	»	·	·	24	26	21	21	22	·	— 15·4
Pilsner, klass II, utan glas	1/8 l	·	·	24	24	24	24	24	·	0·0
Svagdricka	l	6	16	16	16	15	15	15	+ 150·0	— 6·3
Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	·	·	35	35	35	35	35	·	0·0
Fotogen, Water White	l	20	71	22	22	20	20	20	0·0	— 9·1
Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	·	·	17	17	17	17	17	·	0·0
Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	2310	920	920	935	940	940	+ 29·7	+ 2·2
barr-, » »	»	575	1895	715	715	730	725	725	+ 25·0	+ 1·4
Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	·	613	608	617	617	617	+ 56·6	+ 1·5
hushålls- (fyrkol), prima, »	»	234	·	287	284	292	292	292	+ 28·6	+ 2·8
Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	·	·	437	424	453	454	455	·	+ 7·3
c:a 40–60 el. 60–80 mm, »	»	·	·	421	407	435	435	436	·	+ 7·1

[1] Uppgifterna avse sidfläsk t. o. m. januari 1935.
[2] Preliminära siffror.

Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet.

I anslutning till den i föregående häfte av denna tidskrift meddelade redogörelsen för levnadskostnaderna i Sverige lämnas i nedanstående tabeller en sammanställning av motsvarande indextal från vissa främmande länder.

Tab. 1. Levnadskostnader i Sverige, Norge och Danmark. Indextal för de särskilda huvudposterna (livsmedel — inkl. dryckesvaror och tobak — bostad, bränsle och lyse, kläder, skatter, övriga utgifter).

Juli 1914 = 100	Sverige						Norge						Danmark					
	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.
juni/juli 1929	148	200	161	184	187	178	156	175	147	159	—	195	154	196	185	197	211	179
» 1930	138	205	159	180	176	178	151	174	144	153	—	195	142	200	179	179	200	176
» 1931	127	206	153	173	173	176	137	173	140	143	—	189	125	203	169	157	177	173
» 1932	124	206	146	168	172	177	138	172	138	144	—	188	122	205	168	163	152	179
» 1933	120	202	138	162	187	175	136	172	135	142	—	187	128	209	171	175	173	182
mars/apr. 1934	120	202	136	165	191	174	133	168	135	144	—	188	133	210	178	190	173	183
juni/juli »	123	201	136	166	191	174	137	168	135	144	—	188	134	210	178	191	199	183
sept./okt. »	125	201	136	167	189	174	140	166	134	144	—	188	139	210	178	193	199	182
dec./jan. 1935	124	201	137	168	189	174	139	166	134	144	—	188	139	216	176	192	199	183
mars/apr. »	126	198	137	167	178	174	140	166	134	144	—	189	143	216	177	192	199	183

Tab. 2. Levnadskostnader. Internationell översikt.

1914 (eller annat förkrigsår) = 100	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Storbritannien	Tyskland	Frankrike (Paris)	Belgien	Holland (Amsterdam)	Schweiz	Italien (Milano)	Förenta staterna	Kanada	Sydafrika	Nya Zeeland
juni/juli 1929	169	164	173	1192	161	153	556	867	169	161	544	170	156	132	160
» 1930	164	161	165	1189	155	148	572	866	162	158	531	167	156	129	158
» 1931	158	151	154	1003	147	138	589	798	153	150	488	150	137	123	145
» 1932	156	149	154	985	143	121	535	708	141	138	465	136	125	118	·
» 1933	153	147	160	967	138	119	516	697	137	131	447	128	120	115	126
mars/april 1934	153	145	165	966	139	121	526	677	142	130	448	·	126	116	126
april/maj »	·	147	·	957	137	121	·	670	·	130	447	·	125	117	125
maj/juni »	·	147	·	954	138	120	·	662	·	129	424	·	123	117	129
juni/juli »	155	148	166	948	141	122	522	653	140	129	419	136	122	116	129
juli/aug. »	·	148	·	950	142	123	·	654	·	129	420	·	122	116	129
aug./sept. »	·	150	·	969	143	123	·	659	·	129	415	·	123	116	129
sept./okt. »	155	149	168	970	143	123	511	660	140	129	416	·	123	116	129
okt./nov. »	·	149	·	981	144	123	·	664	·	129	418	·	123	116	129
nov./dec. »	·	149	·	1005	144	123	·	663	·	129	421	·	123	116	129
dec./jan. 1935	155	149	169	986	143	123	504	653	139	129	424	—	123	116	130
jan./febr. »	·	148	·	978	142	122	·	642	·	128	421	·	123	116	·
febr./mars »	·	149	·	969	141	123	·	632	·	127	·	·	123	116	·
mars/april »	155	149	170	964	139	122	—	621	—	—	·	·	124	—	132

Litteraturöversikt.

(April 1935.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

B[RUNIU]s, T. Den riktiga rationaliseringens grundvalar. Industria 1935, nr 9.

Sverige.

Planhushållning för jord- och skogsbruk. Skogen 1935, nr 7.

Amerikas förenta stater.

LUEDICKE, H. Amerika auf dem Weg zum Faschismus? Der deutsche Volkswirt 29 mars 1935.

Den amerikanske landsorganisasjons Nira-årsballanse. [Landsorganisasjonens] Meddelsesblad 1935, nr 3.

Biltrafiken i U. S. A. krävde i fjol 36 000 människoliv. Assurans 1935, nr 9.

National income produced, 1899—1934. Conference board bulletin 1935, nr 4.

Ownership of wealth. *Conference board bulletin* 1935, nr 4.

Italien.

ARENA, C. La justice sociale dans l'état corporatif. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1935, nr 1.

VOLPICELLI, A. Politique sociale et état corporatif. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1935, nr 1.

Den korporative stat i Italia. Socialt arbeid 1935, nr 4.

Japan.

Det billige Japan. Tidsskrift for Industri 1935, nr 8.

Soc. rådsrepublikernas union.

Dekret om kulakernas pånyttfödelse. Industria 1935, nr 7.

Materiella och psykologiska produktionshinder i Ryssland. Industria 1935, nr 8.

Storbritannien.

B[RUNIU]s, A. Företagarnas socialism. Branschmonopolismen i England. Industria 1935, nr 9.

Tyskland.

BODMANN. Das Handwerk und die Abkehr von der Massenware. Soziale Praxis 1935, nr 16.

BOHNSTEDT, W. Sozialpolitische Selbstverwaltung. Soziale Praxis 1935, nr 14.

SEILER, R. Bevölkerungsdynamische Grundlinien der *Wirtschaftspolitik*. *Soziale Praxis* 1935, nr 17.

Verlagerungs- und Auflockerungstendenzen in der deutschen Industriewirtschaft. Mitteilungen des hamburgischen Welt-Wirtschafts-Archivs 1 april 1935.

Arbetarskydd.

Spridda iakttagelser rörande bågsvetsning. Verkstäderna 1935, nr 4.

Tvättning med »Tri». Verkstäderna 1935, nr 4.

Sverige.

HALLDIN, C. H. Analys av orsakerna till olycksfallen. Arbetarskyddet 1935, nr 3.

ÖDLUND, H. O. Ingreppsskyddet. Arbetarskyddet 1935, nr 3.

Dödsfall genom elektrisk ström under år 1934. Arbetarskyddet 1935, nr 3.

Glidande stegar. Arbetarskyddet 1935, nr 3.

Den kvinnliga yrkesinspektionen behöver utökas! Hertha 1935, nr 4.

Skärpta säkerhetsbestämmelser? Sv. flagg 1935, nr 15.

Nederländerna.

BRUYNS, C. M. Inspection of stevedoring operations. Industrial safety survey 1935, nr 2.

Schweiz.

En försäkringsanstalts upplysningsverksamhet. Arbetarskyddet 1935, nr 3.

Tyskland.

BEINTKER, E. *Die erste Hilfe in den gewerblichen Betrieben.* Reichsarbeitsblatt 1935, nr 11.

ERNST, R. Unfallvorkommen und Unfallverhütung im Telegraphenbaudienst. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 11.

GERBIS, H. Der gesundheitliche Arbeiterschutz im nationalsozialistischen Staat. Soziale Praxis 1935, nr 15.

GOLLASCH, P. Die Aufgaben der Unfallvertrauensmänner in den Betrieben. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 11.

KESSELBURG, C. O. Erkrankungen im Müllkutschergewerbe. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 11.

Arbetslön och arbetstid.

Sverige.

LANDSSEKRETARIATET. Kvinnornas nattarbete. (Yttrande.) Fackföreningsrörelsen 1935, nr 14.

STOCKHOLMS HANDELSKAMMARE. Arbetstiden i bageri- och konditorifacket. (Utlåtande.) Meddelande från Stockholms handelskammare 1935, nr 3.

Lag om arbetsavtal. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 17.

Ogynnsamma tjänstgöringsförhållanden. Postmannen 1935, nr 7.

Trädgårdsarbetarna och 8-timmarslagen. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 15.

Åttatimmarslagen och de statsanställda. Sunt förnuft 1935, nr 3.

Finland.

Motionerna om minimilönelagar. Industritidningen 1935, nr 3.

Tyskland.

HOGREFE, A. H. D. Verlängerung der Arbeitspausen? Soziale Praxis 1935, nr 17.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

STOLPE, H. De intellektuella och arbetslösheten. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 17.

Sverige.

B[RUNIU]S, A. Vem fick rätt? [Statsarbetenas planläggning.] Industria 1935, nr 7.

FRYCKMAN, E., HANSSON, HENRIK & ALMÉN, M. Hur en »erkänd arbetslöshetskassa» skulle ha verkat för Stockholmsavdelningens medlemmar 1934. Målarnas facktidning 1935, nr 4.

Arbetslöshetsförsäkringen. Byggnadsträarbetaren 1935, nr 4.

Arbetslöshetsutredningen. Teknisk tidskrift 1935, nr 14.

Beräknad avgång bland postverkets personal under perioden 1935—1950 och därav betingad nyrekrytering. Postmannen 1935, nr 7.

Dacos utredning i arbetslöshetsförsäkringsfrågan. Bankvärlden 1935, nr 3 b.

Ombudsmän för reservarbetare. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 15.

Stenindustriarbetarnas erkända arbetslöshetskassa har startat. Stenarbetaren 1935, nr 1.

Tidlig pensionering af gamle som middel mod arbejdslösheden. Arbejdsgiveren (Danmark) 1935, nr 8.

Amerikas förenta stater.

Amerikansk arbetsgivarpolitik. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 14.

Child labor in the United States, 1933, as reflected by employment certificates issued. Monthly labor review dec. 1934.

Operation of idle factories by Ohio relief authorities for benefit of unemployed. Monthly labor review dec. 1934.

Roosevelts socialförsäkring. Industria 1935, nr 7.

Belgien.

LEENER, G. DE. La crise de chômage ouvrier en Belgique et les interventions des pouvoirs publics. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1935, nr 1.

Danmark.

B[RUNIU]S, T. En ofullkomlig dansk arbetslöshetsutredning. Industria 1935, nr 7.

MEYER, K. Industrien og tidens problemer. (Föredrag.) Tidsskrift for Industri 1935, nr 7.

Finland.

KAHRA, E. Arbetsförmedlingskommitténs betänkande. Social tidskrift 1935, nr 4.

Storbritannien.

FLORÉN, G. Den arbetslöse och samhället. Socialt arbeid 1935, nr 4.

Tyskland.

JAERISCH, G. Arbeitsbeschaffung im Dienste der Erweiterung des wirtschaftlichen Lebensraumes. Soziale Praxis 1935, nr 15.

TIMM, M. Der Arbeitseinsatz in der Landwirtschaft. Soziale Praxis 1935, nr 14.

WALFRIDSSON, W. Bland ungdom i tredje riket. J. U. F.-bladet 1935, nr 7.

Beskæftigelsespolitik i Tyskland i aarene 1933 og 1934. Samfundets Krav 1935, nr 1.

Increase of small-scale enterprises in Germany. Monthly labor review dec. 1934.

Befolkningsfrågan.

Sverige.

HOLM, ANNA. Hemmet och befolkningsfrågan. (Anm. av Alva och Gunnar Myrdal: Kris i befolkningsfrågan.) Sunt förnuft 1935, nr 3.

KHENNET, H. Befolkningsfrågan. Tiden 1935, nr 4.

KÄLLSTRÖM, V. Svenska folkets yrkesfördelning. Skandinaviska kreditaktiebolagets kvartalsskrift 1935, nr 2.

THOMSEN, O. Sterilisering med racehygiejnisk formål. Nordisk tidskrift 1935, nr 2.

Omedelbar mödrahjälp i förväntan på den statliga utredningen. Tidevarvet 1935, nr 15.

Tyskland.

Die Ehestandsdarlehen und ihre bevölkerungspolitischen Auswirkungen. Wirtschaft und Statistik 1935, nr 6.

Bostadsförhållanden.

Sverige.

ANGER, F. Utvecklingen på bostadsmarknaden i Stockholm under år 1934. Byggnadsvärlden 1935, nr 13.

BERGMAN, R. & MYRDAL, ALVA. Om bostadens inflytande på de boendes hälsa. Nordisk hygienisk tidskrift 1935, nr 3/4.

LÖFQUIST, T. Bostadsutredning i Stockholm. Sv. stadsförbundets tidskrift 1935, nr 2.
NORDENDAHL, E. Hyreshusens värdeminskning och avskrivning. (Föredrag.) Sveriges fastighetsägaretidning 1935, nr 8.
PALLIN, H. N. Fastighetsbuller. Byggnadsvärlden 1935, nr 14.
SVENSKA BYGGNADSENTREPRENÖRFÖRENINGEN. Entreprenörerna mot offentliga byggnadsmonopol. Industria 1935, nr 8.
Bostadsförsörjningen åt barnrika, mindre bemedlade familjer. Sunt förnuft 1935, nr 3.
Byggnadsindustrisakkunnigas undersökningar. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 14.
Saneringsfrågor. Byggmästaren 1935, nr 11.
Den syndikalistiska byggnadsverksamheten. Byggnadsvärlden 1935, nr 13.
Tjänstebostadsfrågan. Vår stad 1935, nr 3.

Storbritannien.

BRAATÖY, B. Det socialistiska London utrotar slummen. Frihet 1935, nr 9.

Tyskland.

K[ROYMANN], K. Wandlung der Wohnstruktur. Mitteilungen des hamburgischen Welt-Wirtschafts-Archivs 1 april 1935.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

FOUGNER, ELIZABETH. Folkebarnehaven, dens oprinnelse og utvikling. Socialt arbeid 1935, nr 4.

Sverige.

LJUNGGREN, T. Några synpunkter på vistelsekommuns åliggande vid prövning av understödsärenden i enlighet med gällande fattigvårds- och barnavårdslagstiftning. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1935, nr 2.
THUNBORG, F. Yrkesutbildning och sport sätter pli på vildbasare. Frihet 1935, nr 8.
Cause célèbre inom Stockholms barnavårdsnämnd. Sunt förnuft 1935, nr 3.
Kring en händelse i barnavårdsnämnden. Vår stad 1935, nr 4.

Storbritannien.

HALFORD, J. Maternity and child welfare work in the United Kingdom. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1935, nr 1.

Föreningsväsen.

Amerikas förenta stater.

Policies formulated by 1934 convention of American federation of labor. Monthly labor review dec. 1934.

Hälso- och sjukvård.

Sverige.

ANKARSWÄRD, G. Om hälsovårdsförhållandena i en svensk småstad under åren 1874—1910. Nordisk hygienisk tidskrift 1935, nr 3/4.
ODIN, M. Sambandet mellan den slutna och öppna sjukvården. (Föredrag.) Tidskrift för fattigvård 1935, nr 2.

Jord- och egnahemsfrågan.

Sverige.

Nya statliga jordbrukskrediter. Sunt förnuft 1935, nr 3.

Finland.

Lagstiftningen om inlösen av lego-områden å tätare bosättningscentra. Finsk kommunaltidskrift 1935, nr 1.

Soc. rådsrepublikernas union.

De ryska kollektivjordbrukens organisation. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1935, nr 4.

Tyskland.

Die Bauernsiedlung in Deutschland. Mitteilungen des hamburgischen Welt-Wirtschafts-Archivs 15 april 1935.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

Sverige.

B[RUNIU]S, A. Fredslagen ger stridssignaler. Industria 1935, nr 9.
HASSLER, Å. Tredje mans rätt inför riksdagen. Medborgaren 1935, nr 3.
Z[EIPEL, V. v.] Ett kollektivavtal avseende förhandlingsordning m. m. Bankvärlden 1935, nr 3 b.

Amerikas förenta stater.

Den amerikanska fackföreningsrörelsen och Niras vanmakt. Industria 1935, nr 8.
The Weirton case and section 7 (a). [Nira-lagen beträffande fackföreningar.] Conference board service letter 1935, nr 3.

Danmark.

Den faste voldgiftsret og forligsinstitutionen 1910—1935. Arbejdsgiveren 1935, nr 7.

Tyskland.

FISCHDICK, W. Ein Jahr Vertrauensräte. Der deutsche Volkswirt 18 april 1935.
Wie arbeitet eigentlich der Vertrauensrat? Arbeitertum 1 april 1935.

Kooperation.

HINRICKS, E. Extension of consumers' co-operative production and the problem of the open market. Review of international cooperation 1935, nr 3.
STOLPE, H. Vilken omfattning har kooperationen? Fackföreningsrörelsen 1935, nr 13.

Amerikas förenta stater.

BERGENGREN, R. F. The credit unions of the U. S. A. Review of international co-operation 1935, nr 3.

Bulgarien.

Co-operation in the Balkan states. I. Bulgaria. Review of international cooperation 1935, nr 3.

Danmark.

DREJER, A. A. The co-operative movement in Denmark. Review of international cooperation 1935, nr 3.

Storbritannien.

Die Konsumvereinsbewegung in Grossbritannien. Schweiz. Konsum-Verein 1935, nr 16.

Levnadskostnader.

TYSZKA, v. Zur Methodik der Statistik der Ernährung. Allg. statistisches Archiv B. 24, s. 398.

Zehn Jahre Preisentwicklung am Weltmarkt. Wirtschaft und Statistik 1935, nr 6.

Sverige.

AHLBERG, G. Bestämning av C-vitaminhalten i grönsaker m. m. genom titrering enligt Tillmans. Nordisk hygienisk tidskrift 1935, nr 3/4.

GALSON. »Rättvisa åt tjänstemännen i Stockholm!» Vår stad 1935, nr 4.

ÅKERMAN, G. Mjölkregleringens teori och huvudtyper. Ekonomisk tidskrift 1934, nr 5/6.

Tyskland.

B[RUNIU]s, T. Tysklands nya levnadskostnadsindex. Industria 1935, nr 8.

Volkseinkommen und Verbrauchsschätzung. Soziale Praxis 1935, nr 14.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

Sverige.

NYBLOM, EVA. Vi vänta på en hembiträdesutbildning! Hertha 1935, nr 4.

SUNDVALL, G. Kiruna praktiska ungdomsskola. Verkstäderna 1935, nr 4.

Norge.

FINNE, H. Arbeidsledernes utdannelse. Norges industri 1935, nr 7.

MÖRK, B. Arbeidsledernes utdannelse. Norges industri 1935, nr 8.

Tyskland.

WIENERT, W. Statistik und Berufsberatung. Soziale Praxis 1935, nr 16.

Nykterhetsfrågan.

Sverige.

Framställning från L. F. U. F. [Landsföreningen för folknykterhet utan förbud] till utrikesministern och Nationernas förbund angående spritsmugglingen. Frihet och ansvar 1935, nr 2.

Landsföreningens [för folknykterhet utan förbud] yttrande över rusdrycksla gstiftningsrevisionens betänkande. Frihet och ansvar 1935, nr 2.

Motboksförhållandena och utminuteringen. Tidskrift för systembolagen 1935, nr 4.

Nykterhetsfolkets landsmöte. Frihet och ansvar 1935, nr 2.

Finland.

Automobilolyckorna och deras orsaker år 1934. Social tidskrift 1935, nr 4.

Tyskland.

GLÄSS, T. & KARL J. Alkoholfrågan i det moderna Tyskland. Tirfing 1935, nr 2.

Socialförsäkring.

KORKISCH, H. Systematik der Arten der Kostendeckung in der Sozialversicherung. Int. Zeitschrift für Sozialversicherung 1933/34, nr 7/8.

SCHUCHARDT, H. E. Mutterschutz in der Sozialversicherung der Kulturländer. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1935, nr 1.

SCHULZENHEIM, H. v. Bevarandet av rättigheter åt försäkrade vid flyttningar mellan olika länder. Pensionsförsäkringen 1935, nr 4.

Sverige.

ASKELÖF, T. Om folkpensioneringen. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 14—17.

BJUGGREN, S. E. Dyrortsgruppering i folkpensioneringen. Sunt förnuft 1935, nr 3.

BÄCKLUND, E. Några aktuella pensionsfrågor. Sv. trafiktidning 1935, nr 15.

ÅKESSON, O. A. Nyorientering inom den svenska folkpensioneringen. Nordisk tidskrift 1935, nr 2.

Folkpensioneringsförslagets principiella utformning. Sunt förnuft 1935, nr 3.

Några siffror och uppgifter angående folkpensioneringen. Sunt förnuft 1935, nr 3.

Italien.

MANUNTA, U. La mutualité ouvrière et l'assurance-maladie en Italie. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1935, nr 1.

Norge.

Syketrygd for fiskere. Sykeforsikringsbladet 1935, nr 3/4.

Tyskland.

HERRNSTADT, E. Die Neuorganisation der deutschen Krankenversicherung. Int. Zeitschrift für Sozialversicherung 1933/34, nr 7/8.

Österrike.

NICKL, H. P. Der Aufbau und die Entwicklung der Sozialversicherung in Österreich. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1935, nr 1.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AKTIEBOLAGET SVENSK JORDFÖRMEDLING.
Styrelseberättelse för år 1934. Sthlm 1935.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of labor. Bureau of labor statistics.
Bulletin. Wash. 1934.
606. Organization and management of co-operative gasoline and oil associations. (With model bylaws.)
608. Organization and management of co-operative housing associations. (With model bylaws.)

— — Women's bureau.
Bulletin. Wash. 1934.
118. *Manning, Caroline.* The employment of women in Puerto Rico.
119. *Smaltz, Rebecca G., & Phillips, Arcadia N.* Hours and earnings in the leather-glove industry.
127. *Manning, Caroline.* Hours and earnings in tobacco stemmeries.

AUSTRALIEN. Commonwealth bureau of census and statistics.
Labour report. No 24 (1933). Canberra 1935.

BASEL. Allgemeiner Consumverein beider Basel.
Jahresbericht. 69 (1934). [Basel 1935.]

DAHLBERG, G., & STENBERG, S. Alkoholismen som samhällsproblem. En orientering över förhållandena i Stockholm. Utg. av Svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran. Sthlm 1934.

DEBATT i befolkningsfrågan. Sthlm 1935.

DOMMER og kjennelser av Arbeidsretten 1934. Ved *P. Berg.* Oslo 1935.

DOMMER og kjennelser av Domstolen for boikottsaker 1933—34. Ved *B. Lund.* Oslo 1935.

DOMMER av Tjenestemannsretten 1934. Ved *V. Voss.* Oslo 1935.

FINLAND. Andelskassornas centralförbund. Årsberättelse 1934. Hfors 1935.

— Andelskassornas centralkreditanstalt-aktiebolag.
Årsberättelse 1934. Hfors 1935.

— Oy alkoholiliike Ab.
Årsberättelse. 3 (1934). Hfors 1935.

FÖREDRAG, Några, om jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse. Sthlm 1935. (Ur innehållet: Andelsrörelsens allmänna uppgifter och betydelse. Av *L. Nanneson.* — Marknadsförandet av lantbruksprodukter. Av *T. Björkman.* — Prispolitik och kvalitetsfrågor inom andelsrörelsen. Av *T. Björkman.* — Viktigare förutsättningar för andelsrörelsens framgång. Av *L. Nanneson* — Undervisningsproblem inom andelsrörelsen. Av *T. Björkman.* — Föreningslagens viktigaste bestämmelser. Av *O. Södermark.* — Revision inom andelsföreningar. Av *E. Silén* — Ekonomiska föreningarnas kapitalspörsmål. Av *G. R. Ytterborn.* — Riksförbundsorganisationen. Av *E. Sjögren.* — Mejeriorganisationen. Av *A. H. Stensgård.* — Slakteriorganisationen. Av *L. Nanneson.* — Ägghandelns organisation. Av *E. Hæggblom.* — Jordbrukskasserörelsen. Av *A. Lilienberg.* — Skogsbrukets föreningsrörelse. Av *Å. Hallander.* — Frukt- och trädgårdsodlarnas organisation. Av *V. Larsson.* — Sveriges allmänna lantbrukssällskap. Av *A. H. Stensgård.* — Andelsrörelsens utvecklingsmöjligheter och begränsning. Av *T. Björkman.*)

KOMMUNALKALENDER, Göteborgs. Årg. 7 (1935). Utg. av Göteborgs stads statistiska byrå. Gbg 1935.

NANNESON, L. Räkenskapsresultat från svenska jordbruk. 19 (1932/33). Norrtälje 1935. (Meddelande från K. lantbruksstyrelsen 1935: 1.)

NEILSON. F. Control from the top. New York & Lond. 1933.

NORD-IRLAND. The administration of local government services.
Report. 1933/34. Belfast 1935.

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 9. Oslo 1935.
53. Norges kommunale finanser i regnskapsåret 1932/33.
54. Private funksjonærers lönningsforhold i oktober 1934.

— Det Kgl. selskap for Norges vel.
Undersökelser over jordbrukets driftsforhold. Regnskapsresultater fra norske gårdsbruk. 25 (Regnskapsåret 1932/33). Oslo 1934.

PASVOLSKY, L. Current monetary issues. Wash. 1933.

POLAKOV, W. N. The power age. Its quest and challenge. New York 1933.

PRICE, W. W. We have recovered before! A comparison of the present depression with the major depressions of the past century 1837—1857—1873—1893. New York & Lond. 1933.

RODGERS, C. The Roosevelt program. New York 1933.

ROGERS, L. Crisis government. New York 1934.

SOULE, G. The coming American revolution. New York 1934.

SPRAGUE, O. M. W. Recovery and common sense Boston & New York 1934.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1935.
Domänverket år 1933. Av K. domänstyrelsen.
Industri och bergshantering.
Industri. Berättelse för år 1933 av Kommerskollegium.

SVENSKA BLECK- OCH PLÅTSLAGAREFÖRBUNDET.
Dagordning och motioner vid Svenska bleck- och plåtslagareförbundets 14:e kongress i Stockholm dagarna 30 maj— 1 juni 1935. Sthlm 1935.
Års- och revisionsberättelser. 1934. Sthlm 1935.

SVENSKA BOSTADSKREDITKASSAN.
Räkenskapsåret 5 (1934). Sthlm 1935.

SVENSKA BRYGGERIINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDET.
Verksamhetsberättelse och kassasammandrag för år 1934. Sthlm 1935.

SVENSKA SINNESSJUKVÅRDSPERSONALENS FÖRBUND.
Verksamhetsberättelse 1934. Lund 1935.

SVENSKA STÄDERNAS FÖRHANDLINGSORGANISATION.
Berättelse. 1933. Sthlm 1935.

SVENSKA SÅGVERKSINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDET.
Berättelse. 1934. Gävle 1935.

SVERIGES INDUSTRIFÖRBUND. Arbetsledareinstitutet.
Publikationer. Sthlm 1933—34.
3. Lokal säkerhetstjänst.
4. Riktlinjer för praktisk utbildning av blivande ingenjörer och arkitekter. Godkända av svenska industriens praktiknämnd.

SYSTEMBOLAGSFÖRENINGARNAS FÖRTROENDENÄMND.
Berättelse jämte revisionsberättelse. 14 (1934). Norrtälje 1935.

SÖDRA SVERIGES ÅNGPANNEFÖRENING.
Berättelse. 40 (1934). Malmö 1935.
Södra Sveriges ångpanneförening 1895—1935. En minnesskrift i anslutning till föreningens berättelse för år 1934. Malmö 1935.

UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1935. Sthlm 1935.
13. Yttranden över preliminärt förslag till lagstiftning om avbrytande av havandeskap. [Innehåller även det preliminära författningsförslaget jämte motiv.] (Ju.)

Årsbibliografi över Sveriges offentliga publikationer. 1934. Utg. av Riksdagsbiblioteket. Upps. 1935.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling har under tiden 11 april—10 maj 1935 bl. a. publicerats:

Nr		Daterad
113.	Lag med vissa bestämmelser om arbetsförmedling	18 april

Arbetsmarknaden under maj månad 1935.

Antalet arbetsansökningar per 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen i riket sjönk från 286 i april till 251 i maj. Motsvarande siffror för år 1934 voro 401 och 317. Den förbättring av det svenska arbetsmarknadsläget, som plägar inträda med vår- och sommarsäsongens inbrott, har icke heller i år uteblivit. Redan under april registrerades en icke obetydlig nedgång i antalet arbetsansökningar, under det att siffran för lediga platser visade stigande tendens. Under maj ha ansökningstalen sjunkit kraftigare än föregående månad, på grund varav relationen mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft, trots något decimerad platstillgång, blev gynnsammare än i april. Förbättringen sträckte sig över samtliga huvudgrupper med undantag för diversearbete, där efterfrågan på tillfällig arbetskraft för snöskottning o. d. efter vinterns slut ej längre gjorde sig gällande. Om man bortser från denna omständighet, ha även för grovarbetargruppen ökade arbetsmöjligheter yppat sig i och med vårens inträde. Ovan nämnda relationstal för år 1934 vittna om att det allmänna konjunkturläget nu är gynnsammare än i fjol, något som också framgår av arbetslöshetskommissionens siffra för antalet hjälpsökande arbetslösa vid början av maj, som i år var 75 122 mot 145 588 föregående år. Den på grundval av fackföreningarnas rapporter preliminärt beräknade arbetslösheten vid månadsskiftet april/maj utgjorde 15·6 % mot 18·5 % (preliminär siffra 17·8) en månad tidigare och 19·6 % vid motsvarande tidpunkt i fjol.

Inom *jordbruket* gällde efterfrågan, liksom tidigare, huvudsakligen yngre kör- och ladugårdsdrängar. Vissa län i mellersta Sverige, där bristen å dylik arbetskraft var särdeles kännbar, lyckades i samverkan med andra arbetsförmedlingar fylla behovet från de norra delarna av landet. Som vanligt vid denna tid efterfrågades livligt personal för sockerbetsodlingen, liksom för rotfruktsodlingen i gemen, och mot slutet av månaden inställde sig här och var svårigheter att i tillräcklig utsträckning anskaffa lämplig arbetskraft. Stockholms och Gotlands län fingo nu liksom förut om åren delvis rekvirera arbetskraft från Kronobergs län. Med flottningsarbetets igångsättande har ökad sysselsättning kunnat beredas åt de under *skogshushållningen* redovisade arbetarkategorierna.

Nästan undantagslöst rapporterades inom *industri och hantverk* stigande arbetstillgång och samtidig minskning av arbetssökandesiffrorna. Sålunda utvidgades flerstädes *byggnadsverksamheten*, och både nybyggnads- och reparationsarbeten krävde ökade arbetsstyrkor. Även om efterfrågan i första hand gällde fullärda yrkesmän, kunde man dock konstatera viss förbättring jämväl för jord- och schaktningsarbetare samt hantlangare, ehuru överskottet å sådan arbetskraft alltjämt var stort. *Trävaruindustrien* uppvisade gynnsammare relationstal än föregående månad, likaså *metallindustrien*, som fortfarande hade stort behov av äldre kvalificerad arbetskraft, såsom filare, bänkarbetare, maskin- och metallarbetare, men även i ökad utsträckning kunde giva sysselsättning åt yngre hjälparbetare och verkstadsynglingar.

Inom *sjöfarten* har arbetsmarknaden i likhet med föregående månad varit

god för däcksmanskap och maskinpersonal, medan däremot arbetstillgången för däcksbefäl och intendenturpersonal fortfarande är dålig. Läget är dock genomgående bättre än förra året. Sjömanshusen redovisade sammanlagt 5 086 påmönstringar och 3 487 avmönstringar. Motsvarande siffror för maj 1934 voro 4 918 och 2 701.

De *merkantila* yrkena företedde minskad sökandefrekvens, samtidigt med att stegrad efterfrågan å arbetskraft, huvudsakligast minderårig sådan, gjorde sig gällande. *Restauranger och pensionat* hade inför sommarsäsongen ökat behov av personal, särskilt köksbiträden och städerskor, å vilka tillgången var mycket knapp. Framför allt var detta förhållandet i landsorten.

På det *husliga* området framträder nu bristen på kunniga ensamjungfrur mera markerat än förut, till följd av vederbörandes obenägenhet att medfölja till landet över sommarmånaderna, varjämte en del sökande föredragit att taga sjukhus- eller restaurangarbete, där sådant stått till buds.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under maj 1935 samt under föregående månader och år framgår av följande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	**201**
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	**198**
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	**192**
1929	241	215	174	150	134	185	137	135	127	148	202	203	**169**
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	**178**
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	**236**
1932	368	412	343	341	339	351	370	366	351	395	661	689	**413**
1933	569	565	577	510	458	451	503	476	480	538	657	644	**545**
1934	560	540	430	401	317	298	292	281	286	326	446	446	**392**
1935	*380*	*396*	*351*	*286*	*251*	—	—	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1932	320	255	210	190	209	201	193	204	253	285	566	914	**283**
1933	533	461	358	350	361	314	333	313	369	365	521	546	**410**
1934	358	380	275	224	184	202	183	187	228	216	315	541	**269**
1935	*274*	*240*	*154*	*144*	*144*	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:													
1932	375	449	381	398	374	386	421	418	378	429	679	666	**445**
1933	575	585	642	559	479	480	539	520	510	591	683	659	**576**
1934	602	568	468	461	351	318	319	307	303	367	478	435	**422**
1935	*399*	*429*	*429*	*336*	*279*	—	—	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1	**12·2**
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	**12·0**
1928	14·3	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	**10·6**
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	**10·2**
1930	13·9	13·2	12·3	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	**11·9**
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·3	13·4	16·4	19·3	26·5	**16·8**
1932	24·2	23·8	24·1	20·8	19·0	19·3	19·4	20·0	20·6	22·1	24·1	31·0	**22·4**
1933	28·8	27·7	28·7	24·3	21·1	20·3	19·4	19·6	19·2	20·2	22·3	27·2	**23·3**
1934	24·4	24·4	23·8	19·6	15·4	14·0	12·9	13·3	13·0	14·8	17·1	23·7	**18·0**
1935	*22·5*	*20·2*	*18·5*	*15·6*	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Levnadsvillkor och hushållsvanor för arbetare på landsbygden omkring år 1933.

Preliminär redogörelse för levnadskostnader och livsmedelsförbrukning inom vissa lant- och skogsarbetarhushåll[1].

Hushållens yrkesfördelning och sammansättning. I efterföljande preliminära bearbetning av det till 1932/34 års hushållskostnadsundersökning inkomna primärmaterialet beträffande lant- och skogsarbetare ingå hushållsräkenskaper, förda för ett helt år (huvudsakligen under år 1933) från 440 hushåll, vilkas ekonomiska ställning torde framgå av respektive årsbudgeters storlek. Bortses från de intäkter, som förbrukats i driften, finner man, att den för hushållets egen förbrukning disponibla årsinkomsten (»nettoinkomsten» i kontant och in natura, se nedan) varierade mellan lägst 670 och högst 4 183 kr., under det att genomsnittsinkomsten var 1 746 kr.[2] Den närmare fördelningen av hushållen efter nettoinkomstens storlek ter sig på följande sätt inom de olika i undersökningen ingående arbetargrupperna.

	Antal hushåll	Genomsnittl. årsinkomst per familj, kr.	Genomsnittl. årsutgift per familj, kr.	Antal hushåll med en årsinkomst per hushåll av kr. intill 1 000	1 000–1 500	1 500–2 000	2 000–2 500	2 500–3 000	3 000 o. däröver
Statare	165	1 754	1 740	—	38	95	25	5	2
Daglönare	51	1 859	1 851	1	10	24	10	4	2
Torpare	30	1 527	1 504	1	16	10	2	1	—
Arbetarsmåbrukare	34	1 861	1 817	1	8	12	9	1	3
Självst. yrkesmän	24	1 850	1 862	2	4	9	5	3	1
Skogsarb. utan jord	58	1 417	1 453	12	27	11	6	1	1
» med »	78	1 900	1 870	—	18	28	26	3	3
Samtliga hushåll	**440**	**1 746**	**1 735**	**17**	**121**	**189**	**83**	**18**	**12**

En anmärkningsvärd koncentration äger sålunda rum till inkomstgrupperna på båda sidor om 1 500-kr.-strecket.

Än mera belysande för hushållens ekonomiska ställning torde vara följande uppgifter om deras välståndsgrad, mätt med inkomsten per konsumtionsenhet.[3]

---

[1] Levnadskostnadsundersökningen för landsbygden utföres i tvenne etapper, av vilka den ena omfattar lant- och skogsarbetarhushåll och den andra mindre jordbrukarhushåll. Föreliggande preliminära redogörelse avser endast den förstnämnda undersökningsdelen, vars slutliga resultat komma att i mera utförlig form framläggas i en särskild publikation, som beräknas utkomma mot slutet av året. Undersökningen avser hushåll, som under redogörelseåret haft arbete i normal omfattning. Hushållsböcker ha även insänts från ett antal hushåll, som drabbats av arbetslöshet. Dessa böcker äro f. n. föremål för en specialbearbetning, vars resultat i sin tid komma att meddelas.

[2] Vid bedömande av inkomstens realvärde, som ju beror på den allmänna prisnivån och de speciella dyrhetsförhållandena å orten, bör hänsyn tagas till att praktiskt taget samtliga i undersökningen ingående hushåll äro bosatta å billiga orter (A- eller B-orter).

[3] Välståndet inom ett hushåll uttryckes genom förhållandet mellan inkomsten och konsumtionsbehovet, vilket senare mätes genom antalet konsumtionsenheter, d. v. s. antalet familjemedlemmar, reducerade efter en viss skala — här den s. k. amerikanska skalan — till ett antal enheter, därvid en enhet motsvarar en vuxen mans förbrukning; barn i åldern 0—3 år, 4—6 år, 7—10 år och 11—14 år räknas som resp. 0·15, 0·40, 0·75 och 0·90 enheter samt en vuxen kvinna som 0·90.

	Genomsnittlig årsinkomst per konsumtionsenhet, kr.	Antal hushåll med en årsinkomst per konsumtionsenhet av kronor högst 399	400—509	510—619	620—732	733—844	845 o. däröver
Statare	483·85	35	43	33	32	12	10
Daglönare	593·88	3	9	13	11	9	6
Torpare	408·76	11	10	5	2	—	2
Arbetarsmåbrukare	569·07	6	7	6	5	2	8
Självst. yrkesmän	548·95	4	5	4	3	4	4
Skogsarb. utan jord	499·98	7	22	16	11	2	—
» med »	499·90	18	23	18	11	7	1
Samtliga hushåll	504·40	84	119	95	75	36	31

Två tredjedelar (67·7 %) av samtliga hushåll voro sålunda hänvisade till en årsinkomst, som per vuxen man beräknad ej översteg 620 kr. Skillnaden i ekonomisk ställning mellan de olika arbetargrupperna framträder i tablån, enligt vilken daglönargruppen skulle ligga högst och torpargruppen lägst. Koncentrationen till välståndsgrupperna omkring 500-kr.-strecket är dock betydande. I flertalet hushåll eller 387 bestod familjen av man, hustru och barn, i 14 fall av endast man och hustru; i 7 fall utgjordes hushållet av änkling och barn, varjämte i 32 fall förekommo andra släktingar såsom medlemmar av hushållet. Antalet familjemedlemmar, som deltagit i förbrukningen mer än 6 månader under året, utgjorde tillsammans 1 970 eller i medeltal 4·48 per familj. Motsvarande antal konsumtionsenheter (jfr noten å föreg. sida) var för samtliga familjer 1 522·8 eller i genomsnitt per hushåll 3·46. Familjernas storlek inom de särskilda lant- och skogsarbetargrupperna framgår av nedanstående tablå, vari även familjeförsörjarens medelålder uträknats.

		Samtliga hushåll	Därav Statare	Daglönare	Torpare	Arbetarsmåbrukare	Självst. yrkesmän	Skogsarb. utan jord	Skogsarb. med jord
Familjeförsörjarens medelålder	1920	39·5	37·4	40·3	40·8	44·1	—	—	—
	1933	37·6	37·6	35·8	39·1	40·1	37·9	33·4	40·5
Antal medlemmar i medeltal per hushåll	1920	5·04	4·78	4·90	5·86	5·77	—	—	—
	1933	4·48	4·71	4·18	4·77	4·15	4·33	3·88	4·74
Antal konsumtionsenheter i medeltal per hush.	1920	3·78	3·47	3·71	4·37	4·37	—	—	—
	1933	3·46	3·63	3·13	3·74	3·27	3·37	2·88	3·80

Jämföras dessa storlekssiffror med motsvarande data för den år 1920 av socialstyrelsen verkställda hushållskostnadsundersökningen på landsbygden[1], visar det sig, att de senast undersökta familjerna i genomsnitt varit mindre än vad fallet var för omkring halvtannat årtionde sedan. Medelantalet familjemedlemmar var nämligen 11·1 %, medelantalet konsumtionsenheter 7·2 % lägre. Inom vissa arbetargrupper, särskilt arbetarsmåbrukare, har dock familjestorleken minskats vida mera.

[1] Levnadskostnaderna på landsbygden i Sverige vid år 1920; Sveriges officiella statistik: socialstatistik. Undersökningen omfattade 372 hushåll, varav 200 statare, 43 daglönare, 86 torpare och 43 arbetarsmåbrukare.

Inkomsterna. I tab. A (sid. 364—365) meddelas uppgifter angående de redovisade inkomsternas storlek per »normalhushåll»[1] för samtliga i undersökningen ingående familjer liksom även för olika landsdelar och arbetargrupper.

Av tab. A framgår, att den beräknade bruttoinkomsten per år och normalhushåll för samtliga lant- och skogsarbetargrupper uppgick till 1 946 kr., eller om direkta driftkostnader för kreatursh åll, brukningsdel etc. frånräknas, till 1 655 kr., vilken summa sålunda betecknar det nettobelopp, som stod till buds för normalhushållets egen förbrukning. Härav ha två tredjedelar (67·7 %) åtnjutits i kontant och återstoden (32·3 %) in natura, motsvarande det beräknade värdet av i hushållet förbrukade intäkter av naturaförmåner, eget jordbruk och kreatursh ushåll m. m.

I medeltal för samtliga hushåll uppgingo de i tabellen redovisade driftkostnaderna till 291 kr. per hushåll. Inom de särskilda arbetargrupperna varierade motsvarande utgifter väsentligt. Högst voro driftkostnaderna för arbetare med brukningsdel, d. v. s. arbetarsmåbrukare (genomsnittlig driftkostnad 722 kr.), torpare (566 kr.) och skogsarbetare med jord (428 kr.), lägst däremot för jordlösa skogsarbetare (155 kr.) samt daglönare (109 kr.), medan självständiga yrkesmän (228 kr.) och statare (186 kr.) intogo en mellanställning. Det bör emellertid framhållas, att den egna jordbruksdriftens eller kreatursh ushållets omfattning och betydelse för lanthushållet ej mätes enbart genom dessa kostnader, som bl. a. på grund av redovisningssättet i hushållsböckerna utgöra en mycket varierande del av de totala kostnaderna för naturahushållningen inom de olika hushållsgrupperna. Ett åtminstone i visst avseende riktigare mått på naturahushållningens (inkl. stat o. d.) ekonomiska betydelse för landsbygdens arbetare erhålles genom den i tab. A angivna fördelningen av hushållens nettoinkomster i kontant och in natura. Medan hushållsbudgeten för statare, torpare och skogsarbetare med jord till två femtedelar (resp. 40·0, 39·9 och 39·5 %) och för arbetarsmåbrukare till en dryg tredjedel (35·8 %) är baserad på inkomster in natura, uppgå de ur naturahushållningen härflytande intäkterna för självständiga yrkesmän, daglönare och skogsarbetare utan jord till resp. 13·1, 14·4 och 16·4 % av deras totala inkomster.

Tab. A lämnar jämväl detaljerade upplysningar om, från vilka olika källor inkomsterna härleda sig.

Av de olika inkomsttitlarna är givetvis mannens huvudinkomst den viktigaste, i det att för samtliga hushåll i genomsnitt icke mindre än 1 640 kr. eller 84·3 % av bruttoinkomsten kommit på denna inkomstkälla. Hit ha hänförts 1) mannens penningavlöning, 2) genom försäljning av statvaror och produkter från egen odling eller kreatursh åll erhållna kontanta inkomster, 3) värdet av mannen tillkommande förmåner såsom fri bostad, vedbrand etc., 4) i hushållet förbrukade statvaror och självproducerade produkter. Vid dessa budgetposters avgränsning sinsemellan har det, i avsaknad av driftstatistik, för undvikande av dubbelräkningar befunnits lämpligt att redovisa en hushållet tillkommande naturaintäkt i möjligast nära anslutning till dess slutliga användning från

[1] För att åstadkomma direkt jämförbarhet mellan de olika hushållsbudgeterna ha dessa omräknats till att avse ett »normalhushåll», omfattande 3·3 konsumtionsenheter och närmast motsvarande en familj bestående av man, hustru och 2 à 3 barn.

Tab. A. Inkomster och utgifter (kr.)

	Landsdel	Södra Sverige[1]		Mellersta Sverige[2]		Norra Sverige[3]		Hela riket		
	Socialgrupp	Samtliga lantarbetargrupper								
		S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav kont.	därav nat.
	Inkomster.									
1	Mannens huvudinkomst	1 765·3	602·5	1 626·5	568·8	1 640·4	340·3	1 639·6	1 128·1	511·5
	därav:									
2	kontant och in natura	1 377·0	438·0	1 211·3	368·6	1 244·2	49·1	1 231·2	941·2	290·0
3	försålda produkter	223·8	—	215·0	—	105·0	—	186·9	186·9	—
4	självprod. »	164·5	164·5	200·2	200·2	291·2	291·2	221·5	—	221·5
5	Mannens biförtjänster	15·0	—	31·7	1·2	50·2	2·3	35·4	34·0	1·4
6	Hustruns inkomst	221·3	—	53·5	0·7	27·4	—	58·1	57·7	0·4
7	Barnens bidrag	33·0	—	34·1	0·1	80·9	—	46·2	46·1	0·1
8	Inackordering o. uthyrning	—	—	34·8	·	23·9	0·8	29·6	29·3	0·3
9	Sjukhjälp o. understöd	3·8	—	14·7	—	29·4	—	17·8	17·8	—
10	Gåvor	14·8	3·8	15·0	6·2	17·2	8·2	15·5	9·0	6·5
11	Räntor	—	—	1·1	—	0·6	—	0·9	0·9	—
12	Övriga inkomster	47·3	39·9	86·3	60·0	158·0	135·0	102·4	24·2	78·2
13	Bruttoinkomster	**2 100·5**	**646·2**	**1 897·7**	**637·0**	**2 028·0**	**486·6**	**1 945·5**	**1 347·1**	**598·4**
14	Avgå driftkostnader	307·5	94·8	296·9	76·1	269·1	23·1	290·9	226·8	64·1
15	Nettoinkomster	**1 793·0**	**551·4**	**1 600·8**	**560·9**	**1 758·9**	**463·5**	**1 654·6**	**1 120·3**	**534·3**
	Utgifter.									
16	Födo- o. njutningsämnen	933·5	323·2	827·6	341·0	926·4	275·6	861·0	538·6	322·4
17	Matvaror	859·8	323·1	772·6	339·3	859·3	274·6	801·5	480·5	321·0
18	animaliska matvaror	487·3	224·4	425·9	220·7	490·4	229·3	447·1	223·9	223·2
19	kött	47·6	10·1	40·0	7·5	51·5	21·3	43·5	32·2	11·3
20	fläsk	112·4	83·1	75·7	53·1	51·2	21·4	71·7	25·0	46·7
21	korv	14·0	1·5	16·4	2·7	20·8	0·7	17·4	15·3	2·1
22	fisk	25·4	0·2	16·8	1·8	23·0	8·0	19·0	15·6	3·4
23	färdiglagad mat o. konserv.	8·3	0·7	8·4	1·0	6·5	0·2	7·9	7·2	0·7
24	mjölk och grädde	135·6	103·5	134·7	108·7	187·9	120·3	148·9	37·3	111·6
25	smör	36·7	—	50·5	22·3	74·6	49·2	55·9	28·0	27·9
26	margarin[4]	61·4	—	34·6	—	36·3	—	36·9	36·9	—
27	fett och flott	2·3	0·5	2·5	0·2	1·8	·	2·3	2·1	0·2
28	ost	15·5	—	17·9	1·0	19·3	2·3	18·2	16·9	1·3
29	ägg	27·6	24·8	28·4	22·4	17·5	5·4	25·4	7·4	18·0
30	vegetabiliska matvaror	371·2	98·7	344·3	118·1	366·6	45·3	352·0	254·6	97·4
31	bröd	49·3	—	16·3	0·1	47·6	0·6	26·9	26·7	0·2
32	mjöl	102·4	60·2	127·9	74·0	110·3	6·6	121·5	66·3	55·2
33	gryn och flingor	7·6	—	11·6	0·2	13·0	·	11·7	11·5	0·2
34	ärter och bruna bönor	5·1	1·3	2·8	1·1	2·1	·	2·7	1·9	0·8
35	potatis	26·7	22·6	28·3	26·9	27·9	23·6	28·1	2·4	25·7
36	färska grönsaker	7·4	5·2	4·4	2·8	1·8	0·6	4·0	1·6	2·4
37	konserverade grönsaker	0·1	—	0·2	0·1	0·1	—	0·2	0·1	0·1
38	rotfrukter	3·9	3·6	2·9	2·5	2·4	2·0	2·8	0·4	2·4
39	färsk frukt och bär	15·2	5·8	16·1	9·3	17·7	11·1	16·5	6·6	9·9
40	konserverad frukt o. bär	7·2	—	6·1	0·5	9·2	0·8	7·0	6·5	0·5
41	socker	49·2	—	50·6	·	55·6	·	51·8	51·8	·
42	sirap	2·8	—	2·8	—	3·8	—	3·0	3·0	—
43	karameller	3·7	—	4·2	·	4·0	—	4·1	4·1	·
44	kaffe	69·8	—	52·0	0·1	57·0	—	54·5	54·5	·
45	te och kakao	5·1	—	3·0	—	3·9	—	3·4	3·4	—
46	salt och andra kryddor	15·7	·	15·1	·	10·2	—	13·8	13·8	·
47	övriga livsmedel	1·3	—	2·4	0·5	2·3	—	2·4	2·0	0·4
48	Dryckesvaror	44·6	—	25·3	—	13·0	—	23·5	23·5	—
49	spritdrycker	28·4	—	17·2	—	7·6	—	15·5	15·5	—
50	vin	0·5	—	0·4	—	0·1	—	0·3	0·3	—
51	öl och pilsnerdricka	3·1	—	1·4	—	0·6	—	1·4	1·4	—
52	svagdricka o. läskedrycker	12·6	—	6·3	—	4·7	—	6·3	6·3	—

[1] Omfattar Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län (tillhopa 29 hushållsböcker). — [2] Om- böcker). — [4] Margarin har här inräknats som ersättningsvara för smör.

medeltal per år och normalhushåll.

Samtliga landsdelar														
Statare		Daglönare		Torpare		Arbetar-småbrukare		Självständiga yrkesmän		Skogsarbetare utan jord		Skogsarbetare med jord		
S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	
1 549·1	719·4	1 890·4	278·7	1 630·3	614·9	2 141·4	501·1	1 638·0	86·3	1 411·0	121·4	1 629·7	514·7	1
1 329·9	618·5	1 771·6	206·4	645·1	208·5	1 046·4	44·4	1 481·8	0·6	1 309·6	43·4	920·2	11·0	2
118·3	—	46·5	—	578·8	—	638·3	—	70·5	—	23·4	—	205·8	—	3
100·9	100·9	72·3	72·3	406·4	406·4	456·7	456·7	85·7	85·7	78·0	78·0	503·7	503·7	4
16·0	0·1	18·5	—	30·9	—	82·1	—	66·4	0·3	71·4	12·4	39·4	—	5
102·8	0·2	33·0	—	34·6	4·8	43·6	—	26·6	—	53·5	0·1	7·0	—	6
34·5	—	35·5	—	38·8	—	15·8	—	22·0	—	32·5	0·8	103·9	—	7
37·5	0·1	21·8	—	12·0	—	19·4	—	44·7	—	16·8	—	31·3	1·1	8
6·4	—	17·3	—	4·9	—	3·0	—	19·4	—	30·5	—	44·2	—	9
12·9	6·4	22·1	4·1	11·0	2·2	16·1	4·3	6·0	3·1	28·2	16·1	14·4	6·1	10
0·7	—	1·6	—	0·3	—	1·7	—	4·1	—	0·1	—	0·3	—	11
20·3	4·4	26·3	19·7	142·6	116·8	253·6	189·0	192·5	164·9	155·2	136·4	183·0	146·5	12
1 780·2	**730·6**	**2 066·5**	**302·5**	**1 905·4**	**738·7**	**2 576·7**	**694·4**	**2 019·7**	**254·6**	**1 799·2**	**287·2**	**2 053·2**	**668·4**	13
185·5	92·8	109·0	20·8	566·1	204·8	722·1	30·7	227·7	19·6	155·2	14·1	427·8	26·4	14
1 594·7	**637·8**	**1 957·5**	**282·2**	**1 339·3**	**533·9**	**1854·6**	**663·7**	**1 792·0**	**235·0**	**1 644·0**	**273·1**	**1 625·4**	**642·0**	15
822·0	388·4	945·2	96·0	755·2	376·8	916·9	407·7	809·2	84·3	906·7	105·6	901·4	445·2	16
771·1	388·4	855·1	96·0	704·3	367·7	843·4	407·7	755·5	84·1	835·8	101·1	847·7	443·9	17
424·4	232·9	486·6	55·6	370·2	261·1	471·1	305·6	424·6	45·7	452·7	65·5	493·9	383·0	18
36·6	4·3	55·8	4·7	28·1	5·8	40·3	13·3	52·3	5·2	50·9	8·5	51·1	33·2	19
80·1	61·3	60·0	19·1	79·2	68·4	81·4	63·1	70·6	12·9	53·7	10·7	63·7	47·6	20
15·2	2·2	20·3	0·4	11·6	3·8	16·6	2·2	21·8	0·4	22·9	0·1	18·1	3·4	21
16·8	0·4	20·8	0·7	12·3	0·6	21·6	6·8	23·1	2·1	19·9	4·9	22·2	9·8	22
7·2	0·6	12·0	0·2	7·6	2·1	9·3	1·2	12·6	0·1	8·7	—	5·1	1·1	23
140·9	134·3	146·9	13·6	111·9	108·6	151·3	141·3	110·6	8·2	153·3	30·4	186·7	181·9	24
33·2	5·4	64·1	3·9	61·6	46·2	76·2	48·1	48·5	4·4	46·8	5·6	93·4	88·9	25
45·4	—	51·5	—	16·9	—	20·4	—	39·9	—	49·1	—	18·8	—	26
2·5	0·3	3·0	0·2	1·6	0·2	2·7	0·3	2·5	—	2·3	—	1·6	0·1	27
17·8	0·1	21·1	—	15·2	2·0	18·5	3·8	18·5	0·7	22·1	0·1	16·1	3·7	28
28·7	24·0	30·9	12·8	24·2	23·4	29·8	25·5	24·2	11·7	22·5	5·2	17·1	13·3	29
344·8	155·2	364·5	39·2	332·4	106·1	368·2	101·1	328·2	38·0	381·2	35·6	352·0	60·9	30
14·7	0·1	57·9	—	10·3	—	25·5	0·7	48·9	—	41·0	0·3	27·0	0·4	31
135·3	113·1	83·4	0·4	129·6	61·7	116·4	43·3	87·9	3·4	118·2	1·3	125·0	16·7	32
11·0	0·4	12·8	—	10·9	0·2	12·7	—	9·1	—	12·4	·	12·9	—	33
3·7	1·8	2·3	0·1	2·1	0·8	2·5	0·9	2·0	0·1	2·5	·	1·7	·	34
26·5	26·1	27·3	24·4	31·0	30·8	32·2	31·0	22·9	14·7	30·4	20·4	29·3	28·2	35
4·9	3·1	4·9	2·1	2·1	1·3	5·3	3·9	4·8	2·8	2·6	1·0	2·2	1·3	36
0·1	·	0·2	—	0·2	0·1	0·2	0·1	0·2	0·2	·	—	0·1	—	37
2·9	2·5	2·9	2·4	1·9	1·9	3·9	3·6	2·9	2·5	2·7	2·1	2·6	2·3	38
14·0	7·6	22·2	7·9	12·5	8·8	22·3	17·1	24·0	13·0	16·8	10·5	15·3	11·7	39
6·0	0·5	10·6	1·9	4·6	—	6·7	0·5	7·9	1·3	10·1	—	6·2	0·3	40
48·7	·	55·6	—	50·0	·	57·3	·	47·6	—	58·7	·	52·2	—	41
2·7	—	3·0	—	2·0	—	2·9	—	2·5	—	4·8	—	3·2	—	42
3·9	·	6·6	—	3·3	—	4·1	—	3·9	—	4·3	—	3·5	—	43
51·6	·	56·3	—	55·4	0·5	57·7	·	46·0	—	62·0	—	56·3	·	44
3·4	—	4·0	—	2·3	—	3·7	—	3·4	—	3·5	—	3·1	—	45
15·4	·	14·5	—	14·2	—	14·8	—	14·2	—	11·2	—	11·4	—	46
1·9	0·3	4·0	1·2	1·7	0·5	4·1	1·0	2·7	0·4	1·9	—	1·8	·	47
25·5	—	47·1	—	23·7	—	29·1	—	22·0	—	9·9	—	12·2	—	48
17·3	—	29·0	—	18·0	—	20·6	—	13·0	—	4·3	—	8·6	—	49
0·4	—	0·3	—	0·3	—	0·9	—	0·1	—	0·2	—	·	—	50
1·7	—	2·5	—	1·3	—	1·6	—	1·6	—	0·4	—	0·4	—	51
6·1	—	15·3	—	4·1	—	6·0	—	7·3	—	5·0	—	3·2	—	52

fattar Kopparbergs län samt de norrländska länen (119 böcker). — [3] Omfattar övriga län (292

Tab. A (forts.). **Inkomster och utgifter (kr.)**

	Landsdel	Södra Sverige		Mellersta Sverige		Norra Sverige		Hela riket		
	Socialgrupp	Samtliga lantarbetargrupper								
		S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav kont.	därav nat.
1	Diverse (is, vattenglas etc.)	2·2	0·1	1·0	0·3	0·6	—	1·0	0·8	0·2
2	Tobak	22·1	—	21·4	—	28·7	—	23·3	23·3	—
3	Förtäring utom hemmet	4·8	—	7·3	1·4	24·8	1·0	11·7	10·5	1·2
4	Bostad	150·4	133·7	136·1	125·7	140·2	116·2	138·1	14·4	123·7
5	Bränsle och lyse	105·4	55·3	87·9	63·0	103·5	60·2	93·2	31·4	61·8
6	Kläder och skodon	210·5	1·9	207·1	3·5	226·6	3·0	212·4	209·2	3·2
7	gångkläder o. underkläder	111·6	1·6	100·9	1·7	109·8	2·2	104·0	102·2	1·8
8	tyg, garn och sybehör	34·5	—	34·4	0·3	43·4	0·2	36·7	36·5	0·2
9	andra beklädnadsutgifter	6·6	—	8·8	0·1	9·8	0·1	8·8	8·7	0·1
10	skodon och galoscher	47·6	0·3	49·8	1·3	55·4	0·5	51·1	50·1	1·0
11	skclagning och material	10·2	—	13·2	0·1	8·7	—	11·8	11·7	0·1
12	Skatter (inkl. allm. pensionsavg.)	42·8	0·6	43·4	0·1	62·5	—	48·3	48·2	0·1
13	Inventarier	75·8	1·9	62·2	0·5	65·6	1·1	64·0	63·5	0·7
14	möbler	43·1	—	34·1	0·2	34·2	0·1	34·7	34·6	0·1
15	sängkläder och linne	13·0	—	9·4	0·2	9·2	0·1	9·6	9·5	0·1
16	kökssaker, glas, järnvaror m. m.	19·7	1·9	18·7	0·1	22·2	0·9	19·7	19·2	0·5
17	Förenings- o. försäkringsavgifter	71·7	0·1	71·6	·	65·2	—	69·9	69·9	·
18	fack- o. yrkesföreningar	19·4	—	15·4	—	8·5	—	13·9	13·9	—
19	andra föreningar	1·0	—	1·0	—	1·6	—	1·1	1·1	—
20	sjuk- o. begravningskassor	13·7	—	11·9	—	13·5	—	12·5	12·5	—
21	liv- o. kapitalförsäkring	29·4	—	39·0	—	36·7	—	37·7	37·7	—
22	olycksfallsförsäkring	3·7	0·1	0·9	·	0·8	—	1·1	1·1	·
23	brandförsäkring	3·9	—	2·1	—	2·4	—	2·8	2·8	—
24	övriga försäkringar	0·6	—	0·4	—	·	—	0·3	0·3	—
25	pensionsavgifter	—	—	0·9	—	1·7	—	1·0	1·0	—
26	Barnens undervisning	15·0	—	4·9	—	4·7	—	5·5	5·5	—
27	Tidningar	16·0	—	12·4	—	11·9	—	12·5	12·5	—
28	Böcker o. d.	2·4	—	2·5	·	2·6	—	2·5	2·5	·
29	Skrivmaterial, porto, telefon m. m.	5·0	—	6·3	—	10·2	—	7·2	7·2	—
30	Tvätt o. strykning utom hemmet	0·1	—	0·3	—	0·5	—	0·3	0·3	—
31	Rengöringsmedel m. m.	18·3	—	16·0	—	16·1	·	16·2	16·2	·
32	Kroppsvård	7·3	—	6·3	—	8·0	—	6·8	6·8	—
33	Sjukvård	40·2	21·2	35·5	15·6	31·7	6·2	34·8	21·3	13·5
34	läkare	24·1	21·2	19·0	15·4	10·6	5·6	17·1	3·9	13·2
35	tandvård	8·9	—	5·5	—	5·9	—	5·9	5·9	—
36	sjukhusvård m. m.	1·4	—	4·6	0·1	7·5	0·2	5·1	5·0	0·1
37	medicin	5·8	—	6·4	0·1	7·7	0·4	6·7	6·5	0·2
38	Arbetshjälp i hemmet	0·3	—	4·9	—	12·8	—	6·6	6·6	—
39	tjänare	—	—	2·0	—	7·7	—	3·3	3·3	—
40	tillfällig hjälp	0·3	—	2·9	—	5·1	—	3·3	3·3	—
41	Gåvor	10·5	—	16·5	0·9	12·5	—	15·0	14·4	0·6
42	till familjemedlemmar	1·5	—	4·9	0·5	5·6	—	4·8	4·5	0·3
43	» andra	9·0	—	11·6	0·4	6·9	—	10·2	9·9	0·3
44	Förströelser	13·6	—	10·9	0·1	12·7	—	11·5	11·5	·
45	avgifter	8·5	—	6·2	—	7·1	—	6·5	6·5	—
46	idrottsmaterial	0·5	—	1·4	0·1	1·7	—	1·4	1·4	·
47	leksaker m. m.	4·6	—	3·3	—	3·9	—	3·6	3·6	—
48	Resor	31·5	13·5	30·2	10·5	21·4	1·2	28·0	19·7	8·3
49	Ränta å lån	0·4	—	0·7	—	0·4	—	0·6	0·6	—
50	Utgifter för egna fordon	24·8	—	23·5	—	16·4	—	21·7	21·7	—
51	Övriga utgifter	9·5	—	14·6	·	9·2	·	12·8	12·8	·
52	Summa utgifter	1 785·0	551·4	1 621·4	560·9	1 761·1	463·5	1 668·9	1 134·6	534·3

i medeltal per år och normalhushåll.

Samtliga landsdelar														
Statare		Daglönare		Torpare		Arbetar-småbrukare		Självständiga yrkesmän		Skogsarbetare utan jord		Skogsarbetare med jord		
S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	
0·9	·	0·7	—	0·5	—	0·6	—	1·5	0·2	0·7	—	1·6	0·9	1
21·0	—	26·3	—	13·9	—	22·9	—	23·4	—	29·2	—	26·7	—	2
3·3	—	16·0	—	12·5	9·1	20·9	—	6·8	—	31·1	4·5	13·2	0·4	3
131·9	130·5	139·2	89·0	108·9	108·9	185·6	183·2	196·3	141·0	140·3	92·0	125·7	124·8	4
87·2	71·6	106·3	57·7	63·9	42·3	118·8	64·3	88·8	9·1	104·7	63·3	94·4	64·3	5
205·4	3·8	286·6	1·3	173·2	1·4	211·0	2·4	227·9	0·6	221·2	5·4	192·2	3·7	6
100·2	1·7	153·2	1·0	81·7	0·5	103·0	1·0	110·1	0·2	107·7	4·6	89·6	2·2	7
32·2	0·2	42·3	—	27·7	0·1	41·7	0·3	45·4	—	42·7	0·2	38·5	0·4	8
8·3	0·2	13·4	—	8·0	—	10·5	0·3	11·2	—	7·7	—	6·3	—	9
50·3	1·7	63·0	0·3	44·4	0·3	46·3	0·3	50·2	0·4	54·5	0·6	48·9	0·3	10
14·4	—	14·2	—	11·4	—	9·0	—	11·0	—	8·6	—	8·4	0·3	11
36·2	0·2	71·7	—	24·3	—	81·4	—	67·0	—	48·6	—	51·6	—	12
70·3	0·9	73·6	—	43·2	0·1	76·5	0·3	78·5	—	67·9	2·3	43·4	0·4	13
41·7	0·2	41·1	—	19·6	—	45·6	0·1	38·5	—	35·5	—	17·5	0·2	14
10·9	0·3	10·6	—	7·5	—	7·4	0·1	14·9	—	9·0	0·1	7·0	—	15
17·7	0·4	21·9	—	16·1	0·1	23·5	0·1	25·1	—	23·4	2·2	18·9	0·2	16
74·9	0·1	100·7	—	46·4	—	62·7	—	76·4	—	67·2	—	54·2	—	17
18·0	—	17·2	—	8·3	—	9·4	—	4·9	—	10·9	—	11·5	—	18
0·5	—	3·6	—	0·3	—	1·5	—	0·9	—	1·4	—	1·3	—	19
10·6	—	20·3	—	5·7	—	13·7	—	15·2	—	14·8	—	11·9	—	20
42·5	—	51·6	—	29·9	—	29·4	—	41·5	—	35·8	—	26·7	—	21
0·1	0·1	1·7	—	0·5	—	1·8	—	9·2	—	1·1	—	0·4	—	22
1·8	—	3·3	—	1·6	—	2·4	—	4·1	—	3·2	—	1·8	—	23
0·7	—	·	—	0·1	—	—	—	0·6	—	·	—	—	—	24
0·7	—	3·0	—	—	—	4·5	—	—	—	—	—	0·6	—	25
5·5	—	6·3	—	3·8	—	2·9	—	19·1	—	4·2	—	3·7	—	26
13·1	—	17·6	—	9·2	—	13·9	—	14·7	—	9·3	—	10·8	—	27
2·2	·	4·4	—	1·8	—	3·9	—	2·0	—	1·5	—	2·5	—	28
5·3	—	5·8	—	4·3	—	8·2	—	23·3	—	6·2	—	8·8	—	29
0·2	—	0·8	—	0·1	—	0·4	—	0·5	—	0·5	—	0·1	—	30
15·9	—	21·2	—	12·0	—	16·7	0·1	20·4	—	17·0	—	13·8	—	31
6·0	—	11·3	—	4·1	—	8·6	—	6·5	—	7·1	—	6·2	—	32
40·9	23·3	53·7	28·2	20·1	3·3	19·9	3·4	35·9	—	30·9	3·5	25·2	1·7	33
26·6	23·7	31·8	27·4	5·3	3·3	7·5	2·8	8·5	—	7·7	3·1	5·9	1·5	34
4·9	—	8·3	—	3·5	—	3·3	—	14·7	—	7·9	—	4·7	—	35
2·9	—	3·9	—	6·1	—	4·7	0·6	7·9	—	7·9	—	7·7	0·2	36
6·5	0·1	9·7	0·8	5·2	—	4·4	—	4·8	—	7·4	0·4	6·9	—	37
2·7	—	5·8	—	8·2	—	10·8	—	1·8	—	4·7	—	15·4	—	38
0·3	—	1·7	—	5·4	—	6·3	—	—	—	—	—	11·5	—	39
2·4	—	4·1	—	2·8	—	4·5	—	1·8	—	4·7	—	3·9	—	40
13·8	0·3	22·7	—	11·3	—	24·1	2·3	13·9	—	8·8	—	15·1	1·6	41
3·3	—	7·4	—	2·5	—	4·0	—	1·6	—	2·8	—	10·0	1·6	42
10·5	0·3	15·3	—	8·8	—	20·1	2·3	12·3	—	6·0	—	5·1	—	43
11·4	0·1	18·9	—	5·5	—	11·1	—	12·3	—	11·1	—	10·2	—	44
6·3	—	10·8	—	3·8	—	6·5	—	7·0	—	7·0	—	5·6	—	45
1·3	0·1	2·9	—	0·3	—	1·3	—	1·1	—	0·2	—	0·9	—	46
3·3	—	5·2	—	1·4	—	3·3	—	4·2	—	3·9	—	3·7	—	47
36·4	18·0	41·7	10·0	15·7	0·6	16·1	—	32·4	—	19·4	0·4	16·1	0·3	48
0·9	—	0·9	—	0·1	—	—	—	—	—	1·0	—	—	—	49
21·6	—	17·5	—	14·7	—	32·8	—	46·9	—	19·6	—	17·0	—	50
13·0	0·1	16·4	—	9·5	—	15·8	—	15·5	—	11·5	0·1	10·6	—	51
1 616·8	**637·8**	**1 968·3**	**282·2**	**1 385·5**	**533·9**	**1 838·1**	**663·7**	**1 789·3**	**235·0**	**1 709·4**	**273·1**	**1 618·4**	**642·0**	52

Tab. B. Konsumerade kvantiteter av viktigare varuslag

	Landsdel	Södra Sverige		Mellersta Sverige		Norra Sverige		Hela riket		
	Socialgrupp	Samtliga lantarbetargrupper								
		S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav kont.	därav nat.
	Matvaror.									
1	Kött och fläsk . . . . . .kg	165·0	94·1	127·1	65·5	112·3	44·9	125·8	63·8	62·0
2	färskt nötkött . . . . . »	15·5	—	13·4	1·9	24·4	9·3	16·5	12·8	3·7
3	» kalvkött . . . . . »	4·5	—	8·1	2·3	14·9	11·4	9·6	5·1	4·5
4	» malet kött . . . . . »	12·5	·	9·0	·	6·2	·	8·5	8·5	·
5	» fårkött . . . . . »	0·1	0·1	0·6	0·3	3·4	2·7	1·3	0·4	0·9
6	salt och rökt kött . . . . . »	0·2	—	0·2	—	1·2	0·5	0·5	0·3	0·2
7	fläsk (färskt, salt o. rökt) . »	119·6	92·0	78·1	57·3	40·9	20·0	71·1	21·3	49·8
8	korv . . . . . »	10·9	1·5	14·9	2·9	19·0	0·8	15·7	13·5	2·2
9	färdiglagad mat o. d. . . . »	1·7	0·5	2·8	0·8	2·3	0·2	2·6	1·9	0·7
10	Fisk . . . . . »	45·6	0·5	34·5	2·5	45·4	11·7	38·1	33·3	4·8
11	färsk fisk . . . . . »	29·6	—	17·0	2·4	21·3	10·1	19·0	14·7	4·3
12	» sill . . . . . »	19·9	—	3·9	·	2·1	—	4·5	4·5	·
13	» strömming . . . . . »	0·1	—	5·8	—	7·0	0·2	5·7	5·7	·
14	» annan fisk . . . . . »	9·6	—	7·3	2·4	12·2	9·9	8·8	4·5	4·3
15	salt fisk . . . . . »	16·0	0·5	17·5	0·1	24·1	1·6	19·1	18·6	0·5
16	» sill . . . . . »	14·0	0·5	15·2	·	15·8	—	15·3	15·2	0·1
17	» strömming . . . . . »	—	—	0·8	0·1	5·2	0·6	1·9	1·7	0·2
18	» annan fisk . . . . . »	2·0	—	1·5	—	3·1	1·0	1·9	1·7	0·2
19	Mjölk och grädde l	1 022·3	806·0	1 172·0	969·7	1 436·0	1 007·0	1 231·8	263·4	968·4
20	oskummad mjölk . . . . . »	1 002·5	788·2	844·8	694·7	827·5	526·8	850·9	194·5	656·4
21	separerad o. handskum. . . »	14·4	14·1	311·2	259·5	593·1	466·8	365·8	68·1	297·7
22	grädde . . . . . »	5·4	3·7	16·0	15·5	15·4	13·9	15·1	0·8	14·3
23	Smör . . . . . .kg	15·6	—	24·8	11·5	36·1	24·1	27·2	13·2	14·0
24	Margarin . . . . . »	50·7	—	28·4	—	30·5	—	30·5	30·5	—
25	Ost . . . . . »	11·2	—	14·5	0·9	17·0	2·8	15·0	13·6	1·4
26	Ägg . . . . . .st	562·0	509·0	541·0	438·0	237·0	84·0	462·0	113·0	349·0
27	Mjöl . . . . . .kg	391·2	258·9	471·3	293·1	338·0	28·2	430·5	210·0	220·5
28	vetemjöl . . . . . »	120·9	39·0	210·5	109·2	181·6	0·8	196·8	121·1	75·7
29	rågmjöl . . . . . »	242·2	217·3	226·0	180·1	46·7	5·7	179·5	43·1	136·4
30	rågsiktmjöl . . . . . »	25·2	2·4	27·5	1·0	69·3	·	38·4	37·6	0·8
31	annat . . . . . »	2·9	0·2	7·3	2·8	40·4	21·7	15·8	8·2	7·6
32	Gryn och flingor . . . . . »	16·6	—	30·1	0·9	31·9	·	29·7	29·1	0·6
33	havregryn . . . . . »	8·9	—	16·4	·	20·2	—	16·9	16·9	·
34	korngryn . . . . . »	0·1	—	4·0	0·9	1·5	·	3·1	2·5	0·6
35	risgryn . . . . . »	5·5	—	7·8	—	9·0	—	8·0	8·0	·
36	andra . . . . . »	2·1	—	1·9	·	1·2	—	1·7	1·7	—
37	Bröd . . . . . »	74·7	—	20·4	0·1	62·7	1·1	35·4	35·0	0·4
38	hårt rågbröd . . . . . »	1·1	—	13·0	0·1	41·2	1·1	19·7	19·3	0·4
39	mjukt grovbröd o. sötlimpa »	56·1	—	6·1	—	20·4	—	13·3	13·3	—
40	vetebröd o. d. . . . . »	17·5	—	1·3	—	1·1	—	2·4	2·4	—
41	Potatis . . . . . »	666·1	576·1	566·3	542·5	410·7	350·3	531·7	38·0	493·7
42	Socker . . . . . »	115·3	—	119·5	·	121·3	·	119·7	119·7	·
43	Sirap . . . . . »	4·5	—	5·0	—	6·6	—	5·4	5·4	—
44	Kaffe . . . . . »	20·6	—	17·3	·	21·4	—	18·6	18·6	·
45	Salt . . . . . »	26·0	—	19·3	0·1	19·6	—	19·8	19·8	·
	Dryckesvaror.									
46	Spritdrycker l	6·5	—	3·9	—	1·5	—	3·4	3·4	—
47	Vin . . . . . fl	0·2	—	0·2	—	0·1	—	0·1	0·1	—
48	Öl och pilsnerdricka . . . . . fl	13·0	—	6·7	—	2·4	—	6·0	6·0	—
49	Svagdricka l	143·8	—	42·2	—	26·7	—	44·9	44·9	—
50	Läskedrycker . . . . . fl	5·0	—	2·0	—	2·7	—	2·0	2·0	—

i medeltal per år och normalhushåll.

Samtliga landsdelar														
Statare		Daglönare		Torpare		Arbetar-småbrukare		Självständiga yrkesmän		Skogsarbetare utan jord		Skogsarbetare med jord		
S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	S:a	därav nat.	
126·8	71·7	118·7	21·6	123·5	85·1	136·0	79·9	142·4	16·0	113·5	19·3	126·1	85·2	1
11·7	·	19·0	1·0	9·6	0·6	12·0	1·3	26·2	0·1	22·9	3·8	22·5	15·2	2
5·7	0·2	10·2	0·7	5·4	2·1	9·3	6·4	9·0	0·7	10·9	3·8	18·3	16·9	3
8·6	·	13·5	—	7·0	—	8·4	0·3	7·2	—	10·4	—	5·6	—	4
0·2	—	0·6	—	0·5	0·3	0·5	0·4	0·7	0·1	2·2	1·2	4·3	3·9	5
0·2	—	0·3	—	0·1	—	0·2	—	1·1	—	1·4	0·6	0·7	0·3	6
84·9	68·5	53·8	19·2	86·2	75·8	87·4	68·1	74·3	14·6	42·0	9·8	56·0	44·4	7
13·3	2·4	17·4	0·4	11·2	4·1	15·4	2·4	19·5	0·4	21·1	0·1	17·2	3·8	8
2·2	0·6	3·9	0·3	3·5	2·2	2·8	1·0	4·4	0·1	2·6	—	1·5	0·7	9
35·0	0·6	41·9	1·1	27·4	0·9	43·7	11·9	43·4	4·1	39·0	6·7	42·4	12·9	10
16·2	0·5	21·5	1·1	13·9	0·8	22·7	5·9	29·6	4·1	17·7	6·7	21·4	12·9	11
4·6	—	5·6	—	6·1	—	5·2	0·1	6·9	—	2·6	—	3·0	—	12
6·2	—	7·8	—	3·2	—	5·7	0·6	7·3	—	5·8	—	4·4	—	13
5·4	0·5	8·1	1·1	4·6	0·8	11·8	5·2	15·4	4·1	9·3	6·7	14·0	12·9	14
18·8	0·1	20·4	—	13·5	0·1	21·0	6·0	13·8	—	21·8	—	21·0	—	15
16·7	—	16·1	—	11·6	0·1	12·3	0·4	10·5	—	15·1	—	16·0	—	16
0·7	0·1	2·7	—	0·6	—	3·0	2·1	1·5	—	3·5	—	3·2	—	17
1·4	—	1·6	—	1·3	—	5·7	3·5	1·8	—	2·7	—	1·8	—	18
1 221·1	1 151·1	952·2	123·2	1 118·7	1 039·1	1 184·6	1 123·6	797·0	77·8	1 079·5	206·6	1 667·5	1637·6	19
1 033·5	1 000·3	815·8	89·3	552·7	535·6	753·1	701·5	656·7	68·5	738·5	147·5	776·8	753·5	20
182·1	145·8	133·6	33·3	522·3	459·9	390·6	381·6	136·0	8·7	337·9	57·3	861·1	854·5	21
5·5	5·0	2·8	0·6	43·7	43·6	40·9	40·5	4·3	0·6	3·1	1·8	29·6	29·6	22
15·4	2·5	30·1	2·0	31·9	24·5	37·1	24·4	23·2	2·3	22·9	2·7	46·7	44·5	23
37·3	—	42·2	—	14·1	—	16·9	—	33·3	—	41·2	—	15·6	—	24
14·1	0·1	16·8	—	12·7	1·7	14·8	3·3	14·7	0·6	19·4	0·1	14·3	4·4	25
556·0	*472·0*	*492·0*	*221·0*	*494·0*	*480·0*	*563·0*	*504·0*	*440·0*	*237·0*	*336·0*	*100·0*	*286·0*	*233·0*	*26*
519·4	449·6	262·8	0·8	501·2	256·8	413·6	175·2	293·4	12·6	353·3	4·9	406·1	67·5	27
208·3	159·3	158·3	—	217·3	103·6	220·7	69·9	156·5	5·5	192·1	0·5	192·1	4·5	28
298·5	289·5	48·8	—	253·3	151·0	147·2	97·8	85·1	5·6	36·1	—	104·5	28·7	29
8·4	0·6	44·5	—	25·1	—	30·1	2·0	41·4	—	101·9	0·9	66·9	1·7	30
4·2	0·2	11·2	0·8	5·5	2·2	15·6	5·5	10·4	1·5	23·2	3·5	42·6	32·6	31
28·6	1·4	31·2	—	27·7	0·9	31·7	—	22·4	—	30·5	0·1	32·6	—	32
15·8	0·1	19·9	—	12·3	—	18·9	—	14·5	—	20·2	—	17·4	—	33
4·2	1·3	1·9	—	4·3	0·9	2·6	—	2·0	—	1·3	0·1	2·6	—	34
6·6	·	7·5	—	9·5	—	9·3	—	4·6	—	7·7	—	11·1	—	35
2·0	—	1·9	—	1·6	—	1·5	—	1·3	—	1·3	—	1·5	—	36
16·3	0·3	79·9	—	15·2	—	36·0	1·6	68·6	—	53·2	0·5	37·1	0·5	37
6·3	0·3	39·1	—	10·9	—	25·7	1·6	19·3	—	33·6	0·5	29·4	0·5	38
8·0	—	34·3	—	3·9	—	9·1	—	39·3	—	18·7	—	7·1	—	39
2·0	—	6·5	—	0·4	—	1·2	—	10·0	—	0·9	—	0·6	—	40
563·8	556·6	517·8	463·6	636·5	629·2	623·4	606·4	393·8	260·7	456·8	301·4	483·4	465·4	41
114·9	·	129·5	—	117·4	0·1	134·9	·	110·8	—	129·3	·	116·6	—	42
4·8	—	4·9	—	4·0	—	5·6	—	4·6	—	8·7	—	5·7	—	43
17·0	·	17·7	—	18·4	0·2	19·8	·	14·6	—	22·9	—	20·8	·	44
17·8	·	17·0	—	23·0	—	22·5	—	17·4	—	15·8	—	26·1	—	45
3·9	—	6·3	—	4·1	—	4·5	—	2·9	—	0·9	—	1·7	—	46
0·2	—	0·1	—	0·2	—	0·4	—	·	—	0·1	—	·	—	47
8·0	—	10·8	—	5·6	—	6·0	—	6·6	—	1·6	—	1·4	—	48
46·0	—	108·2	—	27·0	—	54·8	—	54·6	—	29·1	—	18·3	—	49
1·5	—	8·4	—	3·3	—	0·4	—	4·0	—	1·0	—	1·5	—	50

förbrukningshushållningens synpunkt sett. Som exempel må nämnas, att värdet av i staten ingående fodersäd, som väsentligen användes till kreatursföda, kommer till synes i inkomstbeloppen antingen vid redovisning av värdet av i hushållet förbrukade, självproducerade matvaror eller i under rubriken »försålda produkter» uppförda inkomster.

Utgifterna. I senare avdelningen av tab. A ha de mot inkomsterna svarande utgifterna (förbrukningen) beräknats med ledning av i hushållsböckerna veckovis gjorda anteckningar om de kontanta utläggens storlek och fördelning samt av den speciella redovisningen av naturahushållningens omfattning och sammansättning. Ett sammandrag av i tabellen meddelade uppgifter beträffande de arbetargrupper, för vilka jämförelsesiffror från 1920 års levnadskostnadsundersökning föreligga, återfinnes i efterföljande översikt över utgifternas relativa fördelning.

	År 1920					År 1933				
	Samtliga hushåll	därav				Samtliga hushåll	därav			
		statare	daglönare	torpare	arbetare-småbrukare		statare	daglönare	torpare	arbetare-småbrukare
Föde- o. njutningsämnen	62·0	61·4	60·4	66·2	63·9	50·5	50·9	48·0	56·5	49·9
Bostad	4·1	4·3	3·7	3·8	4·1	8·1	8·2	7·1	8·2	10·1
Bränsle o. lyse	5·8	6·7	5·4	4·6	4·4	5·5	5·4	5·4	4·8	6·4
Inventarier	2·7	2·9	2·7	2·2	2·5	4·0	4·3	3·7	3·2	4·2
Kläder o. skodon	15·0	15·0	15·6	14·3	14·6	13·1	12·7	14·6	13·0	11·5
Skatter	2·6	2·0	3·9	1·8	3·0	2·9	2·2	3·6	1·8	4·4
Övriga utgifter	7·8	7·7	8·3	7·1	7·5	15·9	16·3	17·6	12·5	13·5
Samtliga utgifter	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**

Den betydande sänkning av livsmedelsprocenten och stegring av de relativa kostnaderna för övriga förnödenheter och tjänster, som enligt dessa siffror ägt rum under perioden 1920—1933, göra det sannolikt, att en icke oväsentlig standardförbättring ägt rum under nämnda period (jfr sid. 371). Det slutliga omdömet härom, ävensom huruvida orsaken till standardhöjningen övervägande är att söka i stegrade reallöner eller i minskning av familjernas storlek, måste emellertid anstå, tills man slutfört den inom socialstyrelsen i samband med den fortsatta bearbetningen av hushållsböckerna pågående undersökningen om förändringarna i lant- och skogsarbetarnas levnadsförhållanden m. m.

Konsumerade kvantiteter av viktigare varuslag. De för undersökningen grundläggande uppgifterna om hushållens kvantitativa förbrukning återfinnas i förestående tab. B, vari meddelas en översikt av de under räkenskapsåret konsumerade kvantiteterna av viktigare varuslag per normalhushåll för de olika arbetargrupperna samt för de särskilda landsdelarna och för hela riket.

För att även erhålla en uppfattning om förändringarna i livsmedelskonsumtionen bland de av undersökningen berörda befolkningsgrupperna å landsbygden under tiden 1920—1933 ha i tab. C sammanställts uppgifter om konsumerade kvantiteter per år och normalhushåll av de varuslag, för vilka jämförbara förbrukningssiffror förefinnas från 1920 års levnadskostnadsundersök-

Tab. C. Konsumerade kvantiteter av viktigare varuslag i medeltal per år och normalhushåll inom vissa socialgrupper åren 1920 och 1933.

Varuslag	Statare, daglönare, torpare och arbetarsmåbrukare			Varuslag	Statare, daglönare, torpare och arbetarsmåbrukare		
	År 1920	År 1933	Ökning (+) eller minskning (—) i %		År 1920	År 1933	Ökning (+) eller minskning (—) i %
Kött och fläsk[1] . . . .kg	89·2	98·8	+ 10·8	Mjöl . . . . . .kg	516·8	445·8	— 13·7
färskt nötkött . . .»	9·9	13·2	+ 33·3	vetemjöl . . . . .»	176·9	199·2	+ 12·6
» kalvkött . . .»	3·3	7·1	+115·2	råg- o. rågsiktmjöl .»	318·8	239·3	— 24·9
» får-o.lammkött »	1·7	0·4	— 76·5	annat mjöl . . . .»	21·1	7·3	— 65·4
fläsk . . . . . .»	74·3	78·1	+ 5·1	Gryn . . . . . .»	23·4	29·5	+ 26·1
Salt sill . . . . . .»	28·4	15·5	— 45·4	Hårt rågbröd . . . .»	10·9	16·7	+ 53·2
Oskummad mjölk .l	866·6	895·2	+ 3·3	Mjukt » . . . .»	8·6	13·7	+ 59·3
Sep. o. handsk. » .»	440·6	234·3	— 46·8	Matbröd av vete . . .»	2·3	2·8	+ 21·7
Smör . . . . . .kg	25·7	23·2	— 9·7	Potatis . . . . . .»	597·3	568·5	— 4·8
Margarin . . . . . .»	6·6	33·4	+406·1	Socker . . . . . .»	80·5	120·9	+ 50·2
Ost . . . . . .»	5·0	14·6	+192·0	Kaffe . . . . . .»	16·2	17·6	+ 8·6
Ägg . . . . . .st	264·0	535·0	+102·7				

ning. Jämförelsen har sålunda måst begränsas till statare, daglönare, torpare och arbetarsmåbrukare, medan grupperna självständiga yrkesmän och skogsarbetare med och utan brukningsdel ej kunnat medtagas. Den i tabellen redovisade årsbudgeten per normalhushåll för år 1933 har beräknats under antagande av att fördelningen på de fyra medtagna yrkesgrupperna varit densamma som utgångsåret 1920. Någon hänsyn till att hushållens lokala fördelning måhända icke varit alldeles densamma de båda jämförelseåren har däremot ej kunnat tagas.

Med nu gjorda reservationer framträda vissa konsumtionsförändringar bland landsbygdens arbetarhushåll. Inom gruppen animaliska livsmedel iakttages en kvalitativ förbättring i kosthållet, vilken bl. a. belyses genom att förbrukningen av kalvkött under perioden mer än fördubblats samt konsumtionen av färskt nötkött stegrats med en tredjedel. Konsumtionen av matfett har ökats med 75 %, vilken ökning beror på en anmärkningsvärd stegring av margarinförbrukningen, medan smöråtgången minskats med en tiondel. Härvid är att märka, att tillgången på förstnämnda vara år 1920 var särdeles knapp. Vidare har ost- och äggförbrukningen stigit med resp. 192 och 103 %, medan de konsumerade kvantiteterna av potatis, salt sill samt skummjölk minskats med resp. 5, 45 och 47 %. Av fläsk och av oskummad mjölk förtäres något större kvantiteter nu än förr. Den totala kött- och fläskkonsumtionen har ökats med 11 %. Förbrukningen av råg- och rågsiktmjöl har minskats med en fjärdedel, medan användningen av hårt och mjukt rågbröd samt av vetemjöl stigit. Slutligen visade socker 50 % högre förbrukningssiffror 1933 än 1920. Överhuvud får man intryck av, att folkkosten på landsbygden blivit rikligare och framför allt mera omväxlande under jämförelseperioden.

[1] Vid jämförelse mellan tab. B och C bör observeras, att rubriken »kött och fläsk» omfattar ett mindre antal varuslag i den senare än i den förra tabellen.

Lönenivån i Sverige år 1934 och arbetslönernas fluktuationer sedan år 1913.

Sedan numera bearbetningen av det till socialstyrelsens årliga lönestatistik införskaffade primärmaterialet för år 1934 delvis slutförts, har det på grund av undersökningens aktuella intresse ansetts lämpligt att omedelbart framlägga vissa huvuddata, avseende genomsnittliga uppgifter om under året utbetalade löner till förvaltningspersonal och arbetare inom industri och hantverk, handel och samfärdsel, allmän tjänst m. m. De meddelade siffrorna äro preliminära och kunna alltså komma att avvika något från de definitiva siffror, som sedermera skola framläggas i Lönestatistisk årsbok för 1934.

Förvaltningspersonalens löneförhållanden. En översikt av förvaltningspersonalens löneförhållanden lämnas i tab. 1, som redovisar dels antalet av årets lönestatistik berörda personer, fördelade på män och kvinnor, dels den genomsnittliga årsavlöningens storlek för vart och ett av åren 1913, 1920, 1921 samt 1932—1934. Därjämte meddelas i tabellen tvenne beräkningar av medellönen för män och kvinnor tillsammantagna, varvid a-talen uträknats under antagande av att personalens sammansättning efter kön varit oförändrad sedan utgångsåret 1913, medan b-talen äro enkla aritmetiska medeltal.

Av tabellen framgår, att förvaltningspersonalen vid de 5 611 företag, som redovisat dylik personal, utgjorde tillsammans 91 215, varav 70·3 % voro män och 29·7 % kvinnor. Den genomsnittliga årsinkomsten under år 1934 (under förutsättning av oförändrad proportion mellan män och kvinnor) utgjorde 3 679 kr. för personalen i dess helhet. För männen var motsvarande siffra 4 077 och för kvinnorna 2 217 kr. I jämförelse med år 1933 visar sig medellönen för hela personalgruppen vara praktiskt taget oförändrad, medan från år 1913 skett en ökning med 80 %. Tabellen ger vidare vid handen, att den relativa lönestegringen under perioden i fråga varit väsentligt större för kvinnor (95 %) än för män (74 %).

En jämförelse med 1921 års löner, som för förvaltningspersonalen i regel ange det hittillsvarande toppläget, visar, att medelinkomsten per år och anställd sedan dess sjunkit med i genomsnitt 28 % både för den manliga och för den kvinnliga personalen. Denna lönereduktion ägde i huvudsak rum under åren 1922 och 1923, medan lönenivån under de senaste elva åren synes ha varit tämligen oförändrad.

Arbetarnas löneförhållanden. Undersökningen omfattar 6 799 företag, från vilka redovisats 352 832 arbetare, varav 76·7 % män, 16·2 % kvinnor, 6·0 % min-

Tab. 1. Lönenivåns förändringar för i enskild tjänst anställd förvaltningspersonal åren 1913—1934.

(a = standardberäknade medeltal, b = aritmetiska medeltal.)

	Medelantal anställda	Genomsnittlig löneinkomst pr år, kr.						Löneökning (+) eller löneminskning (−), %			
	1934	1913	1920	1921	1932	1933	1934	1933 —34	1913 —34	1920 —34	1921 —34
Män	64 124	2 346	5 573	5 625	4 114	4 065	4 077	+0·3	+74	−27	−28
Kvinnor . . .	27 091	1 135	2 957	3 085	2 304	2 235	2 217	−0·8	+95	−25	−28
Samtliga a	**91 215**	**2 049**	**5 013**	**5 081**	**3 727**	**3 673**	**3 679**	**+0·2**	**+80**	**−27**	**−28**
Samtliga b			**4 916**	**4 950**	**3 582**	**3 516**	**3 525**	**+0·3**	**+72**	**−28**	**−29**

deråriga och 1·1 % utan närmare specifikation. I efterföljande tab. 2 meddelas genomsnittssiffror för löneinkomsterna inom dessa grupper per arbetstimme, dag och år under redogörelseåret 1934 samt under utgångsåret 1913. För arbetarpersonalen i dess helhet har därvid liksom beträffande förvaltningspersonalen uträknats tvenne serier av medeltal, av vilka a-talen beräknats under antagande av oförändrad sammansättning sedan år 1913 med avseende på kön, medan b-talen äro enkla aritmetiska medeltal. För belysande av löneutvecklingen ha i tabellen de procentuella förändringarna i tim-, dags- och årsförtjänster beräknats för olika tidsperioder.

Tab. 2. Lönenivåns förändringar för arbetare inom industri och hantverk m. m. åren 1913—1934.

(a = standardberäknade medeltal, b = aritmetiska medeltal.)

	Genomsnittlig löneink. per timme, kr.		Löneökning (+) eller löneminskning (−), %			Genomsnittlig löneink. per dag, kr.		Löneökning (+) eller löneminskning (−), %			Genomsnittlig löneink. per år, kr.		Löneökning (+) eller löneminskning (−), %		
	1913	1934	1933 —34	1913 —34	1920 —34	1913	1934	1933 —34	1913 —34	1920 —34	1913	1934	1933 —34	1913 —34	1920 —34
Män över 18 år	0·45	1·21	−0·8	+169	−27	4·32	9·76	+0·1	+126	−26	1 241	2 706	+3·6	+118	−25
Kvinnor över 18 år . . .	0·24	0·73	±0·0	+204	−26	2·34	5·76	+0·2	+146	−27	651	1 609	+3·5	+147	−25
Minderåriga. .	0·18	0·47	±0·0	+161	−32	1·76	3·64	−0·8	+107	−34	485	1 012	+4·3	+109	−30
Arbetare utan angivet kön	0·30	1·12	+0·9	+273	− 2	3·72	9·14	+1·8	+146	− 8	1 079	2 585	+8·8	+140	− 8
Samtliga arb. a	0·40	**1·08**	**±0·0**	**+170**	**−27**	**3·82**	**8·66**	**±0·0**	**+127**	**−27**	**1 091**	**2 402**	**+3·6**	**+120**	**−25**
Samtliga arb. b		**1·09**	**−0·9**	**+173**	**−27**		**8·73**	**−0·1**	**+129**	**−27**		**2 405**	**+3·2**	**+120**	**−26**

Den genomsnittliga timförtjänsten (inkl. övertidsersättning, naturaförmåner o. d.) har för år 1934 beräknats till 1·08 kr. för samtliga i undersökningen representerade företag (a-tal). För vuxna manliga arbetare har motsvarande timlön (1·21 kr.) legat över, för kvinnor (0·73 kr.) och för minder-

åriga (0·47 kr.) avsevärt under den genomsnittliga löneinkomsten för samtliga arbetare. De i tabellen meddelade procenttalen ge vid handen, att timförtjänsterna sedan föregående år varit praktiskt taget oförändrade. I jämförelse med basåret 1913 visar medellönen för hela personalgruppen en stegring av 170 %. Liksom för förvaltningspersonalen kan även för arbetarna en tendens till utjämning i lönenivån för män och för kvinnor konstateras. Från 1913 till 1934 ha sålunda timlönerna för kvinnliga arbetare stigit med i medeltal 204 %, medan männens inkomst per timme räknat under motsvarande tid ökats med 169 %. Begränsar man undersökningen till den egentliga industrien, sådan denna redovisas i kommerskollegii årliga industristatistik, och alltså utesluter arbetare i allmän tjänst, inom samfärdsel, byggnadsverksamhet etc., framträder denna tendens än starkare, i det att stegringssiffran för timförtjänsten för vuxna män blir ej oväsentligt lägre eller 156 %, medan siffran för vuxna kvinnor blir oförändrad.

Sedan år 1920, då den genomsnittliga timförtjänsten låg som högst, har densamma nominellt minskats med i genomsnitt 27 %. Den ojämförligt största delen av denna sänkning i lönenivån ägde rum under år 1922, medan minskningen under år 1923 inskränkte sig till några få procent. Under år 1924 hade nedgången icke endast avstannat utan t. o. m. förbytts i en mindre stegring, som fortsatt under de därpå följande åren ända fram till år 1930. Under det därpå följande året höll sig den genomsnittliga timförtjänsten praktiskt taget oförändrad för att under åren 1932 och 1933 undergå en mindre sänkning. Denna sjunkande tendens synes under redogörelseåret ha i det närmaste avstannat.

I tab. 2 föreligga även beräkningar om den genomsnittliga dagsförtjänsten. Under redogörelseåret uppgick denna till 8·66 kr. för samtliga redovisade arbetare (a-tal) samt till 9·76 kr. för män, 5·76 kr. för kvinnor och 3·64 kr. för minderåriga. Medeltalen tyda på praktiskt taget oförändrade löner sedan föregående år. I förhållande till år 1913 ha daglönerna stigit i genomsnitt för samtliga arbetare (oavsett kön) med 127 % samt för män med 126 % och för kvinnor med 146 % eller väsentligt mindre än i fråga om motsvarande timlöner. Orsaken till dessa skiljaktigheter i löneutvecklingen mellan arbetsförtjänsten per dag och per timme är i huvudsak att söka i minskat antal arbetstimmar per dag utan motsvarande reduktion av dagsförtjänsten. Särskilt gäller detta i fråga om införandet av åttatimmarsdagen från och med år 1920.

Av tab. 2 framgår vidare, att den genomsnittliga årsförtjänsten[1] (inkl. övertidsersättning, naturaförmåner o. d.) år 1934 beräknats till 2 402 kr. i genomsnitt för samtliga redovisade arbetare (2 706 kr. för män, 1 609 kr. för kvinnor och 1 012 kr. för minderåriga). Den allmänna siffran innebär en stegring från föregående år med 3·6 %, vilket tyder på, att antalet arbetsdagar per år något ökats under redogörelseåret, enär, som förut anförts, den genomsnittliga dagsförtjänsten ej undergått nämnvärd förändring under motsvarande

[1] Härvid bortses från s. k. säsongföretag, för vilka användbara uppgifter om arbetarnas årsförtjänster ej föreligga.

tid. Från år 1913 räknat har den genomsnittliga årslönen stigit med 120 % eller något mindre än motsvarande ökning i daglönen (127 %), vilket skulle innebära, att medelantalet arbetsdagar per år något minskats under perioden i fråga.

Beträffande den i tab. 2 redovisade löneutvecklingen bör emellertid beaktas, dels att siffrorna på grund av beräkningssättet närmast återspegla förhållandena vid respektive års mitt och dels att den genomsnittliga lönenivån påverkas av växlingar i materialets sammansättning under olika år i skilda avseenden, särskilt med hänsyn till dess fördelning på olika dyrortsgrupper.

Nu utförda beräkningar hänföra sig uteslutande till penninglönerna och avse således endast de nominella förändringar i arbetslönerna, som inträffat under redogörelseperioden. En beräkning av i vad mån dessa fluktuationer i penninglönerna äro reella och således innebära förfogande över en större eller mindre kvantitet varor och tjänster, möjliggöres i viss mån genom en sammanställning av nyssnämnda löner med socialstyrelsens indexsiffror för levnadskostnadernas stegring. Ett med lönesiffrorna jämförbart medelindex för år 1934 synes kunna erhållas genom att taga genomsnittet av de publicerade indextalen för den 1 januari, 1 april, 1 juli, 1 oktober och 31 december 1934 (1 januari 1935).

I nedanstående tablå och diagrammet å nästa sida meddelas indextal för varje år fr. o. m. 1913 t. o. m. 1934 dels för levnadskostnaderna, dels för penninglönen (standardberäkning med hänsyn till oförändrad proportion av manliga, kvinnliga och minderåriga arbetare) jämte motsvarande reallön, i båda fallen uträknad såväl per timme som per dag och år.

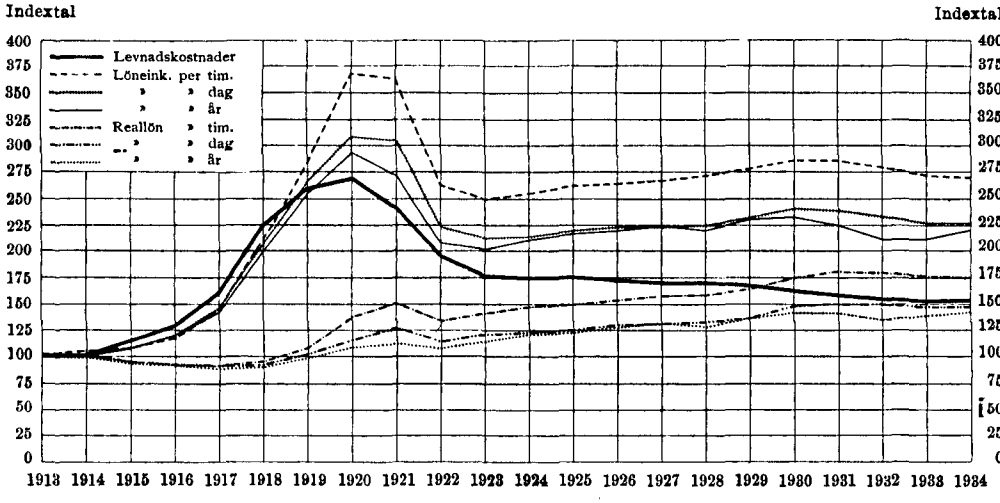
Arbetslönernas och levnadskostnadernas förändringar åren 1913—1934.

Indextal (1913=100)	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
Löneinkomst:																					
per timme .	105	108	118	145	213	283	368	363	263	250	255	263	265	268	272	278	286	286	281	271	270
» dag . .	102	108	120	146	207	266	309	305	223	213	214	220	223	223	225	232	241	238	234	227	227
» år . . .	100	107	120	143	200	256	294	271	208	202	211	216	220	224	220	231	233	224	212	212	220
Levnadskostnader . . .	102	115	130	162	225	261	269	241	195	177	174	176	172	171	171	169	164	159	156	153	154
Reallön:																					
per timme .	103	94	91	90	95	108	137	151	135	141	147	149	154	157	159	164	174	180	180	177	175
» dag . .	100	94	92	90	92	102	115	127	114	120	123	125	130	130	132	137	147	150	150	148	147
» år . . .	98	93	92	88	89	98	109	112	107	114	121	123	128	131	129	137	142	141	136	139	143

Det framgår av tabellen, att ända till och med år 1918 stegringen för såväl tim- som daglönen var mindre än levnadskostnadsökningen, vilket innebär, att motsvarande reallöner under denna period voro lägre än utgångsåret 1913, men att från och med år 1919 förhållandet blivit det motsatta. Även årslönen har varit underkastad en liknande utveckling, fastän jämvikt mellan lön och levnadskostnader i detta fall inträdde först ett år senare eller 1920.

Sedan sålunda de tre reallöneserierna — ehuru delvis under olika år — ånyo passerat basårets löneläge (100), fortsatte de att stiga t. o. m. år 1930 med

Löneutvecklingen för industriarbetare m. fl. under åren 1913—1934.

undantag endast för år 1922, då prisfallet återförde reallönerna till ungefär 1920 års nivå. I fråga om reallönen per timme och per dag fortsatte stegringen även under år 1931, medan arbetstidsförkortningarna voro tillräckligt stora att trots samtidigt vikande levnadskostnader åstadkomma en om också obetydlig tillbakagång i den reella årslönen. Denna nedgång fortsatte i ökat tempo under år 1932, samtidigt som reallönen per timme och per dag förblev oförändrad. Under år 1933 började den reala årslönen åter att stiga, medan reallönen per timme och per dag sjönk. En fortsatt liknande utveckling kan konstateras även under redogörelseåret 1934, då reallönen beräknats ligga i fråga om årslönen 43, timlönen 75 och daglönen 47 % över 1913 års nivå. — Begränsar man, som förut skett i fråga om penninglönerna, undersökningen till att avse endast den egentliga industrien, finner man, att motsvarande stegringssiffror bli lägre eller för årslönen 37, för timlönen 67 och daglönen 41 % sedan förkrigstiden.

Betonas må emellertid, att därest man önskar erhålla en mera verklighetstrogen bild av industriarbetarnas försörjningsmöjligheter under nuvarande förhållanden, bör hänsyn givetvis tagas icke endast till den allmänna löneutvecklingen, utan även till sysselsättningsgraden inom näringslivet. Det torde vidare böra framhållas, att nu anförda genomsnittslöner för arbetare med full sysselsättning icke kunna göra anspråk på annat än att giva en bild av de ungefärliga förändringarna i lönerna. Därtill kommer, att beträffande särskilda orter och industrier speciella förhållanden kunna åstadkomma betydande avvikelser från de allmänna genomsnittstalen. För närmare upplysningar härom hänvisas till den slutliga redogörelsen för 1934 års lönestatistiska undersökning, vilken under senare delen av innevarande år kommer att publiceras i Lönestatistisk årsbok.

Byggnadsverksamheten år 1934.

Undersökningens omfattning. På grundval av den fr. o. m. 1934 publicerade kvartalsstatistiken, som avser större städer (med över 30 000 inv.), har en preliminär redogörelse för bostadsproduktionen i dessa under fjolåret lämnats i februarihäftet av denna tidskrift.[1] Av övriga städer och stadsliknande samhällen, där byggnadsverksamheten är underkastad offentlig kontroll genom byggnadsnämnd eller byggnadsinspektör, ha numera praktiskt taget samtliga insänt uppgifter angående under år 1934 fullbordade (slutavsynade) och avgångna byggnadsföretag; från städer med över 10 000 invånare har dessutom lämnats motsvarande redovisning angående beviljade byggnadsföretag.[2] Huvudresultaten av den bearbetning av hela materialet, som verkställts, meddelas i efterföljande berättelse.

Uppgifterna angående fullbordade och avgångna byggnadsföretag avse i allt 594 orter (mot 558 år 1933), vilkas fördelning på olika landsdelar och storleksklasser framgår av följande sammanställning:[3]

	Stockholms stad	Östra Sverige	Smål. och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Samtliga orter	Därav stadssamh. med följ. antal inv. (1 000): över 100	20—100	10—20	5—10	under 5
Antal stadssamhällen	1	75	47	64	94	62	343	3	15	21	42	262
Antal övriga samhällen	—	46	82	45	39	39	251	.	.	.	.	.
Tillhopa	1	121	129	109	133	101	594	.	.	.	.	.
Tusental inv. (i stadssamhällen)	522	398	183	400	656	290	2 449	906	523	286	316	418

Av samtliga 594 orter ha 343 (nämligen 114 städer, 48 köpingar, 180 municipalsamhällen och 1 landskommun) betecknats såsom stadssamhällen, var-

[1] Soc. Medd. årg. 1935, sid. 97 o. f. — I föregående årgångar har den preliminära berättelsen avsett samtliga 39 städer med över 10 000 inv. men har å andra sidan ej kunnat publiceras förrän i aprilhäftet, beroende på att även de större städernas byggnadsnämnder tidigare endast lämnat årliga uppgifter om byggnadsverksamheten. Detta har medverkat till, att den definitiva redogörelsen för samtliga orter förut ej kunnat offentliggöras förrän närmare ett år efter den tid, som uppgifterna avse. (Senast i Soc. Medd. årg. 1934, sid. 713 o. f.)

[2] Angående primärmaterialets art jfr Soc. Medd. årg. 1934, sid. 714.

[3] Härvid betraktas *Stockholms stad* som särskild landsdel, medan Stockholms, Uppsala, Västmanlands, Södermanlands och Östergötlands län sammanföras till *östra Sverige*, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Gotlands län till *Småland och öarna*, Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län till *södra Sverige*, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands och Örebro län till *västra Sverige* samt Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län till *norra Sverige*. I syfte att få städer med över 10 000 invånare redovisade för sig ha här liksom i övriga sammanställningar Sandvikens köping, Domnarvets kommun och Kiruna municipalsamhälle med resp. 12 596, 15 020 och 10 580 inv. hänförts till »stadssamhällen med 5 000—10 000 inv.» (resp. till »mindre stadssamhällen»).

med här avses sådana områden, där byggnadsstadgans bestämmelser för stad äro gällande. Folkmängden i dessa samhällen uppgick till sammanlagt 2·45 milj. inv. De 251 såsom »övriga samhällen» betecknade orterna utgöras av sådana områden, där byggnadsstadgans bestämmelser för landsbygden äro tillämpliga.

På grund av det successiva utsträckandet av byggnadsstadgans tillämpningsområde till allt flera orter har antalet i statistiken ingående områden undergått en kontinuerlig ökning med varje redovisningsår. För att detta förhållande icke skall behöva inverka vid jämförelser med tidigare år, ha de orter, för vilka uppgifter endast erhållits för vissa av åren 1925—1934, uteslutits vid dylika jämförelser, vilka sålunda endast avse 273 stadssamhällen, i det följande benämnda »gemensamma orter». Folkmängden i dessa uppgick till 2·33 milj. inv. motsvarande 95·0 % av invånarantalet i de stadssamhällen, för vilka uppgifter erhållits år 1934.

I efterföljande redogörelse återges först bostadsproduktionens omfattning i samtliga städer och stadsliknande samhällen enligt uppgifter om fullbordade byggnadsföretag. På grundval av samma material belyses därefter den totala byggnadsverksamheten (inkl. industribyggnader m. m.). I ett tredje kapitel meddelas uppgifter om beviljade byggnadslov i större städer, varpå följer en specialredogörelse för bostadsproduktionen i Stockholm jämte förortsområde.[1]

1. Bostadsproduktionen inom samtliga orter.

Boningshusens antal, art och storlek. I vidstående tab. A återges antalet under år 1934 fullbordade (slutavsynade[2]) bostadsbyggnader, bostadslägenheter och eldstäder. Sammanlagt ha 6 693 byggnader varit föremål för sådan byggnadsverksamhet, att därigenom nya bostadsutrymmen tillkommit. I 1 228 av dessa fall har det emellertid endast varit fråga om smärre ändrings- och tillbyggnadsarbeten, medan övriga 5 465 företag avsett nybyggnad eller fullständig ombyggnad av boningshus.

De nybyggda eller helt ombyggda boningshusens fördelning efter byggnadsmaterial (sten och trä) samt efter storlekstyper (räknat efter antalet etager,[3] antalet lägenheter och antalet eldstäder) framgår närmare av tab. A. I tab. B återges utvecklingen i dessa avseenden sedan tidigare år. Stenhusens och flervåningshusens andel i bostadsproduktionen befinnes ha gått tillbaka under åren 1932 och 1933 för att under år 1934 åter ökas. Dessa förskjutningar sammanhänga väsentligen med det förhållandet, att den av byggnadskonflikten och depressionen betingade nedgången i bostadsproduktionen liksom det därpå följande uppsvinget i första hand berört hyreshusbygget, under det

[1] Denna specialundersökning ansluter sig till en serie under tidigare år verkställda motsvarande undersökningar, vilka förut brukat publiceras såsom självständiga uppsatser (jfr Soc. Medd. årg. 1934, sid. 419 o. f.).

[2] Uppgifterna för Stockholm och ett par andra större städer avse dock till slutavsyning anmälda byggnadsföretag.

[3] Såsom två våningar räknas bottenvåning jämte inredd vindsvåning.

Tab. A. Under år 1934 tillkomna (och avgångna) boningshus, lägenheter och eldstäder i Sveriges städer och stadsliknande samhällen.

Byggnader, lägenheter och eldstäder	Stockholms stad	Östra Sverige	Småland och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Samtliga orter	Därav stadssamhällen med 100 000 inv. o. däröver	20 000–100 000 inv.	10 000–20 000 inv.	5 000–10 000 inv.	under 5 000 inv.	övriga samhällen
Antal tillkomna (och ändrade) *boningshus*	630	1 418	823	1 043	1 864	915	6 693	1 329	1 057	586	890	1 590	1 241
Därav													
ny- o. helt ombyggda	545	1 199	672	796	1 572	681	5 465	1 119	881	420	718	1 274	1 053
uppförda av sten. .	63	111	19	483	130	50	856	240	230	82	67	179	58
uppförda av trä . .	482	1 088	653	313	1 442	631	4 609	879	651	338	651	1 095	995
med följande antal våningar i höjd[1] 1 . .	49	270	62	118	215	93	807	132	91	36	45	232	271
med följande antal våningar i höjd[1] 2 . .	442	857	563	550	1 112	522	4 046	761	608	322	583	995	777
med följande antal våningar i höjd[1] 3 . .	13	54	46	51	209	58	431	120	132	51	80	43	5
med följande antal våningar i höjd[1] 4 o. fl.	41	18	1	77	36	8	181	106	50	11	10	4	—
innehållande följande antal lägenheter 1 . .	440	754	217	392	672	291	2 766	690	256	147	241	682	750
innehållande följande antal lägenheter 2 . .	38	282	357	231	558	281	1 747	174	294	173	328	490	288
innehållande följande antal lägenheter 3—9 .	22	112	82	76	184	100	576	32	229	79	127	94	15
innehållande följande antal lägenheter 10 o. fl.	45	51	16	97	158	9	376	223	102	21	22	8	—
innehållande följande antal eldstäder 1—3 .	89	204	48	70	113	99	623	95	67	40	37	152	232
innehållande följande antal eldstäder 4—7 .	361	733	415	472	876	405	3 262	649	370	218	438	843	744
innehållande följande antal eldstäder 8—11	31	158	149	102	311	111	862	117	208	94	153	217	73
innehållande följande antal eldstäder 12—19	10	47	50	37	97	44	285	22	112	40	64	43	4
innehållande följande antal eldstäder 20—49	15	44	10	67	125	17	278	128	93	19	21	17	—
innehållande följande antal eldstäder 50 o. fl.	39	13	—	48	50	5	155	108	31	9	5	2	—
Antal tillkomna *bostadslägenheter* .	3 018	3 111	1 572	3 793	5 845	1 824	19 163	7 551	4 234	1 494	1 884	2 493	1 507
Därav													
enkelkök, -rum m. m.	582	379	93	530	647	280	2 511	1 096	669	246	207	216	77
därav 1 rum m. kokvrå	461	114	12	230	336	90	1 243	706	326	117	72	14	8
1 rum och kök . .	1 010	893	269	1 199	1 845	356	5 572	3 141	1 258	294	324	348	207
2 » » » . .	766	954	620	1 140	1 672	548	5 700	1 867	1 249	489	679	884	532
3 » » » . .	405	459	361	477	953	346	3 001	808	665	282	349	537	360
4 » » » . .	144	240	111	269	437	151	1 352	419	216	84	163	273	197
5 o. fl. rum och kök	111	186	118	178	291	143	1 027	220	177	99	162	235	134
Lägenheter med bad- eller duschrum . .	1 833	1 515	573	1 876	2 410	647	8 854	4 028	2 062	717	824	913	310
Antal tillkomna boningsrum	5 732	6 917	3 938	7 811	12466	4 400	41 264	13613	8 594	3 415	4 726	6 717	4 199
kök	2 436	2 754	1 485	3 287	5 208	1 569	16 739	6 463	3 575	1 262	1 686	2 307	1 446
S:a *eldstäder*	8 168	9 671	5 423	11098	17674	5 969	58 003	20076	12169	4 677	6 412	9 024	5 645
därav tillbyggda äldre lägenheter	7	189	95	147	157	130	725	25	67	67	111	252	203
Antal *avgångna* bostadslägenheter . .	709	270	129	285	354	128	1 875	1 015	433	122	99	157	49
eldstäder (rum) . . .	2 951	777	396	751	1 188	393	6 456	3 934	1 241	409	300	433	139
Nettotillskott bostadslägenheter . .	2 309	2 841	1 443	3 508	5 491	1 696	17 288	6 536	3 801	1 372	1 785	2 336	1 458
eldstäder (rum) . . .	5 217	8 894	5 027	10347	16486	5 576	51 547	16142	10928	4 268	6 112	8 591	5 506

[1] Härvid räknas vinds- och källarvåning såsom särskild etage, om boningsrum eller annat rum med eldstad och fönster finnes å vinden eller i källaren.

Tab. B. Antal under åren 1925—1934 i städer och stadsliknande samhällen tillkomna boningshus (nybyggda och helt ombyggda), med fördelning efter byggnadstyper.

Byggnadstyper	Gemensamma orter[1]					Samtl. orter	Gemensamma orter[1]					Samtl. orter
	1925/34[2]	1931	1932	1933	1934	1934	1925/34[2]	1931	1932	1933	1934	1934
							%	%	%	%	%	%
Boningshus uppförda av												
sten	719	692	589	431	762	856	21·8	20·4	18·9	12·6	19·0	15·7
trä	2 575	2 694	2 531	2 981	3 250	4 609	78·2	79·6	81·1	87·4	81·0	84·3
Boningshus med												
1 våning (i höjd)	324	318	304	284	452	807	9·8	9·4	9·7	8·3	11·3	14·8
2 våningar (i höjd)	2 382	2 264	2 227	2 752	2 961	4 046	72·3	66·9	71·4	80·7	73·8	74·0
3 o. fl. våningar (i höjd)	588	804	589	376	599	612	17·9	23·7	18·9	11·0	14·9	11·2
1 lägenhet	1 372	1 360	1 358	1 725	1 784	2 766	41·7	40·2	43·5	50·6	44·5	50·6
2 lägenheter	1 119	1 022	924	1 077	1 312	1 747	34·0	30·2	29·6	31·6	32·7	32·0
3—9 lägenheter	440	468	432	368	542	576	13·3	13·8	13·9	10·8	13·5	10·5
10 o. fl. lägenheter	363	536	406	242	374	376	11·0	15·8	13·0	7·0	9·3	6·9
1— 3 eldstäder (rum)	364	427	371	377	332	623	11·1	12·6	11·9	11·0	8·3	11·4
4— 7 »	1 726	1 559	1 521	1 997	2 230	3 262	52·4	46·0	48·7	58·5	55·6	59·7
8—19 »	775	788	772	763	1 021	1 147	23·5	23·3	24·8	22·4	25·4	21·0
20 o. fl. »	429	612	456	275	429	433	13·0	18·1	14·6	8·1	10·7	7·9
Samtliga boningshus	3 294	3 386	3 120	3 412	4 012	5 465	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0

att egnahemsbyggnadsverksamheten varit betydligt mindre konjunkturkänslig, vilket närmare belyses i det följande.

Tillkomna lägenheter och eldstäder. En översikt av antalet under år 1934 inom olika orter tillkomna lägenheter och eldstäder erhålles i tab. C. I tab. D meddelas sammanfattningssiffror för de olika länen. I jämförelsesyfte ha här även medtagits uppgifter om årliga medeltalet under tioårsperioden 1925—1934 tillkomna lägenheter. Att döma av dessa siffror skulle bostadstillskottet under år 1934 (i allt 19 163 lägenheter eller 58 003 eldstäder) vara ungefär »normalt». Med hänsyn till att byggnadsverksamhetens återuppblomstring efter byggnadskonfliktens biläggande i februari var särskilt framträdande under den senare delen av redogörelseåret, och att någon del av de då färdigställda lägenheterna icke hunnit slutavsynas samt registreras i statistiken förrän under påföljande år, är det emellertid antagligt, att bostadsproduktionen under år 1934 i verkligheten varit större än vad de anförda siffrorna ge vid handen. Vad landsorten beträffar, var, såsom närmare framgår av det följande, 1934 års bostadstillskott även oavsett detta förhållande det största som hittills noterats.

[1] Orter, för vilka uppgifter föreligga för samtliga år under perioden 1925—1934.
[2] Här, liksom i följande sammanställningar återges under denna beteckning medeltal per år för perioden 1925—1934.

Tab. C. Byggnadsverksamheten under år 1934 i särskilda städer och stadsliknande samhällen.
Sommarbostäder äro icke medräknade. — Tecknet * utmärker, att uppgiften endast avser den stadsplanelagda etc. delen av vederbörande ort. — Inom parentes anges kommunens namn för de samhällen, som ej äro städer, köpingar eller municipalsamhällen (utom i de fall, då området betecknats såsom »del av» viss kommun).

Orter	Tillkomna bostadslägenheter	Tillkomna eldstäder
Stockholms stad	**3 018**	**8 168**
Stockholms län	**973**	**3 810**
Södertälje	99	269
Sundbyberg	24	52
Djursholm	16	134
Lidingö	34	179
Vaxholm	4	23
Norrtälje	41	90
Östhammar	17	55
Öregrund	8	36
Sigtuna	1	4
Stocksund	8	60
Hässelby villastad	8	31
Saltsjöbaden	17	90
Nynäshamn	23	93
Rimbo	4	11
Hagalund	32	79
Lilla Alby	—	3
Råsunda	36	117
Enebyberg	1	8
Täby	3	11
Norrviken	23	120
Duvbo	6	20
Bromsten	3	11
Solhem	37	171
Flysta	21	79
Stuvsta	44	164
Hörningsnäs	1	7
Huddinge	12	58
Fullersta	28	98
Snättringe	4	11
Segeltorp	11	37
Tumba	2	9
Rönninge	6	20
Igelsta	8	31
Järna	5	16
Bo s:n, del av	22	60
Stocksundstorp (Solna)	2	10
Danderyds s:n, del av	76	340
Långängen (Danderyd)	5	33
Täby s:n, del av	40	184
Tureberg (Sollentuna)	118	511
Järfälla s:n, del av	10	29
Spånga s:n, del av	24	88
Nacka s:n, del av	26	104
Storängen (Nacka)	—	1
Saltsjö-Duvnäs (Nacka)	13	70
Älta (Nacka)	4	17
Huddinge s:n, del av	17	69
Uttran (Grödinge)	1	5
Granliden (Vårdinge)	8	23
Kumla, Näsby (Tyresö)	20	69
Uppsala län	**429**	**1 238**
Uppsala	353	968
Enköping*	30	110
Tierp	15	56
Grillby	3	11
Kungsängen (St.-Näs)	1	3
Malma (Bondkyrka)	10	30
Graneberg (Bondkyrka)	1	5
Norby by (Bondkyrka)	6	19
Sunnersta (Bondkyrka)	10	36
Södermanlands län	**601**	**1 572**
Nyköping	72	171
Katrineholm*	38	130
Eskilstuna	348	829
Torshälla	20	54
Strängnäs	60	166
Mariefred	7	27
Trosa	2	9
Malmköping	8	31
Oxelösund	8	27
Gnesta	3	11
Sparreholm	3	8
Flen	12	39
Vingåker	9	32
Jönåker (Lunda)	1	6
Skogstorp (Husby-Rekarne)	2	7
Hällby brunn (Torshälla lk)	3	11
Nävertorp (St. Malm.)	5	14
Östergötlands län	**780**	**2 076**
Linköping	332	818
Norrköping	314	811
Motala	54	169
Vadstena	10	34
Skänninge*	4	16
Mjölby	3	12
Valdemarsvik	27	84
Borgs vst.	6	20
Åtvidaberg	8	28
Ödeshög	1	4
Boxholm	1	3
Kisa	3	15
Malfors (Vreta kloster)	4	18
Duvedal (Motala lk)	11	39
Rimforsa (Tjärstad)	2	5
Jönköpings län	**845**	**2 935**
Jönköping	239	787
Huskvarna	58	191
Nässjö	82	285
Värnamo	53	205
Vetlanda	38	126
Eksjö	59	241
Tranås	58	184
Gränna	3	11
Mariannelund	8	26
Bodafors*	3	11
Aneby	8	24
Forserum	2	6
Gislaved	24	78
Skillingaryd	12	52
Vaggeryd	10	38
Sävsjö	7	29
Hjältevad (Ingatorp)	6	23
Hult (Hult)	1	6
Solberga (N. Solberga)	2	7
Frinnaryd (Frinnaryd)	4	9
Fredriksdal m. m. (Barkeryd)	3	13
Forserums s:n, del av	6	21
Fagerslätt (Hakarp)	1	4
Norrahammar (Sandseryd)	30	110
Bankeryd (Bankeryd)	15	55
Norra Hestra (N. Hestra)	3	9
Anderstorp (Anderstorp)	7	31
Gyllenfors (Anderstorp)	6	24
Smålandsstenar (Villstad)	12	46
Smålands Burseryd (Burseryd)	2	6
Brearyd (S. Hestra)	4	6
Reftele (Reftele)	11	38
Gnosjö (Gnosjö)	11	53
Värnamo lk, del av	9	27
Malmbäck (Malmbäck)	9	21
Vrigstad (Vrigstad)	6	19
Stockaryd (Stockaryd)	7	25
Grimstorp (N. Sandsjö)	2	8
Österkorsberga (Korsberga)	5	18
Landsbro (Lannaskede)	14	45
Mogärde m. m. (Vetl. lk)	1	6
Ekenässjön (Vetl. lk)	3	10
Kvillsfors (Ökna)	1	1
Kronobergs län	**208**	**764**
Växjö	32	118
Tingsryd	4	12
Älmhult	17	64

Tab. C (forts.). **Byggnadsverksamheten i särskilda samhällen.**

Orter	Tillkomna bostadsläg.	Tillkomna eldstäder	Orter	Tillkomna bostadsläg.	Tillkomna eldstäder	Orter	Tillkomna bostadsläg.	Tillkomna eldstäder
Ljungby	27	126	Döderhult (Döderhult)	5	15	Broby	9	36
Markaryd	11	54	Blomstermåla (Ålem)	3	12	Glimåkra	8	22
Åseda	15	56	Rockneby (Ryssby)	5	15	Osby	13	74
Hovmantorp	6	27	Läckeby (Åby)	2	5	Hästveda	2	9
Växjö-Östregård	18	64	Förlösa (Förlösa)	1	5	Bjärnum	9	52
Ryd	1	3	Trekanten (Ljungby)	1	4	Tyringe	13	58
Alvesta	7	25	Ljungbyholm (Ljungby)	5	16	Önnestad	5	19
Vislanda	2	4	Flyebo (Madesjö)	10	34	Sösdala	7	29
Lidhult	3	9	Påryd (Karlslunda)	1	2	Örkelljunga	6	27
Strömsnäsbruk	6	26	Färjestaden(Torslunda)	2	8	Klippan	16	47
Norrhult (Nottebäck m. Granhult)	4	11	Smedby (Smedby)	6	25	Åstorp	13	43
Lenhovda (Lenhovda)	12	30				Malen	11	18
Målerås (Hälleberga)	3	7	**Gotlands län**	**53**	**194**	Torekov*	2	8
Rävemåla (Älmeboda)	3	9	Visby	43	166	Ö. Tommarp (Ö. Tommarp)	1	8
Yxnanäs (Älmeboda)	1	4	Hemse	5	8	Hammenhög (Hammenhög)	6	23
Älmeboda (Älmeboda)	1	4	Slite (Othem)	5	20	Tryde (Tryde)	1	5
Lessebo (Hovmantorp)	10	33				Ö. Täppet (Åhus)	4	12
Växjö lk, del av	11	36	**Blekinge län**	**424**	**1 511**	Hässleholms förorter (Stoby m. fl. socknar)	11	31
Väckelsång (Väckelsång)	2	8	Karlskrona	122	426	Ljungbyhed (Riseberga)	1	6
Moheda (Moheda)	3	7	Ronneby	29	97	Rebbelberga (Rebbelberga)	1	5
Alvesta m:e, visst omr. intill (Aringsås)	1	2	Karlshamn	86	289	Torekov[1] (Torekov)	2	13
Strömsnäsbruk, visst omr. intill (Traryd)	6	25	Sölvesborg	25	99			
			Fågelmara (Kristianopel)	2	9	**Malmöhus län**	**2 867**	**7 825**
Kalmar län	**468**	**1 530**	Jämjöslätt (Jämjö)	5	16	Malmö	1 544	3 738
Kalmar	196	573	Lyckeby (Lösen)	37	137	Lund	236	868
Nybro	26	89	Rödeby (Rödeby)	18	69	Landskrona	74	208
Oskarshamn	33	125	Spjutsbygd (Rödeby)	4	15	Hälsingborg	651	1 726
Västervik	26	97	Holmsjö (Sillhövda)	4	10	Eslöv	35	118
Vimmerby*	9	28	Eringsboda(Eringsboda)	3	8	Ystad	60	191
Borgholm	—	1	Nättraby (Nättraby)	4	13	Trälleborg	92	286
Gamleby	2	6	Kallinge (Ronneby lk)	21	96	Skanör med Falsterbo	11	62
Hultsfred	2	9	Bräkne-Hoby (Bräkne-Hoby)	8	30	Svedala	12	56
Figeholm	7	18	Åsarum (Asarum)	18	58	Skurup	7	29
Påskallavik	13	34	Älvsberg o. Högadal (Asarum)	8	26	Hörby	11	33
Mönsterås	14	60	Olofström (Jämshög)	16	61	Arild	4	19
Emmaboda	8	34	Jämshögs kyrkoby (Jämshög)	6	22	Höganäs	2	10
Mörbylånga	4	22	Mörrum (Mörrum)	8	30	Viken	1	4
Virserum	15	48				Bjuv	1	3
Bergkvara	4	13	**Kristianstads län**	**502**	**1 762**	Teckomatorp*	3	12
Torsås	3	12	Kristianstad	132	387	Marieholm	3	14
Gamleby (Gamleby)	2	5	Simrishamn	28	109	Kävlinge	9	30
Södra Vi (Södra Vi)	6	17	Ängelholm*	83	301	Furulund	14	37
Kristdala (Kristdala)	3	12	Hässleholm	32	119	Veberöd	4	15
Mörlunda (Mörlunda)	8	26	Tomelilla	15	60	Åkarp	5	22
Målilla (Målilla)	3	8	Åhus	12	42	Lomma	9	35
Silverdalen (Lönneberga)	10	26	Vinslöv	8	31	Arlöv*	7	21
Fagerhult (Fagerhult)	3	9	Brantevik	3	14	Anderslöv	3	16
Ruda (Högsby)	10	29	Skillinge	2	11	Vällinge	5	18
Högsby (Högsby)	10	46	Löderup	—	1	Sjöbo	5	24
Berga (Högsby)	7	29	Tollarp	12	26	Löberöd	1	8
Alsterbro (Kråksmåla)	3	10	Vilan	17	50	Hör	13	49
Vånevik (Döderhult)	—	3	Knisslinge	17	66	Höganäs (Höganäs)	11	45

[1] Område beläget intill Torekovs m:e.

Tab. C (forts.). Byggnadsverksamheten i särskilda samhällen.

Orter	Tillkomna bostadsläg.	Tillkomna eldstäder
Kågeröd (Kågeröd)	2	6
Örja (Örja)	—	2
Svalöv (Svalöv)	2	10
Trollenäs (Trollenäs)	1	5
Lunds s:n, del av	7	24
S. Sandby (S. Sandby)	3	13
Dalby s:n, del av	2	6
V. Klagstorp (V. Klagstorp)	1	4
Kyrkoköpinge (Kyrkoköpinge)	5	15
Rydsgård (Örsjö)	2	9
Köpingebro (St. Köpinge)	4	15
Lövestad (Lövestad)	2	8
Vollsjö (Vollsjö)	1	3
Harlösa (Harlösa)	1	4
Hörby s:n, del av	1	4
Hallands län	**474**	**1 740**
Halmstad	308	1 096
Laholm	6	22
Falkenberg	59	243
Varberg	52	170
Kungsbacka	19	85
Oskarsström	12	33
Ö. Karup (Ö. Karup)	4	26
Vallberga (Ränneslöv)	3	7
Tylösand (Söndrum)	2	13
Getinge (Getinge)	5	32
Slöinge (Slöinge)	4	13
Göteborgs o. Bohus län	**3 468**	**9 880**
Göteborg	2 989	8 170
Mölndal	38	142
Kungälv	28	67
Marstrand	3	11
Lysekil	26	79
Uddevalla*	96	320
Strömstad	13	42
Grebbestad	3	10
Jonsered	2	6
Partille	9	43
Sävedalen	20	60
Älvsborg	45	175
Kalvsund	1	4
Källö-Knipplan	5	17
Stenungsund	4	18
Ellös	5	19
Gullholmen	1	3
Käringön*	1	5
Skärhamn	8	33
Bleket	3	10
Kyrkesund	3	10
Klädes- o. Koholmen	5	15
Tången	4	10
Gravarne-Bäckevik	11	37
Smögen	2	8
Hogenäs-Näs	2	11
Bovallstrand	3	11
Ulebergshamn	1	3
Hunnebostrand	7	25
Fjällbacka	6	19
Havstensund	2	5
Landvetter (Landvetter)	4	28
Råda s:n, del av	31	98
Askims s:n, del av	18	91
V. Frölunda s:n, del av	19	67
Tuve s:n, del av	10	41
Torslanda (Torslanda)	4	8
Backa s:n, del av	2	10
Ljungs s:n, del av	3	23
Fiskebäckskil, del av	2	20
Grundsund, del av	3	7
Brastads s:n, del av	—	1
Munkedal (Foss)	26	98
Älvsborgs län	**493**	**1 638**
Vänersborg	44	159
Trollhättan	47	165
Alingsås*	73	208
Borås	168	495
Ulricehamn*	31	125
Åmål	13	43
Bengtsfors*	15	45
Lilla Edet	4	19
Vårgårda	1	7
Herrljunga	12	39
Kinna	30	97
Blåsut (Vassända-Naglum)	8	24
Lerums s:n, del av	35	167
Fristad (Fristad)	3	11
Skene (Örby)	6	19
Svenljunga (Svenljunga)	3	15
Skaraborgs län	**493**	**1 598**
Mariestad	34	92
Lidköping	149	467
Skara	28	83
Skövde	76	236
Hjo*	14	61
Tidaholm	1	2
Falköping	75	268
Grästorp	7	16
Vara	15	59
Töreboda	6	23
Nossebro	11	31
Vedum	3	11
Järpås	4	12
Götene	12	38
Kvänum	3	9
Floby	2	8
Falköpings förstäder	2	7
Tibro	24	79
Sjösäter (Österplana)	2	8
Mullsjö (Nykyrka)	12	35
Habo (Habo)	6	28
Sjötorp (Lyrestad)	—	2
Gårdsjö (Hova)	1	3
Hova (Hova)	6	20
Värmlands län	**306**	**1 003**
Karlstad	126	397
Kristinehamn	113	367
Filipstad*	7	25
Arvika	13	57
Säffle	1	8
Sunne	7	31
Forshaga	20	53
Kil	6	23
Årjäng	4	16
Torsby	4	10
Edane (Brunskog)	5	16
Örebro län	**611**	**1 815**
Örebro	408	1 099
Askersund	9	35
Nora	12	45
Lindesberg	42	159
Hallsberg	30	102
Kopparberg	21	63
Almby	18	63
Kumla	6	19
Fjugesta	4	10
Jannelund	9	24
Karlskoga	32	125
Grythyttan	2	8
Frövi	8	24
Fellingsbro	6	22
Pålsboda (Sköllersta)	1	12
Östansjö (Viby)	3	5
Västmanlands län	**328**	**975**
Västerås	222	640
Sala*	8	23
Köping*	35	101
Arboga	17	63
Kungsör	10	37
Västanfors	7	25
Heby*	5	22
Tillberga (Hubbo)	2	4
Badelunda s:n, del av	15	39
Åby (Östervåla)	2	8
Tärnsjö (Nora)	5	13

Tab. C (forts.). **Byggnadsverksamheten i särskilda samhällen.**

Orter	Tillkomna bostadsläg.	Tillkomna eldstäder
Kopparbergs län	**407**	**1 513**
Falun	66	246
Säter	4	16
Hedemora	33	107
Avesta	20	57
Ludvika	51	200
Krylbo	16	50
Borlänge	26	103
Smedjebacken	7	26
Morastrand	8	49
Vansbro	6	20
Malung	5	18
Leksands-Noret	18	66
Rättvik	17	65
Orsa	9	30
Domnarvet	65	285
Hosjö (Vika)	2	6
Norslund o. Främby (Kopparberg)	12	30
Grängesberg (Grangärde)	15	36
Vansbro utomplansomr. (Järna)	1	2
Insjön (Ål)	6	21
Åkerö (Leksand)	5	21
Vikarbyn (Rättvik)	5	16
Orsa kyrkoby (Orsa)	4	14
Älvdalen (Älvdalen)	6	29
Gävleborgs län	**469**	**1 479**
Gävle	211	636
Söderhamn	9	31
Hudiksvall	24	67
Storvik	5	20
Sandviken	84	248
Bollnäs	46	167
Björkhamre	15	54
Ljusdal	6	21
Arbrå	2	5
Hofors (Hofors)	53	165
Valbo s:n, del av	3	6
Bollnäs köpings förorter (Bollnäs)	4	18
Edsbyn (Ovanåker)	6	38
Lunds m. fl. byar (Forsa)	1	3
Västernorrlands län	**292**	**873**
Härnösand	64	188
Sundsvall	93	237
Sollefteå	12	57
Örnsköldsvik	19	60
Alby	6	17
Skönsmon	3	7
Skönsberg	2	5
Kramfors	3	10
Nyland	1	2
Ånge (Borgsjö)	6	19
Tuna (Tuna)	6	19
Sköns s:n, del av	17	44
Nätra s:n, del av	11	29
Själevad s:n, del av	49	179
Jämtlands län	**151**	**455**
Östersund	126	373
Bräcke	1	3
Strömsund	2	7
Järpen	2	7
Hornsberg	12	52
Svegsmon	6	8
Mörsil (Mörsil)	2	5
Västerbottens län	**351**	**1 140**
Umeå*	100	294
Skellefteå	172	544
Vännäs	3	7
Lycksele	25	116
Nordmaling	7	20
Vindeln	5	14
Teg	13	38
Holmsund	5	19
Burträsk	4	14
Byske	4	21
Jörn	2	12
Vilhelmina	2	10
Åsele	2	8
Norrfors (Bjurholm)	2	6
Bjurliden (Skellefteå lk)	1	3
Boliden (Skellefteå lk)	1	5
Dorotea (Dorotea)	3	9
Norrbottens län	**154**	**509**
Luleå	34	124
Piteå	43	115
Boden*	35	113
Haparanda	7	20
Arvidsjaur	16	51
Kalix	9	36
Kiruna	4	20
Gammelstad (Nederluleå)	2	15
Överkalix (Överkalix)	4	15
Samtliga orter	**19163**	**58003**
därav Stadssamhällen	17656	52358
Övriga samhällen	1 507	5 645

Anm. till tab. C. Beträffande följande orter har uppgivits, att inga lägenheter eller eldstäder fullbordats under år 1934:

Stockholms län Hargshamn (Harg), Nya Huvudsta m:e, Övre Frösunda (Solna), Inverness (Danderyd). — *Uppsala län* Örsundsbro (Fröslunda), Stabby, Ekeby egna hem, Vårdsätra (Bondkyrka), Gamla Uppsala (Gamla Uppsala). — *Södermanlands län* Tystberga (Tystberga), Vannesta by (Toresund), Valla m:e (Sköldinge), Sävstaholmsparken (V. Vingåker). — *Östergötlands län* Söderköpings stad. — *Jönköpings län* Ingatorp (Ingatorp), Smål.-Anneberg, Ormaryd (N. Solberga), Sommen (Säby), Tenhult (Rogberga), Rydöbruk, Landeryd (Långaryd), Hillerstorp (Kävsjö). — *Kronobergs län* Skruv (Ljuder), Konga (S. Sandsjö), Diö (Stenbrohult), Ryssby (Ryssby). — *Kalmar län* Gårdveda (Gårdveda). — *Blekinge län* Brömsebro (Kristianopel). — *Kristianstads län* Baskemölla m:e (Gladsax), Smedstorps m:e (Smedstorp), Kiviks m:e (S. Mellby o. Vitaby), Vitemölla m:e (Vitaby), Lönsboda m:e (Örkened), Båstads kpg. — *Malmöhus län* Ödåkra (Fleninge), V. Sallerup (V. Sallerup), S. Sallerup (S. Sallerup), Bunkeflo (Bunkeflo), Klagstorp (V. Klagstorp). — *Hallands län* Mellbystrand (Laholms lk), Veinge (Veinge), Veddige (Veddige). — *Göteborgs och Bohus län* Hälleviksstrands m:e (Morlanda), Mollösunds m:e (Mollösund). — *Skaraborgs län* Stenstorps m:e (Stenstorp), Vårnbs s:n, del av, Lyrestad (Lyrestad), Otterbäcken, Gullspång (Amnehärad). — *Värmlands län* Charlottenbergs m:e (Eda). — *Västmanlands län* Norbergs m:e (Norberg). — *Kopparbergs län* Västanfors (Folkärna), Vinsbo (Norrbärke), Furudal (Ore). — *Gävleborgs län* Ockelbo (Ockelbo), Öster-Färnebo (Ö. Färnebo), Alfta (Alfta), Tallåsen (Ljusdal), Gnarp (Gnarp). — *Västernorrlands län* Bredbyns m:e (Anundsjö). — *Jämtlands län* Krångede (Ragunda), Ulriksfors (Ström). — *Norrbottens län* Glommersträsk (Arvidsjaur), Gullträsk (Edefors), Porjus (Jokkmokk), Gällivare m:e, Malmbergets m:e (Gällivare).

Tab. D. Årliga tillskottet av lägenheter och eldstäder i städer och stadsliknande samhällen under åren 1925—1934 med fördelning på län.

Län	Gemensamma orter		Samtl. orter		Län	Gemensamma orter		Samtl. orter	
	bostadsläg.		bostadsläg.	eldstäder		bostadsläg.		bostadsläg.	eldstäder
	1925/34	1934	1934	1934		1925/34	1934	1934	1934
Stockholms stad	6 125	3 018	3 018	8 168	Göteb. o. Boh. län	2 464	3 219	3 468	9 880
Stockholms län	581	509	973	3 810	Älvsborgs »	455	392	493	1 638
Uppsala »	248	401	429	1 238	Skaraborgs »	260	449	493	1 598
Södermanlands »	310	578	601	1 572	Värmlands »	250	296	306	1 003
Östergötlands »	627	763	780	2 076	Örebro »	428	581	611	1 815
Jönköpings »	467	653	845	2 935	Västmanlands »	189	297	328	975
Kronobergs »	97	124	206	764	Kopparbergs »	137	264	407	1 513
Kalmar »	281	335	468	1 530	Gävleborgs »	191	318	469	1 479
Gotlands »	25	48	53	194	Västernorrlands »	205	203	292	873
Blekinge »	121	262	424	1 511	Jämtlands »	68	149	151	455
Kristianstads »	257	385	502	1 762	Västerbottens »	177	288	351	1 140
Malmöhus »	2 011	2 802	2 867	7 825	Norrbottens »	217	148	154	509
Hallands »	246	456	474	1 740	Hela riket	16 437	16 938	19 163	58 003

En närmare uppfattning om utvecklingen under den senaste tioårsperioden erhålles av tab. E. Efter »toppåren» 1930—1931 gick byggnadsverksamheten tillbaka under 1932 och än starkare under 1933. Lägenhetstillskottet var då c:a 40 % mindre än under 1930—1931 och omkring 20 % lägre än medeltalet för tioårsperioden 1925—1934. För städer med över 20 000 inv. var nedgången ännu större, nämligen c:a 45 % i jämförelse med 1930—1931. De mindre orterna företedde däremot under år 1933 ett bostadstillskott, som med endast omkring 25 % understeg »toppårens» produktionsresultat — något som måhända får ses i sammanhang med egnahemsbyggnadsverksamhetens relativt obetydliga konjunkturkänslighet. Särskilt i Stockholm och Malmö synes depressionen och byggnadskonflikten ha i hög grad förlamat bostadsproduktionen. Å andra sidan finnas emellertid även större städer sådana som Gävle, Eskilstuna, Uppsala, Västerås, Karlskrona, Karlstad och Halmstad, där föga eller ingen tillbakagång förmärktes under 1932—1933; i Linköping inträdde t. o. m. en betydande stegring under dessa år.

Under år 1934 var lägenhetstillskottet 30·9 % större än närmast föregående år. Med hänsyn till att de mindre samhällena tillsammantagna bruka uppvisa jämförelsevis svaga variationer, förefaller det anmärkningsvärt, att denna ökning är större inom orter med under 20 000 inv. (44·5 %) än i större städer (25·7 %). Frånräknas Stockholm, där byggnadsverksamheten återhämtade sig först mot slutet av år 1934, varför huvudstaden under detta år kom att förete nedgång gentemot år 1933, visar det sig emellertid, att de återstående större städerna uppvisade starkare ökning (58·6 %) än de mindre orterna. För samtliga orter utom Stockholm ter sig 1934 års bostadstillskott (13 920 lägenheter mot 12 630 under 1930 och 12 982 under 1931) t. o. m. såsom det stör-

Tab. E. Antal under åren 1925—1934 fullbordade bostadslägenheter och eldstäder i 273 orter, för vilka uppgifter föreligga för samtliga år (s. k. gemensamma orter).

Orter	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1925/34
Antal tillkomna bostadsläg.											
Stockholm	4 275	6 165	6 935	6 082	5 606	8 690	8 306	8 329	3 847	3 018	6 125
Göteborg	1 596	1 265	1 301	1 997	2 391	2 830	3 516	2 495	2 032	2 989	2 241
Malmö	675	529	771	1 092	772	1 497	1 271	768	607	1 544	953
Norrköping	363	234	257	351	429	414	440	352	170	314	332
Hälsingborg	342	577	569	465	591	718	389	396	465	651	516
Borås	355	280	268	381	312	360	162	238	146	168	267
Gävle	101	231	83	84	23	129	120	149	125	211	126
Örebro	283	217	451	542	411	403	285	250	247	408	350
Eskilstuna	188	69	85	138	143	248	249	281	194	348	194
Jönköping	168	116	136	109	192	225	273	156	291	239	191
Linköping	215	150	145	99	84	154	140	315	348	332	198
Uppsala	235	163	112	198	215	289	247	227	209	353	225
Västerås	20	24	36	188	118	126	249	285	136	222	140
Karlskrona	28	43	19	36	60	78	78	51	42	122	56
Karlstad	128	119	114	166	124	130	89	140	134	126	127
Lund	131	164	141	222	171	263	342	178	99	236	195
Halmstad	57	45	40	52	75	148	179	184	144	308	123
Kalmar	152	169	114	169	184	245	157	166	139	196	169
Samtl. städer med över 20 000 inv.[1]	**9 312**	**10 560**	**11 577**	**12 371**	**11 901**	**16 947**	**16 492**	**14 960**	**9 375**	**11 785**	**12 528**
Övriga orter (255)	**3 634**	**3 167**	**3 019**	**3 680**	**3 853**	**4 373**	**4 796**	**3 848**	**3 567**	**5 153**	**3 909**
Samtl. orter	**12 946**	**13 727**	**14 596**	**16 051**	**15 754**	**21 320**	**21 288**	**18 808**	**12 942**	**16 938**	**16 437**
Antal tillk. eldstäder.											
Samtl. städer med över 20 000 inv.[1]	**28 857**	**31 531**	**32 250**	**33 457**	**32 556**	**43 711**	**42 830**	**38 677**	**26 216**	**32 245**	**34 233**
Övriga orter (255)	**12 483**	**10 936**	**10 314**	**12 226**	**12 781**	**14 621**	**15 605**	**12 823**	**12 748**	**17 506**	**13 204**
Samtl. orter	**41 340**	**42 467**	**42 564**	**45 683**	**45 337**	**58 332**	**58 435**	**51 500**	**38 964**	**49 751**	**47 437**
Indextal (1925—34 = 100)											
bostadslägenheter	79	84	89	98	96	130	130	114	79	103	100
eldstäder	87	90	90	96	96	123	123	109	82	105	100
Antal tillk. bostadslägenheter per 10 000 inv.	**62**	**64**	**67**	**73**	**71**	**95**	**93**	**81**	**56**	**73**	**74**
eldstäder i städer m. över 20 000 inv.[1]	228	246	248	253	242	320	306	273	183	226	253
i övriga orter (255)	149	129	120	141	146	166	176	143	141	195	151
Samtl. orter	**196**	**199**	**197**	**209**	**204**	**259**	**256**	**223**	**167**	**214**	**213**

sta, som hittills registrerats — och detta trots att de här anförda siffrorna för år 1934 av ovan anförda skäl torde böra betecknas såsom väl låga.

Frånsett Stockholm är det egentligen endast Tureberg, som uppvisat någon mera avsevärd nedgång under redogörelseåret. Betydande stegring framträ-

[1] Enligt folkmängdsförhållandena den 31 dec. 1933.

der däremot i bl. a. Uppsala, Eskilstuna, Norrköping, Karlskrona, Kristianstad, Ängelholm, Malmö, Lund, Hälsingborg, Trälleborg, Halmstad, Göteborg, Lidköping, Örebro, Västerås, Gävle, Sundsvall, Östersund och Skellefteå.

De sista raderna i tab. E återge eldstadstillskottet per 10 000 inv. Härav framgår bl. a., att byggnadsverksamheten relativt sett varit betydligt starkare i större orter än i mindre. Mellan särskilda orter förefinnas emellertid härvidlag avsevärda skillnader. Detta framgår av följande tablå, där städer med över 10 000 inv. ordnats i fallande skala efter det genomsnittliga antalet under tiden 1925—1934 årligen tillkomna eldstäder per 10 000 inv.:

Antal under perioden 1925—34 i medeltal per år tillkomna eldstäder per 10 000 inv.

Stockholm	325	Borås	214	Kristinehamn	166	Södertälje	100
Hälsingborg	284	Halmstad	209	Sundsvall	156	Härnösand	95
Kalmar	280	Trälleborg	197	Norrköping	151	Gävle	92
Göteborg	264	Linköping	193	Ystad	137	Falun	89
Lund	259	Jönköping	192	Västerås	137	Visby	88
Örebro	246	Uddevalla	186	Mölndal	127	Karlskrona	78
Kristianstad	234	Lidingö	185	Luleå	123	Västervik	62
Umeå	231	Skövde	185	Östersund	122	Trollhättan	57
Uppsala	230	Karlstad	180	Landskrona	106	Söderhamn	39
Malmö	223	Eskilstuna	166	Nyköping	105		

Nettotillskott av hus, lägenheter och rum. Såsom tidigare nämnts, redovisas å de för statistiken över byggnadsverksamheten använda frågeformulären jämväl a v g å n g n a hus, lägenheter och rum. Genom sammanställning av dessa uppgifter med siffrorna för bruttotillskotten erhålles följande bild av bostadsproduktionens n e t t o resultat.

Brutto- och nettotillskott av hus, lägenheter och eldstäder.

	Gemensamma orter				Samtl. orter	Gemensamma orter				Samtl. orter
	1925/34	1932	1933	1934	1934	1925/34	1932	1933	1934	1934
						%	%	%	%	%
Boningshus:										
bruttotillskott	3 294	3 120	3 412	4 012	5 465	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
avgång	195	186	133	200	253	5·9	6·0	3·9	5·0	4·6
nettotillskott	3 099	2 934	3 279	3 812	5 212	94·1	94·0	96·1	95·0	95·4
Bostadslägenheter:										
bruttotillskott	16 437	18 808	12 942	16 938	19 163	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
avgång	1 540	1 480	1 048	1 798	1 875	9·4	7·9	8·1	10·6	9·8
nettotillskott	14 897	17 328	11 894	15 140	17 288	90·6	92·1	91·9	89·4	90·2
Eldstäder:										
bruttotillskott	47 437	51 500	38 964	49 751	58 003	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
avgång	4 610	4 350	3 439	6 223	6 456	9·7	8·4	8·8	12·5	11·1
nettotillskott	42 827	47 150	35 525	43 528	51 547	90·3	91·6	91·2	87·5	88·9

Sedan rivningsverksamheten nått en toppunkt år 1929, då i de »gemensamma» orterna 2 148 lägenheter eller 13·6 % av bruttotillskottet avgingo, inträdde under de följande åren en tillbakagång. År 1933 bortrevos sålunda endast 1 048 lägenheter eller 8·1 %. Under redogörelseåret ökades åter rivningsverksamheten såväl absolut som relativt, nämligen — om samtliga orter medräk-

nas — till 1 875 lägenheter (9·8 %) med 6 456 eldstäder (11·1 %). Hela antalet helt eller delvis bortrivna byggnader utgjorde 1 009, därav 698 boningshus. Antalet fullständigt rivna boningshus uppgick till 253.

Bostadslägenheternas storlek. I följande tablå återges de under år 1934 tillkomna lägenheternas fördelning efter storlekstyper.

De tillkomna bostadslägenheternas storleksfördelning inom olika landsdelar och ortsgrupper.

Av de tillkomna bostadslägenheterna voro (i %)	Stockholms stad	Östra Sverige	Smål. och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Samtliga orter	Därav					
								stadssamh. med ... inv. (1 000):					övr. samh.
								över 100	20—100	10—20	5—10	under 5	
enkelkök, -rum m. m.	19·3	12·2	5·9	14·0	11·1	15·4	13·1	14·5	15·8	16·5	11·0	8·6	5·1
därav 1 rum med kokvrå . . .	15·3	3·7	0·8	6·1	5·7	4·9	6·5	9·3	7·7	2·8	3·8	0·6	0·5
1 rum och kök	33·4	28·7	17·1	31·6	31·6	19·5	29·1	41·7	29·7	19·7	17·2	14·0	13·7
2 » » »	25·4	30·6	39·4	30·0	28·6	30·0	29·7	24·7	29·5	32·7	36·0	35·5	35·3
3 » » »	13·4	14·8	23·0	12·6	16·3	19·0	15·7	10·7	15·7	18·9	18·5	21·5	23·9
4 » » »	4·8	7·7	7·1	7·1	7·5	8·3	7·1	5·5	5·1	5·6	8·7	11·0	13·1
5 o. fl. rum och kök	3·7	6·0	7·5	4·7	4·9	7·8	5·3	2·9	4·2	6·6	8·6	9·4	8·9

Som synes, ökas de minsta bostadstypernas relativa betydelse med växande ortsstorlek, vilket åtminstone delvis torde förklaras av, att de höga hyrorna i de större städerna tvingar efterfrågan att jämförelsevis starkt inrikta sig på småbostäder. Av de olika landsdelarna uppvisar Småland och öarna och därnäst norra Sverige den svagaste proportionen lägenheter om 1 rum, 1 rum och kök e. d. Härvid är att märka, att bostadsbeståndet inom sistnämnda landsdel i förhållandevis hög grad domineras av dessa lägenhetskategorier. Däremot har södra Sverige, där — i likhet med vad fallet är i Småland och öarna — lägenheter om 2 rum och kök i regel utgöra den största gruppen inom bostadsbeståndet, under redogörelseåret snarast fått ett något större tillskott av lägenheter om 1 rum och kök än av sådana om 2 rum och kök. Under år 1934 liksom under föregående år synes sålunda bostadsproduktionen ha medfört en viss tendens till utjämning i fråga om de geografiska olikheterna i bostadsbeståndets fördelning på storlekstyper.[1]

Utvecklingen sedan tidigare år belyses av tab. F, som utvisar, att bostadsproduktionen under de båda senaste åren i förhållandevis hög grad varit inriktad på lägenheter om 2 och 3 rum och kök, medan de minsta bostadstyperna haft mindre betydelse än under tidigare år. Tillskottet av lägenheter om 1 rum och kök har under redogörelseåret snarast varit mindre (29·1 %) än produktionen av 2-rumslägenheter (29·7 %). Detta kan dock förklaras därav att dels de mindre orterna, dels egnahemsbyggnadsverksamheten svarat för en relativt stor del av bostadstillskottet under de senaste åren. Anmärkningsvärt är emellertid, att bostadsproduktionen under den senaste tioårsperioden

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1935, sid. 101 o. f. samt Statens off. utredningar 1935: 2, sid. 40 o. f. och sid. 95 o. f.

Tab. F. Under åren 1925—1934 i stadssamhällena tillkomna bostadslägenheter och eldstäder fördelade på olika lägenhetskategorier.

Lägenhetskategorier	Gemensamma orter				Samtl. orter	Gemensamma orter				Samtl. orter
	1925/34	1932	1933	1934	1934	1925/34	1932	1933	1934	1934
						%	%	%	%	%
a) Tillk. *bostadslägenheter* med:										
1 rum, 1 kök m. m. .	2 797	3 809	1 728	2 393	2 511	17·0	20·3	13·4	14·1	13·1
1 rum och kök . . .	5 125	6 381	3 996	5 232	5 572	31·2	33·9	30·9	30·9	29·1
2 » » » . . .	4 605	4 769	3 805	4 926	5 700	28·0	25·4	29·4	29·1	29·7
3 » » » . . .	2 012	2 005	1 819	2 490	3 001	12·2	10·6	14·0	14·7	15·7
4 » » » . . .	935	960	751	1 073	1 352	5·7	5·1	5·8	6·3	7·1
5 o. fl. rum och kök .	963	884	843	824	1 027	5·9	4·7	6·5	4·9	5·3
Tillhopa	**16 437**	**18 808**	**12 942**	**16 938**	**19 163**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**
b) Tillk. *eldstäder* (rum) i läg. om: [1]										
1 rum, 1 kök m. m. .	3 406	4 876	2 143	3 023	3 185	7·2	9·5	5·6	6·1	5·6
1 rum och kök . . .	10 250	12 762	7 992	10 464	11 144	21·8	25·0	20·8	21·2	19·5
2 » » » . . .	13 815	14 307	11 415	14 778	17 100	29·4	28·0	29·7	30·0	29·9
3 » » » . . .	8 048	8 020	7 276	9 960	12 004	17·1	15·7	18·9	20·2	20·9
4 » » » . . .	4 675	4 800	3 755	5 365	6 760	10·0	9·4	9·7	10·9	11·8
5 o. fl. rum och kök .	6 789	6 320	5 904	5 724	7 085	14·5	12·4	15·3	11·6	12·3
Tillhopa	**46 983**	**51 085**	**38 485**	**49 314**	**57 278**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**100·0**

varit i mindre grad inriktad på de minsta bostadstyperna än vad som svarar mot bostadsbeståndets fördelning på lägenhetskategorier. Om Stockholm frånräknas, befinnas sålunda lägenheter om 2 rum och kök (32·1 %) vara talrikare bland de under 1925—1934 tillkomna bostäderna än lägenheter om 1 rum och kök (29·4 %), medan beträffande bostadsbeståndet förhållandet är motsatt i flertalet stadssamhällen. Det vill sålunda synas, som om byggnadsverksamhetens utveckling i stort sett skulle medföra en nedgång i de minsta bostadstypernas andel i bostadsbeståndet — låt vara att denna förändring endast långsamt gör sig gällande och i någon mån kan motverkas genom delning av större våningar av äldre typ.

Nu antydda tendenser belysas i sin mån genom följande jämförelse med vissa uppgifter från bostadsräkningarna 1924 och 1933:

		Proc. antal lägenheter bestående av:						Tillhopa
		1 rum el. 1 kök	dubbletter m. m.	1 rum o. kök	2 rum o. kök	3 rum o. kök	4 o. fl. rum o. kök	
Beståndet av hyresläg.	1924 (220 orter exkl. Sthlm) . .	11·4	1·8	42·1	25·0	9·7	10·0	100·0
	1933 (248 » » ») . .	12·4	5·0	39·8	25·4	9·2	8·2	100·0
	därav i hus tillk. åren 1924—33 .	10·1	4·1	37·8	30·6	10·0	7·4	100·0
Hela bostadsbeståndet	1924 (220 orter exkl. Sthlm) . .	10·6	1·7	37·7	26·5	11·1	12·4	100·0
	1933 (45 » » ») . .	10·5	5·3	34·1	28·0	11·5	10·6	100·0
	därav i hus tillk. åren 1924—33 .	8·0	4·4	31·6	33·3	12·3	10·4	100·0
Bostadsprod. inom stadssamh. 1924—33 (enl. byggn.-verks.-stat.)	inkl. Sthlm	12·9	3·9	30·3	28·3	12·5	12·1	100·0
	exkl. »	8·0	2·5	28·4	32·6	15·3	13·2	100·0

[1] Rum, tillbyggda äldre lägenheter, äro här ej inräknade.

Tab. G. Antal under åren 1925—34 samt 1933 och 1934 tillkomna bostadslägenheter i städer med över 10 000 invånare.

Städer	Åren 1925—34 (årsmedeltal)					År 1933					År 1934				
	enkelkök, enkelrum m. m.	1 rum och kök	2 rum och kök	3 o. fl. rum och kök	Tillhopa	enkelkök, enkelrum m. m.	1 rum och kök	2 rum och kök	3 o. fl. rum och kök	Tillhopa	enkelkök, enkelrum m. m.	1 rum och kök	2 rum och kök	3 o. fl. rum och kök	Tillhopa
Stockholm . .	1 653	2 097	1 298	1 077	**6 125**	684	1 212	945	1 006	**3 847**	582	1 010	766	660	**3 018**
Lidingö . . .	2	5	13	25	**45**	1	1	7	14	**23**	1	—	9	24	**34**
Södertälje . .	7	8	11	16	**42**	9	7	11	26	**53**	28	23	29	19	**99**
Uppsala . . .	39	43	75	68	**225**	28	67	76	38	**209**	75	103	104	71	**353**
Nyköping . .	7	13	21	6	**47**	3	5	8	—	**16**	22	26	19	5	**72**
Eskilstuna .	18	80	64	32	**194**	25	66	77	26	**194**	67	158	97	26	**348**
Linköping . .	28	65	57	48	**198**	68	142	87	51	**348**	58	139	89	46	**332**
Norrköping .	24	149	93	66	**332**	6	83	65	16	**170**	47	135	85	47	**314**
Jönköping . .	26	52	59	54	**191**	119	72	51	49	**291**	11	63	82	83	**239**
Kalmar . . .	13	30	77	49	**169**	10	28	66	35	**139**	11	53	93	39	**196**
Västervik . .	3	4	9	8	**24**	13	8	17	16	**54**	—	4	7	15	**26**
Visby	2	2	10	10	**24**	—	5	38	3	**46**	2	4	19	18	**43**
Karlskrona .	6	10	13	27	**56**	9	4	10	19	**42**	14	31	30	47	**122**
Kristianstad .	8	13	27	41	**89**	2	1	12	35	**50**	13	37	52	30	**132**
Malmö . . .	117	337	323	196	**973**	69	258	202	78	**607**	276	719	391	158	**1 544**
Lund	37	31	56	71	**195**	25	18	13	43	**99**	19	40	65	112	**236**
Landskrona .	9	13	35	12	**69**	1	6	21	—	**28**	3	22	46	3	**74**
Hälsingborg .	52	138	210	116	**516**	55	235	127	48	**465**	79	249	216	107	**651**
Ystad	7	8	16	17	**48**	2	9	24	12	**47**	10	7	24	19	**60**
Trälleborg . .	10	20	31	22	**83**	1	8	11	9	**29**	4	31	29	28	**92**
Halmstad . .	12	12	35	64	**123**	12	9	42	81	**144**	56	20	56	176	**308**
Göteborg . .	127	1 019	641	454	**2 241**	99	999	624	310	**2 032**	238	1 412	710	629	**2 989**
Mölndal . . .	2	26	35	12	**75**	—	8	17	13	**38**	—	8	11	19	**38**
Uddevalla . .	4	22	34	24	**84**	—	31	25	3	**59**	3	27	42	24	**96**
Borås	64	51	67	85	**267**	50	33	32	31	**146**	28	27	71	42	**168**
Trollhättan .	3	4	9	10	**26**	2	2	29	13	**46**	—	10	19	18	**47**
Skövde . . .	4	9	17	23	**53**	11	13	18	20	**62**	9	11	29	27	**76**
Karlstad . .	15	33	51	28	**127**	4	43	67	20	**134**	5	28	55	38	**126**
Kristinehamn	3	19	22	19	**63**	3	33	35	26	**97**	8	26	39	40	**113**
Örebro . . .	78	106	100	66	**350**	104	50	64	29	**247**	161	59	73	115	**408**
Västerås . .	20	44	38	38	**140**	12	66	32	26	**136**	12	78	78	54	**222**
Falun	6	3	9	14	**32**	2	10	10	8	**30**	14	2	16	34	**66**
Gävle	17	47	32	30	**126**	18	31	27	49	**125**	26	75	55	55	**211**
Söderhamn .	2	3	4	5	**14**	—	2	1	1	**4**	—	1	5	3	**9**
Härnösand . .	6	5	9	13	**33**	11	14	12	24	**61**	17	8	14	25	**64**
Sundsvall . .	17	14	29	28	**88**	—	6	11	9	**26**	42	8	16	27	**93**
Östersund . .	18	6	12	19	**55**	17	1	1	10	**29**	48	17	15	46	**126**
Umeå	10	21	33	17	**81**	15	29	38	15	**97**	21	16	37	26	**100**
Luleå	7	9	13	16	**45**	6	6	5	6	**23**	1	6	12	15	**34**

Anmärkas bör dock, att jämförbarheten mellan de olika sifferserierna av olika skäl icke är fullständig. Beträffande närmare kommentar av dessa uppgifter må hänvisas till de i tabellen å föregående sida anförda källorna.

Tab. F belyser vidare det förhållandet, att byggnadsverksamheten i högre grad sysselsätter sig med framställning av större lägenheter, än vad lägenheternas fördelning på storlekstyper ger vid handen. Av de under redogörelse-

året tillkomna lägenheterna bestodo visserligen endast 28·1 % av 3 eller flera rum och kök, men dessa lägenheter svarade dock för 45·0 % av det totala antalet nya eldstäder.

I fråga om förhållandena inom viktigare orter må hänvisas till de i tab. G återgivna uppgifterna för var och en av rikets 39 städer med över 10 000 inv. Här återges bostadstillskottets fördelning på lägenhetskategorier dels under åren 1933 och 1934, dels under hela perioden 1925—1934.

Lägenheternas utrustning. Av bostadslägenheternas viktigare fasta tillbehör redovisas i tab. A särskilt b a d- o c h d u s c h r u m m e n. I vilken utsträckning de nytillkomna bostäderna varit försedda med denna hygieniskt betydelsefulla, men först under de senaste decennierna till allmännare användning komna bekvämlighet, belyses även genom översikten här nedan, i vilken antalet lägenheter med bad- eller duschrum ställts i relation till hela bostadstillskottet inom olika landsdelar och ortsgrupper:

	Stockholms stad	Östra Sverige	Smål. och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Samtliga orter	Därav stadssamh. med ... inv. (1 000): över 100	20—100	10—20	5—10	under 5	övr. samh.
Tillkomna lägenheter . .	3 018	3 111	1 572	3 793	5 845	1 824	19 163	7 551	4 234	1 494	1 884	2 493	1507
Därav med bad-el. duschrum	1 833	1 515	573	1 876	2 410	647	8 854[1]	4 028	2 062	717	824	913	310
i %	60·7	48·7	36·5	49·5	41·2	35·5	46·2	53·3	48·7	48·0	43·7	36·6	20·6

Från år 1924 (23·4 %) t. o. m. år 1930 (59·8 %) har det procentuella antalet lägenheter med bad- eller duschrum undergått en fortgående stegring, men under 1931—1933 gick utvecklingen i motsatt riktning (1933 40·1 %). Detta torde åtminstone delvis sammanhänga med, att i nybyggda bostadshus med småbostäder numera allt oftare inrymmas för flera lägenheter gemensamma badrum. Därjämte har de mindre orternas och egnahemsbyggnadsverksamhetens relativt ökade betydelse för bostadsproduktionen medverkat till förskjutningen. Under redogörelseåret (46·2 %) har emellertid frekvensen av lägenheter med bad- eller duschrum åter stigit. För Stockholm var talet relativt högt (60·7 %), men för mindre orter avsevärt lägre.

I fråga om förekomsten av c e n t r a l u p p v ä r m n i n g föreligga uppgifter för 462 av de 516 orter, där bostadsproduktion förekommit under redogörelseåret. Bland de orter, för vilka detaljerade upplysningar saknas, märkes Stockholm, där emellertid praktiskt taget samtliga nytillkomna lägenheter torde vara utrustade med denna bekvämlighet. På denna förutsättning vilar beräkningen av totalsiffrorna i efterföljande tablå:

[1] Dessutom ha redovisats 1 554 lägenheter (8·1 %) med gemensamma badrum, därav 674 i Stockholm (22·3 %). I Stockholm tillkommo vidare 253 småstugor med bad i källaren. Åren 1931—1933 utgjorde lägenheter med gemensamma badrum resp. 4·5, 13·3 och 6·1 % av samtliga.

	Göteborg	Malmö	Stadssamh. med .... inv. (1000) 20— 100	10— 20	5— 10	under 5	Övriga samhällen	Samtliga orter exkl. Sthlm	inkl. Sthlm
Antal orter, som besvarat frågan . . .	1	1	14	19	42	239	145	461	462
Antal i dyl. orter tillk. boningshus	435	139	789	380	718	1 257	1 053	4 771	5 316
bostadslägenheter .	2 989	1 544	3 583	1 394	1 884	2 466	1 507	15 367	18 385
Med centralv., % boningshus	98·2	98·6	95·2	81·3	85·9	75·3	73·1	82·9	84·6
bostadslägenheter .	94·6	99·6	95·1	88·1	89·0	84·6	70·9	90·0	91·7

Liksom under år 1933 voro under redogörelseåret över $^4/_5$ av de nytillkomna boningshusen och $^9/_{10}$ av lägenheterna utrustade med centralvärme. Även i småsamhällena förekom denna bekvämlighet i det övervägande flertalet nyproducerade lägenheter.

Bostadsproduktionens fördelning på olika huvudgrenar. Socialstyrelsens statistik har sedan länge inbegripit en särskild redovisning av sådan byggnadsverksamhet, som utan direkt vinstsyfte bedrives av staten, kommuner, bostadsföreningar, stiftelser, industriella företag (för egna arbetare) o. d. Under senare år har man därjämte sökt särskilja egnahemsbyggnadsverksamheten samt den av Stockholms stad under åren 1930—1933 bedrivna produktionen av s. k. billiga bostäder. Sedan alla dessa grenar av bostadsproduktionen frånskilts, har återstoden ansetts representera den spekulativa hyreshusbyggnadsverksamheten.

En dylik uppdelning av byggnadsverksamheten är emellertid alltid förenad med vanskligheter. Sålunda har man knappast kunnat undvika att bland kooperativa byggnadsföretag medräkna en del, som i verkligheten äro av spekulativ natur. Särredovisningen av egnahemslägenheter har måst utföras på så sätt, att man urskilt alla lägenheter i nybyggda 1- och 2-familjshus, vilka icke tillhöra staten, kommun, stiftelser etc. Härvid har hänsyn ej kunnat tagas till, att den ena lägenheten i tvåfamiljshus merendels uthyres å fria marknaden. Beaktas bör därjämte, att egnahemsvillor ofta byggas på spekulation i och för försäljning. Det är slutligen givet, att dessa och andra brister i fråga om redovisningen av dylika grupper även återspeglas i sammansättningen av den restgrupp, som skulle inbegripa det spekulativa hyreshusbygget.

Det är sålunda endast med reservation, som de i tab. H införda uppgifterna meddelas. Att döma av dessa siffror skulle emellertid hyreshusbygget under redogörelseåret ha ökats med icke mindre än 48·9 %. Dess andel i den totala bostadsproduktionen utgjorde inom samtliga orter tillsammantagna 55·6 %. Närmast i storleksordning kom egnahemsbyggnadsverksamheten (32·5 % av antalet lägenheter och 41·3 % av antalet eldstäder), som sedan föregående år ökats med 14·3 %, vilket emellertid ej kunnat förhindra, att dess relativa betydelse gått något tillbaka. Även den kommunala byggnadsverksamheten har undergått någon ökning sedan år 1933; den har därigenom i betydelse närmat sig den bostadskooperativa, vilken gått rätt mycket tillbaka och under

Tab. H. Bostadsproduktionen i stadssamhällena åren 1925—1934 med fördelning efter byggnadsföretagens art.

		Egnahemsbyggen	»Billiga bost.-hus» (Sthlm)[1]	Statliga byggn.-företag	Kommunala byggn.-företag	Koop. bostadsfören.	Stiftelser o. d.	Av arbetsgivare uppf. arb.-bost.	Hyreshus m. m.	Tillhopa
Bostadslägenheter.										
Gemensamma orter	1925/34	3 597	218	85	540	1 855	478	70	9 594	**16 437**
	1931	3 318	598	72	329	2 334	823	54	13 760	**21 288**
	1932	3 231	1 405	110	403	2 625	1 355	93	9 586	**18 808**
	1933	3 830	173	126	503	1 121	215	22	6 952	**12 942**
	1934	4 379	—	135	759	834	446	35	10 350	**16 938**
Samtliga orter	1934	6 223	—	135	782	854	458	44	10 667	**19 163**
Gemensamma orter	1925/34 %	21·9	1·3	0·5	3·3	11·3	2·9	0·4	58·4	**100·0**
	1931 %	15·6	2·8	0·3	1·5	11·0	3·9	0·3	64·6	**100·0**
	1932 %	17·2	7·5	0·6	2·1	14·0	7·2	0·5	50·9	**100·0**
	1933 %	29·6	1·3	1·0	3·9	8·7	1·6	0·2	53·7	**100·0**
	1934 %	25·9	—	0·8	4·5	4·9	2·6	0·2	61·1	**100·0**
Samtliga orter	1934 %	32·5	—	0·7	4·1	4·5	2·4	0·2	55·6	**100·0**
Eldstäder.										
Samtliga orter 1934	antal	23 959	—	276	2 130	2 077	768	170	28 623	**58 003**
	%	41·3	—	0·5	3·7	3·6	1·3	0·3	49·3	**100·0**

redogörelseåret endast omfattade 4·5 % av det totala lägenhetstillskottet mot 11·3 % i genomsnitt för perioden 1925—1934.

Fördelningen på lägenhetskategorier inom bostadsproduktionens olika huvudgrenar återges i följande tablå:

Under år 1934 tillkomna lägenheter och eldstäder	Samtliga läg. resp. eldst.	Därav (i %) läg. o. eldst. tillh. nedanstående lägenhetskategorier: enkelrum o. d.	därav 1 rum m. kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 o. fl. rum och kök
Bostadslägenheter							
bostadsför., stiftelser o. d.[2] . .	2 273	30·5	15·4	36·6	17·6	7·6	7·7
egnahemsbygge	6 223	2·1	0·1	10·5	35·9	26·7	24·8
hyreshusbygge	10 667	15·8	8·3	38·3	28·8	10·9	6·2
Eldstäder							
bostadsför., stiftelser o. d.[2] . .	5 421	16·3	6·4	30·7	22·1	12·7	18·2
egnahemsbygge	23 959	0·8	0·0	5·5	28·0	27·7	38·0
hyreshusbygge	27 898	7·6	3·2	29·3	33·0	16·7	13·4

Medan egnahemsbostäderna endast sällan inrymma mindre än 2 rum och kök, bestå hyreslägenheterna till drygt hälften (54·1 %) och de av bostadsföreningar, stiftelser m. fl. uppförda bostäderna till $^2/_3$ (67·1 %) av lägenheter av de minsta typerna (1 rum och kök o. d.).

[1] Oberäknat sådana »billiga bostäder», som inräknats i den av bostadsföreningar, stiftelser o. d. bedrivna byggnadsverksamheten.

[2] Inkl. statliga och kommunala lägenheter samt bostäder i arbetsgivarhus.

Tab. I. Byggnadsverksamhet för kommersiella och industriella m. fl. ändamål i städer och stadsliknande samhällen åren 1934 och 1933.

Slag av byggnadsföretag	År 1934								År 1933
	Stockholm	Samtl. städer med över 100 000 inv.	Städer med 20 000–100 000 inv.	Städer med 10 000–20 000 inv.	Orter med 5 000–10 000 inv.	Orter med under 5 000 inv.	Övriga orter	Samtliga orter	Samtliga orter
Antal orter	1	3	15	21	42	262	251	**594**	558
» byggnadsföretag[1]	40	193	259	225	265	462	279	**1 683**	1 456
» nyuppförda hus[2]	16	98	173	131	163	295	192	**1 052**	966
» tillkomna lokaler	888	2 480	1 567	1 299	1 728	1 702	801	**9 577**	6 880
Beräknad nettogolvyta (i kvm) för nedanstående slag av lokaler:									
Kyrkor o. a. gudstjänstlokaler	60	290	893	297	651	200	585	**2 916**	3 220
Bibliotek, samlingssalar o. d.[3]	187	952	1 227	1 843	709	1 137	741	**6 609**	4 745
Skolhus	—	—	2 487	4 796	3 596	6 767	3 411	**21 057**	11 764
Sjukhus, ålderdomshem o. d.	1 160	7 704	6 571	2 864	782	544	1 236	**19 701**	6 613
Hotell o. restauranger[4]	985	2 830	937	662	3 428	2 952	808	**11 617**	32 272
Badhus o. idrottslok.[5]	—	1 470	597	517	560	988	—	**4 132**	15 394
Teatrar, biografer o. d.	—	5 070	—	21	2 302	367	178	**7 938**	3 596
Ämbetslokaler[6] . . .	45	6 109	42	86	1 405	713	—	**8 355**	780
Kommunikations- och belysningsverk[7] . .	565	655	976	503	346	1 151	537	**4 168**	2 333
Kontors- och butikslokaler[8]	41 243	68 229	40 052	17 342	29 414	39 828	8 614	**203 479**	96 806
Fabriks- o. verkstadslokaler	44 820	51 733	21 304	8 263	13 193	22 718	15 821	**133 032**	96 925
Garage o. d.	90	5 055	5 512	2 423	2 544	4 325	2 185	**22 044**	43 459
Bensinstationer o. d.	—	—	221	20	315	402	40	**998**	1 615
Kiosker, uthus o. d.[9]	1 755	2 010	1 787	3 270	4 128	6 397	4 243	**21 835**	21 515
Ej spec. lokaler . .	—	1 105	905	3 037	5 849	896	244	**12 036**	7 424
Tillhopa	**90 910**	**153 212**	**83 511**	**45 944**	**69 222**	**89 385**	**38 643**	**479 917**	**348 461**
Därav uppm. areal, kvm	90 910	128 877	49 751	31 497	39 516	63 791	31 686	**345 118**	272 590
» uppsk. » »	—	24 335	33 760	14 447	29 706	25 594	6 957	**134 799**	75 871

2. Den totala husbyggnadsverksamheten i städer och stadsliknande samhällen.

Byggnadsverksamhet för kommersiella och industriella m. fl. ändamål. Medan byggnadsverksamhetsstatistiken tidigare endast avsåg bostadsproduktionen, har man under senare år (fr. o. m. 1925) även utnyttjat meddelade uppgifter rörande nytillkomna lokaler för administrativa, industriella, kommersiella o. d.

[1] Härmed avses alla nybyggda och ändrade hus, som övervägande användas för andra än bostadsändamål. — [2] Härmed avses ny- och helt ombyggda hus, som övervägande användas för andra än bostadsändamål. — [3] Inkl. klubblokaler o. d. — [4] Inkl. kaféer o. d. — [5] Exkl. gymnastiksalar tillhörande skolor. — [6] Ämbetsverk, rådhus, tingshus, polisstationer o. d. — [7] Lokaler för post, telegraf, järnvägar, gas- och elektricitetsverk (dock ej därtill hörande fabriker, magasin o. d.), kraftstationer, radiostationer, ångpannehus o. d. — [8] Inkl. lager- och magasinslokaler, men exkl. postkontor o. d. (jfr ovan). — [9] Inkl. ekonomibyggnader för jordbruk.

ändamål. Huvudresultaten av denna bearbetning beträffande de fullbordade byggnadsföretagen återfinnas för år 1934 i tab. I, där i jämförelsesyfte även medtagits siffror för år 1933. Enär emellertid exakta arealuppgifter icke kunnat erhållas från samtliga orter, ha, såsom i tabellens slutrader angives, beräkningarna delvis måst baseras på tämligen osäkra uppskattningar.

Utgår man emellertid från tabellens uppgifter, befinnes, att här ifrågavarande byggnadsverksamhet företett en ökning från c:a 350 000 kvm år 1933 till 480 000 kvm 1934 eller med 37·7 %. Större delen av denna ökning kommer på kontors-, butiks- och lagerlokaler. Även fabriks- och verkstadslokaler, skolhus, sjukhus och ålderdomshem, ämbetslokaler m. fl. grupper förete stigande tal. Däremot framträder nedgång i fråga om bl. a. hotell och restauranger, badhus och idrottslokaler samt garage.

Byggnadsverksamhetens totala omfattning. Såsom förut nämnts, utgjorde hela antalet bostadsbyggnadsföretag under redogörelseåret 6 693, varav 5 465 avsågo fullständiga ny- och ombyggnader. För övriga byggnadsföretag voro motsvarande siffror resp. 1 683 och 1 052. Hela antalet under år 1934 fullbordade byggnadsföretag utgjorde sålunda 8 376, varav 6 517 fullständiga ny- och ombyggnader.

En närmare uppfattning om byggnadsverksamhetens totala omfattning försvåras därav, att exakta uppgifter om de nybyggda bostadslägenheternas golvyta icke förefinnas. Med stöd av vissa specialundersökningar synes dock, om trappuppgångar, tamburer, hallar, garderober, badrum o. d. inräknas, den genomsnittliga golvytan per rum (inkl. kök) eller »eldstad» kunna sättas till c:a 25 kvm. Framhållas må emellertid, att med hänsyn till de för olika orter och lägenhetsgrupper mycket växlande storleksförhållandena de på detta antagande grundade beräkningarna måste meddelas med reservation. Dessutom bör erinras om, att en beräkning, som endast avser golvytan, icke kan ge något allmängiltigt uttryck för bostadsproduktionens och den övriga byggnadsverksamhetens relativa betydelse ur marknadssynpunkt, i det att t. ex. åtgången av arbete och kapital för åstadkommande av en kvm golvyta måste ställa sig väsentligt olika för olika slag av rum och lokaler.

I följande tablå återges den totala byggnadsverksamhetens beräknade utveckling sedan år 1925.

Beräknad total byggnadsverks.		Gemensamma orter (273)											Samtliga orter
		1925/34 (årsmed.)	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1934
för bostadsändamål	1 000 kvm	1 186	1 034	1 062	1 064	1 142	1 133	1 458	1 461	1 288	974	1 244	1 450
	%	70·9	72·8	70·0	72·3	72·8	63·8	65·6	71·0	73·6	76·2	75·0	75·1
för andra ändamål	1 000 kvm	486	386	455	408	426	642	764	597	461	304	415	480
	%	29·1	27·2	30·0	27·7	27·2	36·2	34·4	29·0	26·4	23·8	25·0	24·9
Tillhopa	1 000 kvm	1 672	1 420	1 517	1 472	1 568	1 775	2 222	2 058	1 749	1 278	1 659	1 930
	%	100·0	100·0	100·0	100·0	100 0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0

Ökningen från 1933 till 1934 i den totala byggnadsverksamheten utgjorde 29·8 %. Att märka är, att den industriella, kommersiella och administrativa byggnadsverksamhetens andel av den totala åter något ökats (till 24·9 % i samtliga orter), medan utvecklingen under de föregående åren gått i motsatt riktning. Den tidigare nedgången har sålunda träffat den »övriga» byggnadsverksamheten hårdare än bostadsproduktionen.

3. Beviljade byggnadslov i större städer.

Såsom förut framhållits, avse upgifterna om beviljade byggnadslov endast städer med över 10 000 inv. Hela antalet beviljade byggnadsföretag i dessa städer uppgick under redogörelseåret till 4 630, varav 2 947 avsågo fullständiga ny- och ombyggnader av boningshus. Antalet alltsedan år 1927 beviljade lägenheter och eldstäder återges i följande tablå, i vilken i jämförelsesyfte även medtagits motsvarande uppgifter för fullbordade byggnadsföretag:

År	Antal bostadsläg. fullb.	bev.	Antal eldstäder fullb.	bev.	År	Antal bostadsläg. fullb.	bev.	Antal eldstäder fullb.	bev.
1927	12 356	13 056	34 845	36 663	1931	18 123	15 911	47 944	42 581
1928	13 476	13 146	37 007	38 117	1932	16 174	13 765	42 555	38 140
1929	12 938	18 532	36 197	47 957	1933	10 293	9 316	29 180	26 494
1930	18 199	19 159	48 059	51 373	1934	13 279	19 220	36 922	52 998

Ökningen år 1934 för fullbordade byggnadsföretag ter sig relativt obetydlig i jämförelse med den fördubbling, som byggnadsloven undergått sedan år 1933; siffrorna för 1934 ligga t. o. m. något högre än 1930 års. Såsom framgår av tab. J, ha alla redovisade städer utom Lidingö, Trälleborg, Kristinehamn, Falun, Söderhamn och Härnösand medverkat till denna avsevärda stegring.

Den totala byggnadsverksamhetens utvecklingstendenser i de större städerna belyses av följande tablå, som uppgjorts efter i det föregående angivna grunder:

Beräknad total byggnadsverksamhet enl. beviljade byggnadslov	Beräknad golvyta (i kvm) i nybyggnader för: industriella el. kommersiella ändamål[1]	förvaltning, skolväsen, sjukvård o. d.	garage, uthus o. d.	samtliga nu angivna ändamål[2]	bostadsändamål	såväl bostads- som andra ändamål
1930	516 821	38 869	91 807	647 497	1 284 325	**1 931 822**
1931	332 673	24 107	57 122	413 902	1 064 525	**1 478 427**
1932	251 927	31 996	29 144	313 067	953 500	**1 266 567**
1933	106 775	60 724	30 439	197 938	662 350	**860 288**
1934	255 462	78 984	42 075	376 521	1 324 950	**1 701 471**

[1] Fabriker, verkstäder, butiker, lagerlokaler, kontor, kommunikations- och belysningsverk, kraftstationer, teatrar, biografer, hotell, restauranger, kaféer o. d. — [2] Inkl. ej specificerade lokaler.

Tab. J. Antal bostadslägenheter och eldstäder i under åren 1933 och 1934 beviljade byggnadsföretag i större städer.

Städer	Bostadsläg. i beviljade byggnadsföretag		Därav läg. t. o. m. 2 rum o. kök (1934)	Eldstäder i beviljade byggnadsföretag		Städer	Bostadsläg. i beviljade byggnadsföretag		Därav läg. t. o. m. 2 rum o. kök (1934)	Eldstäder i beviljade byggnadsföretag	
	1933	1934		1933	1934		1933	1934		1933	1934
Stockholm . .	2 517	5 502	4 524	7 437	14 339	Halmstad . .	178	303	144	610	1 085
Lidingö . . .	52	44	12	245	232	Göteborg . . .	1 018	3 162	2 451	2 712	8 732
Södertälje . .	44	118	85	160	347	Mölndal . . .	42	65	44	156	215
Uppsala . . .	220	524	432	619	1 359	Uddevalla . .	89	130	97	249	411
Nyköping . .	16	99	90	39	248	Borås	172	426	312	537	1 348
Eskilstuna . .	278	494	430	657	1 236	Trollhättan . .	56	112	87	194	341
Linköping . .	303	377	308	805	984	Skövde	60	107	70	191	340
Norrköping .	246	558	496	620	1 346	Karlstad . . .	215	247	152	614	805
Jönköping . .	173	381	260	590	1 140	Kristinehamn .	133	116	74	406	380
Kalmar . . .	197	242	199	585	582	Örebro	332	573	436	776	1 562
Västervik . .	64	74	48	200	249	Västerås . . .	195	343	242	524	1 037
Visby	45	97	45	141	372	Falun	83	82	49	302	299
Karlskrona .	87	177	79	297	691	Gävle	176	218	149	533	720
Kristianstad .	30	148	111	96	429	Söderhamn . .	22	21	14	71	76
Malmö . . .	1 129	2 440	2 078	2 721	6 199	Härnösand . .	56	58	40	165	184
Lund	95	303	204	355	953	Sundsvall . .	44	81	41	161	309
Landskrona .	116	184	161	284	535	Östersund . .	48	66	35	152	225
Hälsingborg .	496	986	850	1 402	2 530	Umeå	101	128	91	292	396
Ystad	28	71	48	95	223	Luleå	39	47	29	121	150
Trälleborg . .	121	116	67	380	389	Samtliga	9 316	19 220	15 084	26 494	52 998

Liksom bostadsproduktionen har även den »övriga» och därför också den totala byggnadsverksamheten i de större städerna, sådan den ter sig enligt beviljade byggnadslov, ungefär fördubblats gentemot år 1933. Särskilt betydande var stegringen av den industriella och kommersiella byggnadsverksamheten. I motsats till bostadsproduktionen uppnådde emellertid den »övriga» byggnadsverksamheten icke på långt när 1930 års »toppsiffror», och därför var också den totala byggnadsverksamheten enligt byggnadsloven mindre än under nyssnämnda år.

4. Bostadsproduktionen under år 1934 inom Stockholm jämte förortsområde.

I och för en specialundersökning angående bostadsproduktionen inom Stockholm med förorter har socialstyrelsen till komplettering av förutnämnda uppgifter från byggnadsnämnder och byggnadsinspektörer även inhämtat uppgifter beträffande sådana områden, där byggnadsverksamheten ej är underkastad offentlig kontroll. Dylika uppgifter ha erhållits från 10 tomtbolag och andra markförsäljare ävensom från 14 villa- och egnahemsägarföreningar samt andra tomtköparrepresentanter eller eljest ortskunniga personer (kommunala förtroendemän, landsfiskaler, fjärdingsmän m. fl.). Undersökningen torde beröra alla samhällen samt egnahems- och villastadsområden av nämnvärd be-

Tab. K. Under år 1934 nybyggda boningshus och i dessa förefintliga bostadslägenheter inom Stockholm jämte förortsområde.

Statistiken innefattar icke bostadslägenheter, som tillkommit genom om- eller tillbyggnad av boningshus eller genom nybyggnad av andra hus (industri- och affärsbyggnader, skolhus etc.).

Bebyggelsezoner och orter (socknar)	Antal boningshus avsedda att bebos året om	Därav boningshus			Antal bostadslägenheter om					Tillhopa		Antal lägenheter med bad- eller duschrum	Antal redovisade sommarbostäder om	
		av trä	med 1 läg.	med butiks- o. verkstadslok. etc.	t. o. m. 2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	6 o. fl. rum o. kök	bostadsläg.	eldstäder		högst 2 rum och kök	över 2 rum och kök
A. Egentliga staden	**39**	—	—	**32**	**1 724**	**133**	**40**	**8**	**10**	**1 915**	**4 374**	**1 351**	—	—
B. Förortsområdet	**1 217**	**1 163**	**1 082**	**39**	**801**	**431**	**238**	**92**	**106**	**1 668**	**6 330**	**695**	**238**	**61**
a) Inom stadens adm. område														
Brännkyrka	94	88	58	9	180	25	12	7	3	227	618	43	—	—
Enskede	196	195	189	3	60	108	29	3	8	208	825	27	—	—
Bromma	216	199	193	13	150	97	31	13	44	335	1 371	229	—	—
Tillhopa	506	482	440	25	390	230	72	23	55	770	2 814	299	—	—
därav i kommunala trädgårdsstäder	351	347	344	5	106	173	49	11	44	383	1 653	121	—	—
b) Övr. orter inom 10 km	**226**	**211**	**190**	**8**	**198**	**65**	**46**	**26**	**42**	**377**	**1 496**	**203**	**36**	**10**
Sundbybergs stad	2	—	—	1	20	—	—	—	—	20	43	14	—	—
Hagalunds m:e (Solna)	2	—	1	1	31	—	1	—	—	32	76	31	—	—
Råsunda m:e »	6	5	5	1	20	11	2	1	—	34	104	33	—	—
Solna s:n i övrigt	1	1	—	—	—	—	2	—	—	2	10	—	—	—
Duvbo m:e (Spånga)	3	2	2	—	2	1	1	—	—	4	15	—	—	—
Lilla Ursvik »	1	1	—	—	2	—	—	—	—	2	5	—	—	—
Statens områden »	2	2	1	—	2	1	—	—	—	3	9	—	—	—
Djursholms stad	16	15	16	1	—	1	1	1	13	16	130	16	—	—
Stocksunds kpg	6	6	5	—	—	—	1	1	5	7	47	7	—	—
Nora-Klingsta (Danderyd)	63	61	53	2	25	14	19	11	7	76	330	44	—	—
Långängen »	5	4	5	—	—	1	1	—	3	5	33	5	—	—
Lidingö stad	28	27	23	—	9	4	5	7	8	33	172	18	29	8
Saltsjö-Duvnäs (Nacka)	11	10	9	1	2	4	3	—	4	13	70	13	—	—
Älta-Kolarängen »	4	4	4	—	—	3	1	—	—	4	17	—	—	—
Industriområdet »	2	—	—	1	44	—	—	—	—	44	132	—	—	—
Nacka s:n i övrigt	19	18	14	—	11	7	3	1	2	24	94	10	2	—
Stuvsta m:e (Huddinge)	41	41	39	—	20	14	5	4	—	43	161	12	—	—
Snättringe m:e »	3	3	2	—	4	—	—	—	—	4	11	—	5	2
Segeltorps m:e »	11	11	11	—	6	4	1	—	—	11	37	—	—	—
c) Orter inom 10—25 km	**485**	**470**	**452**	**6**	**213**	**136**	**120**	**43**	**9**	**521**	**2 020**	**193**	**197**	**51**
Bromstens m:e (Spånga)	2	2	1	—	2	—	1	—	—	3	10	1	—	—
Solhems m:e »	37	36	37	—	5	17	11	3	1	37	164	30	—	—
Flysta m:e »	19	19	17	—	7	11	2	1	—	21	79	4	—	—
Spånga s:ns västra del	18	16	16	—	1	4	13	2	—	20	75	4	—	—
Hässelby vst kpg	6	6	5	—	4	4	—	—	—	8	27	—	—	—
Skälby m. m. (Järfälla)	3	3	3	—	1	1	1	—	—	3	12	—	—	—
Jakobsberg o. Nyboda »	5	5	4	—	6	—	—	—	—	6	15	—	3	—
Almarestäket (Sthlms Näs)	3	3	3	—	3	—	—	—	—	3	7	—	2	—
Kungsängen » »	1	1	1	—	1	—	—	—	—	1	3	—	—	—
Norrvikens m:e (Sollentuna)	21	21	19	—	2	5	6	9	1	23	117	21	—	—
Tureberg »	114	112	110	2	42	28	41	6	1	118	485	75	9	—
Kallhälls vst »	8	8	8	—	1	—	7	—	—	8	38	—	—	—
Kista o. Viby »	18	17	12	—	15	6	2	1	—	24	78	2	—	—

Tab. K (*forts.*). **I Stockholm med förortsomr. 1934 nybyggda boningshus och bostadsläg.**

Bebyggelsezoner och orter (socknar)	Antal boningshus avsedda att bebos året om	Därav boningshus			Antal bostadslägenheter om					Tillhopa		Antal lägenheter med bad- eller duschrum	Antal redovisade sommarbostäder om	
		av trä	med 1 läg.	med butiks- o. verkstadslok. etc.	t. o. m. 2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	6 o. fl. rum o. kök	bostadsläg.	eldstäder		högst 2 rum och kök	över 2 rum och kök
Gillbo o. Rotebro (Sollentuna)	2	2	2	—	1	1	—	—	—	2	7	—	—	—
Sollentuna s:ns östra del	2	2	2	—	1	1	—	—	—	2	7	—	5	—
Bollstanäs m. m. (Fresta)	2	2	2	—	2	—	—	—	—	2	5	—	1	—
Näsbyområdet (Täby)	24	23	22	—	5	7	9	3	1	25	110	12	—	—
Täby s:n i övrigt	13	13	13	—	3	6	3	1	—	13	54	3	4	—
Täby m:e (Täby)	2	2	2	—	2	—	—	—	—	2	6	—	7	—
Rydbo (Ö. Ryd)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	8
Österskär (Österåker)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3
Åkersberga »	4	4	4	—	3	1	—	—	—	4	14	1	—	—
Vaxholms stad	1	1	1	—	—	—	—	1	—	1	6	—	—	—
Björknäsområdet (Bo)	6	5	6	—	3	3	—	—	—	6	19	—	2	—
Bo, Lännersta »	14	13	14	—	12	2	—	—	—	14	36	—	17	3
Gustavsvik »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Kummelnäs, Lövberga »	1	1	1	—	1	—	—	—	—	1	3	—	2	3
Mörtnäs, Lagnö (Gustavsberg)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	18
Saltsjöbadens kpg	13	10	12	1	4	—	6	5	2	17	84	17	2	3
Kumla, Näsby (Tyresö)	17	16	16	—	11	5	2	—	—	18	60	—	29	1
Tyresö egendom »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	10
Vendelsö (Österhaninge)	9	9	9	—	7	2	—	—	—	9	23	—	—	—
Norrby »	7	7	7	—	5	2	—	—	—	7	20	—	—	—
Handen »	4	4	4	—	4	—	—	—	—	4	9	—	—	—
Huddinge m:e (Huddinge)	11	11	10	1	2	4	3	1	2	12	56	6	4	—
Hörningsnäs m:e »	1	1	1	—	—	—	—	—	1	1	7	—	—	—
Fullersta m:e »	22	22	16	—	17	6	3	2	—	28	97	9	2	—
Stortorpsområdet »	6	6	6	—	3	2	—	1	—	6	23	—	39	—
Stora Mellansjö »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Huddinge s:ns västra del	11	11	11	—	3	5	1	2	—	11	46	—	17	—
Västerhaninge s:n, del av	10	10	8	—	8	2	1	1	—	12	38	—	—	—
Tumba m:e (Botkyrka)	2	1	2	1	—	1	1	—	—	2	9	—	—	—
Tullinge »	17	17	17	—	7	3	4	3	—	17	70	8	6	—
Hamra egna hem »	5	5	4	—	4	1	1	—	—	6	20	—	—	—
Botkyrka s:n i övrigt	5	5	5	—	4	1	—	—	—	5	14	—	—	—
Uttran (Grödinge)	1	1	1	—	—	—	1	—	—	1	5	—	—	—
Sandbäcks egna hem »	1	1	1	—	—	1	—	—	—	1	4	—	—	—
Rönninge m:e (Salem)	6	6	6	—	4	2	—	—	—	6	20	—	—	—
Vilhelmsdal »	1	1	1	1	—	1	—	—	—	1	4	—	—	—
Ekerö s:n, del av	10	9	10	—	7	1	1	1	—	10	34	—	—	—
Sthlm med förortsområde	**1 256**	**1 163**	**1 082**	**71**	**2 525**	**564**	**278**	**100**	**116**	**3 583**	**10 704**	**2 046**	**233**	**61**

Anm.: Från följande områden ha inga nybyggda boningshus redovisats:
Inom 10 km: Nya Huvudsta m:e, Huvudsta, Stora Alby, Lilla Alby, Övre Frösunda, Stocksundstorp, Järva krog (Solna), Karlberg, Tomteboda (Spånga), Kävinge, Skogsvik, Karlsro, Inverness, V:a Enebyberg (Danderyd), Storängen, Sickla, Järla, Nacka stsh, Trollebo, Nackanäs, Svindersvik, Ektorp, Skuruhall, Kungsvik (Nacka).
Inom 10—25 km: Sundby, Johannelund, Kälvesta, Tensta hage (Spånga), Björkeby, Barsbro, Barkarby, Kallhäll (Järfälla), Kastellgården, Sjöberg, Rösjön (Sollentuna), Runby (Ed), Väsby, Vilunda (Hammarby), Centralparken, Slottsområdet, Bastuholmen, Tibble, Åkerby, Ensta, Löttinge egna hem, Skarpäng, Rostock, Valla, Gribbylund (Täby), Ormsta m. m. (Vallentuna), Margretelund Söra, Bergsätra, Lervik, Täljö, Svinninge, Ytterby, Överby (Österåker), Gundersberg, Mensätra, Eriksvik, Velamsund, Insjön, Riset (Bo), Koviksudd, Aspevik, Räknäs, Stockängen (Gustavsberg), Gudö, Söderhagen (Österhaninge), Mörtvik, Drevviksstrand, Smista, Juringe, Huddinge park, Myrängen, Fornborgen, Vistaberg, Backen, Haga, Fittja (Huddinge), Hemfosa (Västerhaninge), Vretarna, Skäcklinge, Broängen (Botkyrka), Norrbyvret (Grödinge), Kungshatt (Lovö).

tydelse, belägna på ett avstånd av intill 25 km från Gustav Adolfs torg, d. v. s. praktiskt taget hela det faktiska bostadsområdet för den i huvudstaden arbetande befolkningen. Emellertid ha i statistiken icke medtagits vissa distrikt med uteslutande sommar- eller kolonistugebebyggelse, liksom hänsyn ej heller tagits till byggnadsverksamheten inom de vidsträckta rent landsbygdsartade områden, som alltjämt utbreda sig mellan de mer eller mindre stadslikt bebyggda samhällena.

I tab. K redovisas ortsvis antalet under år 1934 nybyggda boningshus och i dessa förefintliga bostadslägenheter samt eldstäder.[1] Det redovisade bostadstillskottet inom Stockholm med förortsområde uppgick till 1 256 hus, avsedda att bebos året om och inrymmande 3 583 bostadslägenheter med tillhopa 10 704 rum och (eller) kök, varav resp. 1 217 (96·9 %), 1 668 (46·6 %) och 6 330 (59·1 %) kommo på förortsområdet.[2] Av de inom förortsområdet nybyggda lägenheterna kom nära hälften (46·2 %) enbart på de med Stockholms stad inkorporerade områdena (Enskede, Brännkyrka och Bromma). Inom de här belägna kommunala trädgårdsstäderna uppfördes under året 351 bostadslägenheter (inkl. 253 s. k. småstugor), vilket motsvarar 69·4 % av hela bostadstillskottet i de inkorporerade förorterna. I fråga om övriga förorter har byggnadsverksamheten under år 1934 varit mest omfattande i Nora-Klingsta samt Tureberg.

Ur tab. K kan jämväl erhållas ett flertal andra uppgifter av intresse ur byggnadsteknisk och allmänt social synpunkt. Det framgår exempelvis, att lägenheterna i förortsområdet i allmänhet äro större än i egentliga Stockholm men däremot i mindre omfattning försedda med bad- eller duschrum.

I tab. L belyses bostadsproduktionens utveckling inom Stockholm med förortsområde sedan år 1926. I den inre staden kulminerade bostadsproduktionen år 1930 och gick därefter tillbaka för att under år 1934 nedgå till föga mer än $^1/_4$ av toppårets produktionsresultat. Å andra sidan nådde i förortsområdet bostadsbyggandet sin största omfattning först under år 1931, och den därpå följande nedgången var här betydligt mera begränsad — särskilt under konfliktåret 1933; under år 1934 var bostadstillskottet $^2/_3$ av 1931 års produktion. På det hela taget visade alltså bostadsproduktionen betydligt mindre fluktuationer i förortsområdet än i den inre staden. Detta tar sig även uttryck däri, att förortsområdets andel av det totala bostadstillskottet inom »Stor-Stockholm» stegrats från $^1/_5$ år 1930 till nära hälften år 1934.

Den sista avdelningen i tab. L belyser bostadsproduktionens intensitet i för-

[1] Statistiken omfattar samma antal orter (c:a 250) som tidigare. Av utrymmesskäl redovisas likväl ej, såsom tidigare skett, bostadsproduktionen i de med Stockholms stad inkorporerade områdena stadsdelsvis. Även i övrigt ha i tabellen företagits vissa sammanslagningar av smärre orter.

[2] Härvid ha ej medräknats sådana bostadslägenheter, som tillkommit genom om- eller tillbyggnad av redan förefintliga bostadshus eller genom nybyggnad av hus, som övervägande användas för andra ändamål än till bostäder (fabriks- och affärsbyggnader, skolhus etc.). Nämnda här icke redovisade tillskott uppgick år 1934 i egentliga Stockholm till 331 lägenheter (14·7 % av samtliga) med 970 eldstäder (18·2 %) samt inom sådana förorter, där byggnadsverksamheten kontrolleras genom byggnadsnämnd eller byggnadsinspektör, till 30 lägenheter (1·9 %) med 215 eldstäder (3·5 %).

Tab. L. Bostadsproduktionen inom Stockholm med förortsområde åren 1926—1934.

År	Boningshus		Bostadslägenheter						Eldstäder	
						Därav[1]				
	Sthlm m. förorts-omr.	Enbart förorts-omr.	Sthlm m. förorts-omr.	Enbart egentl. Sthlm	Enbart förorts-omr.	inom Sthlm	övr. inom 10 km	inom 10—25 km	Sthlm m. förorts-omr.	Enbart förorts-omr.
Antal										
1926	1 732	1 585	7 261	4 811	2 450	1 093	640	717	20 716	8 036
1927	1 233	1 058	7 176	5 607	1 569	837	407	325	19 297	5 625
1928	1 285	1 152	6 804	4 941	1 863	1 052	529	282	17 335	6 208
1929	906	770	6 330	4 767	1 563	689	601	273	15 650	5 257
1930	1 302	1 118	9 234	7 341	1 893	960	641	292	21 796	6 636
1931	1 503	1 332	9 269	6 761	2 508	1 250	871	387	23 091	8 090
1932	1 471	1 322	9 034	6 837	2 197	1 247	516	434	22 810	7 671
1933	1 691	1 646	4 580	2 478	2 102	1 262	334	506	14 578	8 892
1934	1 256	1 217	3 583	1 915	1 668	770	377	521	10 704	6 330
Procent										
1926	100·0	91·5	100·0	66·3	33·7	44·6	26·1	29·3	100·0	38·8
1927	100·0	85·8	100·0	78·1	21·9	53·4	25·9	20·7	100·0	29·1
1928	100·0	89·6	100·0	72·6	27·4	56·5	28·4	15·1	100·0	35·8
1929	100·0	85·0	100·0	75·3	24·7	44·0	38·5	17·5	100·0	33·6
1930	100·0	85·9	100·0	79·5	20·5	50·7	33·9	15·4	100·0	30·4
1931	100·0	88·6	100·0	72·9	27·1	49·8	34·8	15·4	100·0	35·0
1932	100·0	89·9	100·0	75·7	24·3	56·8	23·5	19·7	100·0	33·6
1933	100·0	97·3	100·0	54·1	45·9	60·0	15·9	24·1	100·0	61·0
1934	100·0	96·9	100·0	53·4	46·6	46·2	22·6	31·2	100·0	59·1
Bostadsprod. pr 10 000 inv.[2]										
1926	23	80	129	126	137	176	106	81	366	467
1927	17	56	130	144	88	130	49	38	346	330
1928	19	64	121	124	113	157	91	23	295	341
1929	12	37	111	118	89	99	106	21	269	303
1930	19	63	161	177	114	133	121	35	375	401
1931	20	66	154	158	140	168	151	24	376	448
1932	18	62	146	157	116	160	81	47	361	401
1933	20	74	68	57	100	155	36	48	209	433
1934	14	50	52	44	74	92	42	76	146	280

hållande till folkmängden, uttryckt genom antalet tillkomna boninghus, bostadslägenheter och eldstäder per 10 000 invånare (i städer, köpingar och municipalsamhällen). Härav framgår, att medan i fråga om antalet nytillkomna lägenheter byggnadsintensiteten före år 1933 var större i den inre staden än i förortsområdet, ha under 1933 och 1934 i förhållande till folkmängden närmare dubbelt resp. $^2/_3$ flera lägenheter tillkommit i förorterna.

Med hänsyn till att bostadsproduktionen inom förortsområdet till övervägande del utgöres av egnahemsbyggnadsverksamhet, torde intresse kunna påräknas för de i tab. M sammanställda uppgifterna, om vilka som uppburit den-

[1] Procenttalen äro i detta fall beräknade på totalsiffran för förortsområdet. — [2] Avser endast städer, köpingar och municipalsamhällen.

Tab. M. Inom Stockholms förortsområde under åren 1926—1934 tillkomna boningshus fördelade efter byggherrens yrke m. m.

Bebyggelsezoner m. m.	Antal nybyggda bon.-hus m. uppgift om byggherrens yrke	Därav (i %) boningshus, vilkas byggherrar uppgivits vara							
		arbetare	därav byggnadsarb.	tjänstemän	näringsidkare	därav byggmäst.	pensionärer m. fl.	bolag, föreningar etc.	därav koop. bostadsför.
År 1934									
a) inom 10 km	519	52·0	19·8	21·0	23·9	17·0	0·2	2·9	0·2
inom Sthlms adm. omr.	356	58·1	19·4	17·4	22·2	18·3	—	2·3	0·3
Brännkyrka	15	46·7	13·3	6·7	13·3	13·3	—	33·3	6·7
Enskede	162	72·2	22·2	13·6	13·6	6·8	—	0·6	—
Bromma	179	46·4	17·3	21·8	30·7	29·1	—	1·1	—
utom Sthlms adm. omr.	163	38·7	20·9	28·8	27·6	14·1	0·7	4·2	—
b) inom 10—25 km . . .	326	59·2	23·0	21·2	18·7	9·5	—	0·9	—
Tillhopa	**845**	**54·8**	**21·1**	**21·1**	**21·9**	**14·1**	**0·1**	**2·1**	**0·1**
År 1933	1 290	60·1	25·4	18·8	19·1	12·9	—	2·0	0·2
År 1932	919	53·3	16·3	18·4	25·1	17·1	—	3·2	1·2
År 1931	972	51·9	18·7	13·8	31·6	24·1	—	2·7	0·3
År 1930	766	38·3	9·4	17·5	43·7	37·2	—	0·5	—
År 1929	503	38·2	8·7	16·3	43·5	36·6	0·2	1·8	—
År 1928	779	52·4	15·1	15·7	28·4	20·8	2·6	0·9	—
År 1927	712	42·8	18·3	19·0	28·7	18·4	3·6	5·9	—
År 1926	1 158	48·9	19·6	12·2	19·0	10·2	8·4	11·5	2·3

na byggnadsverksamhet. Man finner bl. a., att under år 1933 antalet självbyggande byggnadsarbetare ökades tämligen starkt i samband med konflikten i byggnadsfacket. Sedan konflikten upphört under år 1934, framträder en minskning av detta antal.

Arbetstillgång och arbetsförmedlingsåtgärder våren 1935.

Genom cirkulärskrivelse den 23 mars 1935 till samtliga arbetsförmedlingsanstalter har socialstyrelsen riktat en uppmaning till arbetsförmedlingarna att med hänsyn till det förhandenvarande stora antalet outnyttjade arbetstillfällen på den öppna arbetsmarknaden vara oavlåtligt verksamma för tillgodoseende av marknadens behov av arbetskraft. Härefter har socialstyrelsen i cirkulärskrivelse den 17 april 1935 till arbetsförmedlingsanstalterna, under åberopande av nyssnämnda skrivelse och med hänsyn till den alltjämt ökade efterfrågan på arbetskraft inom olika arbetsområden samtidigt med att åtskilliga 10 000-tal arbetare åtnjuta arbetslöshetshjälp, anhållit att från anstalternas huvudkontor erhålla svar å vissa i skrivelsen framställda frågor.

Här nedan lämnas en redogörelse för de viktigare uppgifter och synpunkter, som av arbetsförmedlingsanstalterna meddelats i anledning av de i sistberörda cirkulärskrivelse framställda frågorna.

1.

Huru stort är under veckan efter påsk (23—27 april) antalet vid huvudkontoret och inom länet i övrigt lediganmälda manliga platser, fördelade på olika yrkesgrupper enligt särskilt angiven tablå?

Antalet vid samtliga arbetsförmedlingsanstalter anmälda lediga platser inom jordbruk, industri och hantverk utgjorde vid den angivna tidpunkten 4 176. Av dessa avsågo 93 kvalificerat och 36 okvalificerat arbete vid mekaniska verkstäder o. dyl., 42 yrkesarbete och 14 hantlangning inom byggnadsverksamhet, 62 annat industriellt arbete samt 279 diverse grovarbete. För skogsarbetare voro anmälda 70 platser samt för jordbruksarbetare tillhopa 3 580 platser, därav 1 636 för ogifta drängar över 18 års ålder, 889 för drängpojkar, 783 för ogift ladugårdspersonal samt 272 för jordbrukspersonal på stat. De lediganmälda platsernas fördelning på olika arbetsförmedlingsanstalter framgår av efterföljande tabell.

Från Stockholms stads och läns arbetsförmedlingsanstalter erinras om den mellan nämnda anstalter gjorda arbetsfördelningen, som medfört, att platserna inom grupperna industri och hantverk hänföras till stadens och platserna inom jordbruk till länets arbetsförmedling.

I fråga om orsakerna till det förhållandevis stora antalet lediganmälda platser inom jordbruksgruppen och till att dessa platser icke tillsatts lämnas vissa upplysningar i svaren å frågorna 2 och 3.

Beträffande de lediganmälda skogsarbetarplatserna i Örebro län meddelar arbetsförmedlingsanstalten, att ett bolag rekvirerat det angivna antalet skogsarbetare hos arbetslöshetskommittéerna i de två kommuner, där arbetet är beläget, och att bolaget sålunda ej önskat erhålla arbetare från annat håll. En bidragande orsak till att platserna ännu ej blivit besatta är vissa svårigheter med hänsyn till bostäder i närheten av arbetsplatserna. Från Kopparbergs län meddelas, att samtliga de lediganmälda platserna med säkerhet komma att tillsättas inom den närmaste ti-

Antalet vid nedanstående arbetsförmedlingsanstalter lediganmälda platser inom olika yrkesgrupper under veckan efter påsk 1935.

Arbetsförmedlingsanstalter	Ogifta jordbr. drängar över 18 år	Drängpojkar	Ladugårdspersonal, ogift	Jordbrukspersonal på stat	Skogs- och flottningsarb.	Verkstadsarbetare		Byggnadsarbetare		Andra industriarb.	Grovarb.	Summa
						kvalificerade	hantlang. o. d.	yrkesmän	hantlang. o. d.			
Stockholms stad	—	—	—	—	—	22	11	19	—	13	97	162
» län	71	33	66	24	—	—	—	—	—	—	—	194
Uppsala »	102	21	102	39	—	—	—	—	—	2	—	266
Södermanl. »	103	54	100	17	—	2	—	—	—	—	—	276
Norrköpings stad	5	3	9	1	—	—	—	—	—	—	—	18
Östergötl. län	102	55	99	33	—	14	3	—	—	—	—	306
Jönköpings »	110	41	14	8	—	1	—	—	—	2	10	186
Kronobergs »	44	37	3	—	—	—	—	—	—	—	—	84
N. Kalmar »	22	5	4	1	—	—	—	—	—	—	—	32
S. Kalmar »	38	21	2	2	—	—	—	—	—	2	3	68
Gotlands »	35	38	9	5	—	—	—	—	2	—	—	89
Blekinge »	39	51	20	2	—	1	—	—	—	—	1	114
Kristianstads län	92	125	84	25	—	—	—	—	—	—	—	326
Malmöhus »	30	62	29	10	—	5	—	—	—	—	—	136
Hälsingborgs stad	6	14	3	—	—	—	—	—	—	—	—	23
Hallands län	64	33	16	10	—	—	—	—	—	6	—	129
Göteborgs stad	62	4	—	2	—	18	22	23	10	8	47	196
Gbg o. Bohus län	93	57	15	4	—	1	—	—	1	2	—	173
Älvsborgs »	48	8	5	4	—	5	—	—	—	—	—	70
Skaraborgs »	267	129	63	36	—	12	—	—	—	4	—	511
Värmlands »	40	17	14	10	—	—	—	—	—	—	—	81
Örebro »	174	49	49	17	45	—	—	—	—	—	6	340
Västmanlands »	55	27	73	18	—	5	—	—	—	—	—	178
Kopparbergs »	8	3	2	4	—	6	—	—	—	—	—	23
Gävleborgs »	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	8
Västernorrl. »	5	—	2	—	6	1	—	—	—	—	48	62
Jämtlands »	11	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	13
Västerbottens »	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	12
Norrbottens »	—	1	—	—	19	—	—	—	—	23	59	100
Summa	1 636	889	783	272	70	93	36	42	14	62	279	4 176

den med något enstaka undantag, där den erbjudna lönen varit osedvanligt låg. Vidare yttras från Jämtlands län, att åtta av de redovisade platserna redan tillsatts. Norrbottens län framhåller, att ett stickprov på inkomna lediga platser under så begränsad tid som en vecka kan bliva ganska missvisande, framför allt med hänsyn till den naturliga arbetspaus, som för närvarande förekommer mellan skogsarbetets avslutande och flottningens påbörjande.

2.

Har arbetsförmedlingen i nuvarande situation förmedlat platser å den öppna arbetsmarknaden åt arbetslösa, sysselsatta vid reservarbeten och arbetsläger, eller vidtagit andra åtgärder för att få den aktuella arbetstillgången tillgodosedd?

Från åtskilliga arbetsförmedlingsanstalter framhålles, att de lediganmälda platserna för ogifta drängar inom jordbruket i allmänhet avse personer, som äro villiga och kunniga att deltaga i mjölkning. Beträffande de lediga platserna som statare ställes i de flesta fall å statarens hustru samma krav beträffande mjölkning. Det har emellertid visat sig vara synnerligen svårt att uppdriva tillräcklig

arbetskraft till besättande av dylika platser. På åtskilliga ställen synes en bestämd motvilja göra sig gällande emot antagande av platser inom jordbruket, särskilt sådana där mjölkning kräves. Orsakerna härtill torde vara dels den långa arbetstiden och dels det låga löneläget.

Flera arbetsförmedlingsanstalter hava åtnöjt sig med att besvara den framställda frågan med ett enkelt ja. Eljest framhålla anstalterna allmänt, att de städse med stor uppmärksamhet följa arbetsmarknadens utveckling, samt att de därvid jämväl hava för ögonen, att de vid reservarbeten anställda arbetarna från arbetsförmedlingens synpunkt skola betraktas såsom tillgänglig arbetskraft. Emellertid yttras vidare, att de lediganmälda platserna numera huvudsakligen äro platser för kvalificerade och yrkesutbildade arbetare. På grund härav uppkomma särskilda svårigheter, då det gäller att till sådana platser förmedla arbetskraft, som är anställd vid reservarbeten. Arbetsgivarna äro nämligen, av förklarliga skäl, ohågade att binda sig för arbetskraft, som de icke haft tillfälle att personligen sammanträffa med. Det har icke ansetts lämpligt att hemkalla reservarbetare endast för konferens med arbetsgivare och sålunda innan avtal om anställning träffats. Med hänsyn till dessa svårigheter skulle det vara värdefullt, om en tjänsteman vid arbetsförmedlingsanstalts huvudkontor och de ombud, som äro bosatta i närheten av reservarbetsplatserna, finge till uppgift att regelbundet besöka dessa arbetsplatser för att utvälja lämpliga sökande bland reservarbetarna och erbjuda dem platser. Från en anstalt yttras särskilt, att det skulle vara önskvärt, om den arbetslösa ungdomen i ett på sex mils avstånd från residensstaden beläget arbetsläger bereddes tillfälle att viss dag i veckan, och helst då lördag, inresa till staden för att där sammanträffa med arbetsgivare.

Vissa arbetsförmedlingsanstalter anse, att förmedling av arbete å öppna marknaden för reservarbetare bör ske, först om de lediganmälda platserna icke i annan ordning kunna besättas. Sålunda framhåller en anstalt, att anvisning av arbete till reservarbetare endast förekommit i mindre utsträckning, emedan arbetslösa, som ännu icke erhållit någon hjälp från samhällets sida, funnits att tillgå. Från ett annat håll yttras, att förmedling av arbete för reservarbetare icke alls ägt rum, enär tillgången på arbetskraft varit fullt tillräcklig. Slutligen framhålles från en tredje anstalt, att nu avsedd förmedlingsverksamhet tidigare förekommit, men icke i önskvärd utsträckning, beroende på det stora arbetslöshetsöverskott, som allt fortfarande finnes inom länet.

Beträffande hänvisning fortsättningsvis av reservarbetare till arbetsanställningar i öppna marknaden framhålles allmänt, att möjligheterna härtill allt mera förminskas. Vad särskilt gäller jordbruksplatser är detta beroende på att statens arbetslöshetskommission, i varje fall i de södra delarna av landet, numera hemsänt de vid reservarbeten anställda jordbruksarbetarna. Inom andra områden av arbetsmarknaden gälla de lediganmälda platserna i allmänhet yrkesutbildat folk, och då sådana arbetare numera endast sparsamt förekomma å reservarbetsplatser, har det visat sig allt svårare att direkt förmedla anställning för reservarbetare å öppna arbetsmarknaden.

För att bliva i tillfälle att bättre bedöma reservarbetsklientelets sammansättning och för att komma i närmare kontakt med dessa arbetare har arbetsförmedlingsanstalten i Göteborg i januari innevarande år föranstaltat om nyregistrering av samtliga personer, som genom Göteborgs stads arbetslöshetskommitté uttagits och av arbetsförmedlingen hänvisats till olika reservarbetsplatser och ungdomsläger. Genom den verkställda undersökningen har arbetsförmedlingen erhållit fullständiga uppgifter om reservarbetarnas kvalifikationer och lämplighet för visst arbete, varför arbetsförmedlingen har större möjlighet att bedöma de situationer, som kunna uppstå i förmedlingsarbetet. De vidtagna åtgärderna hava bland annat medfört, att så gott som samtliga kvalificerade yrkesmän kunnat hemkallas från respektive reservarbeten för erhållande av arbete å den öppna marknaden.

3.

Har samarbetet med de i samråd med arbetslöshetskommittéerna utsedda tillfälliga arbetsförmedlingsombuden beträffande arbetslösas utplacering på den öppna marknaden varit tillfredsställande i nu berörda hänseenden?

De flesta arbetsförmedlingsanstalterna hava besvarat denna fråga jakande eller med uttalande av att samarbetet varit gott, tillfredsställande eller medfört positivt resultat. Från åtskilliga håll anföres emellertid, att de tillfälliga ombuden icke visat tillräckligt intresse för förmedlingsuppgiften. Orsaken härtill angives vara, att ombuden äro oavlönade samt att de ofta utbytas. Flera anstalter uttala, att det skulle vara önskvärt, om man i större utsträckning kunde övergå till fasta ombud. Dessa ombud borde utrustas med telefon för att därigenom erhålla möjlighet till snabb orientering av förhållandena inom ett större område. De fasta ombuden borde därjämte erhålla något vederlag för sitt arbete. Från en anstalt framhålles, att en bland de största bristerna i de tillfälliga ombudens arbete är deras sätt att verkställa yrkesrubriceringen av de arbetslösa.

En arbetsförmedlingsanstalt förklarar, att orsaken till att samarbetet med de tillfälliga ombuden icke varit tillfredsställande är, att sysslorna som arbetsförmedlingsombud och ordförande i arbetslöshetskommitté vanligen äro förenade hos samma person, något som icke är ändamålsenligt. Arbetet med förmedling kommer nämligen därigenom, i de allra flesta fall, i efterhand. I samma riktning går ett uttalande från ett annat håll. En anstalt meddelar nämligen, att de tillfälliga ombuden under vintern på sina håll visat obenägenhet att till arbete i öppna marknaden hänvisa reservarbetare. Detta är beroende på att ombuden känna sig bundna genom sin ställning i arbetslöshetskommittén. Å andra sidan förklarar en anstalt, att samarbetet med de tillfälliga ombuden varit det allra bästa, så mycket mera som arbetslöshetskommitténs ordförande och arbetsförmedlingsombudet oftast varit en och samma person.

4.

Är det Eder uppfattning, att redan vidtagna eller planerade åtgärder för tillgodoseende av den aktuella arbetstillgången äro tillräckliga?

Jämväl denna fråga besvaras från de flesta arbetsförmedlingsanstalterna jakande. Många anstalter hänvisa dock till svaret å frågan 3 samt understryka, att större resultat skulle nås, om man mera allmänt kunde övergå till fasta ombud.

Från ett par arbetsförmedlingsanstalter uttalas, att en del av svårigheterna med besättandet av lediga platser äger samband med den allmänna hjälpverksamheten. Denna synes nämligen på sina håll hava avtrubbat intresset för en återgång till det normala arbetslivet, varför det ifrågasättes, om icke en mera restriktiv arbetslöshetspolitik i vissa fall skulle bidraga till att utjämningen av marknadsläget kunde påskyndas. Från två anstalter uttalas, att arbetssökande inom jordbruksgrupperna av statens arbetslöshetskommission borde avstängas från arbetslöshetshjälp. En av dessa anstalter förklarar vidare, att motsvarande åtgärder så småningom kanske borde vidtagas beträffande de mest efterfrågade åldrarna inom den mekaniska verkstadsindustrien. Vederbörande kommunala organ borde bringas till insikt om betydelsen av vad som åsyftas med avstängningsförfarandet — eller att i större utsträckning förmå de arbetslösa att söka anställning på öppna arbetsmarknaden — så att hjälporganen icke genom de arbetssökandes omedelbara

omhändertagande och försörjning i annan ordning motverka ändamålet med avstängningen. En annan arbetsförmedlingsanstalt uttalar, att åtskilliga avstängda reservarbetare, som borde kunnat antaga arbete inom jordbruket men icke äro villiga därtill, torde hålla sig undan från hjälpverksamheten för en tid, intill dess risken för hänvisning till jordbruksarbete försvunnit, varefter kommunerna ånyo få taga hand om dem. Ur denna synpunkt anser anstalten, att de restriktiva åtgärderna i många fall fått negativ verkan. Det vore önskvärt att ej plötsligt avstänga och hemsända de i reservarbete sysselsatta förrän å arbetsförmedlingen efterhörts, huruvida lämpligt arbete åt dem kan garanteras. I motsatt fall skulle flera avstängas från reservarbete, vilka gärna skulle vilja återgå till jordbruksarbete, men av olika skäl, trots platstillgången, äro svåra att placera.

Från en del håll uttalas, att det icke är arbetsförmedlingens fel, att tillgängliga platser ej besatts. Orsaken härtill är brist på kunnigt folk. En del anstalter förklara, att ytterligare åtgärder nog skulle vara erforderliga, men att det är svårt att giva lämpliga anvisningar. En anstalt uttalar härom, att arbetslöshetsorganen också böra tillse, att en viss rörlighet åvägabringas, så att reservarbetarna icke komma att räkna sig såsom fast anställda vid de olika reservarbetena.

5.

Vid nekande svar å punkt 4 torde angivas, huruvida sådana svårigheter uppkommit, att socialstyrelsens medverkan i någon form är önskvärd för uppnående av effektivare förmedlingsresultat.

Då de flesta arbetsförmedlingsanstalterna besvarat frågan 4 jakande, har något svar på förevarande fråga i allmänhet icke lämnats.

Från flera anstalter anföres, att åtgärder borde vidtagas för ökad utbildning av de arbetslösa. Framför allt borde utbildningen inriktas på att avhjälpa bristen på mjölkningskunniga drängar och ladugårdsskötare. Arbetsförmedlingsanstalten i Göteborgs och Bohus län framhåller särskilt, att man härigenom skulle vinna betydande resultat i fråga om överflyttning av arbetslösa stenarbetare. Anstalten föreslår inrättande av en permanent skola med omkring 30 elever för utbildning av ladugårdsskötare inom länet. En annan anstalt förklarar, att det skulle bliva till stor nytta, om det från industriföretagen och det allmännas sida gemensamt kunde föranstaltas om fortsatt utbildning av arbetslösa i stället för att genom understöd eller reservarbete hjälpa de otillräckligt utbildade arbetarna inom vissa yrken.

En arbetsförmedlingsanstalt uttalar, att den genom vårens inträdande förbättrade situationen kräver, att åtgärder vidtagas för en inventering av de lediga platserna, så att icke det förhållandet uppstår, att arbetslöshetshjälpen på något sätt ställer hinder i vägen för sådan arbetskraft, varav för närvarande stort behov förefinnes, och sålunda hindrar en återgång till normala förhållanden. Anstalten förklarar vidare, att socialstyrelsens medverkan vore i högsta grad önskvärd för att på bästa och lämpligaste sätt lösa den sedan år tillbaka aktuella hembiträdesfrågan. Någon anvisning på lämpliga åtgärder i sådant hänseende lämnas dock icke.

6.

Beräknar Ni, att efterfrågan på arbetskraft kommer att fortfarande öka under den närmaste tiden, och hur bedömer Ni överhuvud taget läget på arbetsmarknaden under stundande vår- och sommarmånader?

Från arbetsförmedlingsanstalterna i mellersta och södra Sverige förklaras i allmänhet, att någon ytterligare ökning i efterfrågan av arbetskraft för jordbrukets

räkning näppeligen torde vara att förvänta, innan arbetet med rotfrukterna samt skörden påbörjas. Även fortsättningsvis anses brist komma att råda på mjölkningskunniga drängar. De flesta anstalterna uttala, att den stegrade efterfrågan, som förväntas vid skördetid, troligen utan större svårighet skall kunna tillfredsställas. Från arbetsförmedlingsanstalten i Gotlands län uttalas dock, att en oerhörd brist på arbetskraft till jordbruket är rådande samt att arbetskraft till betskötseln under innevarande år, i likhet med vad tidigare varit fallet, säkerligen måste införskaffas från Småland.

Från en anstalt framhålles, att man i fortsättningen torde komma att få räkna med anställning av äldre arbetskraft i större utsträckning än för närvarande. Detta är framför allt beroende på att den yngre och bättre arbetskraften redan kunnat placeras. Från arbetsgivarnas sida torde därför kravet på fullt yrkesutbildad arbetskraft komma att minskas.

Arbetsförmedlingsanstalterna i Norrland framhålla, att arbetsmarknaden för närvarande visar en avmattning i samband med skogsarbetets avslutande. Ökad livaktighet förväntas, sedan snösmältningen fortskridit så långt, att flottningsarbetet kan igångsättas.

Beträffande arbetsmarknadsläget i allmänhet uttalas av så gott som samtliga arbetsförmedlingsanstalter, att detsamma är gynnsamt, och att en fortsatt allmän förbättring, ehuru ej i större omfattning, torde kunna förväntas.

Moderskapsförsäkring och moderskapsunderstöd år 1934.

Ur socialstyrelsens yttrande över en framställning av svenska kvinnors vänsterförbund och Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund om tillsättandet av en mödrahjälpskommission m. m. meddelas i det följande vissa uppgifter rörande omfattningen och resultatet av nuvarande anordningar i fråga om mödrahjälp.

Den grund för samhällets ekonomiska stöd åt barnaföderskor, som genomfördes år 1931, innefattar dels moderskapsförsäkring med bidrag av statsmedel för de kvinnor, som äro anslutna till den statsunderstödda sjukkasseverksamheten, dels moderskapsunderstöd direkt av allmänna medel för alla barnaföderskor, som äro i behov av sådant understöd och som icke erhålla moderskapshjälp genom sjukkassorna.

Vad först beträffar *moderskapsförsäkringen* genom sjukkassorna föreligga vissa svårigheter att exakt angiva dess nuvarande omfattning och ekonomiska räckvidd, då under år 1934 både 1910 och 1931 års sjukkasselagstiftningar tillämpats vid sidan av varandra. Antalet kvinnliga sjukkassemedlemmar, som uppburit moderskapshjälp i ena eller andra formen, torde emellertid kunna uppskattas till, lågt räknat, 12 000. Av de erkända centralsjukkassorna utbetaltes under år 1934 för 9 392 barnsängsfall inalles kronor 845 036: 15, häri inbegripet ersättning för barnmorskevård eller vård å förlossningsanstalt. I medeltal per fall uppgick moderskapshjälpen till kronor 89: 97. Av centralsjukkassor, vilkas verksamhetsområden omfatta ett eller flera landstingsområden, hade samma år för 7 347 barnsängsfall utgivits kronor 655 796: 95 eller kr. 89: 26 per fall; för centralsjukkassor, som omfatta allenast en stad, voro motsvarande siffror 1 940 samt kronor 179 406: 70 resp. 92: 48. För centralsjukkassor, som upprättats i kraft av 47 § sjukkasseförordningen utgjorde siffrorna resp. 105 samt kronor 9 832: 50 och 93: 64.

Utom av de erkända sjukkassorna har emellertid under år 1934, såsom redan framhållits, moderskapshjälp utgivits även av sjukkassor, som voro verksamma enligt sjukkasselagen av år 1910. Uppskattas den av dessa kassor utgivna moderskapshjälpen till 100 000 kronor, uppgår summan av den genom den statsunderstödda sjukkasseverksamheten meddelade moderskapshjälpen till i runt tal 945 000 kronor.

Vidkommande därefter den direkt av allmänna medel bekostade *moderskapsunderstödsverksamheten* uppgick antalet av vederbörande centralsjukkassor år 1934 utgivna dylika understöd till

under	1:sta	kvartalet	7 515
»	2:dra	»	8 973
»	3:dje	»	11 381
»	4:de	»	11 685

eller för hela året 39 554.

Beloppet av under samma år genom sjukkassorna utgivna moderskapsunderstöd kan antagas ha utgjort i runt tal kronor 1 186 620.

Tillhopa med ovannämnda moderskapshjälp uppgick sålunda summan av under år 1934 genom sjukkassorna lämnad hjälp åt barnaföderskor till kronor 2 131 620.

Under första kvartalet innevarande år uppgick enligt inhämtade uppgifter antalet beviljade moderskapsunderstöd till 12 752. För hela året 1935 kan därför antalet dylika understöd beräknas komma att utgöra drygt 50 000, motsvarande ett sammanlagt understöd av 1 500 000 kronor. Lägges härtill beloppet av genom sjukkassorna meddelad moderskapshjälp, kan den av sjukkassorna administrerade hjälpverksamheten för mödrar i sin helhet för år 1935 beräknas komma att uppgå till i runt tal 2 500 000 kronor.

Med avseende på de här meddelade siffrorna må framhållas, att antalet barnaföderskor, som skäligen kunde göra anspråk på moderskapsunderstöd av det allmänna, av 1926 års moderskapsskyddssakkunniga uppskattades till i runt tal 70 000. Härvid räknade emellertid de sakkunniga med ett genomsnittligt antal av 100 000 födelser per år. Med nuvarande födelsetal, c:a 85 000 per år, skulle med samma beräkningsgrund antalet barnaföderskor i behov av understöd av det allmänna uppgå till allenast 59 500. I betraktande härav och då sannolikt ett betydande antal av de c:a 12 000 barnsbördsfall, för vilka moderskapshjälp utgivits genom den av sjukkassorna meddelade moderskapsförsäkringen, befunno sig i den ekonomiska ställning att de, därest de icke varit sjukförsäkrade, skulle varit berättigade till offentligt moderskapsunderstöd, torde man kunna våga påstå, att det vida övervägande antalet barnaföderskor, som av moderskapsskyddssakkunniga förutsattes vara i behov av ekonomisk hjälp vid barnsbörden, redan nu komma i åtnjutande av sådan hjälp.

Det må slutligen erinras, att vid innevarande års riksdag motioner föreligga — nr 131 och nr 196 i andra kammaren — angående förbättringar i fråga om såväl moderskapshjälpen som moderskapsunderstödet. Skulle i anledning av dessa motioner förbättringar i en eller annan form av riksdagen beslutas, kommer betydelsen och värdet av den redan bestående mödrahjälpsverksamheten att ytterligare stegras.

Arbetarantalets utveckling vid vissa industriella företag 1932—1934.[1]

För att erhålla en fylligare bild av arbetarantalets utveckling inom industrien än den socialstyrelsens sysselsättningsindex ger, har inom socialstyrelsen under ledning av docenten Karin Kock en ytterligare bearbetning ägt rum av hithörande primärmaterial, d. v. s. av de av företagen insända uppgifterna rörande läget vid varje kvartals slut, vilka bl. a. innehålla en uppgift om antalet sysselsatta arbetare vid denna tidpunkt.

Bland de rapporterande företagen ha utvalts de företag som lämnat regelbundna uppgifter under perioden 1932—1934. Företag som slutat rapportera under denna period, därför att driften helt och hållet nedlagts, ha medtagits som nollrapporterande. I de fall däremot, då företagen upphört att lämna uppgifter utan att uppgiva orsaken, ha de uteslutits ur undersökningen. Då orsaken kan ha varit driftnedläggelse för kortare eller längre tid, kommer undersökningen härigenom att ge en felaktig bild av utvecklingen: under nedgångsperioden blir minskningen i arbetarantalet mindre än i verkligheten och under uppsvinget, då kanske en del av företagen upptagit driften igen utan att därför återupptaga rapportverksamheten, erhåller man ett fel i motsatt riktning. Man kan därför räkna med att fluktuationerna, så som de framträda i det här redovisade arbetarantalet, ha en tendens att bli svagare än i verkligheten.

Vidare komma nystartade företag ej med i undersökningen. Socialstyrelsen har under 1933 och 1934 väsentligt utökat antalet av tillfrågade företag, varigenom en del av de under de senaste åren startade företagen kommit med i rapportverksamheten. För Stockholms vidkommande ha dessa »nya» företag gjorts till föremål för en specialundersökning — för det övriga landet var antalet nytillkomna företag så litet, att det ej ansetts värt att utsträcka undersökningen längre.[2]

Felande uppgifter för enstaka kvartal ha ersatts med medeltalet mellan näst föregående och näst efterföljande kvartal, ev. justerat med hänsyn till säsongförhållanden.

---

[1] Denna utredning ingår såsom bilaga till den inom finansdepartementet av särskilt tillkallade sakkunniga utarbetade publikationen Konjunkturuppsvingets förlopp och orsaker 1932—1934 (Statens offentliga utredningar 1935: 16).

[2] Med avseende å de s. k. nya företagen är att märka, att socialstyrelsen icke för varje kvartal erhåller uppgifter om nystartade företag utan endast tid efter annan med några års mellanrum kompletterar de adresslistor, efter vilka uppgifter till statistiken inhämtas. Kompletteringen sker huvudsakligen med ledning av kommerskollegii industriregister. Under senare delen av år 1933 företogs sålunda en genomgående reglering av adresslistorna i samband med att insamlingen av uppgifter vid denna tidpunkt överflyttades från socialstyrelsens ombud till arbetsförmedlingsanstalterna. Detta är förklaringen till att antalet uppgiftslämnare under fjärde kvartalet 1933 samt första kvartalet 1934 företer en tydlig ökning. Flertalet av de härvid nytillkomna företagen torde emellertid ha tillkommit under tidigare år (1925—1930) eller också under dessa år undergått en sådan utvidgning, att de ansetts böra medtagas i statistiken. Endast i ett fåtal fall torde de nya företagen vara nystartade under åren 1933 eller 1934.

De företag som bearbetats tillhöra de i industristatistiken upptagna grupperna 1—8 (se nedanstående tabell) med uteslutande sålunda av den nionde gruppen, kraft-, belysnings- och vattenverk. Vidare ha verkstäder m. m. tillhörande statens affärsdrivande verk uteslutits.

Undersökningens representativitet framgår av följande siffror. I industristatistiken för år 1932 uppges antalet industriarbetare till sammanlagt 392 552 i medeltal för året. I denna undersökning är motsvarande siffra, beräknad som medeltal på kvartalssiffrorna, 210 163 eller 54 % av industristatistikens siffra. Representativiteten för olika grupper och underavdelningar är emellertid mycket varierande, som tabellen utvisar. Minst representativa äro siffrorna för träindustrien, medan textilindustrien visar den bästa representativiteten. Inom jord- och stenindustrien samt träindustrien torde de ovannämnda felkällorna även göra sig mest märkbara.

Industrigrupp	Arbetarantal år 1932 1. Enligt industristatistiken	2. Enligt specialundersökning	2 i % av 1
1. Malmbrytning och metallindustri	118 512	72 066	61
2. Jord- och stenindustri	34 167	14 514	42
3. Träindustri	51 156	17 526	34
4. Pappers- och grafisk industri	52 646	26 651	51
5. Livsmedelsindustri	42 164	17 270	41
6. Textil- och beklädnadsindustri	60 991	41 461	68
7. Läder-, hår- och gummiindustri	20 366	12 349	61
8. Kemisk-teknisk industri	12 550	8 326	66
Summa	**392 552**	**210 163**	**54**

Arbetarna ha uppdelats på de olika industrigrupperna och deras underavdelningar. Därjämte ha företagen uppdelats på två stora grupper: företag med högst 50 arbetare och företag med mer än 50 arbetare. Det har nämligen ansetts önskvärt att undersöka, huruvida uppsvinget haft olika verkningar på småindustrien och den större industrien med hänsyn till arbetarnas sysselsättning. En uppdelning på olika delar av landet skulle varit av intresse, men materialet tillåter ej detta, enär vissa företag avlämna gemensam rapport för samtliga arbetsställen, oavsett om dessa äro belägna på olika platser. De tre största städerna, Stockholm, Göteborg och Malmö, ha dock kunnat särskiljas från det övriga landet.

Det totala antalet arbetare i de rapporterande företagen, fördelade på de stora industrigrupperna, återfinnes i tab. 1. Siffrorna visa under år 1932 en successiv försämring, som bringade arbetarantalet ned till dess lägsta nivå i januari 1933 (minskning med 5 % från första kvartalet 1932 till motsvarande kvartal 1933). Därefter inträdde en ökning av arbetarantalet, men först under tredje kvartalet översteg detta det antal som redovisas för motsvarande kvartal föregående år. Tar man hänsyn till den nedåtgående konjunkturutvecklingen under 1932 och de normala säsongvariationerna, torde man kunna draga den slutsatsen, att fluktuationerna i arbetarantalet 1933 endast motsvarade säsongvariationerna och att en konjunkturförbättring knappast torde ha inträtt förrän

Tab. 1. Antal arbetare vid vissa industriella företag.

Vid utgången av kvartalet	Industrigrupp									Därav företag med	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	S:a	högst 50 arbetare	mer än 50 arbetare
1932: I	74 713	14 135	14 474	26 870	16 844	42 607	12 189	8 782	**210 614**	16 233	194 381
II	72 936	15 761	19 536	23 792	17 178	41 310	12 216	8 537	**211 266**	17 673	193 593
III	71 066	13 455	19 023	28 420	17 797	41 111	12 723	8 022	**211 617**	16 588	195 029
IV	69 551	14 705	17 069	27 520	17 261	40 818	12 267	7 964	**207 155**	15 708	191 447
1933: I	70 351	12 351	13 997	26 813	16 550	39 931	12 177	7 969	**200 139**	15 466	184 673
II	71 879	13 553	19 537	27 479	17 002	40 084	12 120	8 165	**209 819**	17 191	192 628
III	72 992	12 532	18 819	27 763	17 731	41 512	13 243	7 865	**212 457**	16 152	196 305
IV	74 079	11 326	17 103	27 154	17 044	42 583	13 257	8 013	**210 559**	16 038	194 521
1934: I	77 917	11 691	15 603	26 874	16 691	44 102	13 213	8 062	**214 153**	16 836	197 317
II	83 507	14 360	21 755	28 490	17 216	45 084	13 627	8 098	**232 137**	18 859	213 278
III	89 389	14 545	21 302	28 501	18 267	46 462	13 576	8 009	**240 051**	18 573	221 478
IV	91 257	13 959	18 372	28 417	17 493	45 658	13 389	7 845	**236 390**	18 008	218 382
Ökning resp. minskning, 1932: IV—1934: IV antal	+21 706	−746	+1 303	+897	+232	+4 840	+1 122	−119	**+29 235**	+2 300	+26 935
Ökning resp. minskning, 1932: IV—1934: IV %	+ 31	− 5	+ 8	+ 3	+ 1	+ 12	+ 9	− 1	**+ 14**	+ 15	+ 14
Representativitetsgrad %	61	42	34	51	41	68	61	66	**54**	·	·

Anm.: Gruppnumren avse följande industrigrenar: 1. Malmbrytning och metallindustri; 2. Jord- och stenindustri; 3. Trävaruindustri; 4. Pappersmasse-, pappers- och grafisk industri; 5. Livsmedelsindustri; 6. Textil- och beklädnadsindustri; 7. Läder-, hår- och gummiindustri; 8. Kemisk-teknisk industri.

Med representativitetsgrad avses det procentuella förhållandet mellan här redovisade arbetarantal i genomsnitt för 1932 och det totala arbetarantalet inom industrien enligt den officiella industristatistiken för samma år.

under första kvartalet 1934. Som redan nämnts, torde emellertid dessa siffror ge ett för svagt utslag, vilket även framgår av en jämförelse med fackföreningarnas och arbetslöshetskommissionens arbetslöshetsstatistik, som båda tyda på att omslaget kom under fjärde kvartalet 1933. Allt som allt ökades antalet sysselsatta arbetare i de redovisade företagen från slutet av år 1932 till slutet av 1934 med 29 235 arbetare eller med 14 %.

Studerar man utvecklingen för de olika industrierna, finner man mycket stora skiljaktigheter mellan dessa. I tab. 1 redogöres för förändringarna i arbetarantalet från slutet av 1932 till samma tidpunkt 1934. Det visar sig att av den totala ökningen inom samtliga grupper på 29 235 arbetare falla 21 706 på grupp 1 och 4 840 på grupp 6. Dessa två grupper svara sålunda tillsammans för en ökning med 26 546 eller 91 % av den totala ökningen, trots att de år 1932 representerade endast 53 % av det totala redovisade arbetarantalet. Då dessa två grupper ha en relativt hög representativitet i förhållande till de övriga, kan man ej av dessa siffror draga någon direkt slutsats med hänsyn till industrien i dess helhet. En omräkning med hänsyn till representativiteten ger vid han-

Tab. 2. Arbetarantalet inom vissa viktigare export- och hemmamarknadsindustrier.

År och kvartal	Järnbruk	Mekaniska verkstäder och järnmanufaktur	Skeppsvarv	Elektromekanisk industri	Sågverk	Snickeri- och möbelfabriker	Pappersmassefabriker
1932: I	20 205	34 315	3 879	6 650	9 403	5 071	11 276
II	19 587	33 656	3 921	6 481	14 556	4 980	8 415
III	19 350	32 632	3 694	6 581	14 098	4 925	12 683
IV	19 142	32 043	3 230	6 547	12 270	4 799	11 900
1933: I	19 367	32 068	3 900	6 227	9 343	4 654	11 451
II	20 637	32 883	4 517	6 282	14 900	4 637	12 032
III	20 828	33 381	4 671	6 388	14 638	4 181	12 424
IV	20 307	34 600	4 199	6 237	12 350	4 753	11 836
1934: I	22 840	36 466	4 674	6 158	10 897	4 706	11 453
II	23 936	39 709	4 891	6 532	16 884	4 921	12 758
III	23 815	41 878	5 196	6 997	16 159	5 143	12 819
IV	24 694	42 812	4 961	7 061	13 248	5 124	12 457

År och kvartal	Pappersfabriker	Boktryckerier	Livsmedelsindustri[1]	Textilindustri	Beklädnadsindustri	Garverier och skofabriker	Kemisk-teknisk industri[2]
1932: I	9 061	2 520	11 008	25 676	16 931	7 193	2 997
II	8 933	2 449	11 098	24 760	16 550	7 010	3 003
III	9 257	2 489	11 938	24 759	16 352	7 198	3 205
IV	9 153	2 396	11 459	24 694	16 124	7 232	3 154
1933: I	9 166	2 278	10 901	23 898	16 033	7 102	3 105
II	9 253	2 247	11 214	24 002	16 082	7 183	3 335
III	9 122	2 246	12 193	24 886	16 626	7 504	3 366
IV	9 042	2 342	11 595	25 706	16 877	7 174	3 364
1934: I	9 289	2 295	11 260	26 854	17 248	7 438	3 365
II	9 574	2 261	11 642	27 771	17 313	7 412	3 615
III	9 458	2 294	12 798	28 255	18 207	7 473	3 706
IV	9 403	2 490	12 071	27 811	17 847	7 444	3 501

den, att grupperna 1 och 6 skulle ha absorberat c:a $^4/_5$ av hela det antal arbetare som funnit sysselsättning under 1933 och 1934, trots att de endast representerade 45 % av arbetarantalet år 1932. Procentuellt sett är ökningen avenledes störst för dessa två industrigrupper, ehuru grupperna 3 och 7 ej komma långt efter grupp 6. Grupperna 2 och 8 ha ej fått del av den allmänna sysselsättningsökningen. I fråga om grupp 8 torde det vara tändsticksfabrikerna som försämra slutresultatet.

Då det kan vara av intresse att mer i detalj studera utvecklingen inom de viktigaste industrierna, återges i tab. 2 arbetarantalet i några av dessa. Urvalet har bestämts av önskemålet att närmare belysa läget inom de viktigare export- och hemmamarknadsindustrierna.

I tab. 1 finnes även arbetarantalet uppdelat på »små» och »stora» företag. Siffrorna tyda på att, medan sysselsättningen vid de senare företagen började

[1] Exkl. brännerier, bryggerier och tobaksfabriker.
[2] Ljus-, tvål-, olje- och färgfabriker.

Tab. 8. Arbetarantal i vissa industrier 1932—1934 med fördelning på större och mindre företag.

År och kvartal	Mekaniska verkstäder				Sågverk	
	Storföretag		Småföretag		Storföretag	
	Antal arbetare	% [1]	Antal arbetare	% [1]	Antal arbetare	% [2]
1932: I	25 114	105·0	1 650	94·2	8 493	
II	24 355	101·9	1 761	100·6	13 480	
III	23 361	97·7	1 811	103·4	13 370	
IV	22 797	95·4	1 780	101·7	11 585	
1933: I	23 045	96·4	1 646	94·0	8 554	100·7
II	23 671	99·0	1 738	99·3	13 847	102·7
III	24 171	101·1	1 784	101·9	13 878	103·8
IV	25 189	105·4	1 764	100·7	11 346	97·9
1934: I	26 685	111·6	1 873	107·0	9 639	113·5
II	29 254	122·4	2 073	118·4	15 461	114·7
III	31 112	130·1	2 172	124·0	15 026	112·4
IV	31 845	133·2	2 219	126·7	12 223	105·5

År och kvartal	Sågverk (forts.)		Textil- och beklädnadsindustri			
	Småföretag		Storföretag		Småföretag	
	Antal arbetare	% [2]	Antal arbetare	% [1]	Antal arbetare	% [1]
1932: I	910		40 537	102·9	2 070	100·7
II	1 076		39 220	99·5	2 090	101·7
III	728		39 053	99·1	2 058	100·1
IV	685		38 813	98·5	2 005	97·5
1933: I	789	86·7	37 930	96·3	2 001	97·3
II	1 053	97·9	38 169	96·9	1 915	93·1
III	760	104·4	39 450	100·1	2 062	100·3
IV	1 004	146·6	40 551	102·9	2 032	98·8
1934: I	1 258	138·2	42 030	106·7	2 072	100·8
II	1 373	127·6	42 905	108·9	2 179	106·0
III	1 133	155·6	44 162	112·1	2 300	111·9
IV	1 025	149·6	43 380	110·1	2 278	110·8

stabiliseras under 1933, fortgick försämringen i småföretagen fram till fjärde kvartalet 1933 och första kvartalet 1934, under vilka kvartal sysselsättningen vid dessa företag undergick en relativt större förbättring. Därefter gingo de stora företagen åter fram i raskare takt. Då sammansättningen av de två grupperna företag är olika, kan man dock ej härav draga några slutsatser om en skiljaktighet i fråga om konjunkturutvecklingen, beroende på företagens storlek. För detta ändamål måste man undersöka företag av samma slag. På grund av materialets begränsning är detta möjligt endast för tre kategorier,

[1] I % av medeltalet för år 1932.
[2] I % av motsvarande kvartal 1932.

nämligen mekaniska verkstäder, sågverk och textilföretag. Siffrorna för dessa grupper återfinnas i tab. 3.

I fråga om de mekaniska verkstäderna, för vilka man knappast torde behöva räkna med några säsongvariationer, tyda siffrorna på en större motståndskraft under 1932 för de små företagen än för de stora. Medan arbetarantalet vid de senare minskades med icke mindre än 2 000 man från första kvartalet 1932 till motsvarande tidpunkt 1933, var det för de förra så gott som oförändrat. Förbättringen under 1933 var även mera märkbar för småföretagens vidkommande fram till fjärde kvartalet. Därefter ha de stora företagen expanderat kraftigare. Denna utveckling, som skiljer sig från utvecklingen för samtliga industrier, kan sammanhänga med de stora företagens beroende av exportmarknaderna. Helt olika ter sig utvecklingen för sågverken. I detta fall tycks läget ha varit sämre för de små företagen ända fram till senhösten 1933, då de blevo föremål för en utomordentligt kraftig expansion, som relativt taget varit avsevärt större än för de stora företagen. Inom textil- och beklädnadsindustrien, som huvudsakligen arbetar för hemmamarknaden, ha de små företagen efter allt att döma lidit mer av konjunkturförsämringen och även legat mer ogynnsamt till under uppsvinget. Först under senare delen av 1934 ha de kommit upp på samma nivå som de större företagen. Delvis torde detta sammanhänga med att tillverkarna av halvfabrikat dominera mer bland de större, medan konfektionsindustrien är relativt bättre representerad bland de små företagen.

Tab. 4. Arbetarantalet vid vissa företag i Stockholm, Göteborg och Malmö.

	Hela landet	Stockholm	Göteborg	Malmö
1932: I	210 614	20 767	19 637	8 200
II	211 266	20 624	19 763	8 060
III	211 617	20 466	19 094	8 275
IV	207 155	19 597	19 332	7 475
1933: I	200 139	18 755	18 390	7 642
II	209 819	18 656	19 183	7 886
III	212 457	18 600	19 445	7 886
IV	210 559	18 449	19 921	7 389
1934: I	214 153	18 872	20 365	8 277
II	232 137	19 437	21 662	9 006
III	240 051	20 306	22 258	9 349
IV	236 390	20 064	21 938	8 874

Anm.: Representativiteten för Stockholm är 66 %. Då uppgifter över arbetarantalet i Göteborg och Malmö ej finnas för år 1932, kan motsvarande procentsiffra ej uträknas för dessa städer. Representativiteten för Göteborg torde dock vara bättre än för Stockholm.

I tab. 4 ha siffrorna för Stockholm, Göteborg och Malmö skiljts ut från det totala arbetarantalet. Det framgår härav att situationen i Stockholm ej på långt när är så gynnsam som för de övriga städerna. Nedgången har där varit starkare; förbättringen har även givit sig till känna senare och har dessutom varit avsevärt svagare. Såväl Göteborg som Malmö ha väsentligt överskridit 1932 års siffror, medan Stockholm vid årsskiftet 1934/35 ej ännu hade nått upp till den högsta siffran för 1932. Ökningen för Stockholm från sista kvar-

talet 1932 till slutet av 1934 är endast 2 %, medan motsvarande siffra för hela landet är 14 %, för Göteborg 13 % och för Malmö 19 %. Orsaken torde vara den att de mest expanderande industrierna äro sämre representerade i Stockholm än i de andra städerna. Vidare har läget i Stockholm påverkats av att där äro företrädda två industrier med sjunkande arbetarantal, nämligen fabriker för elektriska apparater och ledningar (någon ökning under andra halvåret 1934) samt tobaksfabriker. Härtill kommer att byggnadsindustrien, som ej ingår i undersökningen, ävenledes visade en eftersläpning i Stockholm under större delen av 1934.

En något fördelaktigare bild av läget i Stockholm får man dock av de »nya» företagen, d. v. s. de företag som endast rapporterat för åren 1933 och 1934. Bland dessa företag finnas en del relativt nya industrier inom grupp 1, vilka befinna sig i en expansionsperiod och vilka kunnat bättre tillgodogöra sig konjunkturuppsvinget än vissa äldre företag. Materialet, som omfattar ett 60-tal företag, är alltför begränsat och domineras alltför mycket av ett par företag, för att man skall kunna draga några slutsatser, men siffrorna återgivas dock här nedan.

Tab. 5. Arbetarantalet vid vissa »nya» företag i Stockholm.

	1933	1934
I	3 364	3 544
II	3 456	3 902
III	3 667	4 250
IV	3 534	4 127

Olycksfall vid lastning och lossning av fartyg år 1934.

Liksom föregående år har inom socialstyrelsen med ledning av från yrkesinspektörerna inkomna anmälningar om olycksfall i arbete utarbetats en redogörelse för under år 1934 inträffade olycksfall i stuveriyrket. Uppgående till ett antal av 2 004, därav 5 med dödlig utgång, föreligger en stegring från 1933 av 10·6 % för samtliga olycksfall men en minskning av 17 % för dödsfallen. Stegringen torde närmast vara betingad av tilltagande sjöfart med därav följande ökad varuomsättning i hamnarna, ett förhållande som bland annat framgår därav, att antalet arbetstimmar inom stuveriyrket under 1934 varit c:a 8 % större än under 1933. Härmed har antalet olycksfall kommit över årsmedeltalet för tioårsperioden 1925—34, under det att år 1932 såväl som 1933 hade att uppvisa en lägre siffra än medeltalen för resp. tioårsperioder.

Olycksfallens fördelning på olika orsaker framgår av tab. A, därvid för jämförelse medtagits såväl motsvarande siffror för 1933 som medeltalen för tioårsperioden 1925—34. Någon mera anmärkningsvärd förskjutning av olycksfallsorsakerna i jämförelse med föregående år är icke att anteckna.

Tab. A. Olycksfallens fördelning efter orsaker.

Olycksfallsorsaker	Antal olycksfall			Procent		
	1934	1933	1925—34 (årsmedeltal)	1934	1933	1925—34 (årsmedeltal)
Verktyg	18	4	15·5	0·9	0·2	0·8
Transportredskap	137	109	132·2	6·8	6·0	6·6
Luckor och skärstockar	18	11	20·5	0·9	0·6	1·0
Kättinglängor, rälslängor, stroppar o. d.	9	7	26·3	0·5	0·4	1·3
Kolmått, gripskopor o. d.	47	47	84·1	2·3	2·6	4·2
Förtöjningsredskap	19	19	24·6	0·9	1·0	1·2
Ställningar, stegar, bockar, banor o. d.	44	57	69·9	2·2	3·1	3·5
Andra redskap	32	41	39·7	1·6	2·3	2·0
Kranar (inkl. taljor, block o. d.)	34	22	30·1	1·7	1·2	1·5
Därav i samband med annan anledning	11	8	·	0·5	0·4	·
Vinschar	292	303	311·3	14·6	16·7	15·6
Därav i samband med annan anledning	66	79	·	3·3	4·4	·
Lastning och lossning för hand:						
Personers fall	112	132	110·1	5·6	7·3	5·5
Föremåls fall	166	128	129·3	8·3	7·1	6·5
På annat sätt	261	261	315·9	13·0	14·4	15·9
Personers fall (utan samband med föregående):						
Från ställning, landgång etc.	38	33	44·7	1·9	1·8	2·2
Å däck, kaj o. d.	132	78	83·5	6·6	4·3	4·2
Genom luckor ned i lastrum	8	10	18·0	0·4	0·6	0·9
I vattnet, i pråm o. d.	10	12	31·5	0·5	0·7	1·6
I annat samband	51	50	49·0	2·6	2·7	2·5
Föremåls fall (utan samband med föregående):						
Nedfallande eller nedrasande last	318	276	224·7	15·9	15·2	11·3
Utslirande av last ur längor o. d.	111	105	118·7	5·5	5·8	6·0
Nedfallande lastnings- och lossningsmaterial	16	12	15·8	0·8	0·7	0·8
I annat samband	10	12	19·2	0·5	0·7	1·0
Ej angivna eller obekanta orsaker	[1]121	[1]83	76·5	6·0	4·6	3·9
Summa	**2 004**	**1 812**	**1 991·1**	**100·0**	**100·0**	**100·0**

Olycksfallsfrekvensen under årets olika månader växlade i enlighet med nedanstående uppställning:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
Antal	144	100	107	134	167	189	211	209	167	192	186	198	**2 004**
Procent	7·2	5·0	5·4	6·7	8·3	9·4	10·5	10·4	8·3	9·6	9·3	9·9	**100·0**

Olycksfallens fördelning på yrkesinspektionsdistrikt och olika slag av arbetsgivare framgår av tab. B.

[1] Av dessa olycksfall ha 51 under 1934 och 36 under 1933 inträffat under förflyttning till eller från arbetsplatsen.

Tab. B. Olycksfallens fördelning på yrkesinsp.-distr. och olika slag av arbetsgivare.

Distrikt	Antal arbetsgivare										Antal olycksfall									
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	S:a	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	S:a
Handelsfirmor .	6	2	2	1	2	23	5	1	1	43	30	2	2	1	2	27	11	1	1	77
Industriföretag .	2	17	8	2	5	15	—	3	34	86	3	40	8	2	24	29	—	4	75	185
Järnvägsföretag .	—	2	1	—	—	1	—	—	—	4	—	22	4	—	—	1	—	—	—	27
Rederier	7	2	4	3	1	11	1	2	1	32	124	4	9	3	1	286	1	7	1	436
Skeppsmäklare och speditörer .	3	1	2	—	1	9	—	2	2	20	4	4	2	—	1	28	—	13	2	54
Stat o. kommun	1	—	—	—	3	4	—	—	4	12	4	—	—	—	3	4	—	—	4	15
Stuvare och stuverifirmor . .	6	8	2	3	13	9	2	6	17	66	124	53	52	36	217	151	39	118	420	1 210
Summa	**25**	**32**	**19**	**9**	**25**	**72**	**8**	**14**	**59**	**263**	**289**	**125**	**77**	**42**	**248**	**526**	**51**	**143**	**503**	**2 004**

Med avseende på de olika hamnplatser, där de i redogörelsen ingående olycksfallen ägt rum, ställer sig fördelningen som följer:

Gruvön	3	Karlshamn . . .	22	Otterbäcken . . .	4	Uddevalla	9
Gustavsberg . . .	4	Karlskrona . . .	11	Oxelösund . . .	26	Umeå m. distr. .	65
Gävle med distrikt	97	Karlstad	17	Piteå m. distr. .	31	Varberg	3
Göta	10	Kristinehamn . .	24	Ronneby	7	Visby	5
Göteborg	449	Köping	4	Simrishamn . . .	3	Västervik	11
Hallstavik	6	Landskrona . . .	18	Skellefteå m. distr.	31	Västerås	17
Halmstad	36	Lidköping	8	Skutskär	29	Ystad	12
Hargshamn . . .	4	Luleå m. distr. .	19	Stockholm	294	Åhus	19
Hudiksvall m. distr.	20	Malmö	102	Sundsvall m. distr.	190	Örnsköldsvik m. d.	44
Hälsingborg . . .	32	Norrköping . . .	52	Söderhamn m. distr.	26	Övriga hamnar (vardera med 1—2 olycksfall) . . .	56
Härnösand m. distr.	108	Nybybruk	3	Sölvesborg . . .	10		
Kalix m. distr. .	14	Nynäshamn . . .	3	Trollhättan . . .	7	Summa	**2 004**
Kalmar	12	Oskarshamn . . .	16	Trälleborg . . .	11		

I den mån av olycksfallsanmälningarna kunnat bedömas, ha under redogörelseåret 1·4 % av samtliga olycksfall varit att tillskriva bristande säkerhetsåtgärder, bristfälligt arbetsmaterial eller otillfredsställande arbetsledning, 15·8 % arbetarnas oaktsamhet och 82·8 % andra, ej närmare bestämbara omständigheter (s. k. rena olyckshändelser). Föregående år voro motsvarande relationstal 1·6, 10·0 och 88·4 %.

Av samtliga olycksfall inträffade, för såvitt framgår av anmälningarna 1 403 eller 70 % (73·9 % 1933) ombord å fartyg, pråmar eller båtar samt av de 5 dödsfallen 3 ombord och 2 i land.

Händelseförloppet vid de 5 olycksfallen med dödlig utgång var i korthet följande:

1. En stuveriarbetare, som under cykelåkning till arbetsplatsen i en norrländsk hamn föll av cykeln, blev därvid påkörd av en mötande personbil. Mannen fick huvudet krosat och fördes omedelbart till sjukhus, där han efter en kort stund avled.

2. En stuveriförman omkom genom drunkning i samband med propslastning av en ångare i en norrländsk hamn. De närmare omständigheterna vid olyckan ha i brist på ögonvittnen ej med säkerhet kunnat fastställas, men troligen har den omkomne, som ej var helt nykter, vid förflyttning medelst skeppsbåten från ångaren till land fallit över bord och drunknat.

3. Ännu en drunkningsolycka vid propslastning har inrapporterats från Norrland. Enligt vad av undersökningen framgår var en stuveriarbetare M. i en s. k. spelbåt sysselsatt med inspelning av en propsflotte till den lastande, å redden förankrade ångarens sida. Spelbåten var med kort fånglina förtöjd vid ångarens ankarkätting, som på grund av rådande vågsvall fick en svajande rörelse varigenom båten trycktes ned och vattenfylldes. M. kastade sig därvid självmant i vattnet för att simmande söka uppnå en på kort avstånd därifrån befintlig lastningsflotte, från vilken en båtshake stacks ut. Den simmande grep tag i haken men släppte den omedelbart och sjönk till bottnen, varifrån kroppen genom draggning upptogs inom c:a tio minuter. Av läkare vidtagna återupplivningsförsök blevo resultatlösa.

4. Vid lastning av koks till pråm från en å kajen stående automobil råkade en av de två i prämen sysselsatta hamnarbetarna få ena benet avbrutet. Genom tillstötande komplikationer (blodpropp) avled den skadade någon tid därefter å sjukhuset, dit han senare transporterades. Vid kokslastningen tillgick så, att tvenne å lastbilen befintliga arbetare gemensamt kastade säck efter säck ned i prämen, där säckarna tömdes av ovannämnda hamnarbetare. Vid ett tillfälle hade en av dessa med nämnd påföljd träffats å högra benet av en nedkastad kokssäck. Anledningen till olyckan torde närmast vara att tillskriva bristande uppmärksamhet från de arbetandes sida.

5. En förman, anställd vid ett stuveriföretag i en östsvensk hamn, som tillsamman med en grupp hamnarbetare befann sig å kajen, träffades av en större träbock, som blåste omkull, och erhöll därvid så svåra krosskador i huvudet att han omedelbart ljöt döden. Den ifrågavarande bocken, som hade en höjd av 4·28 m, en längd av 3·38 m, och en basbredd av endast 1·15 m, hade några dagar tidigare använts vid kollossning från en ångare och därefter avriggats men blivit kvarlämnad obelastad med långsidan utefter kajbandet. På grund av att bocken med sin långsida stod mot vindriktningen, vräktes den över ända av en häftig kastby just då förmannen passerade platsen. Han slogs omkull och erhöll av bockens övre tvärbjälke ett dödande slag i huvudet. Av företagna undersökningar framgår, att huvudorsaken till olyckan är att finna i det förhållande, att bocken ej undanflyttades i samband med nedriggningen av det ställningsmateriel, som användes vid kollossningen. Bidragande orsaker voro givetvis den starka vinden och framför allt bockens ringa basbredd i förhållande till höjden, en omständighet som betingades av det knappa utrymmet mellan kajkanten och ett å kajen löpande järnvägsspår. Genom yrkesinspektionens ingripande ha de flyttbara bockarna numera ersatts av fasta konstruktioner för ställningsbygge.

Arbetslöshetsräkningen i Danmark den 30 juni 1934.

Under den senaste tiden har i Danmark livligt diskuterats frågan om arbetslöshetens karaktär och omfång i anledning av de extraordinära åtgärder, som av statsmakterna planerats för att skaffa sysselsättning åt de arbetslösa. Det har från industrihåll förnekats, att den officiella statistiken skulle ge någon verklig bild av arbetslöshetens omfattning, och framförts krav på en förbättrad arbetslöshetsstatistik. Man har därvid bl. a. påpekat, att trots det att näringslivets efterfrågan på arbetskraft stegrats och sysselsättningen ökats under de senaste åren i samband med den allmänna konjunkturella förbättringen av det ekonomiska läget, så har antalet arbetslösa icke minskat i någon större omfattning. Man har anfört den starka tillväxt, som ägt rum i arbetslöshetskassornas medlemsantal under senare år, och hävdat, att dessa nya medlemmar i stor omfattning skulle bestå av folk med ringa arbetsduglighet, varigenom de officiella arbetslöshetstalen kommit att kraftigt påverkas i ogynnsam riktning.

I anledning härav uppdrog socialministeriet på arbejdsløshedsraadets hemställan i skrivelse den 25 maj 1934 åt statistisk departement att sommaren 1934 verkställa en statistisk undersökning av arbetslöshetens karaktär och omfång i Danmark enligt linjer, som skisserades vid överläggningar med arbejdsdirektoratet och arbetslöshetskassorna samt den offentliga arbetsförmedlingen. På grund av problemets karaktär och dess brådskande art begränsades undersökningens omfång till vissa begränsade delar av arbetsmarknaden. Enligt den uppgjorda planen skulle undersökningen omfatta de personer, som voro medlemmar av arbetslöshetskassorna den 30 juni 1934, och vid sidan härav inhämtades även vissa uppgifter på särskilda formulär från de arbetslösa, som den 30 juli 1934 sökte arbete vid de offentliga arbetsanvisningskontoren i landet. I förra fallet inhämtades å formulär, som ifylldes antingen av de arbetslöshetsförsäkrade själva eller centralt av arbetslöshetskassorna, individuella uppgifter om vederbörandes kön, ålder, civilstånd och yrke (särskild upplysning om utbildningens art och om nuvarande yrkesspecialitet), om tidpunkten för inträdet i arbetslöshetskassan, nuvarande vistelseort och nuvarande eller sista sysselsättning samt om antalet arbetslösa dagar månad för månad under de sista två åren (även för den tid, som låg före inträdet i resp. kassa).

Undersökningen avslutades i början av innevarande år och arbejdsløshedsraadet avgav den 22 februari 1935 sitt betänkande, som till huvudsaklig del ägnas åt en redogörelse för arbetslöshetsförhållandena i arbetslöshetskassorna. I det följande redogöres för de viktigare uppgifter, som innehållas i betänkandet och ha mera allmänt intresse. Jämförelser med svensk arbetslöshetsstatistik låta sig icke göra eller äro i varje fall av mycket begränsat värde. Föreliggande undersökning och de svenska arbetslöshetsräkningarna hänföra sig nämligen till väsentligen olikartat material och redovisa f. ö. statistiskt resultaten helt olika.

Av de danska arbetslöshetskassornas 378 531 medlemmar den 30 juni 1934 besvarades de utsända formulären av 314 912 eller 83 %, och av dessa voro i runt tal 44 000 eller 13·9 % arbetslösa. I vissa kassor besvarades formulären av mindre än 75 % av samtliga medlemmar, i de kvinnliga arbetarnas exempelvis av endast 67 %. Man finner, att de arbetslösa blivit underrepresenterade i undersökningsmaterialet, och framför allt torde detta vara fallet med de långvarigt arbetslösa.

Enligt den fortlöpande arbetslöshetsstatistiken voro nämligen vid ovannämnda tidpunkt 15·3 % av samtliga medlemmar i arbetslöshetskassorna arbetslösa.

Männen uppvisa den största arbetslösheten bland de yngsta och äldsta medlemmarna, medan arbetslösheten bland kvinnor stiger med stigande ålder, såsom framgår av nedanstående översikt, som visar den procentuella arbetslösheten den 30 juni 1934 i olika åldrar och inom dessa i olika kön:

Ålder	Män	Kvinnor	Summa
18—24	16·7	8·9	14·9
25—39	13·3	10·8	13·0
40—49	12·2	12·1	12·2
50—59	16·1	15·2	16·0
60—	21·3	18·7	21·1
Alla åldrar	**14·4**	**11·0**	**13·9**

Det är emellertid icke endast olika kön, som betinga olika arbetslöshetsrisk i åldershänseende, utan också andra förhållanden, såsom civilstånd, sysselsättningens krav på yrkesmässig duglighet eller fysisk styrka etc. I de flesta fack finner man det för männen karakteristiska sambandet mellan ålder och arbetslöshetsfrekvens, så exempelvis hos bageriarbetare, bleckslagare, boktryckare, bryggeriarbetare, elektriker, metallarbetare, murare, målare och träindustriarbetare m. fl., medan handels- och kontorsanställda, lantarbetare, glasarbetare, skräddare, betjänter och sjöfolk visa samma tendens som kvinnorna. För samtliga yrkesgrupper gäller, att de äldre ha den största arbetslösheten och bland dem särskilt de ogifta.

Av de 44 000 arbetslösa vid undersökningstillfället voro 39 000 män och 5 000 kvinnor. På det hela taget var kvinnornas arbetslöshet (11·0 %) något mindre än männens (14·4 %). Här bör man dock taga hänsyn till att ett större antal formulär icke besvarats av kvinnorna än av männen och detta gäller särskilt beträffande de arbetslösa. I arbetslöshetshänseende visar sig inte någon större skillnad mellan gifta män och gifta kvinnor. Olikheten mellan män och kvinnor framträder väsentligen endast bland de ogifta. Ogifta män ha i de yngre åldrarna samma arbetslöshet som gifta, men uppvisa efter 25-årsåldern väsentligt högre arbetslöshet än de senare. Även om förhållandena för de gifta männen i genomsnitt tedde sig relativt gynnsammare än för de ogifta (13 % mot 18 %), fanns det dock bland de 39 000 arbetslösa männen i runt tal 25 000 familjefäder. Ogifta kvinnor ha en mycket låg arbetslöshet och väsentligt lägre än de gifta. Detta sammanhänger med att den stegrade efterfrågan på arbetskraft under de senaste två åren inom vissa yrken, t. ex. textilindustrien, huvudsakligen gällt unga kvinnor. Det må här även anmärkas, att kvinnor vid äktenskaps ingående ofta avgå från kassorna.

För att undersöka arbetslösheten i olika landsdelar har arbetslöshetsräkningen fördelat materialet efter boningsort, vilken emellertid i många fall icke sammanfaller med arbetsplatsen, åtminstone icke i städerna och deras förorter. Det har därför ansetts ändamålsenligt att genomföra fördelningen på följande tre huvudgrupper: huvudstaden med ytterområden, landsortsstäder med förorter och landsbygd. Det procentuella antalet arbetslösa på räkningsdagen inom dessa geografiska områden framgår av följande tablå:

	Huvudstaden m. ytterområ.	Landsortsstäder m. förorter	Landsbygden	Hela riket
Byggnadsindustri	12·4	11·1	5·0	10·3
Annan industri	13·7	14·3	9·6	13·5
Handel	9·5	9·2	10·0	9·7
Grovarbetare	14·5	21·9	11·3	15·8
Samtliga	**13·6**	**16·2**	**10·4**	**13·9**

Det måste här framhållas, att undersökningsmaterialet näppeligen torde få anses representativt för de skilda landsdelarna, varför möjligheterna att av dessa siffror draga några allmängiltiga slutsatser rörande deras arbetslöshetsförhållanden äro väsentligt beskurna.

En genomgång av de besvarade formulären tyder på att såväl nuvarande yrkesspecialitet som ursprunglig utbildning i övervägande grad svarar mot namnet på den kassa, i vilken vederbörande person är medlem. I vissa fall visar det sig emellertid för de manliga arbetarnas vidkommande, att i stor utsträckning övergång äger rum från den ena yrkesspecialiteten till den andra inom ett och samma fack. Detta gäller särskilt inom smedfacket. Resultaten härvidlag torde dock vara tämligen osäkra, då i ett stort antal fall uppgifter om nuvarande yrkesspecialitet saknas.

För att utröna, i vad mån medlemmar, som under olika år inträtt i arbetslöshetskassorna, uppvisa olikheter i arbetslöshetshänseende, har man uppdelat dem efter tidpunkten för inträdet och tagit reda på, huru många (i procent) i varje grupp, som dels under tiden juli 1932—juni 1934 icke varit arbetslösa någon dag och dels voro arbetslösa den 30 juni 1934. Resultatet framgår av följande översikt:

	Medlemmar, som inträtt i kassorna år					Samtliga
	1934	1933	1932	1931	före 1931	
Arbetslösa 0 dagar, %	69·4	43·1	26·2	21·8	34·8	**36·2**
Arbetslösa 30 juni 1934, %	8·9	13·6	16·6	16·7	13·9	**13·9**

I fråga om arbetslöshetens omfattning uppvisa således årgångarna 1933 och 1934 gynnsammare siffror än övriga grupper. När det gäller just dessa årgångar, som alltså under undersökningsperioden inträtt i kassorna, kunde man förmoda, att de försummat eller endast ofullständigt kunnat ge upplysningar om sin arbetslöshet för tiden före inträdet, men siffrorna visa även på en genomsnittligt lägre arbetslöshet räkningsdagen. De ogynnsammare procenttalen för årgångarna 1931 och 1932 bero på en relativt stark tillströmning, speciellt av äldre medlemmar, till grovarbetarnas och lantarbetarnas arbetslöshetskassor. Dessa siffror tyda alltså på att den tillströmning, som under de senaste två åren ägt rum till arbetslöshetskassorna, utgjorts av arbetare med i allmänhet liten arbetslöshetsrisk, vilket även bekräftas genom en särskilt företagen undersökning för några utvalda fack, där man för juli 1932 har undersökt arbetslöshetens omfattning dels för de personer, som under hela undersökningsperioden ha varit medlemmar i de olika arbetslöshetskassorna, och dels för de personer, som voro medlemmar den 30 juni 1934 men icke i juli 1932. Denna undersökning har endast genomförts för helt få kassor. För en del försäkrade ha nämligen formulären ifyllts centralt, och härvidlag ha kassorna icke känt arbetslöshetsförhållandena för sina medlemmar före inträdet. De kassor, för vilka undersökningar företagits, äro målarnas, lantarbetarnas, textilarbetarnas, träindustriarbetarnas och handels- och kontorsanställdas. Resultatet av undersökningen visar, att den genomsnittliga arbetslösheten i juli 1932 bland de personer, som då ännu icke voro medlemmar av kassorna, var mindre än den genomsnittliga arbetslösheten bland dem, som under hela tvåårsperioden varit medlemmar av resp. kassor. Av undersökningen framgår vidare, att arbetslösheten i den förstnämnda gruppen också den 30 juni 1934 var mindre än i den sistnämnda. De under perioden nytillkomna medlemmarna i arbetslöshetskassorna skulle alltså varken före eller efter inträdet ha större arbetslöshet än de under hela perioden arbetslöshetsförsäkrade.

De i undersökningen ingående försäkrade ha fördelats efter totala antalet arbetslösa dagar under tiden juli 1932—juni 1934, och efterföljande översikt lämnar en redovisning härutinnan i absoluta och relativa tal:

Antal arbetslösa dagar juni 1932—juli 1934	Män		Kvinnor		Samtliga	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
A. *Samtl. åldrar.*						
0	91 890	33·9	22 047	50·2	113 937	36·2
1—150	71 167	26·3	14 628	33·3	85 795	27·2
151—300	59 693	22·0	4 189	9·5	63 882	20·3
301—450	30 923	11·4	1 740	4·0	32 663	10·4
451—	17 296	6·4	1 339	3·0	18 635	5·9
Summa	**270 969**	**100·0**	**43 943**	**100·0**	**314 912**	**100·0**
B. *18—24 år.*						
0	15 082	34·8	7 650	57·9	22 732	40·2
1—150	12 469	28·7	4 259	32·3	16 728	29·5
151—300	8 390	19·3	847	6·4	9 237	16·3
301—450	4 598	10·6	307	2·3	4 905	8·7
451—	2 849	6·6	143	1·1	2 992	5·3
Summa	**43 388**	**100·0**	**13 206**	**100·0**	**56 594**	**100·0**

Här må det erinras om att en del personer, som icke ha varit medlemmar av kassorna under hela perioden, icke ha lämnat upplysning om antalet arbetslösa dagar för tiden före inträdet samt att uppgifter i viss utsträckning saknas från de arbetslösa medlemmarna och speciellt från de långvarigt arbetslösa.

Bland de försäkrade på 60 år och däröver fanns en större andel långvarigt arbetslösa än i övriga åldersklasser. Eljest visar fördelningen efter antalet arbetslösa dagar i det stora hela inga större olikheter i de skilda åldersklasserna. Man märker dock, att bland män i åldern 25—39 år förekomma relativt färre personer utan några arbetslöshetsdagar än i övriga åldrar och att kvinnor i åldern 18—24 år ha den minsta arbetslösheten, även när man räknar med totala antalet arbetslöshetsdagar under undersökningsperioden.

Inom byggnads- och möbelindustrien hade 54 % av de försäkrade över 150 arbetslösa dagar under tvåårsperioden, annan industri 28 %, handel 17 % och grovarbetarna 44 %. Ser man på huru stor del av medlemmarna, som haft den längsta arbetslösheten under de två åren, d. v. s. över 450 dagar, blir skillnaden relativt mindre mellan de olika huvudgrupperna av yrken, i det man får resp. 7, 7, 4 och 5 %. Relativt många arbetslösa över 450 dagar funnos i bagerifacket och hos metallarbetarna, som under en längre tid haft hög arbetslöshetsprocent.

Arbetslösheten i arbetslöshetskassorna har enligt den officiella statistiken från undersökningsperiodens början eller den 30 juni 1932 nedgått från 24·9 % till 21·9 resp. 15·5 % vid motsvarande tidpunkt åren 1933 och 1934. I samband härmed har naturligtvis även antalet av de långvarigt arbetslösa i kassorna decimerats. Av de 43 868 medlemmar, som enligt arbetslöshetsräkningen voro arbetslösa den 30 juni 1934, hade 23 228 eller 52·9 % varit arbetslösa i sammanlagt 300 dagar under tiden juli 1932—juni 1934 och 12 635 eller 28·8 % i 450 dagar. Av samtliga, som under hela undersökningsperioden varit arbetslösa sammanlagt 300 resp. 450 dagar, voro alltså 45·3 % resp. 67·8 % arbetslösa på räkningsdagen. I det stora hela visa dessa båda sistnämnda procenttal inga större avvikelser i de olika åldersklasserna. För arbetare över 50 och 60 år samt i »annan industri» och bland grovarbetare i åldersklassen 18—24 år äro de emellertid något högre. Inom de olika kassorna äro de rätt varierande, men nedgången i arbetslösheten för de långvarigt arbetslösa visar sig i det väsentliga följa nedgången i arbetslöshetsprocenten för facket som helhet om också i långsammare tempo, ju längre arbetslösheten varat. I de fack, vilkas arbetslöshet under de två åren varit synnerligen hög och som därför äro relativt starkt representerade i grupper med större dagantal, var fortfarande av samma grund det procentuella antalet arbetslösa med långvarig arbetslöshet för-

hållandevis stort. Men i fack, där arbetslösheten under tvåårsperioden visat särskilt stark nedgång, såsom i byggnadsfacken, finner man, att antalet långvarigt arbetslösa minskat avsevärt.

Det säger sig självt, att man utifrån dessa undersökningar icke kunnat draga några bestämda slutsatser om orsaken till att arbetslösheten i enskilda fall varit särskilt långvarig. Ett speciellt intresse anknyter sig till det spörsmål, vilket väsentligen föranlett denna utredning, nämligen i vilken utsträckning arbetslöshetens omfattning och varaktighet sammanhänger med de arbetslösas bristande arbetsduglighet. Även om de långa arbetslöshetsperioderna stundom få tillskrivas de arbetslösas ringa kvalifikationer, såsom arbetslöshetsräkningar i bl. a. England, Norge och Sverige visat, så är dock långt ifrån alltid så fallet. Här spelar en mångfald andra faktorer in. Arbetslöshetsrådets undersökning visar också, att förekomsten av långvarig arbetslöshet endast delvis kan tillskrivas bristande kvalifikationer hos arbetskraften. Det framgår nämligen härav klart, att frekvensen av längre arbetslöshetsperioder starkt minskas, när arbetslösheten överhuvud går tillbaka. Arbetslöshetsrådet anser sig därför kunna hävda, att de allra flesta av de arbetslösa måste sägas vara arbetsdugliga, när förhållandena ställa sig så, att produktionen verkligen har bruk för dem. Rådet betonar i detta sammanhang svårigheterna att få en önskvärd fullständighet och noggrannhet i redovisningen av arbetsdugligheten och speciellt att på grundval av införskaffade uppgifter härom göra en begreppsmässig åtskillnad mellan arbetslösa, som ha förutsättningar att få arbete under normala förhållanden, och den s. k. restarbetslösheten. En sådan uppdelning kan icke företagas utan en närmare definition av vad som menas med »användbar» arbetskraft. Mellan den bäst kvalificerade arbetargruppen och den sämsta ligger en kontinuerlig serie av mellanled, där kvalitetsskillnaden mellan angränsande grupper är så att säga omärklig. Vidare är även arbetskraftens användbarhet beroende av sådana förhållanden som lönenivå, löneform etc.

Ungdomsarbetslösheten i Finland.

I Finland har genom byrån för social forskning en officiell undersökning utförts med avseende på ungdomsarbetslöshetens omfattning och de unga arbetslösas levnadsomständigheter vid slutet av år 1934. I det följande lämnas en sammanfattande redogörelse för resultaten av denna undersökning, vilka nu ha framlagts i finska socialministeriets publikation Social tidskrift.

Undersökningen har avsett arbetslösa i åldrarna 16—25 år, med undantag för dem, som äro att räkna till de intellektuella. I första rummet medräknades sådana, som voro inregistrerade hos arbetslöshetsnämnderna och antingen avvaktade arbete eller voro förlagda i reservarbeten eller extraordinarie allmänna arbeten; därjämte ha även andra arbetslösa redovisats. Tvenne slag av frågeformulär användes för undersökningen, av vilka det ena var avsett att besvaras av de arbetslösa själva och det andra av de kommunala myndigheterna. De för de arbetslösa avsedda formulären, som lämnat det viktigaste materialet till undersökningen, distribuerades genom vederbörande myndigheters försorg. De frågor, som tillställdes kommunerna, gällde huvudsakligen vilka åtgärder, som från dessa vidtagits för beredande av tillfällen till förbättrad yrkesutbildning åt de unga arbetslösa.

De uppgifter från de arbetslösa själva, som genom vederbörande myndigheters förmedling erhållits, gåvo vid handen, att antalet arbetslösa personer i åldrarna

16—25 år vid slutet av oktober 1934 utgjorde 5 129, de intellektuellas kategori oberäknad. (Dessas antal inom samma åldersgrupper utgjorde enligt samtidigt lämnade andra uppgifter 1 002.) Av de utfrågade arbetslösa tillhörde 2 845 eller 55·5 % städerna och 2 284 eller 44·5 % landsbygden. Sättes antalet i relation till befolkningssiffrorna, visar det sig, att arbetslöshetsfrekvensen hos de unga var 5 gånger så stor i städerna som på landsbygden. En fördelning på olika kön utvisar, att 4 334 eller 84·5 % av de anmälda arbetslösa voro av manligt och endast 795 eller 15·5 % av kvinnligt kön; för städerna voro motsvarande procentsiffror resp. 81·8 och 18·2 och för landsbygden resp. 87·9 och 12·1. Åldersfördelningen var för hela antalet anmälda arbetslösa följande : 19·9 % under 18 år, 37·6 % 18—20 år och 42·5 % 21—25 år. På landsbygden voro de yngre årsklasserna proportionsvis talrikare företrädda än i städerna, och de kvinnliga arbetslösa tillhörde i något större utsträckning än de manliga de yngsta grupperna. Den nögsta åldersgruppen, 25-åringarnas, har i allmänhet blivit tämligen fåtaligt representerad, vilket anses kunna bero därpå, att icke alla vederbörande haft klart för sig, att detta gränsår innefattats i undersökningen.

Såsom naturligt är, voro de flesta av de unga arbetslösa ogifta; endast 356 eller 6·9 % voro gifta och 13 eller 0·3 % änklingar, änkor eller frånskilda.

Uppgifter ha inhämtats i fråga om de arbetslösas skolgång och yrkesstudier. Därav framgår, att 670 eller 13·1 % av totalantalet endast delvis eller icke alls besökt folkskola; proportionen var något större bland de manliga än bland de kvinnliga och givetvis större på landsbygden än i städerna. Av samtliga de uppgiftslämnande arbetslösa hade endast 368 eller 7·2 % genomgått yrkesskola eller annat egentligt yrkesläroverk; 740 eller 14·4 % hade fått undervisning vid yrkeskurser av olika slag. Enbart praktisk yrkesundervisning hade åtnjutits av 633 eller 12·3 %.

I samband härmed begärdes i frågeformulären även uppgift om vilka intressen som upptogo de arbetslösa under deras fritid. Över två femtedelar eller närmare bestämt 42·1 % av de tillfrågade hade i detta avseende intet särskilt att nämna. I övrigt var för den manliga ungdomen det vanligaste intresset sport (30·3 %) och för den kvinnliga handarbete och hemsysslor (16·2 och 15·8 %).

Största delen av de unga arbetslösa voro friska och fullt arbetsföra; endast 187 eller 3·6 % ha uppgivit sig vara i något avseende svaga, sjukliga eller defekta. De uppgifter, de arbetslösa lämnat om sina yrken, ha i många fall varit svävande; ett avsevärt antal tillhörde ännu icke något bestämt yrke. I den gruppering av de arbetslösa på yrken, som i undersökningen verkställts, har man därför varit hänvisad till att anlita de svar, som avgivits på frågan angående den senaste, ofta måhända tillfälliga anställningen. Man har sålunda ansett sig kunna räkna 26·2 % av de utfrågade manliga och 7·0 % av de kvinnliga arbetslösa till jordbruket, 47·9 resp. 24·9 % till industrien, 9·8 resp. 15·1 % till samfärdsel och handel och 9·6 resp. 5·7 % till icke specificerat grovarbete samt 23·4 % av de kvinnliga till husligt arbete; 1·6 % av de manliga och 1·4 % av de kvinnliga hänföras till en grupp »övriga yrken» och återstående 4·9 resp. 22·5 % till gruppen »utan yrke». Av de manliga industriarbetarna utgjordes inemot hälften av byggnadsarbetare; bland de kvinnliga voro de flesta textilarbeterskor.

Bland de tillfrågade arbetslösa ha 4 146 lämnat uppgift om orsaken till förlusten av den senaste arbetsanställningen. Bland dessa ha 33·8 % angivit som orsak, att deras arbete endast var av tillfällig natur, samt ytterligare 22·5 % arbetets upphörande; minskning av arbetskraften har angivits av 32·5 % och diverse andra orsaker av 11·2 %.

Uppgifter inhämtades även beträffande frågan om arbetslöshetstidens längd. Det befanns, att av dem, som besvarat denna fråga, 65·5 % hade varit arbetslösa kortare tid än ett halvt år, oftast knappt tre månader, och att endast för 20·2 % perioden räckt längre än ett år. I städerna var arbetslöshetstiden i allmänhet

längre än på landsbygden, där arbetslösheten i större mån haft en säsongartad karaktär.

Det utröntes genom en särskilt härom framställd fråga, att icke mindre än 53·6 % av de unga arbetslösa ansågo sig vara i behov av samhällets hjälp. I viss utsträckning hade de arbetslösa erhållit tillfälligt arbete av olika slag på den fria marknaden; detta var sålunda fallet med 16·9 % av de tillfrågade. I reservarbeten, anordnade av staten och kommunerna, hade åter 28·4 % varit anställda, och 11·9 % hade varit sysselsatta i såväl tillfälligt enskilt arbete som reservarbete. Sammanlagt 20·8 % av totalantalet utfrågade arbetslösa ha uppgivit, att de under sin arbetslöshet åtnjutit understöd, kontant eller in natura, av kommunen, av någon organisation, från enskilt eller annat håll; för speciellt städerna var motsvarande proportionstal 30·6, för landsbygden däremot blott 8·6 %.

Av uppgifter, som de arbetslösa lämnat i fråga om sina hemförhållanden, framgår slutligen bland annat, att i över en tredjedel av antalet fall, eller 35·4 %, även föräldrarna voro arbetslösa.

Såsom nämnt, ha även kommunalmyndigheterna lämnat vissa uppgifter till undersökningen. Dessa uppgifter innehålla även en beräkning av antalet unga arbetslösa på resp. orter. Totalantalet blir här 6 078 eller 18·5 % större än det antal, som hopsummerats med ledning av de från de arbetslösa inkomna formulären. Fördelningen på manliga och kvinnliga blev proportionsvis ungefär densamma.

Den fråga angående de arbetslösas omhändertagande genom yrkeskurser eller andra kurser, vilken, som nämnts, riktats till kommunerna, avser förhållandena under hela tiden från början av året 1933 till oktober 1934. Under denna tid ha, enligt uppgifter från de kommuner, som besvarat frågorna, inalles 5 011 arbetslösa i åldern 16—25 år där deltagit i kurser. Av dessa kursdeltagare voro 1 570 manliga och 3 441 kvinnliga. De kurser, som anordnades för de förstnämnda, avsågo huvudsakligen stenarbete, skogsarbete, slöjd och byggnadsarbete, mindre ofta metallarbete, täckdikning samt gårdskarls- och eldargöromål; för kvinnor ha i främsta rummet kurser anordnats i sömnads- och hushållsarbete samt i några fall i vävnad och spinneri. Kurstiden var merendels ganska kort, $1^1/_2$—3 månader. Angående kursernas resultat har förmälts, att 274 manliga och 637 kvinnliga arbetslösa efter avslutad kurs fått yrkesarbete, varjämte 279 kvinnliga kursdeltagare anställts i arbetsstugor.

Internationella arbetsorganisationen.

Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i april 1935.

Internationella arbetsbyråns styrelse har under dagarna 10—13 april 1935 varit samlad till ordinarie kvartalsmöte under ordförandeskap av den italienske regeringsrepresentanten senator de Michelis. Från de nordiska länderna närvoro: inom regeringsgruppen kanslichefen, f. socialministern Mannio från Finland och nationalbankdirektören, f. finansministern Bramsnæs från Danmark (den senare i egenskap av adjungerad ledamot), inom arbetaregruppen den svenska landsorganisationens ordförande riksdagsmannen Edv. Johanson samt inom arbetsgivaregruppen direktören för de nordiska arbetsgivareföreningarnas gemensamma byrå i Bryssel H. C. Ørsted.

Vid sammanträdets öppnande riktade ordföranden en särskild välkomsthälsning till de ledamöter av styrelsen, som närvoro för första gången, nämligen regeringsrepresentanterna Richardson Saunders, Förenta staterna, Boris Markus, Socialistiska rådsrepublikernas union (som var närvarande redan vid före-

gående sammanträde i egenskap av »observer»), Vicente Estrada Cajigal, Mexiko, som på grund av sjukdom substituerades av Tello, och Li Ping-Heng, Kina, samt arbetsgivarerepresentanten Henry Dennison från Förenta staternas »Chamber of Commerce» och arbetarerepresentanten D. Dubinsky, vice-ordförande i American Federation of Labor.

I sitt svarstal framhöll representanten för Förenta staternas regering, att internationella arbetsorganisationens mål och uppgifter voro de samma som de vilka Förenta staterna föresatt sig. Under de två senaste åren hade detta lands alla ansträngningar varit inriktade på att förbättra massornas läge och tillförsäkra löntagarna de rättigheter, som äro nödvändiga för att uppnå en höjning av levnadsstandarden. De åtgärder som vidtagits hade medfört en väsentlig förbättring av de ekonomiska förhållandena i Förenta staterna, såsom framgår av den av arbetsdepartementet månatligen publicerade statistiken. Denna statistik utvisar, beträffande 90 fabriksindustrier och 18 andra näringsgrenar, att sedan mars 1933 cirka 2 750 000 arbetare återkommit i arbete och att den utbetalda lönesumman per vecka stigit med 90 miljoner dollars. Därjämte var att märka, att under februari månad 2 546 000 personer voro sysselsatta vid av det allmänna anordnade arbeten.

Den lagstiftning, som Förenta staternas regering nu arbetar på att genomföra, kommer att bli av mycket stor betydelse i framtiden för alla löntagare. Den åsyftar att ge män, kvinnor och barn en viss grad av säkerhet och skydd genom införande av arbetslöshets-, ålderdoms-, invaliditets- och efterlevandeförsäkring samt förbättrad offentlig hälsovård. Därigenom kommer man också att nå mera stabila inkomstförhållanden, vilket bör vara ägnat att motverka kommande kriser.

Det är vår förhoppning, sade Saunders, att Förenta staterna, i nära samarbete med arbetsorganisationens övriga medlemsstater, skola utöva ett inflytande, som kan vara till gagn icke blott för landets egna arbetare utan för arbetarna i alla länder världen över.

Även den sovjetryske representanten tackade ordföranden och uttalade en förhoppning om att de resultat, som nåtts i hans land på den sociala lagstiftningens område, skulle bliva till nytta för internationella arbetsorganisationen under dess kommande verksamhet.

Detta styrelsesammanträdes dagordning upptogs till stor del av konstitutionella och administrativa frågor, bl. a. internationella arbetsbyråns budget för år 1936. Budgeten antogs med 22 röster, i det att arbetsgivaregruppen avhöll sig från att rösta.

Vidare behandlades arbetslöshetskommitténs rapport om *allmänna arbeten* och rapporterna från stadgekommittén, expertkommittén för granskning av medlemsstaternas årsrapporter över tillämpningen av ratificerade konventioner samt från den paritetiska *sjöfartskommissionen*. Denna senare, vilken sammanträdde i mitten av mars i Paris (bland de närvarande ledamöterna märktes den svenske sjömansrepresentanten Sven Lundgren och den norske redarerepresentanten Odfjell) hade enhälligt antagit vissa förslag rörande förberedelserna och daton för inkallandet av nästa speciella sjöfartssession av internationella arbetskonferensen. I enlighet med kommissionens förslag beslöt styrelsen att a) uppföra bemanningsfrågan på sjöfartskonferensens dagordning, vilken redan omfattar arbetstidsfrågan, b) inkalla, i november 1935, en förberedande teknisk konferens för behandling av bemanningsfrågan i förbindelse med arbetstidsspörsmålet samt frågan om semester med bibehållen lön (till denna konferens skulle inbjudas alla länder med en handelsflotta på över 250 000 bruttoton), c) inkalla, på hösten 1936, en speciell sjöfartssession av internationella arbetskonferensen, vilken skulle äga att fatta definitiva beslut ej blott rörande samtliga de frågor, som voro föremål för en första diskussion vid 1929 års speciella sjöfartskonferens, utan också frågorna om bemanning och semester.

Styrelsen behandlade därefter spörsmålet om de *fritidens problem*, som uppkomma i samband med en ytterligare inskränkning av arbetstiden, och beslöt att inom styrelsen tillsätta en tremannakommitté — en från varje grupp — för att närmare studera denna fråga och vid ett senare sammanträde framkomma med förslag om dess fortsatta behandling.

Styrelsen tog också ad notam de resolutioner, som antagits vid ett nyligen hållet sammanträde med den rådgivande kommittén för frågor rörande *privatanställda*. Dessa resolutioner, som röra handelsanställdas yrkesutbildning, även utomlands, samt bankanställdas och handelsresandes förhållanden, komma att tillställas medlemsstaternas regeringar. Det påpekas i meddelandet rörande denna sak, att ingen arbetsgivarerepresentant deltog i ovannämnda kommissionssammanträde — vilket hölls under ordförandeskap av den finske regeringsrepresentanten i arbetsbyråns styrelse Mannio — då arbetsgivaregruppen i styrelsen uraktlåtit att utse någon representant.

Frågan om möjligheterna för ett fortsättande av den verksamhet, som bedrivits av det nedlagda *institutet för arbetets vetenskapliga organisation*, blev föremål för en längre debatt, under vilken man i princip uttalade sig för upprättandet inom internationella arbetsbyrån av en särskild avdelning, vilken — eventuellt i samarbete med en utomstående institution — skulle ha till uppgift att studera de sociala, tekniska och ekonomiska sidorna av rationaliseringsproblemet. Ett definitivt beslut angående denna fråga fattades icke vid detta tillfälle utan kommer först att träffas vid styrelsens sammanträde i höst, då en rapport skall föreläggas rörande de under mellantiden förda underhandlingarna.

Sista sammanträdesdagen ägnades huvudsakligen åt diskussionen av det av styrelsens fungerande president, den italienske regeringsrepresentanten de Michelis, resta spörsmålet om en eventuell *utsträckning av de internationella arbetskonventionernas tillämpningsområde*. I själva verket är det för närvarande så, att ett mycket stort antal löntagare äro lämnade utanför såväl det nationella som det internationella arbetarskyddet, antingen därför att de tillhöra kategorier för vilka undantag medgivits i olika internationella arbetskonventioner eller därför att de höra hemma i länder med svagt utvecklad sociallagstiftning. Michelis' förslag åsyftade att tillförsäkra dessa arbetare åtminstone ett minimum av socialt skydd. Efter en mycket långvarig diskussion, i vilken deltogo representanter för styrelsens alla tre grupper, beslöts att hänskjuta förslaget — vars betydelse för arbetsorganisationens framtida verksamhet av flera talare starkt underströks — i den mån det berörde lantarbetarnas ställning i förhållande till de internationella arbetskonventionerna, till kommittén för jordbruksarbete och, för så vitt det angår sjömännens förhållanden, till arbetsbyråns paritetiska sjöfartskommission.

Arbetsbyrån fick i uppdrag att utarbeta en rapport angående de i olika konventioner medgivna undantagen. En särskild kommitté av styrelsemedlemmar kommer att underkasta de stadgemässiga årsrapporterna från regeringarna angående tillämpningen av ratificerade konventioner en speciell granskning för att klargöra lämpligheten utav de beviljade undantagens bibehållande, revision eller upphävande. Arbetsbyrån skall också för styrelsen framlägga en rapport rörande skyddslagstiftningens läge i länder, som hittills ratificerat få eller alls inga internationella arbetskonventioner.

På styrelsens dagordning förekom vidare bl. a. diskussion av vissa vid senaste arbetskonferensen antagna resolutioner samt en preliminär undersökning av de frågor som lämpligen böra uppföras på dagordningen för 1937 års ordinarie arbetskonferens. Denna sistnämnda fråga uppsköts emellertid till nästa sammanträde, vilket skulle hållas under dagarna 31 maj och 1 juni.

Kortare meddelanden.

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under april 1935. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av april till 75 122. Under de 12 närmast föregående månaderna har motsvarande antal hjälpsökande varit följande:

1934:				1935:	
April	145 588	Augusti	83 042	Januari	93 419
Maj	116 257	September	78 918	Februari	89 838
Juni	99 628	Oktober	84 811	Mars	83 588
Juli	86 253	November	92 016	April	75 122
		December	92 881		

Vid slutet av maj månad 1935 uppgick antalet hjälpsökande arbetslösa enligt föreliggande *preliminära* uppgifter till omkring 61 000. Under maj har sålunda antalet hjälpsökande nedgått med c:a 18 %.

Yrkesfördelningen och minskningen (resp. ökningen) under april 1935 framgår av nedanstående sammandrag:

	Antal hjälp-sökande	Minskn. (ökning)		Antal hjälp-sökande	Minskn. (ökning)
Jordbruk	4 486	−1 602	Kraft- o. värmeproduktion	260	— 62
Skogshushållning	5 647	+2 368	Sjöfart o. fiske	1 542	— 668
Ingenjörsarb. o. arbetsledning	117	— 6	Kontorsarbete	774	— 91
Malmbrytning o. metallind.	6 069	— 995	Butiks- o. lagerarbete	1 831	— 308
Jord- och stenindustri	7 344	— 937	Hotell- o. restaurangrörelse	429	— 128
Trävaruindustri	7 397	— 688	Landtransport	3 047	— 633
Pappers- o. grafisk industri	1 481	— 58	Allmän tjänst o. fria yrken	760	— 51
Livsmedelsindustri	1 197	— 297	Husligt arbete	21	— 49
Textil- o. beklädnadsindustri	657	— 146	Tillfällighets- o. diversearbete	21 145	— 1 699
Läder-, hår- o. gummivaruind.	880	— 116	Ungdom utan särskild utbildn.	2 785	— 398
Kemisk-teknisk industri	694	— 72			
Byggnadsverksamhet	6 559	−1 830	Summa	75 122	— 8 466

Ur geografisk synpunkt fördelade sig de rapporterade hjälpsökande arbetslösa samt antalet hjälpta på följande sätt:

	Antal hjälp-sökande	Hjälp-sök. i % av inv.ant.	S:a hjälpta antal	S:a hjälpta %		Antal hjälp-sökande	Hjälp-sök. i % av inv.ant.	S:a hjälpta antal	S:a hjälpta %
Stockholms stad	6 519	1·2	5 955	91·3	Göteb. o. Boh. län	4 907	2·3	3 953	80·6
Stockholms län	2 678	1·0	1 844	68·9	Älvsborgs »	1 616	0·5	1 075	66·5
Uppsala »	1 272	0·9	844	66·4	Skaraborgs »	1 118	0·5	609	54·5
Södermanl. »	691	0·4	460	66·6	Värmlands »	4 791	1·8	2 635	55·0
Östergötlands »	1 501	0·5	1 202	80·1	Örebro »	2 241	1·0	1 604	71·6
Jönköpings »	1 229	0·5	890	72·4	Västmanlands »	813	0·5	590	72·6
Kronobergs »	1 124	0·7	779	69·3	Kopparbergs »	3 813	1·5	1 859	48·8
Kalmar »	2 266	1·0	1 611	71·1	Gävleborgs »	5 946	2·1	3 234	54·4
Gotlands »	201	0·3	129	64·2	Västernorrl. »	9 103	3·2	5 945	65·3
Blekinge »	3 474	2·4	2 643	76·1	Jämtlands »	1 540	1·1	457	29·7
Kristianstads »	1 008	0·4	722	71·6	Västerbottens »	2 485	1·2	673	27·1
Malmöhus »	4 376	0·8	3 687	84·3	Norrbottens »	4 501	2·2	2 573	57·2
Hallands »	927	0·6	676	72·9					
Göteborgs stad	4 982	2·0	4 509	90·5	Summa	75 122	1·2	51 158	68·1

Fördelningen på olika hjälpåtgärder beträffande de arbetslösa, som under månaden i en eller annan form erhållit hjälp av stat eller kommun, framgår av följande tablå:

Reservarbete	statligt . . .	[1] 17 345	Ungdomshjälp	reservarbete .	63	Understöd	statligt . . . 11 859
	statskommun. .	11 780		arbetsläger . .	1 186		kommunalt . . 3 730
	kommunalt . .	3 455		kurser	1 740		Summa **51 158**

Statens bruttoutgifter för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under april till 6·0 miljoner kronor och under årets fyra första månader till 24·7 miljoner kronor.

— Bostadsförhållanden —

Bostadsproduktionen i städerna i Finland år 1934. Under år 1934 ha i rikets städer uppförts inalles 88 nya bostadshus, därav 16 i huvudstaden. De utgjordes merendels av 1—2-våningshus; de förras antal var 45 och de senares 22, medan antalet hus med 3 eller flera våningar var sammanlagt 21, därav i Helsingfors 16. Som byggnadsmaterial har huvudsakligen använts trä, nämligen i 59 hus.

Antalet under år 1934 färdigställda bostadslägenheter och rum, köken inräknade, framgår av efterföljande sammanställning, i vilken i jämförelsesyfte även meddelas motsvarande tal för åren 1932—33; utom lägenheter och rum i nyuppförda hus ha härvid beaktats jämväl de lägenheter och rum, som tillkommit genom om- och tillbyggnad.

	Bostäder			Rum		
	1934	1933	1932	1934	1933	1932
Helsingfors	759	583	1 855	1 837	1 359	3 926
Övriga städer	487	453	863	1 358	1 375	2 373
Summa	**1 246**	**1 036**	**2 718**	**3 195**	**2 734**	**6 299**

Såsom av ovanstående sammanställning framgår, har bostadsproduktionen, som år 1933 låg synnerligen nere, under redogörelseåret i någon mån stegrats, ehuru den i jämförelse med den genomsnittliga produktionen åren 1927—29 fortfarande synes vara påverkad av depressionen.

I jämförelse med byggnadsverksamheten före kriget, år 1912, erhålles, då antalet under nämnda år tillkomna bostäder och rum betecknas med 100, följande jämförelsetal för antalet tillkomna bostäder och rum år 1934 och de närmast föregående åren.

	Bostäder			Rum		
	1934	1933	1932	1934	1933	1932
Samtliga städer	34·0	28·2	74·1	34·7	29·7	68·3

Dessa jämförelsetal utvisa, huru obetydligt antalet fullbordade bostäder och rum år 1934 var också i jämförelse med tiden före kriget. Då man därtill tager i betraktande, att folkmängden i städerna sedan år 1912 avsevärt ökats, har bostadsproduktionen i förhållande till folkmängden under år 1934 varit jämförelsevis ännu mindre, än vad ovan meddelade siffror giva vid handen.

I Helsingfors utgjorde av de under år 1934 fullbordade bostäderna 30·8 % 1-rums, 32·4 % 2-rums, 19·9 % 3-rums och 16·9 % lägenheter med över 3 rum. I jämförelse med föregående år har det relativa antalet lägenheter på 3 och flera rum förblivit tämligen oförändrat, medan 2-rumslägenheternas andel ökats rätt mycket, från 24·4 till 32·4 % av totala antalet nya lägenheter. 1-rumslägenheternas andel har däremot nedgått, från 38·9 till 30·8 %. I landsortsstäderna kan man märka en likartad utveckling. Av totala an-

[1] Antalet vid de statliga reservarbetena sysselsatta är enligt arbetsplatsernas styrkebesked 18 474. Häri ingår ett antal specialarbetare, vilka icke av vederbörande lokala arbetslöshetsorgan hänvisats till statligt reservarbete.

talet nya lägenheter i dessa städer har 1-rumslägenheternas andel nedgått från 18·1 till 16·6 %, 2-rumslägenheternas andel ökats från 37·5 till 41·5 % och de större lägenheternas andel nedgått från 44·4 till 41·9 %.

Att sluta av antalet byggnadslov förefaller det, som om byggnadsverksamheten i Helsingfors skulle under år 1935 fortfarande tillväxa, då antalet beviljade byggnadslov år 1934 var 27·9 % större än år 1933. I landsortsstäderna, där antalet byggnadslov även ökats, om ock i mindre grad, med 14·1 %, torde byggnadsverksamheten under år 1935 bli något livligare.

(Social Tidskrift.)

Hyresregleringen i Oslo upphävd. Den i mars 1935 avgångna mowinckelska regeringen intog den ståndpunkten, att hyresregleringen i Oslo borde upphävas. Socialdepartementet fann sig i anslutning därtill icke kunna förorda avlåtandet av en erforderlig proposition om förlängning av nämnda hyresreglering.

Den nya regeringen hyser i denna fråga en motsatt uppfattning och avlät den 29 nästlidne mars till odelstinget proposition om förlängd giltighet av ifrågavarande bestämmelser för Oslo kommun. Vederbörande utskott i odelstinget tillstyrkte emellertid upphävandet av hyresregleringen, varvid arbetarerepresentanterna i utskottet reserverade sig för densammas bibehållande.

Saken behandlades i odelstinget den 5 april, varvid socialministern talade för hyresregleringens bibehållande. I voteringen segrade emellertid utskottets förslag med 57 röster mot 53. Minoriteten utgjordes av arbetarepartiets representanter och en representant från venstre.

Till följd av beslutet upphörde hyresregleringen — som gällt bostadslägenheter på högst 2 rum, med eller utan kök, samt rum för hotell och pensionat — den 14 april 1935.

(Svenska beskickningen i Oslo.)

— Föreningsväsen —

Svenska arbetsgivareföreningen år 1934. Enligt den till svenska arbetsgivareföreningens ordinarie stämma i maj 1935 avgivna styrelseberättelsen uppgick antalet delägare vid början av innevarande år till 3 755 mot 3 502 den 1 januari 1934. De under året nytillkomna delägarna sysselsatte 5 129 arbetare, de avgångna 4 065, medan de sedan föregående år kvarstående delägarna sammanlagt redovisat en minskning med 535 arbetare, vadan föreningens totala omslutning under året ökats från 259 007 till 259 536 arbetare.

Dessa siffror, som grunda sig på de av delägarna i och för ansvarighetsbeloppens bestämmande avgivna arbetaruppgifterna, återgiva emellertid icke de mera tillfälliga växlingar i arbetarantalet, som äro en följd av konjunkturerna å arbetsmarknaden. Den hos föreningens samtliga delägare (utom byggnadsindustriförbundet och rörledningsfirmornas riksförbund) faktiskt sysselsatta arbetsstyrkan växlade under årets olika månader mellan lägst 222 000 (i januari) och högst 282 000 (i november 1934), som närmare framgår av nedanstående tablå.

	1/1	1/2	1/3	1/4	1/5	1/6	1/7	1/8	1/9	1/10	1/11	1/12
Sysselsatta arb. i tusental	222·2	237·4	241·9	249·4	259·6	269·5	268·6	273·1	278·1	281·1	282·4	281·2
Därav:												
Järnbruksförb. »	27·0	26·8	27·0	27·8	28·5	29·3	29·9	30·3	30·6	30·6	31·4	31·6
Pappersmasseförb. »	12·4	12·4	12·5	12·6	13·0	13·8	14·2	14·2	13·9	13·9	13·6	13·4
Pappersbruksförb. »	13·0	13·0	13·0	13·0	13·1	13·3	13·6	13·4	13·5	13·4	13·4	13·4
Textilindustriförb. »	33·7	34·9	35·5	36·2	36·8	37·3	37·0	37·8	38·2	38·5	38·6	38·4
Verkstadsfören. »	43·9	48·9	49·9	51·8	54·4	55·8	55·4	56·5	58·2	58·5	60·0	60·5
Sågverksförb. »	7·1	7·4	7·5	7·9	9·5	12·7	12·8	12·5	12·0	11·3	10·8	10·3

Under året har icke något nytt yrkes- eller ortsförbund vunnit inträde i föreningen. Förbundens antal var alltså oförändrat 36.

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 30 april 1935.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar		Arbetslösa			Föregående månad		
		Samtliga	Därav kvinnor	Samtliga		Därav kvinnor	Medlemmar	Därav arbetslösa	%
				Antal	%				
Beklädnadsarbetareförb. . .	76	15 336	12 336	**1 262**	**8·2**	1 038	14 928	1 223	8·2
Bleck- o. plåtslagareförb. .	49	2 221	—	**583**	**26·2**	—	2 257	818	36·2
Bokbindareförbundet . . .	36	5 579	3 681	**578**	**10·4**	306	5 549	575	10·4
Bryggeriindustriarb.-förb. .	110	6 431	1 476	**563**	**8·8**	208	6 398	637	10·0
Byggnadsträarbetareförb. .	193	20 158	—	**6 351**	**31·5**	—	20 792	7 838	37·7
De förenade förbunden . .	49	6 699	1 946	**616**	**9·2**	158	7 716	597	7·7
Elektriska arbetareförb. . .	83	5 228	—	**783**	**15·0**	—	4 681	764	16·3
Gjutareförbundet	109	6 600	1	**417**	**6·3**	1	6 682	355	5·3
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	414	44 741	5 421	**11 118**	**24·8**	1 195	53 181	16 947	31·9
Gruvindustriarbetareförb. .	37	5 426	36	**1 325**	**24·4**	—	5 505	1 503	27·3
Handelsarbetareförb. . . .	233	25 151	8 609	**1 903**	**7·6**	327	25 204	2 451	9·7
Kommunalarbetareförb. . .	206	30 314	5 866	**1 947**	**6·4**	555	30 782	2 656	8·6
Litografförbundet	17	2 195	120	**116**	**5·3**	4	2 177	143	6·6
Livsmedelsarbetareförb. . .	127	21 013	5 999	**3 311**	**15·8**	795	21 683	3 600	16·6
Metallindustriarb.-förb. . .	244	110 408	5 231	**9 778**	**8·9**	455	109 194	11 160	10·2
Järnbruksarbetare . . .	57	25 709	75	**1 256**	**4·9**	4	25 303	1 368	5·4
Verkstadsarbetare . . .	187	84 699	5 156	**8 522**	**10·1**	451	83 891	9 792	11·7
Murareförbundet	82	7 001	—	**1 156**	**16·5**	—	7 241	2 179	30·1
Målareförbundet	131	8 375	1	**2 844**	**34·0**	—	9 001	3 818	42·4
Pappersindustriarb.-förb. .	138	29 257	1 287	**4 042**	**13·8**	167	30 791	4 080	13·3
Sadelm.- o. tapetseraref. .	41	1 950	309	**250**	**12·8**	18	1 917	264	13·8
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	51	9 842	3 698	**1 194**	**12·1**	286	9 835	1 236	12·6
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	251	12 489	2	**8 395**	**67·2**	1	13 654	7 571	55·4
Stenindustriarbetareförb. .	133	7 681	1	**2 761**	**35·9**	—	7 951	2 975	37·4
Sågverksindustriarb.-förb. .	198	20 188	4	**8 835**	**43·8**	3	22 020	10 158	46·1
Textilarbetareförbundet . .	114	32 753	19 927	**2 363**	**7·2**	1 345	32 482	2 176	6·7
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	2 405	1 866	**150**	**6·2**	142	2 437	186	7·6
Transportarbetareförb. . .	114	14 677	72	**3 115**	**21·2**	44	16 954	4 836	28·5
Träindustriarbetareförb. . .	188	13 007	187	**2 512**	**19·3**	16	13 736	2 759	20·1
Tunnbinderiarbetareförb. .	14	181	—	**61**	**33·7**	—	181	69	38·1
Typografförbundet	104	9 850	518	**752**	**7·6**	58	9 760	816	8·4
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	154	8 589	—	**3 140**	**36·6**	—	9 653	4 189	43·4
Summa	**3 706**	**485 745**	**78 594**	**82 221**	**16·9**	**7 122**	**504 342**	**98 579**	**19·5**
Utom skogs- o. flottn.-arb. .	**3 455**	**473 256**	**78 592**	**73 826**	**15·6**	**7 121**	**490 688**	**91 008**	**18·5**

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under april uppgivits till inalles 354 386, vilket i genomsnitt motsvarar 4·3 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under maj 1935.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	15 301	7 379	5 369	207	Hallands län . .	1 215	418	238	291
Stockholms län .	3 446	1 964	1 214	175	Göteborgs stad .	10 751	4 207	3 313	256
Uppsala län . . .	1 720	1 305	1 027	132	Göteborgs o. Boh.l.	5 893	1 785	1 504	330
Södermanlands län	1 140	821	552	139	Älvsborgs län . .	1 705	638	399	267
Östergötlands län	1 980	1 272	810	156	Skaraborgs län .	1 696	1 059	567	160
Norrköping . . .	1 248	393	300	318	Värmlands län . .	4 499	1 191	985	378
Jönköpings län .	1 594	761	469	209	Örebro län	2 609	1 527	921	171
Kronobergs län .	1 326	641	422	207	Västmanlands län	1 286	757	579	170
Norra Kalmar län	897	138	99	650	Kopparbergs län .	3 289	838	655	392
Södra Kalmar län	2 281	723	583	315	Gävleborgs län . .	5 131	1 296	1 189	396
Gotlands län . . .	594	376	254	158	Västernorrlands l.	6 805	923	879	737
Blekinge län . . .	3 836	1 251	796	307	Jämtlands län . .	2 001	442	404	453
Kristianstads län .	1 825	1 733	1 034	105	Västerbottens län	2 401	485	394	495
Malmöh. l.: Malmö	4 872	2 183	1 644	223	Norrbottens län .	5 696	1 022	992	557
Hälsingborg . .	2 549	1 053	958	242					
Länet i övrigt .	3 325	2 404	1 631	138	Tillsammans	**102 911**	**40 985**	**30 181**	**251**

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	11 872	6 830	4 725	502	1 761	463	12 149	12 374	8 591	5 188	144
därav jordbruk .	7 629	6 289	4 215	502	1 761	463	7 921	8 131	8 050	4 678	101
skogshush.	4 243	541	510	—	—	—	4 228	4 243	541	510	784
Industri o. hantverk	34 067	3 172	2 920	1 398	710	454	34 844	35 465	3 882	3 374	914
Sjöfart och fiske .	7 776	2 419	2 379	369	166	146	8 043	8 145	2 585	2 525	315
Handel o. samfärdsel	10 011	2 067	1 602	3 650	3 975	2 524	13 093	13 661	6 042	4 126	226
Husligt arbete . .	31	15	11	8 471	10 896	6 181	6 431	8 502	10 911	6 192	78
Diversearbete . . .	21 593	1 957	1 940	—	9	7	20 975	21 593	1 966	1 947	1 098
Ungd. ut. särsk. utb.	2 570	—	—	601	—	—	3 111	3 171	—	—	—
Reservarbete . . .	—	7 006	6 827	—	2	2	—	—	7 008	6 829	—
Summa	**87 920**	**23 466**	**20 404**	**14 991**	**17 519**	**9 777**	**98 646**	**102 911**	**40 985**	**30 181**	**251**
Därav under 18 år	2 961	2 018	1 299	1 920	2 182	1 163	4 788	4 881	4 150	2 462	118
Summa april 1935	104 271	23 928	20 185	16 981	18 442	10 788	115 315	121 252	42 370	30 973	286
» maj 1934	104 831	22 413	20 706	15 170	15 501	9 635	115 952	120 001	37 914	30 341	317
» » 1933	126 633	18 708	18 051	17 273	12 737	9 012	140 203	143 906	31 445	27 063	458
» » 1932	77 524	13 890	13 103	15 973	13 652	9 492	88 024	93 497	27 542	22 595	339

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 4 342 platser, varav 3 869 manliga och 473 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 3 239, 2 711 och 528 samt under nästlidna månad resp. 2 648, 2 215 och 433.

	Arbetsförmedlingsanstalter	Hela antalet			Jordbruk			Skogshushållning			Ingenjörsarbete m. m.			Malmbrytn.- o. metallindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans	Lp	T.p	Ans.	L.p.	T.p.
	Manl. avdeln.	**87 920**	**23466**	**20404**	**7 629**	**6289**	**4215**	**4243**	**541**	**510**	**196**	**7**	**7**	**6 990**	**754**	**598**
1	Stockholms stad	10 685	2 814	2 388	212	18	18	8	—	—	120	1	1	1 427	170	142
2	Stockholms län	3 028	1 101	949	862	654	549	16	12	7	1	1	1	248	32	31
3	Uppsala län	1 486	1 018	869	334	293	218	59	—	—	2	—	—	121	17	12
4	Södermanlands län	802	415	304	199	236	137	2	—	—	—	—	—	134	34	34
5	Östergötlands län	1 541	722	536	477	429	265	17	7	3	1	—	—	101	29	20
6	Norrköping	1 136	266	228	85	56	37	—	—	—	2	—	—	86	4	3
7	Jönköpings län	1 321	373	298	107	123	54	10	23	23	1	—	—	77	10	7
8	Kronobergs län	1 146	367	278	214	290	204	4	—	—	1	—	—	25	2	2
9	Kalmar län	2 909	586	512	295	225	165	33	2	2	1	—	—	294	10	10
10	Gotlands län	438	193	142	117	146	95	—	—	—	—	—	—	9	—	—
11	Blekinge län	3 296	612	482	304	265	161	4	—	—	—	—	—	109	9	8
12	Kristianstads län	1 365	993	677	566	803	517	2	—	—	—	—	—	46	11	7
13	Malmöh. l.: Malmö	3 516	873	793	126	83	72	—	—	—	3	—	—	308	37	31
14	Hälsingborg	2 248	777	765	102	55	47	—	—	—	1	—	—	143	5	5
15	Länet i övrigt	2 939	1 787	1 361	572	904	520	—	—	—	—	—	—	156	15	11
16	Hallands län	1 028	193	121	93	128	60	12	—	—	2	—	—	52	1	1
17	Göteborgs stad	8 906	2 415	2 222	108	120	90	1	—	—	45	3	3	1 125	116	111
18	Göteb. o. Boh. län	5 638	1 448	1 362	182	185	122	16	2	2	4	2	2	115	23	16
19	Älvsborgs län	1 580	438	325	76	84	46	12	—	—	3	—	—	163	135	70
20	Skaraborgs län	1 420	505	367	252	278	154	19	18	18	1	—	—	114	28	20
21	Värmlands län	4 255	837	800	400	151	116	676	9	9	3	—	—	137	10	10
22	Örebro län	2 248	783	625	169	278	143	119	37	28	1	—	—	407	12	11
23	Västmanlands län	935	369	318	238	222	179	14	—	—	—	—	—	109	18	15
24	Kopparbergs län	2 985	517	461	137	41	28	497	50	50	—	—	—	548	7	7
25	Gävleborgs län	4 851	1 040	1 019	757	106	104	921	154	153	—	—	—	130	2	2
26	Västernorrlands l.	6 742	871	835	192	6	6	492	30	18	4	—	—	62	5	—
27	Jämtlands län	1 821	237	237	79	61	61	657	37	37	—	—	—	23	3	3
28	Västerbottens län	2 164	227	225	228	23	21	145	48	48	—	—	—	10	2	2
29	Norrbottens län	5 491	909	905	146	26	26	507	112	112	—	—	—	711	7	7
	Kvinnl. avdeln.	**14 991**	**17519**	**9 777**	**502**	**1761**	**463**	—	—	—	**2**	—	—	**101**	**26**	**24**
1	Stockholms stad	4 616	4 765	2 981	9	23	23	—	—	—	2	—	—	79	5	4
2	Stockholms län	418	863	265	18	56	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala län	234	287	158	23	41	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	338	406	248	31	67	25	—	—	—	—	—	—	3	3	3
5	Östergötlands län	439	550	274	30	93	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	112	127	72	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län	273	388	171	12	62	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län	180	274	144	25	85	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	269	275	170	13	26	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	156	183	112	3	28	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	540	639	314	30	162	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	460	740	357	88	215	76	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöh. l.: Malmö	1 356	1 310	851	3	47	3	—	—	—	—	—	—	13	4	3
14	Hälsingborg	301	276	193	4	11	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Länet i övrigt	386	637	270	44	197	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län	187	225	117	10	23	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs stad	1 845	1 792	1 091	3	15	7	—	—	—	—	—	—	4	7	7
18	Göteb. o. Boh. län	255	337	142	8	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län	125	200	74	1	9	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	278	554	200	18	130	25	—	—	—	—	—	—	1	7	7
21	Värmlands län	244	354	185	24	78	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	361	744	296	29	180	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	351	388	261	30	72	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län	304	321	194	15	26	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	280	256	170	5	12	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—
26	Västernorrlands l.	63	52	44	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	180	205	167	5	30	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	237	258	169	15	35	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	205	113	87	4	15	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jord- och stenindustri			Trävaruindustri			Pappers- och grafisk industri			Livsmedelsindustri			Textil- och beklädnadsindustri			Läder-, hår- o. gummiindustri			Kemisk-teknisk industri			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	
6 474	**531**	**513**	**5918**	**386**	**378**	**1543**	**52**	**48**	**1501**	**66**	**58**	**671**	**29**	**27**	**1 333**	**43**	**37**	**750**	**4**	**3**	
40	—	—	238	24	20	178	16	13	261	7	7	80	14	14	234	14	14	30	3	3	1
48	16	16	112	8	8	68	1	1	49	9	7	8	2	2	19	1	1	1	—	—	2
17	—	—	259	2	—	6	—	—	24	1	1	2	—	—	19	2	1	—	—	—	3
4	—	—	62	4	4	2	1	—	14	1	1	8	—	—	7	—	—	1	—	—	4
16	8	8	72	12	12	9	3	3	27	—	—	8	4	4	7	—	—	—	—	—	5
6	—	—	47	2	2	51	—	—	16	1	—	107	2	2	25	—	—	3	—	—	6
35	7	7	114	7	7	11	—	—	33	3	3	15	—	—	61	2	2	160	—	—	7
164	9	7	39	5	4	10	—	—	9	—	—	2	—	—	14	1	1	—	—	—	8
177	2	2	277	4	4	10	2	2	66	4	3	6	—	—	10	1	1	15	—	—	9
10	3	3	6	—	—	—	—	—	8	1	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	10
1 098	62	62	26	1	—	8	—	—	48	—	—	6	—	—	36	—	—	2	—	—	11
120	21	10	4	—	—	4	—	—	23	3	3	9	—	—	25	1	1	—	—	—	12
43	—	—	116	4	2	23	—	—	116	2	2	57	1	—	147	2	1	113	—	—	13
9	—	—	13	2	2	8	—	—	33	—	—	13	—	—	64	2	2	5	—	—	14
335	79	79	24	4	5	8	—	—	166	9	9	7	—	—	98	4	4	37	—	—	15
188	5	5	33	—	—	27	1	1	34	1	1	39	—	—	38	—	—	—	—	—	16
27	1	1	511	11	11	150	7	7	192	4	3	108	6	5	154	5	2	50	1	—	17
3 573	254	253	53	5	3	13	—	—	80	5	5	97	—	—	31	2	2	81	—	—	18
14	—	—	31	5	5	114	15	15	20	—	—	45	—	—	23	3	3	98	—	—	19
61	25	22	47	4	4	6	—	—	50	12	10	6	—	—	10	1	1	141	—	—	20
202	2	2	198	25	25	83	—	—	31	—	—	33	—	—	33	—	—	1	—	—	21
29	34	33	63	6	6	14	1	1	30	—	—	2	—	—	191	2	1	3	—	—	22
20	—	—	30	—	—	2	—	—	20	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	23
11	—	—	214	1	1	55	—	—	9	—	—	1	—	—	7	—	—	—	—	—	24
61	1	1	569	17	17	51	4	4	57	1	1	7	—	—	18	—	—	1	—	—	25
86	1	1	1502	65	63	480	1	1	43	—	—	3	—	—	17	—	—	7	—	—	26
40	—	—	28	2	2	116	—	—	12	—	—	1	—	—	10	—	—	1	—	—	27
21	—	—	380	—	—	23	—	—	6	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	28
19	1	1	850	166	166	13	—	—	24	1	—	—	—	—	26	—	—	—	—	—	29
3	—	—	**4**	**4**	**4**	**112**	**70**	**57**	**229**	**181**	**105**	**756**	**396**	**239**	**155**	**16**	**11**	**35**	**16**	**14**	
—	—	—	3	1	1	57	34	25	79	75	50	165	216	118	61	8	4	13	8	6	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5	—	9	5	1	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	25	2	1	2	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	1	1	9	1	1	9	8	8	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	2	9	3	3	1	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	1	1	1	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6	2	7	3	2	1	—	—	3	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	11	7	5	—	—	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	9	4	5	3	1	—	—	—	—	—	—	12
—	—	—	—	—	—	15	19	18	32	16	11	165	54	40	56	6	6	8	7	7	13
—	—	—	—	—	—	2	2	1	2	3	1	12	3	3	18	—	—	4	—	—	14
1	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	1	18	—	—	4	—	—	1	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	1	3	3	35	14	12	66	14	8	258	78	52	9	—	—	—	1	1	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	1	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	10	3	4	—	—	—	—	—	6	—	—	20
2	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	2	—	—	5	8	2	11	8	2	1	2	1	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	9	7	5	3	2	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Byggnadsverksamhet			Kraft- o. värmeproduktion			Sjöfart och fiske			Kontorsarbete			Butiks- och lagerarbete		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manl. avdeln. . .	**8 313**	**1254**	**1211**	**378**	**46**	**45**	**7 776**	**2419**	**2379**	**1231**	**97**	**76**	**3 101**	**360**	**340**
1	Stockholms stad .	2 347	208	197	139	4	3	565	288	269	546	39	32	1 351	205	200
2	Stockholms län .	402	38	37	14	—	—	96	21	21	24	—	—	80	6	6
3	Uppsala län . . .	105	1	1	3	—	—	18	—	—	21	3	1	14	1	—
4	Södermanlands län	30	12	11	5	3	3	78	21	21	5	—	—	16	1	1
5	Östergötlands län	162	58	56	6	1	1	14	1	1	6	1	1	38	—	—
6	Norrköping . . .	233	30	29	12	—	—	75	26	26	19	4	2	73	—	—
7	Jönköpings län .	122	29	29	10	—	—	6	—	—	15	1	1	29	2	1
8	Kronobergs län .	126	5	5	4	—	—	2	—	—	3	—	—	2	—	—
9	Kalmar län . . .	146	25	17	7	—	—	673	217	217	15	—	—	30	—	—
10	Gotlands län . .	14	4	4	5	—	—	110	13	13	—	—	—	3	—	—
11	Blekinge län . .	77	5	5	8	1	1	395	105	105	10	—	—	38	7	5
12	Kristianstads län	85	45	37	4	—	—	41	11	11	13	1	1	18	—	—
13	Malmöh. l.: Malmö	414	27	26	44	—	—	333	133	121	82	8	8	225	7	5
14	Hälsingborg . .	161	22	22	4	—	—	1 045	486	485	34	1	1	71	—	—
15	Länet i övrigt .	97	72	72	12	18	18	406	189	189	22	2	2	83	11	11
16	Hallands län . .	128	2	2	5	—	—	80	17	17	10	—	—	31	3	3
17	Göteborgs stad .	611	86	82	32	8	8	2 530	582	577	270	29	22	677	99	90
18	Göteb. o. Boh. län	295	110	106	5	—	—	197	52	51	9	—	—	35	5	5
19	Älvsborgs län . .	212	35	33	—	—	—	21	1	1	11	1	—	52	2	2
20	Skaraborgs län .	74	24	24	3	10	10	18	—	—	14	1	1	24	8	8
21	Värmlands län .	763	62	62	12	—	—	48	16	16	18	—	—	28	—	—
22	Örebro län . . .	114	20	20	5	—	—	19	—	—	19	2	1	46	—	—
23	Västmanlands län	49	9	9	8	—	—	32	7	7	6	—	—	9	1	1
24	Kopparbergs län .	128	38	38	4	—	—	3	—	—	3	—	—	10	—	—
25	Gävleborgs län .	231	50	50	14	—	—	314	65	65	25	2	2	40	2	2
26	Västernorrlands l.	398	14	14	7	—	—	495	124	124	10	—	—	36	—	—
27	Jämtlands län . .	72	14	14	1	—	—	2	—	—	4	—	—	17	—	—
28	Västerbottens län	134	46	46	—	—	—	90	26	26	3	1	1	1	—	—
29	Norrbottens län .	583	163	163	5	1	1	72	18	16	14	1	—	24	—	—
	Kvinnl. avdeln. .	**1**	**1**	—	—	—	—	**369**	**166**	**146**	**322**	**120**	**84**	**650**	**343**	**214**
1	Stockholms stad .	1	1	—	—	—	—	187	83	71	151	59	40	285	145	86
2	Stockholms län .	—	—	—	—	—	—	5	1	1	8	4	—	5	13	3
3	Uppsala län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	6	4
4	Södermanlands län	—	—	—	—	—	—	2	3	2	—	—	—	6	2	1
5	Östergötlands län	—	—	—	—	—	—	1	3	1	—	—	—	12	1	1
6	Norrköping . . .	—	—	—	—	—	—	5	2	2	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6	2	1	3	4	—
8	Kronobergs län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
9	Kalmar län . . .	—	—	—	—	—	—	14	3	2	2	—	—	3	3	3
10	Gotlands län . .	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	4	4	2
11	Blekinge län . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	1	1	12	4	4
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	8	7	4
13	Malmöh. l.: Malmö	—	—	—	—	—	—	9	4	4	28	15	12	140	54	44
14	Hälsingborg . .	—	—	—	—	—	—	10	4	4	2	1	1	12	6	4
15	Länet i övrigt .	—	—	—	—	—	—	7	3	3	4	1	1	2	—	—
16	Hallands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	9	8
17	Göteborgs stad .	—	—	—	—	—	—	73	26	23	96	30	23	115	59	31
18	Göteb. o. Boh. län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	1	—	5	3	2
19	Älvsborgs län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
20	Skaraborgs län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	4	3	3
21	Värmlands län .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—
22	Örebro län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	9	8	3
23	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	1	1	10	8	7
24	Kopparbergs län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län .	—	—	—	—	—	—	6	3	3	—	—	—	—	1	1
26	Västernorrlands l.	—	—	—	—	—	—	36	30	30	—	—	—	—	1	1
27	Jämtlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1
29	Norrbottens län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	2	3	1	1

Hotell- o. restaurang-rörelse			Land-transport			Allmän tjänst o. fria yrken			Husligt arbete			Diversearbete			Ung-dom ut. utb.	Reserv-arbete		
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
601	**64**	**50**	**4 307**	**1 421**	**1 015**	**771**	**125**	**121**	**31**	**15**	**11**	**21 593**	**1957**	**1940**	**2 570**	**7 006**	**6 827**	
312	16	16	1 262	325	179	287	81	79	15	7	7	896	160	160	187	1 014	1 014	1
23	10	10	209	35	31	24	1	1	2	1	1	684	68	65	38	185	154	2
6	—	—	52	42	26	7	1	1	—	—	—	324	29	26	93	626	582	3
6	2	2	47	20	14	7	—	—	—	—	—	165	62	62	10	18	14	4
3	4	3	83	48	43	9	—	—	2	2	2	447	75	74	36	40	40	5
5	3	1	122	20	10	3	2	—	1	—	—	159	2	2	6	114	114	6
8	1	—	77	27	26	13	—	—	—	—	—	390	33	33	27	105	105	7
1	—	—	14	5	5	1	—	—	—	—	—	508	47	47	3	3	3	8
6	—	—	74	12	7	5	—	—	—	—	—	744	39	39	25	43	43	9
9	1	1	36	12	12	3	—	—	—	—	—	103	7	7	2	6	6	10
10	—	—	81	31	25	67	—	—	4	—	—	956	18	17	9	108	93	11
7	1	1	63	17	15	16	1	1	—	—	—	306	52	47	13	26	26	12
27	2	—	363	102	60	33	1	1	—	—	—	874	29	29	69	435	435	13
10	—	—	122	15	12	28	—	—	—	—	—	369	11	11	15	178	178	14
6	1	1	90	41	25	20	—	—	—	2	—	752	179	179	48	237	236	15
5	1	1	48	6	2	14	—	—	1	—	—	173	7	7	15	21	21	16
94	11	5	610	517	397	95	23	23	4	1	—	1 382	283	283	130	502	502	17
7	5	3	124	27	22	10	3	3	—	1	—	629	72	72	82	695	695	18
6	—	—	65	7	6	8	6	6	—	—	—	565	109	109	41	35	29	19
6	2	2	70	14	14	17	—	—	—	—	—	434	61	60	53	19	19	20
4	1	1	102	11	10	7	—	—	—	—	—	1 331	59	59	145	491	490	21
11	—	—	109	24	17	14	1	1	1	—	—	822	81	78	60	285	285	22
3	—	—	30	15	10	5	3	3	1	1	1	335	42	42	19	51	51	23
3	1	1	25	9	8	—	—	—	—	—	—	1 145	50	50	185	320	278	24
6	1	1	126	17	17	16	1	1	—	—	—	1 319	128	128	188	489	471	25
7	—	—	83	1	1	4	—	—	—	—	—	2 489	43	43	325	581	564	26
8	—	—	50	5	5	21	—	—	—	—	—	600	16	16	79	99	99	27
—	—	—	18	8	8	—	—	—	—	—	—	986	43	43	117	29	29	28
2	1	1	152	8	8	37	1	1	—	—	—	1 706	152	152	600	251	251	29
2046	**2410**	**1602**	**163**	**407**	**189**	**469**	**695**	**435**	**8 471**	**10896**	**6181**	**—**	**9**	**7**	**601**	**2**	**2**	
798	578	470	72	188	77	253	245	149	2 275	3 087	1850	—	9	7	126	—	—	1
51	76	41	—	3	2	29	41	18	280	659	185	—	—	—	11	—	—	2
12	33	18	1	—	—	1	5	3	150	195	111	—	—	—	17	1	1	3
18	28	20	2	4	4	8	16	14	214	273	169	—	—	—	36	—	—	4
34	70	43	—	5	2	6	13	9	315	359	190	—	—	—	30	—	—	5
10	21	8	1	5	3	—	4	1	86	88	57	—	—	—	4	—	—	6
22	53	29	—	4	2	7	20	10	201	233	117	—	—	—	9	—	—	7
42	49	39	1	1	1	3	7	1	107	128	76	—	—	—	—	—	—	8
59	48	37	3	1	1	1	5	2	164	185	112	—	—	—	9	—	—	9
50	56	39	9	5	5	5	5	4	74	84	60	—	—	—	—	—	—	10
48	65	42	9	7	5	4	6	4	422	385	225	—	—	—	—	—	—	11
83	164	67	1	4	2	1	8	6	263	330	197	—	—	—	7	—	—	12
108	169	105	—	27	7	16	24	17	708	864	574	—	—	—	55	—	—	13
42	72	51	2	7	3	2	8	7	173	159	114	—	—	—	16	—	—	14
44	93	41	7	11	9	2	8	2	216	321	161	—	—	—	30	—	—	15
33	56	35	1	7	4	5	7	5	110	120	61	—	—	—	17	—	—	16
193	229	155	39	97	40	72	141	119	755	1 078	610	—	—	—	126	—	—	17
60	101	57	—	4	3	2	7	2	136	205	78	—	—	—	25	—	—	18
14	11	4	1	1	1	4	15	8	85	164	60	—	—	—	—	—	—	19
13	59	22	2	3	2	2	31	10	189	310	127	—	—	—	30	—	—	20
22	45	27	3	2	2	6	12	7	173	217	127	—	—	—	9	—	—	21
29	58	28	1	9	5	12	16	5	251	454	224	—	—	—	9	1	1	22
47	66	63	2	9	7	6	20	12	223	200	132	—	—	—	20	—	—	23
70	77	54	3	2	2	18	17	10	194	199	116	—	—	—	—	—	—	24
27	34	22	3	1	—	2	8	6	215	194	133	—	—	—	15	—	—	25
2	1	1	—	—	—	—	—	—	23	19	11	—	—	—	—	—	—	26
53	58	55	—	—	—	1	4	3	119	111	99	—	—	—	—	—	—	27
48	31	21	—	—	—	1	2	1	171	189	131	—	—	—	—	—	—	28
14	9	8	—	—	—	—	—	—	179	86	74	—	—	—	—	—	—	29

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1934									1935			
	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	19·6	15·4	14·0	12·9	13·3	13·0	14·8	17·1	23·7	22·5	20·2	[1]18·5	15·6
Ansökn. per 100 lediga platser .	401	317	298	292	281	286	326	446	446	380	396	351	286
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	·	·	3·55	·	·	3·63	·	·	3·59	·	·	3·51	·
Sysselsättn.-index (1926–30 = 100)	·	·	99·1	·	·	100·8	·	·	98·8	·	·	99·1	·
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	29·0	25·6	23·4	23·4	24·6	23·1	23·7	24·7	27·2	28·8	28·8	27·1	26·9
Danmark. Arbetslöshet, i % .	21·6	16·8	15·5	15·3	15·5	16·4	18·3	22·3	30·3	29·5	28·3	22·3	19·0
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	96	77	74	72	75	79	85	104	134	133	130	102	88
Finland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	32	24	16	11	11	12	16	19	19	22	23	22	18
Ansökn. per 100 lediga platser .	356	271	330	383	328	271	285	271	434	354	391	331	306
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	87·7	·	·	101·2	·	·	99·0	·	·	96·8	·	·	99·2
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	16·6	16·2	16·4	16·7	16·5	16·1	16·4	16·4	16·1	17·7	17·5	16·5	15·7
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	2 209	2 148	2 150	2 185	2 195	2 144	2 182	2 185	2 151	2 397	2 358	2 225	2 114
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	106·5	107·0	106·8	106·5	106·9	107·5	107·1	107·2	107·6	105·5	105·8	107·1	·
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	98	94	90	90	98	110	117	124	128	139	142	138	—
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	26·6	29·1	29·1	30·9	31·7	31·3	32·0	33·3	37·9	[1]42·7	38·0	33·1	31·5
Arbetslöshetsindex	25·4	25·3	25·2	26·7	27·3	27·5	28·2	29·6	33·5	35·7	35·2	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	37·0	34·2	34·0	35·6	34·6	34·1	33·9	35·9	39·7	40·3	40·1	37·5	—
Tyskland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	2 609	2 529	2 481	2 426	2 398	2 282	2 268	2 353	2 605	2 974	2 764	2 402	2 233
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	1 060	1 054	1 078	1 089	1 093	1 055	1 064	1 122	1 300	1 621	1 540	1 242	1 095
Sysselsatta löntagare (i miljoner)	15·3	15·6	15·5	15·5	15·6	15·6	15·6	15·5	14·9	14·4	14·7	15·3	15·9
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	296	274	264	257	248	244	249	275	308	334	335	315	287
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	14·3	12·9	12·4	12·3	12·8	13·3	13·7	16·0	20·1	23·8	23·6	29·9	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	·	·	88	·	·	84	·	·	82	·	·	76	·
Sysselsättn:index (1 kv. 1925 = 100)	·	·	85	·	·	84	·	·	82	·	·	81	·
Frankrike. Underst. arbetsl. (1 000)	335	318	311	320	325	326	340	362	405	468	501	493	459
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	369	352	345	350	358	353	382	408	454	527	546	527	492
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	996	941	831	887	867	887	905	970	962	1 012	956	853	—
Estland. Oplac. arbetssökande	3 062	1 990	903	493	838	1 016	1 796	2 927	2 739	3 406	3 721	3 121	2 247
Sysselsättn:index (1 jan. 1927 = 100)	112·6	121·4	120·9	116·9	113·4	112·3	111·7	110·9	109·4	[1]111·0	117·4	122·2	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	7265	1 831	1 019	904	949	999	1 796	5 012	7 854	7 604	7 008	[1]6451	5 961
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	17·0	15·7	14·6	14·0	13·8	13·8	14·0	15·9	19·7	23·7	[1]24·5	[1]24·1	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	17·8	15·8	15·8	15·8	16·3	16·1	15·5	16·4	19·0	21·0	20·8	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	704	625	583	569	572	576	599	669	752	818	[1]833	[1]805	736
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	25	24	23	22	22	21	20	21	22	22	22	21	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	308	301	337	346	311	338	329	333	381	380	375	348	—
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	16	13	14	13	13	12	13	14	17	21	22	—	—
Jugoslavien. Arbetslösa (1 000)	19	12	9	10	11	10	11	12	16	27	30	27	16
Bulgarien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	36	36	33	25	24	21	23	30	39	36	—	—	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	19·1	18·5	18·0	17·9	16·5	16·4	16·2	17·5	18·0	[1]18·0	18·2	16·7	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	92·0	96·6	101·0	99·9	98·8	100·0	100·2	98·9	94·4	94·6	96·4	93·4	—
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. St. (1923—25 = 100)	82·4	82·5	81·1	79·6	79·8	75·8	78·4	76·8	78·0	78 7	81·2	—	—
Arbetslöshet, i %	20·7	20·0	19·6	20·8	21·6	20·3	20·1	21·1	21·2	21·0	20·0	19·4	18·9
Australien. Arbetslöshet, i % .	·	·	20·9	·	·	20·4	·	·	18·8	.	·	22·6	·
Nya Zeeland. Arbetslösa (1000-tal)	45	46	48	50	51	50	48	46	44	44	43	44	—

[1] Reviderade siffror.

Livsmedelspriser och levnadskostnader.

Livsmedelspriser under maj månad 1935. De noteringar av minuthandelspriser å livsmedel (ävensom å bränsle och lyse), som meddelas i efterföljande sammandragstabell för socialstyrelsens 49 ombudsorter, ha inhämtats och bearbetats på samma sätt, som tidigare varit fallet.

Under maj har prisnivån stigit något, i främsta rummet beroende på fortsatta prisstegringar å kött och fläsk, ävensom på de för årstiden höga äggpriserna.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar juli 1914—maj 1935 och 1931—maj 1935. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna ägt rum i detaljhandeln till och med maj 1935 med utgångspunkt dels från tiden före världskrigets utbrott, dels från 1931 (den genomsnittliga prisnivån i december 1930, mars, juni och september 1931), meddelas efterföljande serier av *vägda* indextal.

Basperiod	Juli 1914	Årsmedeltal 1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1934 1:a kv.	1934 2:a kv.	1934 3:e kv.	1934 4:e kv.	1935 1:a kv.	1935 apr.	1935 maj
juli 1914	100	153	154	150	140	131	127	123	124	122	124	126	126	127	127	128
år 1931	.	.	.	.	.	100	97	93	94	92	94	95	96	96	96	97

Den allmänna prisnivån i fråga om livsmedel, bränsle och lyse har under maj stigit med 1 enhet. Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för hyra, kläder, skatter m. m. inberäknade), vilket beräknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen, den 1 april 1935, 155 med juli 1914 som utgångspunkt och 97 med 1931 som basår (se nyssnämnda kvartalsrapport, sid. 279).

*

Riksbankens konsumtionsprisindex har i samarbete med socialstyrelsen fullföljts enligt samma metod som tidigare (se Soc. Medd. årg. 1933, sid. 709). Indexserien med rörlig basperiod anger prisnivån under varje vecka i förhållande till prisnivån under närmast föregående vecka, medan serien med fast basperiod hela tiden utgår från prisnivån i september 1931. De senaste veckorna visa följande indextal:

	mars 1935			april 1935				maj 1935			
	16	23	30	6	13	20	27	4	11	18	25
Rörlig basperiod: (föreg. vecka = 100)	100·00	100·01	100·01	100·03	99·94	100·08	99·94	100·11	100·08	100·29	100·12
Fast basperiod: (sept. 1931 = 100)	100·0	100·0	100·0	100·1	100·0	100·0	99·9	100·0	100·1	100·4	100·5

Varuslag	Kvantitet	1913	1919	1934	Maj 1934	Mars 1935	April[2] 1935	Maj[2] 1935	Höjn. el. sänkn. i % maj 1914—maj 1935	Höjn. el. sänkn. i % maj 1934—maj 1935
Mjölk: oskummad	l	14	47	21	21	21	21	21	+ 50·0	0·0
separerad	»	6	23	7	7	7	7	7	+ 16·7	0·0
Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	729	276	276	275	275	275	+ 22·2	— 0·4
mat- (lands-)	»	213	727	253	253	256	255	256	+ 23·7	+ 1·2
Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	624	170	175	173	174	174	+ 7·4	— 0·6
halvfet, » »	»	121	500	125	128	125	127	127	+ 6·7	— 0·8
Margarin, växt-, ej smörblandat	»	135	433	141	138	142	135	133	— 3·6	— 3·6
Ägg, svenska, färska	tjog	159	681	168	113	175	126	127	+ 3·3	+ 12·4
Potatis: gammal	5 l	28	71	36	34	40	41	42	+ 55·6	+ 23·5
»	hl	·	1271	519	493	609	620	635	·	+ 28·8
färsk, svensk	5 l	46	102	62	—	—	—	—	—	—
Gula ärter, svenska	kg	31	78	42	41	52	52	52	+ 73·3	+ 26·8
Bruna bönor, holländska	»	48	214	53	50	60	60	60	+ 33·3	+ 20·0
Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	75	35	34	37	38	38	+ 22·6	+ 11·8
råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	56	23	23	24	24	24	+ 14·3	+ 4·3
rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	73	31	31	32	33	33	+ 26·9	+ 6·5
Gryn: havre-, ångpreparerade	»	36	99	34	34	35	35	35	— 2·8	+ 2·9
ris-, burma- el. svenska prima	»	41	111	41	41	40	40	40	+ 2·6	— 2·4
Rågbröd: hårt grovt spisbröd	»	41	96	59	60	59	59	59	+ 43·9	— 1·7
hårt knäckebröd	»	·	·	84	84	82	82	82	·	— 2·4
sötlimpa eller siktbröd	»	38	96	58	58	57	57	58	+ 52·6	0·0
grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	64	45	45	44	44	45	+ 50·0	0·0
Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	230	134	134	132	132	131	+ 74·7	— 2·2
mjukt matbröd, bakat med vatten	»	43	116	71	71	71	71	72	+ 63·6	+ 1·4
billigaste sort » » mjölk	»	60	167	84	84	85	85	85	+ 41·7	+ 1·2
mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	·	·	98	98	96	96	97	·	— 1·0
Nötkött, färskt: stek	»	122	563	156	153	166	168	172	+ 43·3	+ 12·4
soppkött	»	100	490	121	119	132	134	137	+ 38·4	+ 15·1
Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	512	198	199	207	209	214	+ 62·1	+ 7·5
spädkalv	»	72	312	117	116	121	122	123	+ 73·2	+ 6·0
Fårkött, färskt, stek	»	133	600	192	204	193	201	205	+ 48·6	+ 0·5
Malet nötkött (köttfärs)	»	·	·	147	144	155	157	161	·	+ 11·8
Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	133	605	136	133	154	156	160	+ 24·0	+ 20·3
salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	619	141	138	157	161	164	+ 20·6	+ 18·8
» amerikanskt (ryggfläsk)[1]	»	·	·	158	157	161	161	162	·	+ 3·2
Fisk, färsk: abborre	»	75	202	107	94	117	112	98	+ 38·0	+ 4·3
gädda	»	108	333	152	135	156	140	132	+ 32·0	— 2·2
sill	»	34	110	62	58	56	56	60	+ 81·8	+ 3·4
strömming	»	38	114	57	52	57	53	53	+ 47·2	+ 1·9
torsk	»	55	160	87	84	87	87	86	+ 59·3	+ 2·4
rödspotta (spätta)	»	79	244	143	140	146	139	136	+ 70·0	— 2·9
kolja	»	·	·	113	110	116	115	112	·	+ 1·8
Salt sill, prima islands-	»	45	148	49	51	50	51	51	+ 18·6	0·0
Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	223	63	63	62	63	63	+ 12·5	0·0
Kaffe, rostat, santosblandning	»	·	·	301	303	297	292	290	·	— 4·3
Socker, bit-	»	67	133	46	46	46	46	46	— 28·1	0·0
Salt, matsalt	»	·	32	16	16	16	15	15	·	— 6·3
Äpplen, ät-	»	·	·	97	109	104	103	108	·	— 0·9
Apelsiner, medelstora	dussin	·	·	111	100	102	107	116	·	+ 16·0
Bananer, prima	kg	·	·	161	169	168	169	169	·	0·0
Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	·	·	106	106	103	102	102	·	— 3·8
Vitkål, svensk	»	·	·	24	28	21	22	25	·	— 10·7
Pilsner, klass II, utan glas	1/3 l	·	·	24	24	24	24	24	·	0·0
Svagdricka	l	6	16	16	16	15	15	15	+ 150·0	— 6·3
Elektrisk ström (inkl. div. avg.)	kWh	·	·	35	35	35	35	35	·	0·0
Fotogen, Water White	l	20	71	22	22	20	20	20	0·0	— 9·1
Kokgas (inkl. div. avg.)	kbm	·	·	17	17	17	17	17	·	0·0
Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	2310	920	920	940	940	945	+ 30·3	+ 2·7
barr-, » »	»	575	1895	715	710	725	725	725	+ 23·9	+ 2·1
Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	·	613	607	617	617	616	+ 56·7	+ 1·5
hushålls- (fyrkol), prima, »	»	234	·	287	284	292	292	291	+ 28·8	+ 2·5
Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	·	·	437	424	454	455	455	·	+ 7·3
c:a 40—60 el. 60—80 mm, »	»	·	·	421	407	435	436	436	·	+ 7·1

[1] Uppgifterna avse sidfläsk t. o. m. januari 1935.
[2] Preliminära siffror.

Litteraturöversikt.

(Maj 1935.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

STERNER, R. Ett standardverk i ekonomi. [Anm. av G. Cassel: Teoretisk socialekonomi.] Kooperatören 1935, nr 7.

Kompetenslagstiftningen i europeiska länder. Sv. hantverkstidning 1935, nr 9.

Die Weltwirtschaftskrise im Spiegelbild der sozialpolitischen Gesetzgebung des Auslandes. Soziale Praxis 1935, nr 20—21.

Sverige.

JERNEMAN, T. Sverige och internationella arbetsbyrån. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 20.

Till statstjänstemän och pensionärer. [Om anslutning till statens intressekontor.] Sv. trafiktidning 1935, nr 21.

Amerikas förenta stater.

BOWDEN, W. Employment, hours, earnings, and production, January 1933 to January 1935. Monthly labor review mars 1935.

WOYTINSKY, W. Den ökonomiske og sociale genrejsning i De forenede Stater. Arbejderen 15 maj 1935.

Recent developments affecting labour in United States recovery program. The labour gazette 1935, nr 4.

Italien.

HARRISON, R. Italian national leisure time society. Monthly labor review febr. 1935.

Tyskland.

K[ROYMANN], K. Auf dem Wege zur Selbstverwaltung in der »Sozialverwaltung». Mitteilungen des hamburgischen Welt-Wirtschafts-Archivs 1 maj 1935.

STEINMANN. Die Entwicklung der sozialen Selbstverwaltung. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 13.

WAGNER, K. W. Fortschritte in der Geräuschforschung und Lärmabwehr. Zeitschrift des Vereines deutscher Ingenieure 1935, nr 18.

WEIGELT, W. Die Umgestaltung des Arbeitsvertragsrechtes durch das Arbeitsordnungsgesetz. Soziale Praxis 1935, nr 19.

Arbetarskydd.

HESSENBRUCH, W. Funkenlos arbeitende Werkzeuge. Zeitschrift des Vereines deutscher Ingenieure 1935, nr 19.

HUSS, G. E. Skyddsåtgärder vid gassvetsning. Verkstäderna 1935, nr 5.

Sverige.

CHRISTIERNSSON, Y. Släpskydd för cirkelsåg. Arbetarskyddet 1935, nr 4.

HALLDIN, C. H. Olycksfallen och ansvaret. Industritidningen Norden 1935, nr 21.

REINHOLDS, J. Arbetsledaren och olycksfallen. Arbetarskyddet 1935, nr 4.

Sjösäkerhetsbestämmelsernas efterlevnad. Nautisk tidskrift 1935, nr 5.

Italien.

HOLSTEIN, E. Gewerbemedizinische und technologische Studien in Italien. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 14.

Storbritannien.

Den mänskliga faktorns medverkan vid olycksfall. Assurans 1935, nr 11.

Tyskland.

BRAUER. Sicherheitsvorrichtungen an Dampffässern mit Schnellverschluss. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 14.

DEYMANN. Fünf Jahre planmässiger Unfallschutz der Continental-Gummiwerke A. G., Hannover. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 14.

WINTER, J. Giftige und gefährliche Gase an Bord von Schiffen. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 14.

Arbetslön och arbetstid.

WINTER, L. La semaine de 40 heures. L'avenir du travail 1933, nr 1/4.

Arbeidstidens forkortelse i praksis. [Landsorganisasjonens] Meddelelsesblad 1935, nr 4.

Amerikas förenta stater.

HINRICHS, A. F. Wage-rates and weekly earnings in the cotton-textile industry, 1933—34. Monthly labor review mars 1935.

SCHOENFELD, MARGARET H. Analysis of the labor provisions of N. R. A. codes. Monthly labor review mars 1935.

Summary of permanent codes adopted under national industrial recovery act during January 1935. Monthly labor review mars 1935.

Finland.

Arbetstiden inom industrin åren 1925—34. Social tidskrift 1935, nr 5.

Italien.

MAGRI, A. F. »Prosperity» in a fascist slave state. Labour maj 1935.

Results of forty-hour work week in Italy. Monthly labor review mars 1935.

Storbritannien.

MALLON, J. J. Twenty-five years of social progress. Labour maj 1935.

Holiday provisions for agricultural workers in Great Britain. Monthly labor review febr. 1935.

Tyskland.

FICHTL. Zur Pausenfrage. Soziale Praxis 1935, nr 21.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

COHEN, J.-L. Les effets économiques des allocations et secours de chômage. L'avenir du travail 1933, nr 1/4.

FUSS, H. Unemployment and employment among women. International labour review april 1935.

SCHWARZ, S. Socialpolitiska problem vid de offentliga arbetena. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 18.

ZEUTHEN, F. Arbejdslösheden som kronisk samfundsonde. (Föredrag.) Nationalökonomisk Tidsskrift 1935, nr 3.

Bedeutung und Organisation der Arbeitsvermittlung in der Welt. Soziale Praxis 1935, nr 18.

Beschränkungen der Arbeit von Ausländern in den europäischen Ländern. Soziale Praxis 1935, nr 22.

Sverige.

LINDAHL, E. Arbetslöshet och finanspolitik. Ekonomisk tidskrift 1935, nr 1/2.

OHLIN, B. Economic recovery and labour market problems in Sweden. International labour review april 1935.

Arbetslöshet och hjälpbehov. Sunt förnuft 1935, nr 4.

»Främjandet av enskild företagsamhet». Sunt förnuft 1935, nr 4.

Företeelser på jordbrukets arbetsmarknad. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1935, nr 5.

Statssubvention i onödan. Sunt förnuft 1935, nr 4.

Amerikas förenta stater.

PARKER, FLORENCE E. Self-help activities among the unemployed in Washington, D. C. Monthly labor review mars 1935.

Japan.

Labour conditions in Japan. The Ministry of labour gazette 1935, nr 5.

Norge.

EVENSEN, L. Arbeidslösheten, monopolisering av arbeidet og organisering av de arbeidslöse. [Landsorganisasjonens] Meddelelsesblad 1935, nr 4.

Polen.

ROSNER, J. Productive occupation for unemployed young workers in Poland. International labour review april 1935.

Storbritannien.

SCOTT, J. W. Wages as a claim on production. Labour maj 1935.

Establishment of new unemployment assistance board in Great Britain. Monthly labor review febr. 1935.

Tyskland.

GAEBEL, KÄTHE. Die Arbeitslosigkeit ändert ihr Gesicht. Soziale Praxis 1935, nr 22.

SYRUP, F. Das Arbeitsbuch. Soziale Praxis 1935, nr 22.

WENDE, A. Das Arbeitsbuch. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 15.

Befolkningsfrågan.

KUCZYNSKI, R. R. The decrease of fertility. Economica maj 1935.

PETTERSSON, C. O. Nativitetsminskningens sociala bakgrund. Ekonomisk tidskrift 1935, nr 1/2.

Sverige.

ALEGÅRD, G. Tankar i befolkningsfrågan. Tiden 1935, nr 5.

CRAMÉR, H. Über die Vorausberechnung der Bevölkerungsentwicklung in Schweden. Skandinavisk aktuarietidskrift 1935, nr 1/2.

DAVIDSON, D. Retrospektiva studier. Nativitetsminskningens problem. Ekonomisk tidskrift 1935, nr 1/2.

WILTON, Å. Ett märkligt social-medicinskt program i befolkningsfrågan. Social-medicinsk tidskrift 1935, nr 4.

Storbritannien.

BOWLEY, A. L. Number of children in working-class families in London, 1929—30. Journal of the Royal statistical society 1935, nr 2.

SNOW, E. C. The limits of industrial employment. [Befolkningstillväxtens betydelse.] (Föredrag med diskussion.) Journal of the Royal statistical society 1935, nr 2.

Tyskland.

Die berufliche und soziale Gliederung der Erwerbspersonen in Stadt und Land. Wirtschaft und Statistik 1935, nr 8.

Bostadsförhållanden.

Sverige.

HELGER, B. Kostnader och priser på hyresmarknaden. Ekonomen 1935, nr 2.

SJÖFÄLT, E. E. Statistiska uppgifter rörande bostadsförbättringsverksamheten. Hushållningssällskapens tidskrift 1935, nr 3.

Bostadsbehovet under ett årtionde framåt. Sveriges fastighetsägaretidning 1935, nr 10.

Kooperativ byggnadsverksamhet. Kvartalsrapport för sv. murarförbundet 1935, nr 2.

Skall det allmänna överta ansvaret för hyresbetalningen? Sunt förnuft 1935, nr 4.

Den stora bostadspropositionen — ett exempel på bristande objektivitet. Sunt förnuft 1935, nr 4.

Storbritannien.

HICKS, G. Housing, health and happiness. Labour maj 1935.

Tyskland.

STEIMLE, T. Öffentlich-rechtliche Gebäudeerneuerung. Soziale Praxis 1935, nr 20.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

Sverige.

HELLICHIUS, N. Grunddragen av hemortsrätten enligt gällande fattigvårdslag. Tidskrift för polisvetenskap 1935, nr 1/2.

HELLSTRÖM, N. Kort meddelande om medicinalstyrelsens utlåtande och förslag angående förebyggande mödra- och barnavård avgivet den 4 april 1935. Sv. läkartidningen 1935, nr 21.

WALFRIDSSON, W. De hemortsrättslösa. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 20.

Danmark.

AABYE, L. C. V. Socialundersögeren. Socialt Tidsskrift 1935, nr 3.

Finland.

WARONEN, E. Principerna för ersättning av fattigvård, som lämnats personer hemmahörande i annan kommun. Finsk kommunaltidskrift 1935, nr 2.

Föreningsväsen.

SCHWARZ, S. De båda fackföreningsinternationalerna. Fackföreningsrörelsen 1935, nr 21.

Sverige.

P[ETERSSON], GUNNAR. Organisation eller lagstiftning? Industritjänstemannen 1935, nr 5.

Behöva kommunaltjänstemännen en centralorganisation? Sv. kommunalbladet 1935, nr 2.

Fackförbund eller industriförbund. Lokomotivmännens tidning 1935, nr 10.

Sveriges arbetsledareförbund under 1934. Arbetsledaren 1935, nr 9.

Hälso- och sjukvård.

Sverige.

BERGSTRAND, A. Synpunkter på landsbygdens hälsovårdsorganisation. Sv. läkartidningen 1935, nr 21.

KRISTENSON, A. Hälsotillståndet hos landsbygdens skolbarn. Husmodersförbundets medlemsblad 1935, nr 5.

Jord- och egnahemsfrågan.

Sverige.

HAGMAN, J. Stödåtgärderna för jordbruket. Medborgaren 1935, nr 4.

SJÖFÄLT, E. E. Arbetarsmåbruken, deras jordområden och åbyggnader. Skogen 1935, nr 10.

Kaos i jordbrukskreditlagstiftningen. Sunt förnuft 1935, nr 4.

Tyskland.

SEIDEL, R. Landarbeiter auf eigener Scholle. Soziale Praxis 1935, nr 20.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

HOFSCHNEIDER. Streiks und Aussperrungen in verschiedenen Industrieländern in den Jahren 1933 und 1934. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 12.

Sverige.

R[YDBERG], H. Tjänstemannalagen. Industritjänstemannen 1935, nr 5.

Tjänstemannalagen inför pressopinionen. Industritjänstemannen 1935, nr 5.

Tryggare ställning för de anställda. Kommunaltjänstemannen 1935, nr 4.

Amerikas förenta stater.

»Taking the mystery out of business.» [Industriell demokrati.] Conference board service letter 1935, nr 4.

Storbritannien.

Collective-bargaining machinery and practices in Great Britain. Monthly labor review febr. 1935.

Kooperation.

HINRICHS, E. The expansion of co-operative production as an international problem. Review of international cooperation 1935, nr 4.

Die Barzahlung in der Theorie und Praxis des Konsumgenossenschaftswesens. Schweiz. Konsum-Verein 1935, nr 21.

Amerikas förenta stater.

Operations of cooperative productive enterprises in 1933. Monthly labor review febr. 1935.

Palestina.

Co-operative productive and labour societies in Palestine. Review of international cooperation 1935, nr 4.

Levnadskostnader.

Sverige.

G[ABRIELSSON], G. V. Provisoriska dyrortstillägg till befattningshavare å vissa orter. Postmannen 1935, nr 10.

HEYMAN, H. Dyrortsgrupperingen. Industria 1935, nr 10.

Tyskland.

BREUER, LUISE. Die Bedeutung der Kreditkäufe im Bergarbeiterhaushalt. Soziale Praxis 1935, nr 22.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

Sverige.

FREDRIKSSON, N. Behovet av yrkesutbildning inom industrien. Affärsekonomi 1935, nr 6—7.

Tyskland.

MÜLLER, A. Das erste Lehrjahr und der Reichsberufswettkampf. Soziale Praxis 1935, nr 21.

Nykterhetsfrågan.

Sverige.

AXELMAN, A. Der letzte Kongress der schwedischen Abstinenten und sein politisches Programm. Forschungen zur Alkoholfrage 1935, nr 2.

ÅMAN, A. En utmärkt instruktion. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1935, nr 4.

Amerikas förenta stater.

HERCOD, R. Der gegenwärtige Stand der Alkoholgesetzgebung in den Vereinigten Staaten. Forschungen zur Alkoholfrage 1935, nr 2.

Socialförsäkring.

Sverige.

BERGLUND, Å. Sjukkassorna, poliklinikerna och läkarna. (Föredrag.) Social-medicinsk tidskrift 1935, nr 4.

G[ABRIELSSON], G. V. Statstjänarna och folkpensioneringen. Postmannen 1935, nr 9.

J[ERNEMA]N, T. Arbetslöshetshjälp och folkpension. Pensionsförsäkringen 1935, nr 5.

— En god folkpensionering medverkar till lösning av befolkningskrisen. Pensionsförsäkringen 1935, nr 5.

SJÖFORS, H. Om kommunala pensionstillskott m. m. Pensionsförsäkringen 1935, nr 5.

Förslaget om en förbättrad folkpensionering vittnar om social vidsyn. Sv. sjukkasse-tidning 1935, nr 5.

Medicinalstyrelsen avgiver viktigt utlåtande. Gäller om medlem varit frisk och arbetsför minst 90 dagar. Sv. sjukkasse-tidning 1935, nr 5.

Amerikas förenta stater.

Report and recommendations of committee on economic security. Monthly labor review febr. 1935.

Danmark.

BORBERG, L. P. Den danske »socialreform». (Föredrag.) Sv. sjukkasse-tidning 1935, nr 2 och 5.

Mejeriernes og landbrugets ulykkesforsikring. Andelsbladet 1935, nr 19.

Finland.

SCHULZENHEIM, H. v. Märkliga ändringar i den finska olycksfallsförsäkringen. Arbetarskyddet 1935, nr 4.

Grekland.

New social-insurance act of Greece. Monthly labor review febr. 1935.

Tyskland.

ENGEL, H. Vor neuen Aufgaben der deutschen Socialversicherung. Die Reichsversicherung 1935, nr 4.

The reform of workers' compulsory pension insurance in Germany. International labour review mars—april 1935.

Die reichsgesetzliche Angestelltenversicherung 1934. Die Reichsversicherung 1935, nr 4.

Die Versicherten der Invalidenversicherung, Anzahl, Geschlechts- und Altersgliederung. Reichsarbeitsblatt 1935, nr 12.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of state.
The immigration work of the Department of state and its consular officers. Wash. 1935.

ARGENTINA. Ministerio del interior. Departamento nacional del trabajo. Division de estadistica.
Costo de la vida. Presupuestos familiares. Precios de articulos de primera necesidad. Indices del costo de la vida. Buenos Aires 1935.

BIGWOOD, E.-J., & ROOST, G. L'alimentation rationnelle et les besoins énergétiques d'une population ouvrière. Brux. 1934. (Université libre de Bruxelles. Institut de sociologie Solvay et laboratoire de biochimie de l'Institut

Solvay de physiologie. Études sociales d'hygiène alimentaire.)

BJÖRKE, H. Varulexikon för speceri- och livsmedelshandlare. Sthlm 1935.

CHILD LABOR. Report of the subcommittee on child labor. New York & Lond. 1932. (White House conference on child health and protection. Sect. 3: Education and training. D. Committee on vocational guidance and child labor.)

DANMARK. Arbejdsdirektören.
Indberetning til Socialministeriet om Arbejdsanvisningen og Arbejdslöshedsforsikringen m. m. Regnskabsaaret 1933/34. Khvn 1935.

— Dansk Arbejdsgiverforening.
Beretning 1934/35. Khvn 1935.

— Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger.
[Beretning.] Regnskabsaaret 1934. Khvn 1935.

— Det statistiske Departement.
Statistisk Tabelværk. Række 5. Khvn 1935.
Litra E: Nr 17. Vurderingen til Grundskyld og Ejendomsskyld pr. 1. Januar 1932.
Statistiske Meddelelser. Række 4. Khvn 1935.
Bd 95: H. 4. Befolkningens Bevægelser 1931—33.
» 96: » 3. Alkoholstatistik 1931—32.
» » » 5. Færdselsuheld 1933.
» 97: » 1. Ansættelserne til Indkomst- og Formueskatten for Skatteaaret 1934/35. Afd. 1. Hovedoversigt.
» » » 4. Kapitelstakster for Afgröden 1934.

ENGHOFF, H., & WASTL, H. Ernährungsstatistische Studien. Mitteilung 1—2. (Aus dem Physiologischen Institut der Universität Uppsala und dem Physiologischen Institut des Women's medical college of Pennsylvania, Phil.) Berl. & Lpz. 1933. (Sonderabdruck aus dem Skandinavischen Archiv für Physiologie. Bd 67.)

FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hfors 1935.
32. Sociala specialundersökningar.
12. Nattarbeterskornas arbets-, bostads- och hälsoförhållanden.

HANDBÖCKER, Kommunala. Sthlm 1935.
1. Kommunalkalender.
Stockholms kommunalkalender. Årg. 29 (1935). Utarb. av Stockholms stads statistiska kontor.

HINDHEDE, M. Sund, billig og velsmagende Kost. Khvn 1935.

HOLMBÄCK, Å. Lag och rätt. Sthlm 1935. (Tidens medborgarhandböcker. 16.)

INDUSTRI, Sveriges. Översikt utg. av Sveriges industriförbund till dess tjugofemte årsmöte d. 7 maj 1935. Sthlm 1935.

INGENIÖRSVETENSKAPSAKADEMIEN.
Handlingar. Sthlm 1935.
134. *Naumann, E.* Den biologiska sötvattensforskningen och tekniken.

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
19th session, Geneva, 1935.
Report of the director. [With] Appendix. Geneva 1935.
Summary of annual reports under article 408. Geneva 1935.
Report. Geneva 1935.
1. Maintenance of rights in course of acquisition and acquired rights under invalidity, old-age and widows' and orphans' insurance on behalf of workers who transfer their residence from one country to another.
6. Reduction of hours of work with special reference to: a) Public works undertaken or subsidised by governments; b) Iron and steel; c) Building and contracting; d) Glass bottle manufacture; e) Coal mines. Vol. 1—5.
7. Partial revision of the hours of work (coal mines) convention, 1931.

JAPAN. Bureau of social affairs.
Acts and ordinance concerning health insurance. Tokyo 1930.

KOOPERATIVA FÖRBUNDET.
Förvaltningsrådets, styrelsens och revisorernas berättelser 1934. Sthlm 1935.
Statistiska tabeller över till Kooperativa förbundet anslutna föreningars verksamhet 1934. Sthlm 1935.

LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE.
Förbundens sammansättning och medlemmarnas fördelning på olika yrken och industrier år 1933. Sthlm 1935.

NATIONERNAS FÖRBUND.
Enquiry into clearing agreements. Geneva 1935. (Publ. 1935:-2 B. 6.)

— Organisation for communications and transit. Air transport co-operation committee. Special sub-committee to study the question of the constitution and operation of a main network of permanent air routes.
Economics of air transport in Europe. Report submitted to the sub-committee by *H. Bouché*. Geneva 1935. (Publ. 1935: 8. 1.)

NORDIN, J. Olycksfallsskada och sjukdom. Teori och praxis vid bedömande av frågor rörande samband mellan olycksfall och sjukdom. Upps. 1935.

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 9. Oslo 1935.
55. Telegrafverket 1933/34.
56. Norges postverk 1934.
57. Kommunevalgene og ordförervalgene 1934.

PUBLIKATIONER, Statens järnvägars. Sthlm 1935.
Drifttjänststatistik jämte redogörelser för person- och godstrafiken m. m. 1932; 1933.

RIKSDAG, Sveriges. Historisk och statsvetenskaplig framställning. Utg. enl. beslut av 1926 års riksdag. Sthlm 1935.
Avd. 1. Riksdagens historia intill 1865.
Bd 2. *Berg, T.* Riksdagens utveckling under den äldre Vasatiden 1521—1592.

SKATTEBETALARNAS FÖRENING.
Meddelanden. Sthlm 1935.
46. Folkpensioneringen och statens finanser.

SOCIAL WORK YEAR BOOK. A description of organized activities in social work and in

related fields. 3rd issue., Ed.: *F. S. Hall.* New York 1935. (Russel Sage foundation.)

SOMMARIN, E. Befolkningsfrågan och jordbruket. Lund 1935.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1935.
Jordbruk med binäringar.
Fiske år 1933. Av Statistiska centralbyrån.
Lotsverket år 1934. Av K. lotsstyrelsen.
Sjöfart. Berättelse för år 1933 av Kommerskollegium.

STOCKHOLM. Rådet till skydd för Stockholms skönhet.
Stockholmstraktens natur- och kulturminnen. Sthlm 1935.

STORBRITANNIEN. Industrial health research board.
Report. Lond. 1935.
70. The performance of weavers under varying conditions of noise. By *H. C. Weston & S. Adams.*

— Ministry of labour.
Report for the year 1934. Lond. 1935.

— Political and economic planning. (PEP.)
The entrance to industry. Lond. 1935.
The exit from industry. Lond. 1935.

STRAKOSCH, H. Vägen till återhämtning. Övers. fr. engelskan. Med företal av *E. Sjöstrand.* Sthlm 1935.

SUÈDE, LA. Sa vie industrielle et commerciale. Éd. par l'Association générale des exportateurs suédois. Réd en chef: *E. Nylander.* Sthlm 1935.

SVENSKA ARBETSGIVAREFÖRENINGEN.
Styrelse- och revisionsberättelser för år 1934. Sthlm 1935.

SVENSKA SKYDDSFÖRBUNDET.
Redogörelse för år 1934 jämte översikt över till förbundet anslutna föreningar och deras verksamhet under år 1934. Sthlm 1935.

UNGERN. Office central de statistique.
Annuaire statistique hongrois. Nouveau cours. 41 (1933). Budap. 1935.

UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1935. Sthlm 1935.
14. Lagberedningens förslag till lag om skuldebrev m. m. [Avg. d. 2 maj 1935.] (Ju.)
15. Betänkande med förslag till lagstiftning om avbrytande av havandeskap. Avg. [d. 4 maj 1935.] (Ju.)
16. Konjunkturuppsvingets förlopp och orsaker 1932—34. [Avg. d. 6 april 1935.] (Fi.)
17. Yttrande och förslag rörande formulär för tjänstgöringsbetyg som av länsstyrelserna utfärdas. Avg. [d. 20 mars 1935.] (S.)
18. Betänkande med förslag till lag om arbetsavtal. Avg. [d. 9 mars 1935] av inom Socialdepartementet tillkallade sakkunniga. (Kommittén angående privatanställda.) (S.)
19. K. medicinalstyrelsens utlåtande och förslag angående förebyggande mödra- och barnavård. Avg. d. 4 april 1935. (S.)
20. Grunder för kollektiv och individuell pensionsförsäkring. Utredning verkställd av sakkunniga, tillkallade av K. försäkringsinspektionen. [Avg. d. 8 dec. 1934.] (H.)

WELLHAGEN, J. Vägar till arbete. Sthlm 1935.

WERNSTEDT, W. Medicinsk terminologi. Sthlm 1935.

WIEN. Kammer für Arbeiter und Angestellte.
Wirtschaftsstatistisches Jahrbuch. Jahrg. 9 (1932/33). Wien 1934.

VOCATIONAL GUIDANCE. Report of the subcommittee on vocational guidance. New York & Lond. 1932. (White House conference on child health and protection. Sect. 3. Education and training. D. Vocational guidance and child labor.)

Nytillkomna tidskrifter.

LABOR INFORMATION BULLETIN. Issued by Bureau of labor statistics. U. S. Department of labor. Wash.

TIDSKRIFT för polisvetenskap. Sthlm.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 11 maj—10 juni 1935 bl. a. publicerats:

Nr		Daterad
176.	K. förordn. ang. konungariket Sveriges stadshypotekskassa	17 maj
177.	K. förordn. ang. grunderna för stadshypoteksföreningars bildande och verksamhet	17 »
178.	K. reglemente för konungariket Sveriges stadshypotekskassa	17 »